Udvarhely Vármegye

Nemes családjai

Szerkesztette:

Pálmay József

Kiadja:
Beteghi Pál
Sz. Udvarhelyt
1900

Rajz. Margita

B/3245

UDVARHELY

VÁRMEGYE

NEMES CSALÁDJAI

SZERKESZTETTE:

PÁLMAY JÓZSEF.

KIADJA:

BETEGH PÁL KÖNYVNYOMDAI MÜINTÉZETE SZÉKELY-UDVARHELYT.

1900

MINDEN JOG FENNTARTVA.

ELŐSZÓ

A müvelődés hatása annyira átalakitotta társadalmi életünket, hogy csak egy fél századra is visszatekintve azt kérdi a mai kor gyermeke, hogy mit akarnak azon kevés tizezrek, kik még most is zörgő kutyabört keresgélnek a levéltárak rejtekeiben? Hisz ma már a vezetés többé nem képez nemesi privilegiumot, mert megosztozott rajta a szellemi és pénz aristokratia.

Távol legyen tőlem, hogy egy pillanatig is az avult kizárólagosságot ápoljam, mert senki sem ismeri el készségesebben a szellemi tőke fölényét és hivatottságát mint én, de egyszersmind a legnagyobb erélylyel tiltakozom a polypszerü tőkének mindazon törekvése ellen, mely az aranynak fényességével és szép hangu csengésével akarja tullármázni a hivatottabb tényezőket; mert elvégre is a nemesi rend adta át a hóditó csatáival megszerzett Hazát a culturális fejlődésnek és ez hivta segélyül a szellemi aristokratiát, hogy az a szédületes világ versenyben biztositson megmaradást részünkre, kik immár ezeréves multra tekinthetünk vissza.

Sehol sem találkoztam a történelem lapjain olyan nevezetes momentummal, mely a pénznek mint hatalmi eszköznek a föltétlen uralmat biztositani hazafias kötelességképen irná elő, de igenis a nemesi rendnek ténykedései elkezdve a pusztaszeri hét vezérnek vérrel pecsételt fogadalmán, folytatva a pogányt verő hadakon, leborulva a mohácsi sirokra s végül megpihenve a 48-as eszmék zászlója alatt, mindenütt ugy találom, hogy igenis a nemességé volt a vezérszerep, mely nemesség a multban nemcsak jogokat élvezett, de teljesitette a vele járó kötelességeket is, és lemondásában volt legnagyobb. Ha ezt tagadásba vennék azok, kik sanda szemmel tekintenek az 5—9 águ koronára, mutassák hát meg, hogy hol szakadt magva a Zrinyi, a Rugács, gr. Frangepán és számtalan más jobbjainknak, ha nem a hazát védő véres háboruk csatatérein.

Én visszamutatok a pénz hatalmára a messze időbe, midőn még a társadalmi igények nem voltak oly fokozottak, midőn a szükségletek kielégitésére való törekvés alig terjedt azon körön tul, melyet minden nép és nemzet s igy tehát az egyes saját gazdálkodásából szorgalmas kézzel feldolgozva fedezhetett. Valjon Judás nem 30 pénzért adta-e el Krisztust?

Vagy ha közelebbi példára vágyna az, a ki tele erszénynyel minden földi hatalom és boldogság birtokában hiszi magát, hát rámutatok a „panamára“ s az ezutáni számtalan fiókpanamára, rámutatok az öngyilkosok füstölgő pisztolyaira s bátran állitom, hogy azoknak 95%-a ezen ujkeletü nagy hatalom ereje alatt semmisült meg; — ha tehát az egyesre ily romboló hatása lehet a pénznek, ki meri állitani, hogy nem nyilvánulhat ez az egyesekből álló összeséggel, magával az állammal szemben is igy?

Nem szabad tehát a régi nemességnek szakitani a mult hagyományaival, mert csak az ahhoz való szivós ragaszkodás képes gátat vetni azoknak a törekvéseknek, melyek a pénz révén mindinkább tért foglalnak, — nem szabad pedig már csak azon egy és fontos okból sem, mert a régi nemes családok leszármazóinak sorsa lánczolatosan össze van füzve Hazánk sorsával, mig a pénz épen rendeltetésénél fogva annyi és oly gyors hullámzásnak van alávetve, hogy azt csak eszköznek szabad tekinteni; mert ha szigoru vizsgálódás tárgyává teszszük ezt a hatalmas mozgató erőt s annak pozitiv eredményeit, ugy bizonyára szomoru statistikai számadatok fognak mindenkit meggyőzni állitásom igazságáról, hogy a nemzet egyedüli erőmérőjévé tenni azt s korlátlan nagysággá kinöni hagyni, nemcsak egyenlő lesz nemzeti fajjellegünkből való kivetkőzéssel, de siettetni fogja a nemzeti érzés elsatnyulását, hajlékonnyá teszi az embereket a cosmopolitismus felé, mely aztán végeredményében az államegységet fogja megbontani.

Ezen törekvések ellensulyozásához nem tartom elegendőnek a szellemi aristocratiát, jóllehet hatalmas tényezőként fog mindig közrehatni, hanem feltétlenül vörös fonalként kell a nemzet életében a nemességnek áthuzódnia, mert ez egy oly eszményi kapocs, melyet a mult gyászszal vegyes dicső emlékei apáról fiura azért adjanak át, hogy folyton visszhangozzék lelkünkben nagy költönk látnoki mondása: „Itt élned — halnod kell!“

Ez azon szikla itt alant, melyen a haldokló XIX. század zavaros hullámainak meg kell törniök.

De már most röviden rá kell mutatnom arra is, hogy felfelé minő eredményt várok, hogy ugy mondjam ezen nemzeti büszkeségtől.

A magyar ember előtt, bármily Mameluk legyen, előitéletes és idegenszerü minden olyan intézmény, mely a szomszéd s velünk bizonyos dolgokban közös Ausztriával összefüggésben van, s habár minden alkalommal féltékenyen tekint Bécs felé, mely a maga javára igyekszik a közös uralkodót hangolni, mégsem törekedik a tulsulyra vergődést aképen megakadályozni, mint azt az adott viszonyok között tehetné s tennie kellene; értem ez alatt a cs. és kir. kamarásságot, melynek conditio sine qua nonja a nemes elődök kimutatása.

A kamarásság pedig oly méltóság, mely a különben nagy ceremóniákat nem szerető magyar embert udvarképessé teszi s igy közelébb hozza királyához, még pedig annyira, hogy a valóságos belső titkos tanácsosok után sorakozik azonnal.

Hát már most kérdem jó magyar urainkat, valjon fölösleges-e egy összeállitott olyan munka, mely kész adatokat tár elénk, hogy használjuk magunk, vagy használják utódaink mód és alkalom szerint, hogy férjenek közel az uralkodóhoz, mert talán a történelem eléggé megtanitott arra, hogy az uralkodókra mily befolyással szokott lenni környezete.

Hát magasabb politikai szempontok nem-e parancsolják azt, hogy aki csak teheti, minden befolyását felhasználja szegény, elárvult nemzetünk jobb sorsa érdekében?

S ha a rég mult idők tanuságainak felsorolását ezen előszó szük kerete miatt mellőznöm kell, utalok boldog emlékü Rezső trónörökösünkre, ki magyar urak társaságában tanulta e nemzetet megismerni s rajongó szeretettel rajta csüngeni; ez elég példa képpen szolgál-

hat ahoz, hogy egyenes és lobbanékony természetünk daczára is megszeressenek még azok is, kiknek nem magyar dajka énekelte altató dalát, kiknek gyermek lelkét nem párduczos öseink vitézi tetteivel szötték át, s kiknek mindennapi imája nem ugy kezdödik, hogy: „Miatyánk."

Ha nem tartoznám véletlenül azok közé, kik kilencz águ koronát nyomtathatnak névjegyükre, hanem csak egyszerü magyar vagy székely lennék, mint voltak Szárhegyről származó öseim, akkor is azt kiáltanám nemeseinknek, hogy ezen utolsó örökség feladásával vagy a vele való nem törödömséggel olyan sebet ütnek a magyar állam testén, melyet semmiféle pénzes zsákkal betömni s a bomlási processustól visszatartani nem lehet; — s mert e munka bár porszemnek látszik, melyet Pálmay barátom sok fáradtsággal állitott össze, mégis egy alkalmas eszköz a laethargicus álomból való felocsudásra — ezért a legmelegebben ajánlom becses figyelmébe mindazoknak, a kiket közvetlen vagy közvetve is érdekel.

Most pedig édes Pálmay barátom midön átadom a szót neked, töled kérem az engedelmet s általad a nagy közönségtől, ha az „elöszó" nem felel meg munkád tartalmi becsének, — de hidd el, hogy a legjobbat akartam, midön ugy hiszem a midenki által érzett, de kevesek részéről bevallott áramlatra szokott öszinteségemmel, egyenességemmel rámutattam.

Székely-Udvarhely, 1899. október havában.

Gróf Lázár Ádám
Udvarhely vármegye főjegyzője.

Bevezetés

A történettan szálainak legkényesebbikéhez nyultam akkor, amidön e munkát megkezdettem s tudom, hogy azon esetben, ha a feltétlen igazságot szem előtt tartva a köznek óhajtok szolgálatot tenni, a birálgatás ezer és ezer esélyeinek teszem ki magamat; mindazonáltal nem riadok vissza igazságosnak maradni s nem becsülöm túl az egyes családok érdemeit, mint viszont nem fogom hibáikat sem menteni.

E munka tulajdonképpeni czéljáról hosszasan irni feleslegesnek tartom, mert nem Udvarhely-vármegye az első, mely azon családok történetét, melyek ugyszólva hazánk alapitó és megtartó tagjai valának, irja meg; tették ezt Vas-, Abauj-Torna, Temes-, Pest- s még más vármegyék is, melyek külön-külön müvöknek czélját bevezetéseikben eléggé felfejtették — tehát azokra utalok.

Fáradságot nem kimélve szedtem össze az e munka keretébe vágó müveket, kutattam régi okmányokat, megzörgettem a családi levéltárak zárait is, s ha még sem sikerült egy teljesen befejezett müvet előállitanom, az csak annak tulajdonitható, hogy e vármegye fölött is sokszor megnehezült az idő viharos járása, különösen a Rákóczy forradalom utáni idők voltak e megyére nézve kinosak, a mikor a német zsoldosok turtak és gyujtottak fel mindent, mi utjokba került; nem csoda tehát ha számtalan hasznos okmány égett oda, sőt egész levéltárak tüntek el.

De valjon lehet-e egyáltalán ezen irányban egy bevégzett, kész munkát kiadni, a mikor minden nap uj és uj adatot hoz felszinre?

Munkám alapját az 1614. évi február hó 18-án, továbbá az 1712. évi augusztus hó 9-én és végre az 1806. évi január hó 14. és 15-én történt udvarhelyszéki összeirások (Lustrális könyvek) képezik, mely források eddigelé a leghitelesebbek.

Ezen lustrális könyvek a székely nemességet 3 osztályba sorozzák u. m. a förendek (primóres, nobiles), lófők (primipili) és gyalogok vagy darabantok (pedites, pixidarii). S bár Werbőcy hármas könyvének III. rész 4. czime szerint a szabad székelyek (siculi) mind nemesek valának s ezen osztályozás elvi különbséget nem eredményezett, mégis be kell vallanunk, hogy igenis volt a három osztály között mégis különbség, — mert a förendek (primor) vagy főnemesi rend (Erdélyben mágnási osztály), ha nagyobb kötelezettségeik is valának, mint a lófő

és gyalogoknak, mert előbbieknek saját költségeiken kellett, hogy nagyobb számu lovas katonákat előállitsanak, felfegyverezzenek és ellássanak, de több jogokat is élveztek, mint a két más rend. A primipilus (lófő) csak egymagában lovon jelent meg — de előléphetett primorra, ha több lovassal jött. A picsidarii (gyalogok) pedig ló nélkül csak fegyverrel állottak ki.

Hogy munkámban a főnemesek kitünjenek, a lustrális könyvek szerinti primores (nobiles) családokat *-al jelöltem meg.

A további adatokat: Nagy Iván „Magyarország családai", Kiss Bálint „Az Árpádok királyi vére Magyarország családaiban", dr Szadeczky Lajos „Székely oklevéltár", Kállay „Székely nemzet", Orbán Balázs „Székelyföld leirása", dr Illéssy és Pettkó Béla „A királyi könyvek" és Kőváry László „Erdély nevezetesebb családjai" czimü müvekből szedtem ki; a hol hézagot láttam, azt pótolni igyekeztem, vagy a mely családra vonatkozólag a nevezett müvek nem adtak elég felvilágositást, törekvésem volt olyanokhoz hiteles okmányok alapján jutni — nem resteltem egy-egy községben napokat eltölteni.

Szerény müvem felidézi a multak emlékét, megadja a régi családok iránti kegyeletet — melylyel őseinknek tartozunk és ezt parancsolja azon tisztelet, melylyel ismét nemzetünknek adósai vagyunk; s hogy ezt leróhattam, első sorban azoknak köszönhetem, kik már előttem azon fáradoztak, hogy őseikről meg nem feledkezve, adatokat és emlékeket gyüjtöttek s ezeket feldolgozás czéljából szivesen bocsátották rendelkezésemre.

Most pedig mielőtt a felkutatott adatokat átadnám a nagyközönségnek, egy kötelezettséget kell teljesitenem mindazokkal szemben, kik munkám létrehozatala körül jóakaró támogatásukban részesitettek; miután pedig lépten-nyomon ezzel az elkötelező szivességgel találkoztam, engedtessék meg nekem, hogy Udvarhely vármegye közönségének együttesen fejezzem ki hálás köszönetemet, mert ha egyenkint akarnám felsorolni, ugy a partium, mint általában a kereszturi járás, ugy az erdővidék, mint általában a homoródoklándi járás, ugy a sóvidék, mint általában a sz.-udvarhelyi járás jobb nevü családjait, intelligensebb s jobb módu székely rendeit fel kellene emlitenem, mert mindenütt érdememen felül a hagyományos magyar vendégszeretettel fogadtak.

De az egészből szabadjon mégis Kovács Dániel ev. ref. collegiumi tanár és Sándor János sz.-kereszturi unitárius gymnasiumi igazgató-tanár urak, valamint Török Pál szolgabiró közreműködését külön is megköszönni, mivel előbbi urak a gondozásuk alatt levő könyv- illetve levéltár megbecsülhetlen kincses forrását tárták fel előttem, — utóbbi pedig hangya szorgalommal gyüjtötte az adatokat, melyek a münek becsét nagyban hivatva vannak emelni, fogadják egyen-egyen és összesen hálás köszönetemet.

Pálmay József.

Röviditések és jelmagyarázat.

✳	Primor (Erdélyben mágnási osztály.)
○	Baczka-Madarasi Kis Bálint cs. és kir. kamarás szerint az Árpádok királyi vérével összeköttetésben áll.
†	Kihalt család.
Udvarh. M. L.	Udvarhely vármegye levéltára.
Nagy Iván M. Cs.	Nagy Iván Magyarország családjai.
Orbán Balázs Sz. L.	Orbán Balázs Székelyföld leirása.
Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.	Dr Szadeczky Lajos Székely-Oklevéltár.
Dr Ill. és Pettkó K. K.	Dr Illessy János és Pettkó Béla Királyi könyvek.
Kállay Sz. N.	Kállay Ferencz Székely nemzet eredetéről.
Lustr. k.	Lustra könyv.
Ker. magv.	Keresztény magvető.
Főgymn. ért.	Főgymnasiumi értesitő.

ABÁSFALVY (abásfalvi). † Ezen család Abásfalva községétől vette nevét; az 1614. évi lustrális könyvben Abásfalvi János és Márton mint primipilusok fordulnak elő,[1] de még a XVII. század végén kihalt.

ÁBRAHÁM (kőrispataki). † Eredete ismeretlen, a XVII. század végén jött Kőrispatakára; az 1712 évi lustra már ott találja a családot,[1] de még a XVIII. század elején kihalt.

ÁBRÁMFALVI (ábrámfalvi és dályai.) † Ősi székely család. A XVII. században szerepelt. Ábrámfalvi István[2] 1595-ben Dályában és Ábrahámfalván birtokos. Ábrámfalvi Katalin (Hajdu Péterné) 1653. március hó 22-én két sessiót nyert Fenyéden Rákóczy György fejedelemtől,[3] ez azonban Márkosfalvi Márton fiának, Ádámnak halálával a fiscus és fejedelemre szállott; ugyanakkor az ábrahámfalvi jószágba való beiktatását is elrendeli a fejedelem. E család még a XVIII. század elején kihalt, birtokaikat ma az Ugronok birják.

ABRÁN (dályai). Nemességök az ősi székely jogon alapul; a XVI. században Lengyelfalván és Kőrispatakán voltak birtokaik. 1614-ben az említett két helyen lustrálnak Abrán Ambrusné, Abrán György és Birtalan; ivadékaik mindkét helyt kihaltak.

Nevök sokféle alakban fordul elő: u. m. Ábrahám, Ábrám és Abrán.

Kőrispatakáról a XVII. században egy-egy ág Zetelakára és Dályába költözött[4]. A dályai ágból Ferencz és fiai: Ferencz és István saját birtokaikban élnek, Abrán Albert pedig ezelőtt mintegy tizenöt évvel Nagy-Küküllővármegyében Kiskapuson telepedett le. Utóbbinak gyermekei: Albert, József, Árpád és Józefa.

Dályai Abrán Ferencznek (neje dályai Kandó Mária volt) 1825-ben használt pecsétjén következő czimer látható: Kék mezőben páncélos kar, kardot tart. — Sisak disz. — Foszlányok. —

ACÉL (tarcsafalvi) † Eredete ismeretlen. Acél Mátyás 1614-ben mint primipilus lustrál.[5] Acél Anna tordátfalvi Szederjesi Péterné volt az utolsó sarja e családnak, ki 1757-ben halt meg.

ÁCS (kőrispataki) 1614-ben Ách János lustrál Kőrispatakán,[6] ennek ivadékai Bözöd-Ujfaluba származtak át, hol Ács Dénes, Dániel, Ferencz és József ma is élnek, utóbbi kettő a szombatos vallásra tért át.

---

[1] Udvarhely. M. L.
[2] Az 1614. évi Lustr. k. is előfordul.
[3] Fejedelmi oklevél Hajdu Lujza Török Albertné birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[4] 1712. évi Lustr. k. Udvarhely M. L.
[5] Udvh. M. L.
[6] Udvh. M. L.

ÁDÁM (bözödi). Hagyomány szerint Lengyelországból származott volna e család Bözödre. Az első Pál — kiről biztos adataink vannak az 1712. évi lustrális könyvben mint primipilus nemes fordul elő.[1]

Leszármazásuk következő:

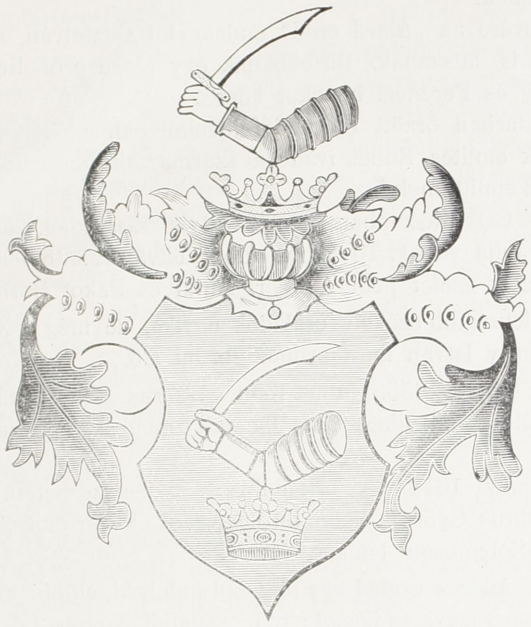

Pál az 1712. évi L. K.

Samuel sz. 1736.

(N. N)

Pál sz. 1792.
birtokos

(Vas Sára.)

Mózes sz. 1792
székbiró

(Pálffy Zsuzsa.)

Dénes sz. 1831. kir. tábl. biró. (Bartha Póli.) — Domokos sz. 1833. jegyző. (Senye Zuzsa.) — Albert sz. 1845. m. t. főjegyző. — Sándor sz. 1851. számvevő a belügyminiszteriumban. — Zsuzsa (Szövérffi József.) — Teréz (Nagy Lázár.) † — Sofia (Berei András.) — Róza (Firtos István.)

(Reisz Eta.)

Aladár sz. 1873. birtokos (Péterfi Vilma.) — Dezső sz. jogász Budapest. — N. N.

Endre sz. 1867. Dr. medecin. (kénosi Kénosy Berta.) — Béla sz. 1870. nőtlen. — Dénes sz. 1875. kir. törv. jegyző.

Használt czimerük: Kék paizsban koronán nyugvó kar, kardot tart.[2]

ÁGOSTON (sófalvi). 1614-ben két ilynevü család él Udvarhelyszéken, az egyik H.-Almáson, ebből István lustrál, de ivadékai kihaltak; a másik Sófalván, melyből Ágoston Imre mint primipilus fordul elő,[1] utódai közül János és gyermekei Sófalván élnek.

ÁGOTHA (sz.-udvarhelyi). Előkelő székely család; Rákóczi György fejedelemtől 1662. január hó 30-án nyert Ágota János és neje Szász Kata czimeres nemes levelet,[3] mely 1662. április hó 4-én Udvarhelyszéken és 1836-ban 1673 szám alatt Temesvármegyében minden ellenvetés nélkül kihirdettetett.[4]

1769-ben Ágotha István és 1772-ben Ágotha Jánosról van említés téve egy fejedelmi oklevélben. E családból ma Ágotha Imre Eduard mint gymnasiumi tanár Bpesten, Ágotha Elek mint birtokos Maros-Tordamegyében, Ágotha Róza, Jánosi Sándor törvényszéki elnök neje N.-Szebenben, továbbá néhai Ágotha János erzsébetvárosi ügyvéd gyermekei u. m. Ágotha János cs. és kir. százados a 62-ik gyalogezredben M.-Vásárhelyt, Ágotha László fővárosi I. oszt. fogalmazó Bpesten s leánya Ágotha Anna Varró Domokos kir. mérnök neje Nagy-Szebenben. Továbbá Ágotha Ferencz utbiztos H.-Oklándon. Ágotha Antal tlkvi átalakító Sz.-Somlyón élnek. Ezeken kívül még számos tagja él a családnak, de adatok hiányában őket felsorolni nem lehetett. Czimerök: Kék paizsban alvó oroszlán, azon egy pánczélos vitéz áll, jobbjában kard, baljában fejedelmi korona. — Sisakdisz.— Foszlányok: arany—kék, ezüst—veres.

[1] Udvh. L. M.

[2] Ádám Mézes 1825-ben mint székbiró ezt használta.

[3] Eredeti nemeslevél Gáspár Balázs főgymn. tanár birtokában Sz.-Udvarhelyt.

[4] Temesvármegye nemes családjai, irta Lendvai Miklós.

ALÁRD (óczfalvi). † E család a XVI. és XVII. században szerepelt. Alárd Ferencz 1506-ban Aranyosszék követje az agyagfalvi gyülésen.[1] Alárd István (óczfalvi) 1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére.[2] Alárd Ferencz 1614-ben lustrál Óczfalván, de előfordul egy 1640. február hó 23-án kelt fejedelmi oklevélben is.[3] Alárd Máté mint bikafalvi nemes birtokos szerepel 1614-ben.

Ezen egykor tekintélyes család teljesen kihalt, nevére az „Alárd erdő“ emlékeztet Óczfalván, mely erdő aljában volt curiajoknak romja és a halastó helye ma is látszanak. Birtokuknak egy része gróf Kornis Klarissa kezén van, a másik rész ma Ugron, Sebesi, Kénosy és Ferenczi birtokot képez.

ALBERT (malomfalvi). Az udvarhelymegyei levéltárban őrzött 1638-iki fejedelmi oklevelek egyikében (1638/XVII. csomag) Albert Pálról de Malomfalva tétetik említés. Ennek ivadékai származtak Farkaslakára. Az 1712. évi conscriptioban is már mint farkaslaki nemesek említtetnek.[4]

Ide tartoznak: Albert Zsigmond r. kath. lelkész Csik-Kászonban, ennek atyja Zsigmond, anyja Jakab Julia, Zsigmondnak pedig szülei Albert Lőrincz és Balla Julia voltak. Továbbá: Albert István r. kath. lelkész Ditróban; ennek szülei Albert István és Szabó Anna, Istvánnak szülei pedig Albert Antal és Pakot Borbára.

ALMÁSI (homoród-almási). * † A legelsőbb és legrégibb székely családok egyike, de még a XVII. század közepén kihalt. Az 1614. évi lustrális könyvben[5] Almásy István mint primor fordul elő.

AMBRUS (hodgyai). Rákóczy György fejedelemtől nyer 1655. julius 6-án Ambrus Pál, Ambrus István és Mihály nemes levelet.[6] Ezen család további sorsáról semmi adatot nem lehetett még szóhagyomány utján sem kapni.

AMBRUS (szt.-erzsébeti). Ambrus György és Mihály 1614-ben primipilusok Szt.-Erzsébeten.[7] E családból Ambrus Bálint, Ambrus József, Ambrus Pál, Ambrus György valamint gyermekeik birtokosok és Ambrus Mózes tanító Szent-Erzsébeten, Ambrus Ferencz N.-Solymoson lakik.

ANDRÁS (tiboldi és lövétei). A tiboldi és lövétei András család egy törzsből indult ki, előbbi azonban jobbágyságra jutott, mit az 1614. évi lustra könyv következő jegyzete igazol: t. i. „Tiboldi András Lőrincz bénasága miatt hadba nem szolgálhatott, ez alatt az idén kajditsfalvi Teoreok Gáspár hatalommal vette jobbágyára.“ Mig a lövétei ág nemessége továbbra is épségben maradt, az 1712. évi lustra könyvben mint primipilusok fordulnak elő[8], utóbbi ágból néhai András István gyulafehérvári kanonok. András Ferencz, Albert, Domokos, András és Alajos, valamint gyermekeik lövétei birtokaikban élnek.

ANTAL (kőrispataki). Ily nevü nemes család a XVI. és XVII. században Dálya, Sükő, Csehétfalva és Kőrispatakán él; ezek között a kőrispataki volt a legtehetősebb, kik közül 1614-ben Lukács lustrál.[9]

Czimeres nemes levelet Antal Pál és nejének Tibódi Katának gyermekei: Lukács, István, Gergely, András és Pál nyernek 1725. márczius 15-én.[10] Ezek közül Gergely M.-Kövesdre költözik.[11] Kőrispatakán Antal Pál, Antal Mátyás és József jelenleg is élnek.

ANTALFI (kobádfalvi). † E család a XVI. és XVII. században a tehetősebb családok közé tartozott Udvarhelyszéken. Kihalt a XVII. században. Kobátfalva, Kadács, Farkaslaka, Oroszhegy és Tarcsafalván kiterjedt birtokuk volt; Kobátfalván ma is fennállanak az „Antalfi-Erdők“, ez a neve egy nagy düllőnek. Családi táblázatuk következő:[12]

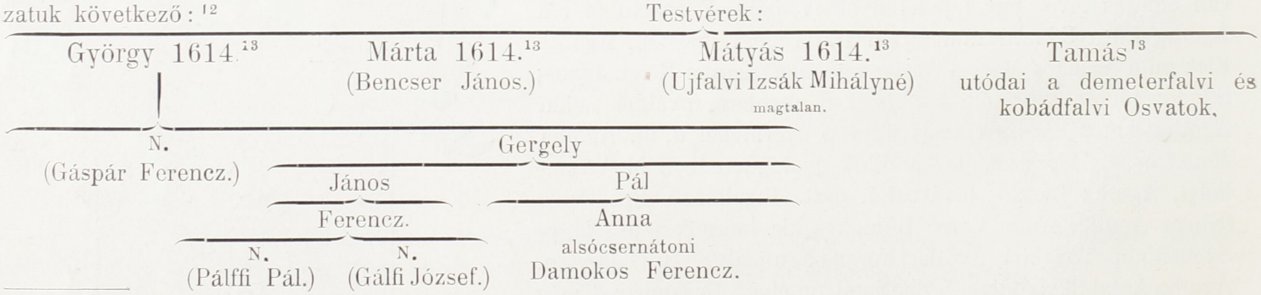

[1] Kállay Sz. N.
[2] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[3] Udvh. M. L.
[4] Udvh. M. L.
[5] Udvh. M. L.
[6] Eredeti nemeslevél Barra Lajos birtokában H.-Almáson.
[7] Udvh. M. L.
[8] Udvh. M. L.
[9] Udvh. M. L.
[10] Dr Ill. és Pettkó K. K.
[11] Sz.-kereszturi unitár. gymn. levéltára Mike S. Gen. gyüjt. 254. lap.
[12] Eredeti oklevelek Pálffy György tarcsafalvi birtokos őrizetében.
[13] Udvh. M. L.

ANTONIA (homoród-almási). Nemességök az 1712. évi lustra könyvben van igazolva.[1] A mult század óta „Antonya"-nak is irják nevöket. E családból Antonia András, Antonia István, Antonia József és ezek gyermekei birtokosok H.-Almáson, Antonia János kir. telekkönyvvezető Kézdi-Vásárhelyt és AntoniaMihály unitár. papnövendék Kolozsvárt.

APÁTHY (toti és voldorfi). Ősrégi magyar nemes család. I. Leopold uralkodása alatt a protestánsok üldöztetése alkalmával telepedett le Erdélybe (volt Felső-Fehér-, Alsó-Fehér-, Hunyad-, Küküllő- és Udvarhelymegyébe) s itt régi nemességük és nemesi czimerük épségben tartása mellett uj donatiot kapott toti és voldorfi előnévvel. Volt Felső-Fehérmegye jelenleg Nagy-Küküllőmegye „Voldorf" községébe telepedett le Apáthy Miklós, László, Farkas és Péter, kik közül a három előbbi örökös nélkül halt el. Péternek volt három fia Sándor, Pál és Mihály. Apáthy Sándor, kinek neje Wáró Erzsébet volt, Udvarhelymegyébe Nagy-Solymos községébe költözött s itt magtalanul halt el. Valószinü, hogy e családhoz tartozott Julia is, ki bikafalvi Lukács Mózesnek vala neje.

Apáthy Pál Kis-Küküllőmegye Sárd községébe költözött s szintén magtalanul halt ott el.

Czimerök: Kék paizsban piros mezü kar, kardot tart. Sisakdisz: A paizs-alak. Foszlányok: Arany—kék, ezüst—veres.

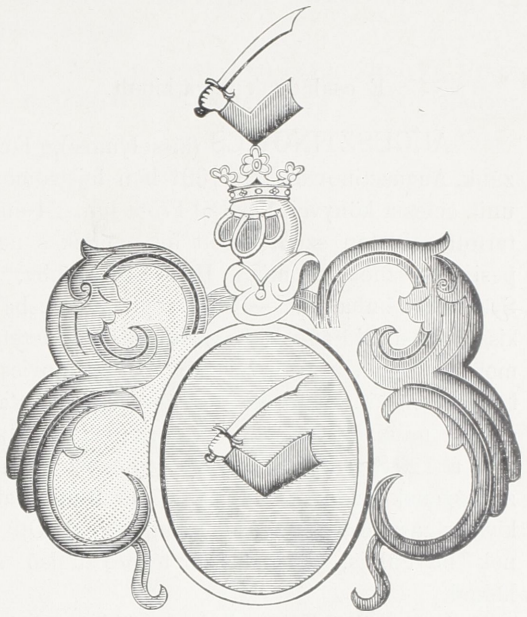

További leszármazása a következő:

Mihály

Rozália (Baranyai Mihály.)			Péter (ikafalvi László Zsuzsa.)				Anna (Birró Ignácz.)	
Sándor. †	Péter sz. 1837. orsz. képviselő (Pallós Katalin.)	Póli. †	Gyula sz. 1844. kir. járásbiró (jakabházi Jakabházy Piroska.)	Vincze sz. 1847. birtokos (Berger Olga.)	László †	Victoria. †	Árpád. †	
			Piroska (Koszta Gábor) kir. alügyész.	Gyula sz. 1880. jogász	Árpád sz. 1883. VII. gymn. tan.	László sz 1883 VII. gymn. tan.	Zoltán sz. 1884. VI. gymn. tan.	
Ilona (Kovácsy Albert) kir. táblabiró.	Gizella (Kovácsy Jenő) m. főszámvevő.	Julia (Horváth Ákos) főszolgabiró.	Péter birtokos Mikefalván (Micski Margit.) Margit.				Katinka (Hunyadi Imre) főszolgabiró.	

ÁRDAI aliás ORDAI † E család a XVIII. század végén jött Udvarhelyszékre. Eredete ismeretlen. Az 1806. évi összeirásban[2] Árdai Pál fordul elő, ki sz.-udvarhelyi ev. ref. pap volt s jószága a szeminárium szomszédságában vala. Leányai: Borbára és Zsuzsa, előbbi Bodor Pálné, utóbbi Kassay F. Sámuel ev. ref. esperesné Sz.-Udvarhelyt, fia Pál birtokos Siménfalván, ennek neje Petre Bóra, utóbbival a család kihalt.

ÁRKOSI (ravai) 1712-ben ravai Árkosi Lukáts lustrál[3], ennek unokája Mihály a bözödi esperes, kinek ivadékai az alábbi táblázaton láthatók:

Árkosi Mihály
bözödi esperes
(Kontz Ágnes)

Dénes ravai pap és esperes.	Mózes bözödi pap. (n.-ajtai Darkó Róza.)	Amália (Péterfi János) kőröspataki pap.	Róza (Kis Mózes) pipei pap.

Folytatása a tullapon.

[1] Udvh. M. L.
[2] Udvh. M. L.
[3] Udvh. M. L.

Mózes
bözödi pap.
(n.-ajtai Darkó Róza.)

Amália	Sándor	Mihály
(Varga Dénes.)	†	sz. 1843. helyszinelő.
		(Kovács Zsuzsa.)

Vilma	Lenke.	Zsuzsa.
tan. képz. növ.		

E családnak fiága kihalt.

AUGUSZTINOVICS (kissolymosi).† E család a lengyelországi üldözések elől menekült a XVII. században hozzánk. Augusztinovics Pál 1691-ben lajstromozza a kolozsvári unit. eclesia könyveit,[1] fia Pál 1756. jun. 24-én a Szt.-Gerliczén tartott zsinaton szenteltetett fel papnak s neveztetett ki gyepesi lelkésznek, honnan H.-Szt.-Mártonba, Gagyba, onnan Szt.-Ábrahámba 1777—1781., végre Kadácsba tétetett át. Neje kissolymosi Mátéffy Lidia volt, ettől született Szent-Ábrahámon 1763-ban a nagygyá lett Augusztinovics Pál királyi főkormányszéki tanácsos, főszámvevői hivatali elnök és az erdélyi unitárius státus főcuratora; vagyonát a mely 1868-ban már a 120.812 forintot meghaladta, az unitárius egyház közönségének hagyta. 1837 október 6-án halt meg és saját kívánságára Kis-Solymoson temették el. Ott halt el Samuelnek fia Pál is, ez magtalan lévén, utolsó sarja volt e családnak.

Czimerök:[2] Kék paizsban, zöld téren, természetes szinü növekvő oroszlán, jobbjában kard s azon egy fő. Sisakdisz: egy kiterjesztett szárnyu fekete sas. Foszlányok: Ezüst—kék, arany—veres.

Leszármazási táblázatuk:

Augusztinovics Pál
1691-ben szedi lajstromba az ecl. könyveit.

Pál
1756-ban gyepesi lelkész
† 1797. Kadácson.
(kissolymosi Mátéffy Lidia.)

Pál	Samuel	Zsuzsa	Lidia
sz. 1763. † 1837.	Pál. †	(Istvánffy György sztábrahámi birtokos.)	(Székely Mózes szabédi pap.)

BACZÓ (homorodalmási). Szentlélekről származtak H.-Almás- és Bágyba. Baczó István és fiai János, Dániel és István H.-Almásról, Baczó Mihály Bágyból nyertek 1703. május hó 21-én Lipót királytól czimeres nemes levelet.[3] A h.-almási ág él, de csak leány ivadékai vannak.

Czimerök: Kék paizsban természetes szinü oroszlán dárdával keresztül szúrva. Sisakdisz a paizs alak. Foszlányok: kék—ezüst, veres—arany.

[1] Lásd Keresztény magvető IV. köt. 11—36. old.

[2] Czimer a székelykereszturi unit. gymnasium levéltárában.

[3] Székelykereszturi unitár. gymnasium levéltárában Mike S. Gen. Coll. 258. lapon.

BACZONI (homoród-karácsonfalvi) † 1614. évben Baczoni Gergely lustrál,[1] az 1712. évi lustra alkalmával János vétetett fel[1], de ma már senki sincs, ki e családra emlékeznék. Kihalt. 1655. julius 6-án nyert Baczoni Valentin Rákóczi Györgytől nemes levelet.[2]

BAK (rugonfalvi) † A XVIII. században birtokosok Rugonfalván. Bak György ketseti előnévvel, ki 1847-ben Udvarhelyszék assesora volt, szintén e családhoz tartozott. Kihalt.

BAKÓ aliás NAGY (száraz-ajtai). Bakó István aliás Nagy 1606. október 5-én István királytól nyert nemes levelet[3]. Bakó János Bibarczfalváról nősülvén, 1750. körül itt telepedett meg, ivadékai ma is Bibarczfalván élnek, leszármazásuk a következő:

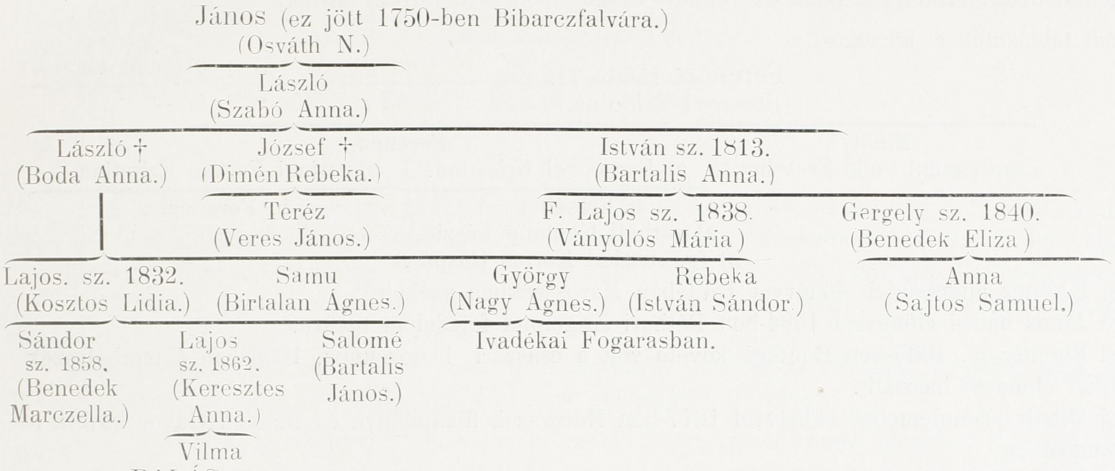

BALÁS (bikafalvi † 1655. julius 6-án Rákóczi György fejedelemtől bikafalvi Balás Tamás a fejedelem iránti dicséretes és hűséges magaviseletéért nyert nemes levelet.[4] Kihalt.

BALÁS (szentkirályi). Lásd „Vékás" családnál.

BALÁS (vargyasi) † Rákóczi György fejedelemtől 1655. julius hó 6-án nyertek Balás János és Ferencz nemes levelet.[5] Kihalt.

BALÁS (homoród-almási) † Balás György és Ferencz 1655. julius hó 6-án nyertek nemes levelet.[6]

BALÁSI (nagysolymosi). Ősi székely család. 1602-ben Balási Ferencz esküszik fel a császár és király hűségére.[7] 1614-ben Balási Ferencz és András mint primipilusok fordulnak elő Nagy-Solymoson.[8] Az 1712. évi lustra könyvben is számos tagja van följegyezve.[8]

Leszármazásuk a következő:

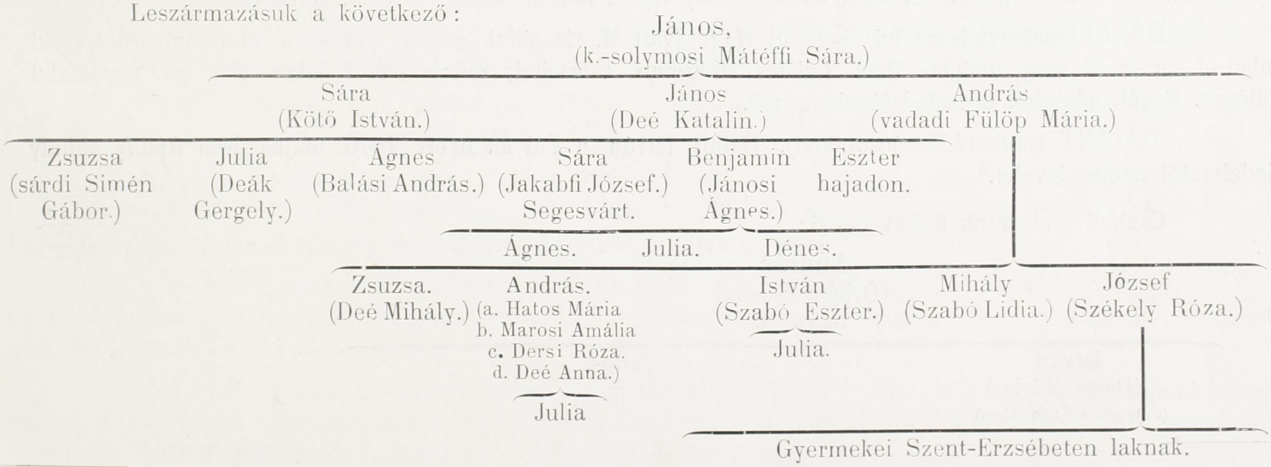

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemeslevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.
[3] Eredeti nemeslevél Bakó F. Lajos birtokában Bibarczfalván.
[4] Eredeti nemeslevél H.-Almás községi levéltárában.
[5] Eredeti oklevél Máthé Sándor birtokában Vargyason.
[6] Eredeti oklevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.
[7] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[8] Udvh. M. L.

BALÁSSY (énlaki). Balássy István székelyek hadnagya, nemeslevele 1602. május hó 1-ről kelt Gyula-Fehérvárt.[1]

BALÁSI (szentdemeteri). ✝ ✱ ○ E család valószinüleg Magyarországból jött Erdélybe, ugyanazon Balásiak lehetnek, kiknek az 1606-iki szerződés „Makovicza“ várát biztositani kivánta.

Andrásfalvi, balási, szentdemeteri, kendi és véczkei előnévvel fordulnak elő. Báthori Zsigmondtól Bethlen Gábor koráig hatalmasak. Orbán Balázs szerint — Balási Ferencz népzsaroló, kinzó, kegyetlen ember volt; a néphagyomány az ördög barázdát Szt.-Demetert nevével hozza összefüggésbe, a mennyiben Csáki és Nyujtódival a gonosz lelkek, mivel Isten káromló volt, járomba fogva e barázdát huzatták volna.

A szentdemeteri kastélyt a Balásiak Báthori Gábor adománya folytán birták.

Családi táblázatuk a következő:

Ferencz[2] 1566—71.
(Besenyei Krisztina.)

Mihály[2]	Ferencz	
(királyhalmi Petki Erzsébet.)	a) Bessenyei Krisztina.	b) harinai Farkas Krisztina.
	b. Erzsébet	b. Ferencz.
	a) (ráthóti Gyulaffy László.)	
	b) (g. ruszkai Kornis Gáspár.)	

Balási Ferencz andrásfalvi előnévvel 1571-ben Marosszékben székbiró.

Balási János balási előnévvel 1594-ben Báthori Zsigmond fejedelem titkára.

Balási Ferencz id. 1605-ben Bocskai követe volt a császári biztosokhoz, 1606-ban Udvarhelyszék királybirája, véczkei előnevet használt.

Balási Mihály szentdemeteri előnévvel 1617-ben Marosszék főkapitánya és Bethlen Gábor követe a nagyszombati alkudozásra.

Balási Ferencz ifju, szentdemeteri előnévvel 1627-ben Udvarhelyszéki főkapitány és a székelység generálisa, fölovászmester. Ezen Ferenczczel 1635-ben a család fiágon kihalt, leánya Erzsébet ráthóti Gyulaffy Lászlóné, mely házasság révén a szentdemeteri kastély összes birtokaival a ráthóti gróf Gyulaffi család kezeibe jutott.

BALÁSY (bágyi). Nemessége az ősi székely jogon alapszik. Aligha nem e család volt törzse az összes udvarhelyszéki Balási családoknak. A XVI. és XVII. században szerepeltek; Balásy György 1605-ben egyik vezérférfia a községnek mint ilyen nagy befolyással volt Udvarhelyszék irányzatára. 1614-ben mint primipilus lustrál;[3] egy 1625. márczius 13-án kelt fejedelmi oklevélben pedig mint bizalmi férfiu szerepel.[4]

E családból Bágyban Balásy József, Balásy Zsigmond, Balásy János és Balásy Péter birtokosok. Egy ága Martonoson telepedett le, ezek közül Balásy Gyula állami tanitó Fotoson, Háromszéken.

BÁLFI (székelyudvarhelyi) ✝ Erről Nagy Iván M. Családai czimü müvében mint udvarhelyszéki családról emlékszik meg, melyből Bálfi Lukács 1506-ban Udvarhelyszék részéről jelen volt az agyagfalvi gyülésen. Egyéb adataink e családról nincsenek.

BÁLINT (homoródkarácsonfalvi). Bálint István a Pál fia nyert 1676. május 5-én Apaffy Mihály fejedelemtől nemes levelet.[5]

Családi táblázatuk a következő:

András
(Orbán Zsuzsa)
Bágyból.

István	János.
(Dané Mária)	✝

(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Dr Szadeczky L. S. Oklt.

[2] 1614. évben Véczkén és Szt.-Demeteren mint primorok fordulnak elő. Udvarhely. M. L.

[3] Udvh. M. L.

[4] Udvh. M. L. fejdl. Oklt, 1635/XVII. csomag.

[5] Nemeslevél Bálint András id. birtokában H.-Karácsonfalván.

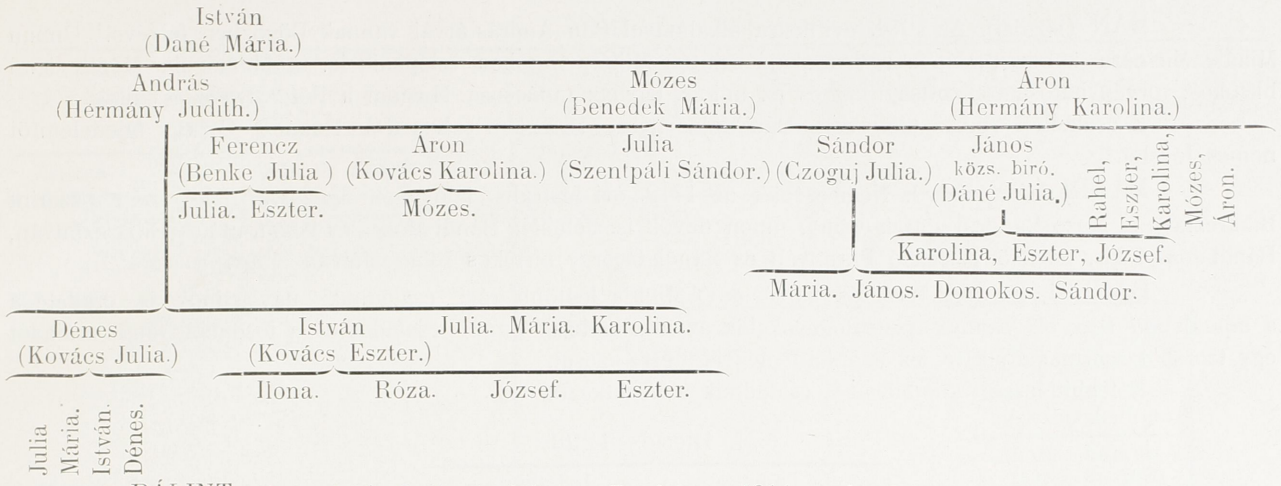

BÁLINT (farkaslaki). Ezek ivadékai a Zetelakán 1614. évben[1] lustrált Bálint János és Bálint Péternek. Farkaslakára mintegy 1660-ban telepedett le István. Nemességük az 1712. évi lustra alkalmával igazoltatott. E család kötelékébe tartozott néhai Bálint Károly r. kath. kanonok Gyula-Fehérvárt. A jelenben élők közül Bálint György és fiai ifj. György, János és István. Ifju Györgynek fia Ferencz, Jánosnak fiai János, Sándor és Károly, utóbbi tanitó Kadicsfalván.

Farkaslakáról még a XVII. században egy tagja e családnak Lövétén telepedett meg, ennek ivadékai: János, Ferencz, Lőrincz és Károly, valamint ezek gyermekei ott élnek.

BÁLINT (szentkirályi). Nemességét az 1712. évi lustra könyv igazolja[1]. E családból Bálint Simon birtokos, törvh. biz. tag és gyermekei, Bálint Pál és gyermekei mindannyian Szent-Királyon, Bálint László róm. kath. esperes Bereczken, Bálint András börtönőr Csik-Szeredában és gyermekei, Bálint Gábor ny. börtönőr Sz.-Udvarhelyt és gyermekei élnek.

BÁLINT (oroszhegyi). E család is Zetelakáról származott Oroszhegybe, az 1712. évi[1] lustra már itt éri őket. Oroszhegyből egyik tagja a családnak Lengyelfalvára, egy másik Dályába költözik, hol szintén terjedelmes családot alapitanak.

Az oroszhegyi ágból Bálint Ferencz, gr. Majláth püspök főerdésze, Bálint Gáspár p. ü. tiszt. Bálint Gergely birtokos Görgényben, Bálint József felekezeti tanitó Oroszhegyben. A lengyelfalvi ágból Bálint Lázár csikszentmiklósi esperes-plébános, Bálint András tanitó, Bálint Dénes papnövendék Gyula-Fehérvárt, Bálint Mózes birtokos Lengyelfalván.

A dályai ágból Bálint János és gyermekei, Bálint Ferencz és gyermekei, Bálint István és gyermekei és Bálint József utódai, utóbbi mint tanitó halt el Alsó-Sófalván.

BALLÓ (hermányi). E család az 1712. évi összeirásban fordul elő.[1] Hermányban Balló József, Sámuel, Lajos, István és ezek gyermekei élnek.

BALLA (zetelaki). Zetelakán csak a „Balla pataka“ emlékeztetett e névre; e családból származott le a „Boros és Máthé“ család, egyik ága. Farkaslakára költözött ezek közül Balla Ferencz utódai, Balla Ferencz és gyermekei, Balla János és fia Antal, Balla András és gyermekei élnek.

BALOGH (homoród-karácsonfalvi). † A XVII. század végén jöttek Bözöd-Ujfaluból H.-Karácsonfalvára; az 1712. évi összeirás[1] már ott találja e családot, de csakhamar kihalt, nevére a „Balog Oldalá“-nak nevezett dűlő emlékeztet.

BALLÓK (dersi). 1669. szeptember hó 27-én Ballók Mihály nyert Apaffy Mihály fejedelemtől nemes levelet. Mihálynak fia Zsigmond, ennek János[2], ennek János és Zsigmond, utóbbi az 1712. évi lustrális könyvben[3] fordul elő. Ezen Zsigmondnak ivadékai a Derzsben élő Ballók György és fia István, továbbá Ballók Mihály és gyermekei.

[1] Udvh. M. L.
[2] Mike S. Genealogiai Coll. Sz.-kereszturi unitár. gymn.
[3] Udvh. M. L.

BÁN (bögözi). Az 1614. évi lustra alkalmával Bán András árvái vannak Bögözben felvéve.[1] Onnan Mihály Musnára költözött, kinek egy unokája szintén Mihály Dersben telepedik le, utóbbinak fia Mózes dersi birtokos, törvényhatósági bizottsági tag és az unitár. egyház tanácsosa. Musnán a Péter ivadékai élnek.

E családból bögözi előnévvel Bán Balás nyert 1665-ben julius 6-án Rákóczi György fejedelemtől nemes levelet.[2]

BÁNDI (bibarczfalvi). Nemességük az 1712. évi lustrális könyvben igazolva,[3] hagyomány szerint Bibarczfalvára Mező-Bándról jöttek volna, innen nevök is. Jelenleg Bándi Mózes és István utódai Bibarczfalván, Bándi József kir. telekkönyvvezető Baranyán és Bándi György birtokos Bibarczfalván élnek.

BÁNFFI (losonczi gróf és báró). * ○ Mint a legtöbb régi családnak, ugy ennek is eredete a a homályban vesz el. Vannak genealogusok kik az alsólendvai Bánffi családot és a losonczi Bánffi családot egy törzsből származtatják le, ez azonban megerősitésre szorul.

A leghitelesebb kiindulása a családnak a következő:

I. Dienes 1228.

I. Tamás (másképp Miklós.) — I. István. (székelyek ispánja.)

II. István. ettől származik a Losonczi család. — II. Tamás.

II. Dienes 1383. ettől származnak a Bánffiak.

Ezen fényes multu család története iránt érdeklődők Nagy Iván „Magyarország családjai“ I. kötet 155—171 oldalán bővebb felvilágositást nyerhetnek. E mü azonban udvarhelymegyei érdekü lévén, a Bánffi családnak Erdély—Magyarországra gyakorolt befolyásuk nem tartozik körünkbe, s csak annyiban van érdekelve megyénk, a mennyiben Bánffi Lászlónak harinai Farkas Annától való fia Pál, János Zsigmond alatt 1566-ban Udvarhelyszék kapitánya, székely támad várnak parancsnoka, István lengyel király udvarmestere volt, magát Mogyoró-Almásról irta. Fiai magtalanul haltak el. Közülök Boldizsár tordai főispán és Báthory András követe III. Zsigmond lengyel királyhoz. Bánffi László 1712-ben mint bögözi birtokos lustrál.[3]

Bánffi György emeltetett 1696-ban grófi rangra, de ezen ág kihalt. Bárőságot VI. Károly alatt szereztek.

A család czimere: Kék paizsban zöld téren nyugvó korona, melyből növekvő griph — két első lábán kardot tart.

BARABÁS (árkosi). Háromszék Árkosról származik, nemessége az ősi székely jogon alapszik, a legrégibb lustrális könyvekben is már mint primipilus székely család fordul elő.[4] Egy része gazdasággal foglalkozik, a másik része a papi s tanári pályán müködik. Ritkán viseltek hivatalt. 1652-ben nyertek nemes levelet, de az annyira megrongálódott, hogy olvashatatlanná vált.[5]

Udvarhelyvármegyébe e családból két ág szakadt, az egyik ágat Barabás András megyei árvaszéki ülnök, a másikat Barabás Károly, Barabás Lajos pap-tanár és Barabás József gymnasiumi tanár Sz.-Kereszturt és gyermekeik képviselik.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

András (Veres Katalin.)

Benedek. — Zsigmond.

Anna (bölöni Szabó Pál.) — Mária (étfalvi Imre Mihály.) — Pál. Folytatása a túllapon. — Mihály

Benedek

Zsigmond

Rakhel. — Klára (Veres Samu.) — Mária (Ütő Dániel.)

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemeslevél Barra Lajos birtokában H.-Almáson.

[3] Udvh. M. L.

[4] Udvh. M. L.

[5] Eredeti nemeslevél Barabás Elek birtokában Árkoson.

Pál (ki a túloldalon van feltüntetve).

Sára (Veres András.) — Ilona (Barabás Bálint.) — Pál. — Zsuzsa (Ütő István.) — Samu (Krajován.) — Jakab — Antal — József. — Ágnes (Veres György.) — Mária (Tegző Sándor.)

Samu. — András. — Pál (Lásd II. tábla.) — Gábor (Lásd III. tábla.) — József sz. 1775. gyepesi pap † 1851. (Molnár Judith.)

Dénes 1787. — Lázár (Árkosi Göncz Éva.)

András. — Áron sz. 1828. (Barabás Ágnes.) — Julia (Gelérd József.) — Ágnes. (Bedő Dániel.) — Zsuzsa (Bencze András.)

Róza. — Ágnes (Barabás Ferencz.) — Anna. — Sándor sz. 1860. (Koncza Bóra.) — András sz. 1863. árvsz. ülnök (jánosfalvi László Ilona.)

Gábor sz. 1899. — Sándor sz. 1891

Benjámin bethlen-szt.-miklósi pap. — Pál. † — Samu dicső-szt.-mártoni pap esperes. — Áron felsőrákosi pap esperes — Mózes bögözi pap.

Sándor bölöni pap. — Mária (Gálfalvi István ürmösi pap.) — Mózes.

Áron sz. 1800. — József sz. 1801 † 1873. (Binecz Borbára.) — Lajos sz. 1804. † 1806. — Lea sz. 1810. † 1893. — Rakhel sz. 1807. † 1842. — Róza sz. 1813. † 1813. (Benedek István.) — Lajos sz. 1821.

Károly sz. 1848. (Beszterczei Zsuzsa.) — Lajos sz. 1850. paptanár (Nik Anna.) — József sz. 1853. gymn. tanár Sz.-Kereszturt. (Karácson Vilma.)

Vilmos sz. 1883. hadapród növendék. — Tibor sz. 1888. tanuló.

József sz. 1876. orv. növendék. — Piroska. — Zoltán sz. 1889.

Károly. — Róza. — Zsuzsa. — Dezső. — Margit.

Második tábla.

Pál (ki az első táblán.)

János. — Samuel — Dániel.

Benjamin — Róza.

Dániel.

Áron — Pál — Farkas. — Julia (Kiss Mihály.)

Berta. — Anna.

Teréz (Barabás Dániel.) — Karolina (Kis József.) — Rakkel (Körösi Mihály.) — Miklós. † — Elek sz. 1823. — Lajos. †

Harmadik tábla.

Gábor (ki az első táblán.)

János — Benedek — Mihály.

Samu. — Lukács. — Mózes. — Jakab. — Dániel (Pál Judith.)

Károly sz. 1859. (Köntés Mária.)

Vilmos sz. 1884. — Julia. — Lajos sz. 1888. — Károly sz. 1890. — János sz. 1894. — Mária.

BARABÁS (homoród-karácsonfalvi). A felkelők ellen vivott győzelmek alkalmával tanusitott dicséretes és hüséges magaviseletéért Rákóczi György fejedelem 1655. év julius hó 6-án Barabás Andrást nemességgel tünteti ki.[1] Ennek leszármazottja Barabás Zsigmond, kinek nemességét 1761. márczius hó 25-én kelt okmánnyal[2] Mária Terézia is elismeri. Ennek ivadékai a következők:

Zsigmond 1761.

Mózes
(Nagy Mária.)

Mária sz. 1784. | Zsuzsa sz. 1788. | Rebeka sz. 1791. | Mihály sz. 1793. (Hermán Julia.) | Márton sz. 1796. Magtalan. | Mózes sz. 1799. Magtalan.

Áron sz. 1818. Ügyvéd M.-Vásárhelyt. Magtalan. | József sz. 1817. Ügyvéd M.-Vásárhelyt. (Radó Zsuzsa.) | Julia. | Róza.

Dénes sz. 1854. Járási irnok H.-Oklándon. (Baczó Róza.) | Lina † | Albert sz. 1857. birtokos. (Nyiredi Róza.)

Emma (Demeter Dénes unitár. lelkész H.-Karácsonfalván.) | Ida. | Irma. | Áron tanuló.

E család kötelékébe, de más ághoz tartoznak Barabás Ábel tanár Temesvárt s ennek testvérei Károly és Ferencz H.-Karácsonfalván. Továbbá Barabás József k.-jegyző, s végre néhai Barabás Domokos (kinek neje Beke Borbára) reáliskolai tanár fia Zoltán Sz.-Udvarhelyt.

BARABÁS (szombatfalvi). Apaffi Mihály fejedelemtől nyert Barabás Imre és Lukács 1688. április hó 26-án nemes levelet[3]. E családból néhai Barabás Domokos utbiztos fiai u. m. Lajos, Géza, Gábor és gyermekeik Szombatfalván élnek.

Egy más ága e családnak Bethlenfalván s egy Küküllőmegyében él.

BARÓTI (fülei). † * 1334-ben Baróti Lőrincz — Miklóssal a Gyula fiával perel egy „Salamás“ nevü hely felett[4]. 1614-ben Baróti Mihály mint primor lustrál Fülében[5]. Kihalt.

BARRA (homoródalmási). Mint székely eredetü nemes család 1777-ben vett czimeres nemes levelet. Egyik ága még 1766-ban költözött Kolozsvárra, ugyanis Ferencz telepedett ott le mint orvos, ennek fia István épité 1801-ben a ma is ismert Barra házat. Ezen ág táblázata a következő:

Ferencz orvos
sz. 1735-ben † 1782-ben.
(Agh Klára.)

Zsuzsa (Körmöczi János unitár. püspök.) | István orvos sz. 1770. † 1824. (Bartha Zsuzsa.)

Imre orvos sz. 1799. † 1854. (Mauks Emilia.) | Teréz (Deáki Samu.) | Klára (Röszler Ferencz.)

Róza (Radnótfái Zsigm.) | Ida (Dr. Marusi István.)

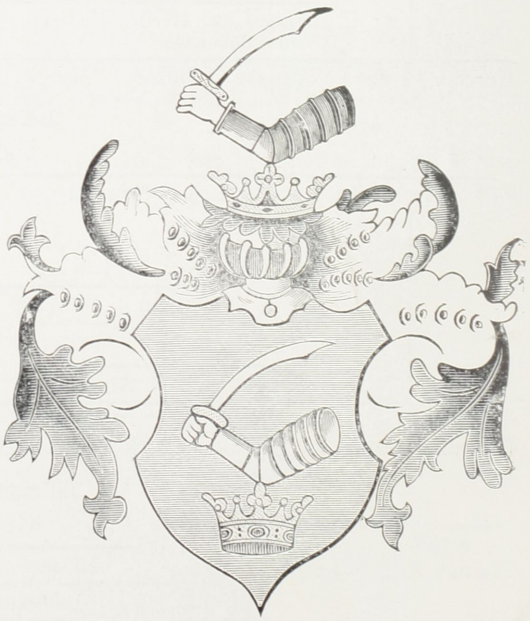

[1] Eredeti nemeslevél Barra Lajos birtokában H.-Almáson.
[2] Eredeti oklevél Barabás Dénes birtokában H.-Oklándon.
[3] Lásd sz.-kereszturi unitárius gym. levéltárában Mike S. Geneal. Coll. 240. oldal.
[4] Fejérv. Cod. dipl. VIII. 4. sup.
[5] Udvh. M. L.

A Barra család homoród almási ágának táblázata.

Pál sz. 1750 † 1827.[1]

Mihály sz. 1787.
hites táblabiró † 1851.
(hévizi Literati Anna.)

Lajos sz. 1827. 1848/49 honvéd. (Dimény Róza.)	Sándor sz. 1831. (Dimény Anna.)	Róza † (Id. Máthé Sándor városfalvi pap.)	Anna (bölöni Nagy Miklós.)

Mihály (Bölönben vannak ivadékai.)	Mózes gazdatiszt a ladamosi unitár. status birtokán. (Nagy Emma.)	Julia (hodgyai Bedő István birtokos.)	Lajos sz. 1856. közs. jegyző. áll. anyakönyvv. törvh. tag áll. isk. gondnok (h.-almási Gothárd Rebeka.)	Zsuzsa (Sándor Gergely unitár. Lelkész Abásfalva.)

Lajos.	Sándor.	Irén.	Sándor sz. 1881.	Róza.	Anna.	Irén.	Lajos sz. 1897.

Homoród-Almáson még egy más ága is él e családnak, de adatok hiánya miatt az ide tartozók a táblázaton elhelyezhetők nem voltak. Czimerök: Kék paizsban, koronán könyöklő kar kivont kardot tart.

BARTHA (nagyborosnyói). E család neve hagyomány szerint „Borosnyai“ volt, ebből lett „Bertalan“, de már a XVI. században „Barthá“-nak hivják; ezt igazolja egy 1565. évbeli okmány is, melyszerint János Zsigmond fejedelem Borosnyai Lőrinczuek Kis-Borosnyón öt jobbágytelket ád, melyeket a Bartha-család még 1848—49-ben is birt.

A XVIII. században több ágazat igazolta nemességét a product. forum előtt.

Egyik ága 1618. május 26-án vett czimeres nemes levelet Bethlen Gábortól s már kezdetben két ágazatra oszlik, egyik Györgytől, a másik Jánostól jő le. Más ágazatok Apafi Mihály fejedelem alatt 1687. márczius 11-én nyertek nemes levelet. Közöttük Gergely, ki 1660-ban részt vesz azon véres ütközetben, mely Gyalu és Fenesnél Sejdi Achmet basa és Rákóczi serege között folyt, hol maga Rákóczi György is halálos sebet kapott.[2]

Ezen ág első izben 1792. másodizben 1821-ben a kir. tábla előtt igazolja nemességét és „nagyborosnyói“ előnevét; a periratok egyik lapján következő sorok fordulnak elő: „Igazolva van, hogy Bartha Gergely nemes levele az akkori zenebona alkalmatosságával egy veremből a Rátzok által elpraedáltatott.[2]

A György ágából (I-sö tábla) 1664-ben Bartha András önteti a borosnyói harangot, melyet csak a Bartha család tagjainak elhunytakor és vasárnapokon huztak meg. 1764-ben épitteti a borosnyói templom egyik felét.[3]

Udvarhelyvármegyében e két ág, a György és a Gergely ivadékai telepedtek le. A háromszéki ágazatokat terszüke miatt mellőznöm kellett, közülök csak Bartha Lajost Hatolykán, Bartha Lászlót Borosnyón és Bartha Lajos áll. vasuti főmérnököt Trencsénben emlitem fel. Háromszékből Sándor jött legelőbb Bardoczra, mintegy 1820-ban fia Sándor az erdővidék alkirály birája volt, neje alsózathurezai Zathureczky Lujza és gyermekei ma is Bardoczon birtokosok.

Czimerök: Kék paizsban magyar vitéz, jobbjában kard azon törökfő, baljában három fehér liliomot tartva egy fatörzsre támaszkodik. Sisakdisz. Foszlányok: arany—kék, ezüst—piros. Ezen czimertől eltérőleg egy-egy családtag czimerében a három liliom felett egy repülő galambot csőrében olajággal is találunk.

---

[1] Az 1806. évi lustra könyvben Udvh. M. L.

[2] Eredeti okmányok Bartha Gábor számvevő birtokában Székely-Udvarhelyt.

[3] Eredeti okmányok özv. Bartha Sándorné birtokában Bardoczon.

Első tábla.

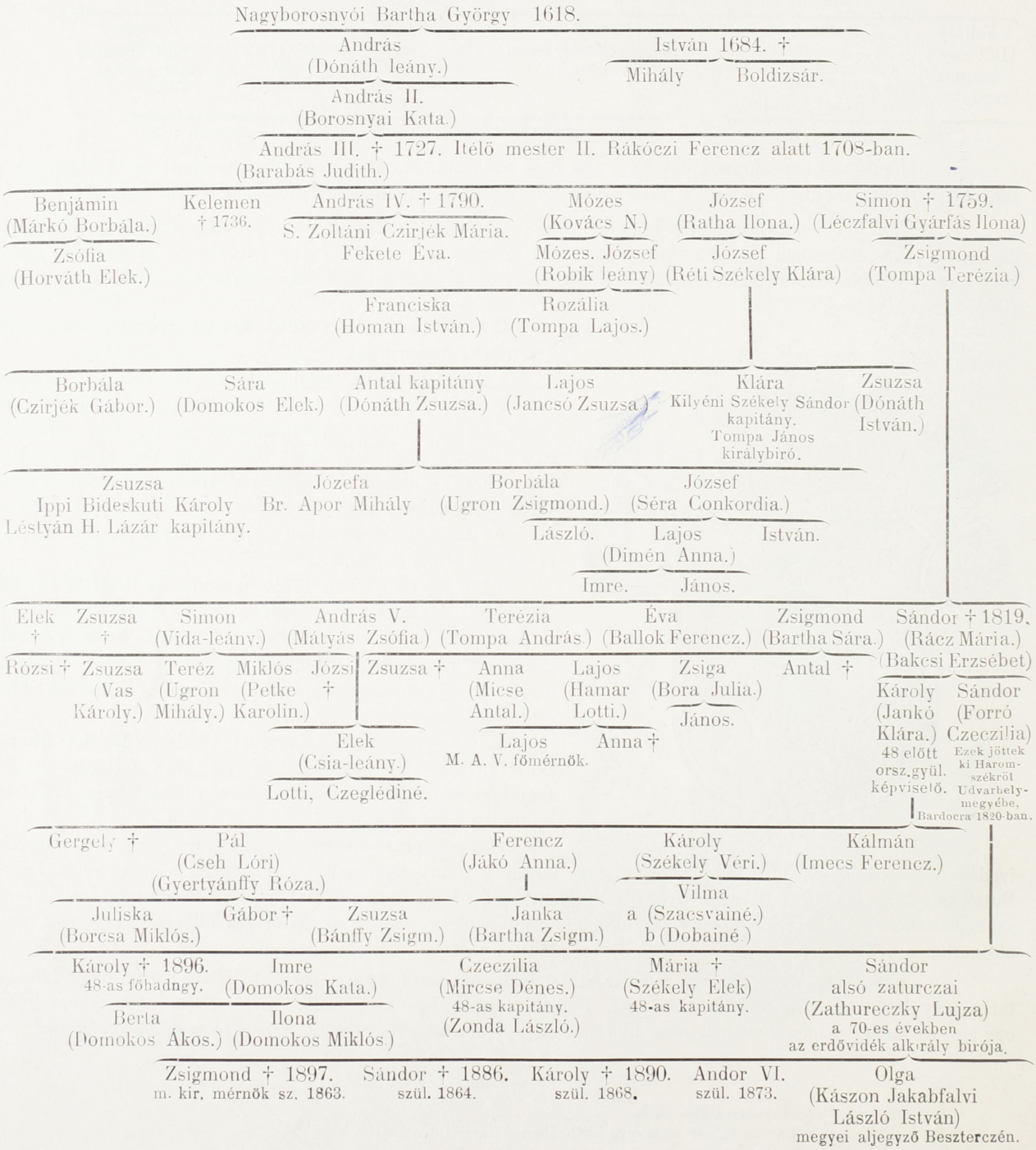
Nagyborosnyói Bartha György 1618.
András (Dónáth leány.)
István 1684. †
Mihály
Boldizsár.
András II. (Borosnyai Kata.)
András III. † 1727. Itélő mester II. Rákóczi Ferencz alatt 1708-ban. (Barabás Judith.)
Benjámin (Márkó Borbála.)
Zsófia (Horváth Elek.)
Kelemen † 1736.
András IV. † 1790.
S. Zoltáni Czirjék Mária.
Fekete Éva.
Mózes (Kovács N.)
Mózes. József (Robik leány)
Franciska (Homan István.)
Rozália (Tompa Lajos.)
József (Ratha Ilona.)
József (Réti Székely Klára)
Simon † 1759. (Léczfalvi Gyárfás Ilona)
Zsigmond (Tompa Terézia.)
Borbála (Czirjék Gábor.)
Sára (Domokos Elek.)
Antal kapitány (Dónáth Zsuzsa.)
Lajos (Jancsó Zsuzsa.)
Klára Kilyéni Székely Sándor kapitány. Tompa János királybiró.
Zsuzsa (Dónáth István.)
Zsuzsa Ippi Bideskuti Károly Léstyán H. Lázár kapitány.
Józefa Br. Apor Mihály
Borbála (Ugron Zsigmond.)
László.
Lajos (Dimén Anna.)
Imre.
János.
József (Séra Conkordia.)
István.
Elek † Rózsi †
Zsuzsa † Zsuzsa (Vas Károly.)
Simon (Vida-leány.) Teréz (Ugron Mihály.)
Miklós (Petke Karolin.)
Józsi †
Elek (Csia-leány.)
Lotti, Czeglédiné.
András V. (Mátyás Zsófia.)
Zsuzsa †
Terézia (Tompa András.)
Anna (Miese Antal.)
Lajos M. A. V. főmérnök.
Éva (Ballok Ferencz.)
Lajos (Hamar Lotti.)
Anna †
Zsiga (Bora Julia.)
János.
Zsigmond (Bartha Sára.)
Antal †
Sándor † 1819. (Rácz Mária.) (Bakcsi Erzsébet)
Károly (Jankó Klára.) 48 előtt orsz. gyül. képviselő.
Sándor (Forró Czeczilia) Ezek jöttek ki Háromszékről Udvarhely-megyébe, Bardocra 1820-ban.
Gergely †
Pál (Cseh Lóri) (Gyertyánffy Róza.)
Juliska (Borcsa Miklós.)
Gábor †
Zsuzsa (Bánffy Zsigm.)
Ferencz (Jákó Anna.)
Janka (Bartha Zsigm.)
Károly (Székely Véri.)
Vilma a (Szacsvainé.) b (Dobainé.)
Kálmán (Imecs Ferencz.)
Károly † 1896. 48-as főhadnagy.
Imre (Domokos Kata.)
Berta (Domokos Ákos.)
Ilona (Domokos Miklós.)
Czeczilia (Mircse Dénes.) 48-as kapitány. (Zonda László.)
Mária † (Székely Elek) 48-as kapitány.
Sándor alsó zaturczai (Zathureczky Lujza) a 70-es években az erdővidék alkirály birója.
Zsigmond † 1897. m. kir. mérnök sz. 1863.
Sándor † 1886. szül. 1864.
Károly † 1890. szül. 1868.
Andor VI. szül. 1873.
Olga (Kászon Jakabfalvi László István) megyei aljegyző Beszterczén.

Második tábla.

Lőrincz 1579.

György

Gergely

(Ez szolgált azon székely hadban, melyet uzoni Béldi Pál, Apaffi Mihály fejedelem rendeletére Örményes és Bontzida ellen vitt, továbbá Gyalunál Rákóczi seregében.)

Tamás — a székelység táborában Fülek alatt mint nemes ember vesz részt. — Kata. Anna

Márton — József — László

Pál — László. Samu. ifj. Pál.

Hárman 1744-ben osztoznak.

Márton — Ferencz. Dániel. Zsigmond. — Antal. József. Domokos. András. — József

Samu László — Lőrincz

Gergely 1792. Elek. József.

János — jószágigazgató (Szentkirályi Teréz.)

Lajos — ügyvéd ivadékai Kolozsvárt.

Mózes — 1838-ban tanító Kolozsvárt.

Domokos (Bokor Borbára.) — Gábor sz. 1875. Udv. m. számvevő.

Róza (Jenei Albert gyógyszerész.)

Károly pénztárnok a székely egyl. takarékp. (Czirjék Berta.) — Margit. Róza. Ilona. Károly. Zoltán. Endre.

Polixena (száldobosi Borbáth Pál ev. ref. lelkész.)

Móricz birtokos, nőtlen.

Albert m. államvasuti titkár, nőtlen.

Gyula kir. főerdőtanácsos (Ole Jolán.) — Imre.

BARTHA (olaszteleki). ~~Eredete ismeretlen. A XVII ik század végén származtak Olaszteleke.~~ Nemességük az 1712. évi lustrális könyvben igazolva van.[1] E családból Bartha Izsák és gyermekei, Bartha István és gyermekei, Bartha Gyula és gyermekei, Bartha Salamon és gyermekei, Bartha Sándor és gyermekei, Bartha András ifj. és gyermekei és Bartha Ferencz és gyermekei Olaszteleken; Bartha Károly tanító Brassómegyében, Bartha Imre ev. ref. lelkész Száldoboson, Bartha József tanító Szamosszegen és Bartha Géza áll. igazgató-tanító Székelyföldváron, Torda-Aranyosmegyében élnek.

BARTHA (dersi). Bartha Péter 1614. évben lustrál[1]. 1830-ban dersi Bartha István főkormányszéki titkár volt. Jelenleg Bartha Zsigmond és leányai, Bartha Mózes és gyermekei és Bartha Zsigmond ifj. élnek Derzsben.

BARTHALIS (bibarczfalvi). György és Mihály nyert 1667. márczius hó 28-án nemes levelet.[2]

Családi táblázatuk a következő: András (kinek neje Budai Ágnes,) ennek fia Gergely (neje Kolumbán Lidia), ennek fia :

József (Dávid Julia)

József † postamester. — József. sz. 1889. Jenő. sz. 1886.

Lajos sz. 1856. (Kolumbán Rebeka.) — Ferencz szül 1883. Emma. Imre sz. 1894. Álmos 1898.

Teréz (Molnár Dániel tanító Szt.-Lászlón.)

Egy más ág.

Testvérek:

Áron. — Efraim sz. 1845. (Osvát Anna.) — Lajos sz. 1867. (Szabó Katalin) — Samu. Mózes. Efraim.

Lajos (Simon Mária) — Lajos (Ostvát Mária.) — Teréz. Efraim. Lidia.

István (Rápolti Rebeka) — Imre (Szász Ágnes.) — Imre. — Elek.

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemeslevél Barthalis József birtokában Olaszteleken.

T 1566-tól minden lustrajegyzékben találkozunk velük Olaszteleken, továbbá az 1744. évi insurgens-jegyzékben, s az 1752

BARTSAI (lövétei). Lövétén az 1712. évi lustra alkalmával tétetik először említés e családról;[1] hogy honnan jött e hangzatos nevü család Lövétére, arra nézve nincsenek adataink. Bartsai János, Ferencz és Pál és gyermekeik képviselik a jelenben e családot.

BASA (sz.-udvarhelyi). † Basa György és Basa András fiai 1614-ben mint primipilusok fordulnak elő Sz.-Udvarhelyt.[1] Kihalt. Kár, hogy egyéb adataink nem maradtak e családot illetőleg, ki tudja nem volt-e ezen család Basa Tamás, István és Péterrel, kik Erdély történetében a XVIII. században oly feltünő szerepet játszottak, összeköttetésben?

BASZARÁD (székelykereszturi). 1614. évben Baszarád András lustrál,[1] ivadékai elszegényedve élnek Sz.-Kereszturt. Kihalófélben van.

BATZÓ (bágyi). Ősi székely család. H.-Almásról származtak, hol 1614-ben Batzó Ferencz lustrál.[1] Ferenczneк fia József Bágyba költözik, utóbbiról egy 1633. junius 5-én kelt fejedelmi oklevélben van említés téve.[1] A h.-almási ág fiu ágon a XIX. században kihalt. A bágyi ágból 1712-ben Mihály, 1806-ban pedig József lustrál.[1] Ennek ivadékai Batzó Mózes, ennek fia Mózes pap-tanár Szászvároson. Batzó Lajos ev. ref. lelkész Küsmödön, Batzó Sándor, István és Dénes birtokosok Bágyban és Batzó Albert dr ügyvéd Budapesten.

Batzó István fiai János és Mihály; János fiai Dániel és István nyertek czimeres nemes levelet 1703. május 21-én.[2] Czimerök már elől a h.-almási Baczó családnál van leirva.

BATÓ (homoród-karácsonfalvi). † A felkelők (insurgensek) ellen vivott győzelmek alkalmával tanusitott dicséretes és hüséges magaviseletéért nyert Bató Miklós h.-karácsonfalvi előnévvel 1655. julius 6-án Rákóczi Györgytől nemes levelet.[3] E család kihalt.

BECSEK (kovásznai). Egyike a Székelyföld legősibb családainak, mely még az Attila maradékaiból huzódott meg a délkeleti kárpátok közt. Becsek az Apolt fővovában fiától származtatja le magát.[4] Azon Becsek nevü keresztény harczostól, ki Szt. István idejében a pogány seregeket Csik-Somlyónál szétvervén, ezen győzelem emlékére a csiksomlyói hegyen kápolnát emelt — melynek romjai ma is láthatók. (Szóhagyomány.)

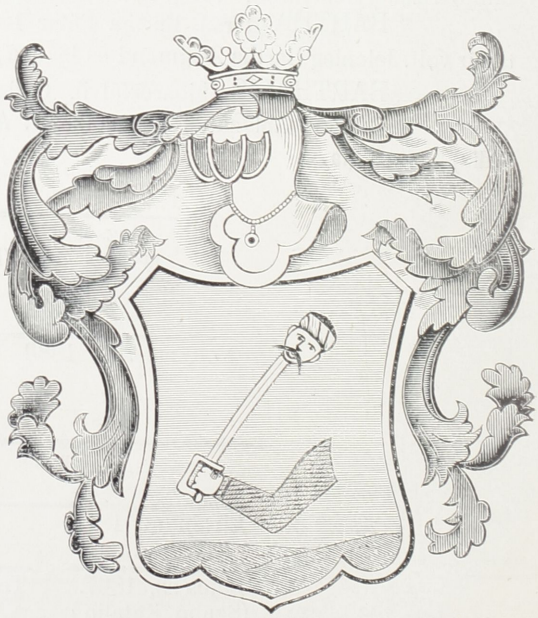

Egy ága Háromszék Kovásznára kiköltözvén, 1614-ben ott Bechiek (a régi helytelen ortographiával irva) Lukács mint prixidarius lustrál.[1] Ennek ivadékai közül származott be Becsek Dániel a mult század közepe táján Sz.-Udvarhelyre.

Egy kiterjedt ága Kovásznán él; mig az Udvarhely-megyébe telepedett ághoz a következők tartoznak: Néhai Becsek Dániel neje: Jánosy Eszter; gyermekei Becsek Eszter férjezett Csehély Adolf főreáliskolai tanárné és Becsek Aladár nyomdatulajdonos, az „Udvarhelyi Hiradó" szerkesztője és kiadója, utóbbinak neje: steinburgi Pildner Viktorin. Az említett néhai Becsek Dániel testvére: Becsek Sándor főgym. ny. tanár Szathmáron. Ennek gyermekei: Sándor, Ilona, és Aladár. Végre néhai Becsek Sámuel fia: Lajos kir. táblabiró Kolozsvárt és ennek testvére: Edith.

[1] Udvh. M. L.

[2] Dr Ill. és Pettkó k. k.

[3] Eredeti nemeslevél Barra Lajos h.-almási körjegyző birtokában.

[4] Székely n. c. 280. L.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren, kék mezü könyöklő kar, kardot tart s azon egy török fő. Sisakdisz. Foszlányok: veres—kék.

BEDE (bardoczi). Bede Mátyás Miklósvárszék táblabirája az 1648-ban kiállitott széklevele szerint, melyet Cserey Miklóssal irt alá.[1]

BEDŐ (kálnoki és hodgyai). * E család a háromszéki Kálnokról származik[2]. Bedő István a XVI. század vége körül Háromszék főkapitánya. 1602-ben Sorbán vajdával tartott Székely Mózes ellen, 1607-ben nyert szentléleki, peselneki, felsőtorjai, kantai, karathnai és gelenczei birtokaira uj adomány levelet; később Báthori Gábor fejedelem által notáztatván, unokája Mihály Hodgyában telepedett le, elvevén Hodgyai Annát, tőle származott le mai napunkig a hodgyai Bedő család.

Bedő Mihály[3] 1614-ben Hodgyában mint primor lustrál, neve 1634-ben egy fejedelmi oklevélben is emlittetik[4].

Használt czimerök:[5] Kék paizsban hármas halom, azon egy repülni készülő galamb, zöld ággal csőrében. — Sisakdisz a paizsalak. Foszlányok: arany—kék, ezüst—piros.

Leszármazási táblájuk a következő:

Első tábla.

Kálnoki Bedő István
1607-ben Háromszék főkapitánya.

Máthé
ilyefalvi pap.
Kétszer nősült.

Kálnoki és hodgyai Bedő Mihály — István.
1626-ban a község lakossága kérelmet nyujtott be hozzá, hogy az ország utját rontó vizet engedné birtokán lefolyni.
(hodgyai Hodgyai Anna.)

Ferencz — András — István. — Anna. — Kata.
Ferencz eladja szotyori birtokát Berde Józsefnek.
András Lengyelországban fogságba esik.

András — Ferencz. — István — Sándor. — György.
András 1715-ben élt. (Kandó Lidia.) Ezen a réven jutnak a dályai birtokhoz.
István 1790-ben élt. Sofia.

Zsuzsa. — Judith. — János. — Ferencz.

Ferencz. — József.

Görgy
1811-ben Udvh. m. hites assessora.
Pálffy Catarina (hodgyai.)
Folytatasa a tullapon.

Samuel 1794-ben élt.
Mária Terézia alatt befolyásos ember lévén, a közügyek élén áll.
(bikafalvi Lukács Anna.)

Elek. — Samuel. — József — András. — Mária
Folytatás a II. tábl.
(kénosi Kénosi Anna. bikafalvi Lukács Julia.)
Folytatása a III táblán.
(Tamássy Benjámin)

Mária. — László — Róza
(Veres Mária.) (Boncz József.)

[1] Kállay Sz. N.
[2] Eredeti okmányok Dr Bedő Sándor birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[3] Udvh. M. L.
[4] Udvh. M. L. 1634/XVII. csomag.
[5] Ezt használta Bedő György 1811-ben. Lásd bikafalvi Máthé Pál magánlevéltárát.

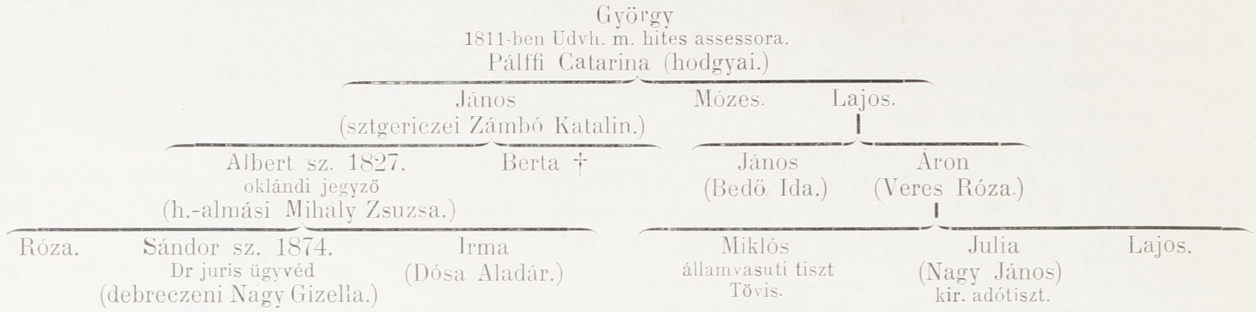

Második tábla.

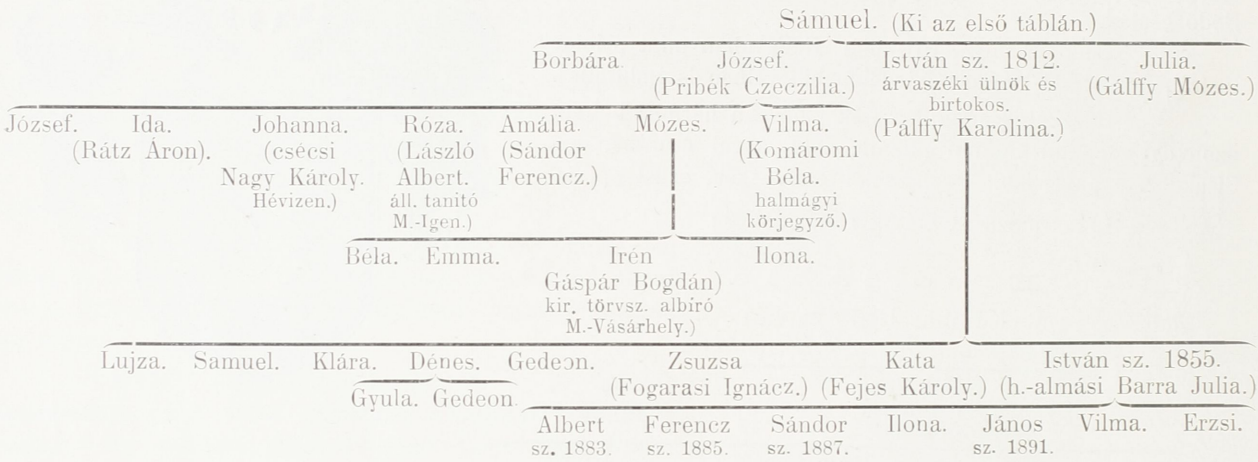

Harmadik tábla.

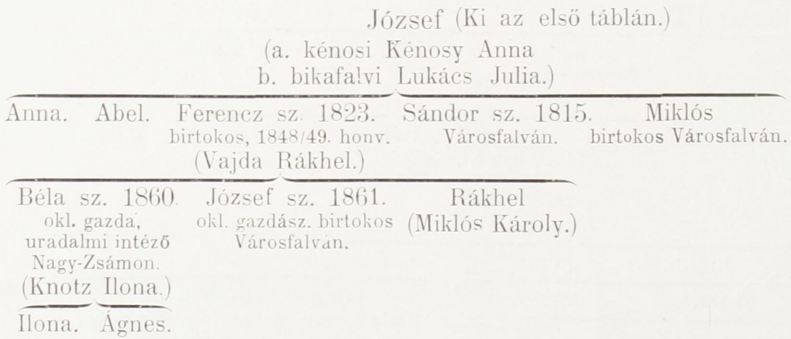

BEKE (oláhfalvi). † Beke Mihály nemességét 1589-ben Báthori Zsigmond, később Rákóczi György és 1724-ben Károly király erősitik meg.[1] Kihalt.

BEKES (homoródalmási). † Bekes István nyert 1655-ben julius 6-án Rákóczi György fejedelemtől nemes levelet[2]. E család kihalt.

BÉLA (homoród-szentpáli). Hagyomány szerint László és Béla mint Erdély herczegei fordultak elő, utóbbi herczeg Szent-Pálon a Béla várában is lakott. E családból származtatják őket[3]. 1614-ben Béla Márton

[1] Nemeslevelek eredetiben az oláhfalu község levéltárában.
[2] Eredeti nemeslevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.
[3] Orbán Balázs Székelyf. I.

és Bálintról tétetik említés[1]. H.-Szt.-Pálon kihalt, de él egy ága H.-Karácsonfalván. Ez a XVII. század közepe táján költözött át. Béla Pál, Béla József, Béla Mihály és gyermekei élnek ott.

BENCZE (lövétei). 1614-ben Bencze György lustrál[1]. Ivadékai közül Bencze Lajos r. kath. segédlelkész Apátfalván (Borsodmegye), Bencze János, Bencze Ferencz és Bencze Márton birtokosok Lövétén.

BENCZE (h.-szt.-mártoni, h.-szt.-páli és bágyi). Ősi székely család, már a XVI. és XVII. században számos tagjával találkozunk H.-Szent-Márton és vidékén. 1614-ben Nagy Bencze Bálint, Bencze János, Bencze Péter, Bencze Mihály, Bencze Bálint és Bencze András mint primipilusok lustrálnak.[1] Közülök Bálint H.-Szent-Pálon s Péter Bágyban telepednek le s ott rövid idő alatt kiterjedt családot alapítanak.

Bencze István 1823-ban h.-szentpáli előnévvel nyer I. Ferenctől uj adományt, Bencze Zsigmond pedig h.-szentmártoni előnévvel 1829-ben.

A bágyi ágból ma Bencze Márton ügyvéd H.-Oklándon, neje: patakfalvi Ferenczi Mária, gyermekei: Margit, Solyom Antalné és Erzsike, továbbá Bencze Imre tanár Beszterczén, Bencze Géza végzett kereskedelmi akademista Fogarason, Bencze Ferencz a János fia, Bencze András, Bencze Zsigmond, Bencze Miklós és Bencze József birtokosok Bágyban.

A h.-szentpáli ágból néhai Bencze Zsigmond kir. táblai gyakornoknak és nejének árapataki Joó Zsuzsának fiai Balás és Dénes, utóbbi az oklándi járás szolgabirája; előbbinek neje Baczó Mária, gyermekei Gábor, Etelka és Borbára; utóbbinak neje Dombi Julia, gyermekei Béla, Aladár, Dénes, Gábor és Vilma.

BENCZŐ (homoród-almási). Rákóczi György fejedelem 1655. julius 6-án Bencző András, István, Miklós és Péternek ad primipilusi levelet.[2] Ezeknek ivadékai közül Bencző János id. és ifj., Bencző Mihály id. és ifj., Bencző András és gyermekeik H.-Almáson élnek.

BENCZÉDI (benczédi) 1614-ben Benczédi Pál mint primipilus lustrál Benczédről,[3] ennek ivadékai telepedtek le később Bikafalván; 1712-ben már Farczádon is lakik egy ága[1].

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

Pál 1614-ben lustrál.

Pál. Mózes.

Daniel. (Folytatása a II. táblán.) — Gergely. 1680-ban pap Marosszéken.

György. F.-Benczéden telepedik le az ősi birtokba. — Márton. tanító. Rákóczi seregében szolgált.

György (Nagy Borbára.)

Mózes (Pap Mária.) — és 6 leány.

Mózes (Benczédi Zsuzsa.) — Mihály. elesett a franczia forradalomban a Napoleon elleni harczokban.

Gergely. a) (Gálfalvi Zsuzsa b) (Marosi Anna.)

a. Mózes. mint tüzér hadnagy 1848/49-ben Görgey táborában szolgál. † Velenczében 1854.

a. Janos (Márton Judit.)

János. áll. tanító.

Domokos. pap.

a. Gergely. főgymn. tanár és pénztárnok Kolozsvárt. (Mikó Klára.)

b. Mózes.

b. Róza. (Pap Péter.)

Zsuzsa. (Dr Nyiredy Géza) tanár.

Lőrincz. †

Andor.

Ferencz.

László.

Klára. †

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti oklevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.

[3] Udvh. M. L.

Második tábla.

A bikafalvi ág leszármazása.

Dániel 1722-ben élt. (Ki az első táblán.)

Mózes (István N.)

Zsigmond (Lőrincz Borbára.) — János.

Rebeka † — Zsuzsa (Kis Gáspár) pap Farczádon. — Zsigmond 1841-ben h. táblabiró. (Csont Julia.) — Ferencz birtokos. — Pál. — János 1848-ban esett el S.-Szt.-Györgynél.

Sándor.

Mózes isk. tanító Jedd. — Borbára (Vajda Szt.-Iván.) — István 1848/49-ben elesett Apahidjánál. — József (Demeter Zsuzsa.) — Zsigmond birtokos. (Hodgyai Mária.) (Teklás Borbára.)

Mária. Sándor. Berta. István. János. Julia.

Julia (Demeter Ferencz.) — József Enyeden. — Dániel Deésen. — Róza (Kis János.) — Mária (Máthé János.

Mózes sz. 1849. Börtönfelügyelő Udvarhelyt. (Barczán Julia.) — János. — István altiszt a kir. postahivatalnál Udvarhelyt (Orbán Anna.)

Pál. sz. 1848. — Mózes. sz. 1885. — Julia. — Albert. sz. 1889. — Erzsébet. — Gábor. sz. 1893. — Irén. — Zsigmond. — Dezső. sz. 1899.

Borbára. Anna. Ferencz. Berta. Emma. József. Lajos. Margit.

Bikafalvi Benczédi István és János által 1804-ben használt czimeres pecsétjén: egy növekvő griph jobbjában kardot tart[1]. E család kötelékébe tartozott néhai Benczédi Ferencz sz.-udvarhelyi ügyvéd is, ki azonban adatok hiánya miatt a táblázatok egyikén sem volt elhelyezhető.

BENDE (szentléleki). † Bende Mihály lustrál 1614-ben[2]. Kihalt.

BENE (homoród-oklándi). † 1614-ben Bene Mihály mint primipilus lustrál[2]. Kihalt.

BENEDEK (kisbaczoni). Ősi törzsgyökeres székely család. Benedek Juditha már 1165-ben említtetik, hiteles adataink azonban csak 1460-tól kezdve vannak, mely évben Benedek Urbánus él, ettől származott le a ma oly kiterjedt s tekintélyes számu család[3]. Nemessége az ősi székelyeknek biztositott jogain alapul, igazolva van az 1614. évi lustra könyvben,[4] melyben Balázs és Kerestély mint primipilusok fordulnak elő. (Lásd leszármazási táblát.)

1665. augusztus 25-én Benedek Mihály és fiai János, István, Máthé és Mihály Apafi Mihály fejedelemtől nyernek czimeres nemes levelet,[5] mely nemes levél 1666. év márczius hó 9-én és 1699. év deczember hó 16-án a székely gyüléseken Udvarhelyt minden ellenmondás nélkül ki is hirdettetett.

Kis-Baczonban van ma is főszékhelyök
Leszármazási táblájuk a következő:

---

[1] Bikafalvi Máthé Pál birtokos magán levéltárában.
[2] Udvh. M. L.
[3] Mike Sándor genealogiai collectiója unitár. gym. Sz.-Keresztur.
[4] Udvh. M. L.
[5] Eredeti okmány Benedek Imre főszolgabiró birtokában.

Első tábla.

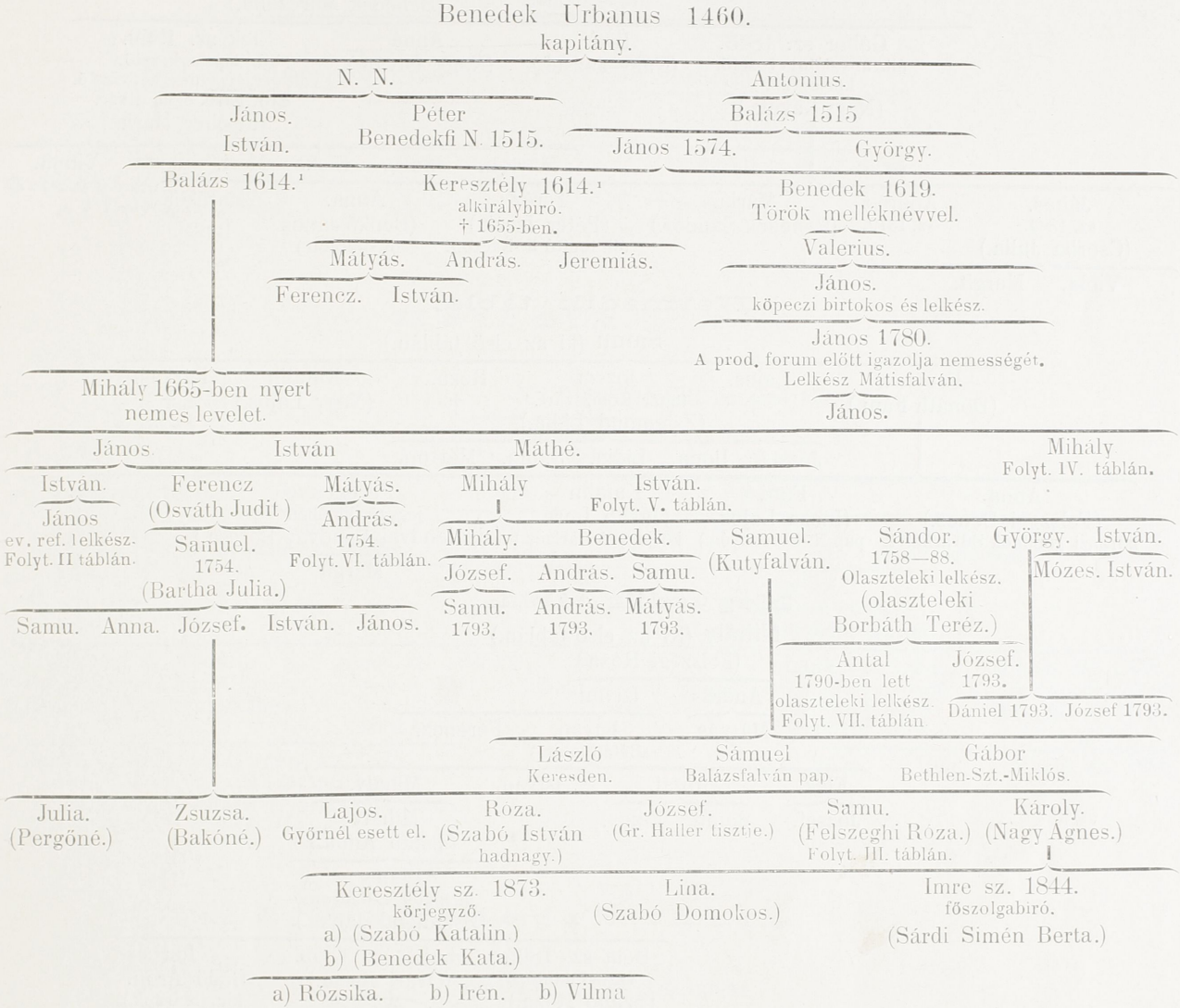

Második tábla.

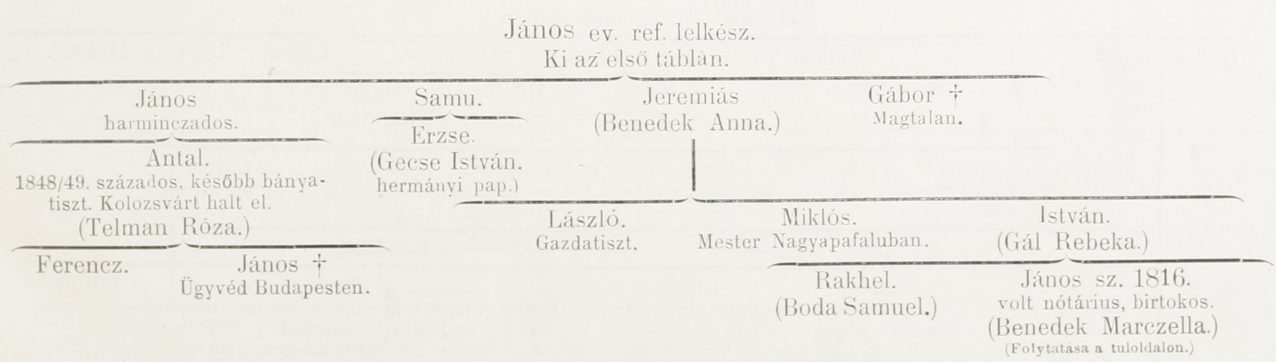

[1] Az 1614. évi lustr. könyvben előfordulnak Udvh. M. L.

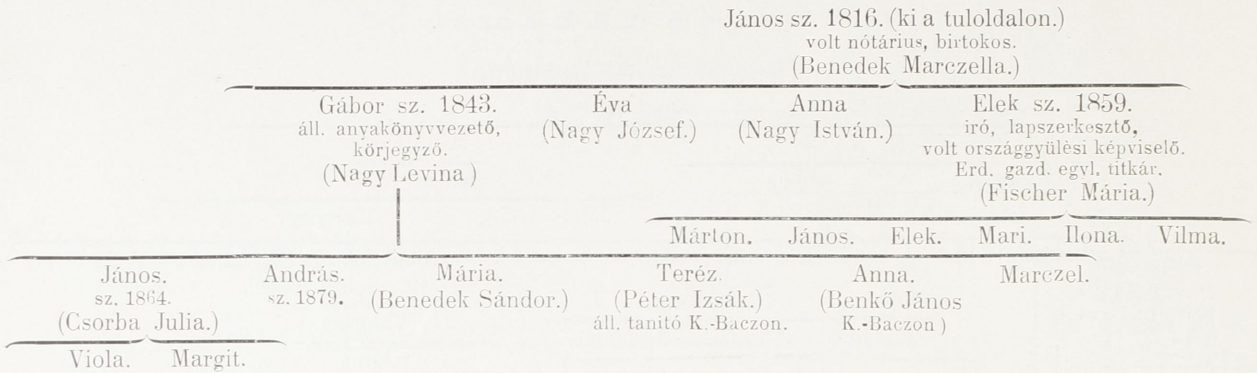

Harmadik tábla.

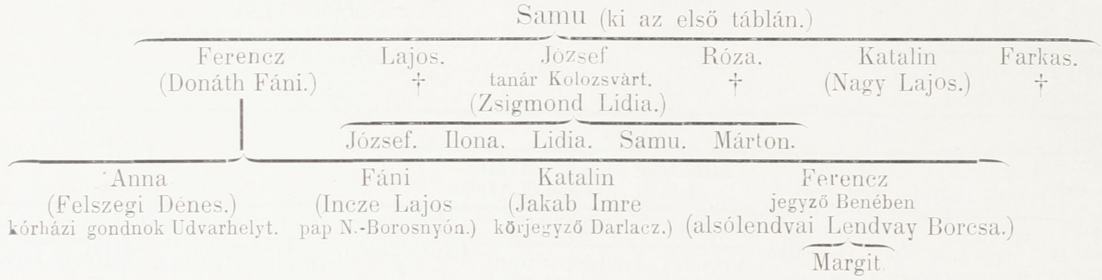

Negyedik tábla.

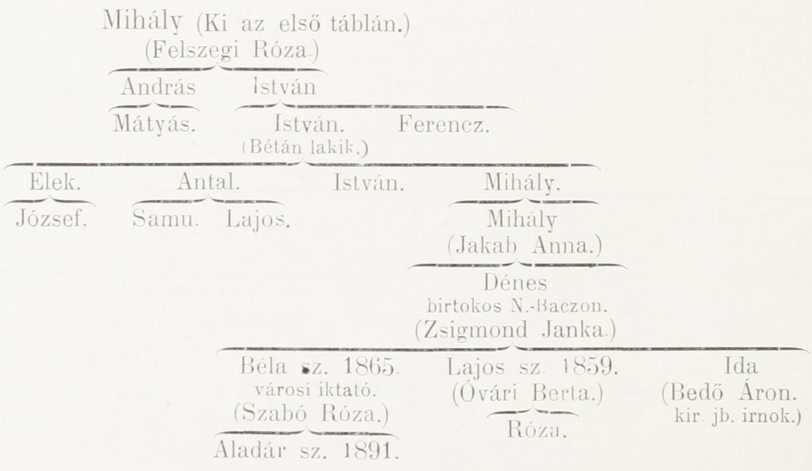

Ötödik tábla.

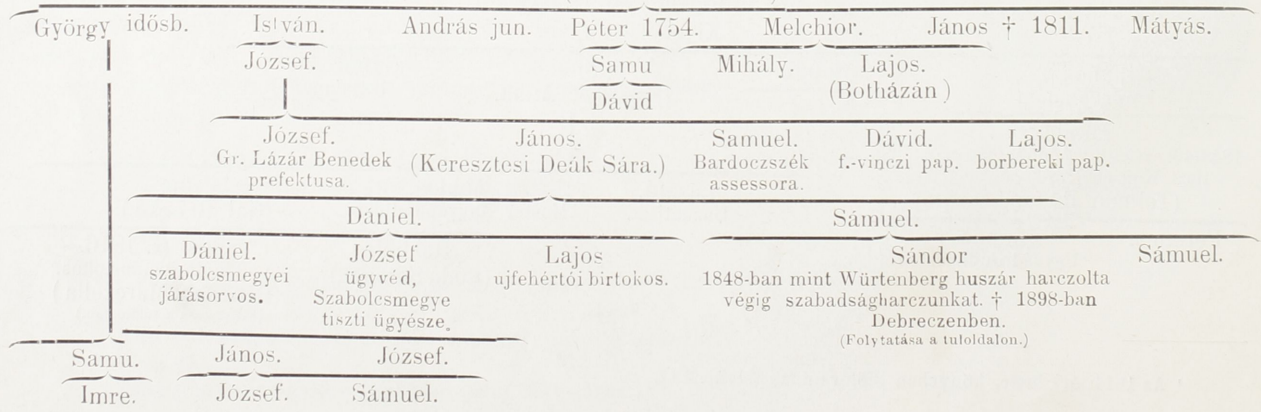

(Folytatása a tuloldalon.)

Sándor.
1848-ban mint Würtenberg huszár harczolta végig szabadságharczunkat. † 1898-ban Debreczenben.

Sándor
miniszt. osztálytanácsos, jelenleg Budapesten a közig. bíróság itélő bírája. sz. 1854.

Sámuel
Nagy-Kállóban él mint e város kiérdemült főbirája.

Lajos
kir. s. telekkönyvvezető.

Margit
(kisbaczoni Benedek Endre
p. ü. fogalmazó Pozsony.)

János dr juris
köz és váltóügyvéd Debreczen.
Jeles poéta.

Árpád
gőzmalmi hivatalnok.
Debreczen.

Hatodik tábla.

András 1754. (Ki az első táblán.)

Mihály
1848-ban életett meg.

József sz. 1815.

Mihály.

János
gazdatiszt N.-Váradon.

István.

István
brassói lakos.

Róza.

Irén.

Áron.

Áron sz. 1839.

Béla
adótiszt Bpest.

József.

Endre
p. ü. fogalmazó Pozsony.
(kisbaczoni Benedek Margit.)

Lajos sz. 1842.
vasuti tiszt Brassó.

József sz. 1844.
kir. járásbirósági jegyző Bpest.
(csikszentkirályi Simon Julia.)

János sz. 1848.
kir. p. ü. titkár S.-A.-Ujhely.
(Eördög Ida.)

Lina
(kibédi Simonfi Samu
orvos.) †

Lajos sz. 1854.
kir. telekkönyvvezető Nyárád-Szereda.
(Sándor Ilona.)

Mihály sz. 1859.
áll. isk. igazg. Segesvárt.
(Majorkovics Helén
áll. tanitónő.)

Jolán. Erzsi.

Gergely sz. 1873.
székesfővárosi tanitó.
(léczfalvi Gyárfás Marianna.)

Jolán. Irén.

Mihály sz. 1898.

Hetedik tábla.

Antal. (Ki az első táblán.)
1790-ben lett olaszteleki pap. † 1827-ben.
(kercsedi Demeter Mária.)

József sz. 1801. † 1870.
olaszteleki pap és erdővidéki esperes.
(Zabolai Kovács Julianna.)

Sándor
(Beke Pepi.)

Ignácz
bitai lelkész.
(Péter Amália.)

József sz. 1840. † 1889.
olaszteleki pap.
(Biró Juliánna.)

György erdész
családot nem alapitott.

Antal
homoródszentmártoni jegyző, nőtlen.

Jenő I.
kir. adótiszt S.-Szt.-György.
(alsólendvai Lendvay Irma.)

Pál
gym. tanuló.

Emma.

Ida
okl. tanitónő.

Etel
polg. isk. tanitónő-jelölt.

Jenő II. sz. 1898. László sz. 1900

István
birtokos Bitán.

Vilmos
vasuti pénztárnok V.-Hunyad.

Albert
áll. tanitó Körös.

József
jegyző Kőpeczen.

Dezső
gyógyszerész Oláhfalu.

Zoltán
orvos N.-Ajtán.

György
ügyvédjelölt S.-Szt.-György.

Nyolczadik tábla.

Egy más ága a kisbaczoni Benedek családnak, mely Páltól jöve le, a következő:

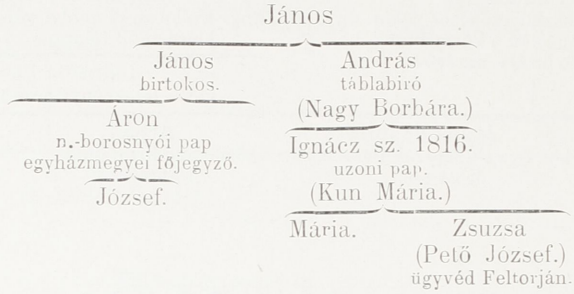

Ezenághoz tartozik Benedek József és fiai u. m.: Gábor, Sándor, Ignácz és Zsigmond; továbbá Benedek Sámuel, kinek atyja Benedek Benedek volt, ők birják a kihalt kisbaczoni Szentes család birtokait.

E család kiválóbb tagjai közül fel kell hogy emlitsem Kerestélyt, ki 1638-ban Bardocz-szék jegyzője és 1655-ben alkirálybirája volt.

Benedek János kereszturi Deák Sárát vette feleségül, kinek egy testvére kereszturi Deák János a franczia háborukban hajóskapitány volt s nagy vagyont szerzett. Utódok nélkül halván el, jelentékeny örökség szállott a Benedek családra is, ebből egy 12000 pengő forintos tanulói ösztöndij alapitvány, mely ma is meg van s Nagy-Kállóban a család által kezeltetik.

Benedek József olaszteleki esperes, hires szónok és egyházi iró, predikácziói nyomtatásban birjuk. 1870-ben halt el.

Benedek Elek iró, született 1859-ben, a „Budapesti Hirlap“, az „Ország-Világ“, „Magyar Nép“, „Az én ujságom“, „Magyar Hirlap“ és a „Kis Könyvtár“ czimü lapok szép irályának köszönhetik létezésüket; ezen lapokban hol (Kópé, Székely, Zeke, Huszár és k. jegy) álnevek, hol saját neve alatt müködött közre. Továbbá „Történetek a gyermek szobából“, „Karácsonfa“, „A collektor“, „Végrendeletem“, „Székely mesemondó“ és „Világmesék“ önálló munkái karakterizálják őt. A társadalomban mint politikus is tevékeny részt vett 1887—1892-ig, mint országgyülési képviselő a nagyajtai kerületet képviselte s mint gazda az erdélyi gazdasági egyesület és a székely-egylet titkára.

Benedek Sándor, ki a hivatalnoki pályán magas polczra emelkedett, kir. tanácsos, pénzügyigazgató, majd pénzügyminiszteri osztálytanácsos lett, jelenleg pedig Budapesten a közigazgatási biróság itélő birája. Mint székesfővárosi bizottsági tag s iskolaszéki elnöknek a főváros municipalis életében is jelentékeny szerepe van.

Benedek József ügyvéd és Szabolcsmegyének tiszti ügyésze.

Benedek Imre született 1844-ben. Az oklándi járás tevékeny főszolgabirája és homoródoklándi birtokos stb. stb.

Benedek Endre kir. pénzügyi fogalmazó Pozsonyban, ki szintén kisbaczoni Benedek leányt vevén nőül, az egykor egymástól elszakadt két ág ujból egyesült.

Benedek János dr juris köz- és váltó ügyvéd Debreczenben s jeles költő.

Benedek Zoltán orvos Nagy-Ajtán.

E család kötelékébe tartoznak még néhai Benedek Sándor ügyvéd Baróthon, József tanitó Mező-Arczon, Antal állami tanitó Szolnok-Dobokamegyében, kik azonban adatok hiányában a leszármazási táblán elhelyezhetők nem voltak.

Czimerök: Kék paizsban, sötétkék öltönyü lovas vitéz, jobbjában dárdát emel magasra, baljával a ló kantárját fogja. Sisakdisz. Foszlányok: Ezüst—kék, arany—veres.

BENEDEK (lengyelfalvi). E családból Benedek Mihály 1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére[1] és 1614-ben lustrál Lengyelfalván[2]. Ennek unokája lehetett István, kivel táblázatunk kezdődik; ivadékai a következők:

---

[1] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.

[2] Udvh. M. L.

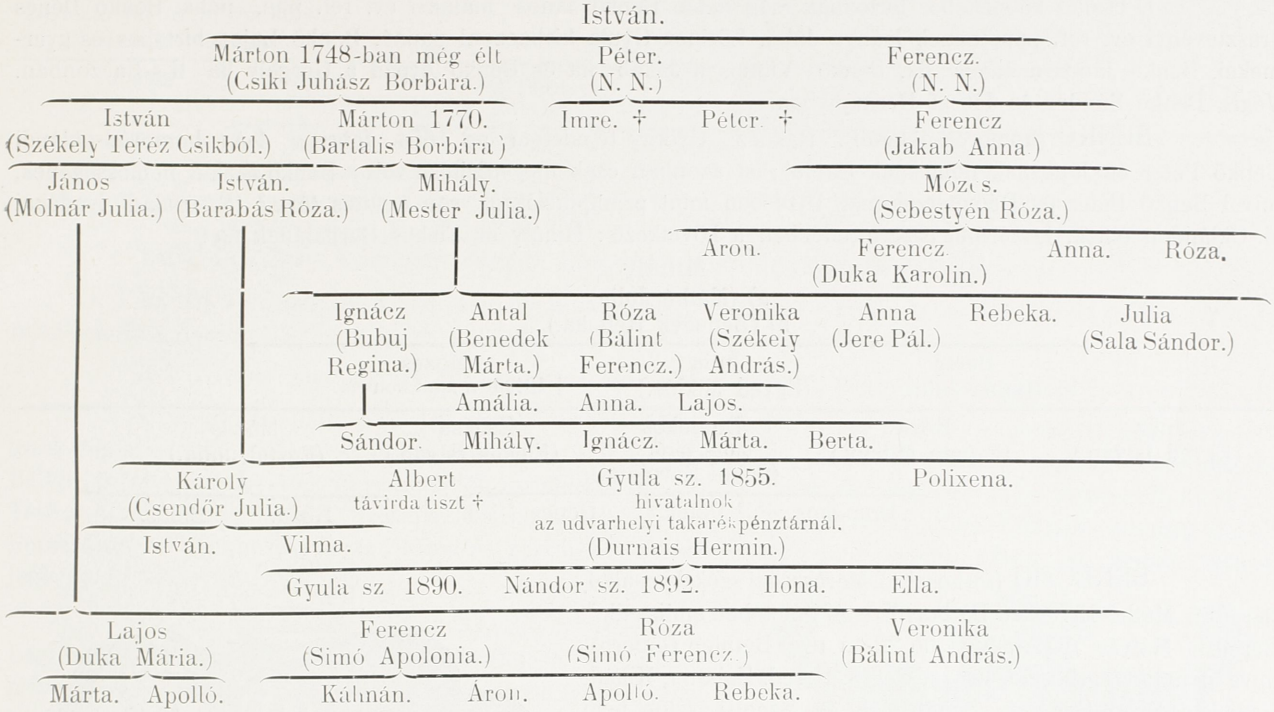

BENEDEKFI (kadicsfalvi és rugonfalvi). * † Ezen előkelő családnak Udvarhelyszéken nagy birtokai voltak. Benedekffi Istvánról vannak legelső adataink, 1568-ban II. János király Kobádfalván[1] és Váralján 12 sessiót adományoz neki[2]. Ennek testvére lehetett Benedekffi Farkas, ki 1570-ben kadicsfalvi, zetelaki, szentiványi, szenttamási és ülkei jószágát 300 forintért bethlenfalvi Cseres Jánosnak zálogositja el[3].

1609-ben Benedekffi Baltazárról van említés téve[4].

1614-ben Rugonfalván Benedekffi Tamás lustrál[5].

Az elől említett István fia János s ennek szombatfalvi Gálffi Bórától leányai Bóra és Kata, utóbbi keresdi gróf Bethlen Imréné. Bóra pedig kadicsfalvi Török Gáspárné. Nagygalambfalvi, rugonfalvi és kadicsfalvi előnévvel fordulnak elő. Birtokaiknak nagyobb részét a kadicsfalvi Török család birja.

Leszármazása egyik ágnak a következő:

István
(Miklósfalvi Kata.)
Tamás
János
László

BENKE (siménfalvi). Benke Lukács 1614-ben Siménfalván primipilus[3]. Ivadékai[5]: Benke Sándor és gyermekei u. m. Elek kir. adóellenőr M.-Láposon, Benke Lajos birtokos Siménfalván, továbbá Benke Mihály és gyermekei Mózes és Mihály ifju és Benke János I. II. III.

BENKŐ (kisbaczoni). Ezen egykor virágzó család a szélrózsa minden irányában elterjedt. Az 1614. évi lustrakönyvben följegyzett Benkő Miklós és Lászlótól származnak;[3] sok jeles férfiut adott társadalmunknak. Az 1740. deczember 20-án született Benkő József jeles történész is e családból való volt, ennek atyja Benkő Mihály bardoczi ev. ref. lelkész. Egy ága Száraz-Ajtán él, ezek Benkő Gergely szárazajtai ev. ref. lelkész ivadékai.

[1] Ma Kobátfalva.
[2] Kemény József gyüjt. Benedekffi család.
[3] Udvh. M. L.
[4] Udvh. M. L. 1609/XVII. csomag fejedl. okl.
[5] Eredeti okmányok Benke Mihály ifju birtokában Siménfalván.

E család kötelékébe tartoznak még néhai Benkő János málnási ev. ref. pap, néhai Benkő Dénes eresztevényi ev. ref. pap, ennek leánya Julia, Lőrincz Gyula kisbaczoni papné, Benkő Lajos birtokos és gyermekei, Benkő János a János fia, Benkő Vilmos a Jakab fia és Benkő Árpád a Gergely fia Kis-Baczonban. Végre Benkő Sándor és József Hermányban.

BENKŐ (homoród-oklándi). Rákóczi György fejedelem ad 1654. február 4-én homoród-oklándi Benkő Péter és Jánosnak nemesnak levelet;[1] ez azonban csak megerősítése volt a Benkő család nemességének, mivel Benkő Péter és Demeterről már 1614-ben mint primipilusokról van említés téve.[2] E család ivadékai H.-Oklándon élnek, leszármazásuk töredékben a következő: Mihály és Elekes Borbálának fia:

Mihály
a) (Máthé Julia)
b) (Benedek Rebeka.)

Péter (Balás Julia.)	Julia (Egyed Miklós.)	Mózes † 1849-ben mint honvéd.

Julia (Egyed István.)	Róza (Fekete Mihály.)	Domokos közs. biró. (Salati Karolina.)	Zsuzsa (Elekes István.)	Mózes (Egyed Julia.)

Domokos.	Péter.	Dénes	Róza.	Balás.

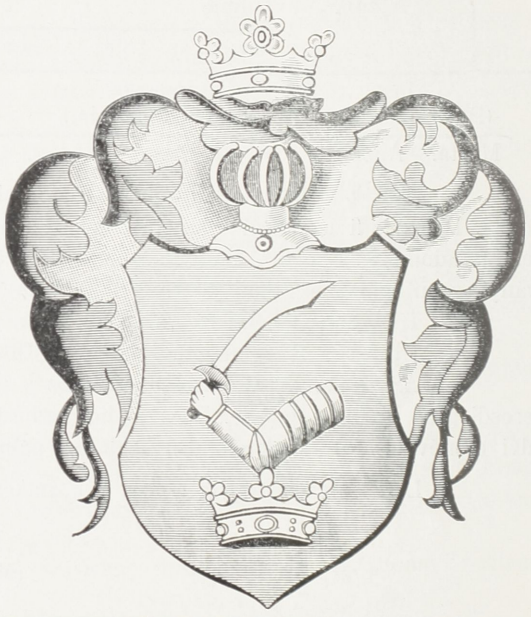

BERECZKI (torboszlói). Marosszéki székely család. Bereczki Máthé 1579-ben Báthori Kristóf itéletében említtetik.[3] Bereczki Mátyás 1612. május hó 22-én nyer Bethlen Gábortól nova donatiót Torboszló, Ernye, Geges, Bered, Zalatna, Kibéd, Havadtő, Szent-Gerlicze, Szent-Imre és Szent-László levő birtokaira.[4]

Főlakhelyök Torboszló volt, honnan egy ága e családnak a XVIII. század elején Küsmödön telepedik meg. Küsmödről Bereczki Zsigmond 1796. körül Székely-Keresztúrra házasodik, Nyujtódi Klárát vevén nőül, igy a Nyujtódi család birtokaiban lett részes.

Czímerök: Kék paizsban koronán nyugvó páncélos kar, kardot tart. Sisakdisz. Foszlányok: kék—arany, kék—ezüst.

Leszármazásuk a következő:

Zsigmond 1796.
(Nyujtódi Klára.)

László[5] (bólyai Bólyai Karolina.) (Folytatása a túloldalon.)	József[5] (szárazajtai Forró Mária.)	Mária (Kovács Károly.)	Lajos sz. 1809. (Kovács Eszter) Küsmödön.

Lajos † nőtlen	Sándor mint politikai fogoly Józsefstadtban halt el.	Eszter (Pálffy Lajos.)	Karolin a) Gálffy Mihály vértanu. b) (Bedö Sándor.)	Elek. sz. 1839.	Anna †

Ferencz (angyalosi Forró Mária.)	Károly (Sorbán Anna.)	Mária (Bedö Sándor.)
	Klára (Csiki József.)	

Ilona, (Balog Zsigmond.)	Lotti, (Balog Imre.)	Polexina, (Raffaj Domokos unitár. esperes Uj-Székelyt.	Mária †

[1] Eredeti nemes levél Benkő Domokos községi biró őrizetében H.-Oklándon.
[2] Udvh. M. L.
[3] Nagy Iván M. Cs.
[4] Bolyay Gáspár családi levéltára Sz.-Udvarhelyt.
[5] Az 1806. évi lustra könyvben Udvh. M. L.

László (ki az előző lapon.)
(bólyai Bólyai Karolin.)

József	Farkas	Zsigmond.	Karolina
(Chehi Lotti.)	nőtlen.	(Varga Katalin.)	(Bolvay Gergelyné.)

Gábor	Katalin	Róza	Klára	Boldizsár
†	(Tompa Kálmán.)	(Pallós József m. levéltárnok Segesvártt.)	(Hetyei Gábor képz. ig. tanár. Déván.	gyimesi tanító (Horváth Eleonóra.)

Lóránd. Sarolta.

BEREI (böszödi). Primipilus család[1]. Bözödön a legkiterjedtebb családok egyike.

BERNÁD (fülei). † Kihalt. Bernád Mihály bikafalvi birtokos 1655 julius 6-án nyert Rákóczi György fejedelemtől nemeslevelet.[2]

BERNÁRD (zetelaki). † 1614-ben Bernárd Lukács és Jakab mint primipilusok fordulnak elő[3]. Kihalt.

BERZE (szentkirályi). Ősi székely család. 1614. és 1712. évi lustrális könyvekben mint primipilusok fordulnak elő[3]. Berze Mátyás, Mihály és Balás 1584. január 22-én szentkirályi és fenyédi birtokaikra Báthori fejedelemtől nyertek nova donatiót, melyben Berze József, Imre és Zsigmond 1779. október 25-én Mária Terézia által megerősittetnek[4]. Székely-Udvarhelyről a Szent-Imréből származtak Szent-Királyra. Jelenleg élnek: Berze Antal és gyermekei, Berze Mózes és gyermekei, továbbá Berze Imre utódai Albert és Árpád, utóbbi joghallgató Kolozsvrát.

BETEGH (csiktusnádi). ○ Csikszékről származik. Legrégibb adatunk 1602-ből van, a mikor Betegh Mihály mint primipilus a császár és király hüségére esküszik fel[5]. E család három ágra szakadt, az egyik Háromszék Kézdi-Polyánra, a másik Maros-Tordamegye Mező-Szengyelbe tette át lakását, a harmadik pedig Csik-Tusnádon maradt; legkiterjedtebb ma a marostordamegyei.

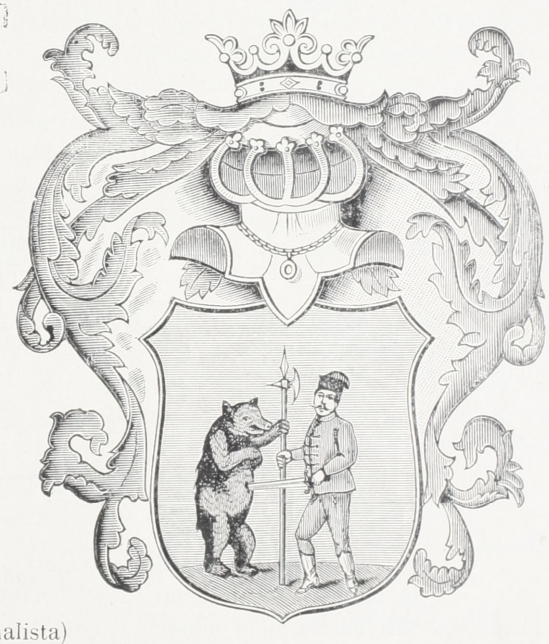

Udvarhelyvármegyében Betegh Pál könyvnyomdatulajdonos, a „Székely-Udvarhely“ czimü vármegyei hivatalos lap felelős szerkesztője és a segesvári „Nagy-Küküllő“ czimü ujság kiadótulajdonosa telepedett meg a háromszéki ágból 1894-ben.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren egy veresöltönyü vitéz által keresztül szurt növekvő medve. Utóbbi baljával, a vitéz pedig jobb kezével egy dárdára támaszkodnak. Sisakdisz. Foszlányok: Kék—ezüst, veres—arany.

Leszármazása a következő:

Betegh Ferencz (armalista)
csikgyimesi harminczados.

Antal † 1833.
ojtozi harminczados.
(Bocskor Erzsébet.)

Ignácz.	Antal,	József † 1833.	Elek	Ágnes.	Teréz † 1848.	János.
	dézsmás.	a) Bögözi Ilona.	(Ilyés Teréz.)			
Elek.	Ferencz.	b) Jancsó Erzsébet.				
		Folytatása a tullapon.				

Rozália.	Antal	Zsuzsánna.	Juliánna,	Juliánna	Antal.	Antal.
	sz. 1836.		sz. 1843. † 1846.		† 1849	† ügyvéd.

Ferencz.	Imre,	Károly,
	(lelkész Remetén.)	1848/49. honvéd.

[1] Udvh. M. L. 1712. évi. lustrakönyv.
[2] Nemeslevél Barra Lajos birtokában H.-Almáson.
[3] Udvh. M. L.
[4] Eredeti okmányok Berze Antal birtokában Szent-Királyt.
[5] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

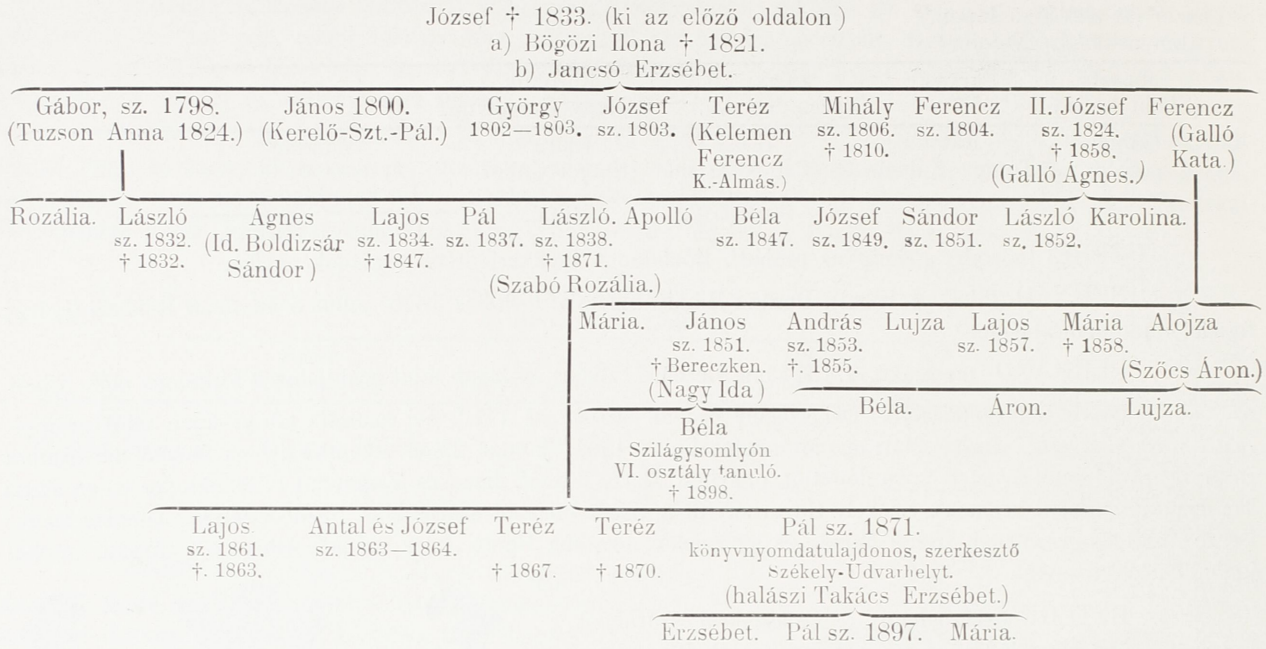

BETHLEN (iktári és bethleni gróf). ✱ ○ E család a temesi bánságból származik és pedig Sarolttól Aba Sámuel királynétól a XII. században szakadt két ágra, mely szakadás az alábbi táblázaton látható:

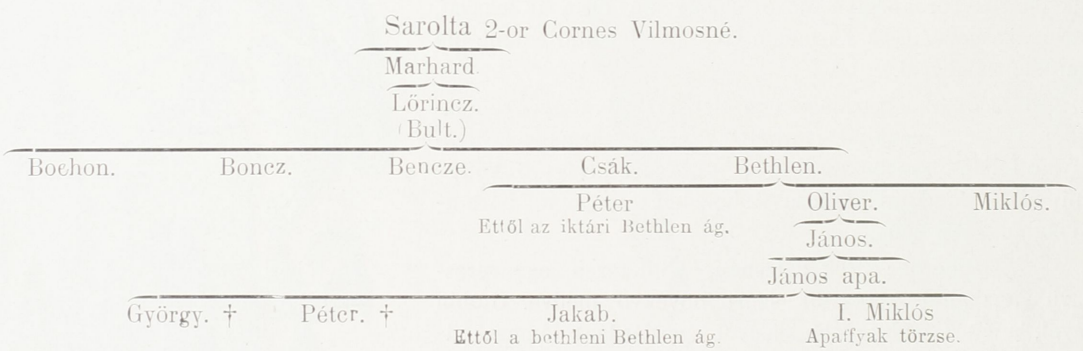

Az iktári ág elnevezését a temesi bánságban felső-iktári (hajdan Aktár) uradalomtól vette. Kihalt.

A bethleni ág ez saját nevét vette előnevül. 1697-ben emeltetett grófi rangra s tekintve hogy nevüket a történelem majd minden lapja fölmutatja, számos e családról szóló kötetek állanak rendelkezésünkre[1] s Nagy Iván is bővebben foglalkozik vele, magam mint más ily nevezetes családoknál tettem, ez alkalommal is azokra utalok és csak az Udvarhelyszékben szerepelt tagjaira forditok különösebb figyelmet.

Bethlen Anna 1633-ban Gyulaffi Samuelné, Bethlen Druzsina 1633-ban Rhedey Ferencz fejedelemné az iktári ágból.

Bethlen György udvarhelyszéki főkapitány és fővezér 1692-ben, neje Toroczkai Mária kinek 3 leánya és 1 fia volt. Leányai közül Kata az utolsó Apaffy Mihály erdélyi fejedelemnek neje. Ezen ág Ferenczben kihalt.

Az alábbi ágazatból 1613-ban Bethlen János Udvarhelyszék főkirálybirája volt, (első neje Váradi Borbála) ez kisérte el Rákóczy Györgyöt Lengyelországba, onnan visszaérkezvén a mikor a török és tatárok által elpusztitott enyedi collegiumból a tanulók Kolozsvárra vonultak, az ő befolyásával tértek ismét Enyedre. Barcsay, Kemény és Apaffy fejedelmek alatt kanczellár. Teremiben halt el.

[1] Nagy Iván Magy. Családai II. kötet 67—90. oldalok.

Balás 1504.
(Thurzó Angelika.)

Gergely
(a. Nyujtódi Erzsébet.
b. kálloi Lenkös Orsolya).

János.	Anna.	György.	Klára.	Krisztina.
(a. Sükösdi Anna. b. Geréb Margit).	(osztopáni Perneszi Istvánné.)	(Toroczkay Kata).	(losonczi Bánffy Farkas).	(homoródi Kornis Farkas.)

b. Farkas. (m.-gyerőmonostori Kemény Anna Búnban.) — b. Erzse. — b. Sára.

Kata. — Zsuzsa. — János. 1. Váradi Bóra de ead. † 1678 2. fricsi Fekete Kl.) — Anna. (losonczi Bánffy Kristóf).

Bethlen János és neje Váradi Borbálának fia Miklós, szül. 1642-ben † 1716-ban Udvarhelyszék főkirálybirálya volt, huszti kapitány és Mármaros örökös főispánja, beutazta Franczia és Angolországot, résztvett a törökháboruban, Zrinyi Miklós költővel ismeretségben lévén, jelen volt az 1664. november 18-án tartott vadászaton, hol amaz oly gyászos halállal elveszett. 1663-ban Leydában és Utrechtben járt; Ő készitette a Leopoldinum diplomát s azért 1696-ban gróffá neveztetett ki és 40000 forint ajándékot kapott; mint főkapitány 1674. junius 6-án Kereszturon tartotta lustráját, de később őt is a sors üldözni kezdé, fiát Józsefet megfosztották minden méltóságától. Ö maga Német-Ujhelyt 12 évig raboskodott, onnan kiszabadulván, nem akará látni honát, Bécsbe költözött és ott meg is halt 1716-ban október 27-én. Több munkát irt és adott ki. Neje Kun Ilona, fiai Mihály és József.

Az imént emlitettek mint a sz.-udvarhelyi ev. ref. collegium jótevői is emlitésre méltó szerepet vittek. Gróf Bethlen János, ki 1662-ben Udvarhelyszék főkapitánya, Zsófia nevü első leánya emlékére 1000 arany alapitványt tett az emlitett iskolának. Gróf Bethlen Miklós pedig atyjával Bethlen Jánossal együtt tevékeny részt vett a collegiumnak megalapitásában[1].

Gróf Bethlen Pál, Sámuel, Mihály és József 1678-tól kezdve, gróf Bethlen János 1712-ben, gróf Bethlen Sámuel 1733-ban, gróf Bethlen Imre kővári főkapitány 1745-ben, gróf Bethlen János Udvarhelyszék főkirálybirálya 1791-ben, gróf Bethlen Imre kir. kamarás 1806—1816-ig, gróf Bethlen Sándor 1816—1838-ig, gróf Bethlen János id. 1841-től kezdve Udvarhelyszék képviselője, 1848 ban a székelység egyik vezére az agyagfalvi gyülésen és 1839—1859-ig főgondnokai az udvarhelyi ev. ref. kollegiumnak. Gróf Bethlen Farkas 1859—1865-ig szintén főgondnok. Ezek mindannyian „bethleni" előnével.

Az iktári ágból gróf Bethlen Domokos 1828—1849-ig volt főgondnok, vele az iktári ág kihalt.

Az iktári Bethlen czimere: Két szemben álló hattyú, melyeknek nyakaikon egy nyil van átlőve. Bethlen Gábor fejedelem czimerében is némi eltéréssel ez foglaltatik.

A bethleni Bethlen ág czimere: Egy koronás kigyó szájában a magyar király ékeinek egyik jelvényét az arany almát tartja.

BETHLENFALVI (bethlenfalvi). ✝ Bethlenfalvi Péter 1507-ben biró és Vágási Imre Udvarhely kapitánya egy időben állanak közszolgálatban. Bethlenfalvi Péter öröksége felett Geréb János és Kemény Ferencz egyezkedik Bethlenfalván és Fenyéden 1574-ben.[2] E család kihalt.

BEZERÉDI (bikafalvi). ✝ E családról Nagy Iván „Magyarország Családjai" czimü müvében tesz emlitést, mely szerint Udvarhelymegyéből származik, egyéb feljegyzést nem találtunk.

BIRÓ (homoródszentmártoni). ✱ ○ A hagyomány szerint eredetét Becz Jakabtól, a csiki származásu hőstől veszi a XVI. század elején. Mellőzve az okmányokkal be nem bizonyitott családi hagyományokat, röviden előadjuk a család történetét és leszármazási táblázatát. Balázs fia András Homoród-Szent-Mártonban

[1] Lásd székelyudvarhelyi ev. ref. coll. értesitőjét 1894—95. évről 7—10 oldalain.
[2] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.

telepszik le a XVI. század utolsó felében. Három fia, mint kiskoru lustrál 1614-ben. Tamást oklevelek többé nem emlitik. Györgynek utódai, kiknek leszármazásukat nem sikerült egybeállitanunk, kihaltak; közulök utolsó József, kir. hivatalos, sz. 1762-ben, lustrál 1806. meghalt 1847-ben. Báiint fejedelmi pohárnok, kinek fia Dávid és unokája Gábor 1691-ben csatatéren estek el. Sámuel főkormányszéki tanácsos, meghalt 1721. február 21-én, örökölte a homoródszentmártoni birtokot, mely unokájával Máriával az Ugronokra, majd örökösödés folytán a Zathureczkyekre szállott. Sándor, neje csikszentmihályi Sándor Zsuzsa, János és Angyalosi Erzsébet leánya, Csikszékben él, hol fia Gábor főkirálybiró. Neje nagyajtai Cserei Krisztina, Farkas és vizaknai Nagy Mária leánya. Fia László királyi tanácsos az erdélyi főrendőrségnél, később Bécsben az erdélyi kanczelláriánál müködik. Leánya Franciska hires zenei tehetség, kinek halálát a Magyar Kurir 1810-ben megsiratja.

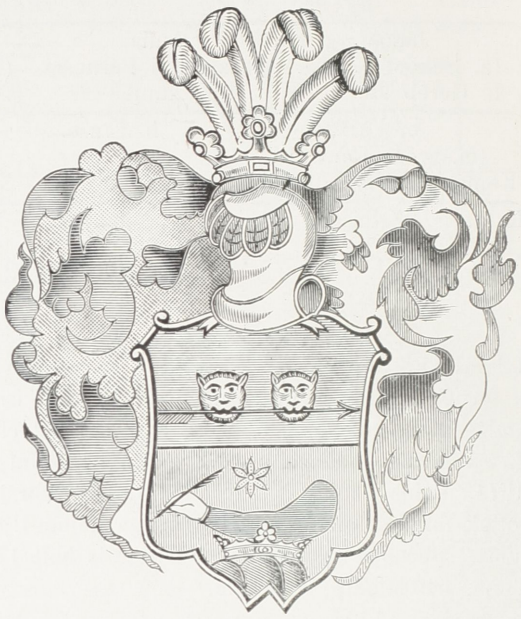

Mózes fejedelmi korlátnok, a katholikus ág törzse, gyerővásárhelyi Gyerőffi Györgynek és magyargyerőmonostori Kemény Katának leányát Katát vette nőül. Két fia a birtok fölött megosztozkodik. Zsigmond a gyerővásárhelyi birtok mellé nejével, báró Vitéz György és báró Korda Zsuzsa leányával, Klárával a bikoli birtokot szerzi meg. Utódai fiu ágban kihaltak. Mózesnek az udvarhelyszéki birtokrészek jutottak. Bethfalván lakott. Fia Mihály 1806-ban mint primor lustrál, neje gróf Ibarra Teréz, gróf Ibarra Ignácz és gróf Andrási Klára leánya. Gyermekei sokat tárgyaltak nagybátyjuk báró Andrási Antal püspök utján a királyi kincstárral[1], hogy azon nagy összeget, mellyel nagyatyjuknak báró Andrási Györgynek a török háboruk alkalmával adós maradt, megkaphassák, de — ugy látszik — csekély kielégités után az ügy abban maradt. Pál főkormányszéki levéltári főigazgató 1848-ban. Jelenleg Mihály Bethfalván, György Kolozsmegyében él.

Czimerök: Harant osztott paizs, melynek felső kék mezejében három zöld halmon álló koronán nyugvó kar irótollat tart kezében. Alsó vörös mezőben egymás mellett álló két oroszlánfő ugyanazon nyilvesszőt tartja szájában; felettük középen ragyogó csillag. Paizs felett négy szines strucztoll.

Leszármazásuk a következő:

Balázs 1523.

András — Kata. 1560. (Sárdi Simén Péter.)

János 1614—31. (lengyelfalvi Orbán Erzse.) — Tamás 1614. — György 1612—1630.

György: József sz. 1762. † 1847. kir. hivatalos lustrál 1806.

János: Balint 1660 (Kadicsfalvi Török Mária.) főpohárnok.

Balint: István (Kibédi Dózsa Zsófia.) — Dávid elesett 1691-ben.

István:

Gábor elesett 1691-ben.

Sámuel főkormányszéki tanácsos. 1702—1721. (Vargyasi Daniel Klára.)

Sámuel (Vas Mária.)

Mária (ábrahámfalvi Ugron Ferencz.)

Samu (br. Kemény Krisztina.)

Sándor (cs.-szt.-Királyi Sándor Zsuzsa.)

Gábor főkirálybiró. (n.-ajtai Cserei Katalin.)

László (Maar Borbála.)

Franciska sz. 1775.

Anna (gr. Ferratti Mihály.)

Mózes 1692—1715. korlátnok. (gyerővásárhelyi Györffi Kata.)

Mózes (ábrahámfalvi Ugron Klára.)

Kata 1764. (gróf Rhédei József.)

Zsigmond 1788. (báró Vitéz Klára.)

(Folytatása a túloldalon.)

Zsigmond (Fogarasi Klára.)

György (Végh Margit.)

Zsuzsa 1817. (altorj. Szabó Farkas.)

Klára (Biró József.)

Anna (br. Josinczi Lajos.)

Farkas (Peley Karola.)

László (tinkovai Macskási Bora.)

[1] Levelezések eredetiben tamásfalvi özv. Thury Gergelyné, sz. kadicsfalvi Török Teréz birtokosnőnél Kadicsfalván.

Mózes (ki az előző oldalon)
(ábrahámfalvi Ugron Klára.)

Mihály 1806. lustrál (gróf Ibarra Teréz.) — Zsigmond (Csukási Petronella.)

Klára (báró Diószegi Antal.)

Pál (főkorm. sz. levéltári igazgató.) — Antal. † — István (balogfalvi Czobel Viktória.) — Teréz (kadicsfalvi Török Miklós.) — Sára (cs.-szt.-királyi Bors György.) † — Róza (m.-gy.-monostori Kabós Samuel) — Mária (cs.-szt.-királyi Bors Lázár.) †

László † — György (kadicsfalvi Török Róza.) — Domokos a) (Incze Kata.) b) (Pittner Paula.) — Mihály (Kedei Ilona.) — Pál. † — Eulalia (rugonfalvi Jeddi Lajos.) — Karolina (Reicher Alfréd.) — Mária a) (Antalffi Károly.) b) (tamásfalvi Thuri Gergely.)

Iván. (Vajda Lajos.)

István. Gabriel. Margit.

BIRÓ (lengyelfalvi). E család az 1614. évi lustrakönyv alapján volt felveendő e mübe, ezen évben Biró Benedek és Biró Mártonné mint primipilusok fordulnak elő[1]. Ivadékainak családi táblázata a következő:

Mihály

Ferencz sz. 1775. (Bartalis Borbára).

Mihály sz. 1813. (Hadnagy Klára.) — Róza. (Hajdó Mihály.) — Anna. (Simó József.) — Ferencz sz. 1817. (Lakatos Julia.) — Julia. (Sándor Elek.) Farczád.

Ferencz sz. 1845. (Incze Veronika.) gyermektelen. — Mihály sz. 1843. (Simó Zsuzsa.) — Ignácz sz. 1848. (Bálint Róza.) gyermektelen.

Julia. (Simó János.) — Ilona. — Ignácz sz. 1881. — Mihály sz. 1884.

BIRÓ (zetelaki). Valamint a zetelaki vár romjaihoz, ugy e család multjához is rege számba menő epizódok füződnek, habár azok beigazolva nincsenek is, mindazonáltal a névváltoztatás régente gyakran fordulván elő, nincs kizárva, hogy e család tényleg a vár történetével szorosan összefüggő „Cselő“ vezértől származik[2]. Ismeretes, hogy a „Zeta“ vára elsülyedt (romjai ma is láthatók) „Zeta“ a vár urának fia egyedül menekülván meg, Cselő Balázs harczosaihoz csatlakozott, reá birván őket, hogy Cseleházát (most igy nevezik) hagynák el s a jelenleg „Zetelakának“ nevezett község helyére költözzenek. Itt Cselő (Csele) Balás ivadékai idővel a Csele nevet elvetvén, egy ideig csak a Balás nevet viselték. Ezen Balás család tagjai később 100—200 esztendőn át megszakitás nélkül biróságot viseltek, ennélfogva a Balás vezetéknevet is elvesztették „Biró“ lett a nevök.

1602.[3] és 1614-ben[4] még mint Balások szerepelnek, 1712-ben[4] azonban már a Biró nevet viselik. Kiterjedt család, melyből Zetelakán több ág él, de előttünk csak a következő ismeretes u. m.:

Jakab 1753.

Dávid sz. 1782. (Biró Borbára).

Mózes (Biró L. Mária).

Ezen Biró ág Lőrinczre változtatta nevét.

Borbára. — Ferencz. — Mihály törvh. tag, k. biró. (a. Balog Zsuzsa). (b. Simonfi Teréz). — Mózes. — János.

Mihály. Balás. Zsuzsa.

E családhoz tartozik Biró Lajos a Péter fia is, ki jelenleg tanárjelölt Kolozsvárt.

[1] Udvh. M. L.
[2] Magyarország lovagvárai Mikszáthtól.
[3] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[4] Udvh. M. L.

BIRTALAN (bibarczfalvi). Első izben Birtalan György nyert 1635. deczember hó 5-én Rákóczy György fejedelemtől nemes levelet. Nemességüket 1692-ben Lipót király Birtalan Mihály kérésére megerősiti[1].

Az emlitett Mihály ivadékai

Mihály 1692.
István
Bardoczszék assessora.
György Ferencz.
János assessor. Gergely 1792. magtalan. György 1792.
Mihály. István. Ferencz. János. György. Dániel.
Mózes (Botos N.) István. József. Mózes. Salamon. a török háboruban esett el.
Mihály. Dániel.
József. ev. ref. lelkész Tordamegyeben.
János (Tordai Anna.) József (Gáspár Julia.) Lajos (Fábian Judit.)
Anna (Szalacsiné.) Borbára (Botz M.-né.) Mária (Barabás J.-né.) Róza (Gáspár Ferencz.)
Áron sz. 1818. (Boda Rebeka.) Gergely sz. 1823. a) (Bartalis Mária.) b) (Gyöne Rakhel.) Magtalan. Sándor. Sámuel. György. (Bándi Anna.) Mihály. Ferencz.
Péter sz. 1817. (Veres Mara.) Samu (Bertalan Zsuzsa. Utódai vannak de adat hiányában nem közölhető.
Áron sz. 1848. (Incze Mária.) Dénes. † János (Csiszér Borbára.) Magtalan. Rebeka. Romániában.
Samu sz. 1840. (Bálint Rebeka.) Ilona (Bogyor János.)
Áron sz. 1878. fővigyázó Budapest. Berta. Etelka. Mária. József. sz. 1891. Lajos. sz. 1893. Róza.
András sz. 1876. (Bogdán Anna.) Samu. Mária. Ferencz. Lajos. Sándor.
András sz. 1897. Judit.

BOD (albisi és felsőcsernátoni). E család Háromszékből származik; eredetére nézve lovas székely (primipilus). Bod Pál nyert 1640-ben I. Rákóczi Györgytől czimeres nemes levelet, ez 1641. január hó 3-án a sepsi, kézdi és orbai székek közgyülésein ellenmondás nélkül kihirdettetett, miről Bod Péter 1750-ben a gyulafehérvári káptalantól másolatot (Transumtum) vett ki.

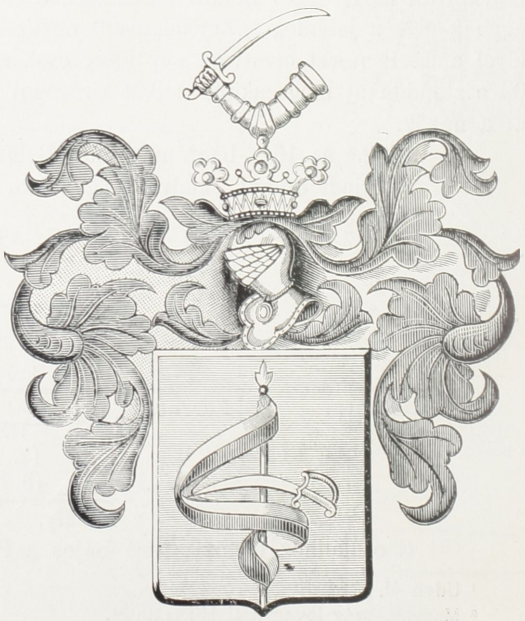

E családból sok jeles férfiu került ki, kikről egyenkint számos életrajz adatott közre u. m. „Bod Péter élete és munkái“ gróf Mikó Imrétől, „Magyar irók élete és munkái“ Szinnyei Józseftől, stb.

Udvarhelymegyében Bod Károly lelkész és főgym. tanár képviseli e családot.

Czimerök: Kék paizsban sárga—veres zászló, azon keresztül téve egy kivont kard. Sisakdisz: egy páncélos kar karddal. Foszlányok: kék—arany, piros—ezüst.

Leszármazása a következő:

[1] Eredeti okmány Birtalan Gergely birtokában Bibarczfalván.

albisi Bod Kelemen

Tamás

Miklós

Sámuel.

Márton ivadékai maradtak. | István (Balog Ilona).

István. | Mózes. | Sándor g.-szentimrei pap. | Tamás Deveresen. | Klára. | Márton ivadékai maradtak. | Zsófi. | László M.-Igen

István.

Péter | Sándor sellyei pap. (makfalvi Dósa Klára). | László.

Sándor sz. 1817. V.-Szent-Iványon pap. (berecztelki Budai Johanna. Eredeti czimeres nemeslevele Bod Károly tanár birtokában. | Károly sz. 1815. (bikafalvi Máthé Borbála). Ivadékai vannak. | Krisztinia (Sándor Gergelyné)

Károly sz. 1848. tanár Sz.-Udvarhelyt. (görgényszentimrei Borbély Etelka). | Sándor sz. 1858. tanár Szathmáron.

Margit. † | Etelka. | Sándor sz. 1879. | Emma. | Irén. †

BODA (fülei.) E székely család ősiségét azon körülmény is igazolja, hogy már az Árpádkorban „Boda“ oly magyar személynév volt, melyet az alsóbb rendűek viseltek[1].

Okmányaikat a pusztító elemek megsemmisitették, hiteles adatok csak 1614-től kezdődőleg állanak rendelkezésre, mely évben Boda István, Márton és Sándor Fülében mint primipilusok fordulnak elő[2].

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

Márton 1615-ben assessor. (Foszó Margit.)

István assessor.

Sándor. 1697—1711. alkirálybiró kuruczkapitány. (Huszár Ilona.) (Biró Anna.)

Sámuel. Nótárius. | Pál assessor. | József köpeczi előnévvel assessor.

Sándor (Fosztó Debora.) | Ádám assessor. | István Miklósvár alkir. birája.

Domokos assessor. | (Osváth Kriska.)

Mária (Fülei Boda Károly.)

Elek. | László. | Dániel. | Imre.

Samuel dulló. | István. 1808-ban Bardocz-szék nótáriusa és az egyházmegye inspector curatora. (Pap Zsuzsanna.) Folytatása a tullapon.

Lajos. | Sándor. | Elek.

Sámuel. Folytatása a második táblán. | József.

Anna (Jancsó István tanitó.

[1] Pallas Lexikon.

[2] Udvh. M. L.

István (ki az előző oldalon)
1808-ban Bardocz-szék nótáriusa és az egyházmegye inspektor kurátora.
(Pap Zsuzsánna.)

Károly. Arch. Notárius. (Boda Mária.) | Dénes. 1848/49. honvéd. (p. Ferenczi Anna.) (Budai Mária.) | István tanuló † 1834. | Karolina. (Barabás Sámuel pap.) | Viktória. (Borbáth Sámuel.) | Anna. (Dobai N. pap.) | Klára (Bitai Károly.)

Katalin sz. 1862. (tordátfalvi Végh Gyula.) | István sz. 1865. bardoczi kör volt s. jegyzője (Nagy Honoráta.)

Domokos sz. 1891. | Amália.

Borbála (p. Ferenczi László.) | Ignácz † | Amália. (Mihály Domokos.)

Második tábla.

Sámuel
(ki az első táblán.)

Károly sz. 1840. (Nagy Anna.) | Czeczilia. | Polixena.

Albert sz. 1863. tanító. | Dénes. sz. 1865. tanító. | Katalin. (Kiss János.) | Gábor. sz. 1869. biztos az adószámviteli hivatalnál Budapest. | Károly sz. 1871. nőtlen. | Póli hajadon. | Gizella hajadon. | István sz. 1885. tanuló.

Ottillia. | Gábor sz. 1891. | Dénes sz. 1893.

1622. augusztus hó 5-én Bethlen Gábor fejedelemtől nyert e család donatiót h.-almási birtokára[1]. Egyes tagjai a következő czimert használták: Pánczélos vitéz jobbjában karddal, fején korona. — Sisakdisz: kar, karddal.

BODÓ (szentkirályi). Nagy Bodó Gergely és Márton primipilatusa 1602. junius 25-én kelt Déván[2]. 1614-ben Bodó Ferencz, Bodó Gergely és Bodó Bálint lustrál[3].

E családból való néhai Bodó Alajos csikvárdotfalvi r. kath. esperes. A ma élők közül: Bodó Gáspár Bodó Dániel, Bodó Mihály, Bodó Ferencz és Bodó Ignácz, valamint gyermekeik Szent-Királyt és Bodó Albert r. kath. lelkész K.-Oláhfaluban.

BODOR (homoródalmási). Laurentius és György nyertek 1655. julius 6-án Rákóczi György fejedelemtől nemeslevelet[4]. Ivadékai közül Bodor József, Bodor András, Bodor Ferencz, Bodor János, Bodor István és gyermekeik, valamint Bodor Lőrincz H.-Almáson laknak.

BODOR (sepsizalányi). Háromszékből származik. II. Rákóczi Ferencz kuruczai között ott találjuk Bodor Tamást (neje Nagy Sarolta), ki részt vesz a zsibói ütközetben, hol meg is sebesült. Ennek fia:

Pál sz. 1750. Zalány.
kányádi ev. ref. lelkész.
(Régeni Lidia).

Lídia (Fogarasi János bögözi pap). | István ev. ref. lelkész Kányádon. (Makkai Julia) | Pál ev. ref. esperes Udvarhelyt. (Árdai Borbála magtalan).

Pál sz. 1818. kányádi pap. (Koronka Lídia gyermektelen.) | Mária. (Balási János birtokos) | Károly. (Tuzsoni Zsuzsa). | Zsuzsa hajadon †. | József sz. 1830. ev. ref. lelkész Kányád. (Kovács Mária). | Lina. (Sándor József pap Csekefalván).

Sándor Hosszufaluban. | Pál Bögöz. | Lina (Szabó Mihály). | Julia (Czirmann Jenő végrehajtó.)

István sz. 1863. ev. ref. lelkész Uj-Székely. | Ilona. | Mária. | József sz. 1867. körjegyző Fenyéd.

[1] Udvh. M. L. fejedl. okl. 1622/XVII. csomag.
[2] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[3] Udvh. M. L.
[4] Eredeti nemeslevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.

Ezen család kötelékébe tartozott azon Bodor Péter is, ki ezermesterségéről volt ismeretes, ki a Marosvásárhelyt ma is fennálló hires zenélő kutat készitette és mely kutról a néprege azt állitja, hogy az időközben elitélt Bodor Péter a szerkezetből egy szeget kihúzott és többé a kut azóta nem zenél.

BOÉR (vargyasi). Vargyasi Boér György és Istvánról van emlités téve 1636. szeptember 1-én egy fejedelmi oklevélben[1].

Vargyasi Boér Balázs és neje Daczó Katalin végrendelkezése 1583-ból a székely nemzeti muzeumban[2]. Hogy ezen végrendelet közérdekü voltánál, az az csak régiségénél fogva helyeztetett el a nevezett muzeumba, megtudnom nem sikerült.

Vargyasi Boér Dávid 1794-ben a bárdóczi alszék ülnöke.

BOÉR (tarcsafalvi) † 1614-ben Boér István és Antal mint primipilusok fordulnak elő Tarcsafalván[3]. Ivadékaik nem maradtak.

BOGÁRFALVI (bogárfalvi) † Mihály, Farkas és István árvái mint primipilusok fordulnak elő 1614-ben Bogárfalván[3]. Kihalt.

BOGÁTHI † (de ead). Bogáthi Miklós és Menyhért adománylevele Nagy-Galambfalva, Betfalva, Kis-Galambfalva, Mátyusfalva[4], Décsfalva és Agyagfalva udvarhelyszéki falvakban levő birtokuk és curia felől 1602. május hó 2-án Gyulafehérvárt kelt[5].

BÖGÖZI (bögözi). * Egyes tagjai miklósfalvi előnévvel is szerepelnek. a XIV. és XV. században Bögöz volt főszékhelyök. Bögözi Bögözi János mint Udvarhelyszék főkapitányáról 1505-ből vannak szép emlékeink, elnöklete alatt tartatott Udvarhelyt azon nemzeti nagygyülés, hol az udvarhelyi constitutio szerkesztetett, vagyis a nemzet hagyományos törvényei irattak össze s a hol korunkig kiható más üdvös törvények is kodificaltattak[6].

Miklósfalvi Bögözi András 1606. és 1607-ben Udvarhelyszék alkirálybirája, 1614-ben Miklósfalván mint primor lustrál.[7] Ugyanazon évben Bögözi Gergely Ozdfalván[8] fordul elő mint primor[9].

BÖJTHE (angyalosi). Nemeslevelet Beöithe Péter és testvére Bálint nyertek Bethlen Gábor fejedelemtől 1624. február 12-én[10]. Udvarhelyszékre 1830 körül számazott be Böjthe István Háromszékről.

Családi táblázatuk a következő:

István
birtokos Besenyőben.
(Jancsó Róza.)

Sándor sz. 1826.
ev. ref. lelkész Szolokmán.
(Pál Klára).

Gyula sz. 1860.	Béla sz. 1862.	Géza sz. 1865.	Terez. Róza.	Karolin.	Kornél.	Ilona.
(Lieb Zsófia).	áll. igazg. tanitó, anyakönyvvezető F.-Sófalván.	ev. ref. lelkész Szemerje.		(Kovács Imre).	(Csiki Sándor).	(Nagy Zsigmond).
Sándor.	(Csoma Vilma).	(Lehrer Cecil áll. tanitónő.)				
	Irén sz. 1896.	Klára sz. 1893.		Viola sz. 1896.		

BOLGÁR (szentábrahámi). † Kihalt.

BÖLÖNY (szenterzsébeti). † Beoleony Bálint lusrál 1614-ben[11]. Kihalt.

BÓLYAI (bólyai). Ezen ősi család egyes tagjai a tudományok terén arattak babérokat. Bólyából (a régi Felső-Fehérmegyéből) ered. „Töhötöm“ ős vezértől származtatják, kinek ivadéka „Buja aliás Boja“ vala, ebből lett Bólya. Bojának leszármazása a következő:

[1] Udvh. M. L. 1636/XVI. csomag.
[2] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[3] Udvh. M. L.
[4] Hihetőleg Matisfalva.
[5] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[6] Kállay Sz. N.
[7] Udvh. M. L.
[8] Óczfalva.
[9] Udvh. M. L.
[10] Eredeti nemeslevél Böjthe Béla áll. ig.-tanitó birtokában F.-Sófalván.
[11] Udvh. M. L.

Első tábla.

Tuhutum vagy Töhötöm

Harka

Id. Gyula. — Zsombor.

Sarolta. (férje Geiza). — Karold. — Ifj. Gyula.

(Vaik) Szt.-István. — Sarolt. — Dabuka. — Buja. — Bakna.

Nemeslevele e családnak nincsen, nova donatiók, megerősítések az ősi birtokokban igazolják fényes szereplésüket. Már a XIII. században említtetnek. 1302-ben Tamás és Mihály az Ákus de Bólya fiai eladják v.-gálfalvi birtokaikat.

A XV. század végén építék várkastélyukat Bólyában, melyre akkoriban a főuraknak oly nagy szükségük volt és melyet Zápolya János vett el később Gáspár és Ádámtól, mert nevezettek Ferdinánd pártiak valának. 1598-ban Mihály oláh vajda kezébe került a kastély a hozzátartozó külbirtokokkal együtt; ezt látjuk azon határozatból is, melyet 1598. márczius 23-án a nemzetgyülés hoz, hogy a vajda bólyai birtokai hazánk iránti érdeme jutalmául adómentessé tétessenek. Mihály oláh vajdáról a fiscusra szállott, míg sz.-kocsárdi Gálffy János kinek első neje Bólyai Mária vala, azt kezéhez vette. Gálffy János halála után ezen ősi kastély ntóbbinak második nejére Perneszi Erzsébetre száll, ki azt az 1600. években egy rokonának nagyszalontai Tholdi Györgynek hagyá.

A Bólyai család Zápolya alatt notáztatván összes javait elvesztette, később ugyan egy részét visszanyeri, de nagyobb része másoknak adományoztatott — a Bólyai családtól elmaradt.

A Gerendi házasság révén összeköttetésben állanak az Apaffi fejedelmi családdal, mivel Apaffi Gergelyné (Gerendi Erzsébet) testvére vala Bólyai Tamásné Gerendi Klárának. Apaffi Gergely pedig Apaffi Mihály fejedelem dédapja vala.

Leszármazásuk a következő:

Második tábla.

Ákus de Bólya. 1276.

Mihály 1302. — Tamás 1302. (Chifud Orsolya.)

Gáspár. 1324-ben az erdélyi rendek követségbe küldötték Róbert Károly királyhoz Budára — N. — Ákos.

Sáldor recte Káldor. — Mihály. — Tamás 1378. homo regius.

János 1426. homo regius. (Dorotya.) — Ákos † 1470. — Pongrácz.

Dénes. — Tamás 1509. Hunyadi János benső embere. — Mihály.

Tamás 1494. (Gerendi Klára.) — János kisselyki plébános. — Ifj. Gáspár † 1494. — Id. Gáspár (Bethlen Brigitta.) — György. Zápolya János vámagya volt. a) mikeszászi Horváth Orsolya. b) rovási Farkas János

Ezek négyen 1494-ben II. Ulászlótól donatiot kaptak Bólya völgye, Ladamos, Oláh-Ivánfalva stb. községekre.

Ádám. (nemegyei Pestesi Anna.) — Gáspár. — János 1580. (Báró Radák családdal osztozik Mikeszászon.)

1552-ben Zápolya által notáztattak, 1554-ben I. Ferdinándtól donatiot nyertek 11 faluban Torda- és Kolozsmegyében a Gerendi örökösökkel együtt.

Bora. — Kata. (Décsei András.) — Klára. (haranglábi Szathmári János.) — György. (kalotaszegi Tötöri Erzsébet.) — Zsigmond. — Anna.

Erzsébet. (hidegvizi Dézsfalvi Gáspár.) 1576. — Kata. (Gáltfi Balázs.) 1576. — V. Gáspár. (Forró Erzsébet.) Mihály vajda bosszujából a schellenbergi ütközetben megölette Ravazdi Györgygyel együtt. — Ádám. — Miklós (rovási Farkas Klára, ki másodszor Radák Imréné) — János (hidalmási Almási Ilona.) 1628. — 10 évig török fogságban. (Folytatása a túloldalon.) — Zsigmond hadjáratban esett el.

György.

János (ki az előző oldalon.)
(hidalmási Almási Ilona.)
1628. — 10 évig törökfogságban.

Anna. | Sára. | Judith (török rabnő.) | Ilona (a tékozló, még testvérei vagyonát is eltékozolta (radnótfaji Székely András.)) | János 1650. (Sárközi Zsófia.) | Gábor 1677—1703. (osgyáni Nagy Erzsébet.) | György. | Zsigmond.

Gáspár. | Krisztina (szentimrei Csapi István.) | János. (Fodor Julia.) | Erzsébet (váradi Toroczkai Anna.) | Gábor 1766. (Mihályfalvi Debreczeni Julia.) | György 1766. (Bereczk Sára.)

Folytatása a harmadik táblán.

Harmadik tábla.

Gábor (ki a második táblán.)
(mihályfalvi Debreczeni Julia.)
1766.

Borbára hajadon † | Julia (uzoni Pápai István.) | Gaspár sz. 1732. † 1804. (pávai Vajna Krisztina.) | Zsigmond (Nyujtodi Kata.) (Bólyai Lászlóné.) | György. | Sándor. | Gábor. (Enyedi Rakhel.)

Farkas sz. 1775 † 1856. tanár és tudós. a) árkosi Benkő Zsuzsa. b) Somorjai Nagy Teréz.) | Antal sz. 1778. † 1845. f. fehérmegyei főjegyző.

László (Nyujtodi Kata.)

László. Franciaországban telepedett meg.

János sz. 1802 † 1860. geni kapitány (kibédi Orbán Róza.) | Anna † | Gergely sz. 1826. ny. főszolgabiró. (torboszlói Bereczki Karolina.)

Dénes kir. törvényszéki irodaigazgató. a) Szabó Kata. b) Herberger Mathild.) | Amália. | Farkas † | Berta † | Gáspár sz. 1855. (kadicsfalvi Török Irma.)

a) Farkas, nőtlen. | a) Mária, (Sali László.) | b) Malvin.

Az első táblán feltüntetett „Boja“ a második táblán törzsül irt „Akus de Bólya“-val adatok hiánya miatt összeköthető nem volt.

Köteteket lehetne irni e család fényes multjáról, de terszüke miatt bővebben nem foglalkozhatom vele. Még sem zárkozhatom el az elől, hogy az ezen családból az utóbbi időben kikerült két tudósról néhány sorban meg ne emlékezzem: Az egyik Bólyai Farkas a marosvásárhelyi ev. ref. kollegium tanára, s a magyar tudományos akadémiának levelező tagja, hazánknak eddigelé legnagyobb matematikusa volt. „Öt szomorújáték“. „A párisi per“, „Pope próbatétele az emberről“ stb. czimü müvek jellemzik őt. Meghalt Maros-Vásárhelyen 1856. nov. 20-án[1] A másik Bólyai János cs. és kir. kapitány a mérnöki karban a Bólyai Farkas fia és matematikai tudományának örököse, szintén sok üdvös müvet hagyott az utókornak hátra[1].

Székely-Udvarhelyen e fényes multu családnak utolsó sarja Bólyai Gáspár telepedett le ezelőtt 10 évvel.

Bolyai Antal 1799-ben használt czimeres pecsétjén: Kék paizsban zöld alapon egy természetes szinü páva látható.

BONCZ (sz.-keresztúri). † Férfi ágon kihalt

BONCZA (szentmihályi). 1614-ben Boncza János (judex) lustrál[2]. Története ismeretlen.

BÓNIS (tolcsvai). ○ Udvarhelymegye közéletében e család keveset szerepelt, anynyiból volt felveendő e műbe, a menynyiben Bonis Sámuel anyja vargyasi báró Daniel leány volt, ezen a réven lett Sz.-Udvarhelyt és Vargyason birtokos; udvarhelyi birtokát idegenek, a vargyasit a Danielek vették meg.

[1] Lásd Pallas Lexicont.
[2] Udvh. M. L.

BORBÁTH (száldobosi). Előkelő székely család. Borbáth Jánosról már 1602-ben tétetik említés[1]. mint ki a császár és király hüségére esküszik fel. Száldoboson Borbáth István 1614. évben mint primipilus fordul elő[2].

Borbáth Ferencz és Máté „száldobosi" előnévvel 1677. junius hó 12-én nyernek Apaffy Mihálytól főnemesi armalist[3].

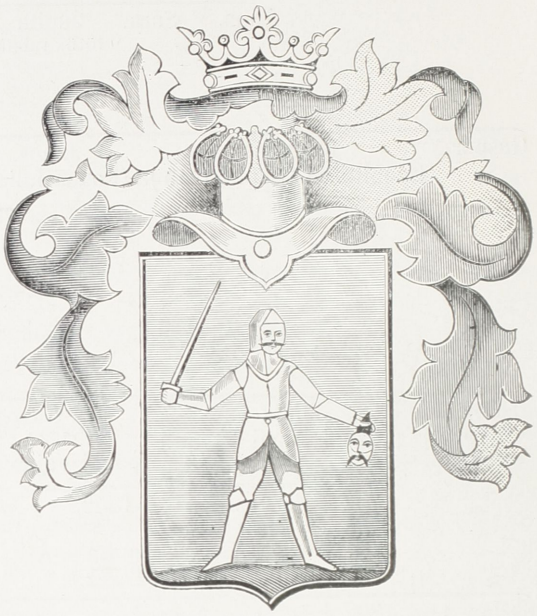

A tablázaton feltüntettek közül:

Borbáth László 1848-ban Mészáros hadügyminiszter megbizásából Erdővidékén szabad lovascsapatot szervez, ezzel részt vett szabadságharczunk alatt a hévizi, tömöri, kökösi, szentgyörgyi, eresztevényi stb. ütközetekben. 1854-ben a Török—Váradi ügyben a nagyszebeni katonai bíróság által kötél általi halálra ítéltetvén, kegyelem utján 18 évi várfogságra vettetett. 1857-ben az általános amnestia alkalmából Péterváradról haza kerülvén, 1868-ban Bardóczszéken dulló és a honvédség felállításakor szabadságolt állományu honvédhuszárszázados lett.

Borbáth Dániel ügyvéd Sz.-Kereszturon.

Borbáth Lajos és Pál, előbbi szenterzsébeti pap, utóbbi 1863—87-ig Háromszéken, 1887—91-ig Csikmegyében s 1891-től Vizaknán ev. ref. lelkész.

Borbáth Márton bodoni pap.

Egy ága e családnak Hunyadmegyébe, Dévára, egy másik Fogarasba szakadt. Továbbá e család kötelékébe tartozik Fodor Lázár medgyesi főszolgabiró neje is.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

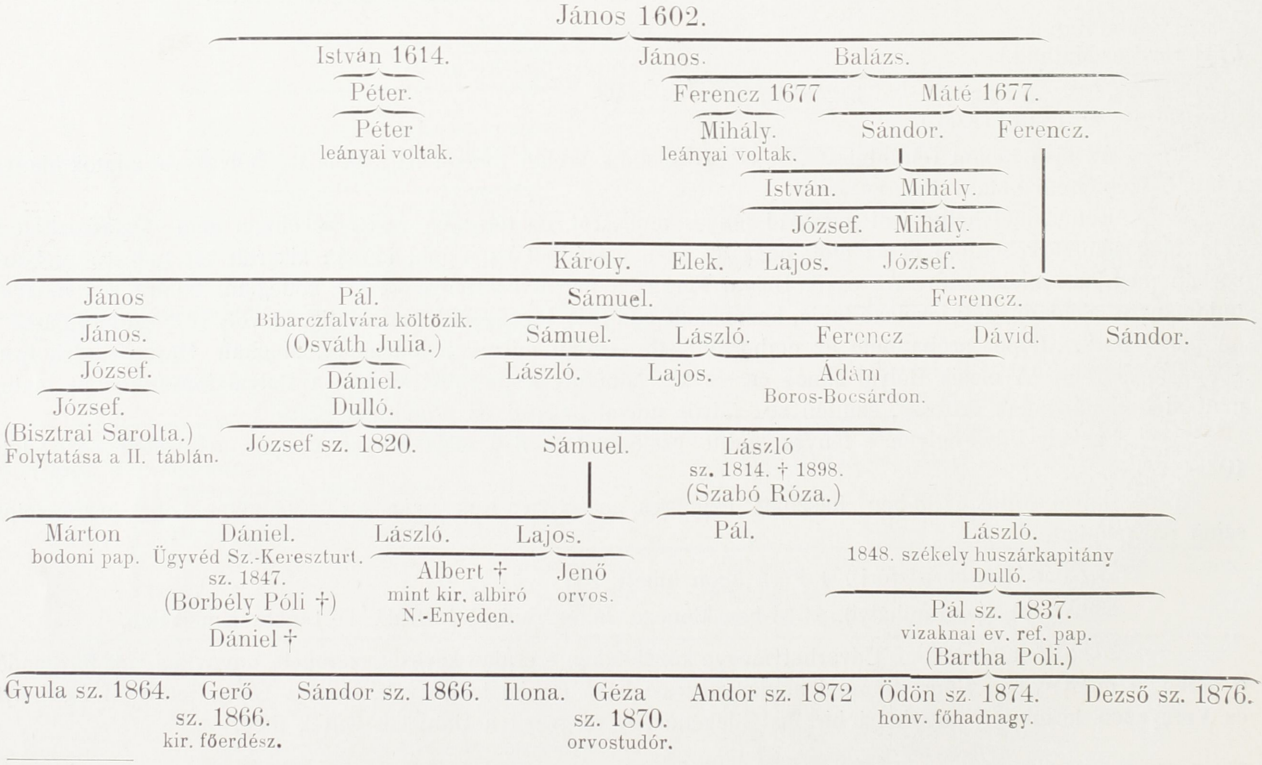

[1] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.

[2] Udvh. M. L.

[3] Nemeslevél Borbáth Pál ev. ref. lelkész birtokában Vizaknán.

Második tábla.

A hunyadmegyei ág:

József (ki az első táblán).

Antal	János sz. 1820.	Mihály sz. 1822.
1814—84. főszolgabiró Petrozsényben.	földbirtokos.	földbirtokos.
(fehérvári Gramma Lujza).	(Kovács Sarolta).	(Halmágyi Teréz).
		Károly 1860.

Antal †	Ida.	Róza.	Johanna †.
	(Lier Lajos).	(Xciuntus Ignácz).	(Szilágyi Zsigmond).

József 1840.	Berta 1844	Lujza 1846.	Vilmos
birtokos.	(szenttamási	(m. gyerömonostori	m. árvaszéki ülnök.
(karánsebesi Ivuly Ágnes).	Szalánczy László	báró Kemény Elek).	(szentgericzei Nagy Ilona).
	ny. törvenyszéki biró).		
Gábor 1864.		Lujza 1886. Jozefin 1887.	Mária 1894. Lajos 1899.
vasuti állomás főnök			
Horbok-Radvány.			
(jánosi Kovács Gizella).			
Katalin 1892. Jolán 1894.			

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren pánczélos vitéz, jobbjában kardot, baljában egy törökfőt tart. Sisakdisz. Foszlányok: kék—ezüst, piros—arany.

BORBÉLY (tordai) Biharmegyei Ér-Adonyból származik, hol régente ez „Ereős“ nevet viselé. Ereős Mátyás Bocskaival jött be Erdélybe mint annak orvosa s letelepedett Tordán. Ezt igazolja azon körülmény is, hogy Adony Bocskai „Micske tartományá“-hoz tartozott. I. Sámuel is még „Adoni“-nak irja magát s nemeslevelét Ereős Mátyás Biharmegyében is kihirdettette.

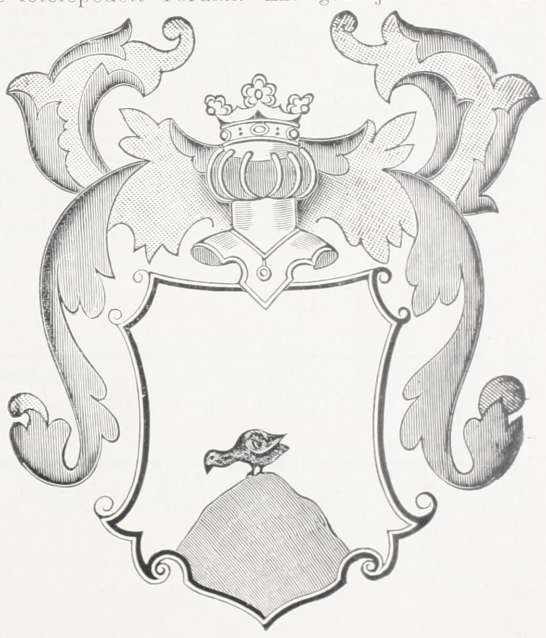

Tordáról Aranyos-Rákosra költözik az 1635. évi lustrakönyvben fordul legelőször ott elő, a midőn Borbély Gergely a Beke Balint leányát özvegy Herepei Istvánnét vevén el annak birtokába költözik. Aranyos-Rákoson ma is tekintélyes számban vannak.

Tordai Borbély aliás Ereős Mátyás Bocskai István szolgája, ennek feleségével s István, Katalin és Zsuzsa élő, valamint születendő gyermekeivel együtt nyertek 1588. deczember 30-án Báthori Zsigmond fejedelemtől czimeres nemeslevelet[1].

Megyénkbe Borbély Sámuel (VI.) ezelőtt 15 évvel származott be, ki mint az állami tanitóképző intézet igazgató-tanára ma is Sz.-kereszturt lakik.

Czimerök: Fehér paizsban, zöld halmon fogoly madár golyóütéstől elfordult nyakkal és összetett szárnyakkal. Sisakdisz. Foszlányok: arany—piros.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

Tordai Borbély alias Ereös Mátyás.
(Tóth Anna.)

I. István	Katalin.	Zsuzsánna.
(Vathai Mária.)		
Gergely		
(Beke Mártha,		
előbb Herepei Istvánné		
Ar.-Rákosról.)		

(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Eredeti nemeslevél Borbély Sámuel igazgató-tanár birtokában Sz.-Kereszturt.

Gergely (ki az előző oldalon.)
(Beke Mártha
előbb Herepei Istvánné
Ar.-Rákosról.)

I. Sámuel sz. 1633.
1650. táján várfalvi és 1660. táján aranyos rákosi scólamester, 1680. táján assessor, 1691-ben még él. Tordai Sámuelnek és Adoni Borbély Sámuelnek is irja magát.
(Vargha Zsófia.)

II. István,
1680. táján ar.-rákosi scólamester, 1700.-táján assessor. 1709-ben comissariusnak tették s hivatalos kiküldetésben lévén, Csegezben a kuruczok levágták.
(Gadó Borbára.)

II. Sámuel. (Szegedi Sára Csegezből.)
Judith. (Karsai Márton.)
III. István assessor, 1753-ban már nem él. (Biró Zsófi.) (Folytatása a második lábján.)

Ferencz (Vagyas Katalin.)
András.
György assessor 1764. 1781. táján. (Nagy Zsuzsánna.)
Judith (Pálffy Miklós.)

Sára (Pálffy Ferencz.)
János (Székely Klára.)
Zsuzsanna (Báló István.)
György.
Zsófi (Biró Gergely.)
IV. Sámuel. (Komjátszegi Klára.)

Zsófi.
Juliska.
Klára.
Jakab. (Albertffy Anna.)
Sára. (Báló Samu.)
Juszta. (Hadházi Sándor.)
Eszter.

Anna (Boncza Béni.)
Elek (Gombási Juliska.)
Márton (Pethő Agnes.)
Lajos kovácsmester Tordán.
Ferencz (Deák Anna.)
V. Sámuel (Bardócz Ágnes Kövendről.)
András 1810—1876. (Kovácsi Anna 1818.) Elődje Kovácsi Balás de Rákos volt, ki 1609. február 12-én Bethlen Gábortól nyert czimeres nemes levelet.[1]

Anna (Biró András.)
Pál.
Balázs.
Ilka.
Ferencz.
Gyula.

Zsuzsánna (Fodor Samu Várfalván.)
Máté (Létai Anna Kövendről.)
Kati (Biró Máté.)

Dániel (Csongvai Kata Taar Klára mindkettő Csegezből.)
IV. Sámuel állami tanitóképző intézeti igazgatótanár. sz. 1842. Péchy Polixena Deésről.

Máté megyei pénztáros Tordán. (Szabó Kata.)
Ágnes (Pethő Zsiga.)
VII. Samu (Pálffy Julianna Várfalváról.)
VIII. Samu orvostudor Tordán. (Kertész Emma.)
Polika 1873—1897. (Borbáth Dani ügyvéd.)
Ilona.

Gyula kir. adóhivatali ellenőr. (Czauner Eugénia.)
Albert kir. adóhivatali ellenőr.
Juli (Biró Balázs.)
Kata (Balyka Domokos.)
Klára.

Második tábla.

III. István
assessor 1753-ban már néhai.
(Biró Zsófi).

Márton. (Csongvai Zsuzsa).
IV. István. (Székely Zsuzsánna). (Folytatása a tul oldalon.)
III. Samuel. (Csipkés Zsuzsa).

Juliánna. (Székely Márton). Tordán.
Katalin. (Taar Zsigmond).
Zsuzsánna. (Vida Mihály unitár. lelkész A.-Rákoson 1780—1788.

[1] Eredeti nemes levél Borbély Sámuel igazgató-tanár birtokában Sz.-Kereszturt.

IV. István (ki az előző oldalon.)
(Székely Zsuzsanna)

V. István. (Fülöp Borbára). | Sándor (Gárosi Zsuzsánna † 1772.) | Anna. (Székely Péter.)

János. | VI. István (Gombási Anna). | Elek (Rácz Anna). | Sándor. (Pálffy Ágnes). | Márton (Mezei Klára). | Borbára. (Csipkés Zsigmond).

János. | Ágnes. (Báló Mózes). | VII. István. (Barla Ida). | Julianna. (Csongvai Ferencz Csegezben.) | Sándor. (Csipkés Kata). | Mózes 1827—1884. (Csegezi Ágnes). | Anikó. (Kovácsi Pál).

Erzsi. | Domokos.

Ferencz. (Fodor Anna). | Lajos. (Biró Kata). | Pál. (Miske Anna). | György 1860. állami gymn. tanár. (Elekes Biri Tordáról.) | József. (Biró Ilona). | Sándor 1866. a váczi siketnéma intézet igazgatója. | Mózes.

BORBÉLY (sz.-kereszturi). 1614-ben György lustrál Kereszturt.[1] Egy ága még a XVII. században költözik Sz.-Udvarhelyre. Borbély (nagy) János a Rákóczi forradalom ideje alatt tünik ki, neki köszöni a város kiváltságainak megmentését. Főbirája volt a városnak, a kuruczokat és tiszteket vendégszeretetével nyervén meg, lehetővé tette a város megmaradását. Borbély Ferenczről udvarhelyi előnévvel 1715-ben VI. Károly alatt tétetik említés[2]. Ezen ágból Pálnak fia György él városunkban. Sz.-Kereszturt pedig Borbély Sándor és Imre élnek.

BOROK aliás BROK. Eredetét homály fedi, csak a XVIII. század elején jő Derzsbe, hol ma kiterjedt család. Közülök Brok György (uzai) és gyermekei, Brok József alsó és gyermekei, Brok József felső és gyermekei, Brok András, Brok György utódai, Brok Ferencz és fia János, Brok Mózes és gyermekei élnek.

E család az 1712. évi lustrális könyvben van felvéve[3].

BOROS (zetelaki). E család a XVI-ik században a „Balla" nevet viselte, mely két ágra szakadt, az egyik ága a „Máthé", a másik a „Boros" nevet vevé fel. Utóbbiak közül 1614-ben Boros Márton, György, András, Péter, Ferencz, János és Mihály éltek[3]. Ma e családot Boros György, Boros István, Boros János, Boros Ferencz, Boros Márton, Boros Antal, Boros József, Boros Imre, Boros Mózes és ezek gyermekei képviselik.

BORSAI † * Lásd „Nagy" (borsai) családot.

BOT (k.-oláhfalvi). Egykor szereplő család volt. Bot Péter ősi nemességét 1724. május 17-én Károly király erősíti meg;[4] de már 1614-ben is mint primipilus fordul elő[5]. E családból a mult században Bot Károly királybiró és országgyülési képviselő volt. Ivadékai K.-Oláhfaluban élnek.

BOTHÁZI (zetelaki). Régi székely család. Neve szintén szoros összefüggésben áll a zetelaki vár romjairól fennálló azon hagyománynyal, mely szerint „Botházi" lett volna azon ember neve, ki a Zeta kincseit őrző leányokhoz ment vala a hegy üregbe[6].

1712-ben Botházi János lustrál[7]. Ennek ivadékai Botházi Ignácz, Botházi József, Botházi György, Botházi Mózes, Botházi Ferencz, Botházi Antal, Botházi Gergely, Botházi László, Botházi István, Botházi Márton és Botházi Ferencz ifj. élnek Zetelakán.

BÚ (ujszékelyi). Eredete ismeretlen. Uj-Székelyre Felsőboldogasszonyfalváról jött a XVII. század végén. Az 1712. évi lustra[7] már Uj-Székelyt találja e családot, melyből csak János és gyermekei élnek.

BURJÁN (bibarczfalvi). † Kihalt.

BUZAI (kissolymosi). † E család a XVIII-ik században élt Kis-Solymoson. Kihalt.

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Udvh. M. L. 1715/XVII. csomag. fejedl. okl
[3] Udvh. M. L.
[4] Eredeti nemeslevél Szt.-Oláhfalu község levéltárában.
[5] Udvh. M. L.
[6] Magyarország lovagvárai Mikszáthtól.
[7] Udvh. M. L.

BUZOGÁNY (ujszékelyi). Eredetöket homály födi; a XVIII. század végén származnak Kissolymosról — Ujszékely és Szt.-Erzsébetre, utóbbi ág kihalt, de annál terjedelmesebb lőn az ujszékelyi. Az 1712. és 1806. évi lustra alkalmával mint primipilusok vannak feltüntetve[1].

Családi táblázatuk a következő:

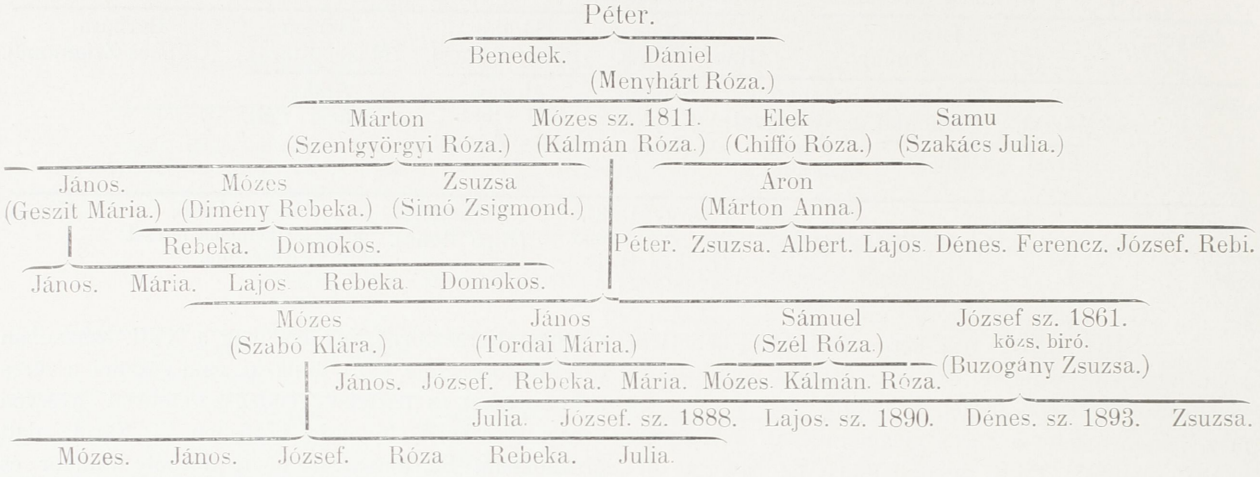

Egy más ága:

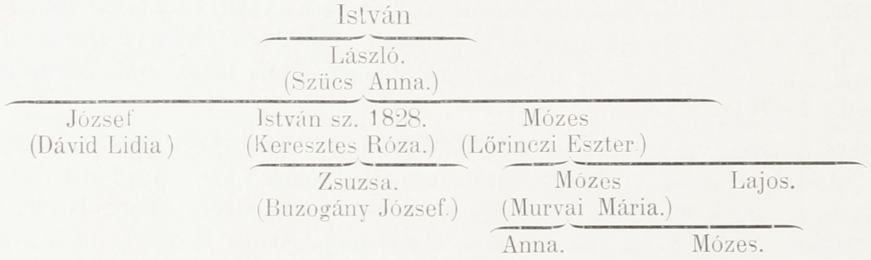

Egy harmadik ág, mely Szt.-Ábrahámon telepedett meg, táblázata a következő:

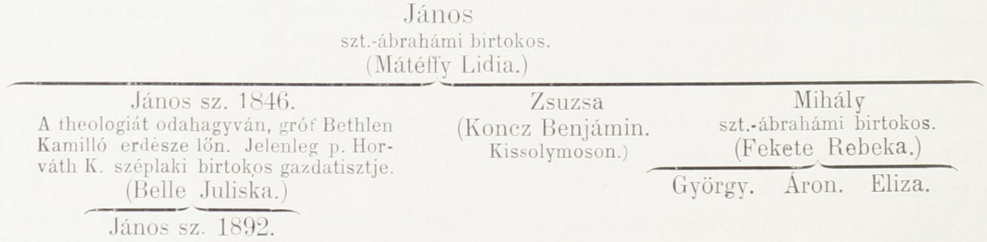

E család kötelékébe tartoznak még Buzogány Gábor, B. János, B. K. Elek, B. L. János, B. Benedek és mindannyinak gyermekei, de ezek adat hiányában a táblázaton elhelyezhetők nem voltak. Buzogány Áron osztálytanácsos a közoktatásügyi miniszteriumnál, szintén e családból való volt.

Használt czimerök Udvarhelyvármegye levéltárában a politikai aktáknál 1807-ből.

CHIEHERDFALVI (bözödi). † 1614-ben András mint primipilus lustrál[1]. Kihalt.

CIBRE (czibrefalvi). † 1614-ben Cibre Ambrus és Cibre Mártonné Cibrefalván[1] mint primipilusok fordulnak elő[2]. Kihalt.

CSÁKA (homoródalmási). Székely család, nevök „Czáka" volt, ily név alatt nyert Pál 1655. julius 6-án Rákóczi György fejedelemtől nemes levelet[3]. Közülök élnek Csáka Ferencz, Csáka János és Csáka András valamint ezeknek gyermekei.

[1] Udvh. M. L.

[2] Cibrefalva hajdanában önálló község volt, mely egy részét képezi a mai Udvarhely városnak.

[3] Eredeti nemeslevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.

CSÁKI (grôf). ✳○ Megyénket e család csak anynyiban érdekli, amenynyiben a szentdemeteri Gyulaffiféle kaslélyt Balási, Nyujtódi és Csáki épitették volna (szóhagyomány).

A keresszeghi gróf Csáki család a régibb oklevelekben rendszerint de Chak és Chaaknak irva történelmünkben nagy szerepet játszik, nem érzem magamat hivatva e család terjedelmes szerepét és genealogiáját itt hosszasan tárgyalni, terjedelmesen vannak e család müködései külön kiadványokban leirva s maga Nagy Iván „Magyarország családai“ czimü müvének III. köt. 67—92. oldalain is behatóan foglalkozik ennek történelmével. Csak is az e családra vonatkozó legszükségesebb adatokat akarom itt felemliteni, mert müvemben inkább csak az Udvarhelyszékben szerepelt nemes családokat és az őket érdeklő eseményeket óhajtom összefoglalni.

Cháknak törzséül a hét vezérek egyikének Előd-nek (Elend) fia Szabolcs iratik, ez épité a Chák várát (zaboch), mely vár 1046. táján szétdulatott, de a Chák nemzetség maig is él, fennmaradott. A Chák nemzetség egyik ága Dunán tul, veszprém és Zalamegyében Ugud várát uralta, ezen ágból három testvér emlittetik, Chák, Ugud és Ádám.

A másik ág a Chák nemből eredő Péter és ennek fia Mihályban veszi eredetét Somogyvármegyében.

A harmadik ág Biharvármegyében volt megtelepedve, Jakab, Benedek, Péter, és Chák testvérek Cháknak fiaitól ered.

A negyedik ág Fejérvármegyében birt jószágokat Csáknak Gurke fiától.

Az ötödik ág Pest és a szomszéd vármegyékben Temes és Erdély felé terjedve, melyből Csáknak fia Péter nádor volt.

Végre a Csák nemzetségből eredt Pousha vagy Pous, ki 1238-ban erdélyi vajda volt. Ennek fia Csák soproni főispán, kamarai gróf, tárnokmester 1238. Ez épité Csáktornyát Zalavármegyében.

Hogy ezek közül, melyik ágból szakadt ki a gróf Csáki család, arra adataink nincsenek, csak a XIV. század közepétől kezdve mutatható ki izről-izre a grófi család elődjei.

Az első törzse e családnak feltétlenül Pyliskei László, a ki Szabolcs vármegye Pyliske (most Szathmár vármegye Peleske) helységről irta magát. Csáki László fia István szerzé Biharvármegyében a keresszeghi várat s innen a család jelenlegi előneve.

A grófi rangot I. Ferdinánd óta viseli e család s 1560-ban nyerték.

Az erdélyi ág Csáki Dénestől a Zápolyák tanácsosától jöve le; ez jött be Erdélybe amikor Egerest s a nagyalmási uradalmat s vele a nagyalmási várat, az erdélyi Csáktornyát nyerte el.

Czimere a családnak: dőlt paizsnak kék mezejében egy vérző, szakállos és bajuszos tatárfej prémes, vörös turbánnal. Egyes családtagok czimerében ugyanaz látható a paizs felett is a sisak koronáján.

CSALA (homoródalmási). † Kihalt.

CSÁNI (rugonfalvi). † Tagjai többféle előnévvel fordulnak elő. Dr Szadeczky L. „Székely oklevéltárában“ szentkirályi előnévvel irja Chyany Miklóst ki 1574-ben a Bethlenfalvi Péter örökségi perben mint kiküldött szerepel. Nagy Iván „Magyarország családjai“ III. kötet 98. oldalán sz.-udvarhelyi előnévvel hozza Csáni Mihályt, ki 1816-ban Sz.-Udvarhelyt a szegények ügyvédje vala.

E család azonban Rugonfalváról származott, a XVI. században még számos tagja élt. 1614-ben Chyani Benedek árvái mint primipilusok fordulnak elő Rugonfalván.[1] Kihalt.

CSATÓ (vargyasi). † Kihalt.

[1] Udvh. M. L.

CSEREI (nagyajtai). ✱ ○ Háromszék legrégibb családjainak egyike. Cserei Balástól, ki Zsigmondot a nikápolyi ütközetben 1396. megmentette, származtatja le magát. Hagyomány szerint említett Balás fenti tettéért nyerte volna Balázsfalvát. Ősi székhelyök Baróth volt.

Bardoczra a XVIII. század vége felé jöttek. Samu az 1806. évi összeirásban mint hadnagy és Bardoczszék alkirálybirája van feltüntetve[1]. Külső birtokaikat Bardoczon eladták, csak curiájok áll fenn. A család maga pedig kiköltözött.

Eltekintve a sok hős, történész, főrangu katona, iró és magas hivatalnokoktól, kiket e család háromszéki ágai nemzetünknek adtak, csak az Udvarhelyszékben szerepelt ágra terjeszkedhetem, mely következőleg származott le: Mihály 1360, fia Balás a nikápolyi hős 1393, ennek fia Máté 1400, ennek Lukács 1442-ben Hunyadi mellett harczol, ennek fia Antal, ennek Ferencz 1536, ennek Mátyás 1566, ennek László ennek Miklós, kinek neje Költő Margit és ennek

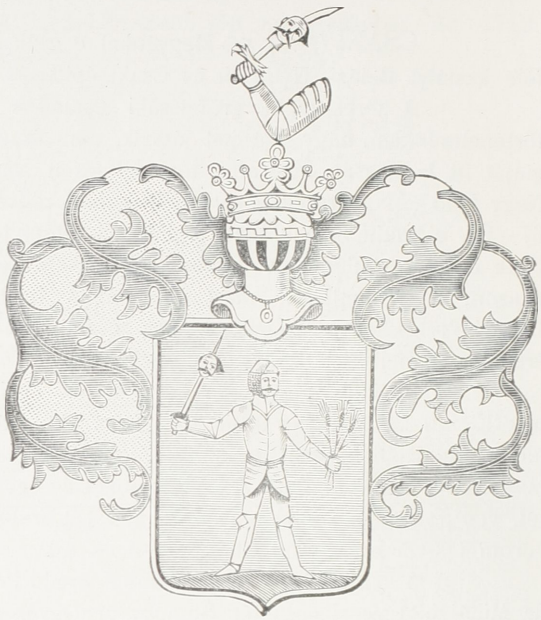

György 1651.
(Baróti Kata.)

Zsigmond † 1683.
Bécs ostrománál.
(gelenczei Mihálcz Borbála.)

Zsófia
(kadicsfalvi Török Gábor.)

Sára
(kadicsfalvi Török István.)

Kata
(n.-solymosi Koncz Boldizsár.)

Samu 1717.
(patakfalvi Ferenczi Borbára.)

Zigmond
(Barabás Mária.)

György
főhadnagy.

Dániel

József
miklósvárszéki királybiró.
(Turóczi Klára.)

János

Mihály
itélőmester.
(g.-szt.-imrei Berzenczei Ágnes.)

Zsigmond. András. Samu.
(gr. Bethlen Anna.)

Samu † 1778.
Bardoczszék királybirája.
a) Árkosi Julia.
b) Fekete Klára.

Anna
(Thoroczkai N.)

Zsófia.
(Szentpáli Imre de ead.)

Zsigmond
(imecsfalvi Imecs Anna.)

Farkas † Mihály † János
(Zathureczki Emilia.)

Ignácz
honvéd.
Vannak ivadékai.

Lajos
őrnagy.
Nőtlen.

Elek
(tinkovai Macskási Józefa.)

Miklós † 1844.
(gub. consil.)
a) gr. Lázár Róza † 1801.
b) gr. Lázár Klára.
c) gr. Mikes Bora.

Ákos
(cs.-szt.-simoni Endes Lila.)

Ákos.

Gyula
(árapataki Geréb Ilka.)

Gábor
(gr. Nyári Szerafin.)

Ilona
(hilibi Gál Domokos kis-küküllőmegyei alispán † 1900.)

b) Mihály
(Turmán Lujza.)
Györgyfalván lakott.

c) Eliz
(Szentiványi László de ead.)

László
katona főorvos.

Vilmos
huszár főhadnagy.
(Horváth Irma.)

Elek

Ödön.

Aladár.

Ella.

Czimerök: Kék paizsban, zöld alapon pánczélos vitéz, jobbjában kivont kard török fővel, baljában három buzakalász. — Sisakdisz: Pánczélos kar, kardot tart. — Foszlányok: Kék—arany, kék—ezüst.

CSERGŐ (küküllő-keményfalvi). Csergő Ferencz árvái és Csergő Mihály mint biró lustrál 1614-ben[1].

CSETEMSI (homoród-almási). ✝ Kihalt.

CSIFFÓ (sz.-kereszturi). Nemességök a régi székely jogon alapszik, az 1614. évi lustrális könyvben igazolva van, e szerint az emlitett évben Csiffó István lustrál[1]. Ivadékai közül Csiffó Ábel és Mózes Székely-Kereszturt s Csiffó Salamon két fia u. m. Csiffó Károly ny. néptanitó és Salamon mint pap, püspöki titkár Kolozsvárt élnek.

[1] Udvh. M. L.

CSIKI (farkaslaki) † Ma már csak a „Csiki-kert“ emlékeztet Farkaslakán e régi székely családra. A XVI. században mintegy 40 tagja élt még; 1614-ben Csiki György, László és András lustrál[1]. Birtokukat a Kovács család birja.

CSISZÉR (égei). Csiszér Pál 1614-ben mint primipilus lustrál[1]. Ivadékai Csiszér Miklós, Lajos, György, Mózes, Ferencz, Mihály (megyebiró) és ezek gyermekei élnek.

CSÖBI (bordosi) A Bordos melletti „Csöb“ községről vették nevöket. Bordos vala székhelyök, hol ma is szép számban élnek; utóbbi helyt 1614-ben Csöbi János lustrál[1].

CSOG (fülei). Fülében Chok Gergely, Péter és Balásról már 1566-ban mint olyanokról, kik a királyt hiven szolgálták, tétetik említés[2]. Az 1614. évi lustra alkalmával Chiok Tamás, Péter és Mihály vétettek fel[3].

Jelenleg Csog György, Lajos, Elek, István, Sándor, János, László és gyermekeik képviselik e családot.

CSOMA (lengyelfalvi.) Csoma János 1614-ben Bethlen Gábor fejedelem kegyeibe esvén, Lengyelfalván három rész birtokot kapott[4]. Ennek ivadékai még a XVII. század végén Jánosfalvára költöztek, az 1712. évi összeirás alkalmával már mint jánosfalvi nemes emberek fordulnak elő; Jánosfalváról Csoma Zsigmond 1806-évben lustrál,[3] ott birtokait eladván 1818-ban Sz-Kereszturt telepedik le.

Lengyelfalván ma már csak a „Csoma Kertje“ emlékeztet e névre.

A sz.-kereszturi ág leszármazása a következő:

Zsigmond
ez jött 1818-ban Sz.-Kereszturra.
(Nagy Anna.)

	András †	Lajos sz. 1834. (Hegyi Julia)		Zsigmond (N. N.)	József 1848/49-ben halt el.	
József. (Fodor Rebeka.)	Lajos sz. 1865. rendőrtanácsos. (Kis Anna.)	Dénes tanító Czegléden (Balla Eszter.)	Anna. (Fodor József.)	József tanár Kolozsvárt.	Zsigmond tanár.	Dénes ev. ref. pap.
		Eszter.				

E családból valók még Csoma János, Csoma Zsigmond és Csoma Mózes és gyermekei.

CSOMORTÁN (bögözi). 1614-ben Csomortán János mint primipilus lustrál Bögözben[3]. További adatok hiányzanak.

CSOMOS (sz.-udvarhelyi). † Csomos Péter 1614-ben lustrál[3]. Kihalt.

CSONKA (nagysolymosi). közülök Tamás az 1614. évi összeirásban fordul elő[3]. Nevökre Nagy-Solymoson már csak a „Csonka hely“ dülő rész emlékeztet, mert e család mintegy 100 évvel ezelőtt kihalt.

CSONTOS (sz.-udvarhelyi). † Csontos Sámuel 1806-ban lustrál[3], 1811-ben Udvarhelyszék hites assessora. Kihalt.

CSUKOR (szentlászlói) † 1614-ben Csiukur István mint primipilus lustrál[3]. Kihalt.

CSUKOR (dersi). Már 1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére Cziukor György[4]. 1614-ben Chiukur György mint primipilus lustrál[3]. E családból köztudomás szerint csak Csukor János él Dersben.

CZIKE (h.-almási). † Rákóczi György fejedelemtől 1655-ben julius 6-án nyert Czike György, János és Mátyás primipilusi levelet[5]. Kihalt.

CZIRJÉK (sepsi-zoltáni). Szép multu háromszéki család, melyről Nagy Iván és Kővári L. bővebben irnak. Ennek valamelyik tagja került a XVIII. század végén Fülébe, hol 1806-ban Czirjék László és Thimathe lustrálnak.[3] Ezen egykor jobb sorsot látott család Fülébe származott tagjai mindenkitől elhagyatva kihaltak. Birtokaikat egyesek birják.

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Fülei ev. ref. egyházközség története. Karácson Bélától.
[3] Udvh. M. L.
[4] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[5] Eredeti okmány Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.

CZOMBÓ (homoród-oklándi). E családból Czombó András 1614.[1] évben, Gergely pedig 1712.[1] évben lustrál, István és gyermekei Oklándon élnek.

DAJKA (homoród-almási). E család 1655-ben még az „István" nevet viselte.

István Péter nyert Rákóczi György fejedelemtől nemes levelet.[2] István Gábornak neje szóhagyomány szerint dajka vala s eleintén csak melléknév gyanánt használták a „dajka" nevet, de később azt vezetéknévül vették fel. 1712-ben már mint „Dajka" fordul elő az összeirásban.[4] Dajka András és Dajka József, valamint gyermekeik képviselik e családot H.-Almáson.

DÁLLYAI (kadácsi). E család „Dálya" községről vette nevét. Ősi fészkök Kadács, honnan egy ága a családnak Dályába költözött. Dállyai Ferenczről, dályai előnévvel egy 1723. deczember hó 28-án kelt fejedelmi okmányban mint Udvarhelyszék hites jegyzőjéről tétetik említés.[3] 1614-ben Dállyai Balás mint primipilus van felvéve Kadácsban.[4]

DAMOKOS (alsó-csernátoni). Lásd függeléket.

DAMOKOS (gagyi). † Származása ismeretlen. 1614-ben Damokos Péter mint primipilus lustrál Gagyban.[4] Valószinü, hogy e családhoz tartozott azon Damokos Benedek is, kiről 1622-ben oroszhegyi előnévvel van egy fejedelmi oklevélben említés téve. Kihalt.

DANÉ (bágyi). Az 1614. évi lustra alkalmával Dané Benedek vétetett fel.[4] 1811-ben bágyi Dané János udvarhelyszéki assesor. Bágyban jelenleg D. Lajos id. és ifju, D. Mózes id. és ifju, József, Ferencz és ezek gyermekei élnek.

DANIEL (kápolnás-oláhfalvi). Károly király egy 1724. év május hó 17-én kelt oklevéllel[5] elismeri Daniel András hites assessor nemességét, melyet egy izben már 1589-ben Báthory Zsigmond, később Rákóczi György és Lipót király is megerősitett volt.

E család Oláhfaluban ma is él. Közülök való Daniel Károly Oláhfalu utolsó polgármestere, áll. anyakönyvvezető s földbirtokos és a homoródvidéki takarékpénztár igazgatója, törvh. biz. tag.

DANIEL (vargyasi). * ○ Vaskos kötetek foglalkoznak e család történetével,[6] tekintve azonban, hogy müvem Udvarhelyvármegye összes nemes családait van hivatva felölelni, ezen családról kiadott müvek tartalmát nem áll módomban a maga terjedelmében közölni s igy annak csak kiemelkedőbb részleteit illesztem müvem szük keretébe.

Valamint a székely nemzet, ugy e család származása is vitás. Colomtól származtatják, ki 567. évben Krisztus után a székelyek bánja vala; ezt az állást a család Árpád honfoglalásáig megtartotta. I. Béla magyar király idejében Columbán Orbánnak két testvére volt: Daniel és Endre. Daniel Vargyason maradt, tőle származik e család; Endre pedig Olasztelekre telepedett — tőle ered a Columbán család, melyről egy 1661-ben összeállitott genealogia maradt; ezt egy nemesség-bizonyitási perben használták 1775-ben; czime ez: „Fejedelem id. Apaffi Mihály parancsolatjából 1661. e protocollo ac Lustris siculicalis sedis Udvarhely kidolgozott olaszteleki Columbán család genealogiája és eredete."

E család eredetére világot vet továbbá gróf Kemény József genealogiai gyüjteménye III. kötet, XI. tábla,[7] ott fordul elő, hogy „a Daniel familia vette eredetét a magyarok Scithiából való kijövetele idejéből, egy Daniel nevezetü embertől, ki a kereszteléskor Danielnek neveztetett és maradékai a Daniel nevet családi névnek megtartották." A turóczi konventnek egy 1739. október 14-én kelt kiadványa szerint: „A régiséggel és nagyrendü állapotokkal tündöklő Daniel-familia eredetét veszi a magyaroknak másodszori Scithiából kijött idejüktől, ki is minekutána sok ideig dicséretesen, számosan kiterjedtenek volna, akada még egy Daniel Lukács nevü nevezetes uri emberen, kinek fia Sigmond e nagyemlékezetü Báthory István erdélyi fejedelemnek és azután Lengyelország királyának udvari főkapitánya volt."

---

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemeslevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.

[3] Eredeti okmány Pálmay József magánlevéltárában Sz.-Udvarhelyt.

[4] Udvh. M. L.

[5] Eredeti okmány a körjegyzői irodában Oláhfaluban.

[6] Vargyasi Daniel család, irta: Daniel Gábor főrendi h. tag. Vargyasi Daniel család, szerkesztette: dr. Vajda Emil.

[7] Lásd az erdélyi muzeumban.

Daniel István báró halálakor 1788. február 24-én kiadott családi leszármazás és életrajz szerint Daniel István báró vette eredetét „amaz igen hires vargyasi Daniel-familiából, mely ezelőtt sok száz esztendőkkel lefolyt homályos időktől fogva mindekkoráig az országbeli legszebb házakkal egyaránt ragyogtatta a maga érdemeivel szerzett méltóságát. Származtanak ugyis ebből az Istent igaz buzgósággal tisztelő, a királyt hasznos tanácsokkal éltető és a hazát tántorithatatlan vitézséggel és hüséggel oltalmazó nagylelkü férfiak, igazán szent és bölcs nevezetet érdemlett Danielek. Már a 14-ik Seculumnak fogyta felé szépen virágoznak vala a méltóságos Daniel-familiában, vargyasi Daniel Balázs, Péter, Lukács, kik is az akkori felséges uralkodó előtt olyan érdemeket szerzenek jeles cselekedeteikkel magoknak, hogy 1400-ban minden székelyföldi fiuágat illető jószágainak birására Jus Regiummal, különös királyi donatiókkal, — mely a székely törvények szerint rendkivüli való ritka példa — megajándékoztatnának.

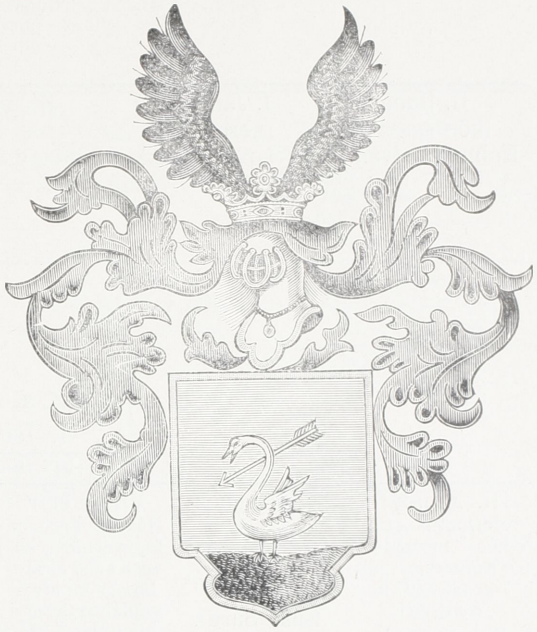

Birtokai közül a vargyasi és rákosi birtok székely örökséget képez, mint ősi foglalást birja ma is e család; ilyen ősi, több mint ezer éves joggal, kevés magyar család dicsekedhetik.

Fészküket nem egyszer dulták fel a pusztitó elemek. Jelenleg is fennálló diszes kastélyuk sok átalakuláson ment keresztül, sok érdekes felirat disziti azt, melyek szintén a család multjára vetnek világot; igy például:

„Peracerba bellorum Civilium adversitas, sub Francisco Rákotzi alterius quondam Francisci Principis filio et Motuum illorum Duce ab Anno 1703 cum Ingenti Hungariae et Transylvaniae ruina ad Annum 1711 protracta plurimis II. Magnatum et Nobilium Residentiis devastatis, has quoque Aedes semirnitas reliquerat, quarum reparationi Auxilio Divino fretus, primas admovit manus Stephanus Daniel Senior de Vargyas, cum Fidissa vitae suae Socia Polyxena Comitissa Pekri 1723.

Stephanus L. B. de Daniel et Vargyas Sedis Siculicalis Udvarhely Supr. Jud. Regius. Cum Polyxena Nata Comitissa Pekri vitae suae Socia Aestimatissima,

Röviden: (A II. Rákóczi Ferencz alatti polgárháborúk, melyeknek kegyetlen pusztitásai 1703—1711-ig tartottak, romokban hagyták a Daniel kastélyt is, melyet 1723-ban id. Daniel István és neje Pekri Polexina grófné épitett ujra fel.)

Leszármazási táblája a következő:

Első tábla.

I. Balázs.
1396-ban harczolt a nikápolyi csatában.

I. Péter.
Elesett Várnánál 1444-ben.

I. Lukács.
1500.

I. Miklós.
1500.

II. Balázs.
1551—1554.

I. Ferencz † 1579.
(sepsi szt.-györgyi Daczó Anna.)

I. Bálint.

II. Péter.

Ilona.
(árapataki Geréb Lászlóné.)

III. Péter.
Háromszék főkapitánya.
(h.-szt-páli Kornis Anna.)

I. Zsigmond.
Báthori István udvari főkapitánya.

IV. Péter.
Vargyasvidék vagy Bardoczszék királybirája.
(hidvégi Mikó Borbála.)

(Folytatása a túloldalon.)

IV. Péter (ki az előző oldalon.)
Vargyas vidék vagy Bardoczszék királybirája.
(hidvégi Mikó Borbála.)

I. Margit. (pálosi Dónáth Mihály.)

I. Anna. (vizszilvási Telegdi Márton.)

I. Mihály. 1618-ban Háromszék alkapitánya, 1621-ben adományt nyert Bethlen Gábortól a vargyasi és az ahhoz tartozó birtokokra, mely azokból a leányokat csak a fiág kihalása után engedi örökölni 1622-ben Háromszék főkirálybirája, többször járt követségbe a portához. 1630-ban brandenburgi Katalin udvari marsallja. † 1641-ben neje aldobolyi Miháez Borbála.

II. Ferencz Elesett Brassónál 1603-ban.

V. Péter. † 1624.

II. Ilona. (köröspataki Kálnoki István.)

I. János. (gerendi Gerendi Zsófia.) (Folytatása az ötödik táblán.)

II. Anna. (csik-szt.-imrei Hadnagy János.)

I. Erzsébet. (zabolai Mikes Boldizsár.)

III. Ferencz (uzoni Béldi Judit.) A vargyasi ág megalapitója. — Udvarhelyszék főkirálybirája 1653—1660. 1658-ban követ a portához. † 1660.

VI. Péter. †

I István sz. 1639.
(gyerőmonostori Kemény Zsófia.)
Udvarhelyszék főkirálybirája. — 1662-ben követ Rudolfhoz. — Béldi Pál ügyéért perbe fogták, fogságot szenvedett, váltságdijjal menekült. † 1688-ban.
(Folytatása a második táblán.)

Második tábla.

I. István (ki az előző táblán.)
(gy.-monostori Kemény Zsófia).

III. Mihály református lett Rákóczi mozgalomkor Kolozsvár mellett elesett 1705-ben. (osdolai Kun Zsófia). Folytatása a IV. táblán.

V. Ferencz 1715—1747. kir. táblai ülnök † 1747. (zsuki Suki Sára). Folyt. a III. táblán.

VIII. Péter Rákóczi Ferencz fegyvernöke, követ a svéd királyhoz és moldvai vajdához, királyi hivatalos 1729-ben, † 1741-ben. (kissárosi Sárosi Ilona).

II. István sz. 1684. † 1774. gr. Pekri Lőrincz kurucz tábornok hadsegéde, kinek leányát Polixenát vette nőül 1709 ben, bárságot nyert 1735-ben. Sz.-udvarhelyi ev. ref. kolleg. főgondnoka. Udvarhelyszék főkirálybirája 1745—47-ig.

I. Klára. (h.-szt.-mártoni Biró Samu).

II. Judit. (losonczi báró Bánffy László).

I. Zsuzsa. (P. Horváth Boldizsár).

III. Anna. † 1695.

III. Sofi. (hallerkeői gr. Haller János).

IV. Anna (szárhegyi gr. Lázár Ádám).

IV. Judit. (P. Horváth Boldizsár).

II. Krisztina (gr. Bethlen Ferencz).

Lajos sz. 1710. † 1733.

III. László sz. 1713. † 1713.

IV. László sz. 1714. † 1716.

III. Zsuzsa sz. 1716. † 1716.

I. Imre sz. 1719. † 1719.

II. Erzsébet sz. 1722. † 1722.

III. Mária sz. 1728. †. 1729.

István Udvarhelyszék főkirálybirája, főkormányszéki tanácsos, aranykulcsos belső titkos tanácsos (a. losonczi gróf Bánffy Ágnes. b. zabolai gróf Mikes Anna).

I. Polixena. sz. 1720. †. 1775. (hadadi báró Wesselényi István).

a. V. István sz. 1751. hadnagy. † 1772.

a. I. Ágnes †.

b. IV. János †.

Harmadik tábla.

V. Ferencz (ki a második táblán.)
kir. táblai ülnök † 1747.
(zsuki Suki Sára.)

VI. Ferencz † 1780. a) kénosi Sándor Klára. b) gagyi Pálffy Julia.

I. György † 1761. (P. Horváth Borbála.) (Folytatása a tuloldalon.)

II. László. †

II. Klára. (III. Daniel János.)

II. Zsuzsa (zágoni báró Szentkereszti Samu.)

a) III. Klára. (toroczkói Toroczkai Mihály.)

b) VII. Ferencz. Ezredes.

b) II. Teréz. (nagybarcsai Barcsai János.)

b) I. Julia. (ábrahámfalvi Ugron László.)

b) IV. Zsuzsa. (nagybarcsai Barcsai László.)

a) VI. Mária.

I. György † 1761 (ki az előző oldalon.)
(P. Horváth Borbála.)

II. Lajos sz. 1755.
Tábornok † 1810.
(sepsi-szentgyörgyi Daczó Mária.)

II. Elek. sz. 1759.
unit. főgondnok † 1812.
(P. Horváth Teréz.)

V. Borbála † 1794.

III. Elek.
F.-Fehérmegye főispánja, később az erdélyi kir. tábla elnöke, unitár. főgondnok.
a) sepsi-szt.-iványi br. Henter Klára.
b) n.-ajtai Cserei Krisztina.

III Teréz.
(ürmösi Maurer András.)

VIII. Ferencz sz. 1810. † 1810.

III. Gábor sz. 1812. † 1812

VI. István sz. 1811. † 1818.

II. György. † 1818.

III. Lajos † 1818.

VI. Anna
sz. 1815 † 1862.
(zágoni báró Szentkereszti István.)

V. Zsófia
sz. 1820.
(uzoni gróf Béldi Ferencz.)

I. Emilia
sz. 1821 † 1865.
(miháldi báró Splényi Antal

IV. Gábor
sz. 1824. április 21-én.
Udvarhelyszéki főkirálybiró 1865—1891. és főispán, unit. egyh. főgondnok, főrendiházi tag, Szt.-István és Lipótrend kiskeresztese.

VIII. István
sz. 18[illegible]3 † 1856.

V. Gábor
sz. 1854. decz. 2-án.
Országgyülési képviselő, képv.-ház alelnöke.
(tolcsvai Korányi Malvin.)

VI. Gábor
sz. 1880. decz. 19-én.

VII. Anna.

IV. Lajos
sz. 1856. jan. 2. † 1895.
(gagyi Pálffy Márta.)

V. Lajos
sz. 1885.

IX. Ferencz
sz. 1887.

II. Margit.

IV. Elek
sz. 1857. február 13-án.
(D'Iémár Irén.)

Elek sz. 1898.
(Bendegucz.)

V. János
sz. 1895. † 1895.

Negyedik tábla[1].

III. Mihály (ki a második táblán.)
Református lett. A Rákóczi mozgalomkor Kolozsvár mellett elesett 1705-ben.
(osdolai Kun Zsófia.)

III. István.
sz. 1703. † 1780.
a) gróf Teleki Judit.
b) gróf Bethlen Éva.

b) II. Imre
kir. tanácsos
† 1804.

II. Éva
† 1793.
(gy.-monostori báró Kemény Sándor.)

a) I. Sándor
(bikali Vitéz Éva.)

VI. Mihály
sz. 1730. † 1782.
(Keczeli Borbála.)

IV. Borbála
(báró Jozsinczi Mihály.)

I. Károly.
†

II. Károly
sz. 1766. † 1816.
(érsekujvári Gyarmathy Ágnes.)

III. Imre.
sz. 1809. † 1869.
(Petr. báró Horváth Róza.)

III. Polixena
(Altorjai Szabó Farkas.)

VII. István
sz. 1860.

I. Béla
sz. 1864.

IV. Imre
sz. 1869.

V. Zsuzsa

[1] Leszármazási táblák: „A vargyasi Daniel család" czimü müből.

Ötödik tábla.

I. János † 1653.
Az olaszteleki ág alapitója, Udvarhelyszék alkapitánya 1639—49., azután háromszék főkirálybirója. — Rákóczi bejárója és gyakori követője külföldi udvarokhoz.
(gerendi Gerendi Zsófia.)

- I. Borbára (malomvizi Kendeffy Gábor.)
- II. Mihály. Az erdélyi hadak generálisa 1681-ben. Háromszék főkirálybirája 1687-ben. (hallerkői Haller Judit.)
  - II. János (n.-barcsai Barcsai Judit.)
    - II. Mária. (kisrédei gróf Rédei Ferencz.)
  - I. Lőrincz (széki gróf Teleki Borbála.)
    - II. Lőrincz. Ezredes, 1751-ben kir. táblabiró, 1751-ben báró lett. (báró Gudenus Eleonóra.)
      - I. Josepha sz. 1757. † 1822. (plankensteini báró Rauber Miklós.)
    - I. Kata (szálláspataki Marra László.)
- IV. Ferencz Udvarhelyszék főkirálybirája 1693—1707. (losonczi Bánffy Erzsébet.)
  - I. Zsófia (losonczi gróf Bánffy György.)
    - I. József sz. 1676 † 1770. Rákóczi segédtisztje. Aranyos-szék főkirálybirája. a) mácsesdi Mácsesdi Mária. b) toroczkói Toroczkai Anna.
      - IV. Mihály †
      - V. Mihály †
      - III. Judit. †
      - I. László †
      - I. Samu százados † 1801.
        - I. Elek 1739-ben százados. (Wagner Anna.)
          - IV. Mára (surányi Nádudvari Elek.
        - III. János 1741-ben regálista † 1754. (vargyasi Daniel Klára.)
          - II. Sámuel 1778. körül százados. † 1808. (sajó-szt.-péteri Szentpéteri Borbála.)
            - Borbála † 1851. (tolcsvai Bónis Samu.)
            - II. Polixena sz. 1779 † 1851. (ragályi Ragályi Ábrahám)
        - II. Zsófia (gálospetri Csongrádi Farkas.)
        - II. Gábor százados (losonczi báró Bánffy Krisztina.) † 1785.
          - III. Erzsébet (osdolai gróf Kun György.)
            - V. Mária (nagyzsombori Sombori György.)
            - IV. Zófia. †
  - I. Judit (malomvizi Kendeffy Mihály.)
  - I. Éva (malomvizi Kendeffy Gábor.)
- I. Gábor. Elesett Fogarasnál a Rákóczi mozgalomkor 1706.
- VII. Péter sz. 1624. † 1695. külföldön. (borsai Nagy Zsófia.)
  - II. Borbála (hidvégi gróf Nemes János.)
  - I. Mária (sárpataki gróf Keresztes Márton.)
    - IX. Péter (losonczi báró Bánffy Druzsina.) † 1768.
      - V. Anna (gróf Korda Ádám.)
    - I. Teréz †
    - I. Krisztina (szalontai gr. Tholdi Ádám.)
      - III. Kata (szálláspataki Marra Lőrincz.)
    - II. Kata †
      - I. Druzsi.

E táblázatokon a családtagok által viselt közhivatalok fellévén jegyezve, folytatólagosan csak azon tagokra terjeszkedem ki, kik e család történetében, illetőleg annak nevezetesebb momentumainál szerepeltek, igy például:

I. Balázst gr. Kemény József is emliti, továbbá Benkő — Trans. II. k., 609. l.[1]

I. Lukács 1499. április 18-án Jánosi Györgyöt és Jánost a rákosi birtokrészért a vajda törvényszéke elé idézi.[1]

I. Ferencz kitüntetésül Kisbaczonban nyolcz ház jobbágyot kap II. János magyar királytól, — a melyekbe 1577-ben Báthori Kristóf erdélyi vajda meghagyására minden ellenmondás nélkül be is iktattatik. Gyermekei nem maradtak, özvegye Daczó Anna a vargyasi ősi szerzeményt a Boyérok kezére adta[1].

I. Zsigmond, Báthori István fejedelem, később lengyel királynak udvari főkapitánya, udvari marschali tisztet viselt s királyát a háborukban dicséretesen követte[1].

---

[1] „A vargyasi Daniel család" cz. müből.

II. Ferencz 1602. jun. 18-án Rákóczi Zsigmondtól adomány utján kapja Biharmegyében a belényesi kastélyhoz tartozott Keoles falut. 1603. jul. 17-én a Székely Mózes vezérlete alatt Ráduly vajda ellen folyt ütközetben, a Brassó melletti Alabor nevü völgyben, az erdélyi nemesség javával elesik.[1]

I. Mihály élénk részt vett a Bocskai alatti küzdelmekben, ennek jeléül nevezi ki Rákóczi Zsigmond erdélyi kormányzó István fejedelem meghagyásából 1606. április 28-ikán Háromszék alkapitányának. Több főurral együtt őtet is vádolták, hogy a Báthori megöletésénél mint áruló szerepelt volna — ez azonban be bizonyitható nem volt. Bethlen Gábornak bizalmas embere lévén, a székelyek egy részének vezetésével is meg volt bizva; érdekes Bethlennek 1618. nov. 11-én kelt I. Mihályhoz intézett meghagyása: „Im mi is megrendeltük a háromszéki hiveinknek, viritim felkelő táborban szállván, mindenektől kegyelmedtől hallgassanak. Azért vévén, szállitsa őket a havas alatt levő falukra és valameddig Iskender pasa elhalad, mindaddig vigyáztatásban legyen, hogy valami tréfa a szélföldön ne történjék."

Részt vett Bethlen mellett a morvaországi hadjáratban. Később Háromszék főkirálybirájává neveztetett ki; Konstantinápolyban 1616-ban mint követ járt. Dicső pályája 1641. aug. 20-án ért véget, Haller Gábor naplója szerint ekkor halt meg.

I. János, ez vala az olaszteleki ág megalapitója. Mint iró is elismerésben részesül, kiadván Leydenben 1630. április 10-én „De Fortitudine" czimü philosophiai dissertatióját. Rákóczinak belső embere volt, a mi bizalmasabb állás azon korban, mint a mai kamarásság. 1636. novemb. 14-én a budai vezérhez és Bethlen Istvánhoz küldött követek egyike. 1637. februárban Daniel János az udvarhelyszéki haddal Nagy-Bányát hódította meg. Szerencs és Szatmár bevételénél is harczolt. Kemény Jánossal részt vett az 1644-iki hadjáratban. A Rákóczi által 1646-ban összehivott országgyülésen Fehérvárt Daniel János képviselte Udvarhelyszéket. I. Rákóczi György halála után II. Rákóczi Györgynek is bizalmasa lőn, — ő vitte meg III. Ferdinándnak a fejedelem haláláról szóló tudósitást, egyuttal megbizatván a linczi békekötésben igért vármegyék átadását is eszközölni. 1648. nov. 3-án Bécsben Ferdinánd kegyesen fogadta és azon napról II. Györgyhöz intézett levelében apja halála alkalmából részvétét fejezi ki. I. János annyira birta a fejedelmek bizalmát, hogy Rákóczi Zsigmond még házassági terveibe is beavatta őt. Vallásos ember lévén, az olaszteleki ev. ref. templom számára egy tömör ezüst kelyhet, alája való tányérral ajándékozott. A tányér most is megvan ezen vésett körirattal: „vargyasi Daniel János Isten Eo Z. F. Tisztességére csináltatta az kehelliet A. D. 1645." 1653-ban meghalt.

II. Mihály szintén befolyásos ember, erre következtet azon körülmény is, hogy Cziogh Ferencz és Mihály azért, mert örökös jobbágyul lekötik magukat, megmenti őket a halálos itélet alól.

II. Lőrincz, kit Mária Terézia a katonai pályán szerzett érdemeiért 1751. febr. 14-én kiadott diplomájával a bárói méltóságra emelt, 1703-ban az Olaszországban levő vértes magyar gyalogezredben lett zászlótartó, — később mint százados Olaszország-, Csehország- és Bajorországban hadakozott.

I. József részt vett a Rákóczi Ferencz-féle mozgalomban; jelen volt az 1729-ben Nagy-Szebenben tartott országgyülésen a királyi hivatalosok közt. 1730-ban halt meg.

I. Gábor 1706-ban Fogarasnál esett el.

II. Gábor a császár hadaival Olaszorszországban katonáskodott.

III. Ferencz 1626-ban már Bethlen Gábor fejedelem szolgálatában volt, nyilvános szereplése azonban I. és II. Rákóczi György fejedelmek korára esik. 1646-ban a Fehérvárra meghivott országgyülésre, Udvarhelyszék részéről, irt év márczius 5-én tartott közgyülésen egyik követnek választatott, ezenkivül sokszor volt követ az udvarnál.

I. István 1639-ben született s követte apját az udvarhelyi főkirálybiróságban; 1662-ben Apafi őt küldi I. Leopold császárhoz Bécsbe követségbe. Mint főkirálybiró részt vett az országgyüléseken; nemcsak Udvarhelyszéket, hanem a székelységet is képviselte különböző kiküldetéseknél. Részt vett a Béldi Pál mozgalmaiban, ez ügyből kifolyólag sokáig raboskodván, 8000 forint sarcz ellenében bocsáttatott szabadon. A Szebenben tartózkodó erdélyi kormány Scherfenberg és Weterani támadásai ellen, a város védelmére 1686. jun. 28-án intézkedést tett, a bástyák és kapuk védésére rendeltek között Daniel István nevével is találkozunk, ki a Haller-bástya védelmére rendeltetett. Földi pályáját 1688-ban végzé be.

VIII. Péter az 1703. évi Rákóczi szabadságharczban két fivérével vesz részt, 1706-ban tekintélyes udvarnoki állást tölt be a fejedelem oldalánál. 1707-iki marosvásárhelyi és onodi országgyülések ünnepélyein ő viszi bibor párnán Rákóczi előtt a fejedelmi buzogányt s Nagy Péter czár követeinek audentiájakor a fejedelem trónja mellett áll e buzogánynyal. 1708-ban jelen volt a trencséni véres ütközetben.

[1] „A vargyasi Daniel Család" cz. müből.

II. István 1745-ben főkirálybiró. Mint kir. hivatalos már 1722. márcz. 30-án aláirta volt a nagyszebeni országgyülésen a „pragmatica sanctiót.“ Ezen minőségben részt vesz az 1728., 1729., 1736. és 1742-iki országgyüléseken. Az 1737. deczember 5-én kelt diplomával bárói rangra emeli VI. Károly, mely nemcsak utódaira, de nejére is kiterjesztetik. Irással is foglalkozott, müvei közül „Monita Paterna“, Variarum meditationem miscellanea“.

II. Lajos 1794-ben mint székely huszár alezredes Schweigenheim és Weingarten között tüntette ki magát.

IV. Gábor szül. 1824-ben. 1846-ban Bécsben a Czák udvari tanácsos bürojában nyert alkalmazást, szolgálatát az 1848. márczius 13-án Bécsben kiütött forradalom szakitotta félbe.

Az agyagfalvi székely gyülés után mint segédkormánybiztos müködött, miért is a szabadságharcz után üldözőbe vétetvén, a nagyobb büntetés elől csak ugy menekülhetett, hogy az erdővidéki alkirálybiróságot elkelle vállalnia, melyet azonban csak kevés ideig viselt.

1861-ben Udvarhelyszék ideiglenes főkirálybirája. Az 1863-ban tartott hires nagyszebeni landtagra a homoródi kerületből több izben követnek választatott, de csak egyszer ment oda, nem akarván részt venni ama törvénytelen gyülekezésben. 1865—75-ig főkirálybiró. 1876-ban Udvarhelymegye főispánja; 1870-ben kormánybiztos. 1886-ban Ő Felsége a Lipótrend kiskeresztjével s 1891-ben nyugdijba lépése alkalmával a Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki.

A székelykereszturi unitárius középtanoda épületének kibővitését ő eszközölte. Alapitó tagja az erdélyi muzeum és az Emkének. 1876-ban az árkosi zsinaton az unitárius egyház főgondnokának választatott, mint ilyen, tagja a főrendiháznak is. Ő az irója a „vargyasi Daniel család eredete“ czimü münek, a melyben az ezen család története iránt érdeklődők bővebb tájékozást nyerhetnek.

Czimerök: kék paizsban, zöld mezőn, a nyakán átnyilazott hattyu. — Sisakdisz: két kiterjesztett sas-szárny. — Foszlányok: Mindkét oldalon veres—ezüst.

I. Mihály használta már czimerében a hattyút; Mihály Bethlen Gábornak kedves embere lévén, hagyomány szerint nevezett fejedelem még saját czimerét is megosztotta volna vele.[1] 1737-ben VI. Károly a hattyus ősi czimer használatát megerősiti s azonfelül még a két kiterjesztett sas-szárnynyal megtoldja.

Ettől eltérő a II. Lőrinczet Mária Terézia által 1751-ben adományozott czimer.

DARÓTZI (székelyudvarhelyi). Ősi székely család, többnyire hivatalnokok. Nagy Iván „Magyarország családjai“ czimü müvében Darótzi Pál és Mátyásról emlékezik meg, kik 1815-ben a guberniumnál szolgálnak, de Pál, adat hiányában az alábbi táblázaton feljegyezhető nem volt.

Leszármazásuk a következő:

Mátyás (1742-ben házasodik.)
(Bándi Anna.)

Imre.	István sz. 1763. róm. kath. lelkész, igazg.-tanár.	József sz. 1754. Udvarhely főbirája. (Szeles Anna.)			
János városi jegyző (Tállyán Mária.)	Antal v. tanácsos sz. 1780. (Simó Sára.)	József v. tanácsos. a) Szabó Véri. b) Fancsali Klára.)	Mátyás a guberniumnál.	Zsuzsa (Boér József.)	Anna (Czimbalmos Ferencz.)
János sz. 1841. róm. kath. főgymn. tanár. (Horváth Anna.)	Imre r.-főkapitány Udvh. (Nőtlen.)				
Ilona.	Anna.	István sz. 1882.	János sz. 1885.	László sz. 1888.	

DÁVID (bikafalvi). † Kihalt.

DEÁK (homoródalmási és fülei). Székely eredetü család. A darabonti (pixidárius) levelet többekkel együtt 1646-ban Deák Pál kapta Rákóczi Györgytől.[2]

[1] A Bethlen-féle czimer: Két hattyú, átnyilazott nyakkal.

[2] Székely Nemzet const. 97. L.

Egy ága H.-Almáson, a másik Fülében él. Az elsőhöz Deák János, Deák Ferencz, Deák Mózes, Deák István és gyermekeik, az utóbbihoz: Deák Mózes, Deák András és Deák Daniel gyermekeikkel tartoznak.

DEÁK (kobátfalvi). A XVI. században ily nevü családdal csak két községben találkozunk, Égében és Szentléleken; 1712-ben azonban már tizenhat községben fordul egy-egy Deák család elő.[1] A demeterkobádfalvi Deák család Szentlélekről szakadt még a XVII. század végén oda; közülök Deák Miklós unitárius pap és kitünő szónok Tordátfalván és Deák Gergely jegyző Magyarországon — ismeretesek.

DEÉ (nagysolymosi). Egyike a legrégibb családoknak Nagy-Solymoson. Deé András 1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére.[2] Ugyanaz és Deé Lukács az 1614. évi lustra-könyvben is előfordulnak. Ivadékai: Deé András az Istváné, Deé György és Deé Dénes saját birtokukban gazdáskodnak Nagy-Solymoson.

DEÉSI (sz.-udvarhelyi). E család czimeres nemes levele[3], melyet 1683. márczius hó 31-én Deési Mihály és ennek testvére Gergely Apafi Mihálytól nyer, 1698. szeptember 30-án hirdettetett ki Sz.-Udvarhelytt.

Az emlitett nemes levél tanusága szerint e család már azelőtt is nemes volt — az Apafi Mihály által csak megujittatott.

Legrégibb ismert ősei e családnak Dési István[4] és Désy Péter[5] kikről már 1602. és 1614-ből is vannak adataink.

Leszármazási táblájuk azonban adatok hiányában csak töredékben közölhető:

Antal
(Péter Mária.)

Antal		Ferencz.	István
(Tamás Ilona)			(Miklósi Róza.)
Antal.	Balázs.		István.

Czimerök: Kék paizsban koronából növekvő, természetes szinü Gryph. — Sisakdisz egy szőke, fekete kalpagos, piros palástos vitéz, jobbjában kardot tart, balját csipőjére támasztja. Foszlányok: Arany—piros; ezüst—kék.

DEMETER (homoród-oklándi). Eredete ismeretlen, az 1712. évi consriptioban fordul elő.[1] Valószinüleg, hogy ezen család kötelékébe tartozott azon Demeter Tamás is, kinek nemessége 1842-ben 4505. szám alatt Temesvármegyében hirdettetett ki.[7] Demeter Mihály és gyermekei H.-Oklándon, e családból valók. 1655-ben Demeter György homoródalmási előnévvel nyert Rákóczi Györgytől primipilusi levelet,[8] — hogy utóbbitól származott-e a homoród-oklándi Demeter család, arra nézve nincsenek adataink.

DEMETER (kóbori). Nagyküküllőmegyei „Kóbor" községből származik, ily előnévvel nyert Demeter János, Pál és András 1679. április hó 19-én Apaffi Mihály fejedelemtől czimeres nemes levelet.[9] Ezen családból valók Demeter István, Demeter Sámuel és Gyermekei, Demeter János utódai u. m. Sándor és János dersi birtokosok és lakosok.

DEMETER (nyárád-gálfalvi) Marosszéki székely család, melynek egy ága a XVIII. század közepe táján telepedett le Udvarhelyszéken. Ezek közül Demeter István tanitó Tordátfalván, neje Barabás Klára; ezeknek fia: Demeter Lőrincz a XIX. század közepén magyarzsákodi pap, ennek neje csókfalvi Raffaj Ágnes, gyermekeik: dr Demeter Lőrincz sz. 1860-ban, j. főszolgabiró Sz.-Udvarhelyt, neje Prescly Emilia, gyerme-

[1] Udvh. M. L.
[2] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[3] Eredeti nemeslevél Dési Antal birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[4] Dr Szadeczky Lajos „Székely Oklevéltár" 284. l.
[5] Az 1614. évi lustrális könyv Udvarhelyvármegye levéltárában.
[7] „Temesvármegye nemes családjai" irta: Lendvai Miklós.
[8] Eredeti nemeslevél Barra Lajos birtokában H.-Almáson.
[9] Eredeti nemeslevél Demeter Sámuel birtokában Dersben.

keik: Attila sz. 1885., Árpád sz. 1887. és Zoltán sz. 1888-ban. Továbbá Demeter Sándor áll. vasuti hivatalnok M.-Szigeten, Demeter Domokos, Demeter Károly kir. adótiszt és ennek ivadékai Medgyesen és Demeter Ágnes.

DÉNES (farkaslaki). Lásd Török.

DERSI (dersi) † A XVI. és XVII-ik században kiterjedt család volt, 1614. évben Dersi Mihály János, András, Péter és Mihály ifj. vétettek fel mint primipilusok;[1] még 1806-ban is Dersi József, István és ifj. Istvánról tétetik említés,[1] ma azonban a kihalt családok közé kell, hogy soroljuk.

E család kötelékébe tartozott Dersi János, ki a székelykereszturi unitárius gymnasiumnak 80.000 forintot hagyományozott; született 1830-ban, atyja Dersi János, gróf Bethlen Leopold s később gróf Petki jószágigazgatója, anyja: oroszhegyi Jánosi Veronika volt.[2]

1848/49-ben mint huszár szolgált a Tholnay G. századában, a szabadságharcz lezajlása után gazdaságot folytatott s atyjától maradt örökségét a puszta-szentmiklósi birtokkal gyarapitotta, melyet mivel gyermekei nem voltak, jótékonyczélokra hagyományozott, — valamint a mezőujfalusi, szentmargitai és soóspataki jószágokat is a kolozsvári és székelykeresztúri unitárius gymnasiumoknak hagyta. 1890. deczember 27-én Maros-Vásárhelyt temettetett el.

DERSI (felső-boldogasszonyfalvi). 1614-ben Dersi Ferencz lustrál.[1] 1815-ben Dersi János és Ferencz, dullók voltak Udvarhelyszéken.[3]

DERZSI (kányádi). E család Dersből származik. — Mint ősi székely primipilus, kányádi birtokos Derzsi István vesz Apafi Mihálytól 1663. julius 24-én czimeres nemes levelet[4].

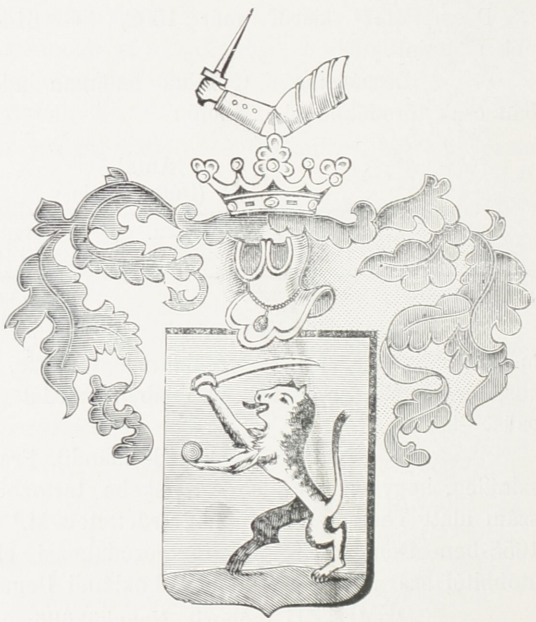

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren természetes szinü oroszlán növekvőn, jobbjában kard, baljában arany alma. — Sisakdisz: Egy kar fölfelé irányuló tört tart. — Foszlányok. Ezüst—kék, arany—piros.

E család kötelékébe tartoznak Derzsi Sándor tanitó Fel-Enyeden és Derzsi Mihály törvényszéki hivatalnok, kik adatok hiányában azonban az alanti táblázaton elhelyezhetők nem voltak.

Családi táblázatuk a következő:

Mózes 1770.

József sz. 1804. (Jakab Julia.) — Albert.

Mózes (Kis Rebeka.) — Mihály. — József (Zoltán Zsuzsa.)

János sz. 1843. (Kovács Lidia.) — László sz. 1856. — Ferencz (Jakab Mária.) — József.

Domokos sz. 1869. — Dezső sz. 1878. — Julia. — János sz. 1886. (Foró Julia.) — Mózes sz. 1878. — Sándor sz. 1880. — Anna. — Mária.

Albert sz. 1898. — Ida. sz. 1895.

Albert sz 1851 tanitó és h. áll. anyakönyvv. Fintaházán. (Márton Julia.) — Mózes sz. 1854. (Pásztor Julia.)

Áron. — Mózes. — Béla. — Julia.

Ida. — Géza tanitó és h. áll. anyakönyvvezető Bágy. — Béla. — Róza. — Polixena.

[1] Udvh. M. L.

[2] Székelykeresztúri unitárius gymnasium története 192—194. oldal.

[3] Nagy Iván M. Cs.

[4] Eredeti nemes levél Derzsi Sándor tanitó birtokában Fel-Enyeden.

DÉTSEI (n.-solymosi). † * Közülök Détsei István az 1712. évi összeirásban mint primor van feltüntetve.[1] Lak- és temetkezési helyökre a nagysolymosiak még emlékeznek, de a család maga kihalt.

DIENES (dályai). A középajtai Dienes családból szakadt ide. 1506-ban Dienes András az agyagfalvi gyülésen vett részt. 1607. márczius 24-én Dienes György és István nyertek Rákóczi Zsigmond fejedelemtől nemeslevelet.[2] 1614-ben Dienes György dályai primipilus.[1] Dienes Ferencz és gyermekei, Dienes Sándor, Dienes János és fia Pál képviselik e családot. Egy ága a XVI. század végén Musnában s egy más a XVII. század végén H.-Oklándon telepedett le; a musnai ágból Dienes György és fia Lajos, Péter és Mózes utódai, az oklándi ágból Mózes és Sándor élnek.

DIMÉN (homoród-szentpáli és karácsonyfalvi). Nevök különféle alakban fordul elő: Demény, Dimien, Dimény és Dimén. Származásuk: Homoród-Szent-Pál, hol Dimien János 1614-ben mint primipilus fordul elő;[1] Dimén Pál pedig egy 1628. február hó 10-én kelt fejedelmi oklevélben említtetik.[3] A XVII. század végén került egy ága H.-Karácsonfalvára, melynek családi táblázata a következő;

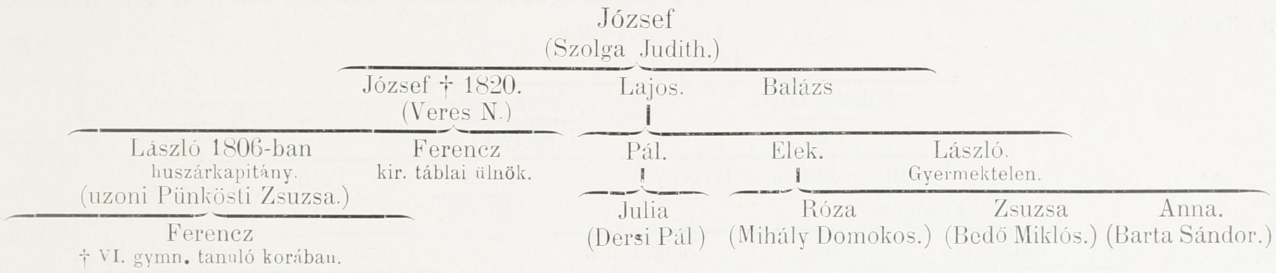

A táblán feltüntetett József a József fia dulló volt, nevéhez sok hagyomány füződik, népszerü s hatalmas ember lehetett, ő volt az, ki József császár halála után az alatta készült összeirást kivitte a szombatfalvi rétre, azt ott ünnepélyesen megégette; az ő hazafiságán tört meg az, hogy Udvarhelyszéken a fegyvert le nem tették. 1820-ban augusztus 21-én lováról lebukván, szörnyet halt. Fiai: László és Ferencz; előbbi huszárkapitány, utóbbi kir. táblai ülnök, korán hunytak el; László a brieni ütközetben esett el.

Fiuágon e család kihalván, jószágaikat a Pünkösdiek örökölték.[4]

DIMÉNY (farkaslaki). Eredete ismeretlen. Az 1712. évi lustra már Farkaslakán találja e családot, azelőtt néhány évvel egyik ága Ujszékelyre költözvén, ott lustrál.[1] A farkaslaki ágból Dimény Ferencz, Dimény Imre, Dimény Antal, Dimény István és Dimény Ignácz fordulnak elő az 1806. évi lustrális könyvben.[1] 1815-ben Dimény Gábor az erdélyi kincstárnál hivatalnok.[5] Farkaslakán Dimény Imre, Dimény István és ezek gyermekei élnek.

Az ujszékelyi ágból: Dimény Pálnak fia Péter, kinek neje Szőcs Erzsébet ma a száz éven felül van, ennek fia József elhalt, neje felsőboldogasszonyfalvi Gyarmati Julia özvegyen él, fiai: József birtokos, Mózes postatiszt a budapesti főpostánál és Lajos tanuló.

DIMÉNY (lókodi). Máskép Demién. Lókodi Dimény Tamás és István nemessége 1612. augusztus 12-én Báthori Gábor fejedelem által megerősittetett.

DOBAY (doboi és dobófalvi). Fülén felül a Kormos völgyében feküdt Dobó, ezen község hagyomány szerint 1658-ban pusztult volna el, midőn II. Rákóczi György szerencsétlen lengyel hadjárata Erdélyt teljesen felforgatta.

A fülei ev. ref. egyházközség története szerint Dobó már a miriszlói csata előtt, mely Básta és Mihály vajda közt 1600-ban történt, mint puszta hely említtetik, hol a Danieleken kivül a Dobai és Csog nemzetségbeli fiak birtak földterülettel.[6]

E községről vette nevét a család.

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemeslevél id. Dienes Sándor birtokában Dályában.
[3] Udvh. M. L. fejdl. Oklt. 1628/XVII. csomag.
[4] Lásd Pünkösti (uzoni) családnál.
[5] Nagy Iván M. Cs.
[6] Irta: Karácson Béla főgymn. tanár.

1566-ban Dobay Gyeorgy és Ferencz szolgálják a királyt. 1602-ben Dobai András lófő esküszik fel a császár és király hüségére.[1]

Dobó elpusztulása után e kiterjedt család is elszéledt, egyik ágával 1614-ben[2] Dobófalván, egy másikkal Kedében s egy harmadikkal Fülében találkozunk. Dobófalváról a XVII. század végén ismét Szombatfalva és Vágáson telepedik le egy-egy Dobay; a szombatfalvi ág kihalt, a vágási ma is él, közülök Dobay István 1848/49-ben honvéd-hadnagy, Dobay Károly jelenleg papnövendék.

Fülében Dobay József id. és ifj., Dobay András és Dobay Áron képviselik e családot.

DOBÓ (nagysolymosi). † 1602-ben Dobó Mihály esküszik fel a császár és király hüségére,[3] 1614-ben János, Gergely és Péter mint primipilusok fordulnak elő,[2] 1712-ben is említtetik e család, de ma már csak a „Dobó szoros" nevü birtokrész emlékeztet e családi névre Nagy-Solymoson.

DOMBI (homoród-szentmártoni). Régi székely pixidárius család, melyből Dombi Péter 1614-ben lustrál,[2] Dombi Pál és testvére Zsigmond pedig az 1806. évi insurectionális összeirásban fordul elő.[2]

Egy töredéke a családi táblázatnak, mely azonban adatok hiányában teljesen nem volt hozható, a következő:

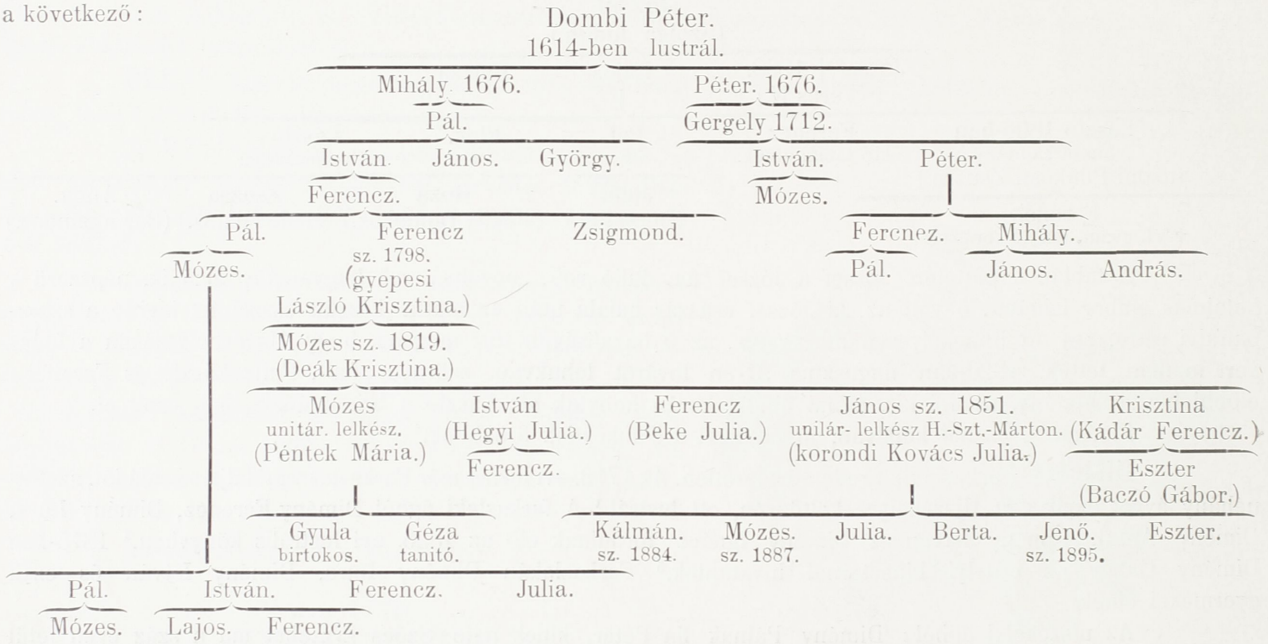

Ezeken kivül még számos tagja e családnak lakik Homoród-Szent-Mártonban; nevezetesen a Dombi János és Dombi András utódai.

DONÁTH (nagyajtai). A XVIII. század elején származott Donáth József Homoród-Almásra. 1806-ban Donáth Pál lustrál mint primipilus.[2] Jelenben csak Mózes él, de gyermektelen. Nem sikerült felkutatni, hogy honnan származtak be, előnevök „de nagy-ajta" okmányilag igazolva van.

DÓSA (ujszékelyi és etédi). Ujszékely és Etéd községekben az 1712. évi lustra alkalmával mint primipilusok vannak felvéve,[2] hogy ezek az uzapaniti vagy makfalvi Dósa családból származtak-e, adatok hiányában megállapitható nem volt.

Udvarhelyszéken a legelső Dósa Péter, kiről biztos adataink vannak, addig e család neve sehol sem fordul elő. Dósa Péter kobátfalvi előnévvel mint birósági választott szerepel azon actusnál, a mikor 1614. auguszt. hó 9-én Bethlen Gábor fejedelem Alsó- és Felső-Sófalva, Korond és Parajd községek közönségének sóilletéket biztosit.[2] Ennek utódai származhattak Ujszékely és Etéd községekbe. Ujszékelyen Dósa Sámuel és gyermekei élnek.

ÉGEI (égei). E család ivadékai mint egyszerü földmivesek élnek Lövétén.

ÉGETEO (kissolymosi). † 1614-ben Égeteo István árvái mint primipilusok szerepelnek.[2] Balás volt az utolsó sarja e családnak. Kis-Solymoson az „Égető kút" emlékeztet még nevökre.

[1] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.

EGYED (homoród oklándi). A XVII. században származott Agyagfalváról H.-Oklándra. Az 1712. évi conscriptió már ott találja e családot[1], több ágazatban él, adatok hiányában azonban csak a következőt hozhatom:

Mózes.
Mózes
(Kovács Mária.)

Péter † nőtlen. | Miklós (Máté Judit.) | Mózes (Mátyás Julia.) Gyermekei vannak de adatok hiányában nem közölhetjük. | Judit † (Máté József.)

András † nőtlen. | Mihály (Máté Mária.) | Miklós (Benkő Julia.) | István † (Balás Julia.) | József (Szolga Julia.)

Szintén maradtak gyermekei.

Albert (Kovács Julia.) | Miklós (Pete Julia.) | Domokos (Kovács Julia.) | Dénes nőtlen. | Rebeka (Szolga János.) | József. | Dániel (Benedek Julia.) | Julia.

Zsuzsa.

Ilona. | Julia. | Vilma. | Domokos. | Dénes.

Jóska. | Albert. | Julia. | Eszter.

EGYEDFY (kissolymosi). Egyedfy Andrásról van legrégibb jegyzetünk, ki 1614-ben mint pixidárius lustrál Kis-Solymoson.[1] Egyedfy József utódai és Egyedfy János élnek.

ELEK (kányadi). † Az 1614.[1] évben felvett Elek Pál ivadékai Kányádon kihaltak. A XVIII. században származott Kányádról Elek Jónás Farczád községébe, utóbbinak ivadéka Elek István 1806[1]-ban lustrál.

ELEKES (dersi). Rákóczi György fejedelem ád 1631. november hó 2-án Elekes Péter és vérrokonai Pálosi Mihály és Pap Istvánnak egyetemleg czimeres nemeslevelet, melyben régi nemességüket elismervén, mindhárom családnak a „derzsi“ előnevet adományozza.[2]

Egyik ága e családnak: Elekes Sámuel, Elekes Sándor, Elekes Venczel, Elekes Mózes, Elekes Péter, Elekes Ferencz, Elekes Mihály és ezek gyermekei Siménfalván, továbbá: Elekes Samu, Elekes János és ezek gyermekei Derzsben.

A másik ág a következő:

Ferencz
(N. kedei Farkas N.)

György unitár pap Szt.-Miklóson. (bözödi Berei kata.) | Mihály birtokos Siménfalván. (Buzogány Julia.) | Mária (Nagy Dániel.)

József † 1897. m. főszámvevő Udvh. | Eszter (Pap János.) | Amália (Kozma Elek. unitár. pap.) | Poli (Kis N. unitár. pap Széplakon)

Dénes hitelszövetkezeti elnök. sz. 1857. (Nagy Eszter.) | János államvasuti vonatvezető. a) dersi Elekes Anna. b) Győrffi Gizella. | Lajos kir. alügyész Gyulafehérvárott. (Száva Sarolta.) | Amália (Izsák Domokos birtokos.) | Julia (Pál János birtokos.)

a) Gizella. | a) Julia. | b) Béla. | Jolán.

Dénes sz. 1880. jogász. | Eszter. | Sándor sz. 1888. tanuló. | Domokos sz. 1889. tanuló. | Zsuzsa.

Czimerök: Kék paizsban, zöld dombon természetes szinü növekvő párducz, lábaiban olajággal. — Sisakdisz: a paizsalak derékből. — Foszlányok: ezüst—veres, arany—kék.

[1] Udvh.M. L.

[2] Eredeti nemeslevél Elekes Dénesnél Siménfalván.

ELEKES (homoród-oklándi). 1614-ben Elekes János mint primipilus lustrál.[1] Valószinüleg e családból szakadtak ki a dersi és oláhfalvi Elekes családok, melyek később nemeslevelet nyernek. A homoród-oklándi ágból Elekes Mihály és fiai u. m.: János, József és Mihály élnek.

ELEKES (oláhfalvi). E kiterjedt család nemességét 1589. okt. 23-án Báthori Zsigmond, később Rákóczi György, 1701. február 19-én Lipót és 1724. május 17-én Károly király erősíti meg.[2]

ENGI (sófalvi). Engi aliás Endy István de Sófalva nyert 1607. márczius 24-én Rákóczi Zsigmondtól nemeslevelet.[3] Ivadékai Dénes sz. 1860-ban s ennek fia Dénes született 1895-ben, Sófalván élnek.

EÖSSY (szenterzsébeti). † Egy hires családdal áilunk szemben, mely leginkább Szapolyai János idejében tünt fel. Közülök Eössy András előbb az unitárius egyház hive, az ótestamentomi iratokból meritvén gondolatait, 1588-ban Haller Gáborral egy uj vallásra tért s a szombatosnak lett megalapitója. Különösen sokat tett e vallás érdekében az által, hogy Pécsi Simont (lásd Pécsi családnál) kit eleinte fiai mellé nevelőül fogadott, azok elhalálozása után, miután szeretetét megnyeré, fejedelmi concessióval fiának fogadta s igy Eössy összes javai Pécsire szálltak.

Pécsi, Eössy tanaihoz hiven, lelkes hangon hirdeté e vallást, mig Báthori Zsigmond sub amissione capitis et bonorum, betiltatta.

EÖTVÖS (szentléleki). † 1614-ben Eotveos Máté mint primipilus lustrál Szentléleken.[1] Kihalt.

ERÖS (bethlenfalvi). József 1794-ben az erdélyi kamaránál szolgált. (Nagy Iván M. Cs.)

FABIÁN (sófalvi). Rákóczi Zsigmond fejedelemtől 1607. szeptember hó 21-én nyert Fabián János nemeslevelet.[3] Ezen János Sófalván s testvérei Tamás, Pál es ennek fia János Korondon lustrálnak 1614-ben.[1] A harczmezőn tüntették ki magokat; vitéz elődeiknek vaspánczél, sisak, kard és egyéb hadi felszereléseit a Fabián család ma is mint ereklyét őrzi Sófalván. Jelenben is kiterjedt család: Fábián Illyés, Fábián Márton, Fábián Sándor, Fábián Dániel, Fábián György, Fábián Lajos, Fábián Albert, Fábián Ágoston, Fábián Zsigmond, Fábián László, Fábián József, Fábián Dénes, Fábián Miklós (hegyi), Fábián Ambrus és ezeknek gyermekei élnek.

FABIÁN (galambfalvi). Fabián András 1847-ben Gyulafehérvárott a város ügyvédje.[4]

FALUVÉGI (bözödujfalvi). † 1712-ben Bözödujfaluban honos,[1] még a XVIII. században kihalt.

FANCSALI (fancsali). ○ Ezen ősi székely család eredetét Fancsalból veszi; erre enged következtetni azon körülmény is, hogy ivadékai sucsessive terjedtek először csak a szomszédos községekben telepedve meg, később már a megye távolabb eső részeiben is találkozunk tagjaival. A XVI. század elején Fancsalban, Farkaslakán és Bogárfalván találjuk a Fancsali családot, ezek közül Fancsali Balázs 1505-ben választatott Udvarhelyszék birójává.[5] 1614-ben már Fancsal, Farkaslaka, Bogárfalva, Ders és Zetelakán fordulnak elő.[1]

A fancsali ág táblázata adatok hiánya miatt csak töredékben közölhető és pedig:

József
(cs. mádéfalvi László Ágnes.)

Julia (Sebestyén Ferencz.)	Elek a) Eperjesi Julia. b) Horváth Julia.	Anna (Waczel Mátyás.)	Gáspár (Bartha Mária.)	József 1794-ben árvsz. oszt. számtiszt (Klein Anna.)

József 1829.	Károly 1829.	Gáspár 1829.	Róza 1829.

György Consiliárus Bécsben.	Teréz (Lőcsei Sámuel.)	Erzsébet.	Bóra.

Egy más ág.

Zsigmond
1794-ben dulló.
(kadicsfalvi Török Anna.)

Farkas (Cs. szt.-tamási Böjthe Teréz.)	Anna (korondi Kovács Farkas.)	Sándor.

György.	Mihály.

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti oklevelek községházánál Oláhfaluban.
[3] Eredeti nemeslevél Engi Dénes birtokában Sófalván.
[4] Nagy Iván M. Cs.
[5] Kállay F. Székely N.

A farkaslaki ág a következő[1]:

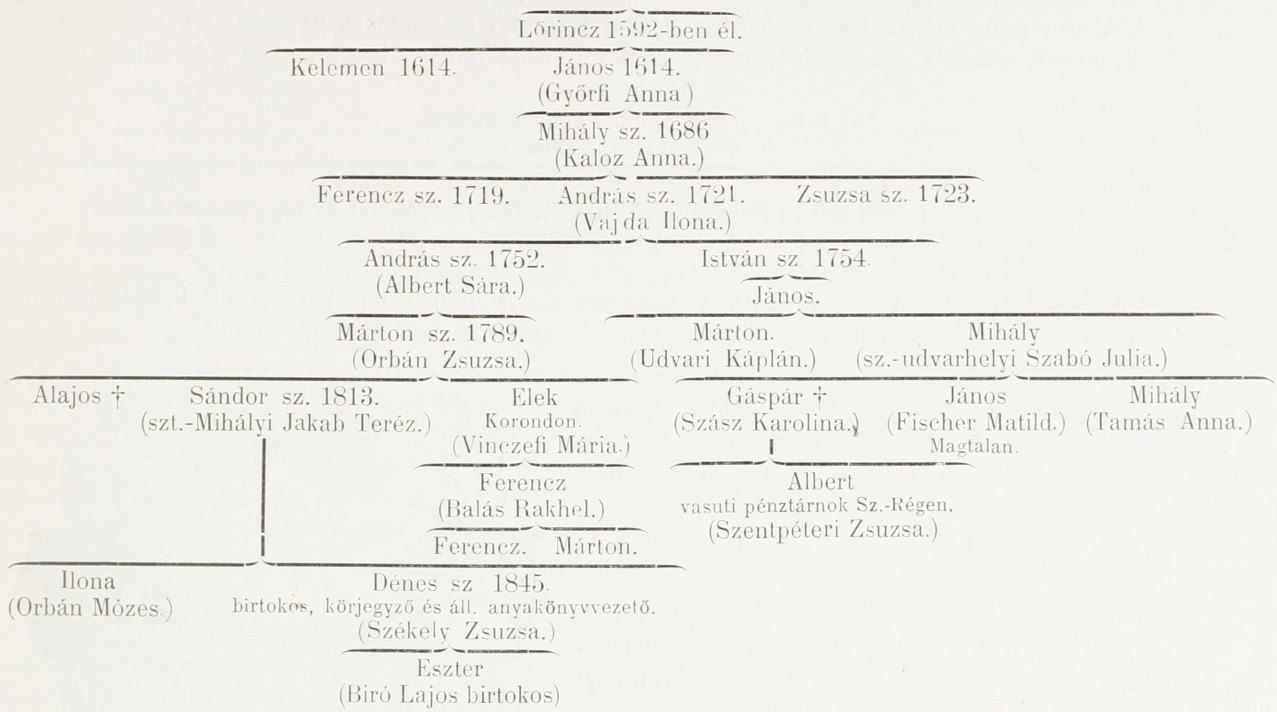

A dersi ág[2] Fancsalból jött a XVII. század elején Dersbe és pedig házasság révén a „Fuló“ birtok jutott osztályrészeül.

Családi táblázatuk a következő:

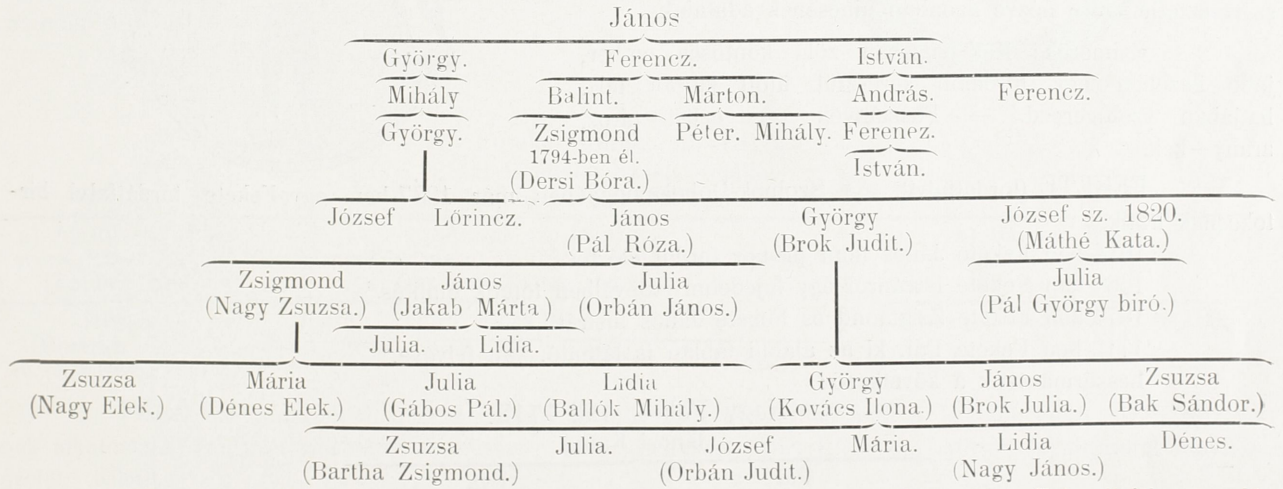

E család kötelékébe tartozott Fancsali Dániel főesperes, gy.-fehérvári kanonok, a Falcsali-féle geneológiai gyüjtemény szerzője. Zetelakán Fancsali Gergely, Fancsali Ferencz és Fancsali Mózes élnek e családból.

FARCZÁDI (szentlászlói). † Kihalt.

FARKAS (harinai). * † E család 1620. julius 14-én nyert adománylevelet bögözi, agyagfalvi és czibrefalvi birtokairól.[3] 1636-ban Farkas Ferencz volt kezes Kemény Jánossal a budai basánál. Farkas Ferencz 1614-ben mint primor fordul elő,[4] 1627-ben mint Udvarhelyszék alkapitánya.[5] Bardoczszék

[1] Fancsali Dániel főesperes jegyzetei után.
[2] Pál György Dersi lakos birtokában lévő okmányok szerint.
[3] Kállay F. Szék. Nem.
[4] Udvh. M. L.
[5] Udvh. M. L. fejedl. okl. 1630/XVII. és 1640/XVII. csomag.

kiváltságos levele szerint az aprobata constitutioban is említtetik. Fiai közül Ferencz 1657-ben a II. Rákóczi György assecuratoriumot irta alá, 1687-ben mint Udvarhelyszék alkirálybirája fordul elő.

Egy más Farkas Ferenczet bögözi) Báthori András pártján látunk, kit Mihály vajda öletett meg. 1566-ban pedig Farkas Márton országgyülésileg tüzérségi felügyelőnek neveztetett ki.[1]

Az udvarhelymegyei ága — mely bögözi előnevet is használt — leszármazása a következő:

Ferencz
a) Kornis Judit, előbb Péchy Simonné.
b) Bornemisza Zsófia.

Ferencz megöletett. †	Zsuzsa a) borosjenői Korda György b) gróf Apor István	Ilona (lengyelfalvi Orbán Pál)	Éva (borsai Nagy György)	Klára (gálfalvi Ozdy György)	Zsófia (losonczi Bánffy Kristóf)

FARKASLAKI (küsmödi). 1614-ben Farkaslaki János mint primipilus lustrál.[5] 1634-ben pedig Farkaslaki Mátyás Udvarhelyszék nótáriusa.[2] Küsmödön és Kobádfalván volt birtokuk. Kihalt.

FEJÉRVÁRI (szenterzsébeti). † 1620. augusztus 29-én nyert szenterzsébeti Fejérvári János Bethlen Gábortól czimeres nemeslevelet.[3] 1712-ben Szenterzsébeten mint armális család fordul elő, de 1751-ben már Nagy-Enyedre költöznek át.

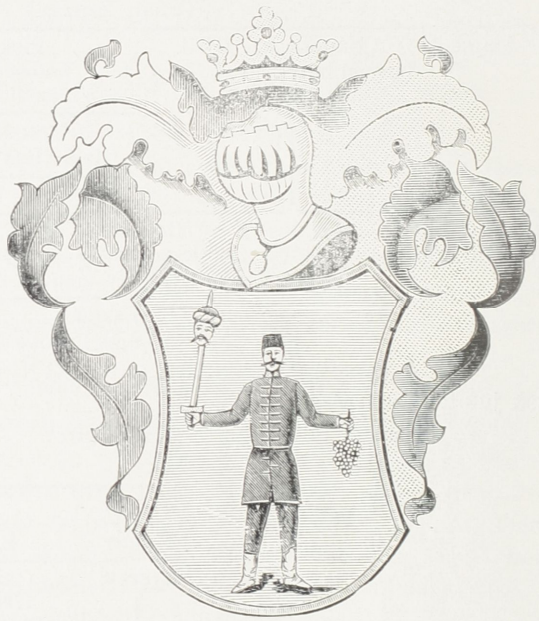

Fejérvári József 1815-ben alsófejérmegye útbiztosa és később Nagy-Enyed város tanácsosa.

Lajos 1847-ben Sz.-Udvarhely főorvosa, ő volt, ki haza vágyott és 1836-ban ismét Udvarhelyszéken telepedett meg, hol 1884. évben halt el; özvegye Sz.-Udvarhelyt lakik. Ezen Lajossal e család teljesen kihalt.

„Nagy Iván" Kendeffy Gábor sógorát is Fejérvári Miklóst, ki 1661-ben Kolcsán kapitány vala, e családból származtatja, mire nézve azonban nincsenek adataink.

Czimerök: Kék paizsban zöld köntösös ember, jobb kezében egy törökfőn keresztül ütött kardot tart, baljában szőlőgerezd. — Foszlányok: — ezüst-piros, arany-kék.

FEKETE (tordátfalvi). * † Szolnok-Dobokamegyében már 1327-ben egy Fekete tordátfalvi birtokosnak iratik.[4]

1614-ben Fekete János mint primor fordul elő.[5]

1638-ban Fekete Istvánról egy fejedelmi oklevélben tétetik említés.[6]

1674-ben Fekete Zsigmond és Fekete János lustrál.[7]

1712-ben Fekete Pál, ki az alábbi táblán is látható, van felvéve.[8]

Leszármazásuk a következő:

Nagy Fekete Pál 1712.
(Jánosi Kata.)

Pál a) Gyárfás Ilona b) Kálnoki Kata.		Éva a) Gyárfás Ferencz. b) Bartha András.	
Mihály 1794-ben Bardoczszék alkirálybirája.	József.	Erzsébet.	Bóra (Osvát László.)	Katalin (Tompa János.)

(Folytatása a túloldalon.)

[1] Kállay F. Sz. N.
[2] Udvh. M. L. fejd. okl. 1634/XVII. csomag.
[3] Eredeti nemeslevél és családi okmányok dr Fejérvári Lajos özvegye birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[4] Nagy Iván M. Cs.
[5] Udvh. M. L, fejedl. oklt. 1638/XVII. csomag.
[6] Gub. levélt. 1143/771.
[7] Udvh. M. L.

Mihály (ki az előző oldalon).
1794-ben
Bardoczszék alkirálybirája.

Ilona (Forró János.) | József. Klára. Mihály. Mózes. Samu. Kriska. Ezek mind magtalanul haltak el.

Dénes.

Ceklia. Klára.

Bardoczon kihalt, birtokaikat a Forró család örökölte s ezekről a nagyborosnyói Bartha családra szállott, mely család ma is birja.

FELEKY (nagygalambfalvi). Feleki Miklós a budapesti Nemzeti Szinház tiszteletbeli tagja, az orsz. színész kormánytanács tiszteletbeli elnöke, a Ferencz József-rend lovagja, nyugalmazott szinmüvész, iró, jeles franczia és angol fordító. Született Udvarhelyvármegye Nagy-Galambfalva községében 1818. év decz. hó 18-án. Tanulmányait a székelyudvarhelyi ev. ref. collegiumban végezte s onnan a szinmüvészi pályára lépett. 1854-től fogva a budapesti Nemzeti Szinház tagja, Sz.-Udvarhely, Szathmár városok és szülőhelyének diszpolgára. 1887. évben 50 évi szinmüvészi szolgálata után nyugalomba vonult, mely alkalommal Feleky Miklós és törvényes utódai I. Ferencz József királyunktól nyertek magyar nemességet. Másodszor 1858-ban lépett házasságra Gaidler Flóra müvésznéven Munkácsi Flórával.

Czimerök: Kék paizs, mely a felső jobb szögétől az alsó bal szögletéig érő veres sávval kétrészre van osztva, ezen veres sávban három arany csillag látható; a két más részében pedig egy-egy koronából növekvő arany gryph koszorut tart. — Sisakdisz: egy repülni készülő fehér galamb, csőrében zöld ágat visz. — Foszlányok: arany—kék, arany—veres. — A foszlányokból lecsüngő kék szalagon e felirat „Semper Age“ olvasható.

Családi táblázata a következő:

Feleky Miklós sz. 1818.
a) Wolffeldi Szákfi Amália.
b) Gaidler Flóra.

a) József sz. 1847. ev. ref. lelkész Foktőn. (Tordai Ilona.) | b) Andor sz. 1859. a budapesti földhitelintézet főpénztárnoka és földbirtokos. (szatymázi Zsótér Gizella.) | b) Pál sz. 1863. rendőr alkapitány. Szorger Irma.

Margit (Horváth Antal. ev. ref. lelkész Pécsett.) | József Jolán † Flóra. m. kir. honvéd tiszthelyettes. | Andor. Miklós. György. | Flóra sz. 1897. László sz. 1898

FELHÁZI (homoródalmási). ✝ Felházi István 1655-ben julius 6-án a felkelők ellen vivott győzelmek alkalmával tanusitott dicséretes és hüséges magaviseletéért nyert Rákóczi György fejedelemtől nemeslevelet.[1] Kihalt.

FELMÉRI (székelyudvarhelyi). Eredete ismeretlen, I. Ferencz gyermekei 1811-ben osztozkodnak a székelyudvarhelyi Bethlen-utczában levő nemesi jószágukban.

E család kötelékébe tartoznak a táblázat rendén felsoroltakon kivül Felméri Dénes állomásfőnök Gyimesben, a néhai Felméri Mózes képezdei tanár fiai: Felméri István tanár Székely-Kereszturt és Felméri Gyula joghallgató Kolozsvárt.

Leszármazásuk a következő:

[1] Eredeti nemeslevél Barra Lajos körjegyző birtokában H.-Almáson.

I. Felméri Ferencz

István (Vas Sára.) | II. Ferencz Imre | János. | Daniel. | Samuel. | Ádám. | Juliánna (Verestói György.) | Mária (Kassai Sámuel.)

I. Lajos egyet. tanár. † 1894. a) Török Borbála. b) Sándor Emilia. | Albert főgymn. tanár Kolozsvárt

gyermekei vannak, de adatok hiányában nem közölhető.

a) Lajos sz. 1876. Dr juris sub. auspiciis regis. | a) Margit. b) Ilona.

I. Lajos egyetemi tanár, Magyarország legelső és leghiresebb pedagogusa, munkáit a külföld is leforditatta. 1894-ben halt el.

I. Albert főgymnasiumi tanár Kolozsvárt.

II. Lajos az I. Lajos fia dr juris sub auspiciis regis.

FELSZEGI (homoród-szentmártoni). 1614-ben Felszegi Ferencz és Felszegi Márton, 1806-ban Felszegi Sámuel lustrál.[1] E családból Felszegi István és fia András H.-Almáson élnek.

FIRTOS (felsőbenczédi). Ősi székely család. Firtos János már 1602-ben emlittetik, mint ki a császár és király hüségére esküszik fel.[2]

Firtos Mihály,[1] Gergely, János és István „felsőbenczédi“ előnévvel nyernek 1701. szeptember 13-án Lipót királytól czimeres nemeslevelet.[3] Az előbb nevezett Mihály költözik el Benczédről, az 1712. évi lustra már Timafalván találja őt.

1723. január 18-án ugyan fenti Mihály jár el egy birtok-perben benczédi Benczédi Gergely és benczédi László Mihály primipilusok között.[4] E család ivadékainak egy része Székely-Kereszturt lakik, névszerint Firtos László, kinek neje Sófalvi Rebeka és fia Mózes.

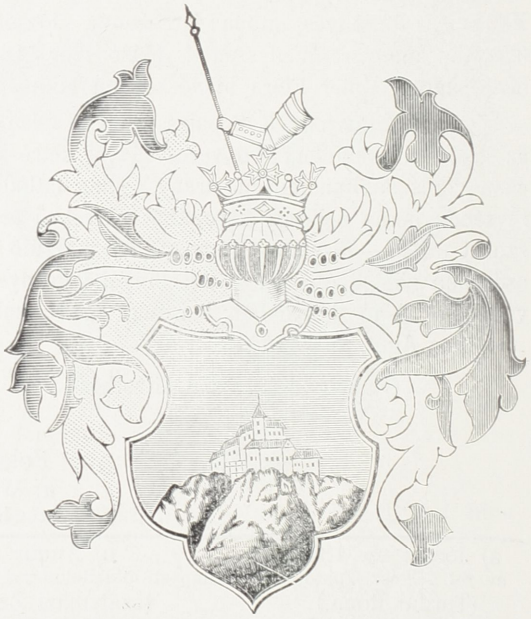

Czimerök: Kék paizsban, sziklás dombon egy vár. — Sisakdisz: Pánczélos kar lándzsával. — Foszlányok: Kék—arany, piros—ezüst.

FERENCZ (lengyelfalvi). Melyből 1614-ben Ferencz György Lengyelfalván mint lovas székely lustrál.[1]

Családi táblázatuk a következő:

Első tábla.

Lengyelfalvi Ferencz Benedek.

Zsigmond 1715. (Simó N.)

István magtalan. | Antal (Sándor Klára.)

Ignácz (Bartalis Julia.) | Zsigmond (Bartalis Kata.) | Mózes (Szabó Róza.) | István (Biró Klára.) | Julia (Ferencz István.)

(Dénes (Varga Zsuzsa.) | József (Lőrincz Borbála) | István (Dobai Julia.) | Simon. † | László (Ferencz Veronika.) | Julia (Bartalis Antal.) | Albert (Sebestyén Róza.)

Mártha. Simó. Ilona. | Eliz. | Endre.

[1] Udvh. M. L.

[2] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

[3] Eredeti nemeslevél Firtos László birtokában Sz.-Kereszturt.

[4] Udvh. M. L. 32/1723. csomag.

Másdik tábla.

Lengyelfalvi Ferencz András.

- János 1775. (árvátfalvi Nagy Mária.)
  - József sz. 1812. a) Lajos Rebeka. b) Kovács Róza
    - Lajos (Lakatos Veronika.)
      - Lajos (Ferencz Julia.)
        - László.
        - Lajos.
      - Veronika (Ferencz László.)
    - Róza (Duka Lajos.)
      - Ilona (Pataki József.)
    - Veronika. (Ferencz Ignácz.)
      - Vilma.
      - Gyula.
  - Antal sz. 1810. (Asztalos Mária.)
    - Károly sz. 1860. (Lakatos Regina.)
      - Albert.
      - Anna.
    - Antal. Nőtlen
      - Róza (Hadnagy Dénes.)
      - Berta.
- Lőrincz (Bálint. N.)
  - Ferencz (Hadnagy Kata.)
    - Ferencz
      - Kata.
      - Elek Sz.-Udvarhelyt. (Pál Julia.)
        - Margit.
        - Irén.
    - Mihály (Simó Róza.)
  - János (Simó Erzsébet.)
    - Lajos (Sándor Róza.)
      - Lőrincz.
      - Ilka.
    - János. Nőtlen
      - Ferencz.
      - Rebeka.
      - Anna.
      - Áron.
      - Mózes.
    - Antal (Bartalis Róza.)
      - Veronika M.-Vásárhely.
  - Mihály.
    - István sz. 1809. (Ferencz Julia.)
      - István (Sófalvi Julia.)
        - Domokos (Sebestyén Eliz.)
          - Amália.
          - Ilona.
        - Eszter (Sebestyén Bálint.)
          - Julia.
          - Erzsi.
      - Ignácz (Ferencz Véri.)
    - Borbára (Bálint István.)
      - Károly (Sinka Julia.)
      - Julia (Ferencz Lajos.)

FERENCZ (száldobosi). Régi székely család, melyből 1614-ben Ferencz János, Ferencz Gergely és Ferencz György mint primipilusok fordulnak elő a Bethlen Gábor-féle összeirásban.[1] 1635-ben száldobosi Ferencz Pál Bardocz követe.[2] E család a XVII. században két ágra szakadt; az egyik Száldoboson maradt, ez később kihalt, a másik Égébe költözött, ebből Ferencz Lajos, Ferencz Mihály és Ferencz József élnek, utóbbinak fia: Ferencz Miklós tanár.

FERENCZI (patakfalvi). * Egyike Udvarhelyvármegye legősibb primor családjainak, mely nagy összeköttetéseinél, valamint a közjóért tett szolgálatainál fogva tekintélyes állást vivott ki magának, de leszármazása genealogusaink előtt ismeretlen maradt. A XVI. és XVII. században a fejedelmek kegyeltjei valának; Rákóczi György a Szarka és Rigó nemzettség jószágait elkobozván, azokat a Ferenczi családnak adományozta, mivel előbbiek, daczára a véres kard körülhordozásának, nem állottak táborába.

Ferenczi Istvánt 1644-ben Rákóczi Zsigmond mint sebesültet bocsátja haza táborából, ezen Istvánnak ajándékozza Szemere Boldizsár 1654-ben lövetei örökségét. 1631. julius 20-án Rákóczi Györgytől nyer három jobbágy-jószágot; 1629-ben pedig Bethlen Gábor fejedelemtől kap donatiot.[3]

Balás († 1603. előtt) neje Baróti Borbála de ead, Sándor leánya. Férjétől két gyermeke maradt: István és Balázs. Férje halála után háromszor ment férjhez. Nagy Jánoshoz, Karácsonyfalvi Balázshoz és Kénosi Andráshoz. Gyermekei: Nagy Kata Széki Istvánné 1621-ben, Karácsonyfalvi Anna először Dimény Pálné, másodszor Fekete Boldizsárné 1626-ban és Kénosi Judit 1631-ben kapják ki anyai részüket a Ferenczi fiuktól. Ferenczi Balázs gyermektelenül halt el. Istvánnak két feleségétől két fiugyermeke maradt: György és István posthumos, ki 1686—1713. királybiró volt. Utódai fiuágban kihaltak, birtokait a Csereiek örökölték, ki-

[1] Udvh. M. L.

[2] Nagy Iván M. Cs.

[3] Eredeti okmányok bikafalvi Máthé Pál birtokos birtokában Bikafalván

költék, kiket nagyon hosszasan pereltek Ferenczi György leszármazói. György 1798—1810. Udvarhelyszék nótáriusa. Pál († 1882.) királybiró volt. Gyula jelenleg árvaszéki elnök, Károly ny. ellenőr, János a székely-udvarhelymegyei takarékpénztár s. pénztárosa.

Czimerök: Piros paizsban, zöld téren, fehér lovon ülő vitéz jobbjában mezitelen kardot villogtat. — Sisakdisz. — Foszlányok: Piros—arany, kék—ezüst.

Leszármazási táblázatuk a következő:

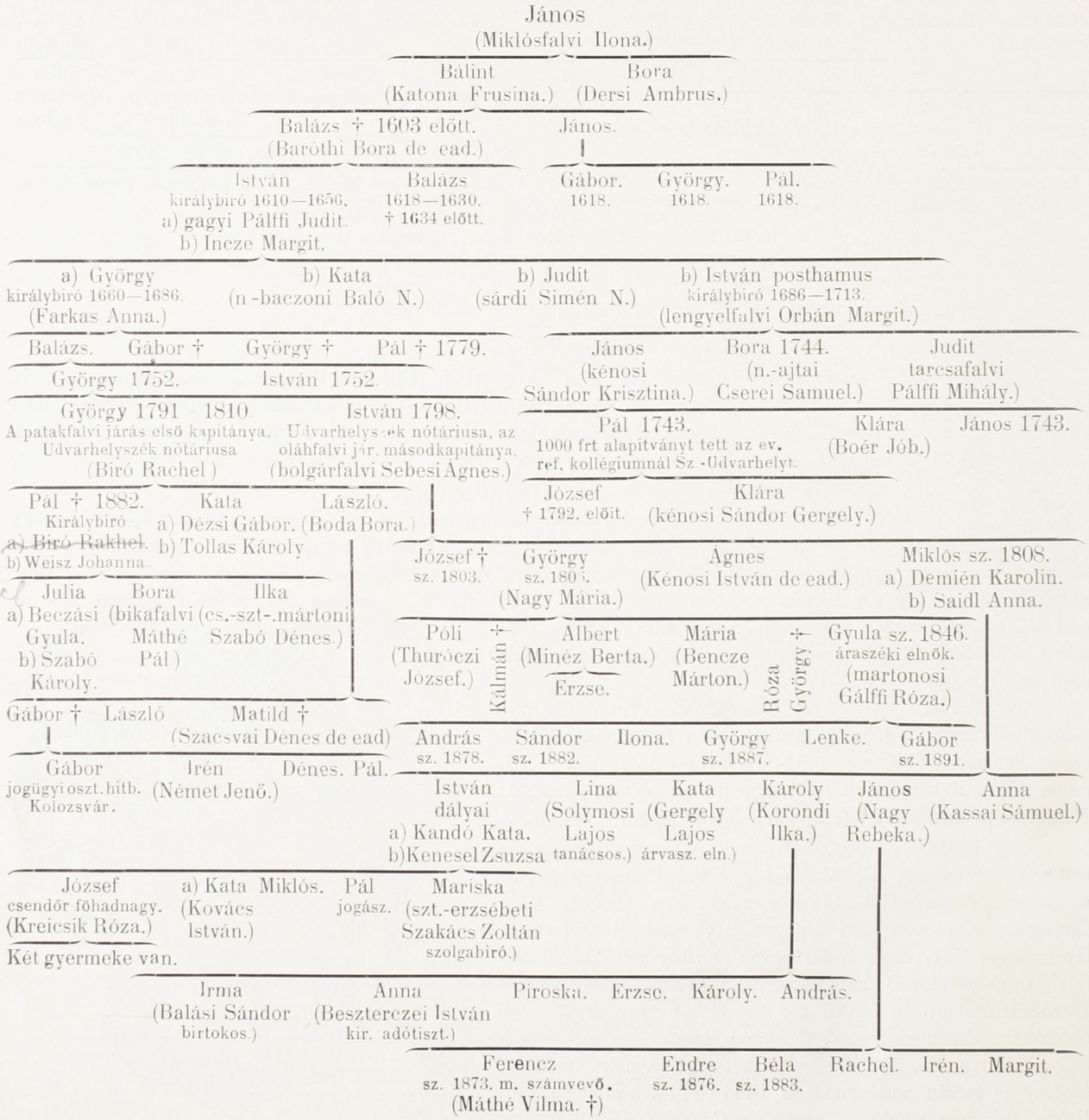

FODOR (székely-udvarhelyi). Székely-Udvarhelyt kihalt, de egy ága, mely még a XVII. században költözött innen el, Sz.-Kereszturt él.

FÓRIS (küsmödi). Küsmödi Fóris Márton nemeslevele és háza adómentesítése 1602. május hó

1-én Gyulafehérvárt kelt[1]. Ugyan fennti Márton és ennek testvére György előfordulnak az 1614. évi lustrakönyvben is[2]. E család tagjai Küsmödről elköltöztek, tartózkodási helyök ismeretlen, hogy a Kénosban lakó Fóris család ebből szakadt e ki, nem volt kipuhatolható.

FORRÓ (angyalosi). Háromszék előkelőbb családainak egyike, melyből 1806-ban Forró Dénes bardoczi birtokos, e jószágot a Fekete család örökölte s ez a Forró családról annak kihaltával a Bartha családra szállott.

FOSZTÓ (fülei). Ősi székely család. Egyes tagjai már a XV. és XVI. században tünnek fel. 1540-ben Mayland István erdélyi vajda fülei Fosztó Tamást egy perben kiküldetéssel bizza meg. 1566-ban Fosztó Menyhért, Imre, János és Péter, utóbbi mint hadnagy szolgálnak a király hadában. 1580-ban ugyancsak Fosztó Menyhért vezeti be özvegy Daniel Ferencznét és társait, a fejedelemtől nyert 20 jobbágytelekbe Vargyason.[3] 1602-ben Fosztó Imre, András és Bálint esküsznek fel a császár és király hüségére.[4] 1614-ben Fosztó Imre, Bálint, András és Máté fordulnak elő mint primipilusok.[5]

Leszármazói és jelenleg élő tagjai e családnak: Fosztó József, Fosztó Imre, Fosztó Sándor, Fosztó János, Fosztó István, Fosztó Mózes, Fosztó Jónás, Fosztó Lajos, Fosztó Dénes és utóbbinak fia Dénes (VII. gymn. tanuló) mindannyian fülei birtokosok.

E család eredetileg r. kath. vallású volt, de Máté áttért az ev. ref. vallásra s ezen aktus emlékére Fülének templomot épittetett. A nemzeti fejedelmek korában mint hivatalnokok említtetnek. Fülei Fosztó Mátyás[6] 1635-ben Bardoczszék követe, megnevezve a nevezett széknek Rákóczi György által adott kiváltság levelében. Fülei Fosztó György pedig Bardoczszék jegyzője 1697—1711-ig.

FÜLEI (fülei). † Kihalt székely család. Fülei István 1847-ben gubernialis titkár. Czimeres pecsétje a székelykereszturi unitárius gymnasium levéltárában fellelhető.

FULÓ (dersi). † Fuló Mihály 1614-ben mint primipilus lustrál.[5] E család is kihalt, birtokait a Fancsali család örökölte.

FÜLÖP (vadadi). Mint előneve is mutatja a marosszéki „Vadad"-ról származik.[7] Filep András már 1602-ben mint nagysolymosi birtokos esküszik fel a császár és király hüségére.[8] Az 1614., 1712. és 1806. évi lustrális könyvekben is szerepelnek e család egyes tagjai.[5]

András ivadékai a szomszédos községekben alapitottak családot u. m.: Siménfalván, Kis-Solymoson, Bözödön, Ravában és Nagy-Solymoson.

A siménfalvi és kissolymosi ág kihalt.

Ravában: Fülöp János és gyermekei, Fülöp Mózes és gyermekei u. m.: Mózes és Gergely élnek. Nagy-Solymoson: Fülöp György és fiai, Bözödön pedig Fülöp Miklós, Mózes és Gergely, valamint ezek gyermekei laknak. Miklósnak fia Mózes vasuti pénztárnok.

FÜZI (homoród-karácsonfalvi). Már a fejedelmek korszakában jönnek elő — majd besenyei, majd csapói előnévvel, de, hogy van e összeköttetés az irt családok és a homoród-karácsonfalvi Füziek között, az adatok hiányában teljes bizonysággal nem állitható.

Hagyomány szerint 1600. körül három fitestvér élt Csapón, hárman — háromfelé szakadtak. Egyik Sárosmegyében telepedett le, hol mai napig is élnek; a másik Háromszékre ment, ez elpusztult; a harmadik Udvarhelyszékre s ennek maradékai a homoród-karácsonfalvi Füziek. Ezek közül Füzi János és Ferencz.

Füzi János unitárius pap és tanár Kolozsvárt, Ferencz pedig pap Abrudbányán, mindkettő jó szónok, beszédeiket birjuk nyomtatásban. Továbbá Füzi Sándor (verespataki pap), Ferencz és Mihály (bányatiszt) fiaival 1849. május 10-én a nép dühének lett áldozata; leánya Ágnes és ennek férje Nagy Károly néhány nap mulva szintén felkonczoltattak. Három fia maradt még hátra: Samu, Abrudbánya volt főjegyzője s orsz. gyülési követe, Dénes erdőszeti hivatalnok és József.

Az 1711. évben már H.-Karácsonfalván laknak.[9]

---

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[2] Udvh. M. L.
[3] Lásd fülei ev. ref. egyházközség történetét. Irta: Karácson Béla főgymn. tanár.
[4] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[5] Udvh. M. L.
[6] Udvh. M. L. fejdl. okl. 1635/XVII. csomag.
[7] Nagysolymosi Szentgyörgyi Albert kezénél levő okmányok igazolják a „vadadi" előnevet.
[8] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[9] Udvh. M. L. 1712. évi lust. k.

E családból ma H.-Karácsonfalván Füzi András, Füzi János és Füzi Mózes (mindannyian családosok) saját birtokaik jövedelméből élnek.

Füzi Borbára, a Füzi János és Gyergyai Krisztina leánya, ki Kriza János unitár. püspök neje volt, szintén ezen család kötelékébe tartozott.

GÁBOR (nagysolymosi). Közülök Tamás, József és János élnek Nagy-Solymoson. Elődjeik az 1712. évi lustrakönyvben fordulnak elő.[1]

GÁBOS (lövétei és égei). 1614-ben Gábos Bálint lustrál Lövétén,[1] a honnan egy ág Égébe költözött. Lövétén József, Pál, István, János és Antal élnek; Égében Mihály, Ferencz, Pál és Gergely, utóbbinak fiai: Dénes, József és Sándor.

E család kötelékébe tartoznak Gábos Dénes ny. tanító, Gábos Sándor mohai ev. ref. lelkész és Lajos szintén ny. tanító Alsó-Rákoson; utóbbiak a mintegy száz évvel ezelőtt Alsó-Rákosra költözött ágból származnak.

GAGYHY (szentgerliczei). E család mint előneve is mutatja, a marosszéki Szentgerliczéről származik, honnan Gagyhi János a XVII. század elején költözött Szolnok-Dobokamegyébe s onnan ivadékai később Udvarhelyszék Etéd községébe. A régi okmányokban neve sokféle alakban fordul elő u. m. Gagyhi, Gagyi, Gaghi és Gagy[2], legtöbb tagja a „Gagyhy" nevet használta s igy irja magát ma is.

A vármegyei életben jelentékeny szerepet játszottak s Etéd község fejlődése nagyrészt az ő nevükhöz fűződik, lévén e helységben és környékén legtehetősebb és legelőkelőbb család.

Nemességük minden kétségen felül régi keletü. A protestáns kor vallási és politikai küzdelmeibe is belesodródtak s a fejedelemség idejében Gagyhy István Rákóczi György testőrhadnagya.

Az Etédre szakadt ág Gagyhy Sámuellel virágzik fel, ki a család elkallódott birtokát visszaszerzi. Mint Udvarhelyszék táblabirája élénk részt vett a közügyek intézésében, a történelmi nevezetességü agyagfalvi réten az ő vezetése alatt jelent meg az Etéd vidéki székelység. A szabadságharczban activ részt előre haladott kora miatt már nem vehetett, hanem fia Elek fogott helyette fegyvert, a ki mint százados harczolt az alkotmányért. Unokái közül különösen Lajos válik ki mint hires gazda, Etédnek már két évtized óta vezetője és tanácsadója. Ő alapitotta meg az etédi hitelszövetkezetet is, melynek ma is igazgatója. Mintegy husz év óta tagja már Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának s ezen kivül az udvarhelymegyei gazdasági és más egyesületek választmányának.

A legifjabb generatiót már csak ketten képviselik: Dénes (Lajos fia) és Elek (László fia). Előbbi mint tanár müködik az ujvidéki áll. felső kereskedelmi iskolában és fiatal kora daczára elég ismert neve van az irodalomban; utóbbi pedig főgymn. tanuló Sz.-Udvarhelyt.

Leszármazási táblázatuk a következő:

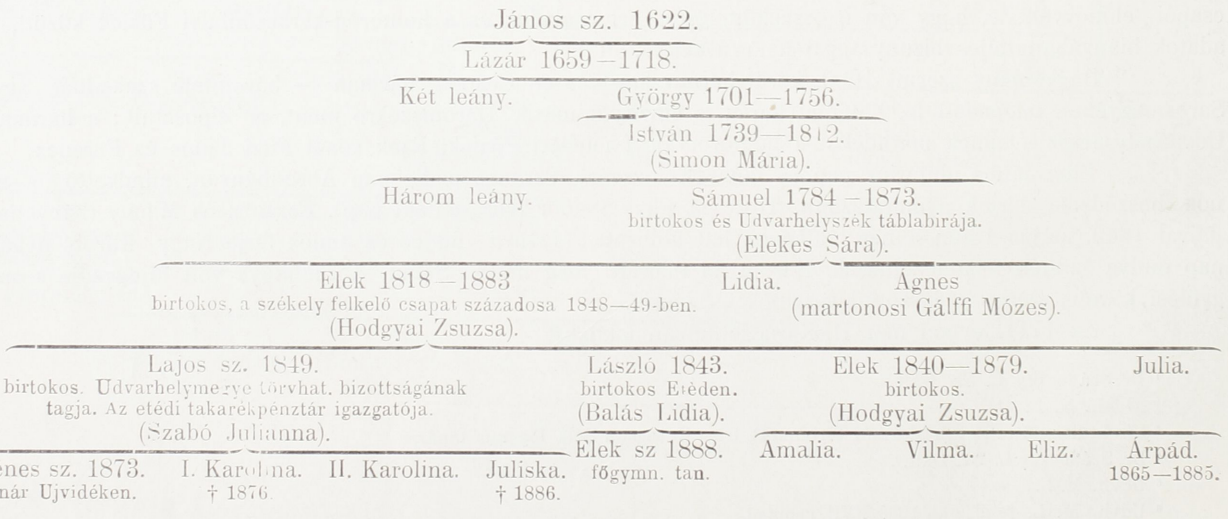

[1] Udvh. M. L.

[2] Az erre vonatkozó oklevelek az országos levéltárban.

GÁL (kénosi). † Előkelő székely család. Kénosi Gál Ferencz nemessége 1612. augusztus hó 12-én Báthori Gábor által megerősittetett. Nevezett Gál Ferencz, ki 1627-ben Udvarhelyszék jegyzője, Péternek volt a fia; mint hatalmas ügyvéd, Péchi Simon leányát Zsuzsát veszi nőül, ezen házassága által tekintélyét még inkább növelé.

Utóbbi időben e család egyes tagjai a „Gál" nevet a „Kénosi"-val cserélték fel, igy irja magát Kénosi István, ki vadász-fegyverével véletlenül lőtte meg magát; ennek neje Sikó Anna; — továbbá Kénosi Zsigmond, ki 1794-ben udvarhelyszéki rectif. biztos. Nemeslevelet e család a jánosfalvi László, homoród-szentmártoni Biró és lókodi Demién családokkal egyetemben nyert, czimerök is ugyanaz.

GÁL (magyarósi). Gál Lajos 1847-ben a kolozsvári kir. lyceumban tanár.

GÁL (kisbaczoni). Ezek közül: István, Ignácz, Dénes, Sándor és gyermekeik élnek.

GÁL (ujszékelyi). † E családból Gál József gubernialis ügyész 1847-ben. Kihalt.

GÁL (szentléleki). † Közülök József 1848. előtt a hadi irodában gyakornok. Kihalt.

GALAMBFALVI (galambfalvi). † Kihalt székely család, melyből Galambfalvi Ferencz 1459-ben Udvarhelyszék fővezéri helyettese.[1]

GÁLFFY (kocsárdi, martonosi és szombatfalvi). E nagymultu család Erdély történetében is nevezetes szerepet játszik s bár kétségtelen, hogy a Kőváry „Erdély nevezetesebb családjai" czimü müvében említett János, kit Báthory Zsigmond 1593-ban lefejeztetett, e család kötelékébe tartozik, őt a leszármazási táblázat rendébe adatok hiányában, kellően beosztani nem tudtam. Valószinü, hogy Pálnak még egy második fia is volt „Lukács", a kitől János, Báthory Zsigmond nevelője, a vértanu származott.

A család kezei közt levő okmányok alapján összeállitott genealogiai táblázat Bálinttal kezdődik, ki már az 1300-ik esztendő valamely tizedében születhetett, tehát a vegyesházból származott királyok korszakában s igy nemességök is ez időből származhatik.

Másodszor István király alatt 1577. márczius 11-én nyer Gálffy János de Kocsárd czimeres nemeslevelet.[2]

Az I-ső táblázaton feljegyzett István ivadékai Tordán élnek; ez ágból Antal 1847-ben Tordavármegye alszolgabirája volt. József, ki fiatal korában a szépirodalmi téren tünt fel, utóbb megyei főbiró, kir. főpénztárnok és a tordai unitárius egyház és tanoda felügyelő gondnoka vala, szigora által, irja Nagy Iván, roppant fegyelmet hozott be és a szépmüvészet fejlesztésére sok áldozatot hoza.

Gálffi Pál de Zombatfalva mint birósági kiküldött szerepel azon actusnál, a mikor Bethlen Gábor fejedelem 1614. augusztus 9-én Alsó- és Felső-Sófalva, Korond és Parajd községek közönségének sóilletéket biztosit. De ezen Pált táblázatomban beilleszteni adatok hiányában nem tudtam. Az I-ső táblán feljegyzett Istvánnak két fia Ferencz és János 1600. körül, előbbi Martonos-, utóbbi Szombatfalvára telepedik s ott alapitanak családot; innen a „martonosi és szombatfalvi" előnév.

Czimerök: Két folyó által három egyenetlen részre osztott veres paizs, melynek középső részén egy koronán nyugvó hattyu látható. — Sisakdisz: a hattyu. — Foszlányok: Mindkét oldalon fehér—veres.

Leszármazásuk a következő:

---

[1] Kállay F. Székely N. 248. l.

[2] Eredeti czimeres nemeslevél Gálffy Endre főjegyző birtokában.

Első tábla.

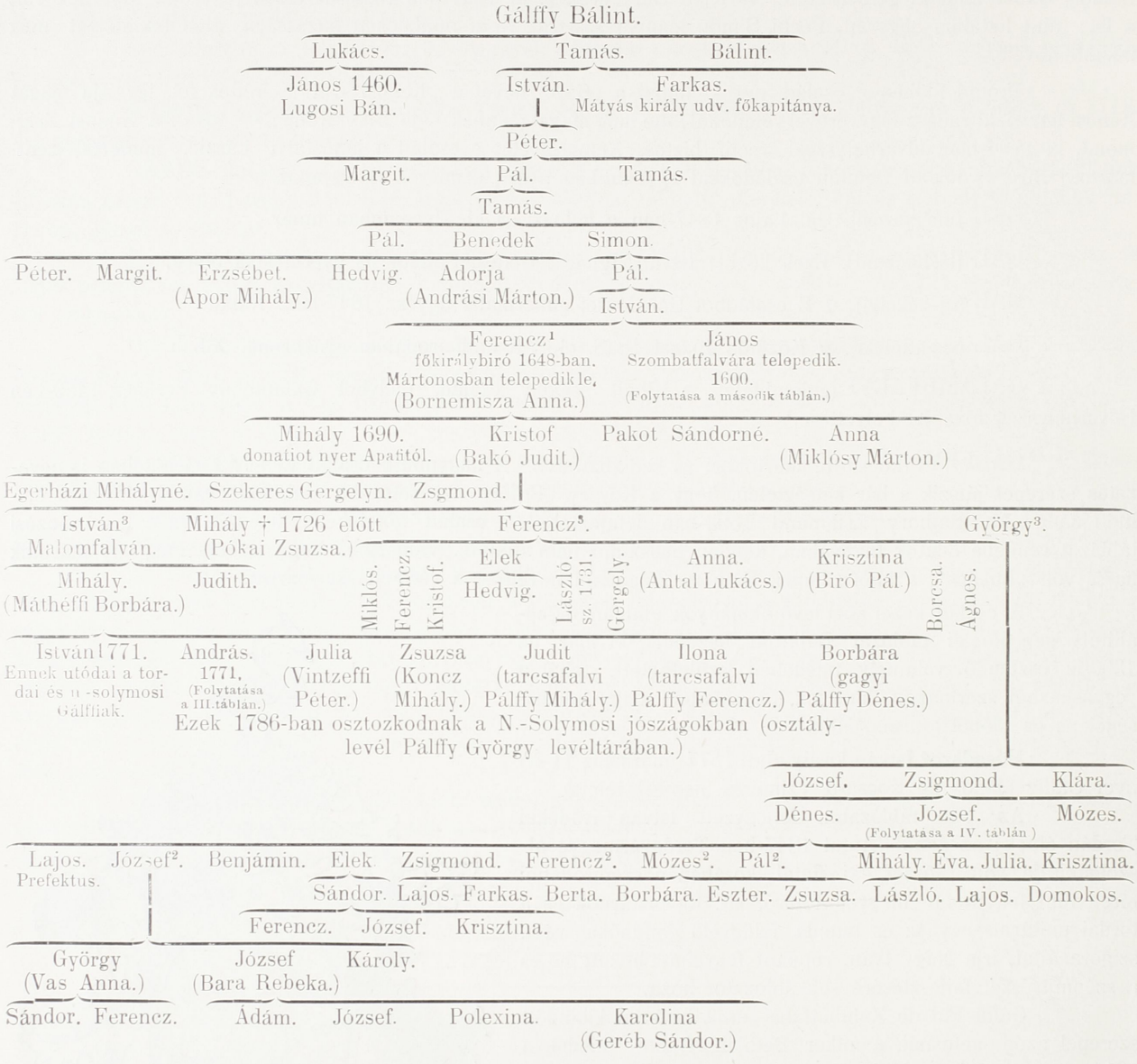

Második tábla.

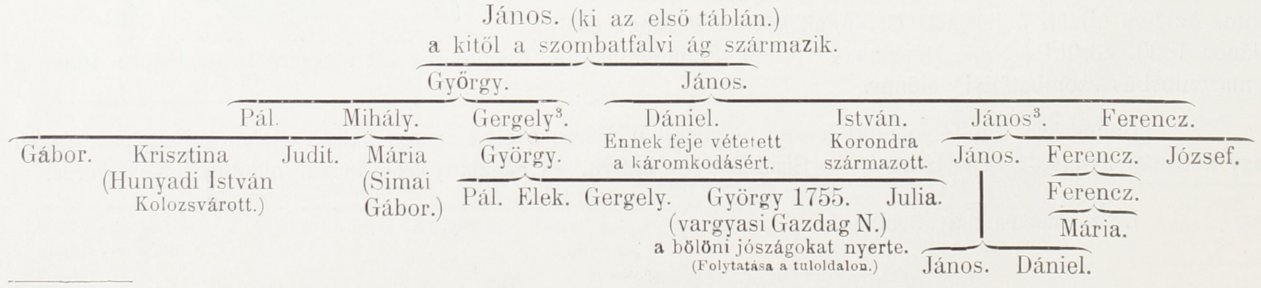

[1] 1614. évi lustrális könyvben.

[3] 1806. évi lustrális könyvben. Lásd megyei levéltár.

[5] 1712. évi lustrális könyvben. Lásd megyei levéltár.

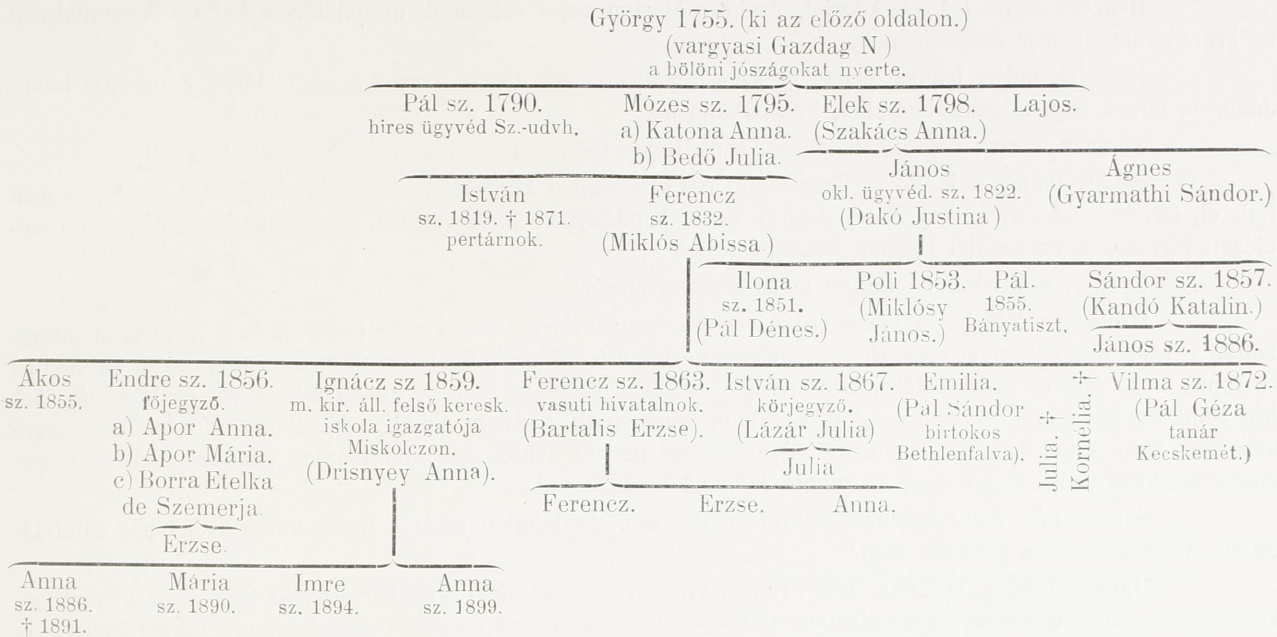

Ezen leszármazási táblák a Pálffy György tarcsafalvi birtokos és Gálffi Endre szombatfalvi birtokos levéltárából meritett adatok után készittettek.

Harmadik tábla

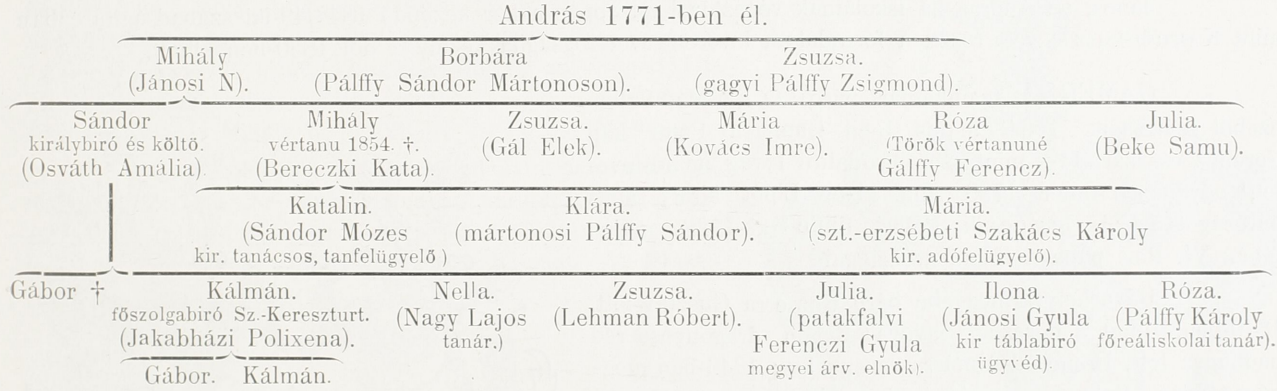

Negyedik tábla.

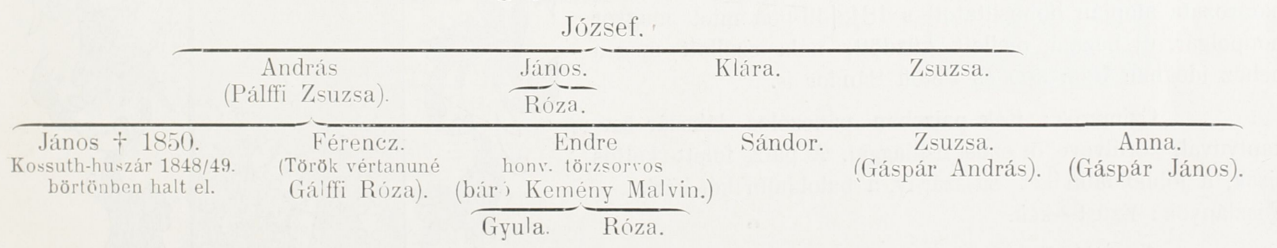

Lukácsnak fia János; ez számüzetése után Zsigmond király és István vajda idejében 1400-ban lugosi bánságra provocáltatott. Fejérvárt az általa épitett házakat a keritésen belül, ma is a Gálffy házaknak nevezik. János utód nélkül halt el.

Tamásnak második fia Farkas, Mátyás Király belső tanácsosa és udvari főkapitánya volt,[1] szintén utód nélkül halt el.

[1] Családi okmányok Gálffy Endre főjegyző birtokában Szombatfalván.

Benedek egyik leánya Adorját, Andrásy Márton vette volt nőül, utóbbi törzse lőn a csik-szentkirályi és kraszna-horkai gróf Andrásiaknak.

Benedek másik leánya Erzsébet, Apor Mihályhoz ment nőül, ennek leánya Margit Szárhegyi Lázár Jánosné, ennek leánya Lázár Erzsébet, Petki Farkasné.

Ferencz, (kinek neje Bornemisza Anna) 1642—1646-ig Udvarhelyszék főkirálybirája volt.

Mihály (kinek neje Pókai Zsuzsanna) osztályrészül a küsmödi és benczédi birtokokat kapta. Korán halt el, özvegye másodszor egy Thays András nevü kapitányhoz ment férjhez, ezen házasság folytán a fennidézett birtokok a tarcsafalvi Pálffiak kezére jutottak.

György, a Kristóff fia kitünő lovas hirében állott.

Sándor, a Mihály fia királybiró és székely népköltő, ennek testvére pedig Mihály a vértanu, mindketten e szép multú családi koszorunak „nefelejts virágai„ valának, őket szánta a sors azon szép és nemes szerepre, hogy mig az egyik életével, a másik halálával szentelje meg e család tekintélyét és hirnevét. Azt irja róluk egyik tagja a családnak: „Vajha utódok akadnának bármely ágból, a kik hozzájok hasonlóvá igyekeznének lenni s a rideg kebellel takart egyéni önzés helyett a köz- és családi érdek előmozditását ugy hordanák szivükön, mint e két nagy és nemes jellem.“

Sándor már fiatal korában feltünt mint költő, irodalmi munkái a Kriza unitárius püspök által kiadott „Vadrózsák“-ban jelentek meg.

Mihály, tanuló korában már remek vivó volt — élénken foglalkozott vele Kolozsvár közönsége, különösen a mikor egy vivóverseny alkalmával ő a Bécsből jött vivómesterek és tisztek felett oly fényes dicsőséget aratott. Mint publicista az ellenzék soraiban állott, a mig sajkája Maros-Vásárhely közönségének szemeiből fakadó könyeken tovafutva, a minden ablakból lobogtatott fehérkendők között, 1854. márczius 10-én az árulás undok szikláján megakadt; őt, Török és Horváth vértanukkal egyetemben kivégezték. Meghalt! De emléke minden magyar szivében örökké élni fog.

János, az András fia iskoláinak végeztével az éppen akkor kezdődő 1848/49-iki szabadságharczban mint Kossuth-huszár vett részt, a forradalom leveretésével fogságba került, a hol 1850-ben elhalt.

GAMERRA (gambamári báró). ○ E család Velenczéből származik. 1764. május 5-én Gamerra Péter kap Ferencz császártól — mint szentbirodalmi lovag nemeslevelet,[1] ugyanezen Péter 1790. aug. 11-én Lipót [király alatt báróságot nyer.[1] Ugyancsak Pétert tünteti ki 1728. május 30-án VI. Pius pápa a római grófsággal.[1]

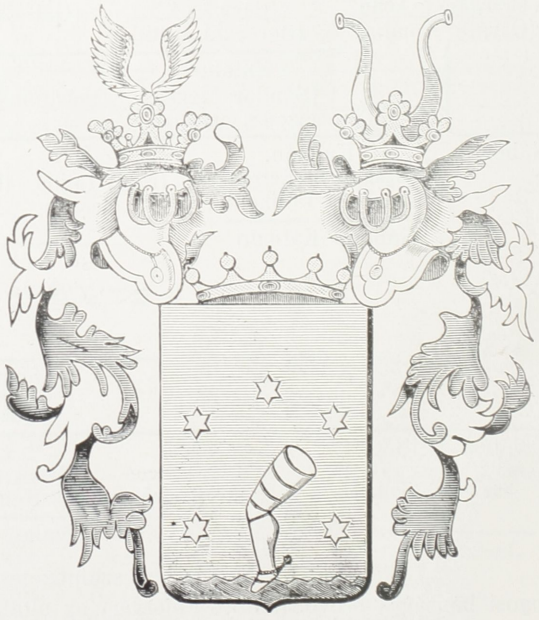

Udvarhelyvármegyébe báró Gamerra Gusztáv jött. 1840-ben, mint a herczeg Savoya Eugen dragonyosezred hadnagya lett, Homoród-Almásra vezényelve; 1846-ban megházasodván, tinkovai Macskási Krisztinát vette nőül. Az Udvarhelyszék közgyülésének 1847. szeptember 16-án kelt határozata alapján honosittatott s 1848[49-ben mint magyar honpolgár, uj hazája mellett küzdött, nála szállott meg a nehéz időkben Bem apó és Petőfi Sándor is.

Czimerök: Kék paizsban pánczélos lábszár sarkantyuval, körülvéve öt ezüst csillaggal. A paizs felett kettős sisak, a jobboldalin két sasszárny, a baloldalin két kürt. — Foszlányok: Ezüst—kék.

A család leszármazási táblája kicsi helyen fér el, mert csak az itt honositott „Gustáv“-val kezdődik s fiágon már is kihaló félben van.

[1] Az eredeti nemeslevél báró Gamerra Oszkár birtokában Sz.-Kereszturt.

Gusztáv
magy. kir. honv. husz. százados sz. k. v. sz. 1816-ban.
(Macskási Krisztina de tinkova.)

Arthur sz. 1847.
r. k. lelkész
az esztergomi érsekségnél.

Oszkár sz. 1848.
nyugalmazott főszolgabiró,
(Stoos Amália)
Alberta

GANTSÓ (dályai). † Kihalt.

GÁSPÁR (bardoczi). Nemességök az 1614. évi lustrális könyvben igazolva,[1] hol Gáspár György mint „pedester“ fordul elő. Egyik ága e családnak Száldobosra származott. A bardoczi ág genealogiai táblázata következő :

Sámuel
János
Napoleon alatt harczol.
(Kovács Anna)
János sz. 1800.
a) Incze Anna
b) Dersi Anna

a) Esekias (Benedek Mária.) — a) Honorata — b) János sz. 1852. nőtlen.

Mária. Anna. Izabella. Kálmán. Esekias.

GÁSPÁR (székelyudvarhelyi). Ezen ősi székely család 1698. február 4-én nyert I. Lipót királytól czimeres nemeslevelet,[2] mely 1699. deczember hó 16-án Udvarhelyszéken minden ellenvetés nélkül ki is hirdettetett.

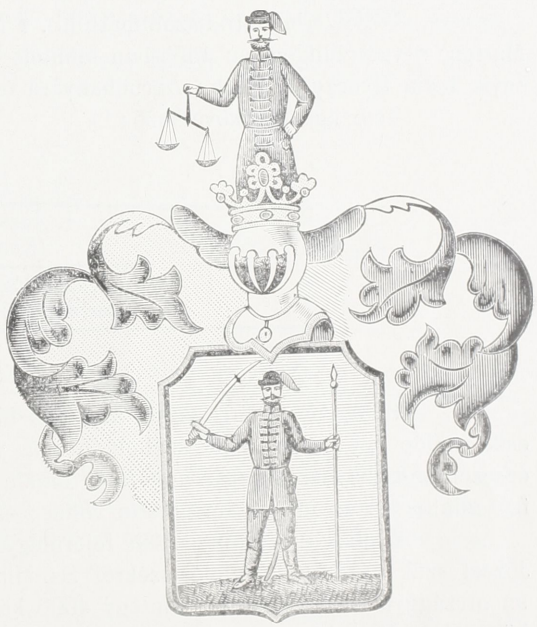

Királyuk iránti hüségökért kapták azt Gáspár István és gyermekei Ferencz és István, Gáspár János és fia Ferencz, Gáspár Mihály és fia Mihály és Gáspár Márton.

Czimerök : Kék paizsban ballábára nehezedő, vörösbe öltözött magyar vitéz, jobbjában kardot, baljában dárdát tart. — Sisakdisz : Derékból látszó, veres öltözetü vitéz balját könyökre téve, jobbjában mérleget emel. — Foszlányok : Arany—kék, veres—ezüst.

Leszármazásuk a következő :

István
(Károlyi Katalin.)
István
sz. 1690. † 1750.
(Szopos Erzsébet.)
Márton
sz. 1722. † 1783.
(Csiki Katalin.)
József
sz. 1761. † 1800.
(De Mare Franczíska.)
György
sz. 1797. † 1878.
(sz.-udvarhelyi Simó Mária.)
(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemeslevél Gáspár Balázs r. kath. főgymnasiumi tanár birtokában Székely-Udvarhelyt.

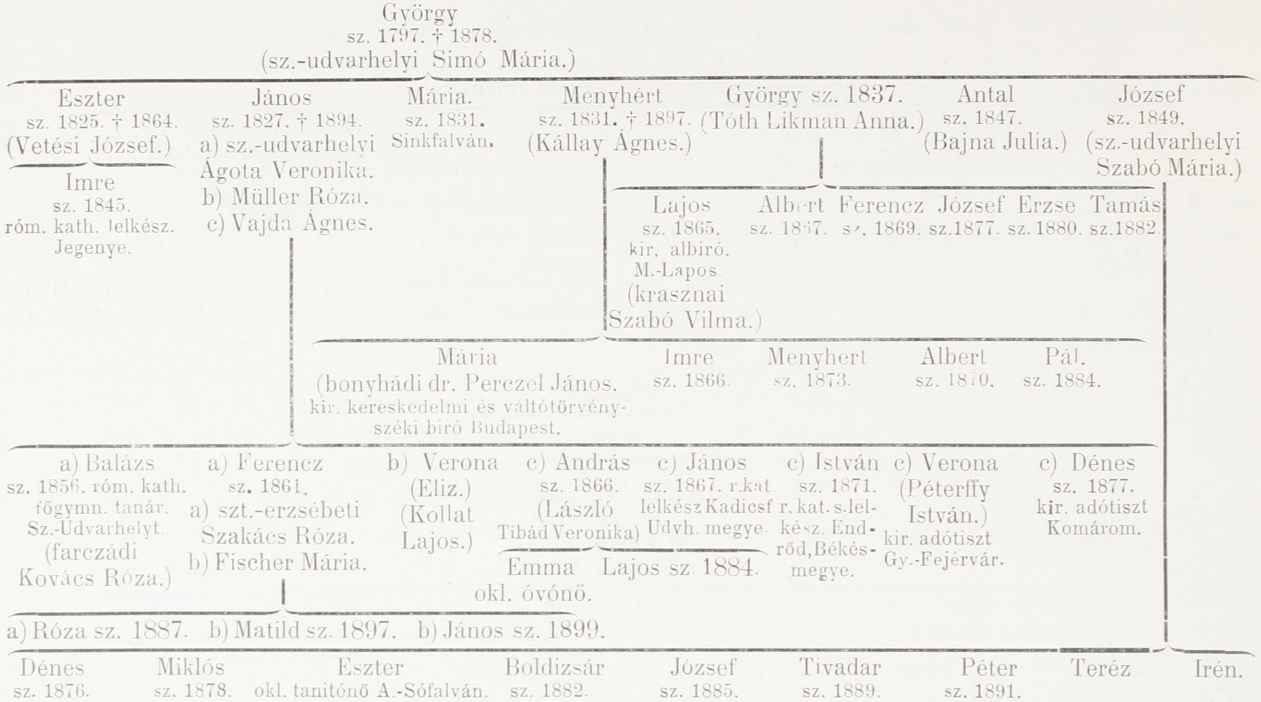

GEDŐ (homoród-szentmártoni). † Mint előneve is mutatja, e család származása Homoród-Szent-Márton, s valószinüleg az 1453-ban említett Gedeő Lászlótól származik le. Unitárius székely család, melynek egyik tagja György 1732-ben Abrudbányára tette lakását, ott főjegyző, tanácsos s végre főbiró lett.

Tőle ágazata következő:

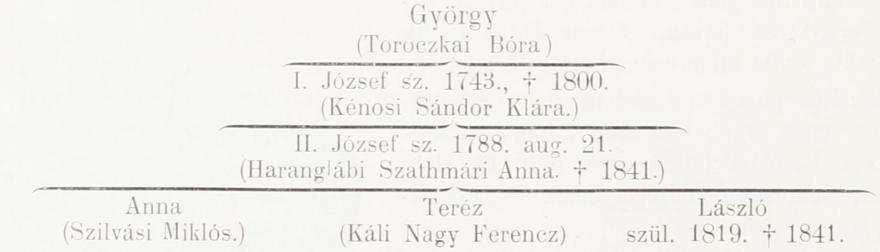

Györgynek fia I. József atyjának hivatalaiban utóda. Főbirósága épen a Hora-féle lázadás korára esik, midőn egy utazó angol szállott hozzá vendégül, a felzendült oláh nép az angolban egy érdekükben érkezett muszka herczeget gyanitott és midőn az angol elutazott, a nép alaptalan gyanuba vevé Gedő Józsefet, mintha ez az idegent megölette volna; ez okból a bosszu elől menekülnie kellett.

I. József 1790-ben Alsó fejérmegye egyik követe és a bányászati ügyekben előadó volt. Fia II. József szül. 1778-ban Aranyos székről Sz. Mihályfalvára téve lakását. 1834-től mint kir. hivatalos vett részt az országgyüléseken. Becses mintegy 4000 kötetből a magyar irodalom majd minden termékét tartalmazó könyvtárát 1853-ban végrendeletileg a kolozsvári unitár. collegium könyvtárának hagyta. Ő birta Cserei Mihály históriája eredeti kéziratát is, melylyel a magyar tud. akadémiát ajándékozta meg. Egyetlen fia László — irodalmunk nagy veszteségére — fiatalon halt el. Egy pár drámája és dramaturgiai töredékei igazolják tehetségét. Vele e család fiuágon kihalt.

Czimerök: Kék paizsban magyar lovas vitéz, jobbjában karddal, baljával a ló kantárát fogja. Sisakdisz. — Foszlányok.

GEGESI (ravai). † 1614-ben Gegesi Menyhárt lustrál.[1] Ravában kihalt.

GEGŐ (siménfalvi). † Kihalt.

[1] Udvh. M. L.

GELÉRD (bogárfalvi). Egy ága Bágyban él. Bogárfalván kihalt.

GERE (szentléleki). † Kihalt.

GERÉB (fiádfalvi). † A fiatfalvi Geréb családnak Udvarhelyszéken Fiatfalván, Bethlenfalván és Galambfalván voltak birtokai. Geréb Benedek Szapolyai János Zsigmond korában élt. Három fia maradt: Boldizsár, György és Benedek, kik 1583. szeptember hó 19-én adománylevelet nyertek. Az idősb Benedek testvére lehetett Geréb János (bethlenfalvi), kiről 1560-ban van említés téve, hogy nagygalambfalvi birtokát elcseréli Hestfalvi Gergelyné Sofi asszonynyal.[1] Ugyanazon bethlenfalvi Geréb János, kinek özvegye Suki Borbára és fia Péter csiki és udvarhelyi jószágaira 1599. november 22-én oltalomlevelet nyert Mihály vajdától.[1] Geréb András[2] a három fennemlitettek egyikének fia Báthori Gábor alatt Rádul vajda fogságába esett, honnan kiváltatván, később Bethlen Gábor testőreinek kapitánya lőn; vele a fiatfalvi Gerébek egyik ága kihalt. Testvére Geréb Anna, Ugron Pál neje volt 1640-ben.

A másik ág Geréb István és Jánossal 1689-ben szintén kihalt.

GERGELY (bikafalvi). 1655. év julius hó 6-án nyertek Gergely István és Gergely Ferencz primipilusi levelet.[3] 1743-ban Gergely István élt e családból. Kihaló félben van, mert ma már csak Gergely János képviseli azt s az is gyermektelen.

GERGELY (homoródalmási). † Rákóczi György fejedelemtől nyert Gergely András homoródalmási előnévvel primipilusi levelet,[3] de e család kihalt.

GERGELY (dályai). Literati de Dálya alias Gergely András és István nyertek Rákóczi György fejedelemtől 1642. julius hó 4-én czimeres nemeslevelet, e nemeslevél azonban annyira megrongálódott, hogy azon a czimert vagy annak leirását kivenni nem lehet. 1712-ben e család még a „Literati" nevet viseli, az emlitettévben Literati Valentinus lustrál;[4] de még a XVIII. században elhagyá a „Literati" nevet s azóta „Gergely" néven szerepel.

Családi táblázatuk a következő: Gergely János, ennek fia: Mózes, ennek szintén

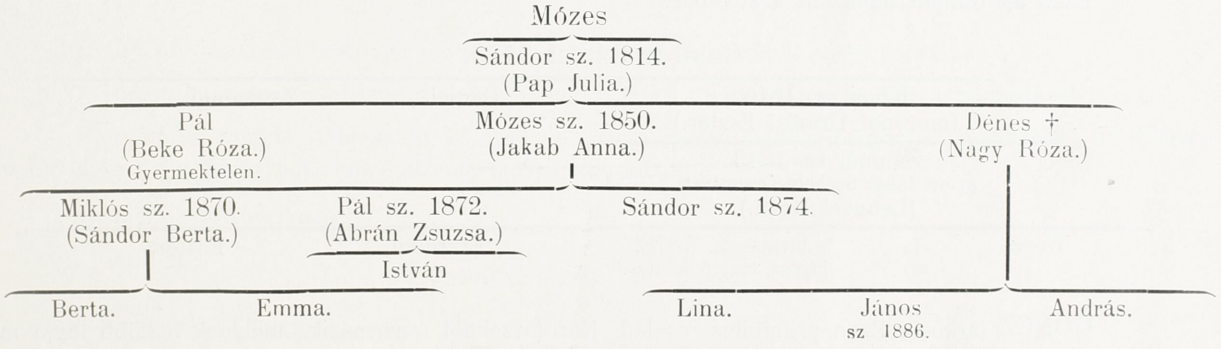

GERGELY (bözödujfalvi és nagysolymosi). 1614-ben Gergely Izsák lustrál Bözödujfaluban[4]. Egy ága e családnak Nagy-Solymosra származott. 1700. körül Gergely János már itt lakik, hol azóta egyike a legnépesebb családoknak. Közülök: Gergely István jelenleg községi biró és ennek gyermekei Nagy-Solymoson gazdáskodnak. A bözödujfalvi ág kihalt.

GERGELY (tarcsafalvi). † E régi székely család emlékét már csak az idők viszontagságai által el nem enyészett okmányok őrzik; még a XVIII. században kihalt. — Birtokait a tarcsafalvi Pálffy-család örökölte.

Legrégib adataink Gergely Deákról vannak, ki 1609-ben mint primipilus fordul elő[5].

Családi táblázatuk a következő:

---

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[2] Udvh. M. L. 1614. évi lust. k.
[3] Eredeti nemeslevél Barra Lajos körjegyző őrizetében H.-Almáson
[4] Udvh. M. L.
[5] Pálffy György tarcsafalvi birtokos levéltára.

Gergely Deák 1609.
1619-ben mint primipilus lustrál.

Jakab (benczédi Firtos Borbára) — István.

György 1655-ben él. Mint tatárrab halt el. — Ilona (tarcsafalvi Pálffy Ferencz.) — János. — Zsuzsa (Kis Mihály.) — András Ez Szent-Gerliczére költözött. — Katalin (Samuel Deák)

Borka 1669. (Bálint Deák.) 1669-ben osztozik Ilonával, Pálffy Ferenczével a tarcsafalvi és benczédi birtokokban.

István Szentgerliczén lakott. Hosszas ideig tatárrab.

János (Sós Judith.) Törcsvárnál pusztult el.

András. Az István birtokait 1685-ben elzálogositja Silvester Györgynek.

János — Anna.
a) Kerestély N.
b) Aczél Borbára.

a) Anna sz. 1720[1] (Ürmösi János unitár. pap Siménfalván.)

GIDÓFALVI (gidófalvi). Lásd függeléket.

GOMBOS (tordátfalvi). 1614-ben Gombos György mint primipilus fordul elő.[2] Egyik tagja a családnak Tordátfalváról Sz.-Kereszturra nősült, itt kiterjedt birtokra tett szert, de csakhamar kihalt; nevére a „Gombos-tanorok“ emlékeztet.

Egy más ága Szent-Erzsébeten telepedett le, közülök Mózes nyug. tanitó, neje Dersi Márta, gyermekei: Gombos Gábor kir. áll. anyakönyvvezető, körjegyző Szent-Erzsébeten, Gombos Ilona Erdélyi Samuné, Gombos Lajos birtokos és Albert tan. képezdei növendék. Gombos Gábor a szenterzsébeti körjegyző sz. 1868-ban, neje kérői Kathonay Ilona, gyermekök: Gabriel. Egy harmadik ága e családnak, melynek tagjai majdnem 300 éven át a papi pályát választák, szintén Sz.-Kereszturt lakik.

Ezen ág családi táblázata a következő:

Gombos Dániel 1770.

János sz. 1816. (muzsnai Ürmösi Eszter.) — Dániel. — Zsigmond.

Sámuel sz. 1843. gymn. tanár Székely-Kereszturt. (Lengyel Róza.)

Róza. — János sz. 1878. jogász, tüzérönkéntes. — Erzsébet. — Eszter.

GÖNCZ (árkosi). Ezen primipilus család Háromszékből származik, melynek legtöbb tagja ma is Árkoson lakik; Udvarhelyvármegyét annyiban érdekli, a mennyiben Göncz Mihály 1889-ben Sz.-Kereszturra jött gymnasiumi főnöknek, honnan 1891-ben Firtos-Váraljára s 1896-ban Lokodra ment unitárius lelkésznek hol mint ilyen ma is tevékenyen müködik. Testvére Ilona pedig a homoród-keményfalvi unitárius lelkész, Kovács Imrének neje.

Göncz Ágnes szintén megyénkben telepedett le, magyarzsákodi Incze Dániel tanitó neje.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Göntz Benedek.

András n.-ajtai predikátor. — Benedek

Ágnes. — Ilona.

Dániel sz. 1746. (Gelei Mária.) Ezen ág csak leány ágon él, u. m. Klára, a Mózes leánya. — Ilona. — Mihály sz. 1745. (Szabó Anna.) Ezen ág teljesen kihalt már. — Jakab sz. 1741. (Folytatása a túloldalon.)

[1] Pálffy György tarcsafalvi birtokos levéltára.
[2] Udvh. M. L.

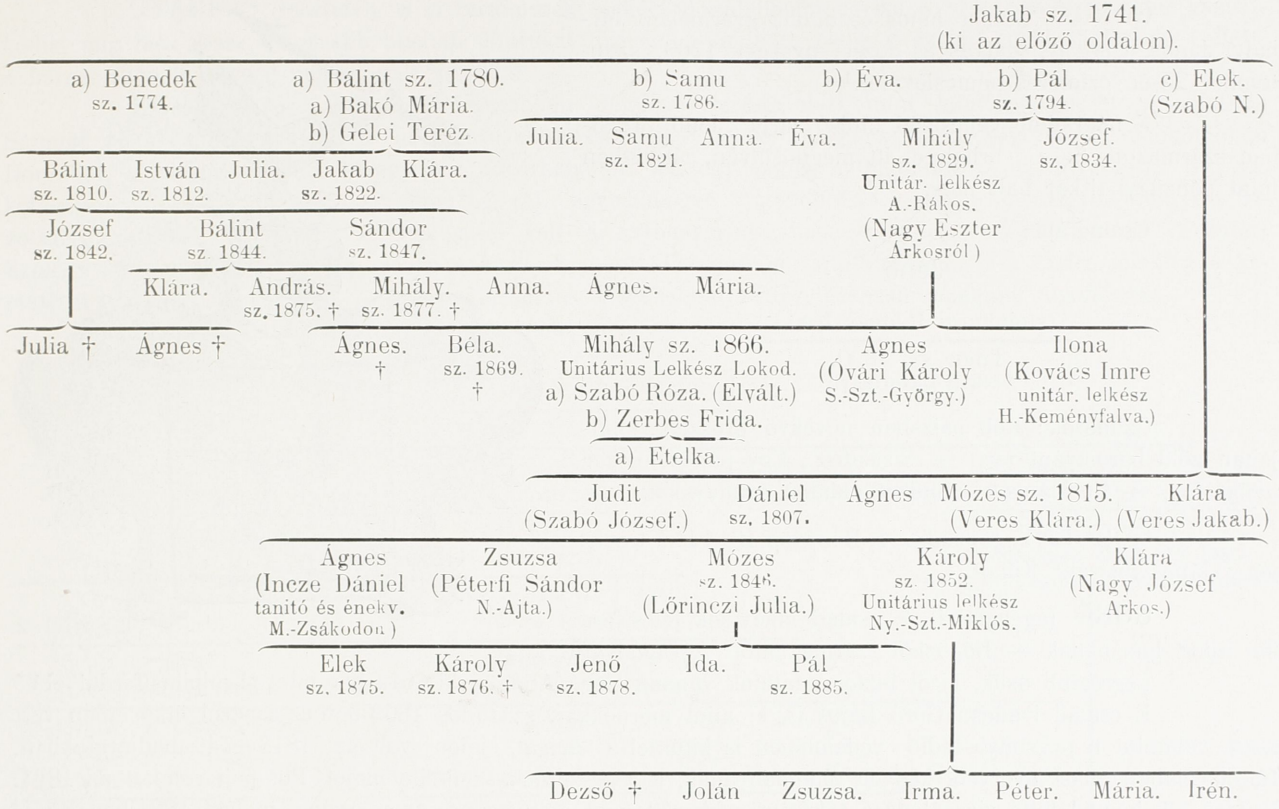

GÖNCZI (Geönczy) márkodi előnévvel. Marosszéki református székely család.

I. Rákóczi György fejedelemtől nyert Geönczy János 1640. május hó 12-én nemeslevelet.

Mint azt az alábbi táblázaton is látjuk, e család tagjai többnyire papok és tanárok; Sz.-Udvarhelyre Lajos az ev. ref. főgymnasium igazgató-tanára származott.

Családfája a következő:

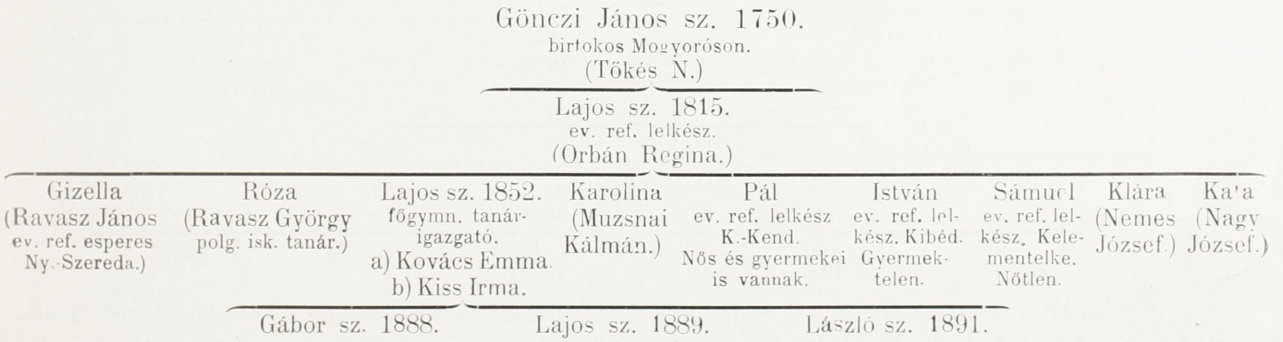

Gönczi Lajos sz. 1852. Az ev. ref. főgymn. igazgató-tanára.

A Gönczi-család őse: „Márkodi vitéz Geönczy János hü szolgálataiért, melyeket ő maga attól kezdve, mióta Magyarországból a mi hatalmunk alá jött, minden alkalommal, különösen a haza védelme érdekében inditott és kezdeményezett hadjáratokban hüen és lelki készséggel teljesitett és buzgón végzett . . . a nem nemes állásból és sorsból kivétetett" I. Rákóczi György fejedelemnek 1640. május 12-én Gyulafehérvárt kelt oklevelével. Ő azonban nemesi származását a mai demokratikus világban nem sokra tartja, innen van, hogy nevét is egyszerüen Gönczi-nek irja, mintha tudomása se volna a diplomáról.

GONDA. Gonda János és annak gyermekei Mihály, János, Gergely, Mátyás és József nyernek 1760. szeptember 25-én czimeres nemeslevelet.[1]

E nógrádmegyei család utolsó sarja „Jenő“ 1885-ben származott Sz.-Udvarhelyre, itt megnősülvén, 1892-ben mint pénzügyi titkár halt meg.

Családfája:

Jenő
p. ü. titkár.
(steinburgi Pildner Irén.)

Tibor sz. 1890.
Székely-Udvarhelyt.

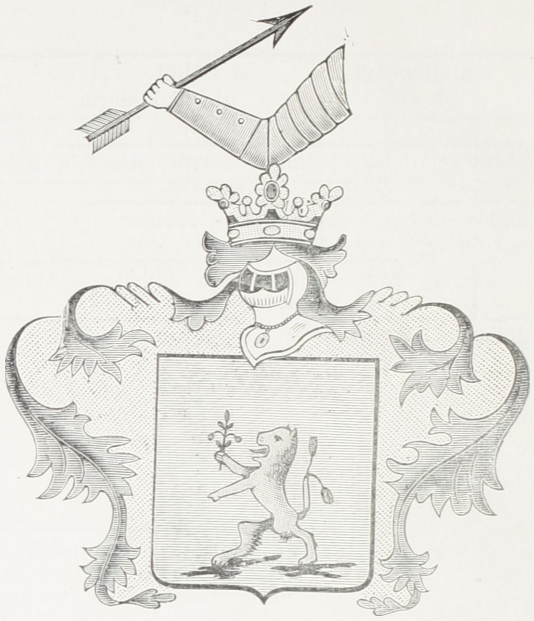

Czimerök: Kék paizsban növekvő oroszlán, jobbjában zöld borostyánt tart. — Sisakdisz: Egy pánczélos kar nyilat fog. — Foszlányok: Mindkét oldalon arany—kék.

GÖRGÉNY (bözödi). † Bözödön 1614-ben Georgény János lustrál.[2] Kihalt.

GÓRÓ (agyagfalvi). E család, mely sok jeles férfiut adott hazánknak — Bögözből származhatott Agyagfalvára.

Legrégibb ősük, kiről biztos adataink vannak Góró András, ki 1614-ben mint primipilus fordul elő.[2]

E család ivadéka Góró Lajos is, ki mint mérnökkari százados 1809-ben az asperni ütközetben vett részt, valamint a pozsonyi hidfő védelmében is kitüntette magát, jelen volt az 1813—14. hadjáratokban. Dalmácziában állást nyervén, kedvelt tudományának, a régészetnek szentelte idejét. Pompeji romjait az 1821. háboru alkalmával tette vizsgálódása tárgyává, ekkor fogant meg benne azon eszme, melyet 1824-ben Bécsben a „Wanderungen durch Pompeji“ czimü érdekes müvének kiadásával megtestesitett.

Góró Lajos jeles festőművész és illusztrátor Budapesten, valószinüleg szintén ezen családból származik.

GOTTHÁRD (csehétfalvi). Eredete ismeretlen, már a XVI. században Csehétfalván találjuk e családot.[3] 1614-ben Gotthárd György mint primipilus lustrál.[2]

Családi táblázatuk a következő:

Márton
István
Simon
János sz. 1796.
táblabiró.
(Albert Lidia)

János sz. 1855.
vármegyei főpénztárnok
Székely-Udvarhelyt.
(vargyasi Szolga Julia.)

János	Ferencz	Jenő	Lajos	Julia	Margit
sz. 1884.	sz. 1887.	sz. 1881.	sz. 1884.		

GOTHÁRD (homoródalmási). E család valószinüleg Csehétfalváról került H.-Almásra, mert 1614-ben még ily nevü család H.-Almáson nem lakott. 1655. julius 6-án Gothárd János nyert homoródalmási előnévvel Rákóczi György fejedelemtől nemeslevelet.[4] E családból valók: Gothárd Dániel, Gothárd János, Gothárd Pál, Gothárd András, Gothárd Mihály és gyermekeik H.-Almáson; továbbá Gothárd Ferencz, kinek neje Sándor Mária, utóbbi vala József főherczeg gyermekének, Erzsébet főherczegnőnek dajkája, kiről a főherczeg nem szokott megfeledkezni, őt minden évben megajándékozza.

[1] Eredeti nemeslevél özv. Gonda Jenőné, steinburgi Pildner Irén birtokában Sz.-Udvarhelyt.

[2] Udvh. M. L.

[3] Családi oklevelek Gotthárd János vármegyei főpénztáros Székely-Udvarhelyt.

[4] Eredeti nemeslevél Barra Lajos birtokában H.-Almáson.

GYÁRFÁS (léczfalvi). * ○ Háromszék előkelőbb családainak egyike. Egyrésze saját birtokain gazdálkodik, mig más része magasabb hivatali állásokat tölt be; a multban pedig e család egyes tagjai, ha kellett, a harczmezőn is vitézül megállották helyüket.

István († 1704.) a Rákóczi forradalom idejében Szeben alatt mint kapitány vérzett el. Lajos és Sámuel, Miklós fiai 1848|49-ben mint székely-huszár hadnagyok küzdenek szabadságunkért, nemkülönben Domokos, a vaskorona-rend lovagja, az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye főgondnoka, az udvarhelyi ev. ref. kollegium tiszt. főgondnoka, a görgényi ev. ref. egyházmegye főgondnoka, az udvarhelymegyei lótenyész bizottmány elnöke, stb., stb. szintén részt vett a szabadságharczban, melynek lezajlása után visszatért Székely-Kereszturra; házasság révén a báró Kemény Pál curiája jutott részéül. Fia Endre jelenleg a kereszturi kerületet képviseli az ország gyülésein és a székelyudvarhelyi ev. ref. collegium algondnoka.

Czimerök: Hattyú, mely lábában tollat tart.

Leszármazása a következő:

léczfalvi Gyárfás Pál.

István 1609. — Pál 1609.

Pál 1629 portai követ. — Ferencz 1635. (n.-ajtai Dónáth Zsuzsa.) — Sára (lengyelfalvi Orbán Péter.) — Tamás (zágoni Jankó N.)

Károly. — Pál 1680. (s.-szt.-iványi Henter Erzsi.) — István 1680. a) Szörcsei Bora de ead. b) cs.-szt.-mihályi Sándor Anna.

Erzsi (k.-borosnyói Bartha András.) — Ferencz sz. 1680. † 1705. (Fekete Éva.)

Éva (Eresztevényi István.) — Zsigmond (k.-borosnyói Tompa Anna.)

József (léczfalvi Bodor Julia.) — László 1782. (teleki Horváth N.) — Antal (ilyefalvi Petke Rachel.) — Anna (léczfalvi Gyárfás Ádám.) — Ferencz királybiró 1782. — Pál 1782. (czófalvi Csabai Zsuzsa.) — Klára (léczfalvi Gyárfás Elek.)

Elek † — Pál (tamásfalvi Thuri Josefa.) — Antal (kisborosnyói Tompa Róza.) — Ferencz † 1812. (léczfalvi Gyárfás Róza.)

Zsuzsa (Asbóth Albert lovag.) — János (tamásfalvi Thuri Josefa.) — Kata † 1867. (árkosi Benkő Sándor.) — Antal † 1838. — Károly † 1839. — Ferencz † 1893. — Bora † 1840. — Klára.

Gábor sz. 1857. — Pál † 1863.

a) b) ? István 1696 † 1700. (f.-pulyai Bükk Judit.) — a) b) ? Tamás 1725. (komándi Váradi Ágnes.) — b) Pál 1702. (hidvégi Nemes Sára.)

Zsófia 1759. (csekelaki Varsányi György.) — Adám 1740—1760. (borsai Nagy Krisztina.) — József (n.-váradi Horváth Éva.) — Tamás a) Harasztkereki Kata. b) k.-borosnyói Tompa Zsófia. — Ilona (n.-borosnyói Bartha Gábor.) — Bora (s.-szentiványi Szentiványi N.

László 1760—1786. (tordai Salánki Sára.) (Folytatása a tuloldalon.) — Klára (kövesdi Boer Simon.) — a) Pál † 1804. — (a.-csernátoni Vajda Bálint.) — a) Julia — b) Tamás † — b) Elek.

István 1781. (szt-mikl. és óvári Pongrácz Erzsi.) — Pál (Sombori Ágnes de ead.) — Elek 1795. Királybiró. (léczfalvi Gyárfás Klára)

Farkas (sarkadi Csatári Anna.) — Teréz (kilyéni Székely Károly.)

Károly (szotyori Nagy Ágnes.) — Lajos (n.-váradi Horváth Teréz.)

Ádám (léczfalvi Gyárfás Anna.)

József (Ádámosi Karolina.) — István Éva (Folytatása a tuloldalon.) — Zsigmond (n.-váradi Horváth N.) — János (k.-borosnyói Tompa Zsófia.)

Samuel (léczfalvi Gyárfás Zsuzsa.) — Ferencz. — Miklós † 185[illegible]. Kanonok. — Róza (léczfalvi Gyárfás Ferencz.)

Anna (csávosi Vas Zsigmond.) — Karolina (Fülöp Sándor.)

Mária (k.-borosnyói Tompa Samu.)

Elek (n.-váradi Horváth Franciska (Folytatása a tuloldalon.)) — Erzsi (hilibi Gál József.) — Teréz † 1800. (tamásfalvi Thuri Antal.) — Miklós † 1861. a) diódváraljai Miksa Polixena. b) széplaki Petrichevich-Horváth Róza.) (Folytatása a tuloldalon.)

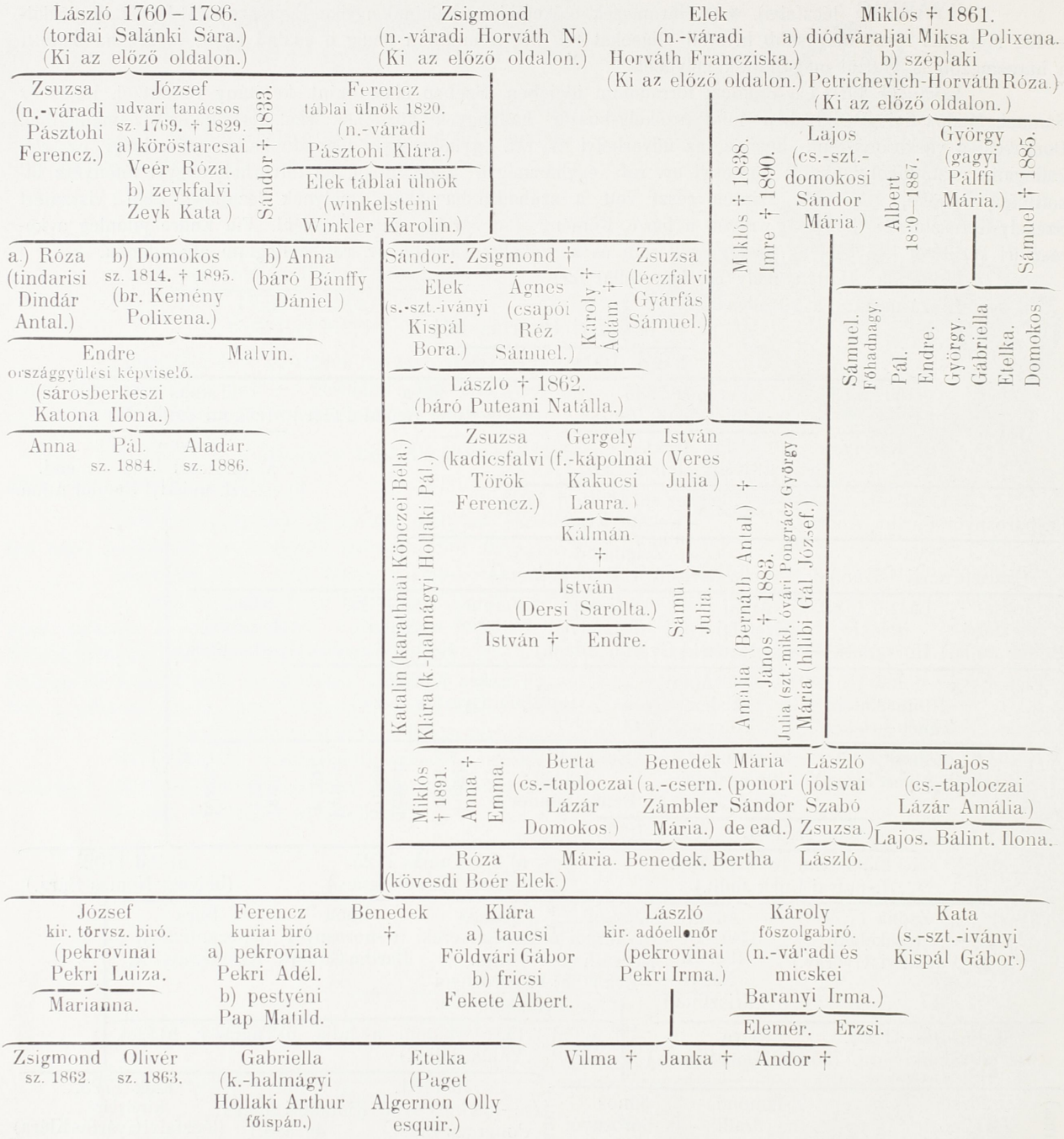

Megjelent a Turul 1897. évfolyam 3. füzetében. Leirta Török Pál.

GYARMATHY (gyarmathi). E család 1676. február 12-én kapott ujból nemességet, a mikor Apafi Mihály fejedelem Gyarmathy Andrásnak ad czimeres nemeslevelet.

Belső-Szolnokvármegyéből származnak, a hol 1839-ben nemességök a prod. forum által megtámadtatván, Gyarmathy János és Mihály — Andrástól való leszármazásukat bebizonyitották, valóságos imunis nemeseknek itéltettek.[1]

[1] Itélet Gyarmathy Ferencz nyug. törv. biró birtokában Sz.-Udvarhelyt.

Udvarhelyvármegyében Sándor telepedett le, ki 1848-ban itt is halt meg; fiai közül Ferencz nyugalmazott törvényszéki biró, ügyvéd és birtokos, a zálogközvetitő intézet és betéti pénztár elnöke és az ev. ref. egyházkerület képviselője; fiai: Dezső dr juris, birtokos és Udvarhely város polgármestere; Ferencz kir. járásbiró Nagy-Sinken.

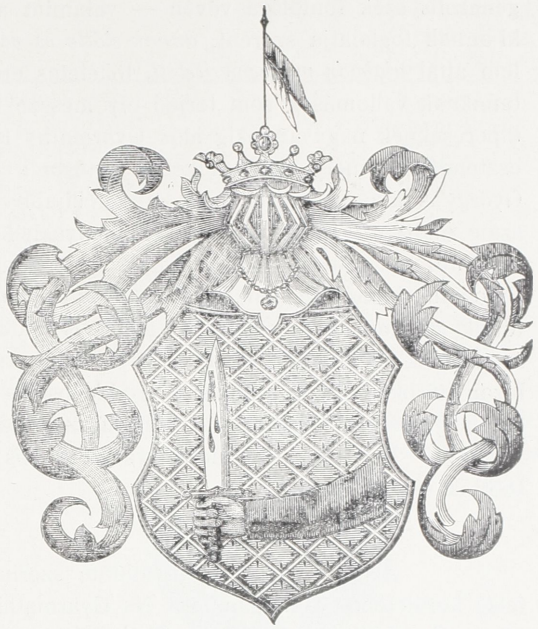

Czimerök: Kék paizsban veresmezü kar, véres tört tart. — Sisakdisz. — Foszlányok: Kék—arany, veres—ezüst.

Leszármazási táblájok a következő:

gyarmati Gyarmathy András
Désről.
1676-ban Apafi Mihálytól ujabban megnemesittetett.
István 1740-ben még él.
György 1796. István ifj.
Mihály 1839. János 1839.
Rettegen.

Ferencz. | Sándor sz. 1805. † 1848. birtokos, városi aljegyző Sz.-Udvarhelyt. (Ilyenczfalvi Gál Róza). | János jószágigazgató. (Daróczi Róza). Julia (Szél Károly).

Ferencz sz. 1830. nyug. törvszéki biró, ügyvéd. (Rápolti Katalin). | Róza. (Kovács Mózes). | Sándor birtokos. a) Gálffi Ágnes. b) Nozaki Lujza. | Jósef. (Csép Zsuzsa). Endre, József. | Katalin. (Rápolti Domokos). | Károly. (Ferenczi Vilma)

b) Sándor. | b) Ákos. | b) László cs. és kir. tiszthelyettes. | a) Ida. (Doros György). | a) Emma. (Biró Áron).

Erzsi (Stresztig János Budapest). | István. | Vilma. | Károly. | Mária. | Anna. | Emma. | Sándor. | Lujza.

Dezső sz. 1858. Dr juris, birtokos, polgármester Sz.-Udvarhelyt. (szemerjai Szász Anna). | Ferencz sz. 1868. kir. járásbiró Nagy-Sinken. (Kis Ella). | Vilma. (Hlatky Miklós főreál. tanár). | Róza. (késmárki Lányi Imre kir. postamester). | Anna. (késmárki Lányi Ernő kép. tanár Bpest).

Ferencz sz. 1896. Julia sz. 1897. | Miklós sz. 1895. Ildi sz. 1893.

Másolat.

A köz felperesnek Gyarmati János és Mihály Producens alperesek ellen személyes nemességek megbizonyitása iránt lefolyt keresetében Nemes Belső szolnokvármegye törvényes derék szekén Deésen 14-ik mártius 807-be hozott és kimondott

Itélet.

A producens alperesek, a köz felperes által nemességek kétséges vólta iránt inditott ezen keresete alól leendő feloldoztatások s következés képpen nemességek megbizonyitása fundamentumaul be adják regio tabulare transumtumban boldog emlékezetü Apafi Mihály erdélyi fejedelem által Gyarmathy Andrásnak, a kitől is kivánják a producens alperesek magok származásokat lehozni 1676-ban 12. febr. adatott armalis Sub nro 2-án két rendbeli esketéseket, s ezeknek autenticatióját, Sub nro 3. 4. 5 végtére birtokosságok megbizonyitását magában foglalva három rendbeli testimonialis leveleket, sub nro 6. 7. 8 mely bizonyitó erősségeknek foglalatjokat, s az köz felperes által tett azon ellenvetéseket, hogy az exhibealt armális annak publikatioja kinem tétetvén erő nélkül való legyen és hogy az alperes genelogiáját az első impentránstól a beadott esketéseket, az abban irt Tanuk 120 esztendőkről vallomást nem tehetvén, lenem hozhatnák, ezen törvényes

generolis szék fontolóra vévén — valamint a kifogás alá jött ármálisnak melynél fogva Gyarmathy András a ki annak foglalatja szerént, *annak előtte és valóságos Immunitásban élő* boldog emlékezetü Apafi Mihály fejedelem által *ujabban megnemesitetett,* tökéletes ereje el nem enyészhetik, ugy a beadott esketésekben foglalt koros tanuknak vallomások sem terjed oly messze üdőre, hogy emlékezeteket fellyül haladná, melyben a tanuk az alpereseknek nagy attyokig idős Gyarmathy Istvánig viszik fel, magok bizonyos vallomásokat, aki még 1740-ik esztendőben, mely időről a két esketésbeli tanuk könnyen emlékezhetnek élhetett, a mint hogy ennek fia György is a producensek édes attyok ifijabb István testvére meg 1796 ik esztendőben is élt, a mint a 4-ik szám alatti esketésből kitetszik — melyeknél fogva megbizonyitvák a producens alperesek idősb Gyarmathy Istvántól lett származásukat, a ki a 2-ik szám alatti nemes Belső szolnok vármegye tisztsége által adott testimonialis bizonyitásánál fogva *1676-ik esztendőben ezen vármegye nemes rendjei közzé beiratott volt* megbizonyitották *valóságos nemességeket is;* annál is inkább hogy *idősb* Gyarmathy Istvánnak attya és András a beadott ármálisnak erejénél fogva *az előtt is már immunitásban* élvén ujabban megnemesitetett, következésképpen ezen bizonyitásoknál fogva az alperes producensek a 6-ik 7-ik 8-ik számok alatt beadott levelekkel magok birtokosságukat is hitelesen megmutatván, nemesi szabadságukban meghagyatnak és *valóságos Immunis nemeseknek* itéltetnek.

Belső szolnok vármegye törvényes derék széke jegyzőkönyvéből Deésen November 18-ik napján 1839-ik esztendőben

kiadta ***Dadai János***
főnótárius.

Alább irt ezennel hivatalom szerint bizonyságot teszek arról, hogy ezen Ngs Belső szolnok megye felső kerületében Rettegen lako Ns Gyarmathi János tökéletes nemesi szabadságban él, minden adófizetéstől és azzal együtt járó terhektől egyáltalában ment, és azokkal nem terheltetik, kinek természet szerint való és törvényes házasságból született és mostan Ns. udvarhelyszékben nevezetesen Udvarhely városában tartózkodó fia Sándor, hogy minden rendén levők által véle született nemesi szabadságában megtartassék és minden előforduló esetekben mint kétségen kivül való nemes ifju, ugy tractaltassek és nézettessék ezennel hivatalossan ajánlom. Irtam és tulajdon nevem aláirásával szokott pecsétemmel megerősitettem.

Ns. Bszolnok vármegyében fellörben Áprilisnek 27-ik napján 1825-ik esztendőben.

Waass Antal s. k.
a fenirt Ns. vármegye felső kerülete fő Birája.

(P. H.)

GYEPESI (küsmödi). 1614 ben Gyepesi Péter Küsmödön biró[1] További adataink hiányzanak.

GYERGYAI (kis-solymosi). Ősi székely család, melyet némelyek M.-Kibédről származtatnak, ezt azonban autentikusnak elfogadni nem lehet, mert a történelmi adatok egész lánczolata a mellett szól, hogy Bözöd vala bölcsője e családnak. 1614-ben Gyergyai Pál Bözödön lustrál[1] s innen költöztek M.-Kibédre, de a XVII. század végén Mihály ismét vissza kerül, ennek fia Péter Kis-Solymosra költözik.

1652-ben Gyergyai Mihály nyert primipilaris levelet.

Leszármazásuk a következő:

Gyergyai Mihály 1652

1715-ben osztozkodnak: Gergely † | Mihály (Faluvégi Sára). | Péter Kissolymosra költözik. (Simén Kata.)

Judit. (Dósa András).

Pál kolozsvári tanácsos. 1. Eperjesi Sára. 2. Rázmán Krisztina.

Krisztina. (Visovati András).

Pál kolozsvári hivatalnok. a) tordai Székely Klára. b) Komjátszegi Hedvig.

Péter † 1758.

Zsuzsa. (Huszár Mihály † 1757.)

Sára. (Desikovics Márton † 1757.

Anna. (Lőrinczi György).

Krisztina. (Árkosi Ferencz).

Mihály. 1. Feleki Bora. 2. Feleki Zsuzsa.

(Folytatása a túloldalon.)

Pál. (Zilahi Mária Tordán.)

Anna. †

Hedvig (Bodor József).

László kolozsvári biró és tanácsos 1794—1814. 1. Fekete Mária. 2. Barra Krisztina.

Sára. †

Samu. † Mária. †

Zsuzsa. 1) Ágoston József. 2) Cseki Sándor.

Rozália. (Lőrinczi Mihály).

Ferencz kolozsvári tanácsos 1848. Pesten képviselő.

László. (Joó Eszter). Karolina.

Klára. (Kovács János).

Julia. †

[1] Udvh. M. L.

Mihály (Ki az előző oldalon.)
1. Feleki Bora.
2. Feleki Zsuzsa.

Krisztinia. † | Mihály † 1822. | Samu. † | Bóra. † | Ferencz hires nyelvész Kolozsvárt. (Barta Zsuzsa). | Pál. | Krisztinia. | Samuel. (Gyergyai Bora). Árpád. Dr Med.

Bora. (Gyergyai Samu). | Klára. (Sándor István). | Mihály. † | Róza (Fejér Márton). | Zsuzsa. (Árkosi Lajos. alispán Alsófejérm). | Nina. (Ferencz József unitár. püspök.)

Leszármazási tábla Sz.-Kereszturi unitár. gymn. Mike S. genealógiai coll. 206. oldalán.

E családból származott a leszármazási táblán is feltüntetett Gyergyai Ferencz hires nyelvész, ki Kolozsvárt „A magyar nyelv sajátságairól“ és „Magyarosan“ czimü müveket irta. A m.-kibédi és kissolymosi előnevet használták.

Bözödön Gyergyai József és fia József e családból valók.

GYERTYÁNFFY (bobdai). E család Torontálvármegyéből származik, hol kiterjedt birtokuk volt. Erdélyben Gyertyánffy Antal, Lukács, Kristóf és Jónás kolozsvári kereskedők nyertek 1795. junius 25-én czimeres nemes levelet[1].

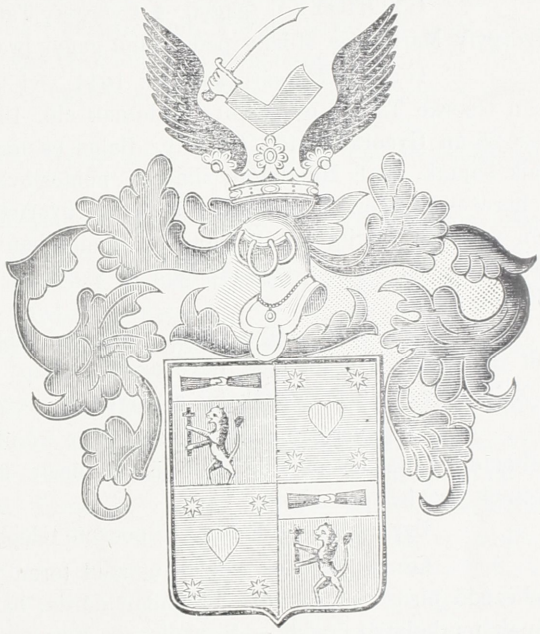

Kolozsvárról jöttek Sz.-Udvarhelyre, itt Gyertyánffy Jónás az első, kiről biztos adataink vannak. 1805-ben a szent Ferencz-rendiek templomában Szent-Anna tiszteletére oltárt emeltetett, mely ma is fenn áll.

Egy ága Brassóban, egy más Magyarországon él.

E család kötelékébe tartozott Gyertyánffy Ferencz, ki 1849-ben mint honvéd főhadnagy a kökösi ütközetben vérzett el és Gyertyánffy Jónás, ki szintén 1849-ben Szentkeresztbányán kartács és bomba öntéssel foglalkozott, — kinek azonosságát az imént emlitett Jónással megállapitani nem lehetett.

Czimerök: Négy részre osztott paizs, az 1. és 4-ik osztály veres mezejében felül egy—egy kisebb sárga osztály, melyben két jobb kéz egymásba téve látható, az alsó részben egy-egy oroszlán keresztet viszen. A 2. és 3-ik mező kék, annak közepén egy-egy sziv négy ezüst csillaggal körülvéve.

Sisakdisz: Két sas szárny között egy kék mezü kar karddal. Foszlányok: Ezüst—piros, arany—kék.

Az udvarhelyi ág a következő:

Antal
kereskedő Udvarhelyt.
a) László Katalin.
b) Kovács Czeczilia.

István kir. tanácsos, a Ferencz-József rend lovagja, nyug. pedagogiai igazgató. Számos iskolai könyv nek szerzője. | Jónás † 1864. Udvarhelyen kereskedő. (Nán Katalin). | Mária † (Nagy József kincstári gazd. intéző).

Albert. sz. 1849. kereskedő. | Póli. (Szenti Bálint p. ü. minist. titkár). | Gábor. sz. 1853. kereskedő, törvh. biz. tag. | Bálint. sz. 1855. m. kir. honv. alezredes. (Gyertyánffy Constantia). | Teréz. (Suppan Vilmos kir. tanácsos, felső leányiskolai igazgató Budapest). | Boldizsár sz. 1859. okl. gazdász. | Katalin. (Balás Imre ev. ref. lelkész Segesvárt.)

Aladár. | Kornélia. | László.

GYÖNGYÖSI (bözödujfalvi). † 1806-ban Gyöngyösi József van felvéve.[2] Kihalt.

GYŐRI (malomfalvi). † E család 1712-ben Malomfalván fordul elő.[3] Kihalt.

[1] Dr Illessy és Ptekó k. k.
[2] Lustr. könyv. Udvh. M. L.
[3] 1712. évi lust. könyv. Udvh. M. L.

GYŐRFFY (kobádfalvi). A XVIII. század elején telepedett egyik ága Sz.-Kereszturra. E családból ma Győrffy János, Pál, Miklós, József, András, Gergely, Mózes, Imre és ezek gyermekei élnek Keresztúrt.

Győrffy Károly Huszton, Győrffy Dénes Nagy-Ekemezőn birtokosok.

E család kötelékébe tartoznak továbbá Győrffy Lajos m. utbiztos és Győrffy István, kinek fia gymnasiumi tanuló.

Kobádfalván (ma Kobátfalva) 1614. évben Győrffi György lustrál.[1]

GYÖRGY (bogárfalvi). György István lustrál 1614-ben Bogárfalván, egy más István ugyanazon évben Bözödön.[1]

A bözödi György család kihalt, de a bogárfalvi az egész megyében elterjedt.

1712-ben már Zetelakán, Lövétén, Szt-Erzsébeten és Abásfalván találunk hasonnevü székely családokat, melyeknek ivadékai az utóbb nevezett községekben ma is élnek.

GYÖRGY-DEÁK (bogárfalvi). Vágásból származott a XVII. század végén Bogárfalvára, hol Péter 1848|49-ben a szabadságharczban tevékeny részt vesz. Fiai: János és András, valamint ezek gyermekei, továbbá György-Deák Pál, Márton és Ferencz és ezek gyermekei élnek Bogárfalván.

GYÖRGYFY (gagyi). † Györgyfy Tamás és Pál 1602-ben esküsznek fel a császár és király hüségére.[2] Györgyfy Márton és Mihály pedig mint gagyi primipilusok fordulnak elő 1614-ben.[1] Kihalt.

GYÖRKE (vargyasi). Az 1614. évi lustra könyvben Georke Tamás és Bálint fordulnak elő. 1675. november 26-án Gyeorke Péter, Gergely, Balás és törvényes utódaik kaptak Apafi Mihálytól czimeres nemeslevelet,[3] melyet a harcztéren szerzett érdemek jutalmául nyertek, megmentvén vargyasi Daniel Mihály életét, a mennyiben az alóla kilőtt ló helyett Péter a sajátját adja át s gyalog menekül az ellenség elől.

Egy 1775. május 28-án kelt kir. táblai okmányból kitetszőleg e családnak neve azelőtt „Pap“ volt s csak a XVI. század végén vették fel a „Györke“ nevet.[3]

Vargyasról a XVII. század vége körül száldobosra költöztek s csak nemrég került Györke Károly kir. főerdész őseinek székhelyére vissza.

Egy ága a családnak Köpeczen telepedett le.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren jobb lábára nehezedő piros ruhás vitéz, jobbjában dárda, baljával kardjának markolatját fogja. — Sisakdisz. — Foszlányok: Piros — arany, kék — ezüst.

Leszármazásuk a következő:

Balás 1675.

István

András

József
sz. 1783-ban Száldoboson.
(árkosi Gyujtó Róza.)

József	Károly	Anna	Karolina	János sz. 1833.
1848-ban esett el.	1848/49-ben főhadnagy a Kossuth-huszároknál.	(Mátyus Dénes.)	(Kakasi Mihály.)	ev. ref. pap. (Talyai Amália.)

Károly	Róza	János
sz. 1860. m. kir. főerdész. (Madaros Lotti.)	képezd. tanuló.	gymnasiumi tanuló.

Ernő sz. 1891. Margit.

[1] Udvh. M. L.

[2] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

[3] Eredeti okmányok Györke Károly kir. főerdész birtokában Vargyason.

GYULAFFY (zátoti gróf. * ○ † E család származási helye Magyarországnak dunántuli része, hol Csobáncz várának ura vala; két ágra szakadt; az egyik Szatmárvármegyébe, a másik Erdélybe költözött.

Törzse Baldin Gyula már 1274-ben élt, de a család szereplése a XV. és XVI. századra esik és pedig I. István 1507-ben a kir táblánál biró, birtokai nősülései által folyton gyarapodtak; első neje Rozgony Dóra (1499.), második Fáncsi Kata (1528.). Fiai: III. László 1542-ben Telekessy Imre vezérlete alatt nagyobb lovascsapat élén Fejérvárnál a törököket veri meg, 1551-ben mint hadnagy harczol Lippa ostrománál Nádasdi Tamás seregében. 1562-ben Hegyesd-vár ostromában vesz részt. 1563-ban Miksa koronázásán aranysarkantyus vitézzé avattatik. 1566-ban mint tihanyi kapitány saját költségén tartott több száz lovassal, Győrnél nálánál ötszörte erősebb török sereget ver szét és nagy részét elfogja. 1575-ben Békési Gáspár ellen harczol Báthori mellett Erdélyben. Ily fényes mult után nem csoda, ha a Báthoriak kegyébe esik a család s jutalmul Szilágy-Cseh várát és 63 falut nyer — s igy veté meg alapját jószágainak Erdélyben. 1599-ben Báthori Endre alatt Fejérvár parancsnoka lőn.

IV. László Bocskainak jeles vezére, miután csaknem egész Erdélyt s azzal a Bárczaságot is meghódoltatta ura számára, Baczonban (Udvarhelyszék) megbetegedvén, 1605. julius hó 28-án meghalt. Széchy Katalintól három leánya és egy fia maradt: Sámuel, ki kővári kapitány és Dobokavármegye főispánja volt 1629—1630-ban, s kinek Bethlen Annától egyetlen leánya Mária: késmárki gr. Tököly Istvánnak neje 1659. nov. 19. életkorának 22-ik évében halt meg. — Késmárkon a vár templomában temettetett el.

Mihály, testvére III. Lászlónak, mint a főbb nemesek egyike az 1569-iki országgyülésen is szerepelt, 1571-ben Szent-Györgynél esett el.

János 1528-ban élt Csobáncz várát birta, Rapoka, Gyula-Keszi, Tomaj, Lad stb. helységekkel. Neje Devecseri Csoron Dorottya, fiai: György és András.

Lestár (Eustach) Erdélyben szerepelt, mint Báthori Zsigmond tanácsossa és a török udvarhoz többször követ. Tudományos férfi volt, számos jegyzeteket hagyott maga után, — melyek Erdély történelmére sok világosságot vetnek, ezeket mint tudjuk Bethlen Farkas fel is használta. Ennek testvére György 1574-ben halt el, — neje Tahy Anna, leánya Kata (kigyósi Ferenczné), fiai: Miklós és Kristóf.

Miklós Szathmár várának 1620-ban alkapitánya, 1628—1632-ig Szathmármegye alispánja, — második neje Bay Erzsébet.

Kristóf 1605-ben Sümeg alatt a Bocskaiak fogságába esett, később megszabadult; nejétől, nemeskürthi Pogrányi Zsófiától László gyermeke ismét Erdélybe szakadt. Most jövünk tulajdonképp Udvarhelyszékre. Ráthoti Gyulafi László gróf volt az első, ki Udvarhelyszékben Szt-Demetert telepedik le, nevezzük tehát őt I. Lászlónak. Ez a szentdemeteri Balázsy család utolsó sarját Erzsébetet veszi nőül s a Balázsiak kastélya is reá szállt, 1535-ben Erdélyben honosittatott. 1605-ben bogáthi Bogáthi Menyhért lőn helyébe az erdélyi hadsereg fővezére. 1660-ban halt el. Ennek fia II. László örökli az emlitett javakat — de nem sokáig birja, mert őt állitólag nejének Geröffi Borbárának anyja Geröffy Györgyné „megétette.“ Marosszék főtisztje volt és Apaffy korában nagy szerepet vitt. 1686-ban a deputatio egyik tanácsosa, később Tököly ellen a Heisler táborában tábornok, végre kormánytanácsos és 1693-ban grófságot nyert. Kolozsvárt halt el 1699-ben. Tanult katona ember volt és a református vallásnak nagy persecutora. Neje másodszor gróf Kornis Istvánhoz ment férjhez. Most már ennek fia III. László örökli a szentdemeteri javakat. III. László született 1699-ben; előbb Udharhelyszék főtisztje, később erdélyi udvari kanczellár, — lakodalmát 1725. aug 20-án Szt-Demeteren tartá. Meghalt Bécsben 1754. szept. 27-én. Ennek fia IV. László, kit csecsemő korában, mint mondják egy felbérelt dajka a szentdemeteri kastély ablakán kiejtett s benne a ráthoti Gyulaffi család fiága kihalt Erdélyben, — ily tragikus sors üldözte e családot. III. Gyulaffy László Eszter nevü leánya Eszterházi Dánielhez ment nőül, ennek leánya Révaihoz, ennek leánya gróf Traun Károlyhoz, kiktől gróf Tholdalagi vette meg a kastélyt.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

Baldinus Gyula 1274.

Gyula—István. | Gyula mester.

Gyula—János.

(Folytatása a tuloldalon.)

Gyula—János. (Ki az előző oldalon).

Gyula mester
de Ráthot 1380.

Ratold 1420. Zsigmond. 1420. I. László 1431.

I. István
kir. táblai ülnök. 1507.
(1. Rozgony Dóra 1499.
2. Fáncsy Kata 1528.)

II. László 1466.

III. László
tábornok.
1549—1575.
(Forgács Margit.)

Mihály
elesett 1571.
Sz.-Györgyvárnál.

I. János[2] 1528.
(devecseri Csoron Dóra.)

Sára
(1. Horvatinovics Bertalan.
2. Ludpregi Turóczi István.)

Potentiana
1528.
(vásonkői
Horváth Ferencz.)

Ferencz.[1]
1572.

VI. László
† 1605.
(Széchy Kata.)

Fruzsina
(homonai Drugeth Gábor.)

Zsigmond. Erzsi.

Sámuel
kővári kapitány.
Doboka város főispánja.
1629—1630.
(Bethlen Anna.)

Zsuzsa 1664.
(1. Wesselényi Pál.
2. Liszti Ferencz.)

Bora
(1. Kapy András.
2. Barcsay Zsigmod.)

Mária.

Mária † 1659.
(Tököly István.)

Második tábla.

János 1528.
(devecseri Csoron Dóra.)

Kata
(Horváth Ferencz.)

György 1574.
(Tahy Anna.)

Mihály.

Ismretlen 1589.
(Pethő László.)

Lestár
történetiró 1574.

András 1574.
Szathmárban.

Kristóf[3] 1610.
(Pogrányi Zsófia.)

Kata
(Kigyósi Ferencz.)

Miklós 1628.
szathmári alispán
és váralkapitány.
(1. Pethő Zsuzsa.
2. Bay Erzsi.)

Kata
(lukafalvi Zarka Pál
1649.

Mihály
1630.

István.

I. László 1668.
(Balási Erzsi.)

Jusztina
(szt.-györgyvölgyi
Bakács Sándor.)

Zsófia.

Judit
(Czopaki
István.)

Fruzsina
(Csomaközy Zsigmond.)

IV. László 1649.
(1. Máriássy Mária.
2. Illosvay Anna.)

György 1695.
(Kende Éva.)

II. László gróf
1693. † 1699.
(Gyerőffy Bora.)

Klára.

Zsófia
(1. Bánffy György.
2. gróf Csáki Gábor.)

Krisztina
(Bergányi László.)

Samu.
†

György.
†

Maria
(Pogány Ádám.)

László.

Miklós.
Az utolsó.

Mária
(Rhédey
Ferencz.)

Bora
(Vay
Ábrahám.)

Miklós.
†

III. László
erdélyi kanczellár
† 1754.
(gróf Haller Éva.)

Borbára
(gr. Eszterházy Dániel.)

Hogy a család többi tagjaival is megismerkedhessünk, idéznem kell kivonatban „Nagy Iván Magyarország családai“ czimü müvéből még a következőket:

Jánosnak, devecseri Csoron Dorottyától volt még egy fia András, ki népesitette a családot. Ezen András 1583-ban Szathmárvármegyében Géberjén és Nábrád helységben részbirtokot kapott királyi adományban. Leánya Kata lukafalvi Zarka Pálnak neje volt.

Fia Mihály 1630-ban élt. Ennek gyermekei: Fruzsina Csomaközy Zsigmondné és László, kik 1647. junius 25-én osztoztak meg Szathmármegyében Nábrádon. A most emlitett László nejével Máriássy

---

[1] Ezeknek testvéreik: György 1520. Boldizsár 1539. Zsigmond 1528. és Dóra 1528.

[2] Ezen ág a második táblán folytatódik.

[3] Kezdődik az erdélyi szt.-demeteri ág Udvarhelymegyében.

Máriával 1657-ben Komoróczy Györgytől és ennek hitvesétől Ukovityi Katától Csekében egy jobbágyságot vesz zálogba. 1664-ki julius 12-én Kassán kelt levélben szintén nejével együtt borsodmegyei Horváti-Bessenyő és puszta-kazinczi részbirtokát Göcze Istvánnak zálogba adja.

Az e táblán álló és már emlitett Kristóf 1640-ki szept. 6-án lépett egyezségre Gyulaffy Katalin maradékaival Zarka Mihálylyal és Angyal Györgygyel, — mely szerint ez utóbbiak minden követeléseiktől elállottak, melyeket Csobáncz vára osztályakor Kristóf ellen támasztottak viszont Kristóf kötelezé magát, hogy minden javait és birtokait t. i. Csobáncz vára és egyéb zala- és somogymegyei falu- és pusztabeli birtokai halála után egy itélőmester közbejövetele mellett kétfelé osztassanak, felerésze Lászlónak és fele Katalin testvérének Zarka Pálné utódainak adassanak. Ezek szerint már ekkor az erdélyi ágon kizárólag csak Kristóf és András ágazata birtokolta Csobánczot. Lászlónak második neje Illosvay Anna volt. Fia egy maradt: György, kinek Kende Évától gyermekei: Krisztina, Bégányi Lászlóné, Sámuel, György, Marialla Pogány Ádámné. László, Mária Rhédey Ferenczné, Bora Vay Ábrahámné (1752.) és Miklós. Ezek közül Lászlónak egyetlen fia volt Miklós, ki Tiszántul lakott s családja fényes nevét a sirba vitte.

E családhoz tartoztak még: 1564-ben Gyulaffy Zsófia Amade Péterné, utóbb Sághy István jegyese, — és 1590-ben Gyulaffy Zsófia Bársony Jánosné.

Czimerök: Négyrészre osztott paizs, melynek első és negyedik osztály kék mezejében kettős farku, ágaskodó oroszlán, első jobb lábában kivont kardot tartva. A második és harmadik osztály ezüst mezejében egy leveles tölgyfáról 3 makk szemlélhető. A paizs közepében még egy osztály, melynek arany mezejében kétfejü fekete sas kiterjesztett szárnyakkal s lábakkal látszik.

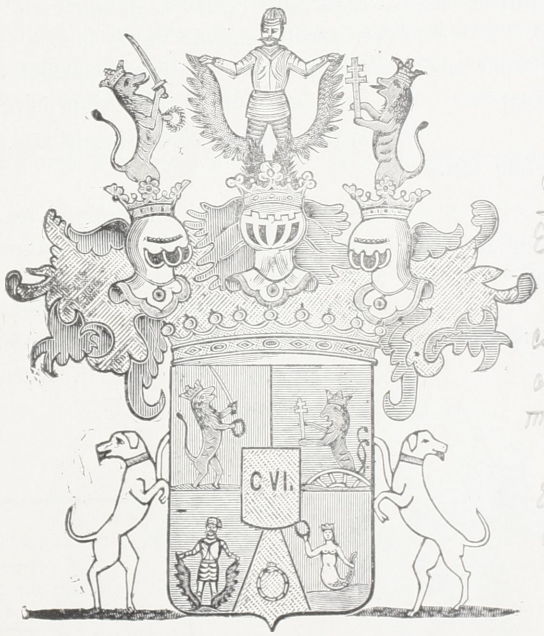

GYULAY * ○ (marosnémethi és nádaskai gróf). E család a nemzeti fejedelmek korában szakadt be Erdélybe Magyarországból. Törzse Gyulay Ferencz dévai és jenei kapitány később zarándi főispán. 1651-ben pedig Váradra alkapitánynak tétetett, kasza, kalodva, mártonos és kázmér, továbbá a petneházi István-féle jenői jószágokat kapta. 1652-ben vonakodott hadakozni II. Rákóczi György ellen. Ferencznek fia István Kemény János fejedelem asztalnoka, jelen volt 1662-ben a nagyszöllösi ütközetben — a hol a fejedelmet akarta megmenteni — s lovát a fejedelemnek átadta, de az üldözők ott érve őket, a fejedelemmel együtt felkonczolták.

István Pécsi Simon kanczellárnak leányát Pécsi Margitot vette nőül s ezzel szép vagyonra tett szert.

II. Ferencz az udvarhelyi főkirálybiró 1694-ben báróságot és 1701-ben pedig magyarországi és osztrák örökös tartományokra nézve grófi rangot nyert. Első nejétől III. Ferencz, második nejétől mint azt a családfa is mutatja III. István született s ez által a család két ágra oszlott.

A család leszármazása a következő:

I. Ferencz 1651.
váradi alkapitány.

István 1662. asztalnok
(szt.-erzsébeti Pécsi Margit).

II. Ferencz	István.	Krisztina.	Judit.
udvarhelyi főkirálybiró. 1694-ben báró, 1701-ben gróf. (1. Barakonyi Klára). (2. Kapy Mária).		(gróf Gyulaffy László).	(Angyalosi István.)

1-től III. Ferencz	2-tól III. István.	Kata.
tábornagy 1707—1729. (gr. Bánffy Mária).	tábornagy 1735—1759. (Bánffy Judit).	

I. Sámuel	IV. Ferencz	József	László †	Kata
tábornok 1773—1802. (br. Bornemisza Anna).	tábornok. (gr. Haller Karolina).	kővári kapitány. (br. Josika Mária.)		(br. Alvinczi Gábor.)
(Folytatása a tuloldalon.)		(Folytatása a tuloldalon).		

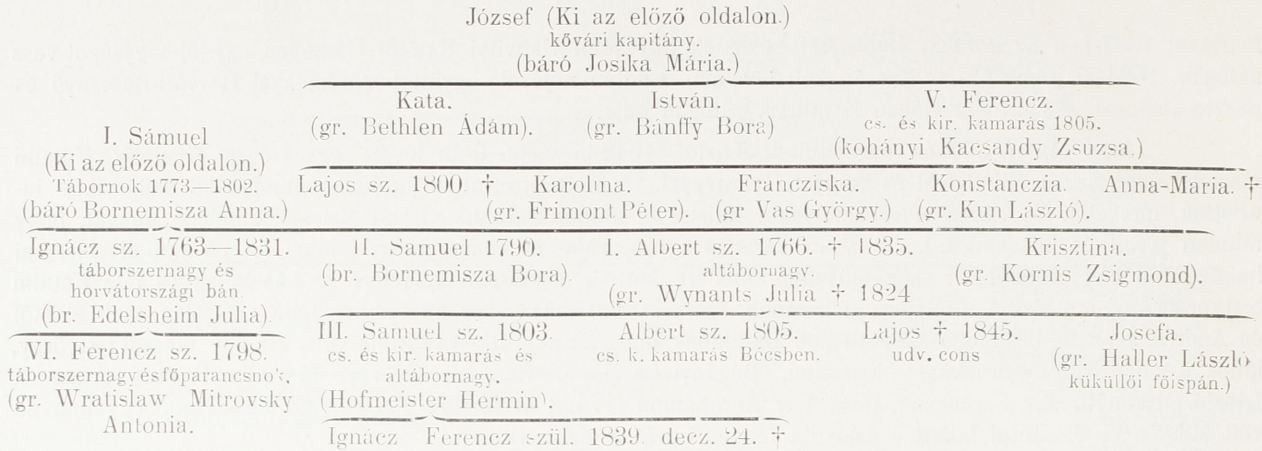

Családi czimerök: Négy felé osztott paizs. Az első osztály vörös mezejében zöld alapon koronás oroszlán növekvőn, jobbjában kivont kard, baljában zöld koszorut tart. A második osztály kék mezejében zöld térből egy ezüst félkerék látszik ki, abból koronás növekvő oroszlán lábaival arany kettős keresztet tart. A harmadik osztály kék. Abban arany koronából előtünő két arany szárny között egy pánczélos, sisakos vörös tollas vitéz áll, kezeivel a szárnyakba fogódzva. A negyedik osztály vörös mezejében hullámzó viz szinen egy koronás szirén emelkedik, jobb kezében kigyót — bal kezével a kigyó farkát fogja. A paizs aljáról kup alakban felnyuló arany osztályban farkát szájában tartó koronás kigyó van. A paizs közép osztályában arany udvaron C. VI. betük (VI. károly császár neve) látszik. A paizson grófi korona s azon 3 koronás sisak áll, — a jobb oldalin egy vértbeli koronás oroszlán karddal és borostyán koszoruval, a középsőn két sasszárny közt álló pánczélos vitez és a bal oldalin egy kettős keresztet tartó oroszlán áll.

Foszlányok: arany vörös, arany kék. A paizsot két arany örves fehér vizsla kutya tartja — fejeikkel kifelé fordulva.

HADNAGY (pálfalvi, malomfalvi és farkaslaki). Székely család. Hadnagy János Szent-Imrén három jobbágyot kap adományban Báthori Gábortól 1609. október 14-én. Pálfalvi Hadnagy Mátyás 1611-ben Mikó Ferencz ellen küzd.[1]

1614-ben Malomfalván Hadnagy Mihály, Ferencz és András lustrál, ugyanazon évben Farkaslakán Hadnagy Jakab;[2] nem lehetetlen, hogy az utóbbi két ág a pálfalvi Hadnagy család ivadéka.

A malomfalvi ág még a XVIII. században kihalt, a farkaslaki él.

Családi táblázata következő:

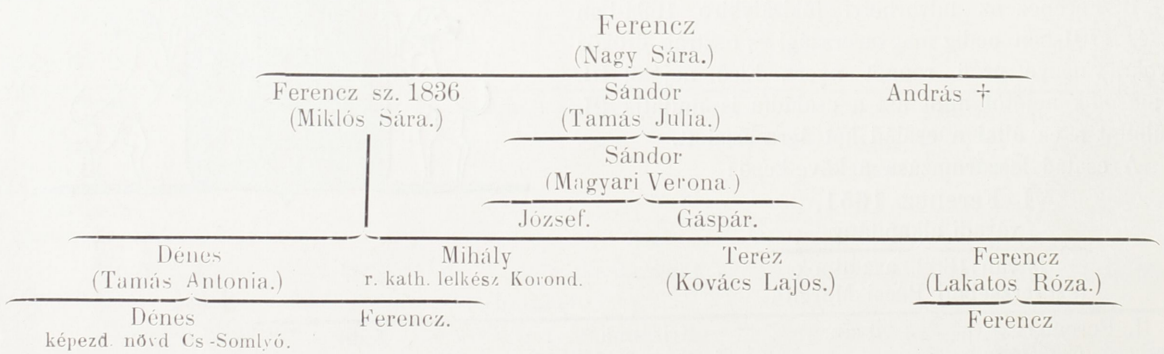

HAJDÓ (szentléleki). E család a marosszéki Panit községéből származik, hol „Hajdú"-nak irták nevöket.

A XVII. században Hajdú János elvevé Csür Jakab leányát és Szentléleken alapitott családot. Onnan egy ág Hétúrra szakadt s Hétúrról Szent-Erzsébetre, ezek a Mihály ivadékai.

[1] Nagy Iván M. Cs. V. köt. 14. oldal.
[2] Udvh. M. L.

A szentléleki ág ma mintegy 15 családból áll, u. m.:

1. Hajdó Imre a Hajdó Imre és Geréb Mária fia, született 1851-ben; első neje Szente Julia, második Sándor Róza; gyermekei: a) István, a) Julia, a) Zsigmond, b) András, b) Lukács.
2. Hajdó Gáspár (neje: Imre Veronika), fia: Balás.
3. Hajdó Lőrincz (neje: Hajdó Róza) és gyermekei.
4. Hajdó Lajos (neje: Hajdó Anna).
5. Hajdó Ignácz (neje: Hegyi Teréz) és gyermekei.
6. Hajdó Mózes (neje: Barabás Róza), fia: Mózes.
7. Hajdó P. Ferencz (neje: Miklós Judith), gyermekei: Ferencz, Dénes, Domokos, Julianna, Veronika és Teréz.
8. Hajdó Gy. János (neje: Hegyi Teréz), fiai: Domokos, András, Ferencz, Zsigmond és Menyhárt.
9. Hajdó Ferencz (neje: Hegyi Katalin) és gyermekei.
10. Hajdó László (neje: Péterfi Róza) és gyermekei.
11. Hajdó Lajos (neje: Ambrus Lina) és gyermekei.
12. Hajdó S. Ferencz (neje: Hajdó Borbára) és gyermekei.
13. Hajdó M. Ferencz (neje: Hajdó Anna) és fiai: Tamás és Ferencz.
14. Hajdó Mihály (neje: Bak Anna), fia: Márton és
15. Hajdó Lőrincz.

A szenterzsébeti ág is kiterjedt, közülök Hajdó János és fia Kálmán, Hajdó Mózes ifj. és gyermekei, Hajdó Mózes és Hajdó István élnek.

HAIDU (székelyudvarhelyi). Régi nemes, eredetileg azonban nem székely család. A hét hajdúvárosból beszármazott két testvér közül az egyik a Székelyföldön telepedvén le, mint a Székelytámad várkapitánya, megalapitja a székelyudvarhelyi Haidu családot, a mennyiben utóda István, a fejedelemhez való hü ragaszkodásáért Báthori Zsigmondtól 1592. május hó 16-án nemeslevelet nyert.[1]

Péter 1614-ben és 1627-ben lustrál, mint nobilis.

Ma már csak Antal él, ki 1832-ben született. Neje Fülöp Teréz, gyermeke nincs s igy benne a család kihal.

HAJÓS (vargyasi). Eredete ismeretlen. A XVIII. század elején egy ága „kolosi“ előnevet használ s Kolozsmegyében élt, — egy más ága „vargyasi“ előnévvel az Udvarhelyszék Vargyas községében lakott, hol 1758. november hó 22-én báró Daniel István főkirálybiró, Bardoczszék hites nótáriusának megrendeli, hogy Hajós Mihályt a lustrába mint privilegiatus nemes személyt irja be.[2]

Vargyason Hajos György birtokos él egyedül, őt azonban adatok hiányában a táblázaton kitüntetni nem lehetett.

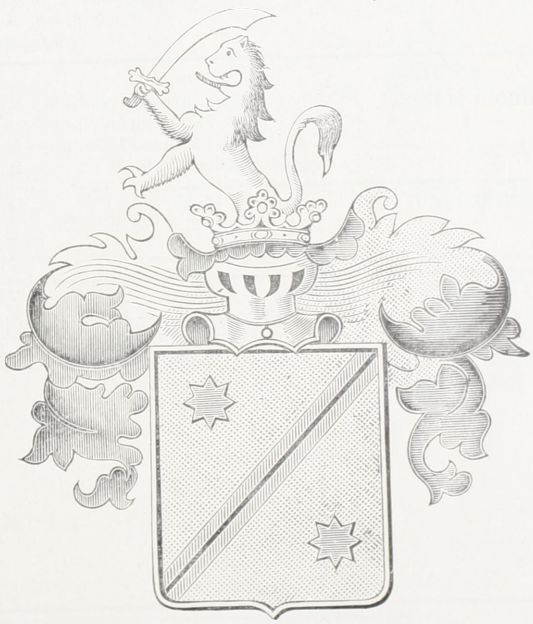

Használt czimerök: Egy piros sáv által két egyenlő háromszögre osztott arany paizs, a háromszögekben egy-egy kék csillag. — Sisakdisz: Természetes szinü oroszlán növekvőn, jobbjában karddal. — Foszlányok: Piros—ezüst, kék—arany.

Leszármazási táblázatuk a következő:

vargyasi Hajós János sz. 1788. † 1848.
(csikszentiványi Koronkai Borbára † 1831.)

János sz. 1819. † 1899. (Szathmáry Róza sz. 1825. † 1859.)	Károly mint jogász meghalt.	Iván † 1855.	Róza (Csegezi Csongvai Lajos ügyvéd M.-Vásárhelyt.	Ilona † 1859.
Gyula sz. 1849. kir. főmérnök Kolozsvárt. (Dobray Emma.)	Béla sz. 1852. kir. közegészségügyi felügyelő Budapesten. (Binder Mariska.)			
János sz. 1890. † 1893.	Gyula sz. 1892.			

[1] Eredeti nemeslevél Hajdu Antalnál Sz.-Udvarhelyt.

[2] Eredeti okiratok dr Hajós Béla kir. közegészségügyi felügyelő birtokában Budapesten.

HALLER (hallerkeöi gróf) ✱ ○ E család eredetét történészeink határozottan megállapitani nem tudták, némelyek Bambergből származtatják, mások Nürnberget mondják ősi lakfészküknek. Nürnbergben Vilmos már 1198-ban emlittetik, ennek ivadéka Ulrik 1272., ennek ismét Ulrik 1326., Jakab 1355., Péter 1425., ismét Péter 1498. és e Péternek Ruprecht, ez telepedik le Magyarországon. Ruprechtet Mátyás király lovaggá üti, testvérbátyját pedig hivének deklarálja s királyi kegyelmébe veszi.

Ruprecht, a magyar ág megalapitója 1489-ben szabadalmat nyer, hogy ő vagy utódai 4000 frt erejéig Magyarországon jószágot szerezhessenek. Fia Péter jött a mohácsi vész után mint I. Ferdinánd hive Erdélybe; második neje gyerőmonostori Kemény Kata révén erdélyi mágnás családokkal szerez összeköttetést. 1553-ban nyeré Fejéregyházát és Longodárt. A magyar ág 1699. ápr. 1-én nyeri a bárságot. A grófságot a fejéregyházi ágból Haller István erdélyi főkormányszéki elnök fiai Gábor, János és László kapják 1713. január 15-én.

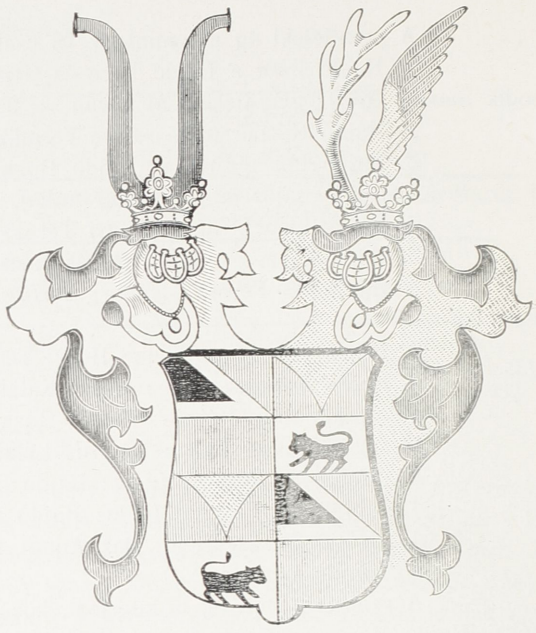

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

Ruprecht.
Ulászló uralkodása elején lakását Budára teszi át.

Péter sz. 1500. † 1570.
Szász gróf, szebeni királybiró. — Részt vett a mohácsi csatában Ferdinánd király leghivebb emberei közé tartozott. — Szebenben polgárjogot szerez. — Neje a brassai főbiró, Schirmer János leánya (Schirmer Agnes). Martinuzi megöletése után reá száll az ország kincstárnoksága.
(gyerőmonostori Kemény Kata.)

Péter † 1566.
(Budai Margit.)
- **Keresztély** † 1560.
- **János** † 1575.

János.
1515-ben Brassó város huszadikából 2000 frtot kap a király meghagyása következtében. 1531-ben pénzverdéje van.

Gábor sz. 1550. † 1608.
Részt vesz Báthori István diadalaiban. Bocskay hive, mint ilyen 1606-ban a kapjoni uradalmat nyeri. Rákóczi Zsigmond alatt tanácsur. Fogaras főkapitánya és Küküllő vármegye főispánja.
a) Bocskay Ilona, Bocskai István nővére.
b) Bornemisza Kata, a Boldizsár leánya.

Pál.

Mihály
(Perneszi Dorottya.)

Péter
(Lónyai Ilona.)

Péter
a) Tarnóczi Sára.
b) Péchi Erzsébet.

István
négy erdélyi fejedelem, u. m. Rákóczi Zsigmond, Báthori Gábor, Bethlen Gábor és Rákóczi György tanácsosa, Küküllőmegye főispánja s az ország főkapitánya. Ő épité a fejéregyházi és zoltáni kastélyt. † 1657-ben.
a) Kendi Judit.
b) Barkóczi Anna.

Zsigmond
(Kendi Krisztina.)
- **Miklós** †

György
a kapjoni uradalmat nyerte. Szathmár vár főkapitánya. III. Ferdinánd király tanácsosa. † 1633.

Samu
Diósgyőr főkapitánya. † 1643. szomoru véget ért, az egri törökök lekaszabolták.
(Károlyi Éva.)
- **Samu** †
- **György** 1711.
szolnoki főispán.
(Bethlen Éva.)

(Folytatása a második táblán.)

Pál † 1685.
Küküllőmegye főispánja.
(Barkóczi Judit — Torma Kata.)
Kilencz gyermeke volt, de mind meghalt.

Gábor sz. 1614.
Borosjenő főkapitánya, Zarándmegye főispánja. A Rákóczi és Barcsai fejedelmek bizalmasa. Ali pasa fogságra veté s 63 fontos vasat veretett lábaira. Végre is Apaffy tétette el láb alól, 1662-ben a vérpadon halt el.

János
a Haller-család legkimagaslóbb alakja, iró és politikus. Kemény János bizalmas embere. 1678-ban a Béldi-féle összeesküvésben részes, ezért fogságba jut. † 1696.
(Kornis Kata.)

(Folytatása a tuloldalon.)

János (Ki az előző oldalon.)
a Haller-család legkimagaslóbb alakja, iró és politikus. Kemény János bizalmas embere. 1678-ban a Béldi-féle összeesküvésben részes, ezért fogságba jut. † 1696.
(Kornis Kata.)

István
a bécsi udvar egyik legmeghittebb embere, 1689 ben április 1-én báróságot nyer, ő szerzi meg a grófságot is. Ugyszólván ő intézte Erdély sorsát. † 1710. Szentpálon

József † 1691.
Tököly agyonlövette.

Rachel apácza.

Gábor sz. 1685. † 1723. a szathmári békét kötő gróf Károlyi Sándor leányát, Klárát vette nőül. (Folytatása a negyedik táblán.)

Ábrahám. †

Bora
a) gr. Csáky István.
b) br. Bornemisza János.

János főkorm, † 1756.
a) b) Apor Zsuzsa.
b) vargyasi Daniel Zsófia.

Kata (gr. Csáky Zsigmond.)

László a pestisnek lett áldozata 1719-ben. †
(gr. Bethlen Kata.)

Anna (gr. Kornis Zsigmond.)

Zsuzsa (gr. Mikes Antal.)

Karolina (gr. Gyulai Ferencz.)

Sámuel †

Bora (gr. Teleki Pál.)

Pál † 1794. (Haller Zsuzsa.)
(Folytatása ha armadik táblán.)

Máscdik tábla.

György báró
(gr. Bethlen Éva.)

György tanácsos. (gr. KornisAnna).

Sámuel † 1742. (br. Barkóczy Juliánna.)

Zsigmond. György. Imre. Gáspár. Sámuel. Mihály. Bora. (gr. Csáky István.)

Jozefa. (gr. Berényi Tamás.)

Erzse. (gr. Hunyadi János.)

Antonia. (szklabinai Révay Károly).

Ferencz. (gr. Korda Zsuzsa).

Éva (gr. Gyulaffy László).

Pal † 1766. (br. Perényi Krisztina). gróf lett.

Bora. (br. Huszár József).

György. (gr. Csáki Borbála). gróf lett.

Antal. † 1796. gróf. (gr. Mikes Julia).

Zsuzsa. (gr. Haller Pál).

Péter † 1784. (br. Orczy Anna).

János. (gr. Nemes Zsuzsa).

István † 1839. (Kornis Anna).

Antal. a) gr. Bethlen Julia b) Deromene Jozefa.

János. †

László tábornok † 1842. (br. Szentkereszti Mária.)

Anna. (br. Henter Antal).

Klára (gr. Kornis Gáspár.)

Krisztina. (Almási János.)

János † 1847. (Fái Konstánczia.)

Czeczilia. (gr. Eszterházi Dénes).

Borbára. (gr. Bethlen József.)

Gábor. (br. Bornemisza Jozefa).

György. (gr. Bethlen Lujza).

Anna. (gr. Kornis Károly).

Klára. (szerepi Kelemen János).

Ferencz. kanonok.

Sándor.

Matild. (gr. Teleki Ede).

Jozefa.

Franciska. (cs.-szt.-mártoni Szabó József).

Ödön. †

Jenő. (gr. Haller Franciska).

Emma. †

Georgine. †

Harmadik tábla

Pál † 1794.
(gr. Haller Zsuzsa.)

Zsigmond † 1803. kir. táblai ülnök.
a) br. Damokos Krisztina).
b) gr. Toldalagi Krisztina).

Klára. †

Kata. †

Ágnes. (br. Orbán Antal).

János † 1843.
a) gr. Bethlen Jozefa † 1810.
b) Kleist Zsuzsa.
(Folytatása a tuloldalon.)

Karolina. (tinkovai Macskási Lajos).

János † 1843. (Ki az előző oldalon.)
a) gróf Bethlen Jozefa † 1810.
b) Kleist Zsuzsa.

Ferencz sz. 1815. 1868-ban Felsőfejérmegye főispánja. (N. N.)

József sz. 1818. † 1889. a székelyek ügyeinek előmozdításáért 1849-ben kötél általi halálra ítéltetvén s vagyonának elkobzása is elrendeltetett, de kegyelmet nyert, a mennyiben 1857-ig mint politikai fogoly Josefstadtban volt. (Kiss Anna).

Karolina † 1849. (gr. Vas Miklós).

Klára. (tanesi Földvári József.)

Berta. (br. Kemény Béla).

János sz. 1852. Udvarhelyvámegye volt főispánja. (br. Vay Anna). Hévizi birtokosok.

Béla. (gr. Lázár Gizella).

Zsuzsa. (bonyhádi Perczel Mór).

Róza. (br. Rothental József).

Péter. a) Szentkirályi Lenke. b) kinisi Kinizsi Zsuzsa.

József jogász.

Jenő huszárhadnagy.

Pál.

János.

Zsófia.

Negyedik tábla.

Gábor sz. 1685. † 1723.
(Károlyi Klára.)

István † 1756 Csongrádm. főispánja. (gr. Kornis Krisztina.)

László Mármarosmegye főispánja, a Telemachjeles fordítója. (gr. Forgács Róza)

Gábor tábornok erdélyi főkormányzó. (gr. Grazalkovics Anna.)

Sándor (Szentiványi Francziska.)

Antal † 1791. (gróf Andrási N.)

Antal †

Gábor † 1819. kincstárnok. (gr. Bornemisza Klára.)

Erzsi (gr. Lázár István.)

József (gr. Kohári Teréz.)

Anna (gr. Batthyány Imre.)

József (gr. Csáky Anna.) Ivadékai Magyaroszágon. (Folytatása az ötödik táblán.)

Anna (gr. Sztáray Mihály.)

László † 1837. (gr. Gyulai Jozefa.)

Gábor † 1832. (gr. Bethlen Antónia.)

Ignácz küküllői főispán.

Lajos † (br. Bornemisza Anna. † 1812.)

Ferencz sz. 1796 † 1875. Tábornok s horvát bán, mint ilyen az első a ki az országgyülésen magyarul beszélt. 1856-ban mint altábornagy Albrecht főherczeg hadsegéde, 1867-ben a magyar testőrség kapitánya.

Anna (gr. Kálnoki György. b. Szentkereszti Zsigmond.)

Lajos (gr. Kálnoki Julia.)

Kata †

Teréz (br. Apor György.)

Mária. † Róza. †

Francziska † 1843. (br. Josika Lajos.)

György

Gabriella (br. Weiss Tivadar.)

Antal. † Leopoldina. †

Francziska (gr. Haller Jenő.)

Gabriella. †

Antonia.

György (gr. Bethlen Ilona.)

Ötödik tábla.

József. (Ki az előző táblán.)
(gróf Csáky Anna.)

György.

József.

Károly.

Imre.

Eleonóra. (gr. Wengersky Viktor.)

Ferencz (gr. Dessewffy Amália.)

Francziska (agteleki Beyanovics N.)

Anna (gr. Szirmay N.)

N. (gr. Sztáray Kristóf.)

Több történész foglalkozott a Haller-családra tartozó adatok felkutatásával és összeállításával; a legérdekesebb ide vonatkozó kézirat 1536-ból a magyar nemzeti muzeum birtokában van. Érdekes azon családtörténeti munka és album, melyet Haller Bertalan V. Károly tanácsosa 1521. táján kezd szerkeszteni. A család története és a képek sorozata 1198-czal kezdődik; az abban előforduló a XVI—XVII. századokban viselt diszmagyar viseleteket ábrázoló képekből Trefort miniszter sokat lefestetett a budapesti képzőművészeti akadémia részére.

Németországban bárói rangot viselnek, melyet 1790. szeptember 24-én Haller János Zsigmond, a haditanács elnöke nyert, maga és törvényes utódai részére. Nürnbergben, Bajorország, Poroszország és Ausztriában sokan élnek még a családból.

Udvarhelyszéken Sz.-Kereszturt gróf Haller József telepedett le és pedig a Kiss Lajos-féle birtokba, melyet vásárlás utján még terjedelmesebbé tett. Nejével Kiss Annával együtt Sz.-Kereszturt temettetett el.

Fia: gr. Haller János a Bánffy-aera alatt Udvarhelyvármegye főispánja, — utóbbinak testvére Berta gyerőmonostori báró Kemény Béláné azok, kik megyénket leginkább érdeklik.

Czimerök: Négy részre osztott paizs. Az 1. és 4. osztály veres mezejében egy ezüst és fekete ék. A 2. és 3. osztály haránt ketté osztva, melynek felső vörös mezejében lefelé irányuló arany ék, az alsó ezüst mezejében fekete oroszlán lépdel. — Kettős sisakdisz. A jobb oldalin két lantforma vörös szarv közt karok nélküli, feketehajú szerecsen nő növekvőn; a szarvak öbléből egy-egy pávatoll látszik ki. A baloldalin egy szarvasagancs s egy arany—vörös—ezüst szárny. — Foszlányok: jobbról: ezüst—vörös, balról: arany—vörös. Legtöbb esetben azonban a szerecsen nő elmarad.

HAJDU (vizaknai). E régi nemes család a magyarországi hajdu városokból veszi eredetét — tehát nem székely származásu, a hogyan Nagy Iván megjegyzi — de a házasságok folytán egészen székelylyé vált. Két testvér telepedett le Erdélyben, a XVI-ik század második felében, egyik a Székelyföldön, a másik Vizaknán és alapitották a két Hajdu-családot.

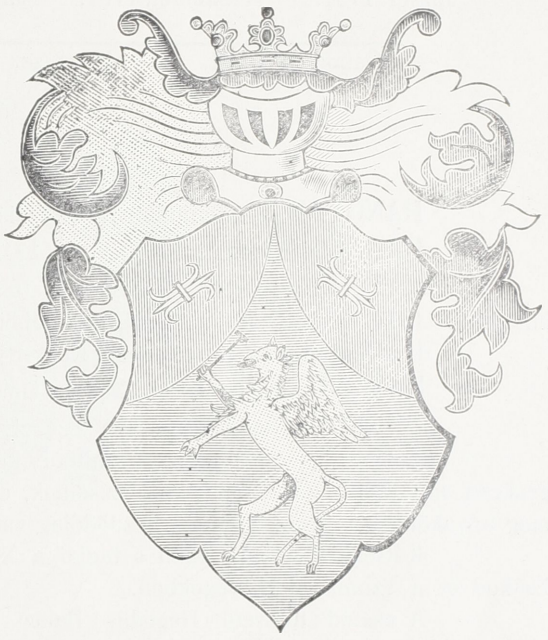

Már 1592. előtt Vizaknán látjuk, hol Bálint 1595—97. főbiró. Fiai: György, désaknai és vizaknai kamaraispán, Felső-Fehérmegyében videx nobilium, 1644-ben portai követ. Jelentései közül 9 darab az országos levéltárban van. Testvérével, Bálinttal előbb Báthori Gábortól, ennek elvesztése után Bethlen Gábortól „vizaknai“ előnévvel czimeres nemes levelet kap[1], melyet 1625-ben a Gyulafehérvárt tartott országgyülésen minden ellenvetés nélkül kihirdettek[2]. 1620. május 28-án vizaknai házát minden teher és adó alól felmentette, tiz évvel később nemesitette és magát a veresegyházi birtokba nitrodukáltatta.

Márton 1643-ban vizaknai főbiró. Fia Péter 1650. körül már Udvarhelyszéken tünik fel. Felesége, Ábránfalvi Kata fiu leány lévén, nagy vagyonnal birt. Rákóczi György 1652-ben két házat adományoz Péternek Sz.-Udvarhelyen a vár-utczában, melyet csak nem rég adtak el Emilia és Luiza. Péter felesége, Ábránfalvi Kata 1652-ben Rákóczi Györgytől ősei érdemeiért a Márkosfalvi Márton fia Ádám halálával a fiskusra szánt 2 egész sessiót kapja donatióba. Péter mint kapitány a török ellen harczolva 1668. fogságba esett. Ő és utódai használták a „sz.-udvarhelyi“ előnevet is.

Fia Péter ábrahámfalvi Ormányi Sámuel leányát Borbálát vette nőül a XVIII. század elején 1726-ban még élt Ábrahámfalván. Két fia maradt István 1744—58. és László. István bágyi Zólya István leányát vette feleségül 1744. aug. 23-án. Bágyi jószágára költözött, mialatt Ugron Pál és Mihály az ormányi birtokokat elfoglalták. Fiai: József, Sámuel, János, László és István 1791-ben igyekeztek visszaperelni, de ugy látszik kevés sikerrel. János sz. 1755. febr. 7., ügyvéd, neje Pálffi Julia. Fia Károly sz. 1803., protokollista, neje Knissel Constana. Csak két leánya maradt: Emilia Uber Ignácz és Lujza kadicsfalvi Török Albert nyugalm. főispán neje.

Kata, Bálint leánya, sárdi Simén Györgyné, Simén Gergelylyel és Simén Ferenczné Tordai Katával a bethlenfalvi jószág felett osztozkodik.

Istvánt, kinek neje Szentpáli Judit, fiát Pétert, kinek neje Orbán Sára, a családi okmányok nagy részének elégése miatt a leszármazási táblán elhelyezni nem tudjuk.

Czimerök: Háromrészre osztott paizs. Két felső rész veres mezejében egy-egy liliom, az alsó rész kék mezejében arany griph, jobbjában csákányt tart. Sisakdisz. Foszlányok: arany—kék, ezüst—veres.

E szép multu család fiágon kihalt.

A leszármazási tábla a következő:

---

[1] Eredeti nemeslevél Török Albertné birtokában.

[2] Gyfhvári kápt. lev. Prot. J. Debreczeni 249. l.

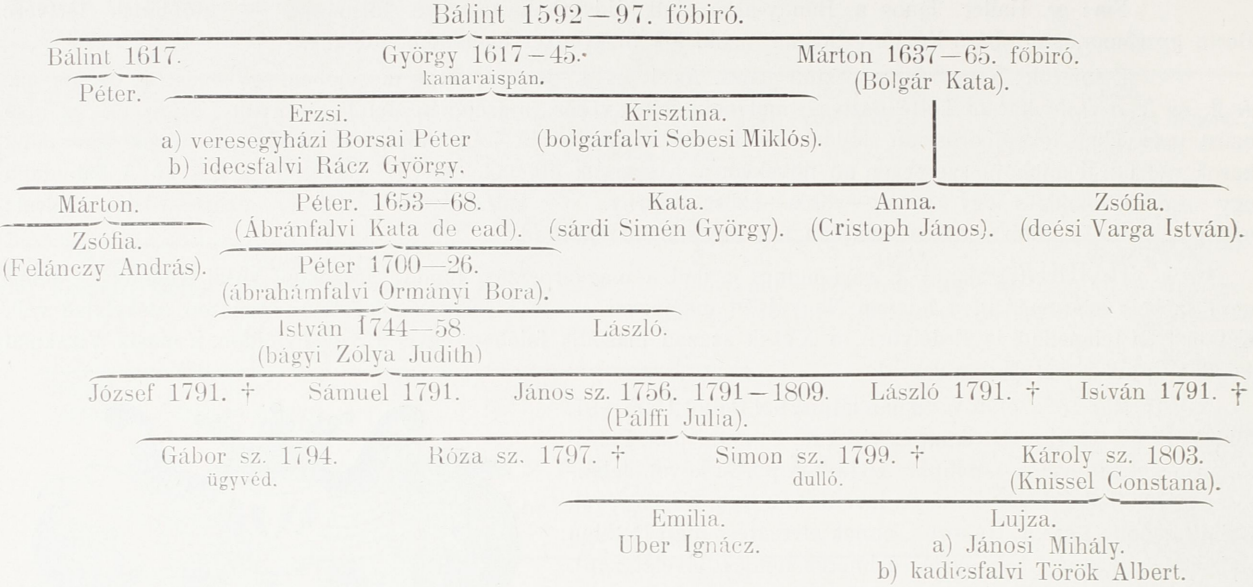

HANGYÁR (bözödujfalvi). † E családnak 1712-ben még Bözöd-Ujfaluban birtokai vannak[1]. Kihalt.

HARANG (nagysolymosi). † Az 1712. évi összeirásban fordul elő.[2] Kihalt.

HATOS (nagysolymosi). Székely család. 1602-ben Hatos János esküszik fel a császár és király hüségére.[3] 1614. évben Hatos Balás és előbbi János lustrál.[2] Az 1712. évi összeirásban is szerepelnek.[4] Ivadékai szép számban élnek. Nagy-Solymoson András, Mihály és Józsefet s ezek gyermekeit találjuk.

HAVADI (kissolymosi).[4] Eredete ismeretlen. Kis-Solymoson e családból János és gyermekei élnek.

HEGEDÜS (magyarzsákodi). Székely családjaink eredetét homály fedi.

A Hegedüs családról is a multból kevés irott adatunk maradt, mert M.-Zsákod nemcsak, hogy gyakran volt kitéve az ellenség üldözéseinek, de akárhányszor tüzvész martaléka is lőn, földig égett; s igy még anyakönyve is csak 1786-tól kezdődőleg van meg.

Kétségkivül régi család s tagjai a XVI. és XVII. században mint szabad székelyek éltek Magyar-Zsákod és a szomszéd községekben.

A család törzséül Hegedüs Balást tehetjük, ki 1602-ben Hidegkútról esküszik fel a császár és király hüségére.[5] Ennek ivadéka lehetett azon Hegdüs Gergely, ki M.-Zsákodról az 1700. évi lustrakönyvben két sessioval, az 1712. és 1741. évben pedig hét sessioval mint primipilus fordul elő;[2] az 1745. évi conscriptio universorum exempt. etc. czim alatt két jobbágy után 3 frt 28 kr járulékot fizet és ki titkárja vala „Exell. D. D. Comitis C. Gyulaffynak". Nevezett Gergelynek fia Péter, ennek Sándor (ez Háromszékre költözik), utóbbbinak Péter, ki 1806-ban az insurectioban maga erején lóval kél fel, 1828. julius 21-én a marchalis gyülésen hites assessornak esketik fel. Ennek fia Sándor ügyvéd a főkormányszéknél és Kolozsvár orátora.

Az 1841. évi április 21—24-ig tartott marchalis gyülés jegyzőkönyvileg kimondja, hogy a főkormányszéknél ügyvédeskedő Hegedüs Sándor székely nemes lovagi rendből származott s ennek jogaival és szabadságával éltek elődjei s éljen ő is.

E család több ágazatban él. Legkiterjedtebb a magyarzsákodi; közülök Hegedüs József és fia Sándor, utóbbi pénztárnok, mindkettő jómódú birtokos.

A szent-ábrahámi ág. Ez csakaa XIX. század elején költözött el Magyar-Zsákodról. Ide tartozik: Hegedüs Mihály hivatalnok a forgalmi főnökségnél Pozsonyban; utóbbinak atyja Péter, ennek atyja Mihály, ennek ismét Péter, kinek neje Barabás Sára.

---

[1] 1712. évi lust. könyv. Udvh. M. L.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[4] Az 1712. évi lustr. könyv. Udvh. M. L.
[5] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.

A magyar-zsákodi Hegedüs család
czimere.

Legjelentékenyebb a harmadik ág, melynek tagjai társadalmunk és közéletünk legmagasabb helyeire jutottak. A XVIII. század végén került Magyar-Zsákodról Háromszékre s onnan Kolozsvárra.

Ezen ág táblázata a következő:

Gergely.
Az 1712. évi lustrakönyvben előfordul.

Péter
(Barabás Sára.)

Mihály.
M.-Zsákodon marad.

Sándor.
Háromszékre nősült.

Péter.
Gazdatiszt gróf Vaséknál.
(Takács Katalin.)

Sándor
kolozsvári ügyvéd.
(kövendi Váradi Anna.)

Zsuzsa
(Stöger Béla.)

Karolina
(Dietz József
őrnagy.)

Katalin.

Horácz.

Sándor sz. 1847.
Kereskedelemügyi miniszter.
(ásvai Jókay Jolán.)

István sz. 1848.
Dr. egyetemi tanár.
(indali Indali Ida.)

Lajos. †

Nina.
(Dr Jánosi Béla.
középiskolai tanár.)

Béla
középiskolai tanár.
(Kolozsvári Boriska.)

Ilka
(Bodor Géza
ev. ref. lelkész.)

Irén
(dr Csiky János
egyetemi t. assistens.)

Arthur
1883.

László 1885.

Béla 1886.

Margit.

Loránd
sz. 1872.
Országgyülési képviselő.
(szalóki Navratil Margit.)

Sándor
sz. 1875.
Miniszteri fogalmazó.

Rózsika.

Jolán sz. 1899.

Utóbbi ágból Sándor szül: 1847-ben Kolozsvárt, kereskedelemügyi miniszter, val. b. t. t., a Lipót-rend lovagkeresztes vitéze, az Osmanje-rend nagycsillagának tulajdonosa, tiszteletbeli tudor, a magyar tudományos akademia rendes tagja, Kolozsvár szab. kir. város és Magyar-Zsákod székely község diszpolgára stb. stb.

1868-ban a „Hon“ szerkesztőségébe lépvén, e nagy lapnak Jókai mellett lett főmunkatársa. 1875-ben Abrudbánya választotta meg országgyülési képviselőjévé. 1878-ban a legfontosabb t. i. a pénzügyi bizottság előadója s törvényjavaslatok referense. 1876. óta a delegatió tagja, 1877. óta annak jegyzője. 1884-ben az abrudbányai kerületen kivül a kolozsváriban is megválasztatván, szülővárosáét fogadta el; 1887. és 1892-ben ugyanazon mandátummal foglalt ülést a képviselőházban. Pénzügyi művei: Önkormányzat és pénzügy, az 1881. valuta kongresszusról tett terjedelmes jelentése, a bankkérdésről, czukor- és szesz-adóról készitett tanulmányai, a czukoradóról, az árképződésről és törvényeiről, Oroszország pénzügyeiről, az adóeszményről tudományos és gyakorlati szempontból stb., stb.

Atyja: Sándor, kolozsvári ügyvéd, anyja: Kövendi Váradi Anna, Váradi János ügyvédnek és aradi Forrai Annának leánya. Neje: Jókai Jolán, Jókai Károlynak leánya.

István szül: Kolozsvárt 1848-ban, filologus, a budapesti tud. egyetem klasszika-filologia rendes tanára. Költészettel is foglalkozván, 1881-ben jelent meg egy kötet költeménye. A „Költő leánya“ és az „Éjféli párbaj“ czimü drámai költeményeit a kolozsvári nemzeti szinházban sikerrel adták elő. Petőfi válogatott verseit latinra forditotta. Szerkesztette egy ideig a Család és Iskola czimü népnevelési közlönyt s főmunkatársa volt az „Élet és Irodalom“ czimü irodalmi lapnak. Titkára volt az iparfejlesztő-egyletnek és az Erdélyi Muzeum-egylet bölcsészeti szakosztályának, melynek folyóiratát is ő szerkesztette; egyik legmunkásabb tagja az erdélyi irodalmi társaságnak; a kolozsvári ev. ref. egyház algondnoka. Janus Pannonius leforditásával is a Kisfaludi-társaság őt bizta meg. Thukydidesről irt nagyobb tanulmányt, melyben e remekiró művének legszebb részeit müforditásban adja. Schiller, Wallenstein halála; Grillparzer, Medea; Goethe, Hermann és Dorothea; Gregorovius, Pápák siremlékeit magyarra forditotta. Eszmény a művészetben (1870.); Goethe Westöstlicher Diwánjáról (1871.); a hellén eszmék és a kereszténység (1878.); Utilismus a nevelésben (1879.); Epikuros a megsemmisülésről (1879.); Euripides és Goethe Iphigeniaja (1880.); a tragikum lényege és a görög tragikusok; Aiskhylos „Perzsák“ czimü tragoediája; a testvérgyülölés tragikuma Aiskhylosnál; Horatius Ars poeticaja; Thukydides müveinek keletkezési ideje (1893.); Seneka (1894.); Janus Pannonius és a humanisták (1893.); Lucretius Carus (1884.) stb., stb. nagyobb müveihez tartoznak.

HEGYI (agyagfalvi). Ősi székely család, legrégibb, melyről Agyagfalván említés tétetik. Hegy[1] Ferencz már 1576-ban birtokosok Agyagfalván, ennek fia János 1614-ben lustrál[2]. Hegyi Ferenczné Anna és Hegyi Jánosné Kata egy 1624-ben kelt fejedelmi oklevélben mint felperesek említtetnek[3]. Egy ága Bikafalvára költözött, de ott kihalt. Egy más Siklódra, ebből Hegyi Gergely hagyomány szerint a tatárok réme volt, mert őket egy szikláról mind leugratta, roppant erejű hős, egyszersmind a vidék királybirája is volt. Harczi méne mindig nyergelve, ő maga is mindig talpig fegyverben állott. Nehéz szablyáját és kopja zászlóját sokáig tartogatták az utódok mint ereklyét.

E család kötelékébe tartoznak Hegyi Zsigmond körjegyző és állami anyakönyvvezető Bögözben és Hegyi Sámuel birtokos.

HEGYI (szentléleki). E családból Hegyi Bálint 1614-ben lustrál[2]. A ma is élő ivadékainak családi táblázata töredékben a következő:

Ferencz.
(Simó Anna.)

Ferencz. (Berze Veronika).		Borbára. (Dénes István Farkaslakán).	
Ferecz. (zetelaki Szabó Regina).	Teréz. (Erdős István Bethlenfalva.)	Vilma. (Berze Lajos birtokos Szt.-Királyt.)	Veronika. (Balás János Sz.-Udvarhelyt.)
Ferencz.			

HEISZ (udvarhelyi). Heisz András indigenatusa és czimeres nemes levele 1726. márczius 8-án kelt[4]. E családról egyéb adataink nincsenek.

HENTER (sepsiszentiványi báró és nemes). * ○ Háromszék vármegyének egy régi székely családjához érkeztünk s bár eredetét illetőleg történészeink a homályban tapogatódznak, az eddigi hagyománytól magam sem térhethetvén el, Szegedi Synopsis Reg. Belae IV. 329. lapjára hivatkozva, a Henter névnek keletkezésére vonatkozólag következőket hozhatom:

A Henter család a még ősibb Apor rabonbán család törzséből szakadt ki; Apor egyetlen leánya Burczia Mátéhoz ment volna férjhez, kitől két fia származott u. m. István és Lukács. István Bálványos ura marad s megtartá az Apor nevet; Lukács pedig Sepsi-Szent-Iványra jő lakni s a Henter nevet vevé fel.

Vannak, kik a család származási helyéül nem Sepsi-Szent-Ivánt, hanem Nagy-Ajtát jelölik meg, ez azonban megerősítésre vár[5].

E családból báró Henter Antal, a Henter Ádám fia született 1748-ban, neje után Sz.-Kereszturt nyert jószágot. Udvarhelyszék főkirálybirája volt. 1781-ben jobbágyai az unitárius templomot elvették és sok proselitát csináltak Bordoson. Neje hallerkeői gróf Haller Anna. 1806-ban mint primor és fővezér lustrál[2]. 1824-ben halt el. Sz.-kereszturi birtokuk a Pap-család kezén van. Antalnak öt leánya és egy fia volt. Mindenik gyermeke születésének emlékére a szentdemeteri kastély kertjében, hol akkor lakott, egy—egy fenyőt ültetett. Leányai Krisztina, uzoni Béldi Lászlóné; Klára, vargyasi Daniel Elekné; Anna, báró Rákovszki Mártonné; Jozefa, Dezsőfi Mihályné és Róza, Berzenczei Jánosné. Fia: József kelementelki birtokos.

A nemesi ág Jánostól jöve le, ennek ivadékai közül Henter Mihálynak, kinek neje Veres Mária, négy leánya volt, u. m. Bora, Szörcsei Ádámné; Ágnes, angyalosi Forró Zsigmondné; Ilona, kénosi Kénosy Jánosné és Krisztina, Jakabházy Zsigmondné.

Czimerök: Kék paizsban hármas halmon királyi koronán egy daru áll, jobb lábában teke, nyakát átnyilazva. A paizs felső részén a szögletek veresek, a jobb szögletben kard, a balban, irótol. — Sisakdisz. Foszlányok: vörös—arany, kék—ezüst.

---

[1] Régebben igy fordult elő.

[2] Udvh. M. L.

[3] Udvh. M. L. fejdl. okl. 1624./XVII. csomag.

[4] Dr Ill. és Pettkó k. k.

[5] Szándékom Háromszék nemes családjainak történetét külön kötetben megirni — ekkor talán a kutforrások közelében több adatnak birtokába juthatok s bővebben foglalkozhatom e család történetével, ez alkalommal csak az Udvarhelyszékben szerepelt tagjaira terjeszkedem ki.

HERCZEG (zilahi). Származási helye Szilágyvármegye.[1] valaha jobb módban élt. Egyes tagjai a XIX. század elején, hogy tisztességes munkával szerzett kenyérből megélhessenek, iparosokká lettek, mint ilyen került Herczeg Elek 1844-ben Sz.-Udvarhelyre. 1848-ban besoroztatván, jelen volt a segesvári és több apróbb ütközetben. Mig Világosnál ő is a fegyvert letevők közt volt, honnét Fehérvárra vitetett és több heti fogság után ismét Udvarhelyre került — hol meg is telepedett és családot alapitott.

Családi táblázatuk a következő:

Ferencz
(Török Zsuzsa.)

Elek
(Bodrogi Róza.)

Róza (Szabó Márton.)	Albert sz. 1857. (Kakasi Anna.)	József sz. 1854. (Verebei Ilona.)
		Julia — József sz. 1889.

Albert sz. 1880. egyetemi hallgató Kolozsvárt.	Anna pénztárosnő.	Imre sz. 1888.	Lajos sz. 1890.	Ferencz sz. 1893.	Berta.	Dénes sz. 1898.

HERMÁN (szárazajtai). Hermán György de szárazajta Apafi Mihálytól 1686. julius hó 14-én nyert nemeslevelet, melynek hiteles másolata karácsonfalvi Bálint András birtokában van.

Az 1806. évi conscriptioban János és Mózes mint primipilusok fordulnak elő.[2] E család 1861-ben fiuágon kihalt, előlnevezett János volt az utolsó sarja H.-Karácsonfalván.

HODGYAI (hodgyai). * † Előkelő primor család, melyből Hodgyai Anna az István[3] leánya 1626-ban kálnoki és hodgyai Bedő Mihály neje volt, — kihalt; birtoka a Bedő családra szállott.

HOLLAKI (kishalmágyi). Lásd függeléket.

HORVÁTH (székelyudvarhelyi). E család az 1614. évi lustrális könyvben fordul elő Sz.-Udvarhelyt.[2] Onnan egy ága a családnak Sz.-Kereszturra telepedett s igy Udvarhelyt már a XVII. században kihalt. A székelykereszturi ág tovább terjedt s közülök Károly, a Lajos fia járási irnok; (gyermekei: Lajos, Irén, Lenke, Anna, Domokos, Károly és Árpád) néhai Miklós a József fia tanitó, Miklós a Sándor fia Sz.-Keresztur nagyközségnél gazda-tanácsos, (ennek gyermekei Sándor és Anna) néhai István az István fia (ennek gyermekei: Lajos, Ignácz és Rebeka).

E család kötelékébe tartoznak továbbá a Horváth Miklós és Károly utódai u. m.: Károly, János és Albert, utóbbi tanár Sepsi-Szent-Györgyön s tartalékos főhadnagy.

Egy másik ág Mező-Csánban él.

HORVÁTH (zsákodi, Kovachich). * E család hajdanában a Kovachich nevet viselte. Horvátországi Buzinból származott I. Apáfi Mihály alatt Erdélybe. Horvátországban a Zrinyi Péter-féle összeesküvésben részes volt s ezért kellett hazáját odahagynia.

Erdélybe Miklós jött és pedig Gyulafival egy időben telepedett Sz.-Demeterre, honnan a szomszédos Magyar-Zsákodra költözött s nevét Horváthra változtatta. Birtokait Miklós sógora Filipovics a zágrábi káptalannak 5000 drb aranyon adá el.

Családi táblájok a következő:[4]

I. Miklós
(Biró Ilona.)

Samu 1696. (Szabó Zsuzsa.)	László (gyulason Simonffy Zsuzsa.)		Zsigmond (altorjai Apor Bora.)	
Antal † kir. tanácsos. (gróf Ferati Erzsi.)	Ambus — Bora (Bálintfy Antal.)	Kata (pál. Donát János.)	Kozma 1760. kir. táblai ülnök. (Gyulay Ágnes.) (Folytatása a tuloldalon.)	Ferencz (káli Kun Bora.) — Apollónia (Siklodi Ferencz.)

[1] Eredeti okmány Herczeg Albert birtokában Sz.-Udvarhelyt.

[2] Udvh. M. L.

[3] Az 1614. évi lustrakönyvben, Udvh. M. L.

[4] Összeállitva Nagy Iván, Kőváry L. és a sz.-kereszturi unitár. gymnasiumban őrzött Mike S. Geneal. Collectio 56. oldalán talált adatokból.

Kozma 1760. (Ki az előző oldalon).
kir. táblai ülnök.
(Gyulai Ágnes)

Ágoston 1806.
(kishalmágyi Hollaki Anna.)

Julia
(Kovács Antal.)

Zsigmond.
Elek.
1855. Altorján.

István
udvari tanácsos, nőtlen.
Épité a zsákodi iskolát.

János.
Főispán, nőtlen. 1848-ban
Udvarhelyszék kormánybiztosa.

Sándor
adoptált fiu, volt huszárhadnagy.
(kishalmágyi Hollaki Riza)
Amerikában.

Ignácz
honvéd ezredes.
(kövesdi Boér Antonia.)

Miklós
Dr ügyvéd, m. tiszti ügyész.
(Vadadi Etel.

Anna. Etel.

Kata
(Betegh Sándor.)

István, az Ágoston fia, az irodalom terén is működött, mint a törvénytudományokban gazdag jártasságu férfiu egy ideig az udvarnál felgyült perek bevégzésére vitetett fel s innen, mint számfeletti táblai ülnök zsákodi birtokára költözött. János testvérével gazdaságot folytattak; ketten épitették a zsákodi iskolát. Istvánnak czimeres pecsétje 1837-ből a sz.-kereszturi unitárius gymnasium levéltárában őriztetik, e szerinti czimerök: Kék paizsban lovas vitéz. — Sisakdisz: kiterjesztett szárnyu holló.

Ignácz ezredesi rangig vitte fel, utóbb a harcztéren megsebesült s katonai pályáját abba kellett hagynia.

A család kihaló félben lévén, János, a volt főispán Sándort adoptálta, utóbbi előbb a 62-ik gyalogezredben, később a közös huszároknál mint hadnagy tényleges szolgálatban állott, megnősülvén, nejével Amerikába vitorlázott.

Ugyane család kötelékébe tartoztak: Horváth Miklósné cs.-mádéfalvi László Anna s ennek gyermekei Horváth József, Horváth Mihály, Horváth Sámuel, Horváth Éva, Szegedi Jánosné, Horváth Mária, f.-kápolnai Kakucsi Sándorné, kik 1819-ben éltek s végre Horváth Zsigmondné kadicsfalvi Török Kata; ezek azonban adatok hiánya miatt a családi táblán elhelyezhetők nem voltak.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren fehér lovon ülő páncélos vitéz, nyillal szivén átszurva; jobbjában magasra emelt egyenes kard, baljában a ló kantárját fogja. — Sisakdisz: Fehér galamb, zöld gallyal csőrében. — Foszlányok: Kék—arany, veres—ezüst.

Horváth Ambrus leánya Julia, ennek férje galgóczi Kőszegi Antal.

HUSZÁR (fülei). ǂ Az 1712. évi lustrális könyvben fordul elő[1]. Fülében fiágon kihalt.

ILKEI (vargyasi). E családot Rákóczi György 1651. év február 18-án a libertinusok közül kiemelvén, valódi nemesekké tette[2].

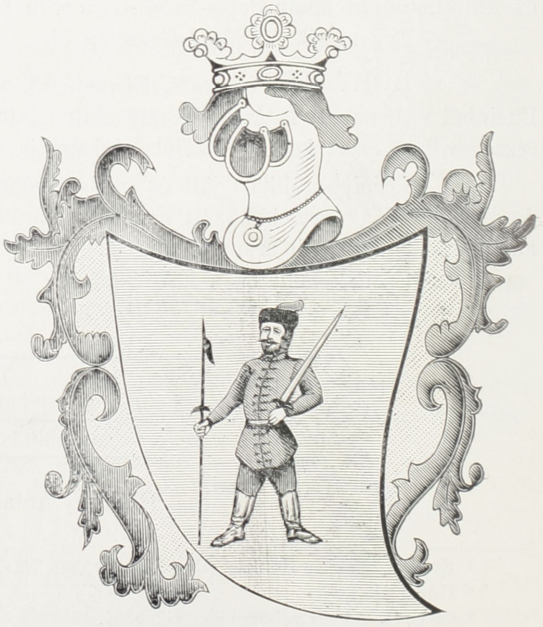

1614-ben Péter lustrál és Ilkei István de Vargyas mint birósági kiküldött szerepel azon actusnál, a midőn Bethlen Gábor fejedelem 1614. augusztus 9-én Alsó- és Felső-Sófalva, Korond és Parajd községek közönségének só illetéket biztosit[1].

1656—83-ig Ilkei Bálint Bardócz-szék főjegyzője és 1683—1690-ig azon szék alkirálybirája volt[3].

A fennemlitett czimeres nemes levelet Ilkei Demeter nyerte.

E családból jelenleg Ilkei Bálint, Ilkei Samu, Ilkei Mózes, Ilkei János, Ilkei József és Ilkei Dénes Vargyason birtokosok.

Czimerök: Kék szinü ferde paizsban zöld kabátos és piros nadrágos, sárga csizmás magyar vitéz, jobbjában dárda, baljában kard. Sisakdisz. Foszlányok: piros—arany, zöld—arany.

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemeslevél Ilkei Sámuel birtokában Vargyason.
[3] Kállay F. Szék. Nemz.

ILLYÉS (parajdi). Nemességöket Apafi Mihály fejedelem erősité meg 1676. február 15-én és pedig Illyés Márton, kinek neje Fábián Anna és fiai Márton, János és Miklós kapták a nemeslevelet.[1]

Régi székely család, a melyből 1614-ben parajdi Illyés János, Mihály és István mint primipilusok vannak feljegyezve[2]. Illyés Bálint pedig 1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére[3].

Családi táblázatuk a következő:

Márton.
Máthé.
Ferencz sz. 1770.
birtokos Parajdon.
(Fülöp Anna).
Ilyés sz. 1797.
ev. ref. lelkész Szt-Erzsébeten.
(Gál Ágnes).

Ferencz sz. 1827. kir. törvszéki biró. (egerpataki Basa Róza.)	József 1848-ban esett el Kökösnél.	Miklós cs. és kir. huszár ezredes, sz. 1831.	Sándor. birtokos Szt.-Erzsébet. (Szabó Borcsa).	Lina. † (Nagy Ferencz).	Róza. † (Némethi Mihály).	István sz. 1742. ev. ref. collegium pénztárnoka.	Eliza. † (Borbáth Lajos).

József kir. járásbiró Sz.-Régen. Vilma. Katalin.

A jelenben élők közül: Illyés Miklós cs. és kir. nyug. huszárezredes, a vaskorona-rend lovagja, birtokosa a katonai érdem-rend, a hadi-érem, a szolgálati-érem és a jubileumi-éremnek, valamint a persai nap- és oroszlán rendjelnek. Lakása Sz.-Udvarhelyt.

Illyés Ferencz kir. ny. törv. biró Sz.-Udvarhelyt és ennek fia József kir. járásbiró Sz.-Régenben.

Illyés István az ev. ref. collegium pénztárnoka.

ILLYÉS (sófalvi). ○ Ősi székely család. Már a XV. században Illyés János mint erdélyi alvajda szerepel. Illyés Bálint 1531-ben Zápolya Jánostól Miklósvár különállását eszközli ki.

Illyés Máté Báthory Zsigmond ezredese és vezére 1585-ben fejedelmi adományozást (donatiot) nyert Sófalva, Korond, Parajd és pálfalvi birtokaira;[4] ezek szerint e család előnévül a négy nevezett község után bármelyikét használhatja, tagjai azonban csak a „sófalvi" előnevet használták.

Gerzson neje Vajda Mária gróf Bercsényi Imre testvérének Zsófiának vala leszármazója; ezen a réven jutott a sófalvi Illyés család a székesi Bercsényi birtokhoz. — Ezeknek fia János váltotta vissza az elzálogositott gróf Bercsényi birtokokat.

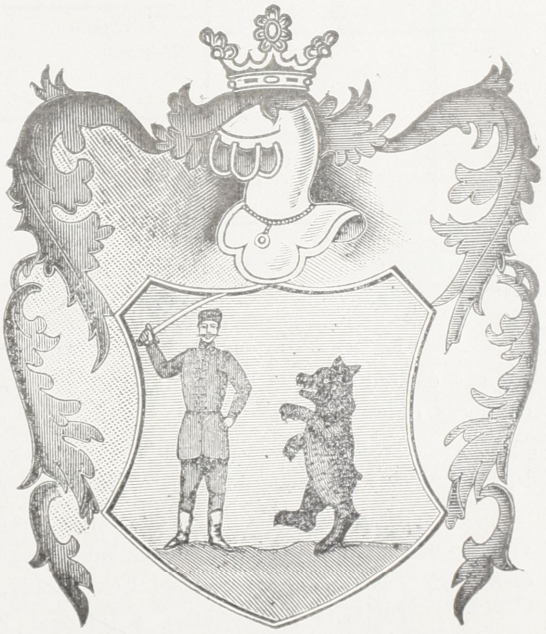

Czimerök: Kék paizsban növekvő medve, előtte magyar vitéz áll, jobbjában karddal. — Sisakdisz. — Foszlányok: kék—piros.

Leszármazásuk a következő:

Illyés János
erdélyi alvajda.
Bálint 1531-ben
Miklósvár külön állását eszközli ki.

Máté	Bálint	János
Báthory Zsigmond ezredese. 1585-ben donatiot nyert négy kőzségre. (Folytatása a tuloldalon).	utódai Parajdon. Pálfalván és Sófalván kihaltak.	Ősei Magyarországba szakadtak, ezek közül András 1696-ban erdélyi róm. kath. püspök.

[1] Eredeti nemes levél Illyés Ferencz kir. törvényszéki biró birtokában.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr. Szadeczky L. Sz. Oklt.
[4] Eredeti donatiós levél Illyés Lajos nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos birtokában Székesen.

Máté (Ki az előző oldalon)
Báthory Zsigmond ezredese,
1585-ben donatiot nyert négy községre.

Márton
Kemény János fejedelem bizalmas embere,
ezredese és vezére.

György.

Márton
Székesre jött lakni.

Gerzson
(Vajda Mária.)

János
(egerpataki Kiss Mária.)

István
táblabiró
(Zsombori Amália.)

Károly sz. 1835.
kir. kuriai biró.
(Balaghy Jozefa.)

Sándor
sz. 1837. † 1892.
(makfalvi Dósa Anna.)

Lajos sz. 1839.
ny. min. osztálytanácsos.
Nagybirtokos.
(Braun Mária.)

János
sz. 1841 † 1844.

Albert sz. 1844.
Nagybirtokos.
(dálnoki
Gaál Ilona.)

Cornélia
(kozárvári
br. Inczédy Ádám
földbirtokos.)

Gizella
(léczfalvi
Bodor
Zsigmond
kis-küküllőmegyei
főorvos † 1897.

Olga
(ó-tordai
Veres Sándor
birtokos.)

Helén
(m.-zsákodi
Horváth Miklós
ügyvéd, m. t. ügyész,
birtokos.)

Clarissa.

Ilona
(gelei és makói
Makay Gyula
honv. huszár főhadnagy.)

Tibor
sz. 1876.
Nagybérlő.

Mária.

Andor
sz. 1879.
Jogász.

István.
sz. 1892.

Kálmán
sz. 1867. körjegyző
Szovátán és Illyésmezőn.

Sándor
sz. 1869.
Gazdász.

Margit
(Göldner Károly
kir. törvsz. biró
Brassó.)

Gabriella.

Albert
sz. 1879.
Egyéves önkéntes.
Brassó.

Géza sz. 1870.
Első tanársegéd a m. kir. tud. egyetemi első sebészeti klinikán
Budapesten.

Erzsébet
(dr. From Lajos
köz- és váltóügyvéd
Budapest.)

Endre sz. 1872.
m. kir. pénzügyi fogalmazó
a székes-fővárosi m. kir.
pénzügyigazgatóságnál.

Zoltán sz. 1882.
VII. gymn. tanuló.
Budapest.

IMECS (vargyasi). Imecs Ambrus és testvérei András és János nyertek 1678. junius 3-án Apafi Mihálytól czimeres nemeslevelet.[1]

Ivadékai Imecs Mózes, Imecs Albert és gyermekei. Imecs Lajos és gyermeke Vargyason gazdasággal foglalkoznak.

Czimerök: Kék paizsban zöld téren, veres ruhás vitéz hajadon fővel, jobbjában zászló, baljában korona. — Sisakdísz: Egy zászló. — Foszlányok: Kék—arany, veres—ezüst.

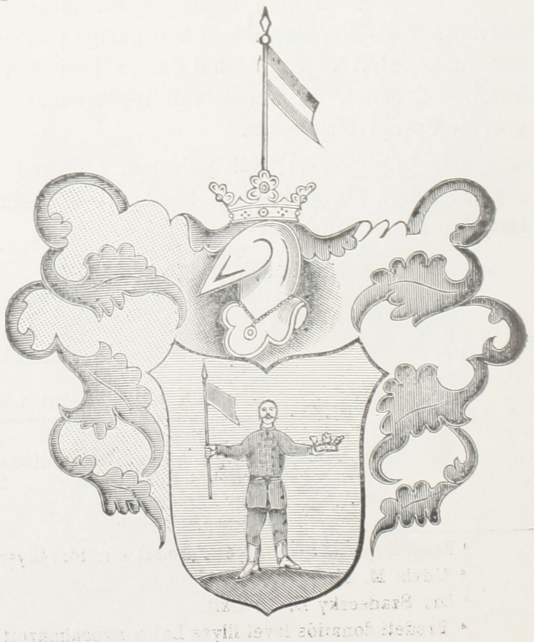

IMREH (csehétfalvi). ✝ Rákóczi Zsigmond fejedelemtől nyert 1607. márczius hó 29-én Imreh János czimeres nemeslevelet,[2] 1614-ben pedig mint primipilus lustrál.[3] E családból Imreh István 1665. márczius hó 1-én Csehétfalván lakó anyja Imreh Tamásné és Vas Pál sógorához levelet ir, melyben 50 tallér váltságdijat kér, hogy tatárrabságából kiszabadithassa magát.[4]

[1] Eredeti nemeslevél Imecs Albert birtokában Vargyason.
[2] Eredeti nemeslevél Udvh. M. L.
[3] Udvh. M. L.
[4] Eredeti levél Pálffy György magánlevéltárában Tarcsafalván.

IMREH (dersi). Régi székely család, melyből Imreh György 1614-ben lustrál.[1] Imreh Ferencz és leányai és Imreh János gyermekei képviselik Dersben e családot.

INCZE (homoród-karácsonfalvi). † Rákóczi György fejedelem emeli Incze Pált 1633. junius 14-én nemességre.[2] E család nevére H.-Karácsonfalván csak az „Incze-szeg" düllő emlékeztet már.

INCZE (nagysolymosi). † 1602-ben Incze János esküszik fel a császár és király hüségére,[3] ugyanezen János 1614-ben mint primipilus lustrál.[1] Nagy-Solymoson kihalt. Egyik ága Kis-Solymosra költözött, ezen ág sarja volt Incze Ferencz 1848-ban dézsi kamarai ügyvéd.

Incze Ferencz id. a jenai ásványtani és altenburgi növénytani s magyar természet-vizsgáló társulatok tagja, ki 1853. márczius 8-án hunyt el, a nagysolymosi ághoz tartozott.

INCZE (baczoni). Eredete ismeretlen, a XVII. század végén kerül Baczonba. Az 1712. évi lustra már ott éri e családot.[4]

Leszármazási táblájuk a következő:

baczoni Incze István
(Pap Judit.)

Máté sz. 1679.
lelkész
(bogdányi Sajgó Erzsi.)

Anna. | Erzsi. | Zsuzsa (Verestoi György.) | István. | Mihály kolozskalotai esperes. (Pataki Sára.)

Mihály † 1836 (Szatmári Pap Krisztina.) | Sámuel (Baranyai Ágnes.) | Sára (Méhes György.)

Sára † 1831. | Justina (Lengyel István.) | Mihály (Albert Franciska.) | Sámuel. | Ágnes (Bartalis János.) | Mihály.

Franciska. | István.

Incze Máté fiai Mihály és István nemcsak mint lelkész-tanárok, — hanem az irodalom terén is nagy érdemeket szereztek.

Bővebben foglalkozik e családdal „Bod Péter Athenása" a 345—346. oldalokon.

INCZEFI (kadácsi). E család törzse Inczefi György, ki 1614-ben Kadácson mint primipilus lustrál.[1] Ma már terjedelmes családdá nőtte ki magát, melynek tagjai többnyire saját birtokuk jövedelméből élnek. Inczefi Samu gyógyszerész Nagy-Enyeden, kinek atyja unitárius lelkész volt Dersben. Inczefi Elek és Inczefi József birtokosok Kadácsban is.

ISÁK (ravai). 1614-ben Isák Demeter mint primipilus fordul elő' Ravában; e családból jelenleg Isák Mózes, Isák Abel, Isák József, Isák Dénes és utóbbiak gyermekei élnek

ISTÓK (gyepesi). 1602-ben Istók János, Istók András, Istók István és Istók Ferencz esküsznek fel a császár és király hüségére[4].

1614-ben Istók Péter (judex), Istók János és Istók Márton lustrálnak Gyepesről[1]. További története ismeretlen.

ISTVÁN. A vármegyében számos ily nevü családdal találkozunk, adatok hiánya miatt azonban nem volt megállapitható, hogy honnan származtak? Mert 1614-ben öt helyt vétettek fel mint primipilusok u. m. Zetelakán; István Máthé; Oroszhegyen: István Kovács; Váraljján: István János és István Jánosné árvája; Martonoson: István Péter; N.-Galambfalván: István Deák[1]. Ez utóbbinak ivadékai származtak a XVII. század végén Derzsbe, hol jelenleg István Zsigmond, István József, István Márton, István Mihály és gyermekeik élnek.

ISTVÁNFY (körispataki). Körispatakán e családból József és fiai élnek. 1614-ben Istvánfy Márton lustrál[1]. Hasonnevü család Etéden is mint primipilus fordul elő.

---

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemeslevél Veres Pál birtokában H.-Karácsonfalván.

[3] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

[4] Dr Szadeczky L. Sz. Oklt.

JAKAB (bögözi). Székely család. 1614-ben Jakab Lőrincz lustál[1]. Közülök Károly 1848-ban adóiró biztos, 1849-ben szolgabiró volt. János Torda városi hivatalnok.

JAKAB (h.-almási). Gyepesből származott, hol 1614-ben Jakab Mátyásné árvái mint primipilusok fordulnak elő[1], de a h.-almási előnevet használták, közülök János ügyvéd volt Maros-Vásárhelyt. Ugyancsak Gyepesből ment át Etédre egy tagja a Jakaboknak, a XVII. század végén már ott találjuk őket, ezen etédi ágból György 1848-ban Fogaras vidék alkapitánya.

JAKAB (kányádi). Régi székely család, azelőtt a „Pál" nevet viselte. Jakab János nyert Apafi Mihály fejedelemtől czimeres nemes levelet 1679. április hó 16-án[2].

A táblán feltüntetett József a Lőrincz fia Kányádon tanitó, állami anyakönyvvezető, egyházközségi és iskolaszéki jegyző.

Albert ev. ref. lelkész Kis-Galambfalván egyházmegyei közügyigazgató.

Jakab Mózes ev. ref. lelkész Algyógyon és Dénes ev. ref. lelkész Nagy-Solymoson.

Egy ága e családnak Égébe származott, közülök Jakab József ev. ref. lelkész Fotos-Martonoson, Jakab Sándor és Lajos birtokosok Égében.

Czimerök: Kék paizsban természetes szinü leopárd növekvőn. Sisakdisz. Foszlányok: arany—kék, ezüst—veres.

József.
(Czerják Borbára).
István sz. 1782.
(Gergely Borbára).

Mózes sz. 1805. ev. ref. lelkész Szt.-Lászlón. | István sz. 1815. † (Orbán Borbára). | Zsuzsa. (Miklós István). | Lőrincz sz. 1820. (Nagy Eszter). | Anna. (Váradi Ferencz). | Sándor sz. 1825. a) György Sára. b) Lőrincz Julia.

József. tanitó. (dályai Kandó Ilona).

a. Lajos sz. 1857. (Sándor Zsuzsa). | b. Sándor sz. 1863. (Nagy Rebeka). | b. Berta. (Orbán Mózes.)

Lajos sz. 1893. | Sándor sz. 1887. | Berta.

István. (Forró Ilona). | Ferencz. (Nagy Julia). | Mária. (Derzsi Ferencz). | Anna. (Gergely Mózes). | Lina. (Jakab Mózes). | Róza. (Gergely József).

Jenő. | Emma. | Mihály. | Anna. | Ida. | Etelka.

Lina. | Mózes sz. 1889. | István sz. 1892. | Lenke.

Albert ev. ref. lelkész. (Szabó Ágnes.) | Mózes ev. ref. lelkész. (Szabó N. gyermektelen.) | Dénes ev. ref. lelkész. (Karácson Cornelia gyermektelen.)

Béla sz. 1867. vasuti pénztárnok. | Dezső sz. 1869. kir. postatiszt Bpest.

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemeslevél Jakab Ferencz birtokosnál Kányádon.

JAKAB (szentgericzei). * Eredetileg Háromszékről, Árkosról származtak a marosszéki Szent-Gericzére, a hol Jakab Simon II. Rákóczi Györgytől a haza iránti nemes szolgálataiért András, Mihály, György és István fiaival együtt 1649-iki február 10-én czimert és nemeslevelet nyer.

Nevét e család kétségtelenül a Jakab keresztnévből vette, mely a XIII—XV. századbeli oklevelekben „Jacobus filius Becz vagy filius Mike“ alakjában fordul elő. Az 1394. évi erdélyi köztartományi gyülés itéletlevelében szintén ez eset fordul elő, mely szerint Szomorod-telke földje Almási László fiának Jakobnak lett odaitélve — ettől származnak az almási Jakabok, később pedig lak- vagy birtokhelyök szerint bögözi, szentléleki, csikszentmártoni, középlaki, rákosdi- és szentgericzei Jakaboknak neveztettek.

Mindenik között a szentgericzei ág a legkiterjedtebb. Szent-Gericze III. Károly és Mária Terézia alatt Szentlélekre változtatott s csak azok halála után vette ujból korábbi nevét s innen van, hogy e család sok helyt szentléleki előnévvel fordul elő.

Eredetileg szabad székelyek valának — mint az egész székely nemzet, csak később, a midőn a székelyek is azon szokáshoz alkalmazkodtak, mely már a magyar nemességnél régebb behozatott, t. i.: hogy birtokaikra adományt szereztek — ekkor kért a Jakab nemzetség is nemességök mellé czimeres levelet. Legelőbb csikszentmártoni Jakab András 1570-ben János Zsigmondtól a jakabfalvi, szentmártoni, szentimrei, csekefalvi és szentgyörgyi birtokaira kért adománylevelet. 1617-ben vajasdi Jakab Mihály nyert Bethlen Gábortól kiváltságot. 1677-ben pedig rákosdi Jakab Boldizsárt erősiti meg birtokaiban uj adománynyal I. Apaffy Mihály.

A szentgericzei Jakabok czimeres levele 1649. augusztus 26-án hirdettetett ki, minden ellentmondás nélkül Marosszéken. Mária Terézia alatt ismételten kihirdettetett és a kir. tábla 1772-ik január 29-én kelt itélete által érvényesittetett.

1657-ben e családból Simonnak négy fia harczolt II. Rákóczi György mellett, a lengyelországi hadjáratban; hárman odavesztek s csak György a negyedik került haza, a ki 1662-ben Kemény János fejedelem alatt harczolt. Györgynek két fiát tatárrabságba vitték, örökre odavesztek, neje is alig tudott az erdőkben bujkálva menekülni, magával vivén nemeslevelüket, azt egy faodvába rejtette el, hol a nedvesség következtében kissé megrongálódott, mert csak évek elteltével vette ismét elő. Vagyon, müveltség és befolyás tekintetében e család a székely nemzet középrendéhez tartozott. Jó hazafiak voltak.

Leszármazásuk következő:

Első tábla.

Jakab Simon 1649.
(Patkós Ilona.)

István. | I. András. | I. Mihály.

I. Mihály.: István. | II. András.

István.: József. | Zsigmond.

II. András.: György végrend. 1694. máj. 16.

József.: János. | Gergely. 1662. tatár rabok.

Zsigmond.: I. Miklós sz. 1668 (Folytatása a második táblán.) | György 1693-tól. (Nagy Anna.)

I. Miklós sz. 1668: József sz. 1709. † ifjan. | Gergely † ifjan. | Miklós 1720-tól. (abodi Kovács Anna.)

József sz. 1709.: Miklós sz. 1728. † ifjan. | József † | Gergely sz. 1732. urad. felügyelő. (tompai Botos Rebeka.) | Miklós sz. 1734. (magyarósi Lukácsi Judit.) | Sámuel † | Dániel (martonosi Gál Hedvig.) | György sz. 1740. (Cseh Mária.) | Samu. †

Gergely sz. 1732.: László † | Anna (Zalányi István.)

Miklós sz. 1734.: Sándor. | Klára. (Jakab András.) | Zsuzsa. (1. br. Kemény József. 2. Ordy Georg.)

Sándor.: György.

Dániel: József † (Huszár Ilona.)

György sz. 1740.: (Folytatása a túloldalon.)

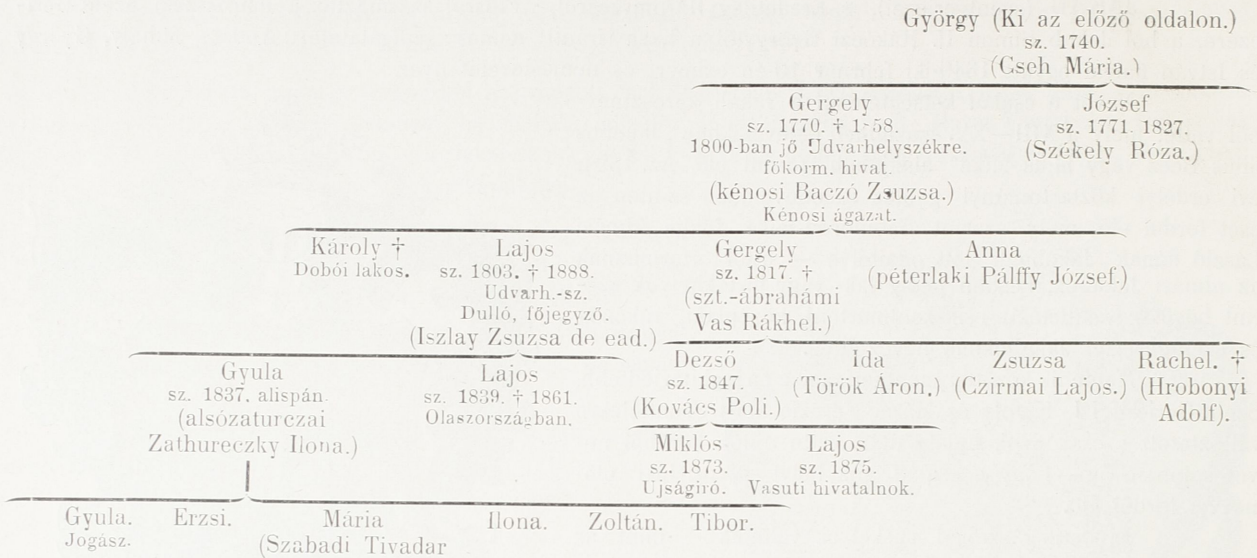

Második tábla.

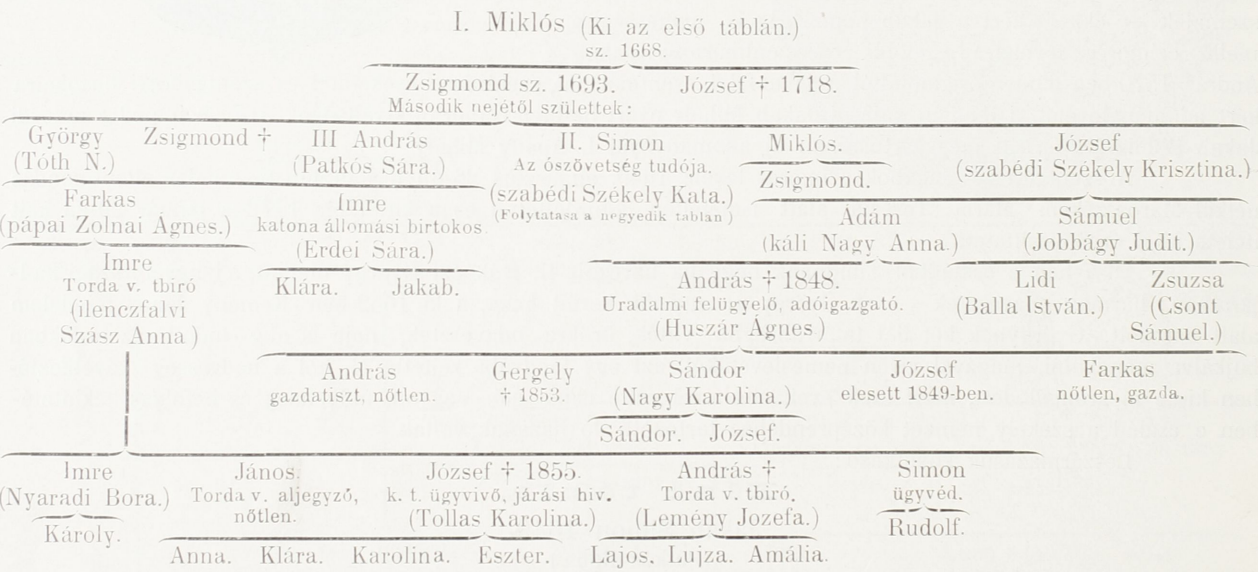

Harmadik tábla.

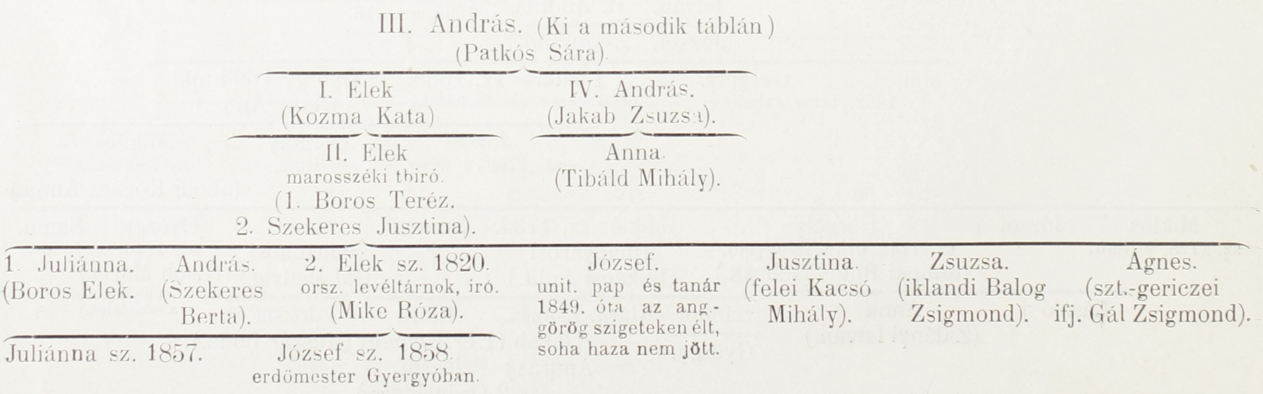

Negyedik tábla.

II. Simon (Ki a II. táblán.)
(szabédi Székely Klára)

III. Simon marossz. járási hivatalnok.
(Gerébb Mária.)

Sándor Rettegen † | Zsigmond ifjan † | Ferencz (1. Nagy Zsuzsa. 2. György Rákhel. 3. Csupor Anna.) | Karolina (id. Gál Zsigmond.)

2-tól Jusztina (Farkas György.) | Róza (Csupor Mihály.) | Rákhel (Kövesdi Domokos.) | József (Boros Teréz.) | 3-tól Lajos. | Sándor.

III. András ágán I. Elek, ennek fia II. Elek és ennek két atyafi testvére résztvettek a török-franczia háboruban.

Birtokuk gyakran eloszolván — hivatalokat vállaltak s ezekben is mindig közszeretetnek örvendettek.

Zsigmond és Miklós utódai Szabédra, Pókába és Kénosba házasodván, alapitói lettek a szabédi, pókai és kénosi ágaknak — de mind szentgericzei előnévvel.

Marosszéken több ága él e családnak, közülök Jakab József és gyermekei Szent-Gericzén.

A Pókába települtek közül Jakab Rudolf jelenleg kir. táblabiró M.-Vásárhelyt, neje alcsernátoni Damokos Ilona; szintén e család kötelékébe tartozik Jakab Ödön tanár Budapesten.

Czimerök: Kék paizsban, zöld alapon, zöld mentébe öltözött vitéz, sisakos fővel, barna lovon. Jobbjában dárdát, baljában kivont fölemelt kardot tart. — Sisakdisz. — Foszlányok: Kék—arany, piros—ezüst.

JAKAB (szentmihályi). Farkaslakára a XVII. század végén jöttek. Jakab György[1] és János nyertek „szentmihályi“ előnévvel Rákóczi Zsigmondtól 1607. márczius hó 24-én nemeslevelet[2].

Családi táblázatuk a következő:

György.

György.
a) László Erzsébet.
b) Lakatos Zsuzsa.

a. Péter. | b. Imre † 1847. (Nagy Anna). | b. József. (Fancsali Anna).

Péter (Nagy Judit). | József. (Dénes Borbára). | Zsigmond. (Miklós Klára.) | Elek. (Dénes Borbára). | András. (Miklós Róza). | Márton. †

Péter sz. 1848—56. közs. jegyző | Elek. (Orbán Julia). | Antal. irodatiszt Szeged. | Imre sz. 1850. birtokokos Darlacz. (kisbaczoni Benedek Kata). | András. (Fancsali Márta). | Sándor. | Tamás.

Elek. a) Fancsali Sára. b. Sebestyén Zsuzsa. | Lajos sz. 1843. r. k. esperes. | Julia. (Albert Zsigmond).

Sándor. | Péter.

György. † | Ferencz sz. 1846. (Kovács Ilona). | Mózes. (Jakab Márta). | József. (Dénes Róza.) | Róza. (Demény Péter.)

Sarolta. (Szabó Antal). | Antal. | Teréz. (Fancsali Sándor). | Julia. (Nagy Mózes). | Anna. (Pakot János). | Borbára. (Bakó Zsigmond).

E család kötelékébe tartoznak még: Jakab Sándor utódai u. m. Ágnes és Irén és az Antal utódai.

JAKABFFI (szenterzsébeti). Jakabffi László és Tamás emlittetnek 1614-ben a Bethlen Gábor-féle összeirásban.[3] Ivadékai: Szent-Erzsébeten Jakabffi Ferencz, Jakabffi József és gyermekeik. Segesvárt Jakabffi József m. hivatalnok, neje nagysolymosi Balási Sarolta, utóbbinak gyermekei: Mária (Veres Albertné), Zsuzsa és József tanuló.

[1] Szentmihályon lustrál 1614-ben lásd Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemeslevél Fancsali Dénes birtokában Farkaslakán.
[3] Udvh. M. L.

JAKABHÁZY (nagyszalontai, kecskeméti és jakabházi). * ○ Az Udvarhelymegyében jelenleg is élő Jakabházy család eredetét leszármazás és birtokörökösödés utján a honfoglalásig vihetni fel hiteles adatok nyomán. Ezen család volt (puszta) szeri birtokára nézve „Pusztaszer történetében“[1] ki van mutatva, hogy Ónod és Ete ősvezérek fiuágának („Kalán nemzettségéből származott Nána ur Pózsa ur fiának mondatik, a melyből az 1266. és 1274. évi oklevelek tanusitása szerint a Pózsafi vezetéknevet nyerte.“)[2] szeri Pózsafi István elhalálozásával magva szakadt, azonban a leányágnak nem, ezt igazolja azon közülmény, hogy szeri Pózsafi György leánya Anna s több nőági vérrokon 1472-ben a csanádi káptalan előtt óvást tesznek, ellentmondanak és tiltakoznak Mátyás király ellen, hogy ez szeri Pózsafi István halála után maradt rengeteg kiterjedésü csongrádmegyei jószágokat másnak adományozza; güthi Ország Mihály és nádasdi Ungor János ellen pedig azért, nehogy ők ezen jószágokat és részbirtokokat a királytól felkérjék s maguknak adományoztassák. Daczára ezen tiltakozásnak, három évvel később ezen részbirtokok Mátyás király által nevezetteknek lettek adományozva.

Az ősvezérektől (Ónod és Ete) származó Pózsafi család fiágon kihalván, szer (Pusztaszer) s a hozzá tartozó szomszédos birtokok, melyek a honfoglaláskori osztály alapján 600 évig ezen család fiágoni leszármazottjai által birtokoltattak — a következő 200 év alatt különböző czimen, örökösödés stb. utján kerültek a leány vérrokon családok birtokába. Igy még Mátyás király országlása első tizedében 1467-ben Szer (Pusztaszer) és több csongrádmegyei jószág birtokában találjuk a zeleméri Zeleméry családot leányági örökösödéssel s mint azt azon korbeli oklevelek is igazolják, ezen családon kivül még másoknak is jutottak osztályrészül a már emlitett és Ónod, Ete ősvezérektől származott szeri Pózsafi nagykiterjedésü örökségéből; nevezetesen emlités tétetik, hogy a Zeleméryeken kivül „a Parlaghy és Jakabházy“ családok is, mint osztályos vérek megmaradtak Szer (Pusztaszer) és mellékbirtokok tulajdonában a mohácsi vész után is.

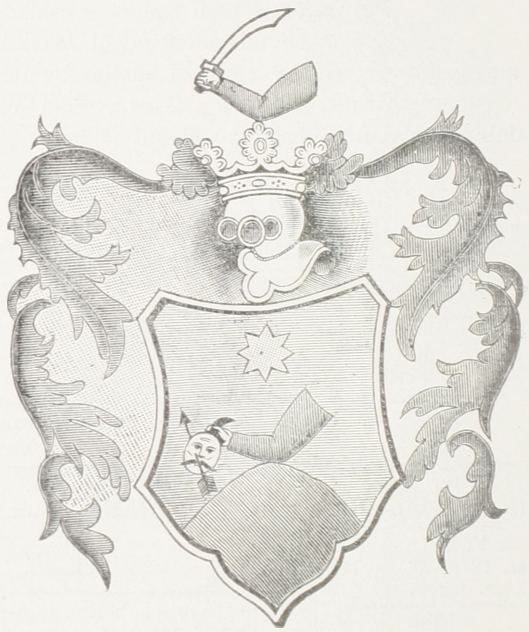

A Jakabházyak ős Pusztaszer birtokosaival névszerint a Zeleméry és Parlaghy családokkal. Parlaghy Antalné Zeleméry Mártha, ennek leánya: Kata Jakabházy Miklóshoz ment nőül s ez ágon is a Jakabházyak vérbeli összeköttetésbe jöttek az Árpádokkal a Moys, vagy Mozes nádor utján, kinek neje Erzsébet, Árpádházbeli ivadék volt,[3] valamint a Laszthóczyakkal (Bábay István nagykállói várnagyné Laszthóczy Judit, Laszthóczy Istvánnak Jakabházy Borával nemzett leánya) családi összeköttetésük folytán részbirtokosok voltak 1733-ig, a midőn ős Pusztaszer a királyi fiscusnak odaitéltetett azon czimen, „hogy e birtok csupán csak fiágat illethetett“, a Jakabházyak fiága pedig kihalt. Két évvel később pedig III. Károly által monyorókereki gróf Erdődi Györgynek, Varasdmegye örökös főispánjának, koronaőr és a m. kir. kamara elnökének adományoztatott. Hogy fenti állitás mennyire meg nem felelt a valóságnak, igazolják Kecskemét város levéltárában fekvő okmányok, igazolja Pusztaszer történetének nagynevü megirója, ki a 78. oldalon ezeket mondja: „Ezen adományozás tárgyát képező két falu és 6 puszta — mintegy 100.000 hold föld — élő bizonyitványa ez uj szerzeményi birtok igazolás erőltetett eljárásának. E birtokok ugyanis mindekkor szedettek el régi tulajdonosaiktól; a mint az elvétel fölött e perben itélet mondatik, azonnal kiszemeli azokat magának maga a m. kir. kamara elnöke s még mielőtt a királyi adományozást megnyerné, hat évvel előbb már el is foglalja, de a kir. fiscus szavatosságot nem mer vállalni! nem ám, mert a Jakabházyak, Viczmándiak, Zayak, Voksics Horváthok stb. még mindannyian életben voltak. De igazolják a Jakabházyak ős Pusztaszer birtoklásáért[4] folytatott táblai perükhez

[1] „Pusztaszer története“ irta: Hornyik János, Kecskemét város főjegyzője és a magy. tud. akad. levelező tagja.
[2] Lásd Pusztaszer története 19. oldal.
[3] Kis Bálint A. K. V. III. tábla C.
[4] Lásd „Puszatszer történeté“-nek 24. 55. és 85. oldalait.

befektetett oklevelek és okmányok, melyek szerint Kecskemét város, hogy magát az ősbirtok használatában biztositsa — „a királyi tábla előtt folyamatban levő perek legjelentősebbikére nézve a Jakabházy örökösökkel névszerint Jakabházy Pál és Jakabházy Sándor szt.-ábrahámi birtokosok és több Jakabházy örökössel 1818. évben ideiglenesen, de 1830. május hó 3-án véglegesen kiegyezett.

Az Udvarhelymegyében élő Jakabházy családnak számos oly okirata és okmánya, a melyek világosan igazolták, hogy e név a honfoglalás idejéből az ős nemzet-gyülés hét halmos szinhelyével „Szer"-rel (később Pusztaszer) össze van forrva — a szabadságharcz idejében elvesztek. — 1400-tól még vannak adatok felső-tööki (Szolnok-Doboka) nagybirtokos Jakabházy Dániel kezeinél, mely szerint a család azon időben még Jakabháza" falut is birta Vasmegyében; valamint ugyanott azon időből sőt előbbről is léteznek családi iratok, melyek szerint e család a nagyszalontai, kecskeméti és jakabházi előnevekkel szerepelnek hivatalos okmányaikon.

Ez idő szerint a család birtokában Jakabházy Mihály[1] részére kiállított czimeres nemes levél van ki azt III. Ferdinandtól 1637. augusztus 23-án kapta, mivel az elsőt az akkori háborus időkben s nagy valószinüséggel a tatárjárás és pusztitás alkalmával — a család elvesztette. Ezen ujabbi nemeslevelet nyert Jakabházy Mihálynak a fia Gáspár ennek fiai Samu és Pál utóbbiak jöttek Erdélybe donátióba.

Leszármazásuk a következő:

Jakabházi Mihály
1637-ben vesz uj czimeres levelet.

Gáspár.

Samu
Deésen nyert három telekhelyet.

Ferencz.

Mihály.

Samu
ez Felső-Tőökre, Szobok-doboka megyébe költözik.

Dániel. József. János.

Dániel
hires ügyvéd.

Dániel
felső tööki nagybirtokos.
a) Balogh Karolina.
b) özv. penyigei Penyigei Viktorné, szül. k.-pólyáni Paál Ágnes.

Emma (Jakabházy István kir. p. ü. titkár.) — Dániel † szigorló orv. — Ilona (Veres Ferencz kir. albiró.)

Gita.

Pál[2].
1679. körül királybiró Udvarhelyszékben, Szt.-Ábrahám és Sz.-Kereszturt nyert 13 telekhelyet.

Zigmond[3]
Keresztur szék nótáriusa.

Pál.[3]

Zsigmond
assesor
(s.-szt.-iványi Henter Krisztina.)

Pál[4] † — Anna (Lőrinczi Dániel.) — Samu[4] sz. 1786. † 1852. (sárdi Simén Ágnes.)

Katalin. — Zsigmond sz. 1826 † 1884. (szentléleki Pakot Polixena.) — Poli. — Teréz. † — Béla nőtlen. — Otilia. †

Gábor sz. 1858.
Törvényesitett fiu.
(Illyés Julia.)

Zoltán sz. 1884. hadapr. növ. — Zelma. — Béla sz. 1888. — Gábor sz. 1890. — István sz. 1892. — Jozefa.

István sz. 1855 † 1900. Kir. p. ü. titkár.
a) Jakabházi Emma
b) Batky Mária.

Gita. — Dániel †

Samu sz. 1856. ny. honv. főhadnagy.

Píroska (tóti és voldorfi Apáthy Gyula kir. járásbiró.)

Bóra (putnoki Putnoky Miklós főgymn. tan., igazg. Lugos.)

Böske (uzoni Pünkösti Ferencz mérnök, müszaki tan. Debreczen.)

Gáspár sz. 1865. birtokos Siménfalva.

Zsigmond sz. 1867. dr. med., egyetemi tanár, a tud. egyet. coadjuntussa.
(csekefalvi Szabó Margit.)

Margit. — Mariska. — Ilona.

Poli (martonosi Gálffy Kálmán főszolgabiró.)

Czimerök: Kék paizsban zöld dombon nyugvó piros mezü kar egy nyilvesszővel keresztül lőtt török fejet tart hajánál fogva kezében. Sisakdisz: Egy veres mezü kar karddal. Foszlányok: Kék—arany, piros—ezüst.

---

[1] Eredeti nemeslevél Jakabházy István p. ü. titkár birtokában Deés.
[2] Kállay „Székely nemzet" 252 oldal.
[3] 1712. évi Lustr. k. megye L. és 1674—89 évi Lustr. k. Udvh. M. L.
[4] 1806. évi Lustr. k. Udvh. M. L.

JAKOCS (zetelaki). 1614-ben Jakoch Máthé lustrál Zetelakán[1], e családból Jakocs Imre, Jakocs János és Jakocs Dénes élnek.

JANCSÓ (kézdivásárhelyi). Ősi fészkük Kézdi-Vásárhely, innét előnevük is, már a XVI. században mint primipilusok fordulnak ott elő Jancso János, Jakab, Simon és Tamás valamint testvérei s mindkét nemü maradékai 1613. junius hó 13-án nyertek Báthory Gábortól czimeres nemes levelet. Ferencz[2] és Sándor[3] telepednek le a XVII. század elején, előbbi Bögözben, utóbbi Lengyelfalván. E család ivadékai azonban mindkét helyen kihaltak. A lengyelfalvi ágból Jancsó József[4] később Udvarhelyre költözött, de ez is magtalanul halt el.

Ugyanezen családhoz tartozik Károly, ki ezelőtt tizenöt évvel származott Sz.-Udvarhelyre Csikszépvizről.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren természetes szinü oroszlán növekvőn, jobbjában kard, baljában korona, melyből egy irótol látszik. Sisakdisz. Foszlányok: Mindkét oldalon fehérek.

E család történetével szentkatolnai Bakk Endre vizaknai plébános külön kiadványában bővebben foglalkozik.

Családi táblázatuk a következő:

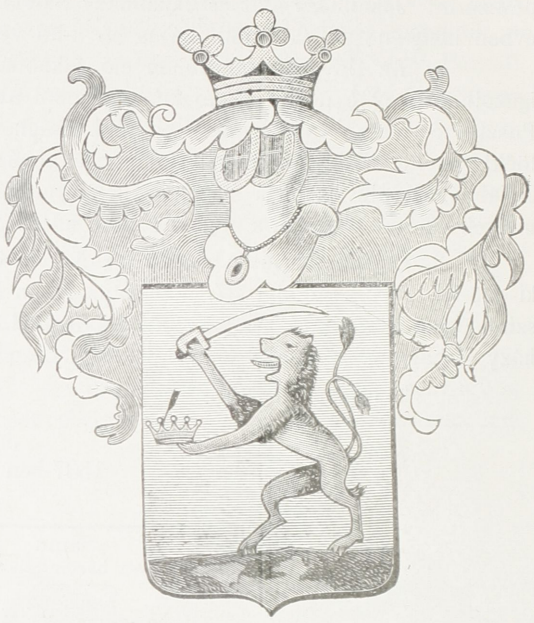

Ferencz[5] † 1849.
(Nagy Katalin).

Anna. † | Rebeka. † | Mária. † | Róza. | Károly sz. 1832. (Deaky Anna).

Julia. (Popesco János). | Ferencz. † (Keresztes Regina). | György. sz. 1867. | Károly p. ü. szemlész. (Barcsák Róza). Erzse sz. 1898. | Péter † | Berta. sz. 1876. | Anna † 1897. (Szopós Imre). | János[6] sz. 1859. Udvarhely város adó ellenőre. (Balás Róza.) Béla sz. 1889.

JÁNÉ (dályai) † Kihalt.

JÁNOS (zetelaki). János György mint primipilus fordul elő az 1614. évi lustrakönyvben[7]. Jelenleg János Ferencz, János János, és János Péter élnek e családból Zetelakán.

JÁNOSI (bardoczi). * † Bardoczon kihalt, birtokaikat a nagyborosnyói Bartha-család birja.

JÁNOSI (felsőboldogasszonyfalvi) * † Jánosi Tamás árvája István 1614-ben Felső-Boldogasszonyfalván mint primor fordul elő[7]. Valószinüleg e családnak utolsó sarja volt Jánosi József, ki 1789-ben Oroszhegyen született. 1848|49-ben mint honvéd őrnagy küzd szabadságunkért. 1885-ben halt meg; Birtokainak $^1/_3$ részét Udvarhelymegye három gymnasiumának hagyta.

JEDDI (medeséri). * Neve után itélve marosszéki „Jedd" községét állithatjuk származási helyéül. De a XVII. század elején már az udvarhelyszéki Medeséren találhatjuk ezen, különösen a XVII. és XVIII. században szereplő családot; melyből 1640-ben Jeddi Tamás mint tábornok nyert Rákóczy Györgytől medeséri előnévvel nemeslevelet[8]. Jeddi Tamásnak testvérei János és Pál[9] leszármazói a következő táblán láthatók:

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Udvh. M. L. fejdl. okit. 1638./XVII. csomag.
[3] 1614. évi lustr. könyv. Udvh. M. L.
[4] 1806. évi lustr. könyv. Udvh. M. L.
[5] Lásd „Kézdi-Vásárhely története" sztk. Bakk Endrétől 197. old.
[6] A családi oklevelek birtokosa.
[7] Udvh. M. L.
[8] Eredeti okmány Jeddi Tamás birtokos birtokában Rugonfalván.
[9] Udvh. M. L. 1712. évi Consriptio.

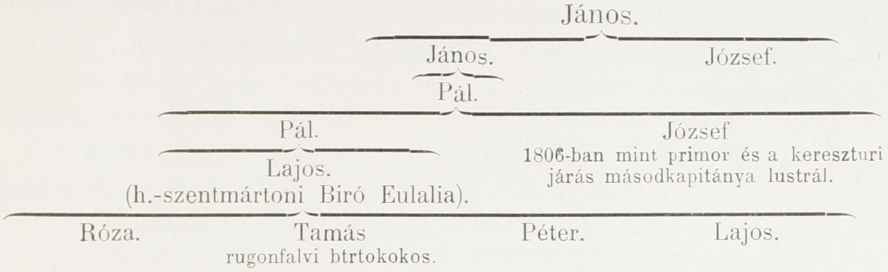

Egy más ága Jeddi Pétertől jő le, utóbbi Lipót királytól nyert nemes levelet[1], melyben régi nemességök megerősittetik. Ezen Péter leszármazottjai Maros-Tordamegyében élnek u. m. Jeddi Sándor M.-Vásárhelyt és testvére István birtokos, néhai Jeddi Péter, Jeddi Zsuzsanna, néhai Jeddi Borbára, kinek férje kálnoki és illyefalvi Szabó Péter volt, ennek fia Szabó Sándor jelenleg körjegyző Rugonfalván.

Többnyire a katonai pályát választották életczélul, ott többen közülök magas állást foglaltak el. Kiterjedt birtokaik voltak a székelyföldön s házasság révén nagyon előkelő összeköttetéshez jutottak.

JOÓ (bágyi). 1614-ben Joó Lőrincz, Gergely és Jánosné vannak mint primipilusok felvéve;[2] Bágyból költöztek Siménfalvára és Szt-Erzsébetre, utóbbi helyt azonban még a XVIII. század végén kihaltak. Siménfalván Joó János utódai élnek; Bágyban pedig Joó János, Joó József és Joó György gyermekeikkel képviselik e családot.

JÓSA (sófalvi). † Sófalvi Jósa Albert és János 1614-ben primipilusok.[2] Eggyes tagjai kivándoroltak. A Sófalván maradt ág pedig kihalt.

JÓSEPH (sófalvi). † E család tagjai hagyomány szerint erős testalkatu és erőszakos emberek voltak. Még a mult század elején kihalt.

KACZAI (galambfalvi). Kaczai Ferencz 1540. február 2-án a szászföldön fekvő Kacza (Katzendorf) helységbeli birtokait eladja a kaczai lakosoknak.

Kaczai György de Galambfalva, mint birósági kiküldött szerepel azon actusnál, a midőn Bethlen Gábor fejedelem 1614. augusztus hó 9-én Alsó- és Felső-Sófalva, Korond és Parajd közönségének sóilletéket biztosít.[2] Hogy kihalt-e ezen család, vagy hogy hová lettek el tagjai? Az kipuhatolható nem volt.

KADÁCSI (homoródalmási). ○ Kadácsy Dániel 1848-ban tordamegyei árvaszéki ülnök s tizedbér tárnoka; neje fricsi Fekete Róza. Leánya Róza (meghalt 1852-ben) Berzenczey László neje volt.

KÁDÁR (bözödi). Székely család, melynek nemességét az 1712. évi lustrakönyv igazolja.[2] 1806 évben Kádár István nemes birtokos Bözödben.[2] Ennek ivadékai Kádár Lázár unitár. pap Korondon, Kádár Lajos unitár. tanító Laborfalván és Kádár János áll. tanító M.-Gyerőmonostoron.

KÁDÁR (szenterzsébeti). Közülök Kádár Ferencz és gyermekei, Kádár József és gyermekei élnek Szt-Erzsébeten. Ősük Kádár György 1598-ban birtokos, 1614-ben mint székelyhuszár lustrál.[2]

KADICS (máréfalvi). † 1614-ben Kadics Balázs és György lustrál.[2] Ivadékai kihaltak.

KÁLMÁN (homoród-oklándi). 1614-ben Kálmán Máthé és Mihály lustrál.[2] 1655. év julius 6-án Kálmán János és András nyertek Rákóczi Györgytől vitézségökért nemeslevelet.[3] 1712-ben Kálmán Mózes fordul elő. E család kihalófélben van, András egyedül él, de ez is gyermektelen.

KALÓS (dályai). † Eredete ismeretlen, 1712-ben tartózkodik Dályában. Kihalt.[3]

KANDÓ (dályai.) Magyarország vala bölcsője e családnak, azelőtt az „Elffi“ nevet viselte; a XVI. században került Udvarhelyszékre. A XVII. és XVIII. században előkelő szerep jutott tagjainak osztályrészül. Dályai Kandó Mártonnéről már 1614-ben mint özvegy nőről van említés téve.[2]

Mihály 1700-ban Bonyhán mint praedikátor nyeri meg a közszeretetet és tiszteletet.

---

[1] Eredeti okmány Jeddi Tamás birtokos őrizetében Rugonfalván.
[2] Udvh. M. L.
[3] Eredeti nemeslevél Máthé Sándor birtokában Vargyason.

Mihály az 1791. és 1792-iki erdélyi országgyüléseken Udvarhelyszék követe, 1797-ben Udvarhelyszék főkirálybirája és az ev. ref. collegium főgondnoka.[1] János 1815-ben Udvarhelyszék követe.

Leszármazási táblájuk a következő:

Első tábla.

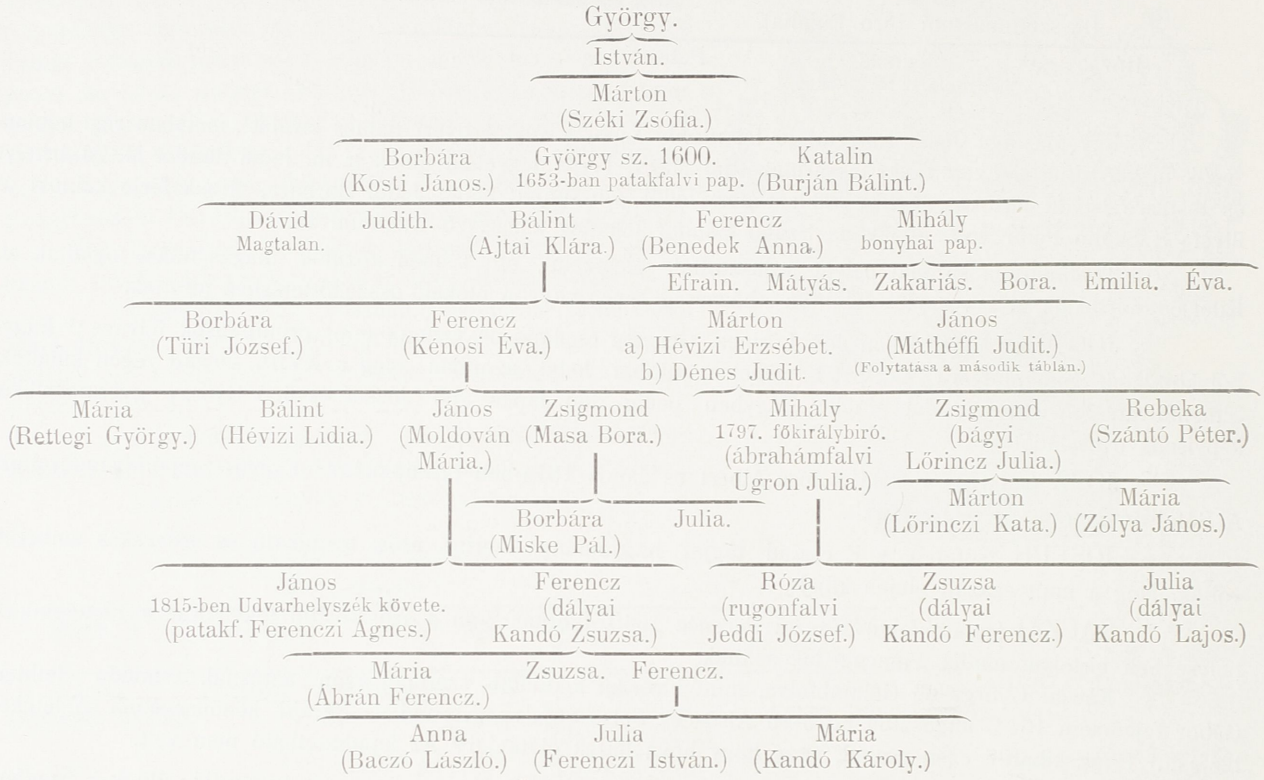

Második tábla.

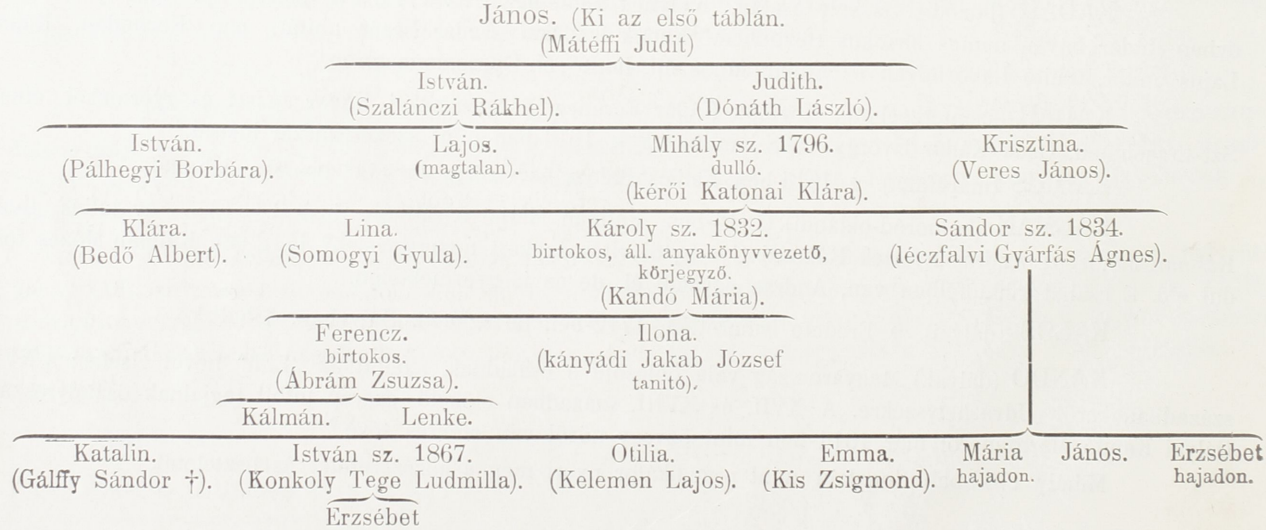

Dálya volt székhelyök — ivadékai ma is birtokosok ott.

[1] Udvarhelyi ev. ref. Coll. ért. 10. oldal.

KÁNYÁDI (nagygalambfalvi). 1614-ben Kányádi János és Imre lustrál[1] Története ismeretlen.

KANYARÓ (derzsi). E családból Kanyaró György az első kiről biztos adataink vannak. 1642. szeptember 24-én „derzsi“ előnévvel egy fejedelmi oklevélben említtetik[2]. Az 1712. évi lustra alkalmával is felvétetett. Kanyaró János utódai u. m. György, Mózes, János, István és Zsigmond élnek.

KARÁCSON (telekfalvi). Ősi székely család, melynek nemessége az 1614. évi lustrakönyvben van igazolva, hol Karácson Tamás, István, Sándor és János árvái vannak mint pixidariusok felvéve.

Szereplésök a XVII. század végére esik, a mikor ők valának e vidék vezérférfiai.

E család Pál és ennek fiaival kezd vagyonilag hanyatlani, Pál 1702-ben kezdi eladni jószágait, ennek fia János 1712-ben mint primipilus lustrál s ma csak is utóbbinak utódai élnek már.

János testvérei közül Ferencz a Forró familiánal beadósodván, birtokait nevezett családnak adta el. Márton nem akarván a hadban előállani, a miért Macskási generalis birtokait vevé. Zsigmondnak pedig csak leányai maradtak.

János ága is elköltözött Telekfalváról, Mózes, a néhai bágyi ev. ref. lelkész adá el az ősi birtok utolsó részét. Ezen ág azonban sok jeles férfiut adott társadalmunknak; leszármazásuk a következő:

Pál
1702-ben eladja jószágainak egyrészét Derzsi István felsőboldogasszonyfalvi lakosnak.

Ferencz. | Márton. | János (1712-ben mint primipilus fordul elő.) | Zsigmond.

István † Ujszékelyen.

Mózes sz. 1800. ev. ref. lelkész Bágyban. (Pálffy Betta).

Mózes. † ev. ref. lelkész Etéd. Ivadékai közül Sándor ev. ref. lelkész Dályában. | István sz. 1838. ev. ref. lelkész Sz.-Kereszturt. (Binder Sarolta). | Mária. (Kis Sámuel dályai pap). | Betta. (Biró Károly ev. ref lelkész.

Vilma. (árkosi Barabás József tanár Sz.-Kereszturt). | István sz. 1867. cs. és kir. ezredorvos Budapest, | Endre sz. 1869. kir. mérnök Deés. (Binder Vilma). | Ottilia. | Julia.

Jenő sz. 1894. | Gabriella. | Endre sz. 1900.

A táblázaton felsoroltakon kivül e család kötelékébe tartoznak még néhai Karácson Károly cs. kir. 1-sö bányásznok M.-Ujvárt, továbbá néhai Karácson Imre tanár Sz.-Udvarhelyt.

Használt czimerök: Kék paizsban, zöld téren, lovas pánczélos vitéz, jobbjában dárdát tart, baljával a ló kantárját fogja. Sisakdisz: Pánczélos vitéz derékből, jobbjában törrel, balljában törökfővel. Foszlányok: Piros—ezüst, kék—arany.

KARÁCSON (csikmádéfalvi). E család Csik-Mádéfalváról menekülendő a XVIII. században származott Háromszékre, honnan Karácson György mint ev. ref, lelkész előbb Sz.-Udvarhelyre, később Fülébe került. Karácson György, ki 1853. év óta buzgó lelkésze Fülének, 1848|49-ben mint önkéntes huszár részt vett a burgói, jádi, beszterczei, szeretfalvi, szászrégeni, nagyszebeni és szászsebesi ütközetekben, mig Dévánál ő is fegyverét átadni kénytelenittetett. Első neje: Kovács Anna, a második előbbinek testvére Róza, Kovács Mózes a volt székelyudvarhelyi főbiró leányai valának. Gyermekei: 1. Karácson Béla sz. 1876., főgymnasiumi tanár Kis-Uj-Szálláson, ő irá meg a fülei ev. ref. egyházközség történetét. 2. Karácson Ödön sz. 1878-ban, tanitó, Bardoczon. 3. Karácson Lina Zajzon Farkas tanárné S.-Szt-Györgyön. 4. Karácson Kornelia Jakab Dénes papné N.-Solymoson. 5. Karácson Róza Nagy József áll. tanitóné Olaszteleken és Karácson Laura.

Fenti Karácson Bélának neje: Csia Ilona, gyermeke: György.

KARÁTSONFALVI (homoród-karácsonfalvi). † István 1614-ben mint primipilus lustrál.[1] Kihalt.

[1] Udv. M. L.
[2] Udvh. M. L. 1642/XVII. csomag.

KARDA (kőrispataki). Az 1712. évi lustrális könyvben fordul elő, de már 1694-ből is vannak adataink e családról, említett évben halt meg a marosvásárhelyi országgyülésen Karda Mátyás.[1] Kőrispatakon Karda Sándor és Péter és az előbbinek gyermekei élnek.

KÁROLY (sófalvi). † Kihalt.

KASSAI alias FARKAS A felkutatott adatok ezen család eredetét Abauj-Tornavármegyébe, Kassa városába vezetik vissza. Kassai F. Márton onnan költözik 1614-ben Hunyadvármegyébe Dévára, ahol nejével, Tordai Zsófiával 1616. április 16-án Bethlen Gábortól nyer czimeres levelet[2] s a fejedelem nejének, Károli Zsuzsának saját házát kapja adományképen.

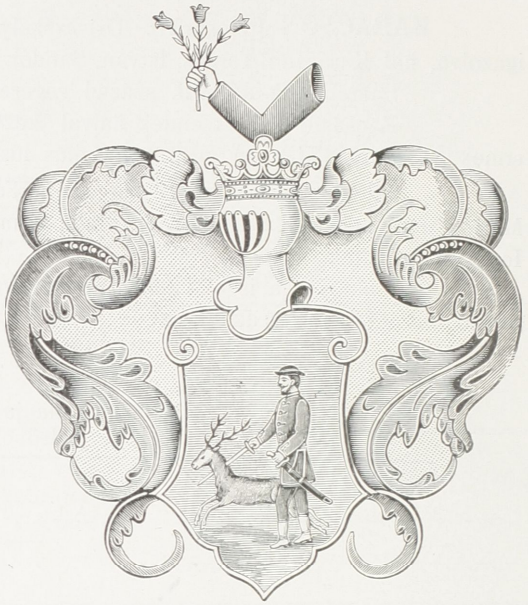

Dévaról 1624-ben származtak át Udvarhelyszékre[3] és pedig a már fentnevezett Márton és ennek fia, Mihály telepednek meg a székfővárosában, ahol utóbbi törzsévé lőn, egy oly kiterjedt családnak, aminő vármegyénkben kevés van.

Nevezett Márton testvére volt Istvánnak, ki Bethlen Gábor erdélyi fejedelem kanczellárja s Elemérnek, ki Fejérvár főkapitánya vala, utóbbinak neje a hires szombatos Péchi Simon leánya volt. E családból való Kassai F. Samu ev. ref. esperes is, ki egykor gazdag könyvtárát a helyi ref. collegiumnak adományozta.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

Kassai Farkas Márton 1616.
(Tordai Zsófia.)

Mihály.

István. Udvarhely főbirója.
Márton. Udvarhely főjegyzője.

Márton. Mihály.

József Tordán.

Mihály. Pál. Péter.

Márton. (Folytatása a tuloldalon.)
István (medeséri Pálffi Eszter.)
József. Sándor. Benjámin.
János † 1871. (Karácsoni Borbára.)
Dániel. Dániel ügyvéd.
Samu. Sámuel. Sámuel.
Pál
István Daniel 1807. főbiró. (Osvát Zsuzsa.)
János. Maklós. Samu.

Julia (Orbán Károl.)
József. Hévizre költözött.
István † (Tassaly Mária.) Magtalan.
Domokos. Birtokos Lövétén. (Bodrogi Kata.)
Dani. † Samu. † Pál. † János. †
Sándor. (Soó Julia.) Emma (Gabos Károly.)
Sámuel. György. Lajos.
Sándor (Balis Ágnes.)

Kata (Budik László.)
Anna (Orbán Dénes mészáros.)
Borbára (dr. Kassai Albert.)
Ida (Ferencz József tanitó.)
Vilma (Blajer Balázs tanitó.)
Julia (Lőrinczi Béla tanitó.)
László (Bodrogi Julia magtalan.)
Gergely (1. Bendek Kata. 2. Szabó Eszter.)
Sándor (Kassai Róza.)
Domokos (Ferenczi Lujza.)

Árpád.
Vilma (Beke Ferencz. Adótiszt Mármarosmegyében.)
Polexina (Erős Béla.)
Otília. Lujza. Ágnes.

Árpád (Nagy Ilona.)
Róza (Kovács Szeles Albert.)
Sándor (Serbán Mária.)

[1] Nagy Iván M. Cs.

[2] Eredeti nemeslevél Kassai F. János birtokában Sz.-Udvarhelyt.

[3] A leszármazást tanusitó eredeti oklevelek Kassai Ignácz ny. polgármester birtokában Sz.-Udvarhelyt.

Márton. (Ki az előző oldalon.)

Mihály.

Márton (Mihály Anna.)

Márton (Felméri Mária.) — Imre. — Károly (Kassai Julia.) — Lajos. — György. — Imre (1. Kassai Anna 2. Szentesi Anna.) (Folytatása a III. táb'án.) — Mózes sz. 1813. (Bodrogi Borbála.) — József sz. 1821. (Bencze Klára.) — Anna sz. 1823. (Verestói József.)

Péter. (Jencsics Eliza.)

Albert sz. 1850. főorvos, dr. med. (Kassai Borbára.) — Borbála (Szabó Ferencz.) — Eliz (Rápolti Károly.)

József. sz. 1846. kir. p.ü. tanácsos, okl. ügyv. Szombathely. (Petri Katalin.) — Lina. — Mózes. — Albert (Kasai Vilma.)

Pál r. k. lelk. Brassó. — Eliz. — Ilona apácza Gy.-Fehérvár. — Anna apácza Gy.-Fehérv.

Áron.

kir. p. ü. számt. Kaposvárt. (Nagy Lenke.)

Lenke. — József tanuló. — Dezső. tanuló.

Győző dr. ügyvéd, adoptált fiu Szombathely. — Paula. — Béla tanuló. — László tanuló. — Gyula tanuló.

István sz. 1883. tanuló. — Irén sz. 1886. — Margit sz. 1893. — László sz. 1895. tanuló. — Erzsi sz. 1897.

Második tábla.

János. (Ki az első táblán). † 1871. (Karácsoni Borbála).

János sz. 1813. (Kállai Mária). — Borbára sz. 1815. (Csép József). — Anndrás sz. 1817. (Csép Róza). — Rebaka sz. 1821. (Csép András). — Anna sz. 1823. (Csép István). — Samu[1] sz. 1825. (Ferenczi Anna). — Ignácz sz. 1827. (Somogyi Lina). — Julia sz. 1829. (Tordai József). — Dániel 1831. † 1896. tábornok. (báró Sternfeld Gulter Mária.)

Róza. — Endre. — Gyula. (Csép Róza).

Géza. — Gyula.

Ákos sz. 1853. birtokos. (Boros Erzsi). — Dezső sz. 1859. okl. gazdász.

Piroska. (Maksai Elemér postamester.) — Irma. (Szépiaki Ödön kir. főügyész.) — Miklós. † — Emma. (Máthé Dénes kir. aljegyző.) — Róza. — Ilka. — Emma. — Irma. — Margit.

János. — Borbára. — Róza. — Klára †1899. — Aranka sz.1893. — Pál sz.1895. — János, sz.1897.

1. Szabó Lina. — Bogya Tamás. — Szinkovics Gábor.

2. Verestói Ágnes.

Gábor. — Aladár főmérnök Debreczen. — István VIII. gymn tanuló. — János. — Róza. — Irma.

Harmadik tábla.

Imre. (Ki az első táblán).

1. Kassai F. Anna.

2. Szentes Anna.

1-től Lajos Tordán. — 2-től Dénes. (Bodrogi Lina). — 2-től Julia †

Dénes. (Bajna Borbára). — Lina. (Duka György). — Vilma. (Kassai F. Albert). — Berta. (Csép Gergely).

Dénes. — Berta. — Ferencz.

Károly. (Ternyei Borbára). — Miklós — Árpád. kir. p. ü. számtiszt Tordán. — Béla.

tudtommal vannak ivadékai, de adatok hiányában nem közölhetem.

Egyik ága e családnak Sz.-Udvarhelyről Csikvármegyébe szakadt s Szárhegyen és Tölgyesen telepedett meg; ezen ágból való Kassai F. Lajos r. k. pap-tanár és Kassai F. Péter tüzér-százados.

Sok hasznos polgár került ki e családból, mert ha végig nézünk a mellékelt táblázatokon, a ma élők között is találunk: országgyülési képviselőt, orvost, mérnököt, ügyvédet, katonát, járásbirót, birtokost, pü. hivatalnokot, papot, tanárt, gazdatisztet, tanitót és iparost, mint például:

Kassay F. Dániel cs. és kir. tábornok, több arany érdemrend és más rendjelek tulajdonosa stb. stb.

Kassay F. Ignácz 1865—68-ig és 1872—78-ig országgyülési képviselője, 1882—98-ig polgármestere Udvarhely városának, 1866-tól örökös főgondnoka az ev. ref. egyháznak, hites ügyvéd, Udvarhelyvármegye helyettes főügyésze.

Kassay F. József. kir. pénzügyigazgató, tanácsos okl. ügyvéd Szombathelyt.

Kassai F. Samu nyugalmazott járásbiró H.-Oklándon.

Kassai F. Albert Dr med. Udvarhely város főorvosa.

Kassai F. Aladár kir. főmérnök Debreczenben stb. stb.

Czimerök: Kék paizsban fekete kalpagos, veres kabátos magyar vitéz, baljával kardjának markolatát fogja, jobjában tör, mellyel egy mellette futó szarvas nyakát szurja keresztül. — Sisakdisz: egy veres mezü kar, három kék liliomot tart. — Foszlányok: mindkét oldalon kék—zöld—arany.

KASZÁS (kissolymosi). † A XVIII. században halt ki. Nevére Kis-Solymoson már csak a „Kaszás hidja" emlékeztet, a mi onnan eredhetett, hogy Györgynek emlitett hid mellett volt az udvara.

KATONA (kissolymosi). 1614-ben Katona Mihály lustrál Kis-Solymoson.[1] E családból András, István és gyermekeik élnek.

KATSÓ (sófalvi). Katsó János és István 1614-ben Sófalván mint primipilusok fordulnak elő.[1] Katsó László id., Katsó László ifju és Katsó Antal 1806-ban alsósófalvi nemesek.[1] Ezeknek ivadékai Katsó Albert és gyermekei, Katsó József és gyermekei, Katsó Antal és gyermekei, Katsó János és gyermekei, Katsó Géza és gyermekei, Katsó Béla és gyermekei, Katsó Károly és gyermekei és Katsó Farkas.

KECSKÉS (ravai). 1614-ben számos tagja élt, Ravában az emlitett évből Kecskés Balázs mint primipilus, Kecskés Mihály, János és Péter mint pixidariusok emlittetnek.[1] Ezeknek ivadékai a XVII. században Bözödre, Kis-Solymosba és M.-Andrásfalvára költöztek, de családot nem alapitottak. A Rávában maradt ágból Kecskés Izsák és gyermekei élnek.

KEDEI (kobátfalvi és kiskedei). 1614 ben Szt-Ábrahám és M.-Andrásfalván is él egy-egy ily nevü család, de mindkét helyen kihalt. Kobádfalván Kedei Mihály, Kiskedében pedig Kedei Lukács lustrál az emlitett évben.[1] 1642-ben Kedei Györgyről tesz említést egy fejedelmi okirat.[2]

Története ismeretlen.

KÉKKÖVI (székelyudvarhelyi). † Székely család. Kékkövi Ferencz ügyvéd, borsai Nagy István királybiró elnöklete alatt tartott vice székben, a székelynép nevében, a felállitott continua tábla módositása ellen tiltakozik a miért Szebenbe hurczoltatván, öt évig raboskodott.[3] Kékkövi Sámuel 1794-ben Udvarhelyszék irnoka. János még alsóbb szolgálatban.[4] Kékkövi Abel az 1806. évi összeirásban fordul elő.[1] Gábor 1834-ben irnok.

KELEMEN (etédi). 1614-ben Kelemen István lustrál Etéden.[1] Pál 1848-ban udvarhelyszéki számvevő biztos.

KELEMEN (kányádi és bágyi). Kelemen Tamástól származnak, ki Bágyban 1600. körül jómódu birtokos és 1614-ben mint primipilus lustrál.[1] Egyik ivadéka Kányádra nősült s itt alapit családot. A bágyi törzsből Kelemen Lajos és Kelemen Sándort Bágyban, a kányádi ágból Kelemen Istvánt, Kelemen Mózest, Kelemen Lőrinczet, valamint ezek gyermekeit Kányádon s Kelemen Pál tanitót Maros-Tordamegyében ismerjük. Egy ága e családnak Jásfalván lakik.

KELEMENFY (küsmödi) † E kihalt székely család törzse István 1598-ban birtokos Küsmödön;[5] valószinüleg valamely Kelemen nevet viselő család ivadéka lehetett, kinek nevéhez atyjátóli megkülömböztetés okából a „fy" szótagot ragasztották. E család kevés időn át élhetett, mert a Kelemenfy családról egyéb feljegyzés sehol sem találtatik.

---

[1] Udvh. M. L.

[2] Udvh. M. L. 1642/XVII. csomag.

[3] Orbán Balázs Székelyföld leirása.

[4] Nagy Iván M. Cs.

[5] Udvh. M. L. 1614. évi lust. könyv.

KELLER (székelyudvarhelyi). † Közülök János udvarhelyszéki ügyvéd s több erdélyi országgyülésen Udvarhely város követe, 1848-ban a pesti nemzetgyülésen Udvarhelyszéki képviselő és forradalmi kormánybiztos; meghalt 1850-ben Kolozsvárt mint státus-fogoly. (Török Antal közlése.)

KEMÉNY (magyar-gyerőmonostori gróf és báró). ✱ ○ Erdély legkiterjedettebb, de egyszersmind legelőkelőbb és legrégibb családainak egyike. Kővári szerint 1854-ben 70 élő tagja volt.

E család történetének leirásával bőven foglalkozik: Nagy Iván „Magyarország családjai“ czimü müvében VI. kötet 174—182. oldalain, nem kevésbbé Kővári „Erdély nevezetesebb családjai“ 146—151. oldalán, valamint Pallas Lexicon 10. kötetében 345—352. oldalain, ugy Kemény János önélet irata Rumynál is terjedelmesen hozzák a „Kemény család“ történetét. Hivatkozván arra, hogy érdeklődők esetleg hol lelhetnek bővebbet — magam csak az Udvarhelyszéket érdeklő adatokra szoritkozom. Mindazonáltal nem szabad elzárkóznom attól, miszerint a család eredetéről is néhány sort irjak.

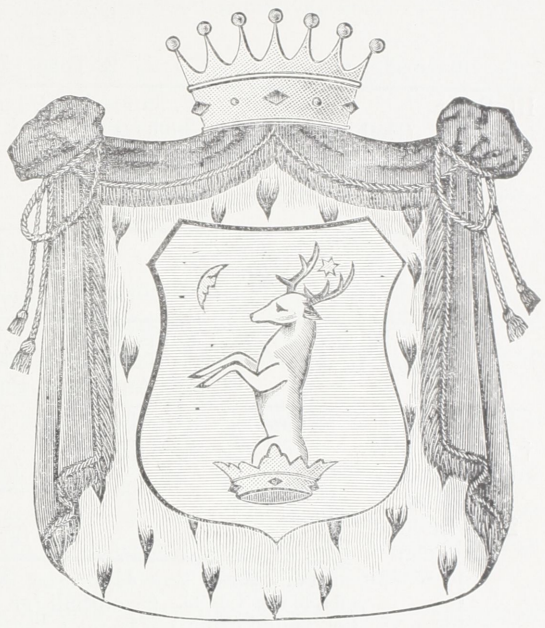

A „Kemény“ nevet csak a XV-ik század közepe táján vette fel Gyerőfi Péter, — s ha az alábbi I-ső leszármazási táblát nézzük, tisztába jő vele szemlélő, hogy a „Mikola, Radó, Vitéz, Kemény és Kabos“ családok miként eredtek egy közös törzsből?

Főbb szerepléseé e családnak Kemény Simonnal kezdődik, ki 1440-ben Hunyadi Jánost veszélyben látván, mert a Török Hunyadit élve vagy halva birni feltétlen czéljául tüzte ki, elhatározta, hogy annak jelmezét magára öltve, megmenti imádott vezére életét, feláldozván önmagát.

Simon után I. János kezd a családból feltünni. 1550-ben Martinuzzi György rendeletéből a brassói havasokra az Erdélyt pusztitó oláhok ellen indul s őket nevéhez hiven meg is veri. 1554-ben I. Ferdinand követe Erdélyben Szolimán császárhoz. 1558-ban ő általa nyilatkoztatá ki Izabella a fejérvári gyülésen a Kendiek megöletésének okát.

Leszármazási táblájok a következő:

Első tábla.

Gyerő 1260—70

Mikola (Kalotai) 1296.

János 1296.

Gyerő (vásárhelyi). Ettől jő a Gyerőfi-család. | Jakab (gy.-monostori) 1343. István. | János (dezméri Ettől jő a Mikola-család.

István 1390.

Radó László. András. (Ilona). Ettől a Radó-család. | István. György. Ettől a Vitéz-család. | Péter. Ettől a Kemény-család. | Tamás. Ettől a Kabos-család.

Második tábla.

I. Péter.

I. László. | II. Péter. (Bagdi Kata.)

II. László 1556. | I. János. | György.

II. János 1553. törökorsz. követ. (Ombozi Margit.) (Folytatása a tuloldalon.) | Kata (Haller Péter.) | N. (Erdélyi Bertalan.)

II. János (Ki az előző oldalon.)
1553. törökorsz. követ.
(Ombozi Margit.)

I. Ferencz (Szentpáli Erzse.) | István 1566. küküllői főispán. | József (Magdolna (Szalánczy György.)

III. János
1603-ban Székely Mózes oldalánál esett el.
(Sarmasági Anna.)

III. Ferencz. † | III. László. † | I. Boldizsár 1576—1630. fejérmegyei főispán. (1. Lázár Anna. 2. Tornyi Zsófia.) | Báthori István Lengyelországba kísérte. | Imre. †

III. Péter. Eleset. | Anna (Bethlen Farkas. Macskási Ferencz.) | IV. János 1660. 2-tól. fejedelem. (1. Kállai Zsuzsa 2. Lónyai Anna.) | II. Boldizsár † 1657. kolosi főisp. (Bornemisza Zsuzsa. defitiált. | IV. Péter (Toroczkai Kata.) Ezen ág tovább terjedt. | Erzsi (Szalánczy László.) | Zsófia (Nemes Bálint. 2. Mikes Benedek.) | Kata (Bethlen Ferencz.) | Petronella (Apaffi István.)

III. Ferencz. Elesett Hosszúfalunál. | Simon 1663. (1. Alia Mária. 2. Perényi Kata.)

Mária (Haller István.) | V. János báró szolnoki főispán. (Teleki Anna.) | László báró főkormányzó. (Pekri Anna.) | II. Simon báró. 1704. (Vay Anna.)

Zsigmond † 1736. tábl. ülnök. (1. br. Bánffy Krisztina. 2. gr. Bethlen Ágnes.) | Samuel † 1744. dobokai főispán. (Macskási Kata.) | Krisztina. (Bethlen József.) | Farkas országos elnök. (gr. Kornis Mária.) Anna † 1835. (gr. Bánffy György.) | Ádám 1753. (gr. Rhédey Druzsina.) III. Simon b) Wesselényi Póli a) Wass Kata.

IV. Simon tábl. ülnök. † 1826. (gr. Teleki Anna.) | János (Szentpáli Ágnes.) | Mária (gr. Bethlen Sándor.) | Rozália (br. Wesselényi Istv.) | Anna (br. Vécsei | Zsuzsa (br. Bánffi János.) | László (br. Bánffi Ágnes.) | b. Druzsina (br. Radák István.)

Simon nőtlen. | Albert a) Macskási Karolin b) Murvai Róza.

Domokos (zejkfalvi Zejk Bóra.) | István fejérvár főispánja. (br. Bánffi Kata.) | Katalin (br. Kemény Dénes.) | Judith (Zejk Károly.) | György (gr. Bethlen Mária.) | László (Schafhütl Minka.) | Árpád (Szényi Arabella.) | Ilona (br. Matinklair Ján.)

Gyula. (zeikfalvi Zejk Karolin.) | Ida (Bárczy Gyula.) | Dániel. † | Béla (gr. Haller Berta.) | Vilma (gr. Kun Géza.) | Janka (Stráda Béla.) | Ödön (Nagy Géza.) | Kálmán (br. Bánffi Polixena.) | Endre (Barcsay Irma.) | Simon (pekrov. Pekri Em.) | Mária (br. Bánffi Dezső.) | Anna (Petki Ferencz.)

Zoltán. † | Domokos. † | Anna. | József. | Anna (Orosz Lajos huszár százados.) | Emma. | Mária. (Aubin Károly.)

Olga (beniczai Beniczky Aladár.) | György. | Zoltán. | Rozália.

István (Pétcheli Ida.) | Ákos (gr. Bethlen Zsófia.) | Elemér. | Gizella. | Etelka. | Jolán.

Gergely † 1769. (br. Bánffi Mária.) | Miklós † 1775. (gr. Wass Krisztina.) | Zsigmond † 1769.

Farkas gróf lett † 1830. (gr. Batthyányi Teréz.) | Sámuel gróf lett, táblai elnök. † 1817. (ikt. Bethlen Kata.) | Krisztina † 1811. (Bethlen Pál.)

József sz. 1795. † 1855. (Lang Anna.) | Samuel. Nőtlen. | Kata † 1816. (gr. Kun József.) | Miklós † 1829. Aranyos sz. főkirálybiró. (gr. Teleki Póli.)

Farkas. † | Malvin. †

Számtalan hős, államférfiu, tudós és iró került ki e családból. Kiválóbb tagjai:

IV. János a Boldizsár fia 1660-ban Erdély fejedelme. Született Bükkösdön 1607-ben. Bethlen Gábor fejedelem udvarában kezdette meg szolgálatát, a két Rákóczi György alatt már hadvezér volt. 1657-ben Lengyelországban harczol, a honnan ő vezeti Rákóczi György szétvert seregét Erdély felé; utját állotta azonban a török nagyvezér, ki akkoriban 60.000 emberrel Rákóczi ellen indult; három napi hadakozás után Kemény Jánost elfogván, őt a Krim félszigetére rabszolgaságra hurczolta, hol két évig nyomorgott; onnan kiszabadulván fejedelemmé választatott meg, de a Barcsay Ákost pártoló török szultántól nem nyerhetett megerősitést s igy lett Apaffi Mihály Erdély fejedelme, kit Kemény János 1662-ben Segesvárba szoritott, de végre is megveretvén, életét veszitette. Mint iró is nagybecsü munkákat hagyott hátra.

Kemény Zsigmond báró 1825-ben született, országgyülési képviselő, házalelnök, belső titkos tanácsos, sőt koronaőri méltóságra is jelölt.

Kemény József gróf, hires történetbuvár az 1837-ik, 1841-ik és 1846-iki országgyüléseken mint kir. hivatalos, müveivel bőven gazdagitotta a történelmi irodalmat.

Kemény Kálmán báró, Alsó-Fehérvármegye főispánja, főrendiházi tag, szül. Kolozsvárt 1838-ban.

Kemény Sámuel gróf 1790-ben Tordavármegye főispánja, 1795. főkormányszéki tanácsos, 1804. kamarás és gróf, 1810. az erdélyi rendek ideiglenes táblai elnökké, 1815-ben valóságos táblai elnökké, 1816. országos elnökké lett.

Kemény Zsigmond nagy iró, publicista és hirlapszerkesztő.

Kemény Lajos báró született 1799-ben, 1848-ban mint honvéd főhadnagy debreczeni térparancsnok, 1849-ben Dévának főparancsnoka, itt bizatott meg a rögtönitélő bíróság rendezésével, melynek később elnöke is lett. A szabadságharcz végén elfogták s 1852. julius 2-án a nagyszebeni haditörvényszék kötél általi halálra itélte; büntetését 15 évi várfogságra változtatta, melyet az olmützi várban töltött ki.

Udvarhelyszéken Boldizsár (a fejedelem testvére) volt az első, ki e családból szerepelt, utóbbi Udvarhelyszék főkapitánya volt 1656. körül.

Szent-Erzsébetre Bethlen Gábor idejében jött e család és pedig a Péchi Simon fejedelmi kanczellár családjának kihaltával annak birtokai a Gyulai s erről a báró Kemény családra mentek át. A Szt-Erzsébeten jelenleg fennálló kastély a 17-ik században lett ujra épitve és pedig a Péchi Simon kanczellár várkastélyának romjaiból, — melyet ma báró Kemény Béla és grófi neje hallerkeői Haller Berta birnak.

A Kőrös és Kis-Szamos völgyét mint első foglalást birja e család. Báróságot János, László és Simon, a Simon fiai nyertek 1704. körül. Gergely fia Farkas 1806. tájt grófságot szerzett, de ezen grófi ág kihalt. A fejedelem testvérétől, Pétertől szintén egy terjedelmes ág jöve le, de azt, mint e megyére nézve tárgytalant, mellőznöm kellett; ezen ág 1755. febr. 18-án lett báróvá.

A báró Kemény család sógorsági és rokoni összeköttetésben áll az erdélyi aristokratiának legelőkelőbb tagjaival: a Bánffy, Barcsay, Bethlen, Bornemisza, Győrffy, Haller, Kendeffy, Kornis, Kun, Macskásy, Nemes, Pekri, Szalánczi, Szentkereszti, Teleki, Toroczkay, Wass, Wesselényi stb. családokkal.

Udvarhelyvármegyében jelenleg báró Kemény Béla képviseli e fényes multu családot, kinek társadalmi tevékenységét igazolja azon körülmény, hogy ma is a szabadelvü párt elnöke, közigazgatási bizottsági tag, lótenyész bizottsági elnök, a vármegye mezőgazdasági bizottságának elnöke stb., stb.

Czimerök: Kék paizsban koronából növekvő szarvas, agancsai között csillag, a paizs felső jobb szögletében hold látható. A paizst fejedelmi palást környezi. A grófi Kemény czimer ettől eltér, az a Nagy Iván munkájában és a Pallas Lexiconban megtekinthető. Utóbbi czimert azonban csak a grófi ág használta.

KENDI (szarvaskendi.) ○ † Kihalt. Dúsgazdag, tevékeny de nyughatatlan tagjai valának, többnyire vagy notáztattak vagy politikai vérpadra kerültek, igy Báthori egész sorát a Kendieknek a vérpadra viszi.

E családot Könd (Kund) vezértől hozzák le és dobokai Kendi alapitását is nekik tulajdonitják. A kendilónai, vasasszentiványi és radnóthi Kendiek mind a szarvaskendi Kendiektől származnak.

E család emlitésre méltó tagjai közül Kendi Sándor, ki 1594-ben magára vállalta, hogy Konstantinápolyban Erdélynek köztársasági kormányt eszközöl.

Kendi Ferencz, ki Izabella női kormányát megunta, azt Bebek kezére akarta játszani s e végett ő és társai a törökhöz követet küldtek, a miért Izabella őt és Bebeket is Fehérvárt kivégezteté.

Udvarhelymegyében Kendi Ferencz Báthori Zsigmondtól 1594-ben donationalis levélben egy atyhai rész jószágot kapott. Kendiről e jószág Apaffira szállt; mert 1599-ben Apaffi Mihályné, Orbai Margit, Becz Márton és Apor Ferenczczel cseréli el atyhai jószágait. (fiscalis levéltára 360 l.)

1591-ben Kendi Ferencz tanácsos etédi jószágokat kap Báthori Zsigmondtól, 1595-ben a gyulafehérvári országgyülésen nottáztatván — jószágait Apaffi Mihály tanácsos és Küküllőmegyei főispán és neje Orbai Margittól született Gergely, Ferencz és Mihály fiak kapják.

Leszármazási táblája a következő:

Első tábla.

Tamás.

István 1384.

I. János 1434—37. (Győrfalvi Kata). | György 1434.

II. György. | I. Ferencz 1482. (Nagylaki Veronika). | Antal 1472—1504. erdélyi vajda. 1. czegei Vas Kata. 2. Erdélyi Hedvig.

Gál 1524. | Ilona 1494. (Angelone).

II. János. † 1536. | II. Antal † 1558. (Bogáthi Klára). | II. Ferencz 1558. vajda. 1. Bánffy Magda † 1538. 2. Lévai Kata † 1551. 3. Homonai Bora. | Mihály 1. Szilvásy Zsófia. 2. Bánffy Kata. (Folytatása a második táblán.

III. János 1569. (Kendeffy Anna).

III. Ferencz 1580. | III. György kincstárnok. | I. Gábor † 1594. (Balassa Margit.) | III. Antal.

II Gábor. (Révay Anna). | István (Csap Zsuzsa).

III. Gábor. 1597. | Anna. 1. Czobor Márton. 2 Pongrácz István.

Péter † 1582. | V. Ferencz 1597. 1. Bebek Judit. 2. Zeleméri Bora). | Farkas. (Keméndy Bora). | János. (Bánffy Magda). | Judit † 1637. (Haller István).

Judit. (Haller István.)

Második tábla.

I. Mihály. (Ki az első táblán.) 1. Szilvási Zsófia. 2 Bánffy Kata.

Sándor † 1594. B. Szolnokvármegye főispánja. 1. Patochy Klára. 2. Almádi Anna. | Ferencz † 1494.

Zsófia. (Bogáthy Menyhért) | Zsuzsa. 1. Báthori Boldizsár. 2. Csáky István. | Krisztina. 1. Kovacsóczy Farkas. 2. Giczy Péter. 3. Némethy Gergely. | István † 1628. kanczellár, Krisztina. (Haller Zsigmond).

KÉNESI (parajdi). Ezen családról az 1712. évi conscriptióban van említés téve,[1] története ismeretlen.

[1] Udvh. M. L.

A Kendiek történelmét lásd „Nagy Iván M. Cs.“ VI. kötet 184—191. 198—202. 543—545. oldalakon.

KÉNOSY (kénosi és homoród-városfalvi). * Ezen család eredetileg Sándor de Kenos. Egyik ága a nagykiterjedésü kénosi Sándor családnak. A családi iratok és osztálylevelek szerint legközelebbi rokonságban áll az agyagfalvi, nagygalambfalvi és hunyadvármegyei kénosi Sándor családokkal.[1]

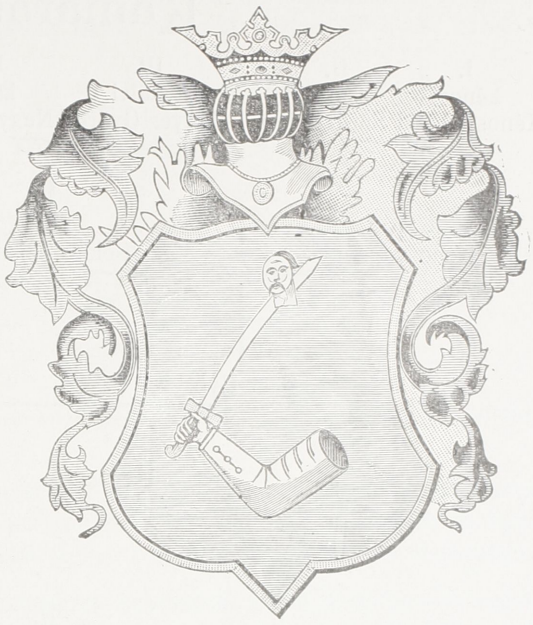

A különböző Sándor néven előforduló családokról és azok leszármazásairól „Rabonbán utódok“ czime alatt Kénosy Béla, Udvarhelyvármegye nyug. főjegyzője évek óta egy történelmi tanulmányon dolgozik, melynek jóllehet bizalmas uton egyes részleteit ismerjük s azt is tudjuk, hogy egy oly irásos okmány birtokába sikerült jutni, mely Szent László korát megelőzi s igy Hunfalvi Pálnak azon állitását, hogy a székelyek a nagy király telepitvényesei lennének: megczáfolja, illetve támogatja Szabó Károly nagy történészünk álláspontját, melyet az ugynevezett csiki krónika mellett elfoglal.

Azért itt e helyen ezen családról csakis röviden és a következőkben emlékezünk meg:

Kelemen

Márton
ez Kénosból Szt-Pálra költözött.

János
(dersi Veres Anna.)
Rákóczi Zsigmond fejedelemnek 1607. évi május havában Gy.-Fehérvárt kelt adománylevelében mint fejedelmi testőrhadnagy és nobilis említtetik.[1] Az 1627. lust. könyvben is Derzsből a Petki és Veres családokkal együtt mint nobilis van conscribálva. Bethlen István fejedelemtől 1630-ban H.-Szt-Pálra és Jánosfalvára adomány levelet nyer. 1636-ban Rákóczi György a korábbi fejedelemnek Derszre vonatkozó adomány levelét megerősiti.

Péter 1627 lust.
nobilis
(homoródszentmártoni Biró Borbára.)

Ferencz
Udvh. sz. főjegyző, később Erdélyország fiskális directora. Neje: Péchy Zsuzsanna, Péchy Simon, Bethlen Gábor fejedelem kanczellárjának leánya.

Anna (sárdi Simén Mihály.)

Judith (Andrássy György.)

Sofia
a) Nagy Zsigmond
b) Légrádi Márton.
c) Literati Balázs.

Borbára
a) Angyalosi István.
b) Szemere Pál.

Krisztina (Arp. Geréb János.)

Pál
ez h.-városfalvára költözik, neje lengyelfalvi Orbán Péter udvhsz. királybirájának leánya Anna és alapitja a h.-városfalvi Kénosy családot. Rákóczi György fejedelemtől Derzsre és Muzsnára vonatkozólag 1632-ben adománylevelet nyer. Kemény János fejedelem 1660-ban biztositja a Kénosy családnak birtokait a háborgatások ellen. Ez is a fejedelem testőrhadnagya volt.

János
(homoródszentpáli Forro Erzsébet.)

Ferencz
(h.-városfalvi Lencz Kata.)
a Lencz István leánya. A Lencz család vele kihalt. A család nevét ma már Városfalvának csak egy határrésze őrzi.

Zsigmond
Udvhsz. alkirálybirája a homoródi kerületben. II. Rákóczi Ferencz fejedelem 1707. évi ápr. 19-én M.-Vásárhelyt kelt leiratában a kénosi családot és h.-városfalvi birtokát „speciális“ protektioja alá veszi.

Pál
deficialt.

Dávid
(sárdi Sárdi Julia.)
ennek folytatása a következő kamarási ősi próba.

Kata
(désfalvi Pataki Pál.)
ennek utódai a kisküküllőmegyei Patakyak.

[1] Eredeti okmány Kénosy Béla birtokában.

Kamarás-ági ősi próba.

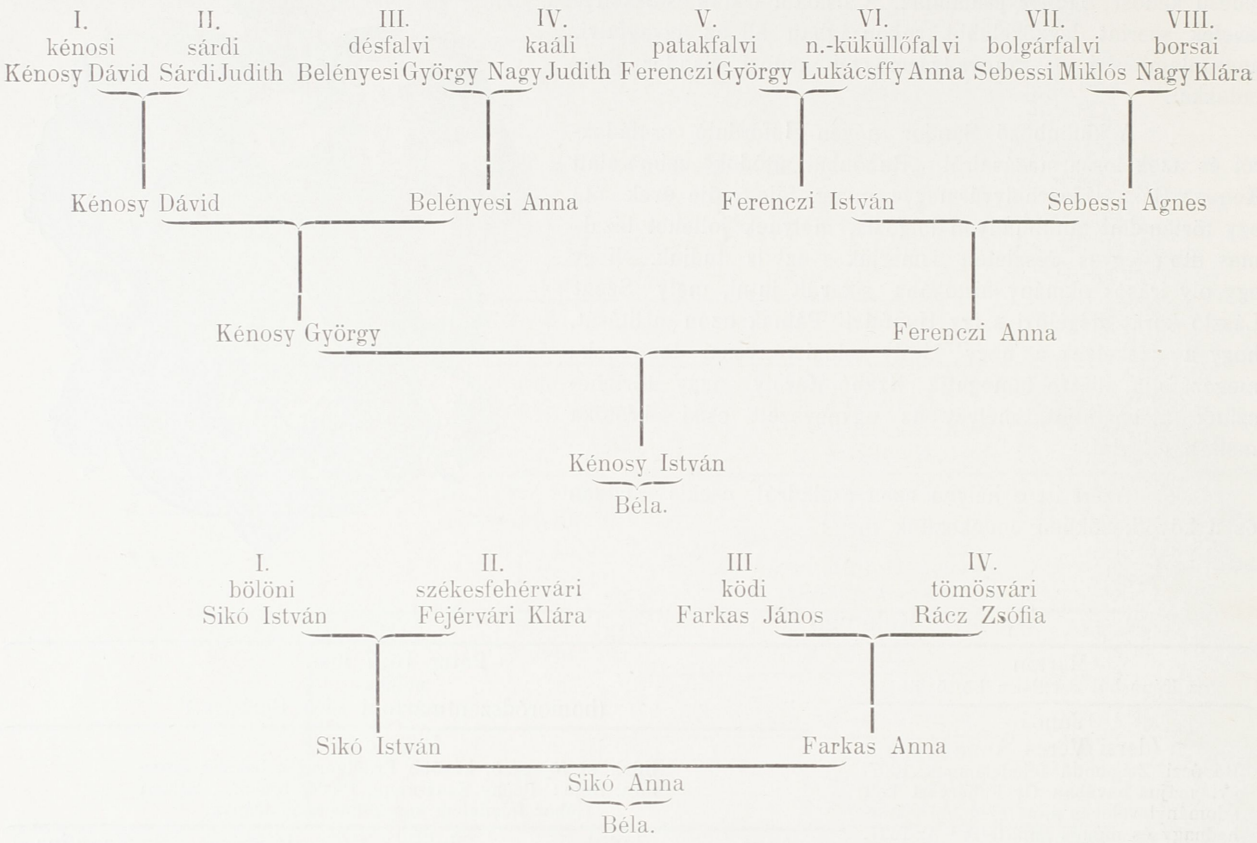

Ezen családfában foglalt leszármazást, valamint a czimerek valódiságát ezennel eskü helyett sub fide nobili bizonyitjuk.

Budapest, 1891. évi Julius hó 5-én. (P. h.) br. Kemény János s. k. v. b. t. t., (P. h.) br. Podmaniczky Frigyes v. b. t. t. s. k., (P. h.) gróf Horváth Tlody Lajos s. k. cs. k. kamarás. (P. h.) Földváry Miklós s. k. cs. kir. kamarás.

Sz. 174/886.

Kénosy Bélának, Udvarhelymegye főjegyzőjének ezen leszármazási tábláját, előnevét, továbbá azt, hogy ezen táblázatban előforduló egyes család tagjai mind valóságos magyar nemesek, hivatalosan igazolom.

Sz.-Udvarhely, 1886. julius hó 1-én.

(P. h.) ***Daniel Gábor*** *s. k.*,
Udvarhelymegye főispánja.

M. k. Belügyminiszter.

43582 sz.
I.

Hogy Daniel Gábor Udvarhelymegye főispánjának ezen okmányra vezetett aláirása valódi, ezennel igazoltatik.

Budapest, 1886. évi augusztus hó 9-én.

A miniszter helyett:
(P. h.) ***Beniczky*** *s. k.*,
államtitkár.

Az e táblán előforduló Kénosy Dávid I. Unitár. egyház kir. felügyelő gondnoka és a h.-városfalvi templom épitője. Belényesi György III. a régi kir. törvényes tábla itélő mestere. Patakfalvi Ferenczi György V. Udvarhelyszék alkirálybirája. Bolgárfalvi Sebessy Miklós VII. királybiró. Ferenczi István Udvarhelyszék főjegyzője. Kénosy György az 1806. évi lustrában mint insurgens hadnagy és Primor (székely főnemes) fordul elő.

Bölöni Sikó István I. Ügyvéd Kolozsvárt és birtokos. Ködi Farkas János III. kolozsvári jogakadémia tanára és Szolnok-Dobokában nagybirtokos. Sikó István táblai assessor. Kénosy István vadászat közben 26 éves korában véletlenül meglőtte magát s végre

Béla sz. 1842.
Nyugalmazott megyei főjegyző, a Ferencz József rend lovagja, a m. unitár. egyházi főtanácsának tagja stb.
(neje bolgárfalvi Sebessi Berta.)

Zoltán. † | Béla. † | István sz. 1867. megyei aljegyző Segesvárt. (hohenbergi Onderka Melanie.) Tibor sz. 1899. | Margit (kaáli Nagy Ákos elvált.) Amadil. (Margit.) Adorján. (Sándor.) | Berta (bözödi Ádám Endre dr. med. honvéd főorvos Szentes.) | Géza sz. 1872. m. hivatalnok. (cs.-csomortáni Kaptza Juliska.) | Ernő. † | Irén. †

Czimerök: Kék paizsban pánczélos kar kardot tart s azon egy török fő. — Sisakdisz. — Foszlányok: kék—ezüst, kék—arany.

KENYERES (h.-almási.) Származása ismeretlen. Az 1806. évi insurectionális összeirás alkalmával Kenyeres János és István mint primipilusok vétettek fel[1]. Ezeknek ivadékai: Kenyeres András főbiró és egyh. curator valamint gyermekei: András, Mózes és Rebeka. Továbbá Kenyeres Mihály és gyermekei H.-Almáson.

KEREKES (mohai.) * Ezen előkelő család Magyarországról származik. Moha felsőfehérvármegyei községet a XIV. vagy XV. században nyerte mint donátiot; akkortjában már hét községnek birtokában volt Biharmegyében.

Udvarhelyszéken Kerekes Zsigmond az első, ki a XVII. század végén mint bethfalvi birtokos fordul elő. 1806-ban Kerekes Pál mint primor lustrál[1], utóbbi 1768—1782-ig az ev. ref. collegium algondnoka. Ivadékai Kis-Küküllőmegyébe költöztek át s ma is ott élnek. Birtokaik a Dósa-családra s erről vásár utján a bolgárfalvi Sebessiekre szállottak.

Leszármazásuk a következő:

Zsigmond
bethfalvi birtokos.

Pál 1806-ban lustrál
1768—1782-ig az ev. ref. collegium algondnoka.

Timoteius
cs. k. altábornagy, a Mária Terézia első oszt. rend lovagja.
(báró Ürményi Josefa az országbiró leánya).

Károly
felső-fejérmegyében insurgens őrnagy.

Péter.

Sándor
cs. k. huszárszázados a 10. huszár-ezredben.

Pál
birtokos.
(Rutkay Julia).

Pál
birtokos.
(tanesi Földvári Polixena).

Gábor
1848—49-iki honvéd főhadnagy Komáromban tette le fegyverét. Ny. árvaszéki ülnök Dicső-Szt.-Márton.

Albert
Észak-Amerikában.

Kálmán
I. oszt. százados, a cs. és kir. 7. huszárezredben. † 1892.

József.
† 1879.

Dénes.

Károly
ny. cs. és kir. huszárszázados, birtokos M.-Sároson.
(Horváth Ilona).
Kálmán sz. 1896.

Polixena.
(Simon Albert kir. járásbiró Segesvárt.)

Albert 1848-ban az oláhok által elfogatott, megkinoztatott, de egy zágori szász közbejárásával megmenekült. Sebeiből a nagyszebeni kórházban felgyógyulván, az osztrákok által besoroztatott, de 1852-ben 120-ad magával megszökött s Észak-Amerikába ment.

KERESŐ (kissolymosi.) Ebből a XVI. és XVII. században kiterjedt jómódu családból ma már kevesen élnek; Kis-Solymoson Kereső Pál és gyermekeit találjuk. Néhány tagja a mult század elején kiköltözött, de tartózkodásuk ismeretlen. Az 1614. évi lustra alkalmával Kereső János, Kereső György és Kereső Jakab fia mint primipilusok szerepelnek[1].

[1] Udvh. M. L.

KERESTÉLY (vágási). Ezen székely család még 1618-ban szakadt kétfelé, az egyik ág Szt.-Lélekre, a másik Muzsnába költözvén ott alapitottak családot. Törzsük Kerestély István vala, 1614-ben még Vágásban lustrál[2]. A szentléleki ág kihaló félben van, csak Kerestély Ferencz él e családból; a musznai ág már virágzóbb, közülök Kerestély Zsigmond és fia Gergely, Kerestély Mihály és fia Mihály, Kerestély György és gyermeke és Kerestély József utóda Ferencz élnek.

KERESZTES (olaszteleki). † Keresztes Ilyés 1635-ben Bardoczszék követe, 1635—1655-ig jegyzője[1]. E család kihalt.

KERESZTURI (farkaslaki). † Farkaslakán Keresztúri István[2] az utolsó, kiről adataink vannak; 1630-ban még ott él; ennek fia lehetett Keresztúri Demeter, ki Dobófalvára költözött és a Rákóczi által Szebenbe szoritott Barcsaival szintén ott lévén, ezen ostromnak történetét jeles tollal megirta; ő maga is ez ostrom alatt 1660-ban junius 10-én elesett.

KETSETI (kecseti). † Hires régi család volt, Kecsedről származik. Egy Ketsedi András (Andreas de Ketsed) előfordul Mária királynőnek 1385-ben kiadott okmányában.[3]

Ketsedi László egyike volt azon székely főuraknak, kik 1467-ben Mátyás király ellen fellázadván, október 3-án a tordai országgyülésen notáztattak. Egy ága a XVI. században Kőrispatakon telepedett le. Közülök 1614-ben Ketseti István lustrál.[2] Kihalt.

KINDA (musnai). Az 1712. évi összeirásban fordul elő.[4] Kinda Ferencz, Kinda Sándor és Kinda János, valamint ezek gyermekei élnek.

KIRÁLY (etédi). Király András esküszik fel 1602-ben a császár és király hüségére.[5] Ugyanaz és Mihály mint primipilusok fordulnak elő 1614-ben Etéden.[2] Ezeknek ivadékai költöztek a XVIII. század elején Malomfalva és Vágásba, utóbbi helyt kihaltak. A malomfalvi ágból Király András s ennek fiai u. m.: 1. Gáspár tanár-jelölt Kolozsvárt. 2. András és 3. Domokos, — továbbá Király Péter és gyermekei, Király Tamás és gyermekei és Király Gergely birtokosok Etéden.

KIS (atyhai). Jómódu és régi primipilus család, melyből Kis Mihály, Kis János (judex) és Kiss Ferencz vétettek fel az 1614. évi conscriptióba[2].

Egy ága Bogárfalvára származott, ennek leszármazása a következő:

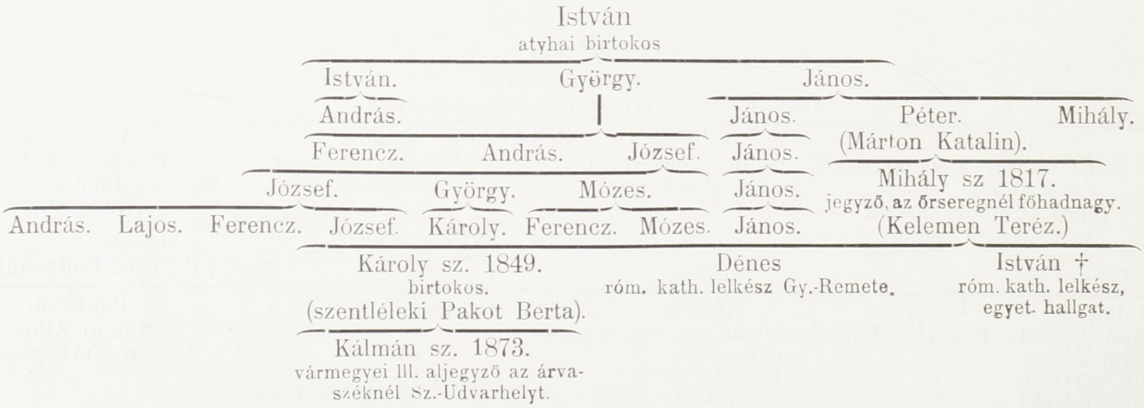

KIS (gyulafehérvári). Előkelő család, mely Fehérmegyéből származott.[6] Udvarhelyszékre József jött, Siménfalván telepedett meg; ennek fia Zsigmond Udvarhelymegye főjegyzője Bikafalvára nősülvén, Lukácsffy Honorátát vette nőül.

Siménfalvára házasság folytán a Szalánczi udvarba jöttek, ezen birtok azelőtt Székely Mózesé volt, kiről a báró Jósika családra s ezekről a Szalánczíakra szállott.

Családi táblázatuk a következő:

---

[1] Kállay F. Szék. Nemz.

[2] Udvh. M. L. 1614. évi lustrát lásd.

[3] Fejér. Cod. Dipl. X. 3. 19.

[4] Udvh. M. L.

[5] Dr. Szádeczky L. Sz. Oklt.

[6] Eredeti oklevelek, valamint az „Egri" és „Szalánczi" családok eredeti nemeslevelei Kis Zsigmond birtokában Siménfalván.

Zsigmond
gróf Székely László prefektusa.
Nőtlen.

József birtokos
(szt-tamási
Szalánczy Krisztina.)
Ez alapította
a siménfalvi egyházat.

Zsigmond sz. 1777.
Udvarhelyszék főjegyzője.
(bikafalvi
Lukácsffi Honorata.)

János sz. 1821.	Zsigmond sz. 1832.
(nagyernyei Szász Julia.)	Birtokos Siménfalván. (Szász Julia)

Zsigmond sz. 1864.	Vilmos sz. 1870.	Julia	Ilona	Anna.
kir. anyakönyvvezető. (dályai Kandó Emma.)	jegyző Háromszékmegyében. (Mihály Ida.)	(Tóth Imre.)	(Kovács Ödön ev. ref. pap Teleken, Háromszékm.	
Vilma sz. 1898.	Mariska.			

KISFALUDI (kecset-kisfaludi.) Kisfaludi János mint primipilus fordul elő az 1614. évi lustrális könyvben.[1] Ivadékai Kisfaludon élnek, közülök Mózest ismerjük.

KISPÁL (lövétei.) † Kihalt.

KOBORI (szombatfalvi.) † Kihalt.

KOCS (musnai.) Régi család, neve különféle alakban fordul elő, 1602-ben a midőn Máté a király és császár hüségére esküszik fel „Koczj"-nak van feljegyezve,[2] az 1614. évi Bethlen Gábor-féle összeirásban „Koch Máté lustrál,[1] ez idő szerint „Kocs"-nak irja magát. Musnán Kocs Mihály és gyermekei, továbbá Kocs Péter élnek e családból.

KOLOZSVÁRY (kőrispataki.) † 1614-ben Kőrispatakon Kolozsváry János lustrál.[1] Kihalt.

KOLUMBÁN (olaszteleki.) E család eredetének leirásánál vissza kell pillantanunk a vargyasi Danielek történetére, ott irtuk, hogy Colom 567. évben Krisztus után a székelyek bánja vala. I. Béla magyar király idejében Columbán Orbánnak két testvére volt Daniel és Endre; utóbbitól származik e család.

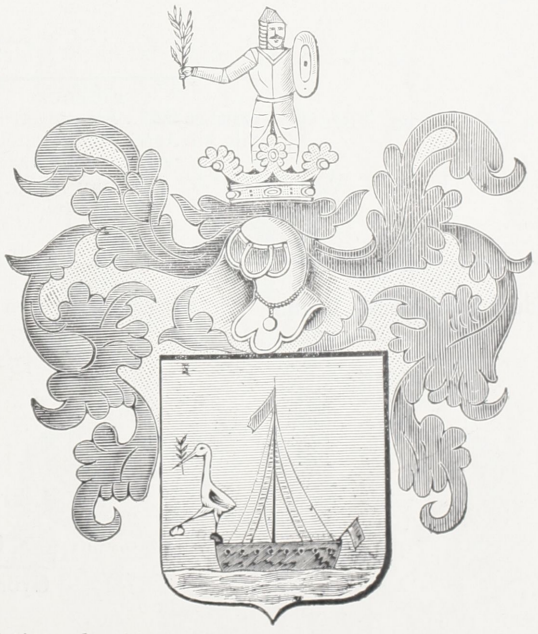

Leszármazási táblájukat azonban csak 1060-tól kezdve adhatjuk s ez is csak II. Mózestől kezdve fogadható el mint feltétlen hitelesnek. Nemeslevelet e család 1663-ban nyert.[3]

II. Mózesnek Katalin leányáról érdekes monda maradt fenn, hogy gazdag és igen finnyás hölgy volt, ki mielőtt felkelt volna, mindig azt kérdezte: feljött-e a nagy csillag? (nap) s ez a közmondás a vidéken ma is tartja magát. Ezen Kolumbán Katalin Blovoczky Jakab lengyelhez ment férjhez, ki Báthory Kristóf udvarnoka volt — később nejének nevét a „Kolumbán" nevet vette fel és alapitá az olaszteleki Kolumbán család másik ágazatát. Ezen Blovoczky vagyis már Kolumbán Jakab 1589-ben székely gyalogsági hadnagy, 1590-ben pedig primipiláris hadnagy volt, 1596-ban a Keresztes mezei ütközetben kapott sebében, Olaszteleken meghalt. Ennek fia András Báthori Gábor komornoka. — Sámuel és Vásárhelyi Anna fia János, ki 1766-ban Krasznamegyében Varsolczon lakott, mint iró a „régi pogányoknak az Istenekről és Isteni tiszteleteikről való história" czimü munkáját adta ki.

Leszármazási táblájuk a következő:

[1] Udvh. M. L.
[2] Dr Szádeczky L. Sz. Okl.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

Első tábla.

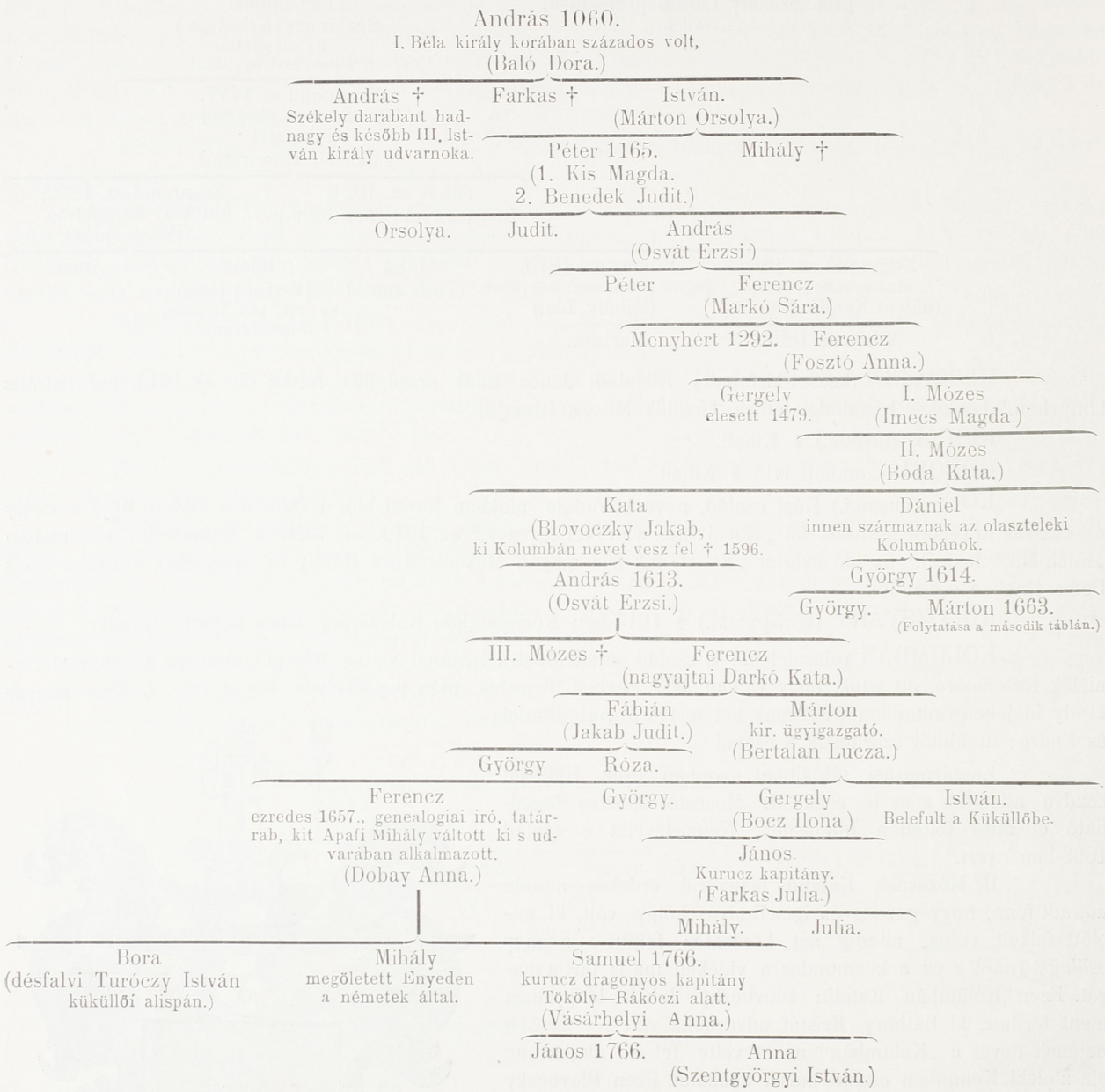

Második tábla.

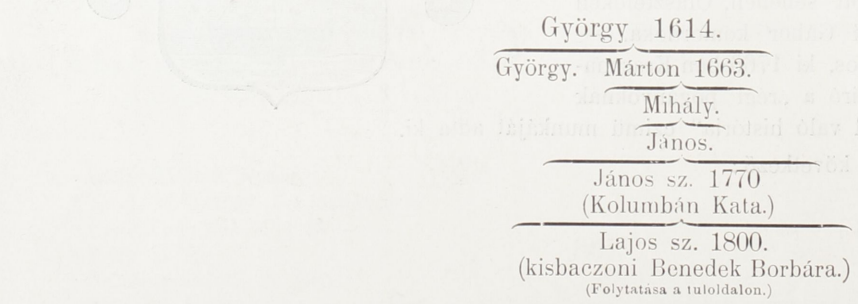

Lajos (Ki az előző oldalon.)
sz. 1800.
(kisbaczoni Benedek Borbára.)

Lajos sz. 1823. (Bartha Julia.) | Ferencz sz. 1829. (Balasi Mária.) | Daniel 1848/49-ben S.-Sz.-györgynél, Bikszádnál és a kökösi ütközetben részt vett. (Veres Mária.)

Ferencz sz. 1880. (Kolumbán Ágnes.) | Mária (Kolumbán Lajos.) | Bora (Tokos Lajos.) | Rebeka (Bartalis Lajos.) | Eliza (Markó György.)

Lajos sz. 1880. birtokos. | Géza sz. 1881. tan. kép. növ. | Árpád sz. 1883. | Gábor. | Daniel. | Rebeka. | Julia. | Lajos tanító Ungvár-megyében. | Teréz.

Az olaszteleki ágból Márton és György nyertek 1663. szeptember hó 15-én czimeres nemeslevelet.[1]

Czimerök: Kék paizsban vizen merülő hajó, melynek ormán egy természetes szinü daru csőrében zöldgallyal, lábában kővel áll. — Sisakdisz: Pánczélos ember, jobbjában zöldgaly, baljában paizszsal. — Foszlányok: Arany—kék, arany—piros.

Egy más ág, melyet összekötnünk azonban nem sikerült, a következő:

Zsigmond

Mihály (Demeter Lidia.) | István ev. ref. lelkész. Csengeren vannak utódai.

Zsigmond (Gáspár Anna.) | Márton (Kolumbán Róza.) | Sándor sz. 1830. (Sebestyén Julia.) | Mária. | Rebeka. | Julia.

Mihály birtokos. (Lénárt Ilona.) | György sz. 1870. tanító. (Tóth Veronika.) | Julia.

Mária. | Géza. | Sándor. | Endre sz. 1898.

E család kötelékébe tartoznak még: Kolumbán Ferencz ev. ref. lelkész S.-Szt-Királyt, ifj. Kolumbán István tanító Budapesten és Kolumbán Sámuel tan. képezdei tanár Déván, továbbá a bardoczi ágból Samuel és gyermekei, József és gyermekei.

KOMIES (székelyudvarhelyi.) † 1614-ben Sz.-Udvarhelyt Komies Miklós lustrál.[2] Kihalt.

KŐMIVES (bibarczfalvi.) † 1614-ben Kőmives Jakab lustrál.[1] Kihalt.

KOMPORÁL (kisbaczoni.) 1614-ben Kis-Baczonban Komporál Balás van felvéve,[3] egyik ága a XVII. század végén Hermánba költözvén, ott alapitott családot; ezt Komporál Balázs, József, Mózes, Péter és Ferencz képviselik. A kisbaczoni ág kihalt.

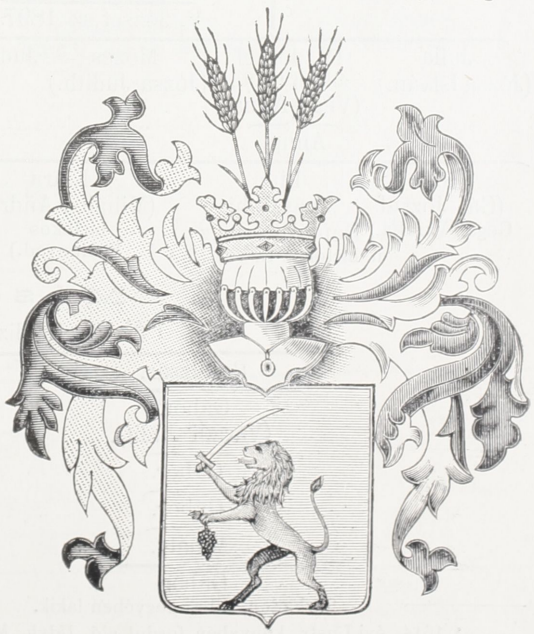

KONCZ (nagysolymosi.) E székely család valószinüleg Szent-Mihályról került Nagy-Solymosba. Szent-Mihályon Koncz Benedek nyert 1591-ben Báthori Zsigmondtól primipiláris levelet.

A nagysolymosi ág nemességét 1642. julius 16-án I. Rákóczi György erősiti meg és pedig sófalvi sóbányatárnok Koncz Boldizsár és neje Incze Erzsébet, valamint fiai: Mihály, János, András, István, Pál, Boldizsár és Tamás nyernek armálist.

1614. szeptember 2-án Bethlen Gábor fejedelem a homoród-szentpáli határon 400 frtot érő sóvágatást engedélyez Kornis Ferencznek a Bornemisza Zsigmond tartozásának kiegyenlitésére s ezen rendelet végrehajtásával és a felügyelettel mint bizalmas emberét, emlitett Koncz Boldizsárt bizza meg.

[1] Eredeti nemeslevél Kolumbán Ferencz ev. ref lelkésznél S.-Szt-Királyt
[2] Udvh. M. L.
[3] Lustr. könyv. Udvh. M. L.

I. Boldizsár fiai közül Mihály Bözödön, István ivadékai Kis-Solymoson telepedtek le; a más öt ág tagjait elszéledve találjuk Erdélyben.

Ősi fészküket „Nagy-Solymos"-t, legkésőbb Maros-Vásárhelyt lakó Koncz Róza sárdi Simén Sándorné hagyta el, ki ősi jószáguknak egy részét ma is birja.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

I. Koncz Boldizsár
(Incze Erzsébet.)

- Mihály[1]. (Varga Ilona.)
  - I. Pál 1703. (Keresztes Mária.)
    - II. Pál.
      - György. sz. 1751.
        - Mózes.
          - József.
            - László.
            - Antal.
        - András.
        - Boldizsár.
      - Péter
      - II. Mihály sz. 1724. (Diós Borbára.)
        - III. Pál
        - I. József sz. 1759. † 1841. (Osváth Zsuzsa.)
          - Mózes.
          - II. József sz 1800. bözödi ev. ref. egyh. gondnok. (Senye Katalin.)
            - Mózes. †
            - József. †
            - Mózes (Berei Judith.)
              - Julia (Józsa István.)
              - IV. József állami tanitó. (Végh Anna)
                - Anna.
              - Mózes (Józsa Judith.)
              - Judith.
              - Zsuzsa.
              - Lina.
            - III. József sz. 1829. főgymn. tanár. (Péterfi Karolina.)
              - Albert sz. 1863. kir. alügyész. (Czecz Irén.)
                - V. József sz. 1897.
                - Albert sz. 1898.
            - Ágnes. †
            - Pál. †
          - Pál.
        - István.
    - Adám.
    - I. Pál.
      - András. (Dicső Anna. (Folytatása a harmadik táblán.)
        - Anna (Simén György.)
        - Sára (Téchi Zsigm.)
  - János. (2)
  - András. 1648—1654. Udvarhelyszék jegyzője. 1667—1669. királybiró.
- István 1638.
  - Mihály 1699.
    - István 1699.
      - Mihály 1714.
        - Mihály (Várfalvi Zsófia.)
          - Pál (Máthé Julia.)
            - Pál sz. 1800. (Nagy Ágnes Csikfalváról.)
              - Róza (Gál József Gogán-Váralja.)
              - Lina (pásztohi Daniel Lőrincz n.-birtokos G.-Váralja.)
              - Klára (Mihálcz András birtokos V.-Hunyad.)
              - Eszter (Sinka Mihály birtokos V.-Hunyad.)
              - Ágnes † (Imreh János V.-Hunyad.)
              - Julia (Sövér Adolf honvéd százados.)
              - Judith V.-Hunyad.
            - Ádám. †
            - Julia (Mártonfi Gergely.)
          - István.
            - Mihály.
              - Mihály.
              - János.
        - András.
          - András.
          - József.
            - Benjámin sz. 1839.
            - József.
        - János városfalvi mester. (Folytatása az V. táblán.)
- Pál.[1] (Folytatása a második táblán.)
- Boldizsár unitár. püspök. (Beke Margit.)
  - III. Boldizsár.
  - Anna.
- Tamás.

Második tábla.

Pál. (A Boldizsár V-ik fia, ki az első táblán.)

- Boldizsár.
  - Gábor. (Váradi Judit).
    - Gábor.
      - Gábor.
        - Mihály.
          - Gábor Sarkadon, Biharmegyében lakik.
- Gábor.
- István.
  - Dávid.
    - József.
      - József.
        - Baltazar.[2]
          - Mihály 1786-ban már meg volt halva. (Tarcsafalvi Pálffi Zsuzsa.)[3]
    - Pál.
  - Mózes.
    - Áron.
    - Mózes.
  - Samu.
    - Baltazar.[2]
    - Samu.
    - István.
    - Dániel.

[1] 1614. évi Lustr. könyvben fordul elő. Udvh. M. L.

[2] 1806. évi lustr. könyvben előfordul Udvh. M. L.

[3] Eredeti okmány PálffyGyörgy birtokában Tarcsafalván.

(Mihály. (Ki az előző oldalon.)
1786-ban már meg volt halva.
(tarcsafalvi Pálffi Zsuzsa.)

Pál 1786

Ignácz
véczkei birtokos.

László
főkormányszéki számvevő.
(makfalvi Dósa Zsuzsa.)

László.
törv.-széki biró † Kolozsvárt
magtalan.

Antal.
(Daróczi N.
tanár N.-Sinken).

Csak leányai vannak.

Károly.
ügyvéd 1848-ban
(viz-szt.-györgyi Makrai Róza).

Róza sz. 1846.
(sárdi Simén Sándor.)

Anna.
(Nagy Mihály.)

Klára sz. 1797.
(Botta György.)

Verona.
(Ercsei Péter).

Harmadik tábla.

János. (A Boldizsár II-ik fia, ki az első táblán.)
primipilatusa 1602. jun. 22-én kelt Déván.[1]

András.

Pál.

András 1763.
commissarius
(Dicső Anna.)

Ferencz.
(Talyán Klára.)

I. Ádám.
prefectus.
(Hatos Margit).

András.

I. Gergely † 1811.
toroczkószentgyörgyi pap és esperes.
(Bakó Zsuzsa.)

II. Ádám.
(Hadadi Ágnes.)

II Gergely
tanár Kolozsvárt.

Gyula sz. 1858.
kir. törv.-széki biró Déván.
(Szász Ilona.)

Ilona sz. 1887.

Anna.
(Szabó Samu
tanár Kereszturt.)

Imre
bányaigazgató.
(Marillai Emilia.)

Sarolta sz. 1889.

Zsuzsa.
(Kiss Mihály
vargyasi pap.)

Ilona.
(Zudor Elek.)

Zsuzsa.
(Szabó Márton
N.-Solymos.)

Krisztina
(Brassai N.
toroczkói pap.

Ágnes.
(Ferenczi János
gagyi pap.)

Brassai Sámuel
tudós, tanár.

Krisztina sz. 1891.

Sára.
(lokodi Sándor Pál.)

Judit.
(Nagy Péter
Abrudbánya.)

Mária.
(Czakó Sámuel
Tordán.)

Márton
1801. ravai pap
és esperes.
(Koncz Klára)

Ágnes.
(Árkosi Mihály
bözödi pap és esperes.)

Klára.
(Vass Mózes
Szt.-Ábrahám.)

Zsuzsa.
(Kanyaró N.)

András.
András.

Negyedik tábla.

Daniel András sz. 1780.
(Déli Katalin.)

András
1835-ben telepedik vissza Udvh.
1) Fronius Karolin.
2) Nösner Mária.

Gyula
áll. v. ellenőr.
(Tanhoffer
Emma.)

Gyula.

Mathild
(Drottlef
Vilmos
1867-ben orsz.
gyül. képv.
ügyvéd †)

Mária.

Gusztáv
Procurista
Bécs.
(Galap
Matild.)

Olga.

Frigyes
m. kir. honv.
alezredes.
N.-Szeben,

Ármin
sz. 1855.
gyógyszerész.
(Heissinger
Klotild.)

Henrich
m. kir. honv.
őrnagy.
(Burdács
Irma.)

Klarissa.

Lotti.

2-tól Aurél.
sz. 1864.
vármegyei számvevő.

2-tól Mária
(Szantner
Imre.)
cs. és kir.
őrnagy.

Lajos
sz. 1884.

András
sz. 1886.

Margit
sz. 1887.

Mária
sz. 1890.

Ármin
sz. 1893.

Gyula
sz. 1895.

Árpád
sz. 1897.

[1] Dr. Szádeczky L. Sz. Oklt.

Ötödik tábla.

János (Ki az első táblán.)
városfalvi mester.

János	József	Judith.	Samu	Klára
postamester Szászvároson. Ez az alapitványt tevő.	szt.-mihályi mester.	(Barabás Ferencz fiatfalvi pap)	birtokos.	(Koncz Márton ravai pap és esperes.)
Judit.	Julia. (Orbók Elek Héjasfalván.)			

Hatodik tábla.

Lajos.
1846-ban Hátszeg város követe, kir táblai biró
M.-Vásárhelyt.
(szombatfalvi Szombatfalvi Polixena.)

Julia †	Póli
(s.-szt.-királyi és sárosi Szent-Királlyi Árpád)	(kadicsfalvi Török Pál birtokos †.)

Minden ág külön-külön sok jeles férfiut adott társadalmunknak.

A nagysolymosi ágból: II. Koncz Boldizsár unitárius püspök, 1638—1645-ig mint tanuló Kolozsvárt; legelőbb akkor tünt fel, a midőn Dálnoki Mihály tanár felett 1647. április 28-án oratiot tartott. Külföldi akadémiákra ment, hol tanulmányait befejezvén, 1654. junius 21-én a dersi zsinaton tordai papnak szenteltetett fel. 1661. április 7-én generalis nótárius, ugyanazon év deczember 22-én kolozsvári pap s 1663. október 21-én püspök és mint ilyen, felekezete egyházát és iskoláit virágzó állapotba hozta; számos egyházi könyvet irt. 1676. november 21-én a gyulafehérvári országgyülésen jelenléte ugy mint püspöknek elleneztetvén, palástját és süvegét kiküldve, mint nemes hazafi foglalt ott helyet az ország rendei megegyezéséből.

Ugyanezen ágból Botta Györgyné Koncz Klára vagyonát az ev. ref., róm. kath. és unitárius gymnasiumoknak hagyta.[1]

A kissolymosi ágból Koncz János[2] született 1775-ben Városfalván (Udvarhelymegye), hol atyja mester volt. Nem nősült meg. 1848—49-iki szabadságharcz idején az oláhok sok kárt tettek vagyonában. A magyar kormány az ellenség titkos élelmezése büneért kereset alá fogta s rögtönitélő bíróság elébe állitotta, de felmentették, mert ártatlansága bebizonyult. Később ismét kereset alá vették s két évi rabságra és jószágainak confiscalására itéltetett; előbbit a fejérvári kaszamátban kitöltvén, birtokait megmentette, mert azokat már előzőleg egy rokonára iratta. Vagyonának nagyobb részét az unitárius egyház közönségének hagyományozta; az alap 1894. végén 9763 frt 12 krt tett ki.

A bözödi ágból Koncz Pál[3] 1730-ban Udvarhelyszék commissariussa és perceptora, 1703-ban Koncz János, Koncz Dániel bordosi, Koncz Mihály és Koncz Boldizsár nagysolymosi atyafiakkal Lipót királyhoz folyamodnak, hogy eddig használt nemesi czimeröket három buzakalásszal kibővithessék, mit meg is nyertek.

Ugyanezen ágból Koncz József iró és tanár Maros-Vásárhelyt. Született Bözödön, 1829. november 11-én. A szabadságharcz alatt mint honvéd szolgálta hazáját. Müvei közül: „Tofeus Mihály erdélyi evang. református püspök élete", „A marosvásárhelyi ev. ref. collegium története", „A marosvásárhelyi ref. tanoda könyvtárának és nyomdájának ismertetése" stb.

Más törvényhatóságok területén:

Ferencz iktató és altörvényszéki ülnök, József és Ákos megyei hivatalnokok, Pál és József ügyvédek, mindannyian Tordamegyében. Koncz Imre birtokos Hunyadmegyében, Antal 1848-ban udvarhelyszéki hivatalnok. György borosnyói birtokos. Domokos polgármester Déván. Lajos Abrudbányán városi tanácsos és bányatörvényszéki ülnök, 1849-ben az oláhok által legyilkoltatott.

A IV. táblán feltüntetett ág az I. táblán 2-ős számmal jelölt Jánostól származtatja le magát.

Egyik elődjük Solymosról Segesvárra költözött s ottan, hogy a szász üldözések elől menekülhessen, a „Kauncz" nevet vette fel. — András azonban 1835-ben visszajön Udvarhelyszékre s ismét eredeti nevét

[1] Unitar. gymns. története Sz.-Kereszturt. 178—179. oldal.
[2] Unitar. gymns. története Sz.-Kereszturt. 157—160. oldal.
[3] 1712. évi lustr. könyv. Udvh. M. L.

veszi fel, a minek használatát a nagysolymosi előnévvel együtt Ő Felsége a király egy Mürzstegben 1874. év okt. 14-én 6465. szám alatt kelt leiratával Andrásnak és törv. utódainak engedélyezte.

Czimerök: Kék paizsban növekvő oroszlán, baljában kék szőlőfürt, jobbjában kard. — Sisakdisz: Három buzakalász. — Foszlányok: Kék—ezüst, veres—arany.

KÓNYA (sófalvi.) † Kihalt.

KORDA (borosjenői és bögözi gróf.) * ○ † Származása Olaszország. Onnan jöttek I. Károly király alatt Magyarországba s a XVIII. század elején Erdélybe. Szerencsés házasságuk által roppant kiterjedésü jószágokhoz jutnak, különösen II. Zsigmond, mint a gazdag és nagy befolyásu gróf Apor István fogadott fia, szép birtokra tesz szert; 1716-ban Bögözben élt, családi czimerök az ottani templomban ma is látható; Udvarhelyszék főkirálybirája és a sz.-udvarhelyi ev. ref. collegium algondnoka volt.

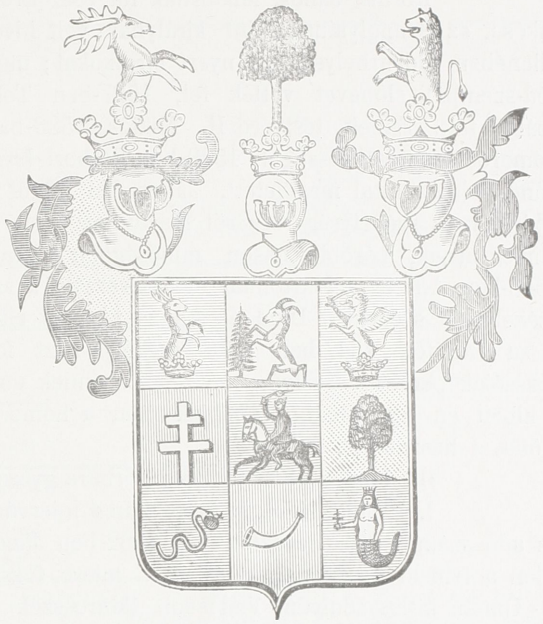

I. Zsigmond Korda Mihály és tinkovai Macskási Margitnak vala unokája.

III. Zsigmond második neje gróf Nemes Julia szellemesség- és népszerüségéről volt hires; mint özvegy nő, egykor Udvarhelyszék főkirálybiróságára a legtöbb szavazatot ő kapta. Györgygyel a grófi ág kihalt. Birtokai a Toldalagi és az iktári Bethlenekre szállott. Gróf Korda György mint fölovász mester 1786-ban Bécsben halt el, az általa 4 árva nemes fiu felsegélyezésére tett 2000 frtos alapitványt leányi Zsuzsa és Anna 1812-ben fizették be a sz.-udvarhelyi ev. ref. collegiumnál.

Gróf Korda Ádám neje vargyasi Daniel Anna, vargyasi Daniel Péter és báró Bánffy Druzsina leánya volt.

Leszármazásuk a következő:

I. Zsigmond 1655—68.
huszti kapitány.
(a Tordai Erzsébet
b Farkas Zsuzsa.)

Ferencz 1662. — György 1672. (Vadas Mária.) — Borbára. (Szilágyi András.) — II. Zsigmond gróf Udvarhely főkirálybirája. (Sárpataki Rebeka.)

Kata. (Katona Pál.) — Klára. (Permartoni Mihály.)

Zsuzsa. (Sáfár Pál. Fosztó Menyhért.) — Sándor. (Keczeli Borbára.) — Borbára. (Szöllősi János. Keczeli István.)

Borbára (Sarmasági László.) — Sándor (Irsai Mária.) — László † 1792. (Varsányi Teréz.) — Julia (Vér Boldizsár. br. Diószegi Ferencz.) — Zsuzsa (Korodi Ferencz.)

Klára (Bölöni Sámuel.) — Kata (Egri Farkas.) — Zsigmond. † — Anna 1793. (Salánki László.) — Zsigmond (Murányi Rachel.)

György. (Kabos Karolina.) — Ádám. (gr. Toldalagi Zsuzsa.)

György. — Anna. (Versényi Károly.) — Karolina.

III. Zsigmond. (a Bánffy Zsuzsa. b gr. Nemes Anna.) — Klára. (br. Vitéz György.) — Zsuzsa † 1753. (gr. Haller Ferencz.) — László. (gyalakuti gr. Lázár Anna.) — György. — Mária. (br. Szentkereszti András.)

György † 1786
főlovászmester, kolozsi főispán.
(gróf Teleki Zsuzsa.)

Zsigmond. kapitány — Ádám. (vargyasi Daniel Anna.) — György † 1794. — Anna. (a br. Bánffy Elek. b gr. Toldalagi László.) — Zsuzsa. (gr. iktári Bethlen Samu.) — Mária. (br. Kemény László.) — Kata. (br. Vay Dániel.)

KORNIS GRÓF (göncz-ruszkai.) * ○ Abauj-Tornavármegye nemes családai czimü kiadványa e családdal tüzetesebben foglalkozik, mivel e család onnan származik.

Erdélybe Szapolyai János korában szakadt, czimerét azonban Zsigmond királytól nyeré és pedig a nevére irányzó egyszarvu (unicornis)-t, mely kék paizsban hármas zöld halmon ágaskodik. — Sisakon korona, melyből szintén az egyszarvu emelkedik ki, — utóbbit azonban sok helyt elhagyták s csak a paizsban használták.

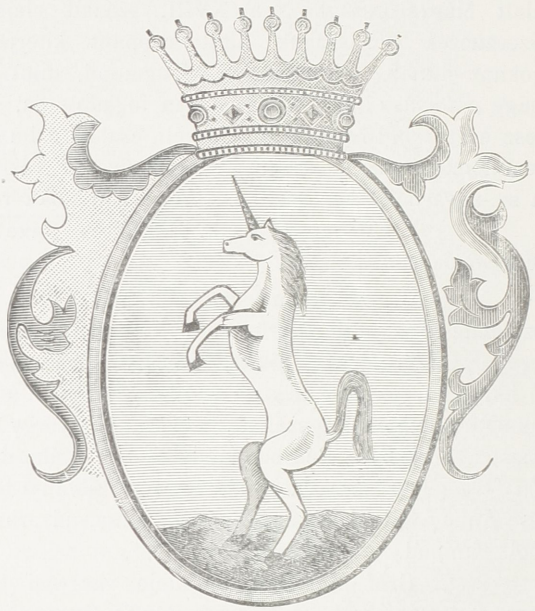

Kornis János, Miklósnak fia volt Erdélynek első lakósa, ez Szapolyainak mint királynak volt hive Ferdinand ellenében, Udvarhelyszéken nyert birtokokat; utódai a homoród-szentpáli előnevet vették fel, 1537-ben Tokajnál a Tiszába fult. Ennek testvére II. Miklós 1523-ban szerzé a homoród-szentpáli jószágot, 1529-ben Báthori István I. Ferdinand vajdája által megöletett. János fiai közül III. Miklós 1548-ban a székelység részéről Martinuzzi mellé rendeltetett tanács urnak, később hason minőségben Petrovics mellé, 1540-ben Andrássy Mártonnal együtt vezette a szászokat és székelyeket s ezekkel Diód és Almás várakat elfoglalta Balassa Imrétől. 1547-ben mint székely tiszt fordul elő a brassóiak perében. Testvére György és ennek unokája Péter, a kiben ez ág kihalt; utóbbiak már a homoród-szentpáli előnevet használják.

III. Miklós és neje Bikli Borbára gyermekei közül:

I. Mihály 1558. szept. 28-án a fejérvári gyülésben az adó számvitelére neveztetik ki. 1562-ben János Zsigmond ellen a felkelő székelységgel tart, a miért fogságba kerül. — Onnan kiszabadulván, Vadasdon (Marosszék) két jobbágyos telket nyer. 1560. és 1566-ban részt vesz az országgyüléseken. 1574-ben mint a székely sókamara főtisztartója van emlitve.[1] 1599-ben futással menekült, 1601-ben azonban őt is Mihály vajda kivégeztette.

Farkas szintén nagy tekintély volt a székelyek között; 1576-ban Báthori Istvánt a lengyel trónra kiséri. 1584-ben egyike azon követeknek Báthorihoz, kik a 3 elnök helyébe egy gubernátort kértek. 1595-ben a székelység főkapitánya a feketehalmi táborban. Ez épité a homoród-szentmártoni kastélyt; 1599-ben Báthori Andrással tart; 1600-ban Gyulafehérváron Mihály vajda által megöletett s kivégeztette egy évvel később annak 12 éves fiát Miklóst is. Morgón temettetett el. Fiai: Zsigmond homoród-szentpáli előnévvel 1603-ban Székely Mózes részén a Bárczán esett el. Ennek testvére Ferencz 1609-ben Udvarhelyszék főkapitánya, az udvarhelyi vár birtokosa; leányaival Margit és Borbárával (Paczolai Péter özvegyével) együtt II. Rákóczi György által szombatosságáért notáztatott. Kornis Margit később Rhédey Jánoshoz megy férjhez, jószágait Homoród-Szentpál kivételével visszanyeri.

Az udvarhelyi várat 1621. május 6-án Bethlen Gábor által kiállitott adománylevéllel kapja.[2] Neje Bornemisza Judit.[3]

I. Gáspár tevékeny s nagy ember. 1570-ben Báthori István részéről Lengyelországban jár, hogy ott királylyá választatását előmozditsa. Később Báthori Zsigmond alatt a török barátság felbomlására szavazott. 1594-ben huszti kapitány s mint ilyen, Mármarosban a tatárokkal szemben csatát veszt. Báthori Zsigmondtól több jószágot nyert, igy 1596. 25|XII. Radnótot.

Ferencz 1620-ban a Csonka várát szerzi inscriptioképpen 2000 frtban. 1629-ben Homoród-Szent-Pálra királyi jogot szerez. — Dobokában és más helyeken is terjedelmes jószágokat veszen. 1636-ban Kolozsmegye főispánja — mint ilyen gyanuba esvén, hogy Jezsuita, sok küzdelmébe és 50.000 tallérjába került, hogy II. Rákóczi György alatt 1657-ben a tatárrabságból kiszabadulhata; — neje Wesselényi Katalin.

Családi táblázatuk a következő:

---

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

[2] Gróf Mikó Erd. tört. adatok.

[3] Udvh. M. L. 1614. évi lust. könyv.

Első tábla.

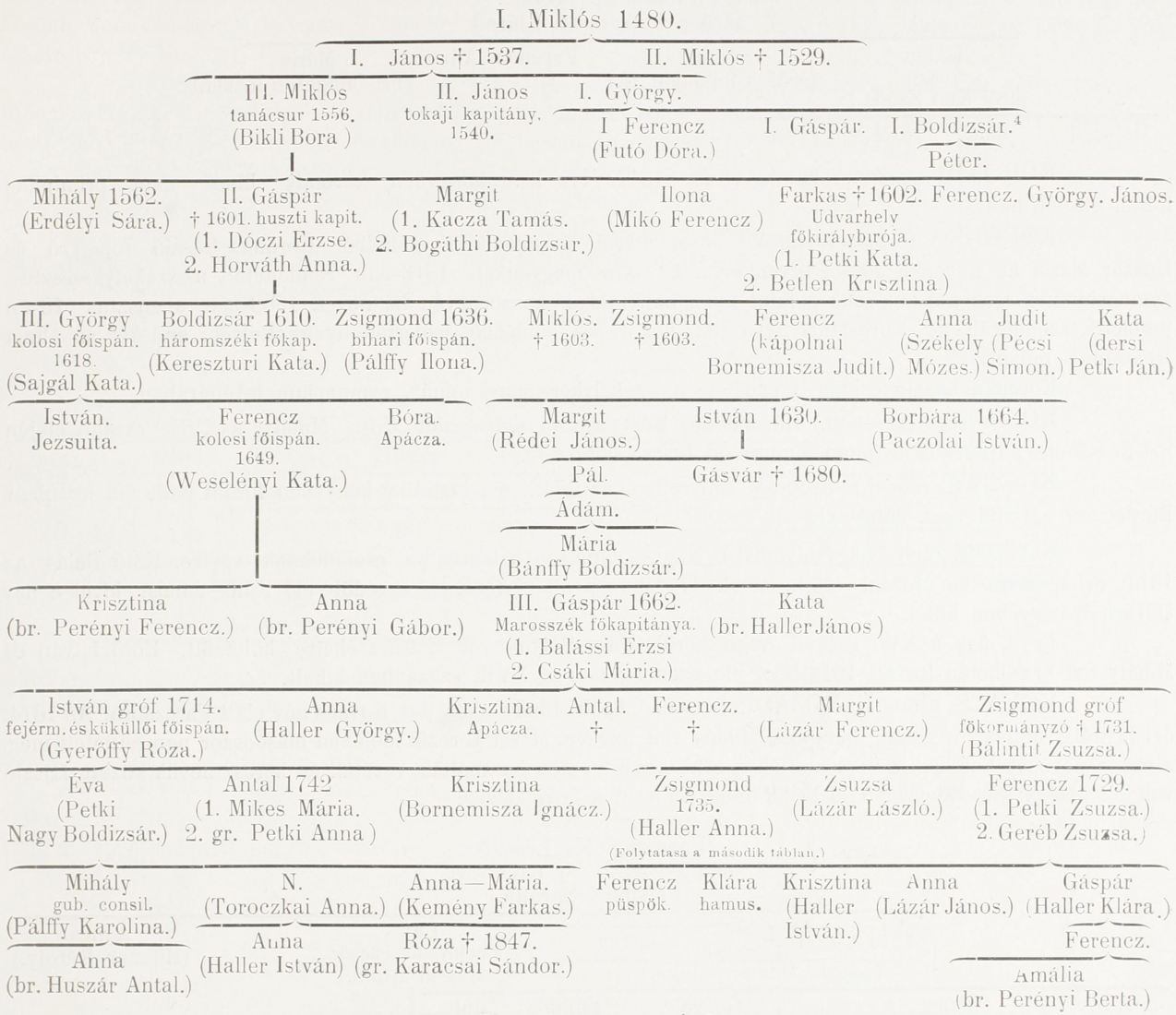

Második tábla.

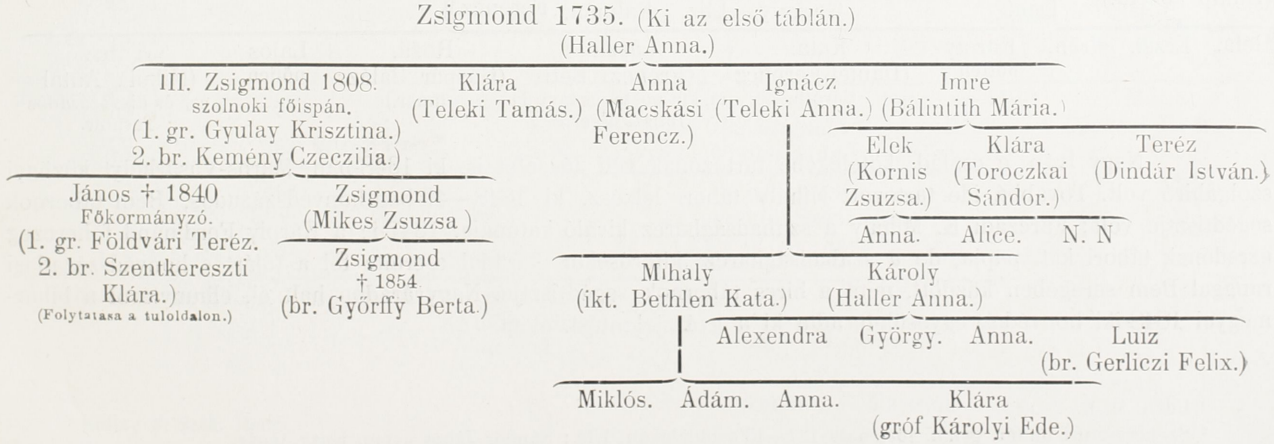

[4] 1604-ben mint Udvarhely kapitánya is említtetik Udvh. M. L. XVII/1604. csomag.

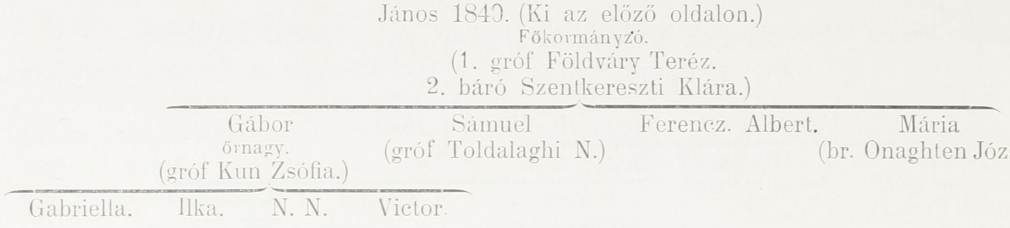

KORONDI (szentábrahámi.) † Az 1614. évi lustrakönyvben Korondy János mint primipilus fordul elő.[1] Kihalt.

KORONKA (csittszentiványi.) Marosszékről származik. E családból Koronka László főjegyző és Huszár Mária fia Koronka József ötven éven át lakta megyénket. 1813-ban rendeltetett a székelykereszturi gymnasiumhoz igazgató-tanárnak s mint ilyen babérokkal koszoruzván be nevét. 1863-ban augusztus 16-án jobblétre szenderült, Sz.-Kereszturt nyugszik, hol díszes emlékkő ismerteti nyugvóhelyét; emlékét az általa irt számos mü őrzi.[2]

Koronka László czimeres pecsétje a székelykereszturi unitár. gymnasium levéltárában.

KÓSA (szenterzsébeti.) Háromszék, Középajtáról származott Kosa Mihály[3] a XVII. század elején Szt-Erzsébetre; ivadékai azonban ismeretlen helyre költöztek.

KOSZA (bardoczi.) Eredete ismeretlen, az 1712. évi lustrális könyvben fordul elő[1], ma azonban Bardoczon egyedül csak János él.

KŐTŐ (Keöteö nagysolymosi.) Nagy-Solymoson a legrégibb családoknak egyike. Kötő Balás az 1614. évi összeirásban fordul elő,[1] ennek ivadéka az ott jelenleg egyedül élő Kötő János, kivel e név Udvarhelymegyében kihal.

Egyik ága a XVI. század vége körül Nagy-Solymosról Szt-Erzsébetre költözött, Kötő István és Mihály Szt-Erzsébeten lustrál 1614-ben,[1] de ezen ág még a XVII. században kihalt.

KOVÁCS aliás FARCZÁDI. E család Apafi Mihály alatt jött Kovács név alatt Farczádra. Az 1614. évi lustrális könyvben Antal, János és Miklós van felvéve. Mária Terézia idejében másodszor nemesittetett meg, s ekkor nevöket Farczádira változtatták s csak a „K" betüt használták vezeték és keresztnevük között. László volt az első ki Sz.-Udvarhlyt telepedik meg, ivadékai a következők:

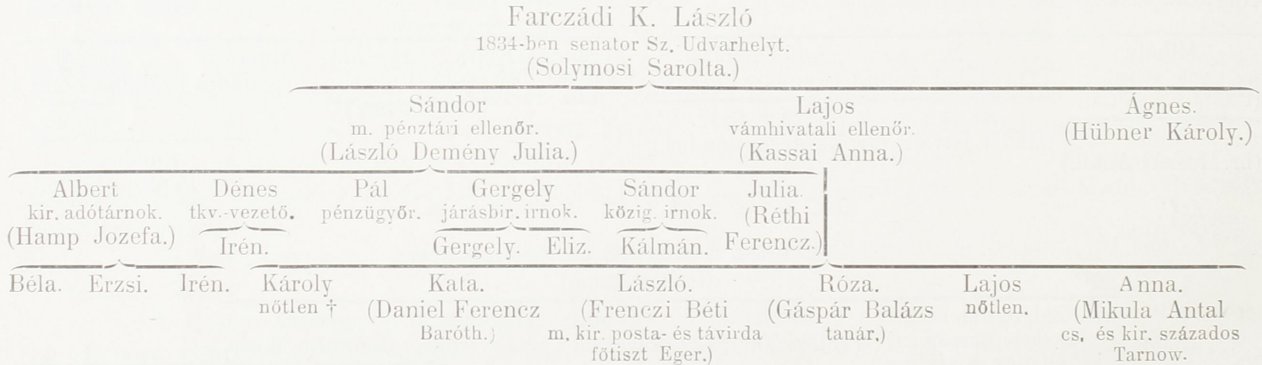

Nagy Iván e család kötelékébe tartozónak véli Józsefet is, ki 1848-ban Maros-Vásárhelyt közügyi szolgabiró volt. Továbbá ide tartozott Mihály tábori lelkész, ki 1848—49-ben honvédszázados, Bem tábornok segédtisztje volt; Farczádi K. Mihály a szabadságharcz kiváló katonája, 1847-ig a Károly Ferdinánd főherczeg ezredének tábori kat. papja, de a szabadságharcz kitörésekor karddal cseréíte fel a talárt s honvédszázadosi ranggal Bem seregében küzdött, mint a hires tábornok segédtisztje. Nagyváradon halt el, elhunytáról a bihar-megyei 1848-iki honvédek egyesülete adta ki a gyászjelentést.

[1] Udvh. M. L.

[2] Sz.-kereszturi unitár. gymn. története 127—130. oldalokon. Irta: Sándor János gymn. igazg. tanár.

[3] 1614. évi Lustr. k. Udvh. M. L.

KOVÁCS (korondi). E családból Kovács Antal 1617-ben junius 19-én Bethlen Gábor fejedelemtől nyert korondi jószágaira adomány levelet s a parajdi sóaknánál 18 esztendeig ispánságot viselt.[1] Egy ága később Homoród-Szent-Mártonba, költözött, ennek Baczonban Bibarczfalván és Köpeczen voltak birtokai. Története ismeretlen.

KOVÁCS alias LITERATI de Okländ. Ezen a néven kapott Kovács János és ennek törvényes utódai Rákóczi Györgytől nemes levelet[2], lakfészkök Oklándon, a posta helyén vala. E család is sok viszontagságon ment keresztül. Kihaló félben van, mert a még élő három fiu gyermek közül csak György nős és ez is gyermektelen.

Nagy Iván e családról csak két–három sorban emlékezik meg és pedig Jánost 1836-ból mint Udvarhelyszéki dullót emliti, ki a táblázaton fel van tüntetve.

Czimerök: Kék paizsban természetes szinü pelikán, csőrével mellét felhasitva, négy fiát saját vérével táplálja, e fölött egy kar iró tollat tart. Foszlányok: ezüst—kék.

Leszármazásuk a következő:

Oklándi Miklós alias Literati.

Miklós.

György. Mihály.

András. Péter. Mihály.

András. Dániel. György. Mihály. Judit. József. Julia. Mihály

András. János. Judit. Áron. Mózes. Rebeka. János 1836 udvarhelyi dulló. Julia.

József. Sándor. Áron. Mária. Polixena. Eszter. Anna

János † György sárdi lelkész. (Vitális Zsuzsa.) Gergely Mózes. † János. † Miklós bányatiszt. 1848 ban az oláhok feleségestől és leányostól megölték. Anna. Judit.

Róza (Nagy Ferencz szt-ábrahámi lelkész.) Samu. volt kataszteri biztos. (Veres Anna.) Áron ügyvéd, nőtlen. †

Gergely. György. (Hatházi Mária.) Gábor.

KOVÁCS (bözödujfalvi.) Régi székely család. Bözöd-Ujfalu és Küsmöd volt váltakozva székhelyök; Küsmödön György, B.-Ujfaluban Györgynek testvére Péter az elsők, kikről adataink vannak; mindketten 1614-ben a Bethlen Gábor-féle összeirásban fordulnak elő.[2]

Leszármazásuk a következő:

I. Pál.

György 1614. Küsmödön. János. István. I. Péter 1614.

II. Péter. Kata.

Rákóczi Györgygyel Morvaországban.

Péter 1712. Zsigmond 1712. Boldizsár 1712 Pál 1712.

László. József. Péter. Imre Mózes. Péter. György Küsmödön. Zsuzsa (tarcsafalvi Pálffy István.) † 1766.

János. Dániel. Mózes. József † 1837. (Madaras Berta.) László. Imre László. József (Jakabházi Zsuzsa.) Péter (kőrispataki Tiboldi Judit.) Judith sz. 1749. (iszlai Iszlai Samuel.) Mária (Maksai György.)

Lajos † 1876. a) Nemes Anna. b) Raffaj Teréz. Sándor (Mátéffy Karolia.) (Folytatása a tuloldalon.) Péter † 1784. a) mészkői Szász Ilona. b) Sárosi Zsuzsa özv. Szathmáriné. (Folytatása a tuloldalon.)

a) Alberf. a) Elek. a) Anna. a) Lina (Fülöp János Korond.) a) Czeczi b) Lajos kir. törvényszéki biró Cs.-Szereda. (Loyczel Ilona.)

Kálmán. Mariska. Irén.

[1] Kállay F. Szék. Nemz.

[2] Eredeti okmányok Kovács Samu homoród-oklándi lakos birtokában.

[3] Udvh. M. L.

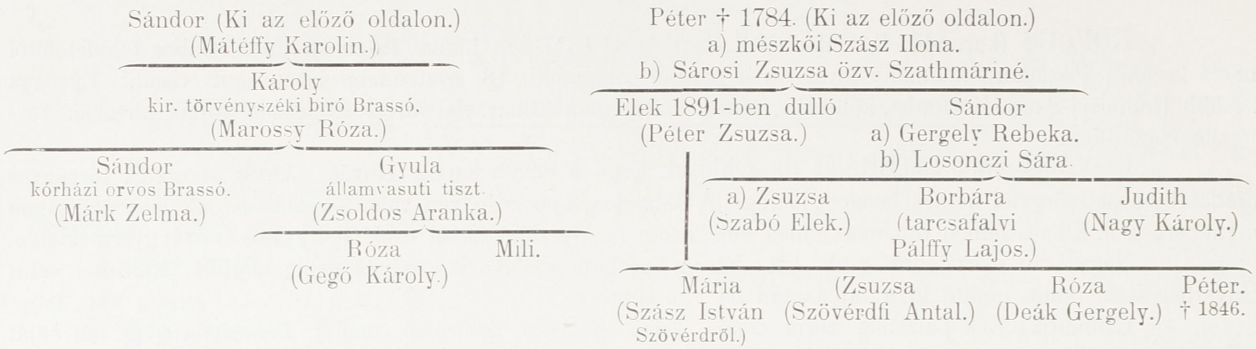

Már a XVII században szereplő család volt.

II. Péter a tatárjárás alkalmával királybiró, hagyomány szerint mikor a tatárok meglepték, az udvaron felgyujtatta volna szalmáját, ő maga pedig házi népével egy hátsó ajtón az erdőbe menekült; ezen utat ma is „tatárút"-nak nevezik.

II. Péter épitette az Udvarhely és Marosszék között fennálló oszlopot, mely a két vármegyét elválassza; ez ma is fennáll, az ugynevezett „Lóczi fogadó" mellett.

Bözödujfalvi Kovács Péter által 1746. évben használt czimeres pecsétjén,[1] egy koronán nyugvó pánczélos kar kardot tartva látható.

E család kötelékébe tartozik Kovács Ferencz nyugalmazott csendőr-százados is.

A táblázaton feltüntetettek közül közhivatalt viselnek: Károly kir. törvényszéki biró Brassóban, ennek fiai u. m.: Sándor kórházi orvos és Gyula államvasuti tiszt, Lajos pedig kir. törvényszéki biró Csik-Szeredában.

KOVÁCS (érszalacsi.) E család ezelőtt mintegy 280 évvel jött Biharmegyéből Udvarhelyszékre.

Az udvarhelyi ág táblázata a következő:

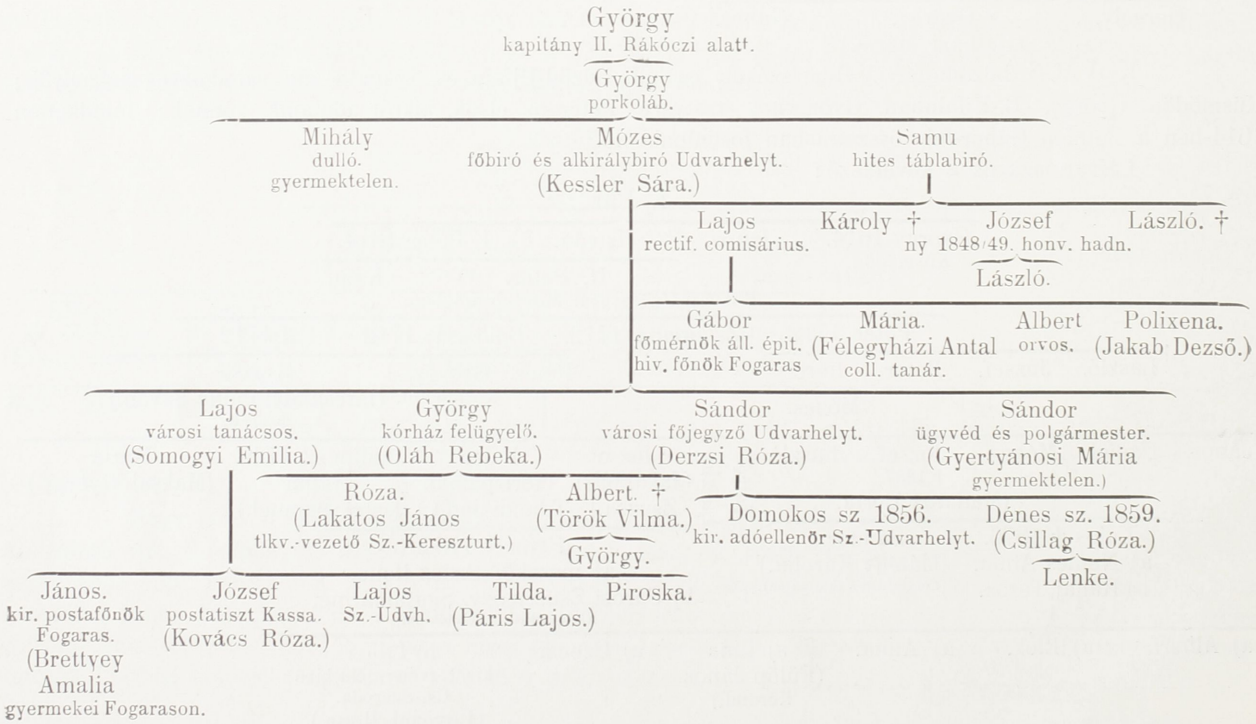

[1] Pálffy György, tarcsafalvi birtokos magánlevéltára.

KOVÁCS (homoródalmási.) Kovács Anarás már 1614-ben Homoród-Almáson mint primipilus fordul elő.[1] 1628. julius 7-én Bethlen Gábor fejedelemtől nyernek Kovács Péter, András, Antal, János és törvényes utódaik czimeres nemeslevelet.[2]

E családot Kovács Mózes és ennek gyermekei: Mózes, Mihály és Róza homoródalmási lakosok képviselik.

Czimerök: Kék paizsban, kősziklán természetes szinü, piros nyelvü oroszlán növekvőn, jobbjában irótoll, baljában egyenes kard. — Sisakdisz: Egy fiait saját vérével tápláló pelikán. — Foszlányok: Arany—kék, ezüst—piros.

KOVÁCS (homoród-karácsonfalvi.) Régi székely primipilus család. Kovács Mihály és István nyert 1685. április 4-én Apafi Mihálytól nemeslevelet.[3]

E család azonban kihaló félben van, mert egyedül Kovács Mihály él, de ez is magtalan.

KOVÁCS (kőröspataki.) Elek Udvarhelyszékben dulló 1832-ben. Ugyanaz és annak testvére Sándor az 1806.[1] évi összeirásban is előfordulnak. Kovács Gergely pedig már az 1614.[1] évi lustrális könyvben mint kőröspataki nemes ember fordul elő.

KOVÁCS (oroszhegyi.) 1607-ben nyert nemeslevelet;[4] története ismeretlen.

KOVÁCS (nagyajtai.) Ezelőtt 200 évvel telepedett meg e család H.-Oklándon, előnevöket azonban mai napig is megtartották.

Családfájok következő:

Kovács István
birtokos.
(N. N.)

János tanító.	András nőtlen. †

Elek (N. N.)	Daniel volt közs. jegyző. (Kálmán Rebeka.)	János nőtlenül halt el Péterlakán.

Lajos herczeg Hohenlohe lovásza. Gyermektelen.	Domokos (Elekes Rebeka.)	Gábor nőtlen.	József (Szolga Eszter.)	Dani (Elekes Eszter.)
	Domokos.		Rebeka.	

KOVÁCS (zetelaki.) 1589-ben nyert nemeslevelet;[4] története ismeretlen.

KOVÁCS (nagysolymosi.) 1602-ben Kovács Márton és Mihály felesküsznek a király és császár hüségére,[5] ugyanezek az 1614. évi lustrális könyvben is mint nagysolymosi gyalogosok (pedites) fordulnak elő. Ivadékai u. m.: Kovács István és Kovács András, valamint utóbbinak gyermekei Nagy-Solymoson élnek.

KOVÁCS (máréfalvi). A kadicsfalvi, h.-szentmártoni és máréfalvi Kovácsok Bágyból származtak s daczára hogy ezen átszármazás még 1614. előtt történt, a rokonságot e családok még ma is fentartják. Kovács János[6] az 1614. évi lustrális könyvben már mint máréfalvi birtokos fordul elő.

Családfájok:

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemeslevél Barra Lajos homoródalmási körjegyző birtokában.
[3] Eredeti nemeslevél Bálint András id. birtokában H.-Karácsonfalván.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Dr Szádeczky Lajos „Székely oklevéltár" V. kötet.
[6] Udvh. M. L.

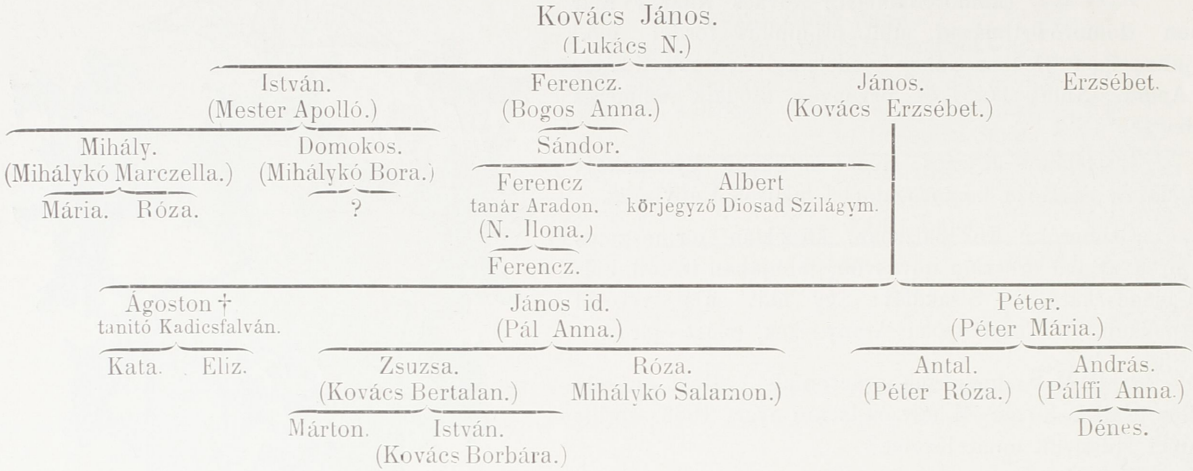

Ugyancsak a bágyi ágból való Kovács Sándor ev. ref. lelkész is Telekfalván; ezen ág azonban kihaló félben van, mert csak nevezett él közülök s az is gyermektelen.

KOVÁCS (székelyudvarhelyi.) E család Szombatfalváról szakadt be a XVIII. század elején; már az 1712. évi lustra Sz.-Udvarhelyt leli tagjait. Közülök: István Maros-Vásárhelyt törvényszéki ülnök 1815-ben, Ferencz postahivatalnok.

Kovács György, Sámuel, Imre és Mihály az 1806. évi összeirásban fordulnak elő,[1] utóbbi mint hadnagy van feljegyezve.

Családfájoknak egy töredéke, a melyen a ma élők is előfordulnak, a következő:

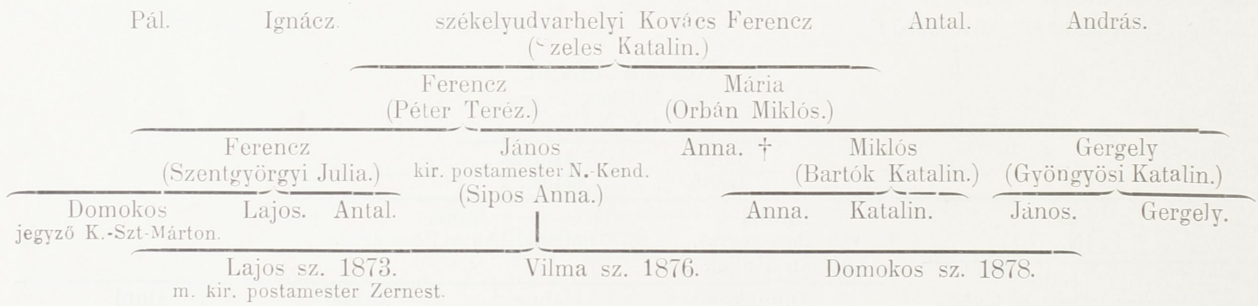

KOVÁCS (timafalvi.) Kovács János és törvényes utódai nyertek 1607. április hó 17-én Rákóczi Zsigmond fejedelemtől nemeslevelet.[2]

1750-ben a Szentgyörgyi családdal perelnek,[3] a periratokban hol timafalvi, hol székelykereszturi előnévvel emlittetnek; később a családtagok is mindkét praedikátumot használták.

Két főbb ágban élt, u. m. a Mező-Bándra kiszármazott ág és a Sz.-Kereszturt maradottban; utóbbiból Kovács János és fia Miklós, Kovács Ferencz és fia Ferencz és Domokos, Kovács József, Kovács Károly és fia Dénes, Kovács Mózes és fia Mózes, Kovács Mózes Zs. és fia Károly, Kovács Dénes a Ferencz fia Sz.-Kereszturi birtokosok.

A mezőbándi az alábbi táblázaton van feltüntetve. Kovács János (kinek neje Bán Erzsébet) költözött a XVIII. század közepén M.-Bándra s onnan a szélrózsa minden irányába. Közülök János sz. 1814-ben okleveles ügyvéd, 1848. előtt Marosderékszék birája, 1849-ben a marosvásárhelyi vésztörvényszék elnöke, 1861-ben ismét derékszékbiró, mint ilyen tisztviselő társaival ő is lemond s birtokára vonult vissza, bár várta az alkotmány visszaállitását, azt meg nem érte, mert 1866-ban meghalt. Fiai közül: Albert 1865. óta tanár a

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemeslevél Kovács Mózes Zs. birtokában Sz.-Kereszturt.

[3] Eredeti periratok Szentgyörgyi Albert birtokában N.-Solymoson.

budapesti ev. ref, theologiai akadémián, 1881—1896-ig országgyülési képviselő, 1892—96-ig a volt nemzeti párt alelnöke. Ödön sz. 1844-ben dr theol. 1869-től haláláig tanár a nagyenyedi ev. ref. theol akadémián, meghalt 1895-ben. Gyula szül. 1846-ban, 1875. óta Nagy-Enyed polgármestere; azelőtt három évig u. o. a coll. főerdésze. † 1900. Kovács Bálint dr med. Báttaszéken. Kovács János dr phil. 1881. óta tanár a polg. isk. tanárképzőben.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

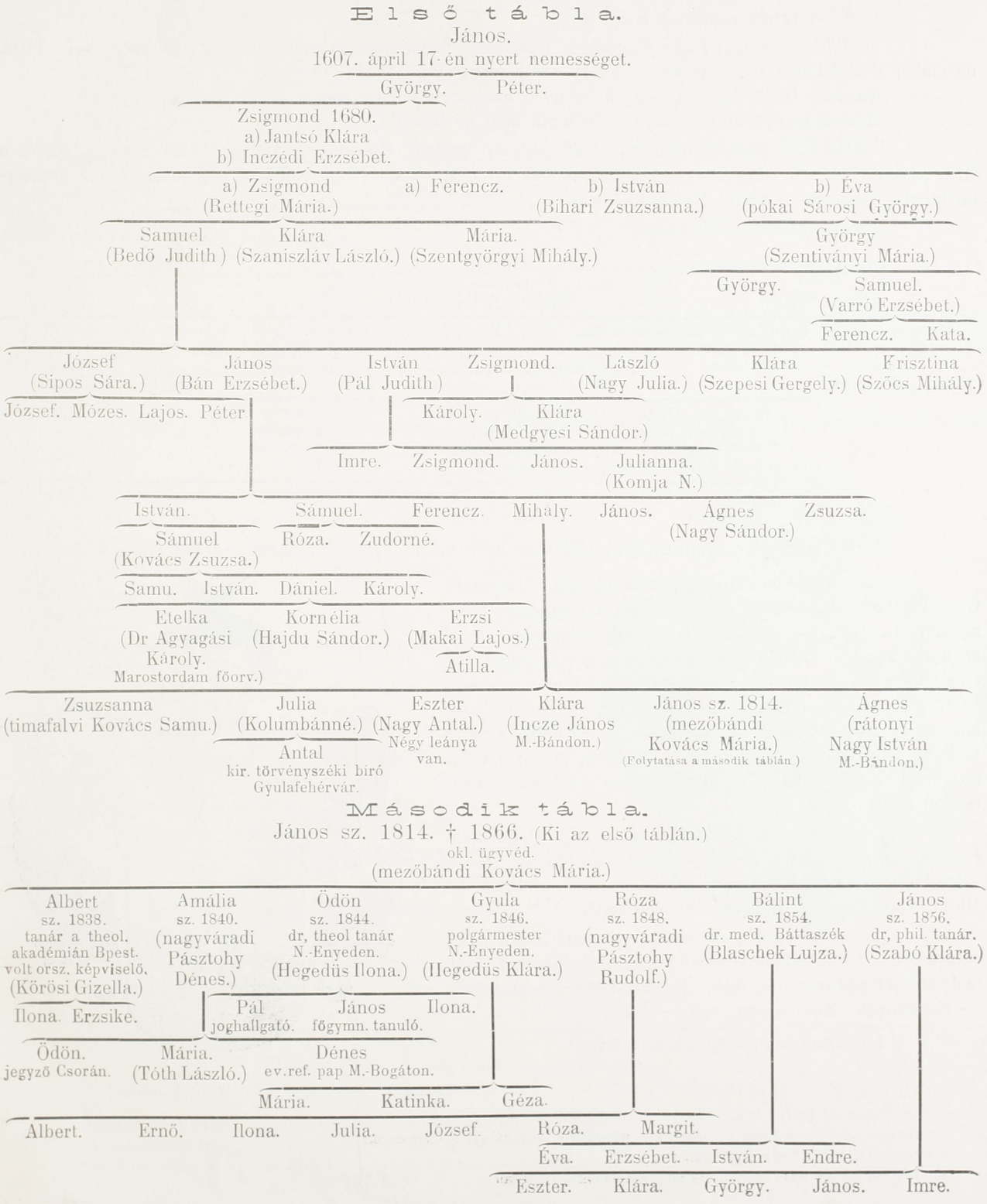

Második tábla.

KOZMA (ravai.) E család szintén kihaló félben van Ravában, hol 1614-ben Kozma István lustrál[1] Egy ága Kis-Solymosra költözött, ezek közül Kozma József 1815-ben ügyvéd volt a főkormányszéknél Kolozsmegyében. Kányádon is élt a XVI. és XVII. században egy Kozma család, de kihalt.

KUPÁS (szentábrahámi.) † Kihalt.

LÁBOS (szenterzsébeti.) † Kihalt.

LAJOS (farczádi.) Lajos Zsigmond nemesség megujitása és czimer leirása Bécsben kelt 1702. november 3-án.[2] Lajos János 1806-ban lustrál mint primipilus.[1]

Vágáson is élt 1712-ben egy hasonnevü nemes család, de még a XVIII. században kihalt.

Adatok hiányában bővebbet e családról nem hozhatunk.

LAKATOS (csikszentmihályi.) Csiki székely család.[3] Lakatos István jött Csik-Szent-Mihályról a XIX. század elején Szentegyházas-Oláhfaluba, nőül vevén Rajmund János oláhfalvi plébános, később székelyudvarhelyi főesperes testvérét Rajmund Ilonát.

Leszármazásuk a következő:

István
birtokos.
(Rajmund Ilona.)

János sz. 1803. r. k. főgymn. tanár Sz.-Udvarhelyt. (Pintye Karolina.)	József sz. 1816. polgármester Oláhfaluban. †	András sz. 1820. birtokos. † 1869. (Szeles Anna.)	Róza † 1860. (Kovács Antal Farkaslaka.)	Anna sz. 1819 (Bot Károly oláhfalvi követ †)	Kata sz. 1830. (Gál Sándor körjegyző. Elvált.	István † mint theologus.

	János sz. 1850. kir. telekkönyvvezető Sz.-Kereszturt. (érszalacsi Kovács Róza.)	József sz. 1852. városi pénztárnok. Sz.-Udvarhelyt. (Dénes Rebeka.)	Dénes sz. 1854. kir. adóellenőr. N.-Szeben. (Gyüre Julianna.)		
	Tivadar sz. 1879. jogász.	Kálmán technikus.	Ilona.	Béla.	Anna.

LAKATOS (székelyudvarhelyi.) 1631-ben nyert nemeslevelet;[4] története ismeretlen.

LÁNYI (késmárki.) Szepesvármegyéből származik. Családi viszályok, politikai harczok avagy a protestáns üldözések miatt szakadt-e az Erdélybe jött ág a késmárki ágtól el, azt kipuhatolni nem tudtam, de hogy a két ág egymással ellentétben élt s közöttök minden összeköttetés megszakadt, az kétségbevonhatatlan, sőt valódi nevét is eltitkolá az erdélyi ág s csak Elek Márton, ki Szolnok-Dobokamegyében Csicsó-Kereszturt ev. ref, pap volt, midőn halálát közeledni érezte, vallotta be gyermekei és a közönség előtt eredeti nevét.

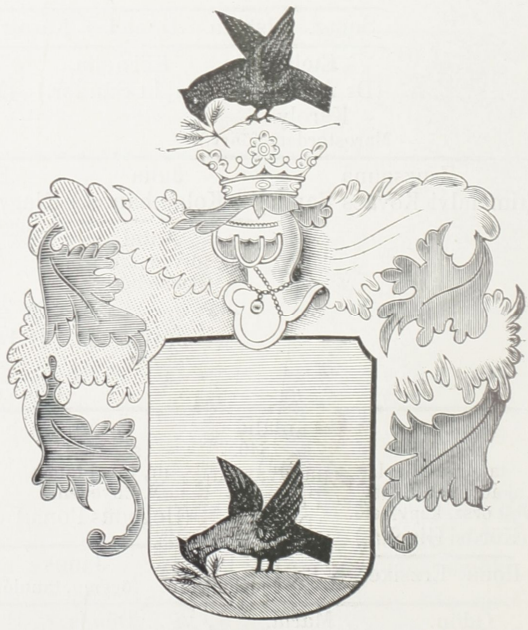

Jákobi máskép Lányi Márton és neje Ulmuczerin Erzsébet és gyermekei: Kristóf, Urbán, Márton és Antal, valamint ezek törvényes utódai nyertek 1666. február hó 10-én Lipót királytól czimeres nemeslevelet[5].

Czimerök: Kék paizsban kiterjesztett szárnyu fekete galamb, csőrével az előtte fekvő buzakalászokat tépi, melyek zöld pázsiton hevernek. — Sisakdisz: a paizsalak. — Foszlányok: Kék—arany, veres—ezüst.

Leszármazási táblájuk a következő:

[1] Udvh M. L.
[2] Dr Illéssy és Pettkó k. k.
[3] Eredeti okmányok Lakatos Dénes kir. adóellenőr birtokában N.-Szebenben.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Eredeti nemes levél Lányi Imre kir. postafőnök birtokában.

Jakobi alias Lányi Márton.
(Ulmuczerin Erzsébet).
1666-ban nyernek czimeres nemes levelet.

Kristóf. Urban. Márton Antal. Jakab. János.
Késmárkon bir jószággal.

János. Dániel.

József.
a) Sontag Zsófi.
b) rozsnyai Eötvös Judit).

b) Márton
ki Elek Márton név alatt él. Csicsó-kereszturi ev. ref. pap, az erdélyi ev. ref. egyházkerület generalis nótáriusa. 1725 körül származott Erdélybe.

Teofil ügyvéd. János ügyvéd. Samu.

Károly sz. 1804. † 1874. Katalin.
kir. főmérnök Sz.-Udvarhelyt
(bányai Literati Karolina.)

Gábor sz. 1849. Imre sz. 1856. Ernő sz. 1858. Berta.
postamester H.-Oklándon. kir. posta- és távirdafőnök rajztanár Budapest. (Szabó Károly
(Walberthy Anna.) Székely-Udvarhely. (gyarmati Gyarmathy Nina.) Zilah.)
Jenő. (gyarmati Gyarmathy Róza.) Károly sz. 1884. Ernő sz. 1890. Lili. Vilma. Dezső sz. 1897.

Erzsébet. Róza. Imre sz. 1885. Andor sz. 1888. Ibolyka. László sz. 1893.

1725. körül származtak Erdélybe; Udvarhelyvármegyébe Lányi Károly kir. főmérnök jött a XIX. század elején, itt állapitott családot, ivadékai a fenti táblázaton fel vannak tüntetve.

LÁSZLÓ (jánosfalvi.) A jánosfalvi Lászlócsalád még V. László király alatt nyer nemességet, melyet Báthori Gábor 1612-ben aug. 16-án a homoród-szentmártoni Biró-, a kénosi Gál- és a lokodi Demien-családok nemességeivel egyetemben megerősit.

A Báthori Gábor fejedelem által kiadott czimeres nemes levélben[1] László Pál és Lőrincz testvérek fordulnak elő; utóbbi Jánosfalván maradt, mig Pál Gyepesre költözvén, ott alapit családot.

Czimerök: Két részre osztott paizs, felsőrésze kék, melyben két oroszlánfő, egy nyilvesszőt tartanak szájokban. Alsórésze piros, abban egy hármas halmon fekvő koronán, kék mezü kar nyugszik, irónádat tart. A kar fölött arany csillag látszik. — Sisakdisz: Négy strucztoll (sárga, kék, fehér és rózsaszin.) — Foszlányok: arany—kék, ezüst—veres.

Leszármazási táblájok a következő.

Első tábla[2].

Pál, Lőrincz[3]. 1614. 1628.
kiknek nemességök 1612-ben megerősittetik

N. (bágyi Gellérd András.) N. (abásfalvi Balázs István.) N. (karácsonfalvi Baczoni Péter.) N. (Baczoni Ferencz.) N. (bágyi Balázs Mihály.) N. (h.-ujfalvi Benedek András.) Gergely. (Folytatása a II. tablán.)

[1] Nemes levél László Domokos kir. törvsz. biró birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[2] Leszármazási tábla László Domokos kir. törvényszéki biró őrizetében levő okmányok alapján.
[3] 1614. évi lustr. könyv és 1628/XVII. évi fejdl. oklevél M. levéltár.

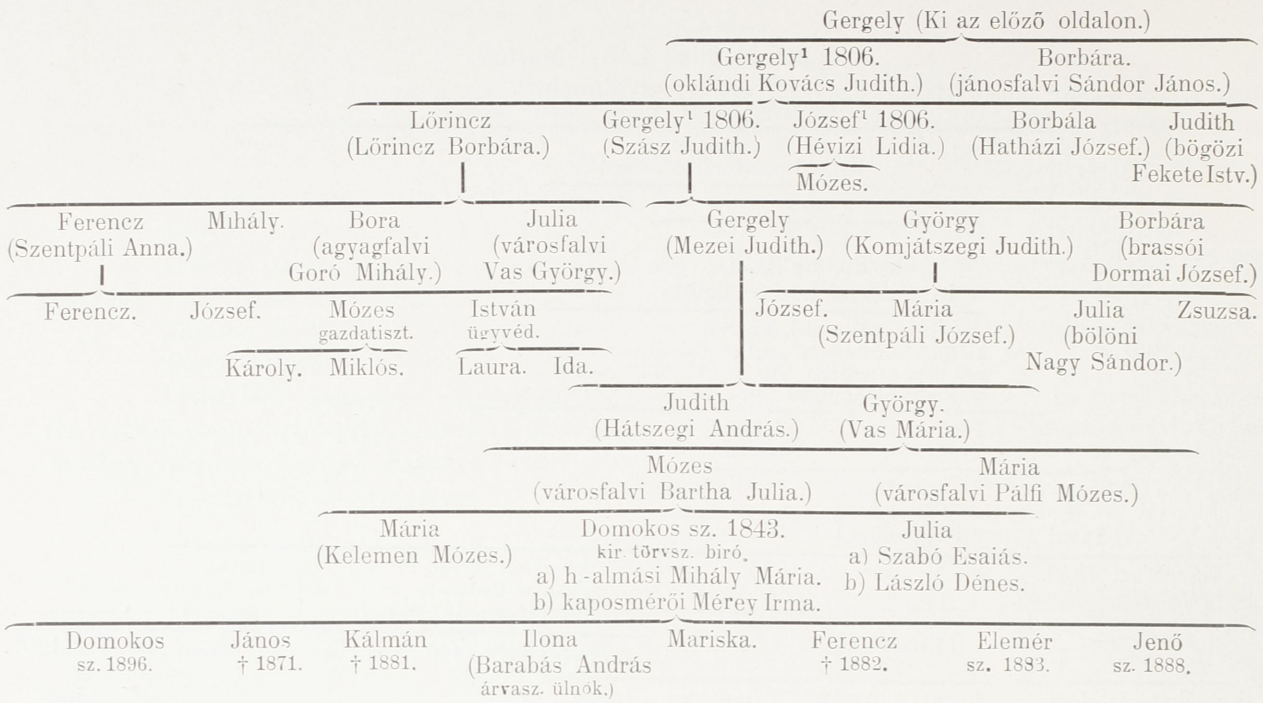

Második tábla.

Pál. (Ki az első táblán.)
1612-ben Báthori Gábor erősiti meg régi nemességét.

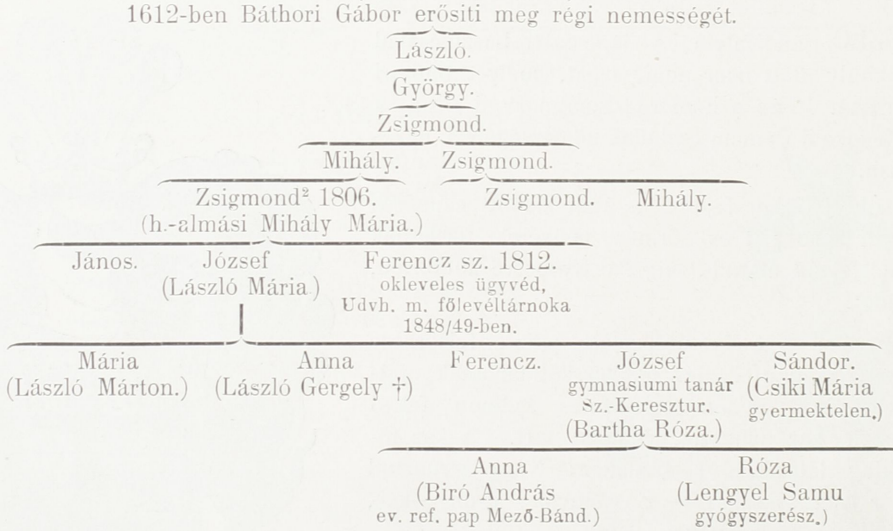

István a jánosfalvi ágból ügyvéd volt, 1848-ban Nagy-Enyeden az oláhok ölték meg.

Domokos szintén a jánosfalvi ágból kir. törvényszéki biró Sz.-Udvarhelyt.

József a gyepesi ágból gymnasiumi tanár Sz.-Kereszturt. Stb. stb.

LÁSZLÓ (torjai). A XIX. század elején származott Bögözbe. Eredete Háromszék Alsó-Torja, hol 1602-ben László Ferencz, Pál, Gergely, István és Mihály esküsznek fel, mint szabad székelyek a császár és király hüségére.[3]

Az udvarhelyszéki ág táblázata a következő:

[1] 1806. évi lustr. könyv. megyei levéltár.
[2] 1806. évi lustr. könyv, megyei levéltár.
[3] Dr Szádeczky L. Sz. Okit.

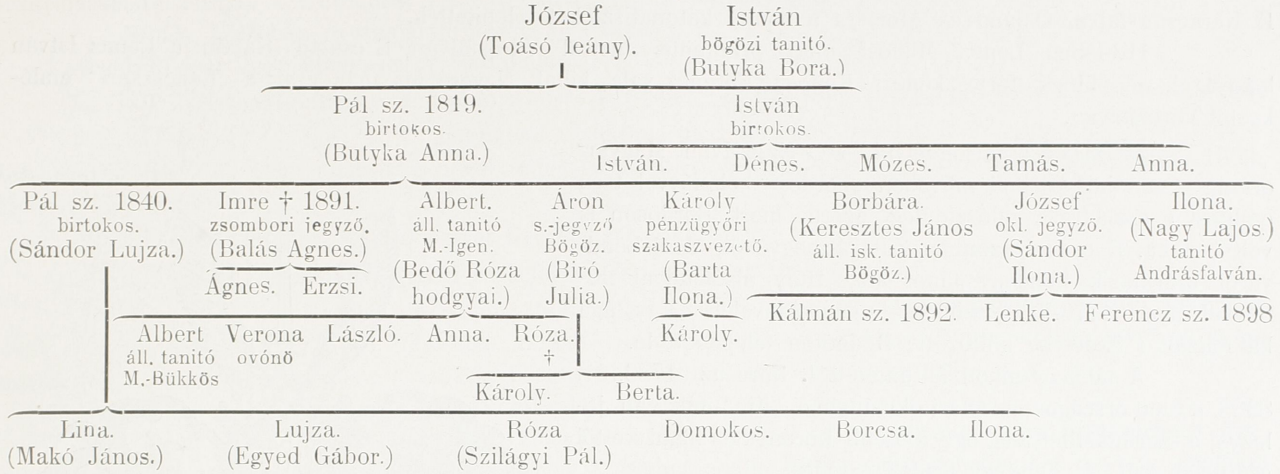

A táblázaton feltüntetteken kivül még e családhoz tartoznak: László Ferencz jegyző Héjasfalván, László Gergely postatiszt Segesvárt, László István honv. százados Kolozsvárt, László Anna okl. tanitónő (Péter Jánosné tanitónő A.-Boldogasszonyfalván.)

LÁZÁR (gyergyószárhegyi gróf.) Lásd függeléket.

LÁZÁR (lövétei.) Lazari Literati alias Balogh de Kolozsvár nyert 1598-ban Báthory Zsigmond fejedelemtől czimeres nemes levelet, melyben az emlitett család eddigi nemességét elismeri és megerősiti.[1] Családi nevök tehát „Literáti" másképp Balogh vala, melyet fentinek utódai elhagyván, valószinüleg két testvér hasonnevü fia megkülömböztetéseül az egyiknek családi és keresztneve közé az apa keresztnevét tették s később — rövidités okáért — az igazi családi név elmaradt s az apa keresztnevéből vezetéknév lett, a mi még ma is gyakran előfordul a székelyeknél.

Az 1712. évi lustra alkalmával már a „Lázár" nevet viselik.[2] Kiterjedt család, közülök Lázár János 1848-ban nyert M.-Vásárhelyt ügyvédi oklevelet, Lövétén halt el 1884-ben. Ennek fia: Lázár Lajos postatakarékpénztári tiszt Budapesten. Lázár János (Mózes), Lázár Benjámin, Lázár János (külső). Lázár Márton és gyermekei, Lázár Izrael és gyermekei, Lázár Imre és gyermekei, Lázár József és gyermekei birtokosok Lövétén.

Czimerök: Kétrészre osztott paizs, melynek felső mezejében kétfarku növekvő oroszlán lábaival csillagot tart, az alsó részében két jobb kar, kezet fognak. — Sisakdisz: a felső paizsalak. — Foszlányok: Kék—arany.

LÁZÁR (siménfalvi.) E család nemessége az 1712. évi lustrakönyvben van igazolva.[2] Hogy honnan származtak Siménfalvára, kipuhatolnom nem sikerült, de már a XVII. század végén ott jószágot birnak. Siménfalván Lázár István utódai élnek u. m.: Lázár Gergely, Lázár János, Lázár Ferencz és Lázár Dénes, a két utóbbi Kereszturt a tanitóképző intézet növendékei.

LÁZÁR (vágási.) A XVII. század végén származnak a szomszédos Farczádból Vágásra. Farczádon 1614-ben három Lázár család is él, mindhárom a székely nemesi jogok teljes gyakorlatában, u. m.: Lázár Gergely, Lázár Bálint és Lázár György;[2] hogy melyiknek ivadékai költöztek Vágásra, arra nézve nincsenek adataink, de az 1712. évi conscriptio már Vágáson öleli fel e család tagjait, melynek kötelékébe a ma élők közül: Lázár János fia Márton s ennek fia: Lázár Kálmán kir. aljárásbiró Sz.-Udvarhelyt tartózkodik.

LENGYEL (kissolymosi.) A XVIII-ik század elején Kis-Solymos volt főszékhelyök, ugyanakkor Szentlélek községben is élt egy hasonnevü nemes család; — hogy a nevezett községekből hova költöztek el, avagy vannak-e egyáltalán leszármazottjai e régi családnak, az ismeretlen.

LENGYELFALVI E család a conscriptiokban nem fordul elő, de Nagy Iván M. Cs.-ban mint udvarhelyszéki székely családról emlékezik meg róla, nevét az e székben kebelezett Lengyelfalváról vehette — közülök Lengyelfalvi Boldizsár székbiró 1505-ben.[3]

---

[1] Eredeti nemes levél a nemzeti muzeum birtokában 2993/1894. ügyszám alatt.

[2] Udvh. M. I.

[3] Kállay F. Szék. Nemz.

LENCZ (városfalvi.) † Hagyomány szerint e család Észak-németországból származott, a mikor H.-Karácsonyfalva, Okland és Almásra a német katonatiszteket telepitették.

1614-ben Lencz Miklós[2] mint primipilus lustrál Városfalván. E család Katalin a Lencz István leányával, előbbinek férje kénosi Kénosy Ferencz vala, kihalt. Nevére ma már csak a „Lencz-kert“ emlékeztet Városfalván.

LENDVAY (alsólendvai.) ✳○ Nagy Iván Magyarország családjai“ czimü müvében „bordosi“ előnévvel tesz említést e családról, valószinüleg azért, mert Bordoson is volt birtoka. E család azonban Zalavármegyéből, Alsó-Lendváról származik. Lendvay János aliás Hüly alsólendvai előnévvel nyert 1776-ban czimeres nemes levelet.[1] Egy ága katholizált s Erdélybe költözött; Badnóton telepedett le.

A táblázatunkon feltüntetett I. Imre az 1786. évi 8868. számu országos levéltári okmányban „ifju“-nak van jelezve; e szerintkellett még egy idősebb Imrének is lenni s ettől származhatott le Lendvay Rudolf ezredes.

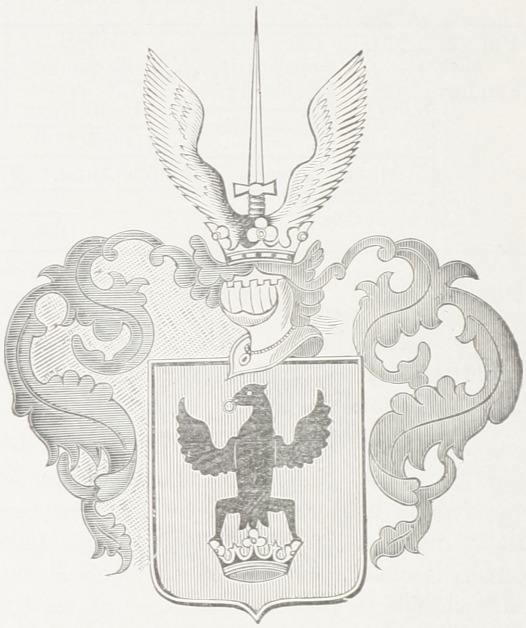

Czimerök: Veres paizsban, koronán nyugvó, kiterjesztett szárnyu sas, csőrében gyürüvel. Sisakdisz: két kiterjesztett sasszárny, azok között egy lándzsa. Foszlányok: arany—kék, ezüst—veres.

Az udvarhelyszéki ág leszármazása a következő:

I. Imre (ifju)
1771-ben igazolja nemességét a prod. forum előtt. 1777. deczember 21-én kineveztetik Mária Terézia királynő által az erdélyi guberniumhoz titkárnak.
(szentháromsági Szeredai Zsuzsa.)

Ignácz.
(pekrovinai Pekri Anna.)

II. Imre sz. 1810. Udvarhelyszék árvabirája bordosi birtokos. † 1866. (sárdi Simén Anna.) — Lajos † tanár, nőtlen. — Mária. (disznajói Vita Zsigmond.) — Lina. † — Róza. (göcsi Csanádi Samuel.)

Sándor sz. 1851. honv. főhadnagy sz. k. járási főszolgabiró Segesvárt. (szárazajtai Józsa Mári.) — Gábor sz. 1852. kir. adótiszt Sz.-Udvarhelyt. (olaszteleki Nagy Borcsa.) — Róza (kiskantafalvi Rátz Sándor.)

Borcsa.
(kisbaczoni Benedek Ferencz.)

Imre sz. 1877. technikus. — Mária polg. isk. tanitónő. — Gábriel. — Sándor sz. 1885. — Lorand sz. 1889. — Ilona.

LÉVAI (kissolymosi.) „Léva“ Barsvármegyének egy mezővárosa. Fenti család neve arra enged következtetni, hogy e család a XVII. század zavarai között jött Lévárol Háromszékre s onnan Udvarhelymegyébe. Háromszékről 1700. táján egy nemes „Lévai“ család sarja Aleppóba menekült s ott korcsmáros lett. Kis-Solymosról is elszéledtek, csak Lévai Sándor él ott; Lévai Áron, ki jelenleg ismeretlen helyt katonai szolgálatban van, szintén e családból való.

LINKNER (udvarhelyi.) † Ily névnek Udvarhelyszékben nyomára nem akadhatni s igy csak mint Nagy Iván feljegyzését vettem át, mivel e családot udvarhelyszékinek irja. Linkner Mihály 1732. szept. 11-én III. Károly királytól nyert czimeres nemes levelet, illetőleg megerősitést régi nemességére.

Az 1732-ben nyert czimer 4 felé osztott paizs, az 1. és 4. osztály kék udvarában zöld téren gólya áll, csőrében kigyót tartva; a 2. és 3. osztály veres, azokban zöld téren kettősfarku növekvő

[1] Eredeti nemeslevél Lendvay Sándor j. főszolgabiró birtokában Segesvárt.
[2] Udvh. M. L.

oroszlán, jobbjában 3 szál arany buzakalászt tart. Paizs fölött koronás sisak, azon vörös kar könyököl, aranymarkolatu kardján két turbános, vérző törökfej. — Foszlányok: Ezüst—kék, arany—vörös.

Mihály 1746-ban Szathmárvármegye alispánja.

1837-ben egy Linkner-leány Hatfaludiné.

LIPPAI (bogárfalvi.) * † Lippai András 1614-ben Bogárfalván mint primor lustrál.[1] Családja kihalt.

LITERÁTI (kénosi) † A multakban gyakran használt név volt, a latin „literatus"-ból ered s Udvarhelyszéken sok helyt találjuk e nevet feljegyezve. Literati Pál de Kinos Udvarhelyszéken 1668 - 1669. körül alkirálybiró.[2]

LITERÁTI (dályai). Lásd dályai Gergely családnál.

LITERATI (csekefalvi.) Lásd csekefalvi „Vadász" családnál.

LOKODI (homoródszentmártoni.) Régi székely család, nevét az udvarhelymegyei Lokod községről vette. Lokodi Péter az első, kiről 1505-ben mint Udvarhelyszék hites assessoráról van említés téve[2] és ki az udvarhelyi nemzetgyülésen, mikor a székely constitutiot alkották 1515-ben jelen volt.

Czimeres nemeslevelet Apaffi Mihály alatt nyertek.

Lokodi György[3], kiről Nagy Iván „Magyarország családjai" czimü müvében mint m.-vásárhelyi ügyigazgatóról emlékszik meg, nemességét 1831-ben a productionális forum előtt igazolja, kir. ügyvéd, uradalmi és kir. ügyész volt; egy fia maradt János, ki M.-Vásárhelyt iroda-igazgató volt a kir. törvényszéknél és a gazdasági egylet titkára, Jánosnak gyermekei Lokodi Antal orvos M.-Vásárhelyt, Lokodi Géza kir. járásbiró Hosszuasszón és Lokodi Anna.

E család kötelékébe tartoznak még Lokodi Sándor városi szószóló Abrudbányán és Lokodi Ignácz küküllő egyházi kath. esperes 1848-ban.

LOMBÁRD (szt.-ábrahámi.) † György H.-Karácsonfalván tanító volt 1683-ban, ekkor született fia Mihály Városfalván, külföldi akadémiákon végezte tanulmányait, az unitáriusok legnagyobb püspöke lőn, ki a 18-ik század üldözései között kormányozza sikerrel az egyház ügyeit. Több irott munkái között az „Eklesiai történetek és theologiája" feltünést keltett, utóbbi 1787-ben II. József császár engedelméből adatott ki, Mihály 1758-ban halt meg; neje Takács Klára volt kivel 3 leánya született.

LŐRINCZ (oláhfalvi.) Régi székely család, melyből János és Gergelynek 1589-ben október 23-án Báthori Zsigmond ád primipilusi levelet.[4] Lőrincz János Bereczk város követe az 1790—2-ki országgyülésen szintén e családból való volt. Oláhfaluban ma is számos tagja él.

LŐRINCZ (farkaslaki.) 1607-ben nyert nemes levelet;[5] története ismeretlen.

LŐRINCZ (szentkirályi). Nemességöket az 1614. évi lustra igazolja, ez évben Lőrincz Gergely Szt-Királyt mint primipilus fordul elő.[6] Ennek fia Lőrincz János egy 1622. évben kelt fejedelmi oklevélben említtetik.[7] Ivadékai közül Lőrincz János törvh. biz. tag és gyermekei, Lőrincz Mátyás birtokos és gyermekei, Lőrincz Ferencz r. kath. esperes Sinkfalván, Lőrincz Eleknek fia Sándor r. kath. lelkész Küküllő-Keményfalván. Lőrincz Mózes birtokos és gyermekei élnek.

LŐRINCZ (szombatfalvi.) 1607-ben nyert nemeslevelet;[5] története ismeretlen.

LŐRINCZ (zetelaki.) A XVII. század végén került Zetelakára; 1712-ben már ott lustrál.[6] Közülök: Lőrincz Gergely, Lőrincz György, Lőrincz Lajos, Lőrincz János, Lőrincz Dénes, Lőrincz Elek és Lőrincz Mihály birtokosok Zetelakán.

LŐRINCZ (dályai.) 1614-ben Lőrincz András lustrál.[6] Egy ága Hermányban él, ezek közül: Lőrincz György, Lőrincz József, Lőrincz István és Lőrincz Mózes. A dályai ágból: Lőrincz Ferencz, Lőrincz József és Lőrincz Dénes élnek.

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Kállay Sz. N.
[3] Lokodi György 1836. évi czimeres pecsétje a sz.-kereszturi unitár. gymn. levéltárában.
[4] Eredeti okmány az oláhfalvi körjegyzőség levéltárában.
[5] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[6] Udvh. M. L.
[7] Udvh. M. L. 1622./XVII. csomag fejdl. oklt.

LŐRINCZ (sófalvi) 1591-ben nyert nemes levelet;[1] története ismeretlen.

LŐRINCZI (ujszékelyi és székelykereszturi.) Mindkét ág a szentábrahámi törzsből szakadt ki, de már az 1712. évi lustra uj székhelyökön találja őket.[2] Az ujszékelyi ágból Lőrinczi Zsigmond, Sámuel és Mózes vannak az 1806. évi conscriptioban felvéve,[2] nevezett Mózesnek fia János és ennek gyermekei ma is Uj-Székelyen birtokosok.

A székelykereszturi ág már kiterjedettebb. Ide tartoznak a Lőrinczi János és Kovács Julia gyermekei u. m.: Lőrinczi Lajos h. főbiró, Lőrinczi János gazdatanácsos és Lőrinczi József birtokos Székely-Kereszturt, valamint gyermekeik.

Továbbá: Lőrinczi Mózes gazdatiszt Czelinában. Lőrinczi Sándor és Lőrinczi Lajos Sz.-Kereszturt s Lőrinczi Pál Fiatfalván s végre Lőrinczi Mózes (templomutczai) birtokos és a négy utóbb nevezettek gyermekei.

LŐRINCZI (szentábrahámi.) Előkelő székely család, melyből Lőrinczi Balázs 1614-ben Szent-Ábrahámon lustrál.[2] Ivadékai közül Lőrinczi József ügyvéd volt Maros-Vásárhelyt, Lőrinczi Mihály pedig ügyvéd Sz.-Udvarhelyt, utóbbi később Kolozsvárt osztó-biró.

A jelenben élők közül: Lőrinczi György gyermekei u. m.: Lőrinczi Dénes honvédezredes Nagy-Váradon, Lőrinczi Domokos és Lőrinczi Péter birtokosok Szt-Ábrahámon. Továbbá a Lőrinczi János fia: Dénes gyermekeivel Szt-Ábrahámon s végre a Lőrinczi Dániel fiai u. m.: Lőrinczi Gyula gazdatiszt és Lőrinczi Dezső felsőipariskolai tanár.

LOVÁSZ (kissolymosi.) Kis-Solymoson kihalt, de egy ága a XVIII. század elején B.-Ujfaluba költözvén, ott ma is él. Lovász József képviseli e családot.

LUKÁCS (máréfalvi.) Törzsgyökeres székely család, melyből Lukáts János 1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére.[3] 1614-ben lustrál.[2]

Családi táblázatuk a következő:

István
István
1848-ban részt vesz mint követ a népgyüléseken.
Udvhsz. h. assessora.

István (Lőrinczi Zsuzsa.)
János (Barabás Anna.) Utódjai vannak.
Ferencz cancelista. Nőtlen.

Anna (Tamás Pál. †)
Domokos birtokos. (Vas Borbára.)
Regina (Szabó Gergely.)
Zsuzsa (Biró Sándor. †)

István (Firtos Berta.)

LUKÁTS (bikafalvi.) Mária Terézia királynő 1753. deczember 29-én elismeri a bikafalvi Lukács család ősi nemességet s egyszersmint Lukáts Sámuel vezeték nevének „Lukácsffi"-ra változtatását a nagy-küküllőfalvi előnév használatával engedélyezi.[4]

Régi székely család, melyből Lukács Miklós és Balás 1614-ben lustrál.[5]

Leszármazásuk a következő:

[1] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[4] Dr Illéssy és Pettkó k. k.
[5] Udvh. M. L.

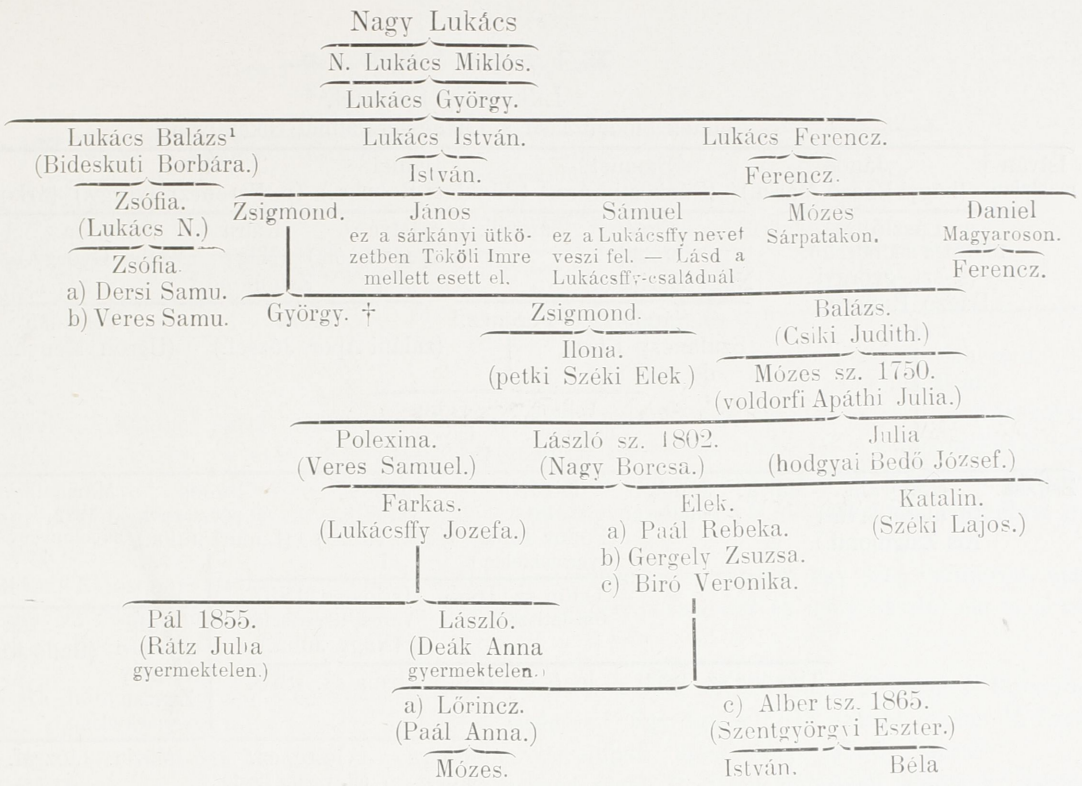

LUKÁCSFFI (nagy-küküllőfalvi.) A Lukács- és Lukácsffi-család egy törzsből indulnak ki. Mint primipilus nemesek éltek Bikafalván (régente küküllőfalva) s mint ilyen Lukács Balázs már az 1614. évi lustrális könyvben fel is van véve.[2] 1670-ben Apafi Mihálytól nyernek czimeres nemes levelet.

Egyik ága, illetőleg Sámuel a Lukácsffi nevet veszi fel, mely nevet 1753. deczember 29-én Mária Terézia királynő is sanctional s a nagyküküllőfalvi előnevet is adományozza, illetve annak eddigi használatát is engedélyezi.[3]

A Lukácsffiak 1771-ben a productionale forumok actai közt Bikafalváról vannak bejegyezve.[4]

Lukácsffi László Udvarhelyszék alkirálybirája és az ev. ref. collegium algondnoka. Ennek fia János 1829—45-ig szintén a székelyudvarhelyi ev. ref. collegium algondnoka volt.[5]

József 1806-ban a bögözi járás első hadnagya.

István 1806-ban a patakfalvi járás másodkapitánya.

János 1806-ban a bikafalvi járás hadnagya.

Sándor és Ferencz (az Elek árvái) 1806-ban mint hadnagyok vannak a lustra alkalmával felvéve.[2]

Leszármazási táblájok a következő:

[1] 1614. évi lust. könyv. Udvh. M. L.

[2] Megyei levéltár.

[3] Eredeti nemes levél Lukácsffi Dénes m. pénztárnok birtokában Sz.-Udvarhelyt.

[4] Gub. levélt. 1144/771.

[5] Ev. ref. coll. értesitője 1894—95. évről 9—10. old.

Első tábla.

Lukácsffy Sámuel,
ennek elődeit lásd a Lukács-családnál Bikafalván.

István † magtalan. — János (bágyi Baczó Mária.) — Sámuel (Pünkösti Sára.) — Dániel (Pünkösti Rebeka.) — Ilona (p. Ferenczi György.) — Ráchel (árkosi Benkő György.)

László[1] 1807-ben alkirálybiró. (s.-szt.-györgyi Daczó Honora.)

Elek (borsai Nagy Borbára.) — Sámuel.

István[1] (Enyedi Zsófi.) — Klára (Nagy Zsigmond.) — Krisztina Máthé György.) — József[1] † 1821. kir. pénztárnok. (Veres Borbára.)

Sándor[1] (Szalanczy Klára de eadem.) — Ferencz.[1]

Flóra (zaláni Apor József.) — Veronika (Ugron Menyhért.)

Viktor dr. orvos, Magyar-Igen. — Ödön ügyvéd Kolozsvárt.

Zsuzsa. — Honorata (gyulafehérvári Kis Zsigmond.) — Mária. — János dulló

István sz. 1814. (Fodor Julia gyermektelen.) — János sz. 1818. (Csiki Róza) — Dénes m. pénztárnok (Lénárt Julia.) — Mária † 1822. hajadon. — Lajos sz. 1812. † 1872. ev. ref. esp. N.-Baczon. (mártonfalvi Kovács Mária.)

Ödön sz. 1855. Gazdatiszt Mohán — Lajos sz. 1857. Városi tisztviselő. (Nagy Julia.)

Tivadar sz. 1896. — Jenő sz. 1897. — Irma sz. 1898.

Gyula (bikafalvi Gergely Zsuzsa gyermektelen.) — Ida (Balló József.) — Berta. (Cseh N. A.-Csernáton.)

Elek erdész. — Ferencz. áll. vasuti tiszt. — Mária. — József. jogász.

Második tábla.

Sándor (Ki az első táblán.)
(Szalánczy Klára de eadem.)

Sándor (Baló Krisztina.) — Julia (Ugron Ádám) — Elek (Ugron Ida.)

Piroska. — Domokos. — Julia, (Orbán János.)

Klára. — Etelka. — Elek jogász. — Julia. — Zsigmond tanuló. — Margit. — Attila. — Róza

A ma élők közül Dénes megyei nyug. pénztárnok, Viktor dr med. orvos M.-Igenben, Ödön ügyvéd Kolozsvárt, Lajos volt kórházi gondnok és Elek megyei hivatalnok és lengyelfalvi birtokost kell megemlitenem.

LUKATSI (bözödiujfalvi.) Lukatsi Gergely 1622-ben mint primipilus székely emlittetik egy fejedelmi oklevélben[2] 1806-ban pedig Lukatsi Pál lustrál. Története ismeretlen.

MACSKÁSI (tinkovai). ✱ ○ Ezen előkelő család a temesi Bánságból származik, melyről Nagy Iván „Magyarország családjai“ VII. kötet 216—221. lapjain bővebben ir. Törzse Struza 1299-ben karánsebesi kenéz. A „Macskási nevet“ András 1411-ben kezdé viselni a mikor a tinkovai határt kijáratja.

Erdélybe a fejedelmek korszakában jöttek és pedig Hunyadmegyébe; innen egy ága Macskási Farkassal Udvarhelyszékre Sz.-Keresztúrra szakadt.

Az udvarhelyszéki ág táblázata a következő:

Péter † 1712.
(gróf Toldalagi Kata.)

János 1720. Innen jöve le a kolosi főispán Macskási Pál ága. — Farkas 1733. Ezredes, ez jött Sz.-Keresztúrra. Mária Terézia benső embere.
(gróf Béldi Klára.)

Farkas — Imre † 1813 Kapitány a gárdánál. — Antal.

(Folytatása a tuloldalon.)

[1] 1806. évi lustralis könyvben. Megyei levéltár.

[2] Udvh. M. L. 1622/XVII. csomag.

Imre † 1813. (Ki az előző oldalon.)
Kapitány a gárdánál.
(Lugosi Anna.)

Imre. | Ignácz. | Gáspár. | Lajos
1848-ban Udvarhelyszék főkirálybirája.
(gróf Haller Karolina.) | Boldizsár
(Endes Róza.)
(kishalmágyi Hollaki Mária.)

Lajos (Daczó Borbára.) | Anna (br. Győrffy Zsuzsa.) | Polixena (Turi József.) | Jozefa (Cserei Elek Bardoczszék alkirálybirója.) | Krisztina (br. Gamerra Gusztáv.) | Imre (Máriafi Aloiz.)
Laura (széplaki petrichevich Horváth Béla.)

Többnyire a katonai pályát választották életczélul. Macskási Farkas ezredes fia Imre szintén katona a gárdánál, hagyomány szerint oly erős volt, hogy a malomkövet fél kézzel emelé fel s a lópatkókat minden megerőltetés nélkül tördelé szét. Imrének fia Lajos Udvarhelyszék főkirálybirája s mint ilyen 1848. október havában mondott le főtiszti rangjáról; ő vezeté a székelységet Agyagfalváról M.-Vásárhelyre. Tisztjében gróf Bethlen János követte.

Macskási Lajos neje gróf Haller Karolina 1836-ban Udvarhelyvármegyét egy szép zászlóval ajándékozta meg, melyért Pálffy Elek kir. biró mond a tisztség nevében köszönetet és mely zászló ma is a vármegye birtokában van.

MAGH (homoródszentpáli.) A XVI. században „Mak"-nak irják nevöket, még 1602-ben is Homoród-Szent-Pálról Mak Péter esküszik fel a császár és király hüségére.[1] Egy ága a XVII. század elején H.-Szent-Mártonba szakadt, ebből 1614-ben Magh István és a homoródszentpáli ágból Magh Mihály lustrál.[2]

Jelenleg Lövétén van lakhelyök, hova a XVII. század végén H.-Szent-Mártonból költöztek.[3] Közülök Magh János, Magh István, Magh Lőrincz, Magh József és gyermekeik élnek Lövétén.

Nemes levelet e család 1620-ban nyert.[4]

MAGYARI (nagysolymosi.) Az 1614. évi lustrakönyvben Magyari Jánosné és fia Mihály N.-Solymoson fordulnak elő,[5] az 1700. évi lustrakönyv tanusitása szerint is még Nagy-Solymoson laknak; 1712-ben azonban egy-egy tagja már Bözödön és Rávában él.[5] Kis-Solymoson is tartózkodtak, mert birtokuknak nagyobb részét utóbbi helyt kapták ki s onnan eredt, hogy nemesi előnévül is 1687-ben a „kissolymosi"-t nyerték.[4]

A bözödi ágból: Magyari Mózes és gyermekei, a ravai ágból: Magyari Mihály és gyermekei, a nagysolymosi ágból: Magyari András és két fia él. A kissolymosi ág kihalt, ebből 1845-ben Magyari István aranyosszéki biztos volt.

MAGYARY (farkaslaki.) E család nemessége az ősi székely jogon alapszik. 1614-ben Magyary Benedek lustrál.[5] Benedeknek egyik fia Mihály Székely-Udvarhelyre költözik s 1678. május 5-én ott nyertek armálist.[6]

A farkaslaki ágból néhai Magyari Péter, ennek fia Ferencz. Néhai Magyary István fiai András és Tamás, utóbbinak fiai Tamás, Sándor, Fülöp, Imre, Balás és János. Andrásnak fiai Zsigmond és András. Végre Magyary János utóda István, ennek fiai Péter, Gáspár, János és István élnek.

MAGYARÓSI (máskép Szőke.) Magyarósi előnévvel; József Udvarhelyen 1848-ban ev. ref. lelkész és tanár. Márton pedig erdélyi kir. táblai levéltárnok. 1614-ben Szeoke Ferencz Sándorfalván, Szeoke Bálint Nagy-Galambfalván fordulnak elő,[5] ezeknek ivadékai lehettek az előbbiek. — E családnak további története ismeretlen.

MAJOR (keresztúrfalvi.) 1614-ben major Tamás lustrál.[5] Ennek leszármazói Major Mátyás, Major István és Major András gyermekei Sz.-Keresztúrt.

---

[1] Dr. Szádeczky L. Sz. Oklt.
[2] Udvh. M. L. 1614. évi lustra könyvben.
[3] Udvh. M. L. 1712. évi lustra könyvben.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Udvh. M. L.
[6] Bolyai Gáspár magán levéltárában.

MARKÓ (olaszteleki.) E család szereplése a XVII-ik századra esik, a mikor tagjai felváltva vezetik Bardoczszék ügyeit.

1602-ben Markó András esküszik fel a császár és király hüségére.[1] Később Bibarczfalvára költözik.

1614-ben Markó Sándor és Pál lustrál.[2]

1635-ben Markó Pál Bardoczszék követje a privilegium szerint.[3]

1672—1683-ig Markó Márton Bardoczszék alkirálybirája.[3]

1690—1697-ig Markó Ferencz Bardoczszék alkirálybirája, azelőtt főjegyző.[3]

1697—1711-ig Markó Sándor Bardoczszék főjegyzője.[3]

Ezen családból ma Markó András és gyermekei, Markó Lajos és gyermekei, Markó Pál és gyermekei, Markó Zsigmond és gyermekei Markó Gergely és gyermekei, Markó Sándor és gyermekei, Markó Zsigmond ifju és gyermekei és Markó György Olaszteleken; Markó Márton pedig Budapesten élnek.

MÁRKOS (szentiványi) Mihály 1505-ben székbiró Udvarhelyszékben.[3] Dániel 1668-ban kolozsvári iskola-igazgató, 1684-ben unitárius püspök (hittani munkái kéziratban maradtak), fia Péter s leánya Erzsébet Toroczkai Lászlóné.

MÁRKOSFALVI (miklósfalvi.) Eredete ismeretlen. 1629-ben veszi meg Márkosfalvi Márton Nagy Balázs miklósfalvi curiáját és jószágait 200 frtért. Ugyanazon évben megerősíti őt és nejét Bögözi Borbárát Bethlen Gábor fejedelem a miklósfalvi, kányádi, kisfaludi, farkaslaki, bögözi, ozdfalvi, árvátfalvi, dályai, égei, jásfalvi, szentlászlói, telekfalvi, recsenyédi, homoród-szentmártoni, udvarhelyi és bethlenfalvi részjószágokban. Ezen jószágokat Márkosfalvi Márton nejének atyjától Bögözi Andrástól kapta.

Márkosfalvi Márton fia Ádám magtalanul halt el, miklósfalvi és kányádi birtokát Rákóczi György Orbán Ferencznek, a fejedelmi tábla assessorának és nejének Toldalagi Zsuzsának hagyta, fenyédi birtoka pedig a fiscus és fejedelemre szállott.[4]

Egy 1633. évi május 11-én kelt fejedelmi oklevélben Márkosfalvi Márton mint udvari secretárius fordul elő.[5]

MAROSY (siménfalvi.) Már a XVI. században Siménfalván találjuk e családot. A XVII. század elején három ágra szakadt; egyik Siménfalván marad, ebből 1614-ben Marosy Ferencz lustrál,[2] ennek leszármazói Marosy Dániel, Marosy Dénes, Marosy Mihály, Marosy Dániel ifj., Marosy Venczel, Marosy Imre birtokosok Siménfalván. Marosy Mózes körjegyző és áll. anyakönyvvezető Tordátfalván és Marosy Endre kir. aljegyző Aradon.

A másik ág Ravában telepedik le, ebből 1614-ben György lustrál;[2] leszármazói: Marosy Márton és gyermekei. S a harmadik ág Kis-Solymosba költözik, közülök 1614-ben Marosy Antal (judex) lustrál,[2] ivadékai Marosy Péterrel ezelőtt mintegy 15 évvel kihaltak.

A XVIII-ik században egy negyedik ággal is találkozunk Kadácson, ez a siménfalviból vált ki, ezek közül Marosy Benedek és Marosy András birtokosok.

MARÓTHI (dobófalvi.) ✱ ✝ Régi és előkelő család. Hogy mily összeköttetés volt a dobófalvi s a „Gutkeled" nemzetségből származott „Maróthi" család között, azt kipuhatolni nem állott módomban, de valószínű, hogy Maróthi Ambrosius, ki 1608-banB áthori Gábortól nyer nemes levelet, ki Györgynek apja vala és Magyarországról szakadt Erdélybe, a fennemlitett családból eredt.

Mike Sándor genealogiai collectiója szerint nemességök 1319-ben lett megerősitve. Az emlitett évben Maróthi Mihály és ennek fia István, valamint unokája András él.

Kemény Józsefnek a kolozsvári muzeumban levő kézirati genealogiája Maróthi Györgyről is szól, szerinte Maróthi György a székelyek kapitánya volt. 1612-ben Báthori Gábortól nova donatióval Dobóban, Vágáson, Bétában és Magyaróson jószágokat nyer. Ő is az elégületlenekkel Törökhonba menekülvén, notáztatott. Számüzetéséből csak 1636-ban kerül vissza Rákóczi megkegyelmezése folytán s visszanyeri jószágait.

1786-ban junius 19-én Maróthi Dániel Dobófalva részére nyert megerősitést.

Családi táblázatuk töredékben a következő:

---

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

[2] Udvh. M. L.

[3] Kállay Sz. Nemz.

[4] Lásd vizaknai Hajdúcsaládot.

[5] Udvh. M. L. 1633/XVII. csomag. Fejedl. okl.

Ambrosius
1608-ban nyer nemeslevelet.

György 1612 – 1636.
Udvarhelyszék alkirálybirája [1]
1614-ben mint primor lustrál.[2]

Dávid.

György.		Dávid jun.	János.	Sigmond	Ferencz
Dániel.	György.	István.		1712-ben Bethlenfalván lustrál.[2]	1712-ben Bethlenfalván lustrál.[2]
					(Kovács Ilona.)
István				Anna.	Mária.	Mihály.
1792-ben a kir. hivatalosok sorában állott az országgyülésen. 10.000 frtot adományoz az unitár. collegium számára.				(Pálffi Ferencz.)	(Pálffi István.)	

A Maróthi család kastélyának romjai a mártonfalvi dombtetők egyikén ma is láthatók.

MÁRTON (homoródalmási.) 1614 ben Márton András lustrál,[2] ivadékai Dályába és Lövétére költöztek át. A dályai ágból Márton András, Márton Dénes, Márton István és Márton András ifj.; a lövétei ágból Márton Abel, Márton Lajos, Márton Pál, Márton Mihály, Márton József, Márton János és gyermekeik élnek.

MÁRTON (farkaslaki.) E család nemessége az 1712. év conscriptioban van igazolva.[2] Egy ága Bogárfalván telepedett meg, ezek közül Márton Ferencz és fia Ferencz, Márton András és fiai Ferencz és Domokos élnek. A farkaslaki ágból pedig néhai Márton József fiai u. m. József, Sándor, János és Dénes; továbbá Márton János utóda Simon, Márton Antal utóda Mózes és ennek fia Károly, Márton István utóda István és ennek fia Lajos ismeretesek.

MÁRTON (oláhfalvi) Márton Péter Oláhfalu város birája 1846-ban, ifj. Péter és András ugyanakkor tanácsbeliek ott. E családból való néhai Márton János bánffihunyadi jegyző.

MÁRTON (küsmödi.) * János Zsigmond 1570-ben küsmödi Márton Péter és János primipilusokat primorrá léptette elő.[3] 1614-ben Márton Ferencz és Márton Farkasné árvái mégis mint primipilusok vannak feljegyezve.[2] További története ismeretlen.

MÁRTON (tarcsafalvi.) † Kihalt.

MÁRTON (olaszteleki.) 1633-ban nyert nemes levelelet;[4] története ismeretlen.

MÁRTONFI (oláhfalvi.) E család fészke Oláhfalu, honnan Mártonfi János az 1834-ki országgyülésen követ volt. Mártonfi József birtokos és 1848-ban Küküllővármegyében erdőgondnok, Mártonfi József mérnök Egrestőn és Mártonfi János róm. kath. esperes-plébános Csikkozmáson.

MARTONOSI (keresztúrfalvi.) † 1614-ben Martonosi János lustrál[2]. Sz.-Keresztur kihalt.

MÁTHÉ (bikafalvi.) Rákóczi György fejedelemtől nyert 1632. julius 18-án bikafalvi Máthé János czimeres nemes levelet,[5] ez azonban székely nemességének csak elismerése lehetett, mivel ősi jogon e család az említett nemes levél vétele előtt is már a székely nemesi jogok élvezetében volt.

Jellemzi e családot honszeretetében Máthé Lajos tette, ki 1848—49-ben családi fészkét odahagyván, két nagyobbik fiával Albert és Lajossal beállott nemzetőrnek; csak nagy nehezen volt felesége és 8 otthon maradt kiskoru gyermekeinek siránkozására a visszatérésre rábirható. A haza iránti kötelességérzet itt sem hagyta azonban nyugodni, sok dolgot adott az oláhoknak a mig ártalmatlanná tették s őt Udvarhelyt elzárták.

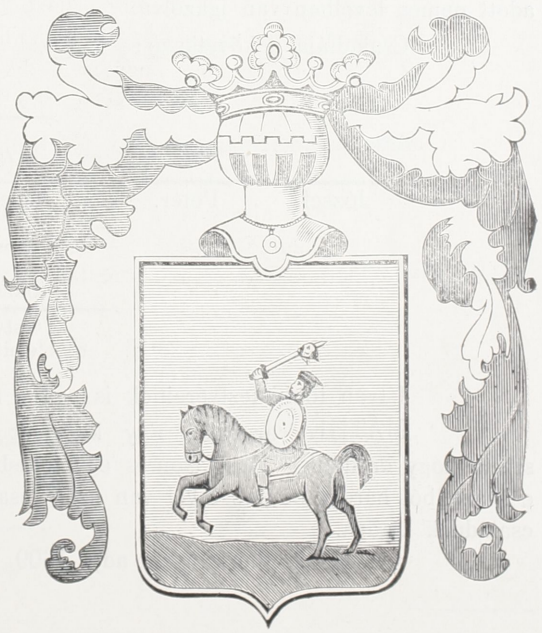

Czimerök: Kék paizsban lovas vitéz, kivont kardján török fővel. Sisakdisz. — Foszlányok: vörös—ezüst, kék—ezüst.

Családi táblázatuk a következő:[6]

[1] Kállay F. Szék. Nemz.
[2] Udvh. M. L.
[3] Vonatkozó okmány a nemz. társ. 1831. évf. I. félév 86-ik lap.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Eredeti nemes levél Máthé Lajos birtokában Bpesten
[6] Eredeti okmányok Máthé Pál birtokosnál Bikafalván.

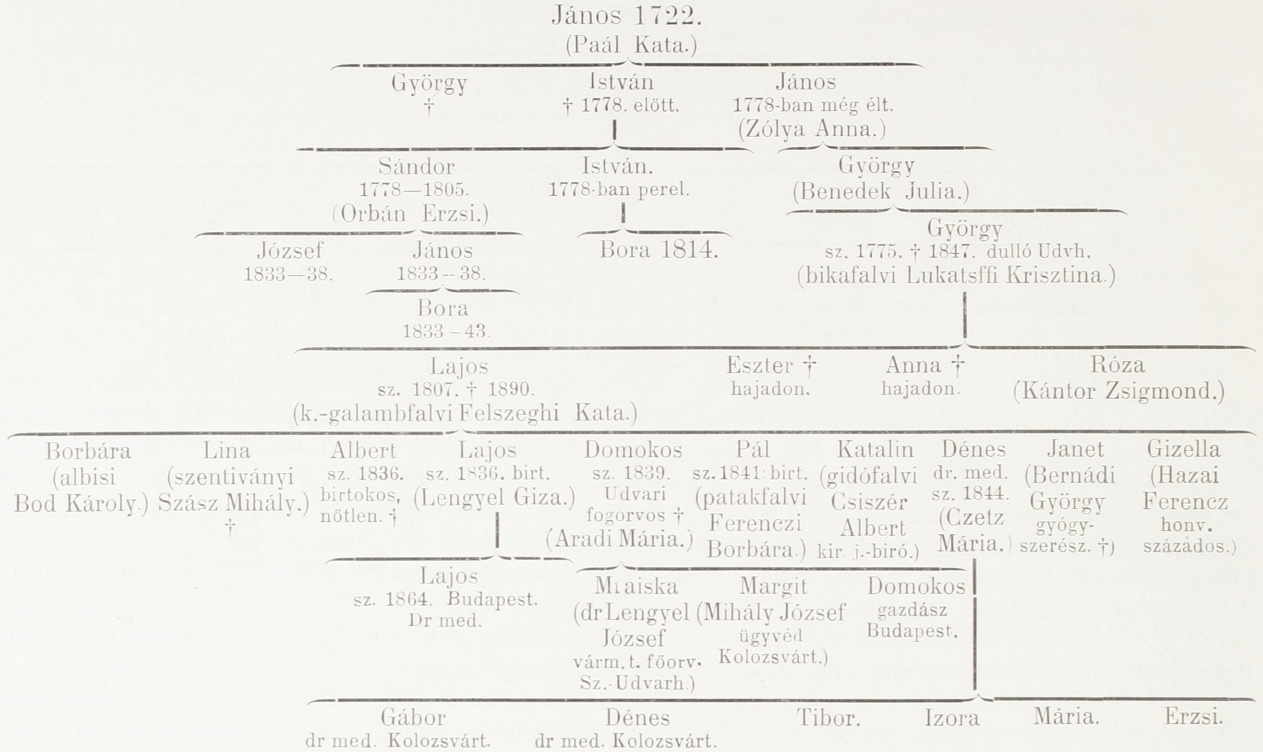

MÁTHÉ (homoródalmási.) Máthé Péter, Pál, István, Albert, Mihály, János és András nyertek 1666. február 10-én Apafi Mihálytól czimeres nemes levelet.[1]

Czimerök: Kék paizsban, zöld pázsiton természetes szinü oroszlán növekvőn, lábaiban virágcsokorral. — Sisakdisz: Egy fehér galamb, csőrében zöld gallyal. — Foszlányok: Piros—kék—zöld.

Máthé János és fia H.-Almáson e családból valók.

MÁTHÉ (homoród-oklándi.) Nemessége az 1712. évi lustrakönyvben és a Rákóczi György által adott nemes levélben van igazolva.

Családfája a következő:

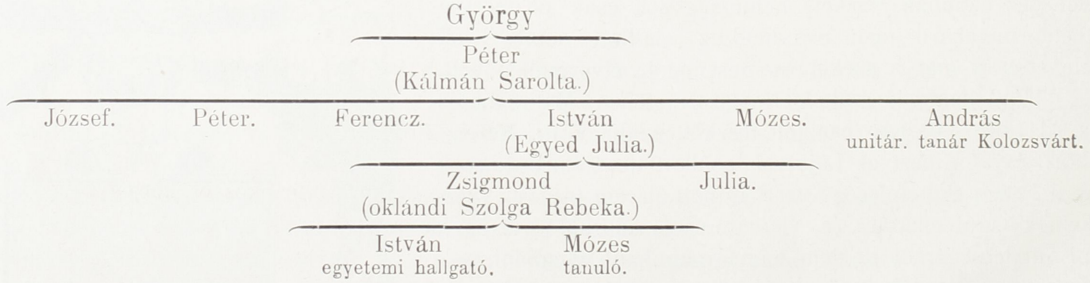

István többi testvéreinek is voltak ivadékai, de adatok hiányában nem hozhatók.

MÁTHÉ (vargyasi.) Egy kiterjedt családhoz érkeztünk, a legkiterjedettebb e vármegyében. Valószinü, hogy eredetileg Vargyason is egy törzsből indult ki, de a XVII. század elején már népes család volt; e századból három nemes levél van ezen család birtokában, különböző fejedelmek által a vargyasi Máthé családnak kiadva.

Az elsőt Báthori Gábor adja 1609. márczius 10-én Máthé Gergelynek.[2]

---

[1] Eredeti nemeslevél Máthé János birtokában H.-Almáson.

[2] Eredeti nemes levelek Máthé Ilona solymár birtokában Vargyason.

A második nemes levelet Rákóczi György adja 1655. julius 6-án Máthé András és társainak a havasalföldi táborban, a miért a felkelőket vitézül leverték.[1]

A harmadik czimeres nemeslevelet 1671. május 14-én Apaffi Mihálytól nyerik Máthé Gáspár, Máthé György, Máthé János és Máthé Boldizsár és gyermekeik.[2]

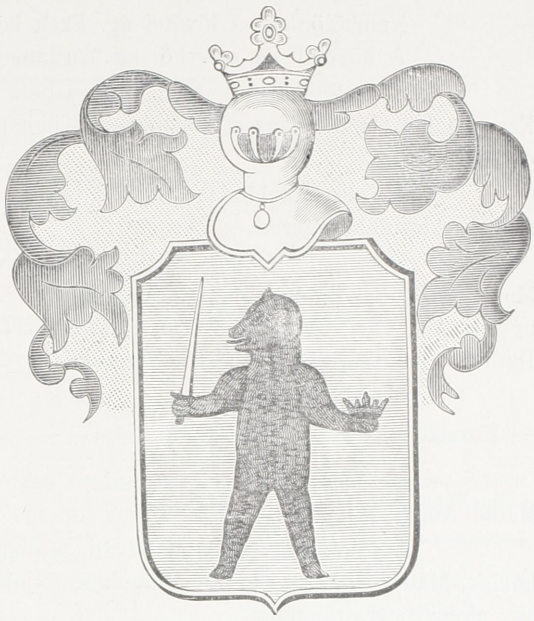

Megkülönböztetés okáért az egyes ágak melléknevet viselnek, ezen melléknevek azonban történeti becscsel is birnak, a mennyiben a család régi ténykedésére vagy szokására engednek következtetni, mert nemcsak egy generation, hanem évszázadokon át viselik e melléknevet, melyhez rendesen valamely epizód is füződik.

Ezen nevök anyakönyvileg és telekkönyvileg is bejegyeztetvén, akárhány esetben a „Máthé"; név el is marad s csak melléknevén ismerik a községben; magam is Máthé Gergelyt kerestem Vargyason, senki sem tudott utba igazitani, mig Bajusz Gergelyt a legkisebb gyermek is ismeri.

20 ágra oszlik e család, u. m.:

I. Boldizsár Máthé. Ide tartoznak: Ferencz és gyermekei és Samu.

II. Török Máthé. Ide tartoznak: Máthé Elek, Máthé Ferencz, Máthé Miklós, Máthé József és gyermekeik és Máthé Sándor.

III. Balás Máthé. Közülök: Máthé Péter ifj. és id. élnek és előbbinek gyermekei.

IV. Pánczél Máthé: Egyedül Samu él.

V. Solymár Máthé: Férfiágon kihalt. Leányágon Máthé Ilona solymár, Ilkei Józsefné él. Ezen ág onnan nevezetes, hogy elődeik a fejedelmeknek solymokat tartoztak adózni.

VI. Boritza Máthé: Péter és Elek utódai.

VII. Görög Máthé: Péter és gyermekei.

VIII. Sebe Máthé: Ferencz és Péter.

IX. Máthé Máthé: Sándor és fiai.

X. Mátyás Máthé: Máthé Ferencz, Máthé Pál, valamint gyermekeik.

XI. Ilonka Máthé: József és fia.

XII. Török Máthé szász: Ferencz és gyermekei.

XIII. Bajusz Máthé: Máthé Sándor, Gergely, Elek és ezeknek gyermekei.

XIV. Boris Máthé: Miklós és gyermekei.

XV. Menyhárt Máthé: Mózes és Péter.

XVI. Szőcs Máthé: Máthé Ferencz és gyermekei, Máthé Elek és gyermekei és Zsigmond.

XVII. György Máthé: Máthé Péter.

XIX. Duka Máthé: Máthé József és Máthé Ferencz élnek.

XX. Melléknév nélkül: Máthé Sándor.

E család kötelékébe tartozik továbbá Máthé János vargyasi birtokos és körjegyző, áll. anyakönyvvezető stb. Elődei H.-Almásra költöztek s Jánossal kerültek ismét vissza.

Családi táblázata töredékben a következő:

János
homoródalmási pap.
(Lövétei Klára.)

Sándor sz. 1833.
homoródalmási pap.
(Faluvégi Eszter.)

János sz. 1848.
birtokos és körjegyző
Vargyason
(Teslák Ágnes.)
gyermektelen.

[1] Eredeti nemes levél Máthé Sándor birtokában Vargyason.

[2] Eredeti nemes levelek Máthé Ilona solymár birtokában Vargyason.

Nemkülönben a lövétei ág. Ezek közül Máthé Sámuel, Máthé Ferencz és gyermekeik élnek.

A kövendi és mészkői ág Tordamegyében.

A szelindeki ág Szebenmegyében. — Ez Vargyasról M.-Hermányra került s onnan Szelindekre. Ezen ágból Máthé József birtokos él, neje: kadicsfalvi Török Kata s gyermekei János, József, Etelka és András.

Az elhaltak közül: 1602-ben Máthé Balázs, Máthé Mátyás és Máthé Boldizsár esküszik fel a császár és király hüségére.[1]

1614-ben Máthé István és Máthé György mint primipilusok lustrálnak Vargyason.[2] 1806-ban Máthé Mózes és Máthé Sámuel lustrál ugyanott.[2] 1837-ben Máthé Sámuel törvényszéki ülnök Bardocz alszékben, ugyanazon évben Máthé Elek irnok Háromszéken. 1847-ben Máthé Lőrincz irnok F.-Fejérben. 1848-ban Máthé Dániel aranyosszéki ügyvéd és Zsigmond ugyanott hivatalnok.

Czimerök: Kék paizsban növekvő medve, jobbjában egyenes kard, baljában korona. — Sisakdisz. — Foszlányok: Kék—piros—arany.

MÁTHÉ (zetelaki.) E család neve régente „Balló“ volt. Balló Máthé fia hagyá el vezetéknevét s Máthé Andrásnak hivatta magát; ivadékai ma is a Máthé nevet viselik.

Ide tartoznak: Máthé István, Máthé Ferencz, Máthé Bertalan, Máthé Miklós, Máthé György, Máthé Ignácz, Máthé Sándor, Máthé Domokos, Máthé Lázár és Máthé Márton Zetelakán. Továbbá: Máthé Dénes, kir. aljegyző H.-Oklándon.

Máthé József, ki 1845-ben főkormányszéki számvevőségi tiszt volt, szintén e család kötelékébe tartozik.

MÁTHÉ (szentegyházas-oláhfalvi.) 1650-ben nyert nemes levelet;[3] története ismeretlen.

MÁTHÉFFI (kissolymosi.) A közügyek terén szerzett érdemekért nyertek régi székely nemességöknek elismerése mellett Máthéffi István és ennek fiai: András, György és István 1667. szeptember hó 21-én Apafi Mihály fejedelemtől czimeres nemes levelet.[4] — A XVII. és XVIII. században szereplő család volt, ma azonban tulnyomólag földmiveléssel, visszavonulva élnek saját birtokaikon.

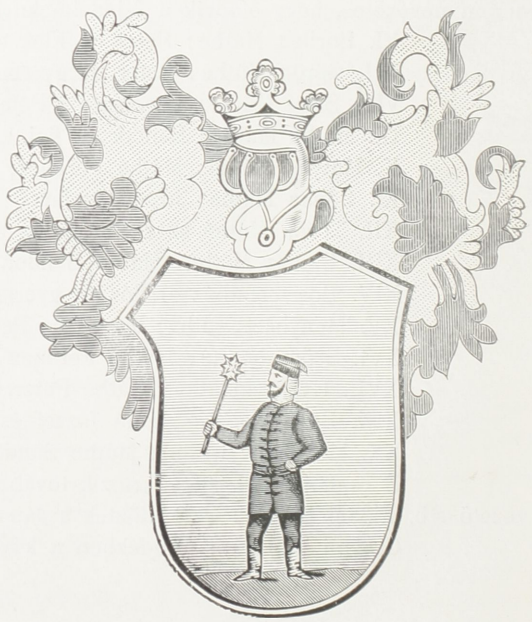

E család kötelékébe tartoznak: A nyolczvanas években Kolozsvárt nagy szerepet játszó Hutflesz bankár neje, — nemkülönben Máthéffi Ferencz takarékpénztári tisztviselő Nagy-Bányán, Máthéffi Károly a Ferencz fia törvsz. biró és hires hegedüs, kit játékáért Reményi nyilt szinen csókolt meg. Máthéffi Sándor hosszasan Küküllőmegyében szolgabiró, 1848-ban Hosszu-Asszón az oláhok által meggyilkoltatott, gyermekei: Pál, Julia, Agnes és Ferencz — s végre a Kovácsi Károly ny. járásbiró, kisküküllőmegyei Ádámosi birtokos felesége.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren kék ruhás vitéz, balját csipőre téve, jobbjában buzogányt tart. — Sisakdisz. — Foszlányok: Arany—kék, arany—veres.

Leszármazásuk a következő:

---

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Okl.

[2] Udvh. M. L.

[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

[4] Eredeti nemes levél Máthéffi Albert birtokában Kis-Solymoson.

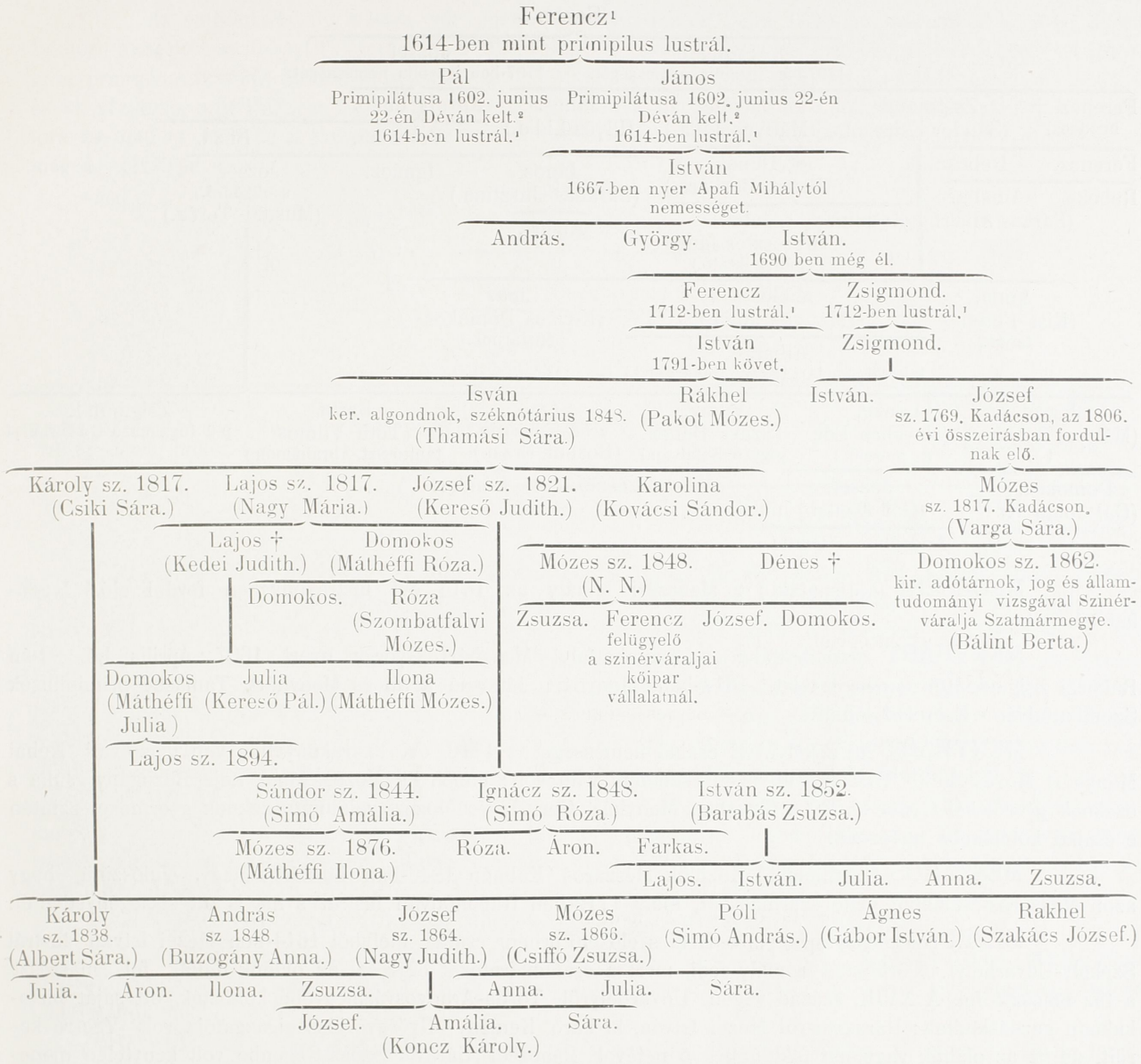

MÁTYÁS (szentábrahámi.) † 1614-ben Mátyás Péter lustrál.[1] Ivadékai kihaltak.

MÁTYÁS (farkaslaki.) † 1614-ben Mátyás Tamásné lustrál.[2] Ivadékai kihaltak.

MÁTTYUS (sófalvi) Legrégibb ismert lakhelye Agyagfalva Onnan szakadt el a XVII. század közepe táján egy ága Sófalvára; az 1712 évi conscriptio már Sófalván éri e családot.[1] 1614-ben Agyagfalván Mattius János lustrál, ez Györgynek volt fia, ki 1551-ben született.

Egy Máttyus János 1569-ben mint „aggerum magister“ emlittetik.[3]

Máttyus Sámuel és József sófalvi birtokosok nemessége 1797. évi szeptember 1-én igazoltatott;[4] tőlük a jelenben élők következőleg származnak le:

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[3] Kállay Sz. N.
[4] Dr Illésy és Pettkó k. k.

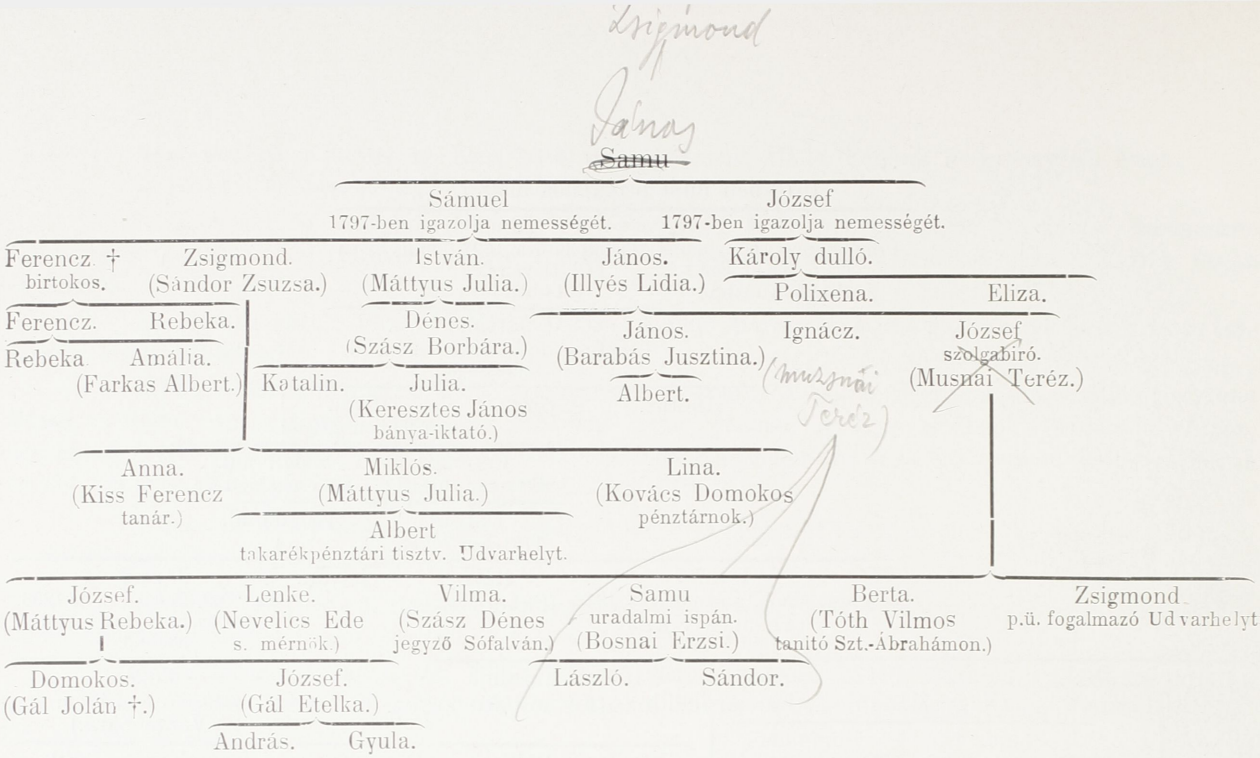

MEDESÉRI (kőrispataki) ǂ Medeséri Mihály az 1614. évi lustrakönyvben fordul elő.[2] Ivadékai kihaltak.

MENYHÁRT (szombatfalvi.) ǂ Szombatfalvi Menyhárt György nyert 1607. április hó 29-én Rákóczi Zsigmondtól nemes levelet.[1] 1614-ben Menyhárt Jánosné árvái és Menyhárt Tamásné primipilusok Szombatfalván.[2] E család kihalt.

MENYHÁRT (ujszékelyi.) E család nemessége az 1712. évi lustrakönyvben van igazolva.[1] Néhai Menyhárt Mózes tanító Tordátfalván ezen családból való volt; ennek fia Mózes, kinek neje Buzogány Julia s ezeknek gyermekei Gyula és Béla. Továbbá Menyhárt Gergely és Mózes, valamint ezeknek gyermekei szintén e család kötelékébe tartoznak.

MÉSZÁROS (szentléleki.) Közülök Mészáros Kálmán 1846-ban huszárhadnagy. Valószinü, hogy azon Mészáros-családból vette származását, mely 1712-ben Rugonfalván lustrál[1] s ma is ott elszegényedve él.

MEZEI (székelyudvarhelyi.) * Régi s előkelő primor család, melyből 1614-ben Mezei István lustrál Székely-Udvarhelyt.[2] Történetét homály fedi, mert a családi iratokat egyrészt az oláhok dulták fel, másrészt a tüz emészté fel. A XVIII. század végén Udvarhelyről Torda-Aranyosvármegyébe költöztek, ott saját birtokukban gazdáskodtak; Harasztosról Mezei István, ki báró Kemény György jószágigazgatója volt Vécsre került, de itt az oláhok vagyonát felduláták s ő nejével Benczédi Sárával Szász-Régenbe volt kénytelen menekülni; az oláh düh csillapultával ismét Vécsre került, ott ügyeit rendezni ohajtá, de csakhamar meghalt s ott el is temettetett. Neje Bögöz községi lévén, gyermekeivel hazajött s azóta ismét Udvarhelyvármegye területén laknak. Emlitett István gyermekei: Mezei Polixena hajadoni Mezei Ödön dr. med., az udvarhelyi ev. ref. collegium főgondnoka, kir. törvényszéki orvos stb., stb. és Mezei István állatorvos Tordán. Dr Mezei Ödön neje: Jánosi Kornélia s gyermekei: Ibolyka, Ödön, Kornélia és Anna.

Mezei István, a jószágigazgatónak testvérei Mezei Zsuzsa férjezett Szász Andrásné, gyéresi papné és Mezei József gazdatiszt; ennek fia József.

MIHÁLY (homoród-almási.) Hagyomány szerint e család régente az Antalffi nevet viselte. Antalffi Pálnak fia Bálint, ennek Gergely s Gergelynek fia Mihály; utóbbi lett volna az első, ki vezeték nevét elhagyá s az egykor hatalmas Mihály-családot alapitotta.

Hatalmasak voltak ők egyházi és politikai szereplésükben egyaránt.

---

[1] Eredeti nemes levél Péter Jakab birtokában Máréfalván.

[2] Udvh. M. L.

Az említett Mihály lelkész volt, ennek fiai Pongrácz és Péter 1580-ban november hó 5-én nyertek Báthori Kristóftól adományt.[1] Péternek fia Máthé 1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére[2] s 1614-ben mint primipilus lustrál.[3] Máthénak unokája lehetett Máthé a kurucz kapitány, kivel családi táblázatuk kezdődik és ki adjutánsa volt Rákóczi György fejedelemnek, utóbbi a hadba elé nem állók büntetési számadások collectora és hadbiró volt, lábát Pozsony alatt szakasztotta volt el egy ágyugolyó, de falábon járva is sokáig vezette még a székelyek ügyét.[4]

Máthé
kurucz kapitány.
(Szalánczi N.)

Ferencz 1741.
(Bágyi Baczó Mári.)

János sz. 1771.[5]
királybiró † 1836.
(tarcsafalvi Pálffy Mária.)

Mária.	Anna.	Róza †	Zsuzsa. †	Domokos sz. 1818.
a) bolgárfalvi Sebesi Miklós.	(nagyváradi Veres József.)	hajadon.	hajadon.	birtokos.
b) szt.-léleki Pakot István.				a) Demény Róza.
				b) fülei Boda Amália.

Zsuzsa.	Róza.	Mária
(hodgyai Bedő Albert.)	(Biró Sándor.)	(jánosfalvi László Domokos kir. törvényszéki biró.)

Mint kiváló tehetséget és nagybefolyásu politikust, Mihály Jánost kell felemlitenem, született 1771-ben dirigens királybiró, országgyülési képviselő, kir. táblai ülnök és a székely-kereszturi unitárius gymnasium gondnoka; mint ilyen bővité ki befolyásával és pénzáldozatok árán a nevezett gymnasiumot. † 1836. deczember 21-én. Érdekes és felemlitésre méltó, hogy őt egy izben a róm. kath. hivek is felügyelő gondnokuknak választották meg s ezt Kovács Miklós erdélyi püspök is hallgatólag helyben hagyta. Az 1806. évi insurrectionalis összeirásban mint auditor, hadnagyi ranggal van felvéve. 1796-ban h.-almási Mihály Ferencz és Pál a cont. tábla előtt igazolják nemességöket; a kir. tábla itéletét a kir. főkormányszék is helyben hagyván, a producensek nemessége 1809. május 18-án az Udvarhelyszék közgyülésén kihirdettetett.

MIHÁLY (lövétei.) Eredete ismeretlen. Az 1712. évi conscriptioban fordul elő.[3] Kiterjedt család, melyből Mihály Ferencz mint nyugalmazott kir. járásbiró halt meg Deésen 1898-ban. Ide tartoznak Mihály István, Mihály Lajos, Mihály Imre, Mihály Ferencz, Mihály András, Mihály László, Mihály János és gyermekeik Lövétén. Egyik ága a „Mihályffy" nevet vette fel, ezek közül Mihályffy Ede.

MIHÁLYFI (bétai.) 1614-ben Mihályfy Bálint lustrál[3] Története ismeretlen.

MIKLÓS (bethfalvi). Bethfalván 1614-ben terjedelmes család volt; emlitett évben Miklós Péter, Miklós János és Miklós Imre lustrál.[3] Előbbi Miklós János egy 1639. január hó 15-én kelt fejedelmi oklevélben is emlittetik.

MIKLÓS (kobádfalvi). † Régi székely család, melyből 1614-ben Miklós Ferencz és János lustrál.[3] Kiterjedt birtokaik voltak u. m.: Kobátfalva, Kadács, Tarcsafalva és Tordátfalván, azok a család kihaltával nagyobbrészt a tarcsafalvi Pálffy családra szállottak.

Leszármazásuk nevezett Jánostól a következő.[6]

János
1614-ben lustrál

György 1669.
(Gáspár N.)

György 1678.	Judith sz. 1667.
kadácsi lakos.	(tarcsafalvi Pálffy Zsigmond.)
(Folytatása a tuloldalon.)	Együttesen öntetik Tordátfalva nagyharangját.

[1] Kállay Sz. Nemz.
[2] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[3] Udvh. M. L.
[4] Eredeti oklevél Dr Bedő Sándor ügyvéd birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[5] Életrajz a kereszt. magvető 1900. évi 2. füzetében Sándor János gymn. igazgatótól.
[6] Családfa a tarcsafalvi Pálffy György birtokában levő okmányok alapján készült.

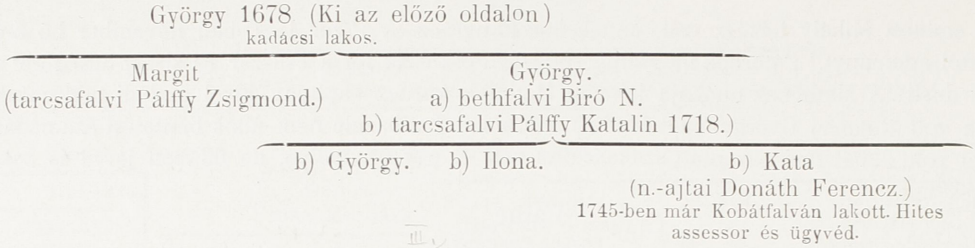

MIKLÓS (fenyédi.) alias Miklósy. Károly királytól nyert 1725-ben márczius 15-én fenyédi Miklós Sámuel és Ferencz czimeres nemes levelet.[1] Többen közülök a „Miklósy“ nevet is használták, ily néven fordulnak elő 1806-ban Zsigmond, Károly és Pál az insurrectionalis összeirásban.[2]

Leszármazási táblázatuk a következő:

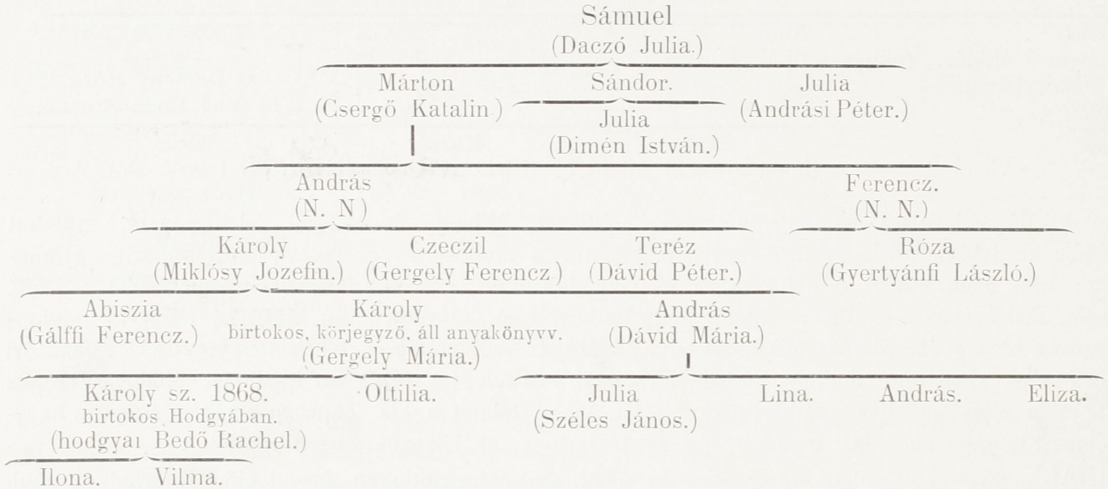

Egy ága e családnak a XVII-ik század végén Gagyba költözött, házasság révén a „Sas“-féle birtokhoz jutottak, melyben Miklósy Domokos gazdáskodik. — Miklósy István Maros-Vásárhelyt szintén e családból való.

Czimerök: Ezüst paizsban zöld mezü kar, kardot tart. Sisakdisz. Foszlányok: Veres—ezüst, kék—arany.

MIKLÓS (lövétei, h.-almási és h.-szentmártoni.) Származása H.-Szent-Márton, hol 1596-ban Miklós Márton mint jómódu birtokos a közügyek élén áll; 1614-ben mint primipilus fordul elő.[2] Ennek ivadékai közül Miklós András H.-Almásra költözik s h.-almási előnévvel 1655-ben julius 6-án Rákóczi Györgytől nyert nemes levelet.[3] Ezen ágat Miklós István, Miklós Mihály, Miklós András és gyermekeik képviselik. Egy más ág Lövétén telepedett meg s mai napig is ott él. Ennek ivadékai közül Miklós Lajos, Miklós Mihály, Miklós József, Miklós Antal és gyermekeik örökölték a Nagy-Váradon elhunyt kanonok Miklósy Józsefnek vagyonát, ki szintén e család kötelékébe tartozott de nevéhez az „y“-t vette fel.

MIKLÓS (fancsali) 1607-ben nyert nemes levelet;[4] története ismeretlen.

MIKLÓS (oklándi) 1611-ben nyert nemes levelet;[4] története ismeretlen.

MIKLÓSFALVI (de eadem.) † Miklósfalváról vette nevét. János a XVI. században Tarcsafalván telepedik meg, az 1614. évi lustrakönyvben mint primipilus fordul elő.[2] Kihalt.

Családi táblázata a következő:

---

[1] Eredeti nemes levél Miklós Károly birtokában Hodgyában.
[2] Udvh. M. L.
[3] Eredeti nemeslevél Barra Lajos birtokában H.-Almáson.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

Gergely.
(Veres Kata.)

Ilona. (patakfalvi Ferenczi János.)	Ágnes 1550. körül. (ábrahámfalvi Ugron Mihály.)	Péter.
Anna (Hodgyai János de ead.)	Kata. (kadicsfalvi Benedekffi István)	Gáspár.
		János. András.
		Margit. (Derzsi Mihály de ead.)

MINDSZENTI (vitzei.) Mindszenti Benedek Udvarhelyszék főkapitánya 1591-ben; dobokai főispán, 1580-ban és a székelység generálisa 1595-ben Feketehalomnál. Az 1603. évi kolozsvári gyülés végzéseit ő irta alá.[1]

MOLNÁR (zetelaki.) † E család Fenyédről származott Zetelakára. Törzse Péter, ki 1614-ben lustrál.[2] Ivadékai csakhamar kihaltak.

MOLNOS (andrásfalvi.) Nemességét az 1614. évi lustrakönyv igazolja, ez évben Ferencz mint primipilus lustrál.[2] 1712-ben Molnos Mihály él M.-Andrásfalván. 1806-ban Molnos Antal, Imre, Péter és József fordulnak elő. Jelenleg Molnos Péter képviseli e családot.

MONOS (zetelaki.) Ezen család valószinüleg az andrásfalvi Molnos családból szakadt Zetelakára. 1742-ben augusztus 4-én Monos Tamás nyert czimeres nemes levelet.[3] Utódai Zetelakán „Mohos, Monos és Mókus" név alatt éltek és terjedtek el.

MÓZES (szenterzsébeti.) Moyses János lustrál 1614-ben Szent-Erzsébeten.[2] E családból ma Mózes Lajos, Mózes József és gyermekeik élnek.

MÜKÖS (fenyédi.) * Az 1614. évi lustrakönyvben Mükös Zsigmond mint primor fordul elő;[2] ily nevü család ma Fenyéden nem létezik s nem is emlékeznek e névre. Nagy a gyanum, hogy e név csak az akkori helytelen ortographiával iratott „Mükös"-nek; valószinüleg valamely tagja a „zabolai Mikes" családnak tartózkodott ott. 1614. körül tehát éppen azon időben két Mikes Zsigmond is élt; egyik, ki Báthori Gábor alatt megbélyegeztetett,[4] ennek neje Imecs Borbára s a másik az 1584. évben élt Mikes Mihály unokája.

MURVAI (kövend és bágyoni.) E család a XVII. század végén származott Aranyosszékről — az udvarhelyszéki Kadácsba, hol 1712-ben Murvai Zsigmond lustrál.[2] Ennek fia József nősült Ujszékelyre; ivadékai a táblázaton láthatók.[5]

Murvai Zsigmond
kadácsi birtokos. 1712-ben lustrál.
(Fodor Judith.)

József
1725-ben már ujszékelyi lakos és birtokos.
(Lőrinczi N.)

Samu sz. 1758.
(István Sarolta.)

Samu sz. 1790.
(Pap Judith.)

Sámuel sz. 1826.
a) Szőcs Mária.
b) Murvai Judith.

a) Samu sz. 1848. birtokos. (Lőrinczi Julia.)	a) Julia (Keresztes Dániel)	b) Lajos pénzügyőr.	b) Róza. (Szentgyörgyi Gábor tanitó Berrében, Szatmárm.)	b) Domokos nőtlen.	b) Mózes birtokos. (Buzogány Julia.)	b) József nőtlen.	b) Mária. Buzogány Mózes.)	b) Dénes nőtlen.
Dénes † 1898. a 18-ik honvéd gy. ezredben főhadnagy. Sopronban vivás közben egy pajtása a maszkon keresztül szemét kiszurta, meghalt.			Sámuel. birtokos.		Berta.	János	Dénes.	Róza.	Mózes.

[1] Udvh. M. L. 1598./XVII. csomag fejdl. oklt.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr Illésy és Pettkó k. k.
[4] Kállay F. Szék Nemz.
[5] Eredeti okmányok Murvai Sámuel birtokában Uj-Székelyt.

MUSZKA (vodorffi.) Rákóczi Györgytől nyerték 1639. április hó 4-én Muszka János és ennek fiai János és Pál a nemes levelet.[1] E családból jelenleg Muszka Dániel és ennek fiai: ifj. Dániel, Mózes, János, József és Lajos Uj-Székelyen laknak, de hogy ide honnan és mikor költöztek be, adatok hiányában megállapítható nem volt.

NAGY (árvátfalvi.) Régi székely család, melynek törzse Nagy Sándor, ki 1614-ben mint primipilus lustrál Dersben.[2] Onnan költöztek a XVII. században Árvátfalvára. Az 1712. évi lustra alkalmával utóbbi községben Nagy István vétetett fel;[2] ennek utódai több ágazatban élnek.

Egyik ága:

Első tábla.

Sámuel
árvátfalvi birtokos, † 1830.
(Orbán Borbála. † 1832.)

- **Sámuel** — szurduki udvari tiszt.
- **Mózes** — fehéregyházi udvari tiszt.
- **István** — árvátfalvi birtokos sz. 1795. † 1863. (Pál Sára. † 1840.)
- **Sándor.**

E négy testvér 1839. május 8-án a széki közgyülésen nyer nemességi tanusitványt.

- **Lajos** — kir. törv. elnök, ev. ref. coll. főgondnok, Erzsébetváros sz. kir. város diszpolgára. Sz. 1819. † 1893. (Técsi Rebeka sz. 1832 † 1870.)
  - **Irma** (berei Bartha Miklós orsz. képviselő, kitől elváltan él.)
  - **István** † 7 éves korában.
  - **Lajos** † 3 éves korában.
  - **Ilona** (kékkői Csanády Zalán sz.-udvhelyi kir. j.-biró.)
  - **Lajos** sz. 1865. dévai kir. alügyész. (Szenkovits Vilma.)
    - **István** sz. 1893.
    - **Berta.**
- **Elek** — árvátfalvi birtokos, sz. 1821. †1864. (Héczey Verona.)
  - **Elek** — telekfalvi tanitó. (Balázs Julia.)
  - **Ilona**
  - **Dániel** — m.-szigeti birósági hivatalnok.
- **Mózes** — árvátfalvi birtokos, sz. 1823. (Nagy Ágnes.)
  - **Ágnes** (Pálfy János.)
- **István** — árvátfalvi birt. sz. 1825. (Nagy Borbála.)
  - **Domokos** — héjasfalvi tanitó.
  - **Mózes** — árvátfalvi tanitó.
  - **6** más leszármazó.
- **Sára** (Biró Pál.)
- **Samu** — árvátfalvi birt. sz. 1829. (Zsombory Anna.) nyolcz leszármazó.
- **Lidi** (Szabó Sándor.)

A másik ága:

Második tábla.

Pál.
(Keresztély Zsuzsa.)

- **Mária** (Péter Ferencz.)
  - **József**
  - **Gergely** — számtiszt a miniszteriumnál.
- **Miklós** — birtokos. (Pál Rebeka.)
  - **Anna.**
  - **Regina.**
- **Pál** sz. 1821. — árvátfalvi birtokos, (Péter Rachel.) (Folytatása a tuloldalon.)
- **Ferencz.** — birtokos Árvátfalván. (Szabados Sára.) Ivadékai Árvátfalván.

[1] Eredeti nemeslevél id. Muszka Dániel birtokában Uj-Székelyt.

[2] Udvh. M. L.

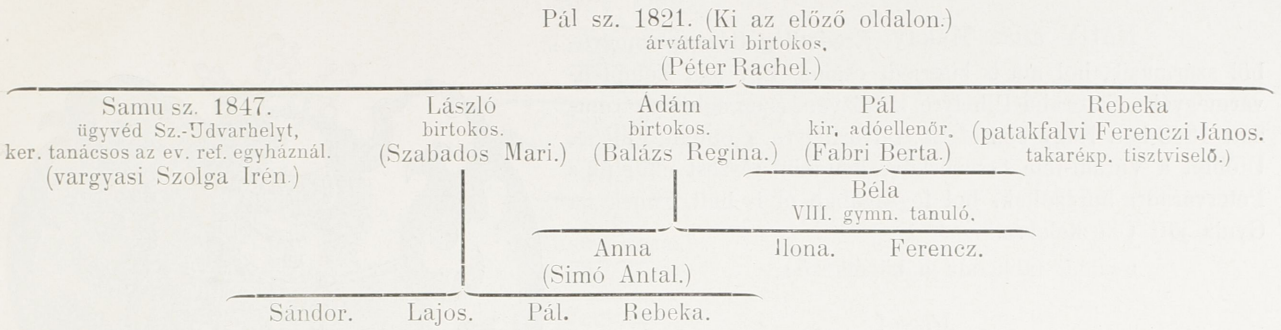

Táblázatainkon ott látjuk Nagy Lajos ids. sz. 1819-ben volt kir. törvényszéki elnököt, ki nemcsak mint hivatalnok, hanem mint társadalmi ember is említést érdemel, az udvarhelyi ev. ref. collegium főgondnoka és Erzsébetváros sz. kir. város diszpolgára volt. † 1893-ban. Továbbá ennek fiát Lajost kir. alügyész Déván, végre Nagy Samu ügyvédet, ki tevékenységéről a közügyek terén ismeretes.

NAGY (bethlenfalvi.) Eredete ismeretlen. 1742. augusztus 4-én Nagy János és fiai András és János nyertek bethlenfalvi előnévvel czimeres nemes levelet.[1] Az 1806. évi insurrectionalis összeirásban pedig Nagy János és Simon mint primipilusok fordulnak elő.[2]

E család kötelékébe tartozik Nagy Imre a csikszeredai gazdasági iskola igazgatója.

NAGY (bözödi.) 1614-ben Nagy János lustrál.[2] Ma e családot Nagy Sándor csendőrőrsvezető Nagybányán, Nagy György, Nagy Mózes, Nagy Gábor és gyermekeik Bözödön képviselik.

NAGY (borsai.) * † Ezen előkelő család a XVI. és XVII. században szerepelt. Borsai Nagy Tamást a Tamás tatár-rab fiát 1603-ban Básta ölette meg.

1746-ban borsai Nagy István Udvarhelyszék vice királybirája és az ev. ref. collegium algondnoka, 1806-ban a bögözi járás első kapitánya és királybiró, mint ilyen elnökölt azon a gyülésen, melyen a székely nép a felállított continua-tábla módositása ellen nyilatkozott, a miért Szebenbe hurczoltatott s állitólag mérgezés folytán ott el is halt.[3]

Birtokaik Bögözben voltak, azokat a bögözi Farkas családtól házasság utján nyerték. Borsai Nagy Miklós volt az utolsó fi-sarja e családnak; ennek két leánya maradt u. m.: Mária (Ugron Jánosné Udvarhelyszék administratora) és Klára (bolgárfalvi Sebessy Miklósné birtokos és királybiró). Az előlnevezett Borsai István neje Baló Mária a bögözi ev. ref. templom épitése körül szerzett érdemeket.

Czimerök: Kerek paizsban pánczélos kar egyenes kardot tart, azon egy turbános törökfő.

NAGY (dersi.) Ősi székely család, melynek egy ága még a XVII. században Árvátfalvára s egy másik Musnára költözött. Derzsben 1614-ben Nagy Sándor lustrál,[2] ez vala a közös törzs. Derzsben Nagy András (veres) és fiai Elek és György, Nagy György (veres) utódok, Nagy János és ennek leánya élnek e családból. Nagy Mihály és Dániel a muzsnai ágból valók.

NAGY (farkaslaki.) Nagy Antal mint primipilus fordul elő az 1614. évi conscriptioban.[2] Ennek fiai János, László és György egy 1638. évi fejedelmi oklevélben emlittetnek.[4] Ma e családból Farkaslakán Nagy Zsigmond fia Pál s ennek fia Domokos, Nagy István utódai Sándor és Dénes és ennek fiai Dénes és István, Nagy Péter fiai Márton és Lajos, Nagy János fia Mózes, Nagy János leányai Julia és Róza és Nagy István ifju élnek. E család nemes levele 1607-ben kelt, az országos levéltárban feltalálható.[5]

NAGY (kénosi.) Ősi székely család, melyből Nagy Imre (judex) mint primipilus lustrál 1614-ben.[2] Ennek ivadékai közül: Nagy András Kénosban birtokos, Nagy Mózes pap Nagy Solymoson s ennek fiai: Lajos unitárius lelkész Kőröspatakon (Háromszék), Béla unitárius lelkész Bethlenszentmiklóson (Marostorda) élnek.

NAGY (keresztúrfalvi.) Sz.-Kereszturt több ilynevü család él, kik mindannyian jogot formálnak az ősi nemességhez, azt azonban okmányokkal nem igazolták — nem voltak felvehetők. 1614-ben e családból Sz.-Kereszturt illetőleg Keresztúrfalván Nagy Tamás lustrál.[2]

---

[1] Dr Illéssy és Pettkó k. k.
[2] Udvh. M. L.
[3] Orbán Balázs Szék. Leir.
[4] Udvh. M. L. 1638/XVII.csomag fejedl. okl.
[5] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

NAGY alias Makay. Eredetileg Beregvármegyéből származik, hol ma is kiterjedt család. Egy ága Zemplénvármegyébe Sátoralja-Ujhelyre költözvén, ezen ágból származott 1843-ban Nagy József Sz.-Udvarhelyre s onnan Fülébe. Utóbbit a Váradi-féle összeesküvésben mint részest elfogták s Péterváradra hurczolták, hol fogságában el is halt. Ennek fia Gyula jött Olasztelekre.

Családi táblázata a következő:

József
1843-ban jő Székely-Udvarhelyre.
(Tóth Julia.)

Gyula sz. 1839.
olaszteleki birtokos.
(Bodosi Anna.)

Imre sz. 1878. Gyula sz. 1879.
joghallgató.

Nemes levelök[1] Ferdinánd királytól származik és pedig Makay alias Nagy András és Ferencz nyerték azt 1635-ben.

Czimerök: Kék paizsban zöld téren mezitelen piros öves vitéz jobbjában kard, baljában korona, a mellén pedig vércseppekkel. — Sisakdisz a paizs alak. Foszlányok: piros—ezüst, kék—arany.

NAGY (tarczádi.) E családból Nagy Gábor 1840-ben Tordamegyében, később kolozsmegyei irnok. József 1848-ban számvevőségi számjegyző az erdélyi főkormányszéknél.

NAGY (homoród-oklándi.) Eredete ismeretlen, a XVII. század közepe táján jött H.-Oklándra; az első feljegyzést róla az 1712. évi conscriptioban találjuk.[2] 1837-ben Nagy János udvarhelyszéki dulló. Nagy István és gyermekei ma is élnek e családból Oklándon.

NAGY (olaszteleki.) E család Háromszékről származott Olasztelekre, de az 1806. évi insurrectionális összeirás már Udvarhelyszéken találja. Ide tartoznak: Nagy Lajos ifj. és gyermekei, Nagy József és gyermeke, Nagy György erdőmester S.-Szt-Györgyön, neje: Karácson Róza s gyermekei: Zoltán, Elvira, György, Lajos és András.

NAGY (szentmihályi.) E családból Nagy János 1614 ben mint primipilus fordul elő.[3] Ennek ivadékai származtak Kobádfalvára s onnan Siménfalvára, hol terjedelmes családot alapitának. Kötelékébe tartoznak: Nagy Mihály és gyermekei, Nagy Kálmán és fiai u. m.: Lajos ügyvédjelölt Sz.-Udvarhelyt és Domokos joghallgató Kolozsvárt. E családból való továbbá Nagy Lajos tanár az unitár. főgymnasiumnál Kolozsvárt.

NAGY (zetelaki.) 1602. junius 22-én nyert Nagy Máthé, István és András primipilátust.[3] E család neve ezen primipilusi levél kelte előtt Kovács volt. Ide tartoznak Nagy József, Nagy Dénes, Nagy Mózes, Nagy Károly, Nagy Lajos, Nagy György, Nagy Ferencz és Nagy László Zetelakán.

NAGY (fancsali.) Nemeslevele 1607-ben kelt.[4] Története ismeretlen.

NEMES (sárpataki és tordátfalvi.) Székely család. Törzse Nemes György, Báthori Gábor fejedelem ajtónálló mestere, kit a nevezett fejedelem 1609-ben julius 25-én Gyulafehérvárt fiával Mihálylyal együtt jószággal és nemeslevéllel ajándékozott meg. A család egyik ága Fejérmegyébe, Sárpatakra származván, ott kiterjedt birtokhoz jutott, a sárpataki előnevet vette fel, ez ágból Gábor küküllőmegyi birtokos, ugyszintén Karolina, Mária, Ottilia Woldorfon birtokosok.

A családnak másik ága Tordátfalván él, ennek leszármazása a következő:

---

[1] Okmány Nagy Gynla olaszteleki birtokos őrizetében.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr. Szádeczky L. Sz. Oklt. 175. oldal.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

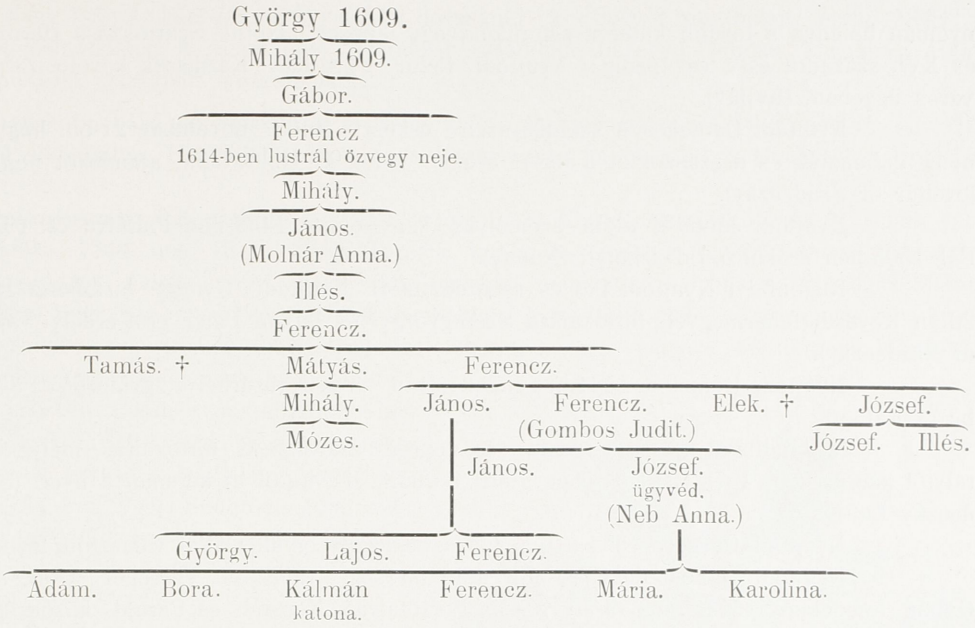

Egy harmadik ága Siménfalván telepedett meg ebből ott Nemes András és két leánya él.

Czimerrök: Kék paizsban, zöld téren álló kék ruhás magyar vitéz, jobb kezében kardot, baljában égő fáklyát tart.[1] A paizs fölött koronás sisak. — Foszlányok.

NÉMET (vargyasi.) Egy 1721-ben deczember hó 10-én kelt okmány tanusitása szerint e család a XVII. században még a „Szabó“ nevet viselé.[2] Nemességet „vargyasi“ előnévvel 1655-ben nyert.[3] András a holdvilági táborban veszett el; felesége özvegyen, Ferencz fia árván maradt, őket Soós Péter és Szolga András vargyasi nobilisek vették pártfogásukba.

Leszármazásuk a következő:

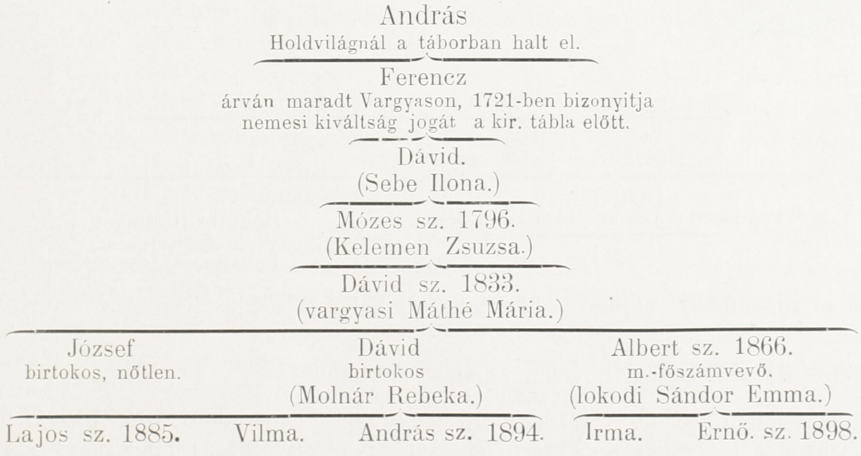

NYREO (székelyudvarhelyi.) † E család az 1600-as években élt Sz.-Udvarhelyt.[4] Kihalt.

NYUJTÓDI * (rugonfalvi.) Története ezen fényes multu családnak csak töredékben s szétszórtan maradt meg. A mennyire tőlem kitelhető volt az adatokat összeszedtem, hátha idővel történészeinknek ezek

[1] A hagyomány szerint valamely erőd felgyujtását jelképezi.
[2] Eredeti okmány Német Albert főszámvevő birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[4] Udvh. M. L. 1614. évi lustra könyvben.

nyomán haladva s tovább kutatva sikerülend egy teljeset alkotni. Származása Háromszék; szereplése a XV. és XVI. századra esik és pedig: Nyujtódi Péter 1426-ban Kézdiszék követe Zsigmond királyhoz, Bereczk város ügyében. (Kállay).

Nyujtódi Domokos a szentkeresztre esküszik 1462. november 21-én, hogy a szabad kereskedelmet nem tilalmazták és a szászoktól a miért árukat vittek ki Moldovába, ajándékot nem követeltek (Székely oklevéltár dr Szádeczky).

Nyujtódi János a vajda személyes képviselője 1459-ben Pálfalva és Várhelye közt folyó perben. Pál 1505-ben székbiró Udvarhelyt. (Kállay).

Rugonfalvi Nyujtódi Pál és szentdemeteri Nyujtódi György birtokosztályozást kérnek 1505. aug. 26-án Kövesd (fehérmegyei) birtokaikra Szentgyörgyi és Bazini Péter gróf erdélyi vajdától. (Székely oklevéltár dr Szádeczky).

Nyujtódi Demeter 1524-ben jelenvolt a székelyvásárhelyi gyülésen. Pál 1571-ben Marosszékben biró. (Kállay).

Nyujtódi Pál a Berekereszturi és Seprőd marosszéki birtokaira, melyeket eredetileg II. János királytól kapott volt, 1575-ben október 9-én Báthory Istvántól uj adományt nyer. (Székely oklevéltár dr Szádeczky Lajos).

Nyujtódi Gergely 1594-ben a marosvásárhelyi gyülés által választott bizottsági tag. (Kállay).

Nyujtódi János de Keresztur mint birósági választott szerepel azon actusnál, a mikor Bethlen Gábor fejedelem 1614. aug. 9-én A.- és F.-Sófalva, Korond és Parajd közönségének sóilletéket biztosit. (Udvh. M. Levéltár.)

1614-ben Nyujtódi Demeter lustrál mint primor Kereszturfalván. (Udvh. M. L.)

1750-ben Nyujtódi Sámuel jobbágytelkeket nyer Mária Teréziától Kereszturfalván.

1806-ban Nyujtódi Ferencz mint primor lustrál Kereszturfalván. (Udvh. M. L.)

Az unitár. gymnasium levéltárában őrzött „Mike S."-féle genealogiai collectioban a „Nyujtódi" család is előfordul s bár sokan a fennebb hivatkozott személyek közül a táblázaton hiányzanak azt közölni tekintettel a további kutatásokra, még sem mulaszthatom el.

Nyujtódi (Newytheodi) Simon
1370. körül.

Péter
1426. évben Kézdiszék követe Zsigmond királyhoz.

János
1459-ben a vajda személyese.

Pál
1490. udvarhelyszéki székbiró

Demeter
1524-ben követ a székelyvásárhelyi gyülésen.

Gergely.

Domokos.

Damokos Pál 1507.
(Bogáthi Ilona.)
Innen az alsócsernátoni Damokos-család.

Becz Imre
1506.
Innen a Becz-család.

E család a „rugonfalvi" előnevet használta; kihalt. Birtokait házasság révén előkelőbb családjaink birják.

OLÁH (lövétei.) † E család Lövétén kihalt.

OLOSZ (máréfalvi.) Székely család, melynek eredete ismeretlen. Az 1712. évi lustra Máréfalván találja tagjait.[1] Sajátságos e családnak a „Péter" keresztnév iránti előszeretete; igy a ma élő Olosz Péter gymn. tanulónak atyja Péter (neje: Kovács Ágnes), ennek atyja megint Péter (neje: Imre Anna), ennek atyja ismét Péter (neje: Pálffy Judit), ennek atyja megint Péter. Ezen az ágon kivül egyik M.-Láboson él, ez Birtalantól jöve le; egy másik Jánostól, ez Máréfalván lakik.

ORBÁN (homoródalmási.) Orbán János nyert 1655. julius hó 6-án Rákóczi Györgytől nemes levelet,[2] de ez csak megerősitése lehetett a régi ősi székely jogon alapuló nemességnek, mert Orbán András már 1614-ben is mint primipilus lustrál.

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemes levél Barra Lajos őrizetében H.-Almáson.

E családból Nagy Iván Orbán József ügyvéd és dézsaknai kincstári hivatalnokot említi 1848-ból. Ennek testvére Elek kolosmonostori k. alapitványi hivatalnok 1848-ban, özvegye Gombás Karolina. Atyjok István az erdélyi kath. püspöki jószágban igazgató volt.

ORBÁN (lengyelfalvi báró és nemes.) * ○ Nagy Iván „Magyarország családjai“ czimü müvében a nemesi ágat a báróitól elkülönitve tárgyalja, holott az a leszármazási táblázatból is kivehetőleg 1609-ben egy családot képezett.

Orbán Elek aranyosszéki főkirálybirót és nejét uzoni Béldi Klárát, Antal, Kata és Erzsébet, valamint az ezután születendőket 1744. nov. 13-án Mária Terézia király és fejedelemnő régi nemesi állapotából szabad bárói (Liber Baro) rangra emelte,[1] úgy, hogy eddig használt nemzetségi czimere, orthodoxs hitének bizonyitékául a boldogságos Szüz imaolvasójának a kard markolatán keresztül fonódó koszorujával bővittessék ki. Utóbbinak egyik fia Antal czimertannal (heraldika) foglalkozott; a papi pályára készült, ezt elhagyván, Amerikába vándorolt ki, magáról többé semmit nem tudatott.

Ezen család a törvénytudománynak köszönhet legtöbbet, igy Orbán Ferencz[2] (1610.) ezen a réven szerez tekintélyt, Péter a fia hires ügyvéd s 1643-ban udvarhelyszéki alkirálybiró. Ennek fia Pál, Pécsi Simon unokáját veszi el, ki hasonlóan törv. tudományával emelkedik ki. Elek (1722.) aranyosszéki királybiró, kit már fennebb emliték, hogy báróságot nyert.

A báróság kapásától kezdve többnyire katonák voltak s addig honn vagyonuk összement. Igy például János, ki lovas százados volt és Napoleon alatt vitézül harczolt, csak mikor már másodszor megsebesült, hagyta el a katonáskodást, haza jövet gróf Dezsőffy Kláránál megismerkedvén Knechtel Eugeniával, ki Knechtel János és Foresti Eugenia Törökországban lakó szülőknek vala gyermeke, azt nőül vette. Itt meg kell jegyeznem, hogy Knechtel János a selmeczi akadémiát végezte s mint végzett bányász lett Mohamed szultán idejében a törökök által meghiva, a hol az összes kincstári bányák főigazgatója lőn. Az emlitett Orbán János gyermekei közül (lásd leszármazási táblázaton) : Balázs és Ottó bárókat kell megemlitenem, kik 1846. év május 11-én Konstantinápolyba mentek az anyjok utáni örökség átvétele végett, — azonban csalódva kellett visszatérniök s a török kormány ellen pert inditani voltak kénytelenek s bár hosszas huza-vona után a per javokra dőlt el, — az örökség még sem juthatott kezökre, mert a ház leégett, a helyeket pedig a török kormány, utczák és utak bővitésére foglalta le.

Ez azon Orbán Balázs, ki felett Jakab Elek, a m. tud. akad. r. tagja oly fennköltt emlékbeszédet irt, hogy másoknak velemmel együtt csak az arra való hivatkozást hagyta hátra — mert az igazságot szebben ecsetelni nem áll módunkban. Annyit szabadjon azonban mégis Orbán Balázsról felemlitenem, hogy ő ugy mint politikus, valamint iró és általában a közéletnek kedvelt alakja is oly hirnévre tett szert, hogy méltán megérdemli a mielőbb felállitandó szobrot, a mely már régóta tervezve van. Müvei közül felemlitem itt „Utazás a keleten“ és „Székelyföld leirásá“-t, ezek karakterizálják őt.

Orbán Balázs az országház megnyitása óta haláláig országgyülési képviselő volt. Az első alkotmányos gyülésnek jegyzőkönyvét mint a vármegye t. főjegyzője ő vezette. A magyar tud. akadémiának tagja és Torda városának diszpolgára volt,[3] mely városnak monographiáját is ő irta meg.

Ottó testvére szintén tevékeny részt vett a társadalomban; mint az erd. róm. kath. statusgyülés tagja és egyházmegye főgondnoka, a megyei gazdasági egyletnek választmányi és alapitó tagja, Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottság tagja és a m. árvaszék t. ülnöke, sokszor küzdött a közjóért. Gazdasággal

---

[1] Eredeti nemeslevél báró Orbán János jogász birtokában Kolozsvárt.

[2] Lásd Udvarhelyvármegye levéltárában fejedelmi oklevéltár 1638/XVII. csomag.

[3] Okmányok báró Orbán Ottó birtokában Lengyelfalván

foglalkozván, e téren is szép érdemeket szerzett; személyesen gyönyörködtem a sok és szép elismerő okmányok és érmekben, a minőkben e vármegyében kevesen részesültek; ott láttam többek között az 1886. és 1888. évi kolozsvári állatkiállitás dicsérő oklevelét, az 1888. évi pest-pilis-soltmegyei általános kiállitás bronzérmét, az 1889. évi brüsseli nemzetközi terménykiállitás diszoklevelét, az 1896. évi ezeréves országos kiállitás diszoklevelét és érmét és az 1896. évi ezeréves kiállitási közremüködői érem és oklevelet.[1] Mint katona, részt vett a krimi hadjáratban, Sebastopol bevétele alkalmával az angolok részén küzdött.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

Orbán Péter
(Balázs Judith.)

- István[2] (Udvh. alkirályb.)
  - Miklós (Benedek Kata.)
    - János.
    - István (Folytatása a II. táblán.)
      - Samu.
        - Zsigmond kir. táblai ülnök.
        - Miklós kir. táblai ülnök. (Cserényi Anna.)
          - Ferencz (kadicsfalvi Török Ágnes.)
            - Antal (Székely Klára Malomfalván.)
              - Klára (Abr. Ugron Sándor.)
                - a) Ferencz (N. N.) †
                - a) Karolina (Fekete János.)
                - b) Balázs (Simó Julia.)
                  - Balázs.
            - Elek
              - a) Székely Karolin.
              - b) Imre Zsuzsa.
                - b) Róza (Barabás Istv.)
                - b) Amália (Flinta Istv.)
                - b) Póli.
                - b) Ákos (Jere Bor.)
                - b) Albert.
            - Ágnes (Bálint Antal.)
  - Ferencz 1639|46. szombatos (Toldalagi Zsuzsa.)
    - Zsigmond.
    - Farkas.
      - Margit (patakfalvi Ferenczy István.)
        - Elek 1722. aranyosszék királybirája. (galgoi Rátz Borbára.)
          - Ágnes (Török István.)
          - Erzsébet. †
          - Kata (berivoi Boér Ferencz 1758-ban testál.)
        - Simon 1710. (marosjárai Baranyai Mária.)
          - N. (zabolai Mikes F.)
          - N. (Wesselényi Pál.)
        - Pál 1660. (harinai Farkas Ilona.)
        - Krisztina
          - a) somogyomi Tordai Zsigmond.
          - b) bikoli Vitéz Gábor.)
  - Péter[2] 1635|46. (Gyárfás Klára. b) Nagy Katalin.)
    - Elek báró 1744. XI|13.
      - a) Olosz Krisztina.
      - b) Béldi Klára.
        - Antal (gróf Haller Ágnes.)
        - Katalin. † 1778.
        - Erzsébet. †
        - Ferencz[3] testőr, Amerikába ment.
        - Pál † 1829. (gróf Dessőffi Klára.)
          - Julia (nedeczei Nedeczky János.)
          - János sz. 1782. huszár százados. (Knechtel Eugenia.)
            - Felix sz. 1827. 1895.
              - a) Nagy Matild.
              - b) cs.-mádéfalvi Zöld Matild.
            - Balázs sz. 1829. † 1890.
              - a) Ida (cs.-szt.-mártoni Szabó István.)
              - b) Irén. † 1897.
              - b) János jogász.
              - b) Bódog.
              - b) Balázs.
              - b) Olga.
              - b) Aranka.
              - b) Ella.
            - Celesta sz. 1831. (Ugron Lajos Ábrahámfalvi.)
            - Eugénia sz. 1833. (lászlófalvi Velics Károly. †)
            - Ottó sz. 1840.
          - István.
          - Klára (gróf Mikes István.)
          - Franciska.
          - Aloiza (br. Fischer József.)
        - Klára (gróf Nemes József.)
  - Erzsébet (Biró János.)

[1] Okmányok báró Orbán Ottó birtokában Lengyelfalván.

[2] Lásd Udvh. megyei levéltár 1614. évi lustrális könyvét.

[3] Lásd Udvh. megyei levéltár 1806. évi lustrális könyvét Orbán Ferencz mint primor Lengyelfalván és a farczádi járás hadnagya fordul elő.

Második tábla.

István, (Ki az első táblán.)

Ferencz.

Péter.
Elek
óczfalvi birtokos.

István sz. 1778.
Háromszékre származott.

István sz. 1802.
1793|1835. sz. alatt nyer nemesi bizonyitványt.
Aldobolyi iskolamester.
(Fülöp Teréz)

Ferencz
igazgató-tanár, a Ferencz József-rend lovagja
Brassóban.
(kisfaludi Kassics Hedvig.)

Ferencz
udvari hivatalnok.

Hedvig.

Báró Orbán Ferenczet kell még felemlitenem, ki mint magyar testőr a bécsi udvarnál szolgált s ott megismerkedvén egy spanyol királyi herczegnővel, Spanyolországba ment, de onnan Amerikába kellett távoznia, a hol a negyvenes években Philadelphia gubernátora lett s ott el is halt; ennek leánya hir szerint a frer' Orbán belga miniszternek lett a neje.

Istvántól mint látjuk más ág jöve le, ennek fia Ferencz udvarhelyszéki főjegyzőt szombatosságáért I. Rákóczy György 1638. börtönbe vetette s jószágaitól megfosztotta, azonban nejének Toldalagi Zsuzsánnak visszaadák.

A nemesi ágból Antal kincstári számvevőségi hivatalnok 1815-ben Nagy-Szebenben. Nagy Iván, János középszolnokmegyei törvényszéki ülnököt 1837. körül is ide sorolja s Orbán László zálnoki birtokost is, de erre nézve nem kaptam adatokat.

Miklós, az István fiától mint látjuk szintén két ág jöve le, az egyik ma is Lengyelfalván él, ez Jánostól származik; a másik ág Istvántól származtatja le magát, ez Lengyelfalváról Óczfalvára s onnan Telekfalvára költözött; ezen ág a II. táblán van feltüntetve. Közülök István 1835-ben nyer Udvarhelyszék tisztségétől nemesi bizonyitványt,[1] fia Ferencz 1875. óta a brassói m. kir. kereskedelmi akadémia igazgató-tanára s mint ilyen 1897-ben a tanügy terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferencz József lovagrendet nyerte el. Ennek fia Ferencz okleveles épitész, cs. és kir. udvari épitészeti adjunktus Bécsben. Ezen ágból valók néhai Orbán Mihály és János is Telekfalváról.

Czimerök: Kétrészre osztott paizs, felsőrész kék, alsó veres, hármas halmon korona, azon egy pánczélos kar nyugszik s kardot tart, a kard markolatán egy olvasó csüng. — A kard és kar között arany csillag van. — Sisakdisz: Két fekete sasszárny s közötte a paizsalak. — Foszlányok: Arany—kék, ezüst—veres.

ORBÁN (lövétei.) 1614-ben Orbán Máté primipilus lustrál Lövétén.[2] E család még a XVII. században három ágra szakadt; egyik Bágyban, a másik H.-Karácsonfalván telepedett meg.

A bágyi ágból: Orbán Sándor, Mózes, Lajos, József és gyermekeik élnek.

A homoród-karácsonfalvi ágból: Orbán Péter él.

A lövétei ághoz: Orbán Ferencz, Dániel, Lajos, Péter, György és gyermekeik, továbbá Orbán Samu minoritarendi házfőnök és tartományi tanácsos Szegeden tartózkodnak.

ORBÁN (székelyudvarhelyi.) Lengyelfalváról származtak Sz.-Udvarhelyre. E családból 1837-ben Orbán Mária 3311. szám alatt hirdetteti ki nemességét Temesvármegyében.[3] 1841-ben Orbán Antal hites táblabiró Udvarhelyszéken. Adatok hiányában nem áll módomban e családról bővebbet közölhetni. Nemességet 1663-ban nyert.[4]

---

[1] Eredeti okmány Orbán Ferencz igazgató-tanár őrizetében Brassóban.
[2] Udvh. M. L.
[3] Temesvármegye nemes családjai Lendvay M.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

ORMÁNYI (ábrahámfalvi.) † Ezen névre ma már csak az „Ormányi kert és Ormányi erdő“ emlékeztet. E család még a XVIII. században is tevékeny részt vett Udvarhelyvármegye társadalmi életében. Kihalt; birtokukat az Ugron család birja.

Családi táblázatuk töredékben a következő:

Ferencz
1712-ben lustrál.
Sámuel
1791-ben még él.
Ferencz. | Borbára (vizaknai Hajdú Péter.)
László. István.

OROSZHEGYI (máskép Szabó.) † Udvarhelyszék Oroszhegy községi család. Közülök János szerzetesi nevén Román, a mult században a minorita szerzet többször megválasztott főnöke.

Testvére Bertalan Bálványos-Váralján birtokos, ennek fia József (Jósa) 1857-ben lett orvostudor. A forradalomban való részvételéért várfogságából kegyelem utján kibocsáttatván, Bukarestbe költözött, hol nevét mint irodalmi ember örökité meg.

OSVÁT (bibarczfalvi.) Régi székely család, melyből elsőbben Osvát Gergely, Miklós, János, Mátyás és Mihály nyertek 1631. junius hó 27-én „bibarczfalvi“ előnévvel Rákóczi György fejedelemtől nemes levelet.[1] Másodizben ismét Rákóczi Györgytől nyer Osvát Bartalis nemeslevelet 1635. junius hó 13-án,[2] — ugyanazon Bartalis lehetett, ki 1614-ben mint primipilus lustrál. A nevezetteken kivül 1614-ben Osvát István is mint primipilus fordul elő a Bethlen Gábor-féle összeirásban.[3]

Az 1631-ben nyert nemes levélben jelzett Gergely leszármazói:

Ferencz.
József (Kiss Anna.) | Ferencz (Szász Rachel.)
József sz. 1819. (Benedek Julia.) | László (Rápolti Ágnes.)
Leányai vannak.
Rebeka. (Birtalan Dénes.) | Efrain sz. 1842. (Botz Róza.) | Pál (Benedek Mária.) | Anna (Bartalis Efrain.)
Anna (Molnár Antal.) | Pál sz. 1878. | Ilona | Béla sz. 1886.
Mária (Fosztó József.) | Kata | Lajos sz. 1880. vasuti hivatalnok. | Efrain sz. 1884. | Julia. | József sz. 1887. | Agnes.

Az 1635-ben nyert nemes levélben jelzett Bartalis leszármazói pedig:

Bartalis
1635-ben nyer nemességet.
Máthé | Mihály 1656-ben vicze királybiró Bardoczszékben. | Benedek | Péter 1642-ben osztozkodik testvéreivel.
Ferencz. (Pap Kata.) | Pál | István | Menyhárt. magtalan. | Miklós magtalan | Mihály magtalan.
István
László Bardoczszék esperese. (Fekete Borbála.) | Judith. (Benedek Ferencz.) | Ilona. (Szolga János.) | István. | László. | Albert.
Sámuel. | Ilona. | László. | István. (Koncza Judit.)
(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Eredeti nemeslevél Osvát Efrain birtokákan Bibarczfalván.
[2] Eredeti nemes levél és leszármazási okmányok Osváth Sámuel őrizetében Bibarczfalván.
[3] Udvh. M. L.

István. (Ki az előző oldalon.)
(Koncza Judit.)

Sámuel
(Gáspár Rebeka.)

Sámuel sz. 1825.
(Benedek Mária.)

Pál sz. 1852. (Birtalan Anna.)	Balázs sz. 1862. (Birtalan Róza.)	László sz. 1871. csendőr.	Teréz (Szabó Mózes.)	Katalin. (Bartalis József.)	Mária. (Bartalis Lajos.)

Balázs sz. 1894. Árpád sz. 1896. István sz. 1898. Dániel sz. 1899.

OSVÁT (homoród-karácsonfalvi.) * † Osváth Ferencz de Karácsonfalva 1703. május 25-én nyert nemesi igazolványt.[1]

1712-ben Osvát István H.-Karácsonfalván mint primor van felvéve,[2] de ez a család kihalt.

OSVÁT (bethlenfalvi.) 1614-ben Osvát Péter mint primipilus lustrál Bethlenfalván,[2] ennek ivadékai-költöztek 1700. körül B.-Ujfaluba s onnan a XIX-ik században D.-Kobátfalvára.

E család kötelékébe tartozott Osváth Zsigmond mérnök, ki mintegy 1842-ben halt el — azon időben egyedül, ki a németnyelvet perfect birta — nagy hasznát is vette. Továbbá néhai Osvát Márton, ki 32 évig volt Kobátfalvának jegyzője, ennek fiai: Osvát Áron jelenleg jegyző és Osváth Mózes birtokos Kobátfalván .Nemes levelet e család 1606-ban nyert.[3]

OZDI (bögözi.) 1614-ben Ozdi Mihály lustrál Bögözben.[2] Története ismeretlen.

PAKOT (szentléki.) * † Előkelő székely család, a XVI-ik században szerepelt, még a XIX-ik században is számos tagjával találkozunk, de ma már kihaló félben van.

1611-ben Pakot András nyert szentléleki előnévvel Bethlen Gábortól nemes levelet[4] melyben Pakot Mihály is érintetik.

Családi táblázata a következő:

András.

Mihály 1614-ben lustrál.	András 1611-ben nyer nemességet.

Sándor
1638. évi május 5-én kelt fejedelmi oklevélben fordul elő.

András
1693-ban lustrál.

András 1712-ben lustrál.	Sámuel.
Zsigmond 1771. (Bencser leány.)	András 1771.
József. (Imreh Margit.)	
Mózes dulló. 1795-ben még élt. (k.-solymosi Máthéfi Rachel.)	

Elek dulló biztos 1815-ben.	István 1836-ban a széktábla birája s pénztárnoka, a sz.-kereszturi unitárius tanoda gondnoka. (bözödujfalvi Kovács Julia.)	János 1806-ban a parajdi járás másodkapitánya.
József 1806-ban lustrál.	Rachel. (szombatfalvi Szombatfalvi Sándor.)	István. dulló biztos. (h.-almási Mihály Mária.)
		Polixena. (jakabházi Jakabházy Zsigmond.)

[1] Dr Illéssy és Pettkó k. k.
[2] Udvh. M. L.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[4] Eredeti nemeslevél Daróczy János főgymn. tanár birtokában Sz.-Udvarhelyt.

PAKOT (farkaslaki.) Ezen család a szentléleki Pakot családdal egy közös törzsből indult ki, e mellett szól azon körülmény, hogy a XVII. és XVIII. századokban még a farkaslaki ág tagjait is szentléleki előnévvel említik, sőt Pakot József, kinek neje Biális Anna farkaslaki birtokos és lakos donatiója 1829-ből „szentléleki“ előnévvel állittatott ki.[1]

1614-ben már két ágra szakadt volt e család; a szentléleki ágból Pakot Mihály, a farkaslakiból Pakot András lustrál.

A farkaslaki ág táblázata a következő:

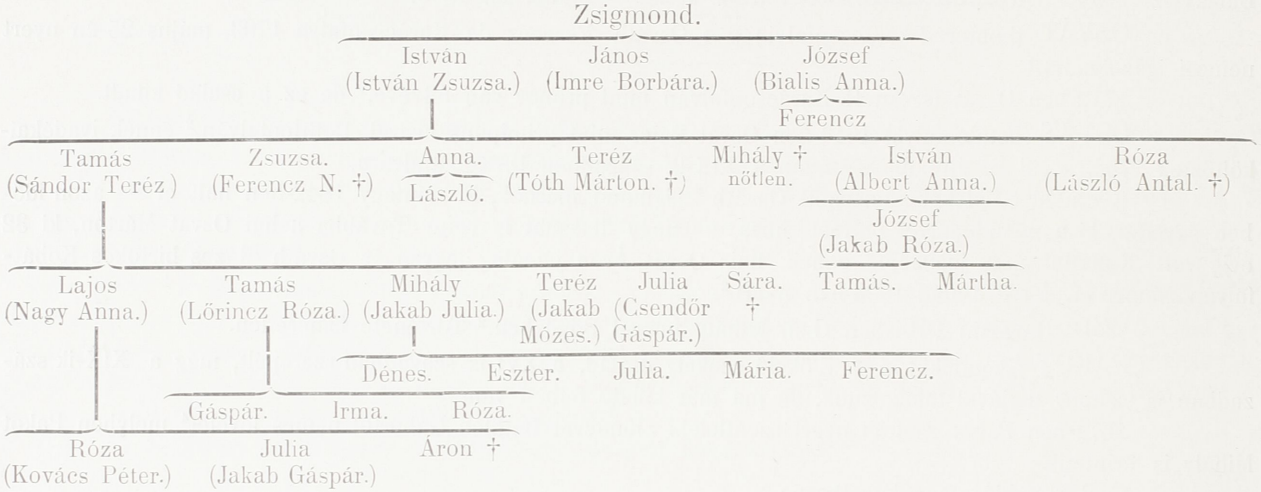

E család kötelékébe tartoznak még néhai Pakot Gergely fia Gergely s ennek fiai: Károly, Gáspár és Ferencz, utóbbi tanárjelölt Budapesten s Mihály gymn. tanuló Sz.-Udvarhelyt. Pakot Lajos és fiai: Mátyás és Imre. Pakot Mihály és fiai u. m.: Dénes, Antal, Ferencz, Simon, Benjámin és Izsák. Végre Pakot Lajos kir. telekkönyvvezető, ennek neje: Szücs Jolán, leánya: Jolán.

PÁL (bethlenfalvi.) A bethlenfalvi Pál család ősi lakóhelye és birtokfeje Bethlenfalva Udvarhely-megyében, innen vette maiglan megtartott és használt régi nemesi előnevét is. Birtokai voltak még Fenyéden, Máréfalván, Zetelakán, Székely-Udvarhelyt, Szentkirályon, Tibódban, Kadicsfalván, Szentháromságon és Csekefalván.

Régi székely nemes család, melyből György a Pál Tamás fia nyert ujólag 1632-ben I. Rákóczi Györgytől czimeres nemes levelet és pedig „Alba Julia“ előnévvel.

A György utódai le maig, ebben a nemes levélben adott czimerrel éltek, de ezzel az előnévvel nem igen, hanem továbbra is a „bethlenfalvi“ előnevöket használták.

György a II. Rákóczi György 1657. évi szerencsétlen kimenetelü lengyelországi hadjáratában Kemény János oldalán harczolt s vele együtt tatárfogságba esett, a honnan csak évek mulva szabadulhatott ki s térhetett vissza hazájába s családjához.

Györgynek János, ennek meg Tamás (II.) volt az a fia, a kinek maradékait egészen maig az alábbi családfa feltünteti.

[1] Eredeti okmány Fancsali farkaslaki körjegyző őrizetében.

Első tábla.

Tamás
(Bándi Judit.)

György 1632.
(Borsai Krisztina.)

János
(Hévizi Anna.)

Tamás
1712-ben lustrál, Udvarhelyszék assesora.
(Buduró Mária.)

Anna sz. 1729. | Antal, Xav. Ferencz sz. 1731. Udvarhelyszék táblabirája. (Fodor Klára Csik-Rákosról sz. 1735.) | József sz. 1734. | Ignácz sz. 1736. (Jakab Erzsébet.) (Folytatása a második táblán.)

János, Ignácz 1758—1760. | József, Albert 1760—1831. (Kőszegi Éva.) | János, Ferencz 1768—1835. (Sebestyén Julianna.) | István, Márton 1775—1838. cs. és kir. nyug. kapitány. (hüttenbergai Werner Katalin 1776—1827.)

József 1779—1865. (Csiszár Anna 1783—1868.) | Juliánna 1784—1853. (Soó József.) | János 1787—1843. (Szeredai Anna) (Folytatása a harmadik táblán.) | István 1790—1829. Udvarhelyszék táblabirája. (Biró Mária 1791—1859.) | Rozália 1793—1856. (Ferenczi Antal.) | Teréz (Barabás János.)

Anna 1817—1863. (Pál Mózes.) | Rezső, Rudolf 1822—1887. Udvhsz. táblabirája és t. b. főjegyzője, 1848/49-ben vadász-százados, m. k. b. biztos. (Freundhold Amália sz. 1828.) | Polixena 1824—1875. (1. Petre Pál. 2. Tibád István.)

Lajos, János 1809—1897. Udvarhelyszék táblabirája. (Kovács Mária Emánuella.) †1812—1897.

Ambrus, Antal 1804—1856. László Borbála. 1813—1883. | Erzsébet 1806—1879.

Amália sz. 1860. (Ujvári Béla főreálisk. igazg.) | Árpád sz. 1861. m. kir. állami számvevőszéki számvizsg. (Dávid Anna sz. 1866.) | István 1865—1888. Ludov. Akadémia növendéke.

Árpád sz. 1889. | Antal sz. 1891. | Ákos sz. 1899.

Gyula, Albert sz. 1839. nyugalmazott főgymn. tanár. (Lőrinczi Vilma 1844—1888.) | Izabella 1842—1844. | Ida sz. 1844. (Mélik Kristóf.) | Albert 1846—1883.

Elek 1845—1857. | Dénes birtokos 1846—1898. (martonosi Gálffy Ilona sz. 1852.) | István 1849—1891. kir. adófelügyelő. (Fodor Anna sz. 1863.) | Gábor sz. 1852. főgymnasiumi tanár Cs.-Somlyó. (Fodor Ludovika sz. 1855.)

Erzsi sz. 1879. | Ilona sz. 1881. | Ida sz. 1883. | Rezső sz. 1887. gymn. tanuló. | István sz. 1889. | Gizella sz. 1880. | Gábor sz. 1883. gymn. tanuló. | Andor sz. 1890.

Rozália 1819—1874. (Gergely János.) | István 1823—1849. (Márton Mária 1825—1867.) | Véri 1826—1895. (Biró P. József.)

Rozália sz. 1846. (1. Nagy Ferencz. 2. Gergely István.) | Anna sz. 1848. (Sebestyén János.)

Második tábla.

Ignácz sz. 1736. (Ki az első táblán.)
(Jakab Erzsébet.)

Elek Mihály sz. 1761. (Simó Teréz.) | Anna sz. 1764. | Krisztinia sz. 1767. | Mihály Máté birtokos Bethlenfalván. sz. 1768. | Ignácz István sz. 1771.

Marczella 1806—1890. (Vas Ignácz.) | Mózes 1810—1893. Udvarhelyszék táblabirája. (Pál Anna 1817—1863.) (Folytatása a tuloldalon.)

Mózes 1810—1893. (Ki az előző oldalon.)
Udvarhelyszék táblabirája.
(Pál Anna 1817—1863.)

Sándor sz. 1847. (Gálffy Emilia sz. 1861.) — Kálmán sz. 1848. róm. kath. pap. Hosszuasszón. — Géza sz. 1852. főreáliskl. tanár. 1. Beigert Boriszláva sz. 1860. 2. Gálffy Vilma sz. 1872.

Juliánna sz. 1884. Sándor sz. 1890. Mária sz. 1893.

1. Árpád sz. 1880. joghallgató. 2. Vilma sz. 1899.

Harmadik tábla.

János 1787—1843-ig. (Ki az első táblán.)
(Szeredai Anna.)

Anna, Józéfa 1814—1854. (Ferenczi János.) — Ferencz 1817—1869. (Osváth Juliánna 1820—1850.) — Antal, János 1818—1874. (Simó Anna sz. 1829.) — Károly, Imre 1819—1868. (Nagy Anna 1810—1873.) — József, György 1824—1849. honvéd, elesett 1849. jul. 31-én a segesvári csatában (Pál Rozália 1890.) — Tamás, Imre sz. 1826. — János sz. 1829.

Rozália. (Simó György.) — Ferencz 1843—1873. (Bálint Juliánna sz. 1848.) — Lajos sz. 1845. (Bálnt Juliánna sz 1848.) — János.

Gyula sz. 1876. — Julia sz. 1885. — Irma sz. 1887. — Gábor sz. 1891.

Domokos sz. 1848. 1. Demeter Juliánna 1852—1884. 2. Soó Ilona sz. 1868. — József sz. 1853. — Anal, Tamás sz. 1855. — Eszter sz. 1857. 1. Gerich Adolf. 2. Szabó György. — Anna sz. 1859. (Orbán Albert.) — Dénes sz. 1862. (Lőrincz Eszter.) — Miklós sz. 1866.

Eszter sz. 1893. — Sándor sz. 1895. — Domokos sz. 1897. — Margit. sz. 1900.

1. Károly sz. 1878. 1. Vilma sz 1881. 2. Róza sz. 1892.

Tamás Udvarhelyszék assessora, nagytekintélyü és nagybefolyásu ember, az egész havasalji székelység vezetője és szószólója. 1712-ben lustrál Bethlenfalván.[1]

Ugyanezen Tamás egy 1715. május hó 15-én kelt fejedelmi okiratban is emlittetik.[1]

E családból való volt azon Pál András is, ki mint egri kanonok, Szent István prépostja és novicz. püspök, szülőföldén Bethlenfalván 1812-ben szép templomot épittetett.

A család czimere: Vörös paizs, melynek alján három sziklacsúcs van, a magasabb közbelsőn a nyakát nyilvessző átfurta gerle madár áll. — Sisakdisz: A paizsalak. — Foszlányok: Ezüst—kék, arany—piros.[2]

PÁL (boldogasszonyfalvi.) Közülök Mihály és Károly kir. táblai ügyvédek 1843. körül Maros-Vasárhelyt.

PÁL (lövétei.) A XVII. században már kiterjedt család volt. Pál, Balázs, György és János mint pixidariusok lustrálnak 1614-ben[1] Lövétén; ezeknek ivadéka Pál Ignácz 1848-ig erdélyi főkormányszéki fogalmazó.

Ezen családhoz tartoznak a ma élők közül: Pál János, Pál József, Pál Ferencz, Pál István és gyermekeik.

---

[1] Udvh. M. L.

[2] A család nemességét és leszármazását igazoló okiratok Pál Gyula nyugalmazott főgymnasiumi tanár birtokában.

[1] Nagy Iván. „Ml Cs.“

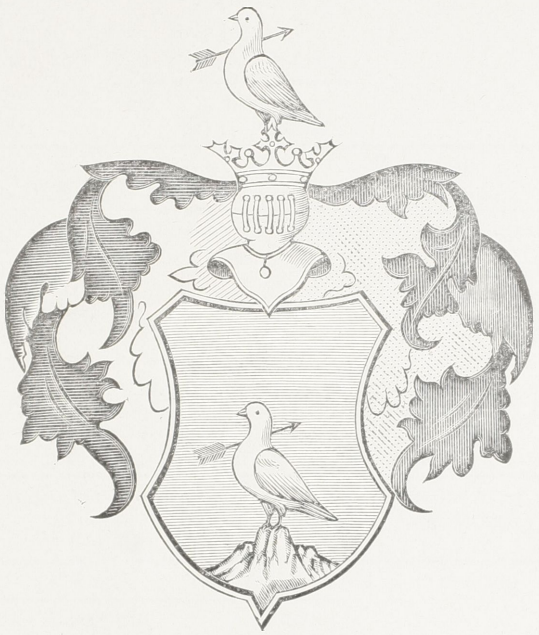

A bethlenfalvi Pál család
czimere.

PÁL (derzsi tökfejü.) „Tökfejü“, vérrel szerzett gúnyneve ez e családnak, mely gúnynév bármely családnak is az adott körülmények között dicsőségére válhatnék: u. i. Pál Mihály és Pál Lőrincz testvérek valának, Rákóczi alatt a szabadság- és hazáért küzdöttek, Lőrincz fején megsebesült, Mihály egyéb kötőszer hiányában testvére Lőrincz fejére egy féltököt illesztett s rajta hagyta azt, mig a seb begyógyult — s innen a gúnynév, melyet mai napig is visel a család

1614-ben Pál Thamás mint primipilus lustrál.[1]

1672. junius 7-én Pál Ferencz Apafi Mihály fejedelemtől nyert czimeres nemes levelet.[2]

Derzsben e családból két ág él. — Családi táblázatuk a következő:

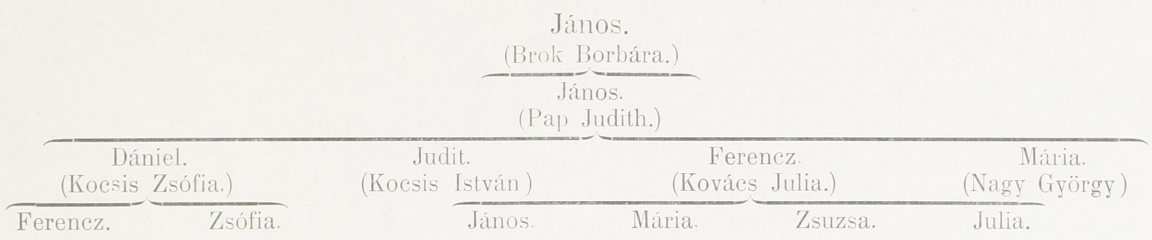

A másik ág:

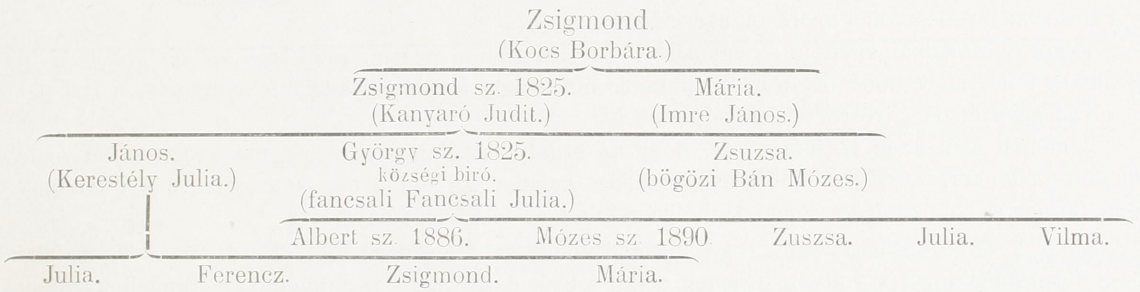

Czimerök: Kék paizsban kék öltönyü lovas vitéz, baljával a ló kantárát, jobbjával kardot tart; a kardon egy török fő. Sisakdisz. Foszlányok: Piros—kék. (Czimert lásd a bethlenfalvi Pál-család szövegében.)

PÁL (malomfalvi.) 1656-ban nyer nemes levelet; története ismeretlen.[3]

PÁL (siklódi.) 1654-ben nyert nemes levelet; története ismeretlen.[3]

PÁL (vargyasi) † Pál István nyert 1609-ben Bethlen Gábor fejedelemtől nemes levelet,[3] ugyanezen István az 1614. évi lustrakönyvben is mint primipilus fordul elő.[1] E család rég kihalt, a községben senki sincs, ki reá emlékeznék.

PALATKA (magyar-zsákodi.) Ős régi székely család, melyből 1614-ben Palatka Máté mint primipilus lustrál M.-Zsákodon.[1] Régi oklevelekben „Paloczka“ néven is emlittetik. Története ismeretlen.

PÁLFALVY (pálfalvi.) † Ily nevü családdal a XVI. században Udvarhelyszéken három helyt is találkozunk u. m.: Máréfalva, Martonos és Pálfalván.

Máréfalván: Pálfalvy István.

Martonosban: Pálfalvy Mihály és

Pálfalván: Pálfalvy István és Pálfalvy Ferenczné mint primipilusok fordulnak elő az 1614. évi lustrális könyvekben.[1] Tagjai kihaltak.

---

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemes levél Kocsis István birtokában Derzsben.

[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

PÁLFFY * ○ (tartsafalvi.) A legrégibb és legkiválóbb székely családok egyike. A Pálffy-család ősi eredetére nézve irott okmányaink nincsenek. Sujánszky Antal esztergomi róm. kath. püspök legendaszerü feljegyzése, hogy Mátyás király egy rengeteg erdőbe tévedvén, megmentőjét, — egy szarvasra vadászó székely fiut: a „Pál“ fiát „Pálffy“ névvel emelte nemességre, segitsége megjutalmazására s hálája kifejezésére, — nem tekinthető történeti kutforrásul annyival inkább nem, mert a „Pálffy“ primor család ennél régibb eredetü s valamikor szorosabb értelembe vett Magyarországról származhatott be Erdélybe, a hol a legrégibb, ősi székely családokkal, mint a nagyajtai Cserei, sardi Simén, vargyasi Daniel stb. családokkal házasodván össze: a legkiválóbb ősi székely családok egyikévé lett.

Kutatásaink nyomán visszamehettünk 1505-ig s a család őséül „Pálffy Lukácsot“ állapitottuk meg, ki abban az időben magas állami méltóságot viselt, miután a nemzet 17 biráinak egyike volt.

A családnak két főága van, ugymint a (I.) gagyi és a (II.) tartsafalvi, de én magam külön tárgyalom e két ágat; nagy históriai tévedés volna azonban a család két ágát — mint azt a gagyi családnál említém — egymástól ugy elválasztani akarni, mintha a két ág között csak névrokonság állana fenn, mert noha olyan irott adataink nincsenek, a melyek addig felnyuljanak, a hol a két ág egy ősbe olvad egygyé, de a vérrokonság valószinü.

E mellett szól azon körülmény is, hogy az erdélyrészi Pálffy-család, a maga egészében, unitárius hitvallásu volt midenkor, vagyis az unitárius hitvallás keletkezése óta s ma is az, kivéve a családnak azon tagját, a ki Bordosra költözött; ez római katholikussá lett és leszármazója is az.

Az is a vérrokonságra vall, hogy a gagyiaknak volt birtokuk Tartsafalván és a Tartsafalviaknak Gagyban, a legutóbbi időig; s volt az ősöknek olyan intézkedése, mely testamentaliter rendeli az utódoknak, hogy a birtoknak a család kezében maradása czéljából és érdekében, házasságot a familia kebelébe tartozókkal kössenek, ezért, a mint a táblázataink azt kitüntetik, a gagyi és tartsafalvi Pálffyak között az összeházasodás gyakori. Hogy Gagyban vagy Tartsafalván telepedtek-e le először s melyikből ment át a másikba: nem tudható.

A Pálffy-család primorságát megállapitják az 1627., 1679., 1689., 1700., 1701. évi lustrális jegyzékek, melyeket kezdetben évenként, később öt évenként végeztek, a nemzeti véderő megállapitása czéljából, mely egyszersmind a székelyek három osztályba sorozásának is alapjául szolgált.

A család egyes tagjaira vonatkozó meglevő adatok, hivatalos és társadalmi állásukra vonatkozó feljegyzések, könnyebb áttekinthetés végett a táblázatokra, az egyes nevekhez vannak jegyezve.

Családfájuk a következő:

Első tábla.

Pálffy Lukács 1505.
a nemzet 17 biráinak egyike.

I. Pál.
egy 1562-ben nyomtatott latin könyvben fordul elő.

I. Péter
1566-ban II. János hadában szolgál, 1589-ben a tordátfalvi és benczédi birtokaira „nova donatiot“ nyert.

I. Ferencz.

(Kovács Zsófia.)

(Folytatása a tuloldalon.)

I. Péter (Ki az előző oldalon.)
1566-ban II. János hadában szolgált, 1589 ben a tordátfalvi és benczédi birtokaira „nova donatiot“ nyert.
(Kovács Zsófia.)

I. István
első neje kobátfalvi Antalffy leány.

András
1602-ben esküszik fel a császár és király hüségére

II. Ferencz.

I. Miklós
1676-ban Udvarhelyszék főkirálybirája.

II. Miklós.

II. Péter
(Fóris Erzsébet.)

I. Kristóf
(Iszlai Druzsianna.)
(Folytatása a VII. tablán.)

I. János
1677-ben végrendelkezett. testvére Tiboldy Péternének.

I. András.
(Atzél Borbara.)
(Folytatasa a hatodik tablán.)

I. György
1661-ben a tatárok vágták le, akkor egy 1701-ben kelt esketö levél szerint 65 éves volt.
(1. makfalvi Dósa Anna.
2 Somodi Erzsébet
Kőrispatakon.)

I. Anna
(kőrispataki Tiboldy Péter
ennek végrendelkezett a testvére. I. János az 1677-ik évben.)

a) II. István 1622—1670
(kőrispataki Szabó Judith.)

II. János
tatárfogságban veszett el.

III. András
tatárfogságban veszett el.

IV. András †
nötlen.

a) I. Judith
(1 Dobófalván vágási Vágássy Kelemen,
kinek neje amig Rákóczival Lengyelországban volt másodszor is férjhez ment farkaslaki Dimény Pálhoz.)

I. Ruzsika
(Vágássy Kelemen.)

a) III. Ferencz
1618—1702. Győrffy Pétert a tatárfogságból kiváltotta. I. János ingatlanait ennek hagyta 1677-ben.
(tarcsafalvi Gergely Ilona
F.-Benczédről.)

a) II. András
1630. II. Rákóczi Györgygyel Lengyelországba ment és ott veszett el.

I. Zzsófia 1660.
(énlaki Kelemen Mihály.)

IV. Ferencz 1660—1720.
1702-ben Udvarhelyszék főnótáriusa.
(szentmihályi Tartsafalvi Judith.)

I. Borbára 1667—1714
(agyagfalvi Sala Máthé, aki Apafi tisztje volt.)

III. István 1675—1760.
(Zágoni Rakhel
Székely oklevéltár 7. kötet 350. lap szerint visszatért a császár hüségéhez.)
(Folytatasa a masodik táblan.)

II. Judith
1702-ben kelt esketö levél szerint sz. 1677.
(dersi Veres István.)

Ilona
1702-ben kelt esketö levél szerint sz. 1667.
(szt.-mihályi Tarcsafalvi Ferencz.)

III. Judith
(1. tordátfalvi Fekete Mihály.
2. csikfalvi Bakó József.)

I. Kata
(kobátfalvi Miklós György.)

II. György 1690—1749.
(bágyi Zólya Mária,
a székely oklevéltár 7. köt. 350. lap szerint a császár hüségéhez visszatért, stacziónális komiszárius volt.)
(Folytatasa a harmadik táblán.)

V. Ferencz 1711—1789.
1669-ben kelt levél szerint komiszárius.
a) dobófalvi és bethfalvi Maróthi Anna.
b) martonosi Gálffy Ilona.)

I. Zsigmond 1694—1770.
a sz.-kereszturi unitár. gymn. felügyelő gondnoka.
(kobátfalvi Miklós Margit.)
(Folytatása a negyedik tablan.)

IV. Judith
(gagyi Pálffy Józsefné.)

I. Mihály
(ehedi B. Mari.)

II. József 1777—1846
Udvarhelyszék hites táblabirája, később árvaszéki biró, majd komiszárius.
(medeséri Jeddi Borbára.)

VI. Ferencz hites táblabiró † 1831.
a) medeséri Jeddi Julianna.
b) nagyváradi Pásztohy Klára.)

Második tábla.

III. István 1675—1760.
A székely oklevéltár 7-ik kötet 350. lap szerint a kuruczoktól visszatért a császár hüségéhez.
(Zágoni Rákhel.)

VI. Judith
1748-ban kelt osztálylevél szerint akkor osztoztak meg.
(szentléleki Pakot Sándor.)

I. Dénes sz. 1716.
1766. és 1778-ban is udvarhelyszéknek nótáriusa, Udvarhelykörí gondnok.
(mikházi Bakó Anna
† 1803.)
(Folytatása a tul oldalon.)

IV. István 1720—1800.
(dobófalvi Maróthi Mária.)

I. Benedek 1745—1822
commissarius.

III. Ilona
1748-ban kelt osztálylevél szerint osztoztak meg.
(torboszlói Bereczky Antal.)

III. Zsuzsa
(bágyi Baczó Mihály lakott Kénosban.)

Baczó Zsuzsa.
(szt.-gericzei Jakab Gergely.)

I. Dénes sz. 1716. (Ki az előző oldalon.)
1766. és 1778-ban is Udvarhelyszék nótáriusa udvarhelyköri gondnok.
(mikházi Bakó Anna † 1803.

III. Anna. (gagyi Pálffy Antal.)
I. Erzsébet (szombatfalvi Szombatfalvy Ferencz)
I. Elek † 1811. királybiró. (m.-andrásfalvi és gagyi Pálffy Anna.)
V. István Bordoson lakott és r. kath. lett. a Sántha Mária. b. Kereső Borbára később Miske Pálné.
II. Dénes sz. 1754. † 1827. Udvarhelyszék assessora.
II. Zsuzsa. (belényesi Nagy Zsigmond.)

I. Teréz.
II. Zsigmond.

IV. István.
II. Elek 1816—1881. Bordoson lakott, r. kath. lett. (Mártonffy Ágnes.)
I. Sándor Bordoson lakott.
I. Lázár Bordoson lakott.
II. Borbára. (Osváth Dániel.)

Albert tart. honvéd-huszár hadnagy, birtokos Havadtőn. (Antal Róza.)

II. Béla.
V. János.
I. Gábor
III. Zsigmond.

II. Elek lakott Felső-Benczéden, alkirálybiró 1791—1857.
IV. János Küsmödön lakott 1804—1857. hadnagy, híres erdélyi ellenzéki szónok, 1848-ban a nemzetgyülés elnöke, pénzügyi államtitkár.
IV. Anna (borosjenői Hegyessy Elek) 1770—1842.
III. Dénes 1798—1873. (borosjenői Hegyessy Zsuzsa 1811—1871.) Pálffy Elek és János Dénesnek hagyta vagyonát.
I. Antal veres csákós huszár őrnagy a Napoleoni franczia hadjáratban, lova a fejével a pipaszárát a torkába ütötte és ott a lovon szörnyet halt.

IV. Dénes sz. 1837. Udvarhelymegyei gazdasági egyesület elnöke, virilis vármegyei képviselő. A székelykereszturi gimnázium felügyelő-gondnoka, stb. stb. (1. Szilvásy Ida. 2. br. Bánffy Pepi.)

I. Jozefa sz. 1873. (szárhegyi gr. Lázár István Kolozsmegye alispánja.)
I. Mártha. (vargyasi Daniel Lajos.)
II. Mária sz. 1868. (losonczi br. Bánffy Kázmér.)

Harmadik tábla.

II György 1690—1749. az 1. táblán
A székely oklevéltár 7. kötet 350. lap szerint visszatért a kuruczoktól a császár hűségéhez, staczionális komiszárius.
(bágyi Zólya Mária.)

II. Mihály 1734—1830. (martonosi Gálffy Judith 1743—1827. udvarhelyköri gondnok.)
I. Sámuel 1737—1803. (martonosi Gálffy Teréz.)
II. Pál 1766-ban nősült Siménfalván.
I. Krisztina (Lukács András.)
V. Judith (abrudbányai Lénárt András.)

III. Pál.
I. Dániel.

Leány (bözödujfalvi Kovács Mózes.)

III. János 1769—1793. mint jogász halt meg Kolozsvárt.
I. László sz. 1773. † 1846. (tartsafalvi ifj. Pálffy Judith.)
I. Heléna (n.-ajtai Huszár Antal.)

I. Lajos hites táblabiró. (bözödujfalvi Kovács Borbára.)
I. Anna mint leány halt meg.
III. Mihály 1814—1873. (tarcsafalvi Pálffy Julianna) 1812—1873.
(Folytatása a tuloldalon.)

II. Anna (ifj. Pálffy János.)
I. Zsuzsanna sz. 1838. (révai Révai Dénes 1861-től 1868-ig árvabiró.)
III. György sz. 1847 (martonosi Gálffy Poli 1847—1873.)
II. Lajos 1826—1856. (mohai Szabó Jozefa.)

I. Aladár sz. 1876. kereskedelmi akadémiát végzett takarékpénztári tisztviselő Sz.-Udvarhelyt.
I. Nella.
I. Máriskó (Pálffy István.)
I. Julianna †

III. Mihály 1814—1873. (Ki az előző oldalon.)
(tarcsafalvi Pálffy Julianna)
1812—1873.

Mihály sz. 1843.
országos ügyvéd Marosvásárhelyt. A nyárád-szeredai és vidéki székely takarékpénztár és székely fővárosi takarékpénztár mint hitelszövetkezetnek alapitója és vezérigazgatója. Marostordamegyének 1888. és 1889. ben tiszti főügyészi helyettese, a marosi és görgényi ref. egyházmegyék volt jogtanácsosa, a „Közérdek“ czimü jogi, társadalmi, közigazgatási, közgazdasági hetilap felelős szerkesztője és tulajdonosa, az unitár. egyházi főtanács tagja.
(Lájber Zsuzsanna.)

VII. Ferencz sz. 1846. † 1897.
ügyvéd, később Udvarhelymegye tiszti főügyésze, virilis földbirtokos, a sz.-keresztúri egyházi kör kerületi felügyelő gondnoka.
(ábrahámfalvi Ugron Borbára.)

I. Károly sz. 1849.
Karlsruhéből visszatérve 1873. óta sz.-udvarhelyi főreáliskola tanára. Az unit. egyházi főtanácsnak tagja, virilis vármegyei és városi képviselő.

VIII. Ferencz
ügyvédjelölt.

I. Jenő
közigazg. gyakornok.

I. Béla. I. Zoltán II. László.

I. Jolán † II. Ilona.

I. Gyula sz. 1867,
Marostordamegye központi állatorvosa és hirlapiró.
(Páll Erzsébet.)

V. Mihály
sz. 1879. erdész.

I. Ákos sz. 1876.
kereskedelmi akadémiát végzett, a szeredai és vidéki székely takarékpénztár titkára.

I. Jenke
(csik.-sztmártoni Szabó Dénes.)

II. Gyula. sz. 1898. III. Miklós sz. 1899.

Negyedik tábla.

IV. Zsigmond az I. táblán
1748-tól 1766-ig Keresztur fiu szék nótáriusa, a székelykeresztúri unitárius gimnázium felügyelő gondnoka.
(kobátfalvi Miklós Margit.)
Házát Tarcsafalván 1730-ban épittette.

III. József 1736—1776.

Borbára.
(Árkosi N.)

I. Mózes.
1741—1819. udvarhelyszéki királybiró, a sz.-keresztúri gimnázium megalapitója és felügyelő gondnoka.
(Enyedi Klára.)

II. Kristóf.
1749—1809. 1785-ben Keresztur fiu szék nótáriusa
(gagyi Pálffy Judith † 1808.)

II. Sámuel
lakott Kobátfalván.
(medeséri Jeddi Borbára.)
(Folytatása az V-ik táblán.)

I. Eszter.
(s.-szt.-iványi id. Szentiványi Samu maroszéki dulló.)

Leány.
(sárdi Simén János.)

III. Zsuzsa 1788.
(demeterfalvi Osváth Zsigmond vármegyei főmérnök.)

VI. János 1790.
lakott Kobátfalván.

V. Zsigmond
lakott Maros-Szent-Királyon.

VII. Judith.
(tarcsafalvi Pálffy László.)
(Lásd a III-ik táblán.)

IV. Miklós.
(gagyi Miklós Margit.)

I. Ábel.
(gagyi Pálffy Klára 1784.

I. Gergely
kanczellista, gazdasággal foglalkozott † nőtlen.

I. Karolina 1893—1891.
(bölöni Bakó András.)

I. Venczel
(Fejér Anna)

II. Eszter sz. 1836. † 1889.
(a. bolgárfalvi Sebessy Ferencz
b. gagyi Pálffy Miklós.)

Ötödik tábla.

II. Sámuel a IV. táblán
Lakott Kobátfalván.
(medeséri Jeddy Borbára.)

II. Julianna
(szentléleki Pakot Sándor.)

III. Mária
(homoródalmási Mihály János udvarhelyszéki főkirálybiró, később Maros-Vásárhelyt táblabiró volt.)

II. Zsófia
(kadácsi Bartalis Ferencz.)

II. Gábor
sz. 1785.
Lakott Kobátfalván.
(Albert Kata.)
(Folytatása a túloldalon.)

III. Sámuel
Lakott Kobátfalván.
(Henter Klára.)

I. Dávid
sz. 1784. † 1852.
1836-ban udvarhelyszéki árvabiró.

V. Anna.

III. Borbára
(dályai Kandóné.)

III. Eszter
(kobátfalvi Nagy János.)

II. Gábor sz. 1785. (Ki az előző oldalon.)
Lakott Kobátfalván.
(Albert Kata.)

IV. József (Péterffy Mária.) | II. Sándor † 1874. (Pálffy Anna.) † 1878. | IV. Elek (Deák Eszter.) | II. Dávid (Nagy Julianna.) | IV. Zsuzsa (Pap Péter.) | IV. Mária (István György.)

V. Mária. IV. Samu. V. Eszter. V. Zsuzsa. I. Domokos.

I. Gergely. IV. Eszter. I. Márton.

V. Miklós (Boér Zsuzsa.) | V. Dénes sz. 1839. (Kovács Berta.) | VII. János (Vasass Klára.) | III. Gábor Korán meghalt. | II. Ábel Korán meghalt. | III. Sándor Kobátfalván lakik. | VI. Anna (Kozma Gergely.) | VII. Judith Meghalt. | IV. Biri (Bözödi János.) | I. Sára (Rákosi János.) | III. Juli (Váry Dénes.)

I. Dezső sz. 1871.
Mező-Szilváson,
Tartalékos honvéd hadnagy, gazdasági akadémiát végzett.

Hatodik tábla.

I. András az I. táblán
(Atzél Borbára.)

IV. András
(Ambrus Ilona.)

VI. Mihály
(patakfalvi Ferenczi Judith.)
1774. és 1775-ben ősi székely származását bizonyította.

VI. Zsigmond. III. György. IX. Ferencz.

III. Péter (székelykereszturi Lőrinczi Sára.) | IV. Sándor.

II. Mózes nőtlen halt meg. | IV. Julianna (tartsafalvi Pálffy Mihály.) (Lásd III. táblán, III. Mihálynál.) | VIII. János (Pálffy Fertulianna.) | VI. Eszter (Ütő Mózes.) | III. László. V. Elek. I. Béni. 1. leány. | 2. leány Lengyelfalvára ment férjhez

VI. Elek. IV. József.

VII. Zsigmond. V. Sámuel. VIII. István. IV. Ilona.

Hetedik tábla.[1]

I. Kristóf az I. táblán
1685-ben Péterlakán lakik egy esketŏ levél szerint.
(iszlói Iszlay Druzsiánna.)

V. József (Czirják Erzsébet.) | IX. István. | I. Ágnes (m.-péterlaki Körössy Ferencz.) | III. Kristóf. (buzaházi Jánosy Zsófia.) (Folytatása a túloldalon.) | II. Krisztina. (torboszlói Bereczky Antal.) | I. Terézia (a. Bereczky Ferencz. b. Szeredai Zsigmond.)

VI. József. (András Mária.) | X. Ferencz. (Biró Krisztina.)

VII. Eszter. (kövesdi Boér István tordamegyei viczispán.) | X. Ferencz (Andrássy Sára.) | VIII. Zsigmond. VII. József.

VI. Mária. (mezőbándi Kovács Ferencz.)

[1] A családi táblázatok hiteles okmányok alapján állíttattak össsze, melyek Pálffy Dénes és György tartsafalvi birtokosok magán levéltáraikban őriztetnek.

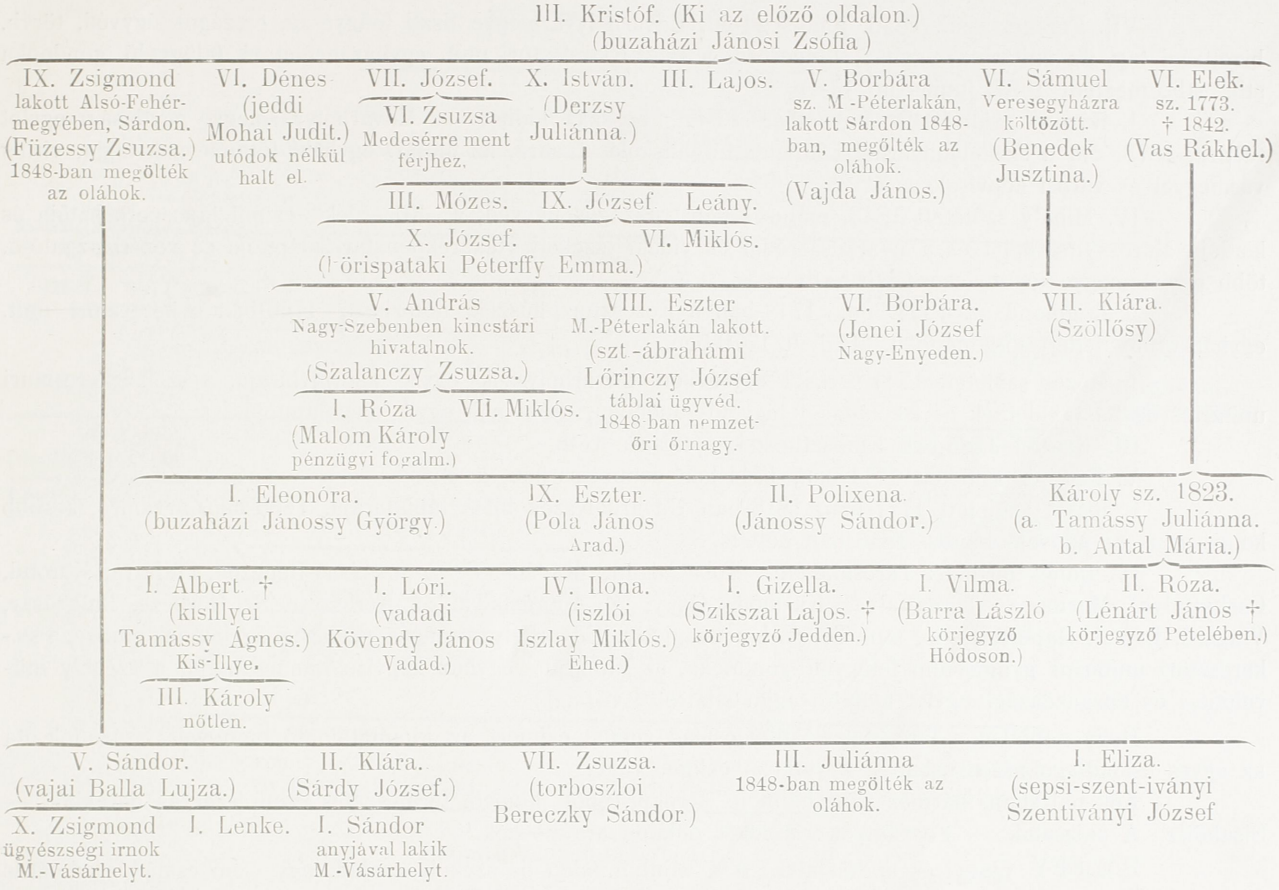

I. Kristóff ivadékai M.-Péterlakán telepedtek le — ma is ott élnek, de a tarcsafalvi előnevet használják.

A család kiválóbb tagjai:

III. Ferencz jótéteményeiről vált nevezetessé, ő váltotta volt meg 1662-ben Győrfi Pétert a tatárrabságból is.

II. András, ki 1630-ban született, II. Rákóczi György mellett Lengyelországban harczolt, tatárrabságba esett, a honnan többé vissza nem jött.

I. Elek 1792-ben Udvarhelyszék pénztárnoka, 1804-ben alkirálybiró. 1811. julius hó 26-án halt el.

II. Elek 1834-ben Udvarhelyszék alkirálybirája, mint ilyen 1848-ban börtönbe vettetett.

I. Antal mint huszárőrnagy lovának hátán halt meg.

IV. János született 1804. junius 10-én, 1848-ban képviselő, alsóházi alelnök és pénzügyi államtitkár. Több országgyülésen Udvarhelyszék követe és hires ellenzéki szónok. 1857. április 13-án halt meg, küsmödi birtokát az erdélyi muzeumnak hagyta.

Albert a bordosi ágból, ez azonban bordosi birtokát eladván, Havadtőre költözött. Tartalékos huszár-hadnagy.

IV. István született 1720-ban, Udvarhelyszék hites táblabirája és 1765-ben Udvarhelyszék pénztárnoka.

I. Benedek született 1745-ben, Udvarhelyszék commissarius árvabirája.

III. Ferencz, kiterjedt birtokai voltak, tekintélyes és a fejedelem legbensőbb embere volt.

I. Lajos sz. 1798-ban, Udvarhelyszék hites táblabirája.

III. György született 1847. április 6-án, törvényhatósági bizottsági tag, m. kir. áll. anyakönyvvezető, nejével: martonosi Gálffy Polixenával 1897-ben Magyarország ezeréves fennállásának emlékére a tarcsafalvi templom ujitására alapitványt tettek; utóbbi képviselé 1873-ik évben a bécsi világkiállitáson a székely asszonyokat.

VII. Ferencz szül. 1846. junius 24-én, Udvarhelyvármegye tiszti főügyésze, országos ügyvéd, törvh. bizottsági tag, az unitárius egyház tanácsosa, a székelykereszturi unit. egyházkerületnek felügyelő gondnoka stb., stb., meghalt 1897. junius hó 15-én.

I. Károly szül. 1849. november 11-én, hosszas időn át az Udvarhelyvármegye gazdasági egylet titkára, 1873. óta a székelyudvarhelyi állami főreáliskola tanára, az unitár. egyházi főtanácsnak tagja, virilis vármegyei és városi képviselő.

IV. Mihály született 1843. május 15-én, országos ügyvéd, a „Közérdek“ czimü lap szerkesztője és kiadója Maros-Vásárhelyt és a nyárádszeredai és vidéki székely takarékpénztár alapitója és vezérigazgatója, több egyházmegye jogtanácsosa stb., stb.

II Zsigmond sz. 1694-ben, 1748-ban a Keresztur fiuszék nótáriusa, 1766-ban a kereszturi unit. egyházkerület felügyelő-gondnoka. Meghalt 1770-ben.

I. Mózes született 1741 ben, 1791. évben Udvarhelyszék egyik alkirálybirája, a székelykereszturi unitárius egyházkerületnek és iskolának felügyelő-gondnoka, utóbbinak egyik megalapitója.

III. Kristóff 1785-ben Kereszturszék nótáriusa volt.

V. Ferencz született 1711-ben, 1744-ben commissarius.

I. József született 1777-ben, 1818-ban Udvarhelyszék hites táblabirája, 1836-ban árvabiró, később komissarius és adóvető biztos. 1846-ban halt el.

IV. Dénes birtokos Tarcsafalván, Kobátfalván, Kadács, Felső- és Alsó-Benczéd, Pálfalva, Korond, Csehétfalva, Martonos, Tordátfalva, Küsmöd, Gagy, M.-Andrásfalva, Sz.-Keresztur, Szt-Gerlicze, Balavásár, Vingárd, Lapád, Haperton stb, stb. Törvh. bizottsági tag, Udvarhelyvármegye gazdasági egyletének elnöke, a sz.-kereszturi unitárius gymnasium felügyelő-gondnoka, az unitárius egyház képviselőtanács tagja, a székely müvelődési és közgazdasági egylet alapitó tagja. stb., stb.

Hogy kapott-e a tarcsafalvi Pálffy család valaha czimert, az kipuhatolható nem volt. Századok óta az egyes családtagoknál ususban a következő czimer vala:

Kék paizsban, hármas zöld halmon kerékpricsből kinövő, természetes szinü szarvas derékből. — Sisakdisz: A paizsalak. — Foszlányok: Mindkét oldalon arany—kék.[1]

PÁLFFY (gagyi és andrásfalvi.) * ○ Mint minden ős székely család, ugy ezen család eredetét is homály fedi: „Dr Szabó Károly székely oklevéltár“ III. kötetében a „Pálffy“-családot már 1478. évből emliti, mely évben fiatfalvi Pálffy János leánya Ilona, timafalvi Tatár Mihályné; ez valószinüleg egyik elődje az összes Pálffyaknak, kik már akkoriban szereplő egyének valának; Fiatfalván prima ocupatió birtokban lehettek, — innen telepedtek Gagyba s egyik ága Andrásfalvára és igy tovább.

Magam is azt hiszem, miszerint a tarcsafalvi Pálffy-család a gagyi Pálffy-családdal egy törzsből indult ki, lehetséges azonban, miután az egyik család tagjai a másiknak tagjaival oly gyakran jöttek házassági összeköttetésbe s ez által a gagyi és tarcsafalvi Pálffy birtok is egy-egy helyt egybe olvadt, hogy ebből következtettek mások velemmel együtt e családok közös törzsére. Utóbbi feltevés mellett szól a különböző czimerek használata; ugyanis a tarcsafalvi Pálffy-család egyes tagjai által használt czimer az erdődi és vöröskői Pálffy család czimerével egy és ugyanaz, a mi ismét arra enged következtetni, miszerint e család Magyarországból származhatott s házasság folytán az akkoron már nagy szerepet játszó és „primor“ (mágnási osztályhoz tartozó) gagyi Pálffyakkal egybe olvadt oly annyira, hogy hitelesen a két család eredetét külön-külön megállapitani nem lehet.

A gagyi Pálffy-család tagjai által használt czimerben pedig, egy buzogányt tartó, könyökben meggörbült pánczélos kar látható.[2]

1478-tól 1589. május hó 10-ig nincsenek adataink, ekkor nyer andrásfalvi Pálffy András az andrásfalvi és szt-ábrahámi székely birtokaira nemességet. 1610. január 31-én pedig andrásfalvi Pálffy János és Dániel, valamint ezek mindkétnemü örökösei.

1609-ben gagyi Pálffy Ferencz[3] donátiót kér Bethlen Gábortól gagyi, tordátfalvi és benczédi birtokaira. Utóbbi Pálffy Ferencztől jő le a gagyi ág, mint következik:

---

[1] Ugyanezen czimert hozza a vargyasi Daniel album, a Szente-családnál talált mult századbeli okmány és a Cseörgheö-féle Vappenbuch.

[2] Gagyi Pálffy Miklós kereszturfőszéki hites nótárius pecséte, ezzel hitelesitette esküjét. Gagyi Pálffy Zsigmondnak az 1838-ik hüségi esküokmányán szintén e czimer látható.

[3] 1614. évi Lustr. könyvben is előfordul. Lásd Udvh. M. L.

Első tábla.

András

Ferencz[1]
donatiot kér gagyi, tordátfalvi és benczédi birtokaira. 1609-ben.
(Barcsay Kata.)

István. | Miklós 1676. Udvarh. alkirálybirája. | András 1651. alkirálybiró, csak leányai maradtak.

István (József. Zsigmond.) | Ferencz magtalan. | Mihály[2] 1697. (patakfalvi Ferenczi Judith.) | Miklós[2] alkirálybiró. (János. Lajos.) | Pál.

Mihály 1744. | Zsigmond 1744. | Ilona 1744. (p. Horváth Ferencz.) | Pál. | Zsigmond. | Judith (tartsafalvi Pálffy Kristóf.)

Dénes[3] (m.-Gálffy Borbára.) (László.[3] Mózes.[3] Samu.[3]) | János.[3] | Elek.[3] | András (József. (tartsafalvi Pálffy Judith.)) | Antal 1817. | Péter 1817. | Zsigmond[3] 1816. Udvh. törvényszéki ülnök, (alsócsernátoni Damokos Anna.)
(Folytatása a második táblán.)

Zsigmond
(martonosi Gálffy Zsuzsa.)

István † 1843.
kir. táblai gyakornok.

Mihály
birtokos, 1848/49-ben dulló és székbiró.
(Jánosi Mária.)

Berta
(k.-borosnyói Tompa László
nyug. megyei aljegyző.)

Miklós sz. 1838.
birtokos Gagyban.
(tartsafalvi Pálffy Eszter.)

Rachel
(cs.-mádéfalvi Zöld Ádám.)

Mihály
(ádámosi Végh Julia.)

Manó †

Második tábla.

Zsigmond
Udvarhelyszéki törvényszéki ülnök.
(alsócsernátoni Damokos Anna.)

Antal 1788.
(a. Gálfalvi Judith.
b. tartsafalvi Pálffy Anna.)

Mária 1788.
(kénosi Sándor Mózes.)

Julia özv. 1788.
(vargyasi Daniel Ferencz.)

a) Antal sz. 1770.
őrnagy.
(ábr. Ugron Anna.)

a) Anna sz. 1772.
(tartsafalvi Pálffy Elek.)

a) Péter sz. 1774.
(Folytatása a harmadik táblán.)

b. Zsigmond. †

b. Teréz.
(kökösi Kökösi Zsigmond.)

Póli †
(balázsfalvi Cserényi József.)

Domokos
1849-ben honvéd őrnagy, hunyadmegyei szolgabiró.
(naláczi Naláczy Borbára.)

Nina.
(sepsiszentgyörgyi Daczó Gergely.)

Domokos.

Berta
(s.-szentgyörgyi Daczó János.)

Róza.
(ponori Ponori Sándor.)

Mária.
(a. léczfalvi Gyárfás György
b. s.-szentgyörgyi Daczó Gergely.)

Harmadik tábla.

Péter sz. 1774.

Károly.
Széplakon halt el.

Sándor.
(Böjthe N.)

Róza.
(Somodi Ferencz.)

Teréz.
(kaáli Nagy Sándor
Küsmödön.)

Julia.
(Szántó N.)

János
Toroczkón ny. rector és bankigazgató.

Ilona
Csikba ment férjhez.

N.

[1] 1614. évi Lustr. K. Udh. M. L. és 1634. évi fejedl. oklevéltár. Udvh. M. L. 1634/XVII. Csomag.

[2] 1712. évi Lustr. K. Udvh. M. L.

[3] Mindannyian előfordulnak az 1806. évi Lust. K. Udvh. M. L. Tartsafalvi Pálffy György birtokában lévő 1817-ben kelt osztály levél alapján összeállítva.

Az e táblán látható gagyi Pálffy András, István és Miklós adományul kapják az ozdfalvi nemesi udvarházat és bikafalvi, égei, recsenyédi és farkaslaki birtokrészeket, Székely-Udvarhelyen egy nemesi házat bizonyos bögözi birtokföldekkel, 1654. február hó 1-én. Továbbá gagyi Pálffy István megveszi Felvinczi János és Rádai Zsófia birtokokát Kadácsban, Kobátfalván, Siménfalván, Szt-Miklóson és Rugonfalván 1664. márczius 21-ikén. 1669. évi deczember 3-án végrendeletileg feleségének és testvéreinek hagyta ezeket.

Az andrásfalvi ág a II. táblán Antallal kezdődik, ki az I. táblán kitüntetett István, az András fiának lehetett fia.

PÁLHEGYI (vágási.) † 1614-ben Pálhegyi György lustrál,[1] ivadékai nincsenek.

PALKÓ (nagysolymosi) Régi székely család, közülök 1614. évben Palkó András fordul elő;[1] 1712-ben pedig Palkó Istvánról tesz a lustrális könyv említést.[1] E család ma is él Nagy-Solymoson és pedig Gábor és gyermekei ott laknak.

PÁLOSY (székelyudvarhelyi.) * † 1631. november hó 2-án Rákóczi György fejedelemtől nyertek Pálosy Mihály, Pap István és Elekes Péter közös czimeres nemes levelet;[2] ámbár arra a Pálosy családnak szüksége nem volt, mert fenti János apja Pálosy János mint a szék főnótáriusa már 1614-ben is a primor rendhez tartozott s mint ilyen lustrál.[1]

Czimerök: A dersi Elekes-családdal egy.

PANITHY (nagysolymosi.) Egyszerü pixidarius család, de egyike a legrégibbeknek Nagy-Solymoson. Panithy János már 1587-ben mint nagysolymosi nemes birtokos említtetik, ennek fia lehetett azon Panithy János, ki 1614-ben lustrál.[1] Az említettnek ivadékai jelenleg is élnek, de leszármazásukat csak töredékben birjuk, u. m.:

György
(Keoteo Judit.)

István (Szentgyörgyi Zsuzsa.)					György (Marosi Mária.)
István.	Ágnes	Zsuzsa.	Eszter.	Julia.	Dénes.
Gábor.	Ágnes.	Julia.			

PAP (máréfalvi.) A dersi Elekes-családdal nyert közös nemesi evelet. Máréfalván Pap Lőrincz és János élnek. Ide tartozik Pap Domokos főmérnök is Csik-Szeredában. 1712-ben már Máréfalván birtokosok.[1]

PAP (száldobosi.) Papp János 1796-ban Budán hat nyelven beszélgetéseket adott ki.[3] A család Száldoboson még a XVIII-ik században kihalt.

PAPP (székelyudvarhelyi.) Papp János nemessége 1845. évben hirdettetett ki Temesvármegyében.[4] Ismeretlen.

PAP (nagysolymosi.) 1674-ben nyert nemeslevelet; története ismeretlen.[5]

PÁSZTOR (kissolymosi.) Nemessége az ősi székely jogon alapszik, 1614-ben Pásztor Miklós lusrál[1] Kis-Solymoson, de utóbbi helyen kihalt.

Egyik ága e családnak a „Miklós“ nevet vette fel s ezt használja ma is, ide tartozik Miklós Sándor kányádi birtokos és gőzmalomtulajdonos; leszármazási táblázata a következő:

Pásztor Miklós
Ez származott K.-Solymosról Kányádra.

Pásztor Miklós (Gábor Anna Vargyasról)		István sz. 1808. (Jakab Zsuzsa.)
		Csak leánygyermekei vannak.
Miklós János sz. 1824. (kányádi Derzsi Julia.) (Folytatása a túloldalon.)	Borbára (bögözi Bán Lajos.)	

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemes levél a dersi Elekes család birtokában.
[3] Nagy Iván. „M. Cs.“
[4] „Temesvármegye nemes családjai.“ Irta: Lendvay M.
[5] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

Miklós János. (Ki az előző oldalon.)
sz 1824.
(kányádi Derzsi Julia.)

János sz. 1852. (kányádi Jakab Lidia.)	Anna. (Szabó István.)	Sándor sz. 1857. birtokos.	Lajos (Dombi Julia.) Erzsi	Lina. (Kiss Lajos.)	Mária. (Székely Lajos.)	Julia. (Kolésa István.)	Domokos. birtokos Kányádon.

István.	Sándor.	János.	Róza.	Marczella.

PATAKFALVI (énlaki.) E család még a XVI-ik században két ágra szakadt, az egyik Bethfalvára költözött, hol csakhamar ki is halt; — a másik Sz.-Kereszturon telepedett le, ebből Patakfalvi Mózes és fia Mózes, továbbá Patakfalvi Mihály ma is élnek.

1505-ben Patakfalvi Kelemem székbiró, Patakfalvi Péter gyorsaságosnak neveztetik az udvarhelyi constitutióban.[1]

1614-ben Énlakán Patakfalvi Péter és János; Bethfalván Patakfalvi, János mint primipilusok lustrálnak[2]. A bethfalvi ág 1607-ben nyert nemes levelet.[3]

PATAKI (sárospataki.) Azon Pataki család sarja volt Sz.-Kereszturt birtokos, melynek neve azelőtt Bojsza vala és a kisküllőmegyei Sárospatakáról származott.

1806-ban ifju Pataki László mint a kereszturi járás másod hadnagya lustrál.[2] Ivadékai nem maradtak, birtokuk először a Henter-családra s erről vásár u'ján a Pap-családra szállott.

PÁSINT (magyarzsákodi). Eredete, mint a többi székely családoké ismeretlen. Nemessége az 1700., 1712. és 1741. évi lustra könyvekben[2] van igazolva, melyek mindegyikében mint primipilus fordul elő.

Több ágazatban él, egyik M.-Zsákodon, ez földbirtokának jövedelméből tartja fenn magát, a másik N.-Solymosra költözött, ennek tagjai elszórtan élnek az ország különböző részeiben; ezen ág családi táblázata a következő:

János 1685-ben
István 1750.

János.	Mihály. (Kedei N.)	András. (magyarzsákodi Hegedüs Mária.)		György † 1784. (Palatka N.)	
		György † 1819.		Pál.	József.
	András. Péter.	Mihály sz. 1800. †1873. n.-solymosi birtokos (szt-erzsébeti Szakács Sára.)			
György. †	Mihály sz. 1840. (a. Vas Mária. b. sófalvi Engi Julia.)	András sz. 1827. † 1873.		János.	József. †

a. Mózes.	b. Mihály sz. 1867. p. ü. miniszteri számtiszt.	b. József sz. 1869. (Koncz Mária.) József.	b. Dénes sz. 1880.

PÉCHI (szenterzsébeti.) * † E család eredetével történészeink sem tudtak tisztába jönni, némelyek Péchi Simont, a kivel e család szereplése kezdődik, egy pécsi származásu pesti varga vagy szüs fiának mondják,[4] mig mások őt a péch-ujfalusi gróf, illetőleg nemes családból származottnak vélik.

Itt utalnom kell „Nagy Iván“ Magy. családjai czimü mü IX. kötet 176—189. oldalaikra, hol a péch-ujfalusi Péchi család eredete elég hüen ecsetelve van.

Péchi Simon az 1614. évi összeirásban mint primor lustrál; mint a szombatosságért küzdő vezérfiu 1638-ban a dézsi országgyülésen, hirdetett hitvallását, a bevett vallások közé soroztatni óhajtotta, a miért nagysolymosi, bözödi, m.-hidegkuti, m.-zsákodi, andrásfalvi, o.-hidegkuti, pipei, o.-zsákodi birtokait confiskálták, kegyelmet vesztett, a kővári várba záratott, onnan kezességre kibocsátva, szenterzsébeti jószágát vissza-

[1] Kállay Sz. Nemz.
[2] Udvh. M. L.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[4] Lehoczky Stemat. II. 301.

kapván, oda belebbeztetett ugy, hogy e falu határát elhagynia nem volt szabad s itt volt Bethlen Gábor haláláig. Rákóczi alatt ujból szerepelni kezdett, jószágait visszanyerte, de szombatosságáért ujra notáztatván, másodszor is szenterzsébetre belebbeztetett s ezen 75 jobbágyos kis birtokában a zsidó bibliát magyarra, forditva halt el. Eösi Tamás Péchit fiának fogadván, (fejedelmi concessióval) Eösi minden javai Péchire szálltak s midőn Kornis Farkas leányát nőül vette, annyira a fejedelem kegyébe esett s nagy tudománya által oly tekintélyt nyert, hogy a fejedelem kora legnevezetesebb diplomájává lett. Ő és neje is Szent-Erzsébeten haltak el.

E család birtokai örökösödés folytán a Gyulay-családra s róluk a báró Kemény-családra szállottak.

Családi táblázatuk töredékben a következő:

Péchi Simon 1638.
Az ország cancellárja.
(gr. Kornis Judith)

Erzsébet	Margit	Judith
(gróf Haller Péter.)	(gr. Gyulay István.) Udvhsz. főkir. birája.	1641. szept. 16-án halt el Medgyesfalván. (Angyalosi István.)

PENTE (ujszékelyi.) † Kihalt.

PÉTER (bikafalvi.) E család Rákóczi Györgytől nyer nemes levelet; nemességét azonban 1768-ban Mária Terézia is megerősitette.[1]

Leszármazási táblájuk a következő:

Mihály 1722-ben él.
János
nemességét 1768-ban Mária Terézia erősiti meg.
(Péter Judit.)
János 1795.
(N. Zsuzsa.)
János 1805.
(Kolumbán Judit.)

József	Rebeka †	István sz 1824 (Lukács Julia.)	Julia †
nőtlen.			

Ida	János	Ferencz
(Lukács Mózes.)	nőtlen.	(Bálint Julia.)
		József.

PÉTER (k.-oláhfalvi.) 1589. október 23-án Báthori Zsigmond alsó-oláhfalvi előnévvel elismeri e család primipilatusát.[2] 1724-ben Péter György nemességét Károly király erősiti meg.[2] Ennek ivadékai közül Péter Mihály Oláhfalva taxalis nemes helység részéről követ az 1810. évi erdélyi országgyülésen. Ugyancsak Mihály és Sándor 1846-ban azon nemes helység tanácsosai. Kihaló félben van.

PÉTERFI (medeséri.) Ezen családról egy 1592. évben kelt okmányban Báthori Zsigmond tesz említést.[3] 1614-ben Péterfi Ferencz lustrál.[4] Története ismeretlen.

PÉTERFI (gagyi.) † Előkelő székely család volt, melyből János és Mihály az 1614. évi lustrális könyvben fordulnak elő,[4] előbbi egy 1640. augusztus hó 14-én, utóbbi egy 1638. február hó 2-án kelt fejedelmi oklevélben emlittetnek.[3] Kihalt.

PÉTERFI (kőrispataki.) 1614-ben Péterfi András és 1712-ben Péterfi Mihály mint „nobilis"-ek emlittetnek.[4] E családból jelenleg Sándor és Elek élnek Kőrispatakon.

PÉTERFFI (mogyorósi.) 1591-ben nyert nemességet;[5] története ismeretlen.

---

[1] Eredeti okmány Péter József birtokában Bikafalván.
[2] Eredeti okmányok Oláhfalu körjegyzői irodájában.
[3] Udvh. M. L. XVII. csomag. Fejd. okit.
[4] Udvh. M. L.
[5] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

PETKI (dersi és királyhalmi.) * ○ † Ezen szép multu család nevét Felső-Fejérvármegyében a pálosi járásban fekvő Petek helységről vehette. Udvarhelyszéken is fényesen szereplő család volt, nemcsak politikai, de egyházi és culturális működésük is szép emlékeket hagyának az utókornak, — harangok és kőbevésett feliratok kegyelettel őrzik ténykedésüket.

A dersi ág Mihálylyal kezdődik, ez „királyhalmi“ előnevét teljesen elhagyta s ivadékaival együtt a „dersi“ előnevet használták.

Genealogusaink előtt Petki János a dersi ág legkiválóbb tagja származása eddig ismeretlen volt, csak nemrég került elő Dersben Petki Mihály érdekes sirköve; a teljes épségben megtartott felirat folytán az eddig megjelent összes családfáktól el kellett térjek. Eljárásomat a következő latinból magyarra forditott kővéset igazolja: „Itt fekszik e rideg sirhant alatt Petki Mihály . . . Krisztus után ezerötszáznyolczvankét év körül folyt élete . . . Első gyermeke: „János“, második: „Ferencz“, aztán leányai: „Judith, Anna, Margit.“[1]

Petki Mihály volt tehát atyja a hires Petki Jánosnak, mindketten a dersi temetőben pihennek.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

Domokos 1499.

Gábor 1564.
csiki főkapitány a székelység generálisa,

Antal.

Bálint 1541. (Harinai Zsófia.) — Tamás, tamásfalvi leány. — György (Domokos Margit.)

Kata (Cseffey Benedek.) Az 1581-ben kapott adománylevél igazolása szerint. Lásd Kállai Sz. N.

István 1584. Adománylevelet kap jásdfalvi birtokáról Udvarhelyszékben 1584. január 4-én. (Sarmasághy Anna de ead.)

Mihály. (Folytatása a második táblán.)

Kata (Székely Boldizsár.)

Erzsébet: a) szt.-demeteri Balási Mihály. b) szt.-annai Tóth Mihály. c) nováji Szentpáli János. d) n.-ercsei Tholdalagi Mihály.

Pál.

Ferencz.

István.

Farkas, főkancellárius Báthori Kristóf alatt. (szárhegyi Lázár Erzsi.)

Farkas (Borsovai Erzsi.)

István, csiki főkapitány 1663. (teremi Sükösd Erzsébet.)

Anna (csicsókereszturi Torma János.)

Erzsébet: a) borsai Nagy Tamás b) Telekesi Pál de ad.)

Kata (szárhegyi Lázár István.)

Judith (alsócsernátoni Damokos János.)

Borbára (s.-szt.-iványi Henter Benedek.)

István †

János (gróf Haller Krisztina.)

Dávid gróf, kamarás, Kolozsvármegye főspánja 1690. (gróf Zichy Sára.)

Sára (br. Toroczkai János.)

Teréz (br. Bálintitt György.)

Éva. †

Anna (gróf Kornis Antal.)

Róza (gr. Mikes István.)

István (gróf Kálnoki Judith.)

Borbára: a) br. Henter Dávid.) b) ürmösi Maurer Sámuel.

József (báró Kemény Anna.)

Klára †

Mária: a) báró Bálintitt György. b) maksai Máriaffi Dávid.

Antonia: a) báró Bánffi József. b) freudensteini Gremp Frigyes.)

Második tábla.

Mihály. (Ki az első táblán.)
1582. körül él, igazolja a sirkő Dersben.

János † 1612-ben, Udvarhelyszék főkirálybirája. 1605—1607. (gróf Kornis Kata.)

Ferencz, 1601-ben Doboka főispánja, 1633-ban nottáztatván.

Judith.

Anna.

Margit.

Ferencz.

Zsuzsa (Pávai Péter.) 1602—1643.

Borbára (ifj. Apaffi György.) 1632—1641.

[1] Sirkő a derzsi unitár. templom bejáratánál.

Kiválóbb és nálunk szerepelt tagjai közül:

Petki Gábor 1564-ben csiki főkapitány, az egész székelység generálisa.[1]

Petki István adománylevelet kap jásdfalvi birtokáról Udvarhelyszéken 1584. január 4-én.[1]

Petki Ferencz 1601-ben Doboka főispánja, Székely Mózessel Törökországba vándorolt, mert a fejérvári gyülésben 1633-ban mindketten számkivettettek.[1]

Petki János Bécsbe és Lengyelországba járt mint követ, ez nyerte meg a székelyeket Bocskai részére; az erdélyi hadak főgenerálisa Gyulaffi László 1605-ben, midőn Baczonban megbetegedvén, maga helyett a székelye kgenerálisának őt nevezte ki; reá bizván a seregek vezényletét. Később Rácz György vezérét verte meg Segesvárnál — ki azután boszuból Dersre tört és ott Petki kastélyát és a falu templomát feldulta — de Petki ujólag csúfosan megverte őket s a templomot kiujittatta. Később Bethlen Gábor által is, mivel az ő elleni ügybe sodortatván, nottáztatott.[2]

Petki István Csik, Gyergyó és Kászon főkapitánya, Bethlen Gábor főudvarmestere Morvaországban lövetett agyon.[1]

Petki Farkas Udvarhelyszék tekintélyes főembere, Báthori Kristóf főkancellárja, 1576—1580i-g sebesi és lugosi bán. Rákóczitól liber baronatust nyer, „királyhalmi praedikatumát" dersire változtatta s azt utódai is megtartották. Dersben lakott.[1]

Petki István a két Rákóczi alatt tanácsos ur, csiki főkapitány, később Béldi Pállal helytartó. Petki Istvánt Ali pasa a fejedelemséggel kinálta meg, de ez nem fogadta el.[1]

Petki Dávid kamarás ur, Kolozsvármegye főispánja, kit Lipót király gróffá tett. Ez Petki János fia volt. Dersi jószágai a Szalánczíakra mentek át leányágon.

A Petki birtok egy részébe a Bethlenek jöttek, az 1712. évi lustrakönyvben Bethlen László és Erzsébet van felvéve Dersben, kuriájokat ma a közbirtokosság birja.

Czimerök: Kék mezőben királyi koronán nyugvó Pellikán, körülötte lévő fiait melléből kiomló vérével táplálja.[3]

PETŐ (hermányi.) Már a XVI-ik században népes család volt. 1614-ben Peteo Gáspár, Boldizsár és Márton lustrálnak.[4] Ezeknek ivadékai Hermányban ma is élnek, névszerint Pető Rudolf, Pető Lajos, Pető János, Pető Gergely, Pető István, Pető Mózes, Pető Ferencz és ezek gyermekei.

E családhoz tartozott néhai Pető Mózes hermányi lelkész is.

PILDNER (steinburgi.) E család Mária Terézia királynőtől nyert 1747. április 10-én czimeres nemes levelet.[5]

Előkelő szász család, egyik része azonban a magyar családok minden kellékét felvette.

Ősi fészkök „Kőhalom", hol a királybiró és polgármesterség mint egy örökös főispánságuk látszott lenni.

Kiterjedt család, tekintve azonban, hogy müvem Udvarhelymegyét érdeklő lévén, csak az itt szerepelt tagokat és az azokat közvetlenül érdeklő adatókat ölelhettem fel, a leszármazási táblán is az oldalágakat el kellett ejtenem.

E családból Steinburg Ottó telepedett meg ezelőtt 34 évvel Székely-Udvarhelyt, ki jelenleg a megyei takarékpénztár igazgatója.

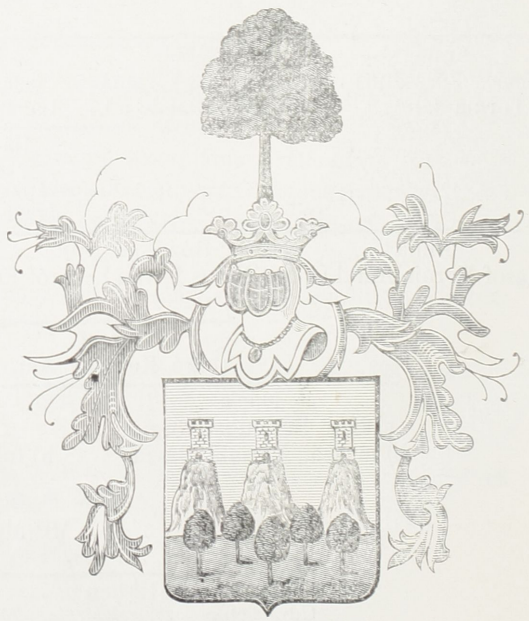

Czimerök: Kék paizsban, zöld mezőn öt terebélyes fa, a zöld mező hátterében három szikla egy-egy erőddel. Sisakdisz: Egy terebélyes zöld fa. Foszlányok: Ezüst—veres, ezüst—kék.

Leszármazásuk a következő:

---

[1] Kállay Sz. Nemz.

[2] Orbán Balázs székf. l.

[3] Ezen czimer van a sirkőre is vésve, melyet Dersben találtak s a XVI-ik századból való.

[4] Udvh. M. L.

[5] Eredeti nemes levél Steinburg Ottó birtokában Sz.-Udvarhelyt.

Steinburgi Pildner Ephrain 1747.
Kőhalom polgármestere.
(a Helwig Eszter
b) Melas Amalia.)

Mihály
királybiró.
(Fraiter Regina)

M. K. Károly
Kőhalom polgármestere.
(Mätz Regina.)

Móricz
polgármester.
(Eitel Lujza.)

Móricz, gymn. tanár Segesvár. — Gyula, cs. és kir. l. oszt. főtörzsorvos Zágráb. — Frigyes, gyógyszerész Fogaras. — Ottó, takarékpénzt. igazgató. — Károly, kir. járásbiró Szt.-Ágotha. — Albert. †

Irén (Gonda Jenő p. ü. fogalmazó.) — Ottó. † — Jozefa — Berta. (Suszter János m. kir. posta- és távirda épitész.) — Ottó. gépészmérnök. — Victorin. (Becsek Aladár.)

PIPEI (bözödujfalvi.) † Az 1614. évi összeirásban Pipei Máté fordul elő.[1] E család kihalt.

PIROS (malomfalvi.) Régi székely család; az 1614. évi conscriptioban Piros Albert, Piros István, Piros Péter és Piros Menyhértné vannak mint primipilusok felvéve.[1]

Piros Miklós de Malomfalva 1628. november havában a malomfalvi nemes Székely János és Pálfalván lakó Nagy (alias Beke) Gergely közti jobbágyperben jár el.[2]

Fentieknek leszármazói: Piros Ferencz, Piros Lőrincz, Piros Tamás, Piros János, Piros Sándor és Piros Mózes Malomfalván birtokosok.

PÓCS (h.-almási.) Pócs György nyer 1655-ben julius 6-án Rákóczi Györgytől nemes levelet.[3] Története ismeretlen.

PÓKA (siménfalvi.) 1614-ben Póka Mátyás Siménfalvának birája és birtokosa.[1] Ivadékai nem maradtak.

POLYÁKFALVI Polyákfalvi Péter 1505-ben székbiró Udvarhelyen.[4] Egyéb adatunk e családról nincsen.

PORKALÁB (városfalvi.) † E családból 1614-ben Porkaláb András mint primipilus lustrál.[1] Kihalt.

PORONDI (ujszékelyi.) † Eredete ismeretlen; az 1712. évi összeirásban fordul elő.[1] Kihalt.

PÓSA (atyhai.) 1602-ben Pósa János esküszik fel a császár és király hüségére.[5]
1614-ben Pósa Mihály lustrál.[1]

PRIBÉK (telekfalvi.) Szóhagyomány szerint azon Pribék családból származna, a melyből István való volt, ki 1575-ben Balassa Bálinttal Erdélybe indult Békés Gáspár segélyére, a midőn Kornis Gáspár huszti kapitány által megtámadtatott.

1614-ben Telekfalván Pribék András és István vannak felvéve.[1]

Pribék Ferencz 1663-beli czimeres pecsétje a sz.kereszturi unitár. gymnasium levéltárában.

E családnak egy ágával 1712-ben Dályában is találkozunk, de ez kihalt.

PÜNKÖSTI (uzoni.) E család Háromszékből származik. Uzoni Pünkösti Pál nyert 1650. április hó 6-án Rákóczi Györgytől czimeres nemes levelet.[6]

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Udvh. M. L. 1628/XVII. csomag fejedl. okl.
[3] Eredeti nemes levél Barra Lajos körjegyzőőrizetében H.-Almáson.
[4] Kállay Sz. N. 278.
[5] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[6] Eredeti nemes levél Orsz. levéltárban. Lásd kir. könyvek 173—175. lapjain.

1800. körül h.-karácsonfalvi Dimén József veszi nőül Pünkösti Zsuzsát. A Dimén-család Józseffel fiágon kihalván, birtokaikat Pünkösti Zsuzsa, özvegy Diménné halála után Pünkösti József gyermekei váltották ki, 1844-ben Pál és Mózes vették birtokukba.

Leszármazási táblájok a következő:

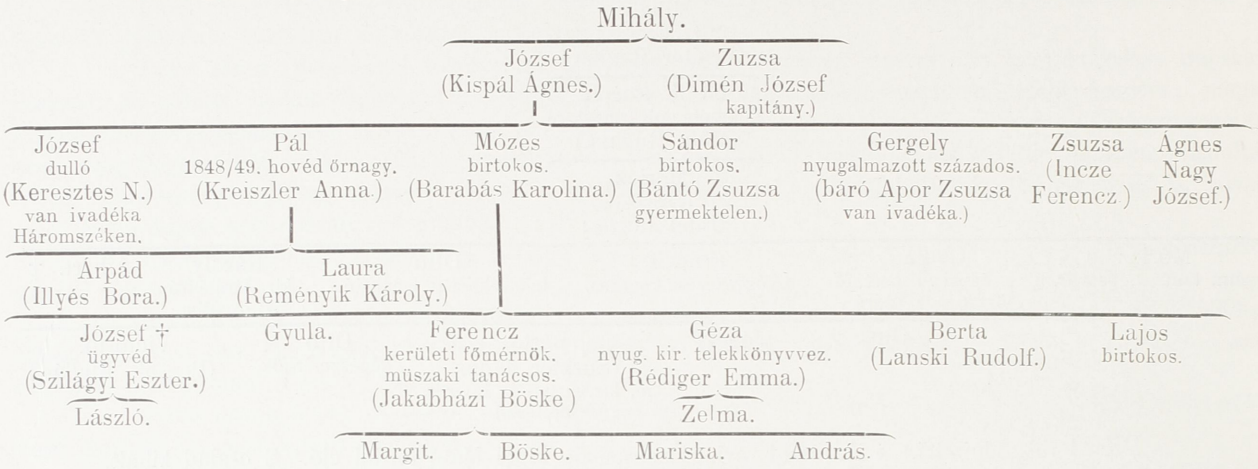

A h.-karácsonfalvi ágból meg kell említenem Pünkösti Pált, kit 1848/49-ben mint honvéd őrnagyot a németek Radnótnál elfogtak és Szebenbe hurczoltak, fogságából azonban hamar kiszabadult. Továbbá Gergelyt, ki szintén 1848/49-ben a héjasfalvi ütközetben Bem-apó közvetlen közelében harczolt és később mint nyug. százados halt meg.

A ma élők közül Ferencz kerületi főmérnök Debreczenben.

A Háromszéken tartózkodó ágakról majd az e vármegyei nemes családokról kiadandó müben óhajtok irni — ez okból azokra ez idő szerint nem terjeszkedem ki.

Czimerök: Kék paizsban, koronából kiemelkedő vörös öltönyü magyar vitéz, jobbjában kard s azon egy török fő, baljában egy buzakalászt tart. Foszlányok: Arany—kék, ezüst—piros.

RÁDAY (rádai gróf.) *○ A XI. század vége felé 1079. táján Kálmán király korában Nápolyból, Caserta városából jöttek Magyarországba Rátold és Olivér, kik itt idővel több családágra (Lorántffy, Karai, Feledy, Putnoky stb.) oszlottak.

A Rátold nemzetségből egy 1348. évi és Dobos helység beiktatásáról szóló oklevél bizonysága szerint származott Ráday I. Balás, kinek fia Jakab 1348-ban élt.[1] Ráday II. Gedeon lett 1792. márczius 8-án báróvá és 1792. november 18-án gróffá.

Ezen családból származott Ráday János is, ki 1614-ben Bethfalván mint primor fordul elő,[2] de ivadékai ott nem maradtak.

Czimerök: Két hattyu által tartott, függőlegesen osztott paizs, jobb oldali része piros, abban zöld téren növekvő fehér ló arany szarvval, liliomot tart. A baloldali része kék, melynek zöld terén egy fatörzsön ülő galamb zöld ágat tart csőrében; a gallytól jobbra a hold s balra egy csillag látható. — Hármas sisakdisz. A jobb oldalin két buza kalász között egy szöllő tőke, a baloldalin liliom s a középsőn két szárny között a paizsban lévőhöz hasonló ló. Foszlányok: Piros—ezüst, kék—ezüst.

RÁDULY (csikmadéfalvi.) E család nevéhez érkezve, olvasóinknak 99%-a azt hinné, hogy egy törzsgyökeres oláh családdal van dolga.

A kutatót azonban az okmányok az ellenkezőről győződtetik meg.

A csikmadéfalvi Ráduly-család a legrégibb szekely családoknak egyike. Az 1681. évi csiki lustrális könyv 923. és 937. lapjain Ráduly Péter mint primipilus fordul elő; ennek leszármazói Péter, Sándor és János jöttek a XVIII-ik században az udvarhelyszéki Felső-Boldogasszonyfalvára, hol 1841. junius 24-én Ferdinánd király is elismeri az emlitett család nemességét és a nemesi jogok élvezetében hagyja őket.[3]

Családi táblázatuk a következő:

[1] Nagy Iván M. Cs. IX. köt. 548—5554 old.

[2] Udvh. M. L.

[3] Eredeti okmány Ráduly Sándor birtokában Lövétén.

Péter.

Sándor. János.

János sz. 1800. † 1664.
f.-boldogasszonyfalvi birtokos.
(Illyés Mária.)

Mária. (Nagy Miklós.) | Mihály birtokos Kereszturt. (Duka Julia.) | István birtokos Bethfalván | Julia. (Péter István. †) | Miklós birtokos f.-boldogasszonyfalván. † 1899. (Biró Zsuzsa.) | Sándor sz. 1849. birtokos, körjegyző, törvh. biz. tag. Lövétén. (Darvas Julia.) | Zsuzsa. (Csiszár Sándor.)

János. István. Mihály.

János főerdész Sz.-Kereszturt. (jánosfalvi Sándor Emme.) | Julia. (Marosi Ferencz kir. adóellenőr Gyula-Fehérvárt.) | Anna. (Péter János vasuti áll. főnök Mikeszásza.

Sándor birtokos. (Benkő N.) | Lajos. | László. | Mihály. | Miklós. | Árpád.

Róza (szemerjai Szemerjai Lajos kir. adóellenőr Berettyó-Ujfalu.) | József sz. 1875. árvaszéki ülnök Torda. (Nagy Julia.) | Irma (Lőrincz János körjegyző Csik-Kozmás.) | Ferencz. sz. 1886. tanuló. | Irén. | László. sz. 1891. | Sándor. sz. 1893. | Lajos. sz. 1895. | Julia.

RAFFAY (csókfalvi). E család a marosszéki Csókfalváról származott Udvarhelyszékre. Hagyomány szerint török származásu lenne, de már a XVI-ik században Csókfalván laknak.

1602-ben Raffay Mihály mint primipilus esküszik fel a császár és király hüségére.[1]

Hozzánk a XVII. század vége körül jöttek, Bözödön telepedtek le, az 1712. évi lustra már ott találja őket[2] és csak később származtak át Énlakára és Uj-Székelyre.

A bözödi ágból Raffay Zsigmond unitár. lelkész Vöröspatakán, Raffay András bányász és Raffay Dániel I. tiszt a kir. adóhivatalnál Sz.-Kereszturt.

Az ujszékelyi ág a következő:

András
birtokos.
(Faluvégi Anna.)

Dániel sz. 1797.
unitárius lelkész.
(Vas Ágnes
Szent-Ábrahámról.)

Borbára. (Agh József birtokos Szt.-Ábrahámon.) | Teréz. (Szabó Lajos börtönfelügyelő Cs.-Szereda.) | Károly. birtokos. (Bedő Zsuzsa.) | Ágnes. † (ny.-gálfalvi Demeter Lőrincz lelkész M.-Zsákodon.) | Domokos sz. 1842. unitárius esperes Uj-Székelyen. (torboszlói Bereczky Póli.

Irma | Károly sz. 1880. theologus.

RÁPOLTI (fülei.) Ősi székely család, melyből 1614-ben Rápolti György és Mihály mint fülei birtokosok említtetnek.[2]

Rápolti András 1737-beli czimeres pecsétje a székelykereszturi unitárius gymnasium levéltárában. Fülében kihalt.

RÁPOSI (székelyudvarhelyi.) † Az 1614. évi consriptioban fordul elő.[2] Kihalt.

---

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[2] Udvh M. L.

RÁTZ (kiskantafalvi.) 1635. julius hó 20-án nyert Rátz Imre és gyermekei kiskantafalvi előnévvel Rákóczi Györgytől czimeres nemes levelet.[1] Nemességöket 1758. április hó 29-én Mária Terézia is megerősiti.[1]

A XVII. században szerepelt; több helyen látjuk emliteni e családot, igy például 1643. márczius 23-án Haller Péter és neje Tarnóczi Sára elismerik, hogy kétszáz forint hátramaradott pénzt a szentléleki várért mint zálogösszeget Rátz Salamon és Benjamintól felvették.

Udvarhelyszékre 1752-ben jöttek be és pedig Rátz Kelemen és Rátz Benjámin, előbbi ev. ref. esperes Agyagfalván s utóbbi szintén ott birtokos és dulló.

Czimerök: Kék paizsban veres öltönyü vitéz sisakkal a fején, jobbjában egyenes véres kard, baljában három buzakalász. — Sisakdisz: Az egyenes kard és három buzakalász. — Foszlányok: Ezüst—kék, ezüst—veres.

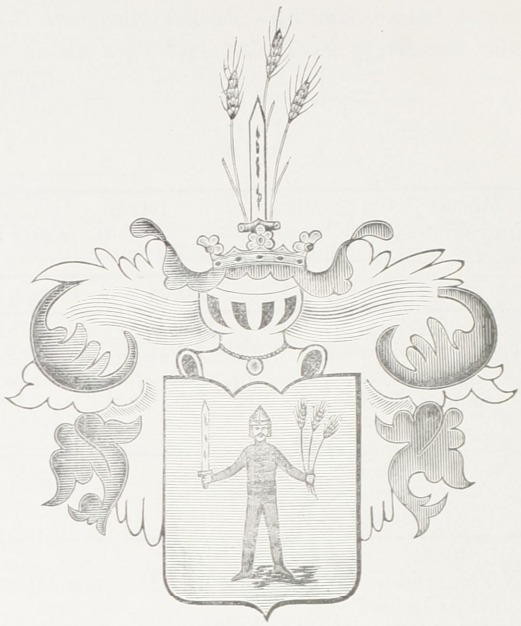

Leszármazásuk a következő:

Imre.
1635. julius 20-án nyer nemességet.
(Jakabos Ursula.)

- János.
  - János.
    - György.
      - Kelemen — ev. ref. esperes 1752-ben jő Agyagfalvára.
        - Kelemen[2] — 1806-ban Agyagfalván lustrál.
          - Sarolta (Kapronczai István.)
          - Gergely — ev. ref. tanár Sárospatakán. (Létzel Czeczilia.)
            - Sándor (Szentgyörgyi Mária.)
              - József sz. 1848. — n.-solymosi (Balázsi Sára.)
                - Eszter.
              - Margit.
              - Tibor sz. 1884.
            - Károly — a kir. törvényszéknél hivatalnok. (Hegyi Erzsébet.)
              - Lina (Papp György posta és távirdatiszt Csik-Szereda.)
              - Károly — ker. elöljáró Budapest. (Csávolszky Teréz.)
                - Károly.
              - Albert — áll. főnök Sátoralja-Ujhely. (Plauka Mária.)
                - Eliz.
              - Gyula — adótiszt Fiume.
              - Eliz.
              - Ákos — vasuti gyakorn. (Péri Mária. †)
              - Ilona.
              - Emma (Pálffy Mór geologus a miniszteriumban.)
            - Sándor sz. 1852. — tanitó, igazgató (alsólendvai Lendvay Róza.)
              - Róza
              - Vilmos sz. 1887.
              - Zoltán sz. 1888.
              - Sándor sz. 1893.
              - Piroska.
              - Jolán.
            - Veronika (Ilyés Ferencz.)
          - Ferencz (Szentgyörgyi Borbára.)
          - György (Dersi Mária.)
            - Gergely
            - Ilona. (Sera. N.)
            - Marczella.
        - Benjámin[2] — 1806-ban dulló Agyagfalván.
        - Salamon[2] — 1806-ban Kereszturfalván lustrál.
      - János. — Áron.
      - János.
        - Dániel.
        - András.
        - Mózes.
    - István. — gyermektelen.
    - Péter. — gyermektelen.
    - Gergely.
      - István.
  - Péter.
    - Imre.
      - István.
  - István.
    - János.
      - Mihály.
      - Ferencz.
      - Zsigmond.
  - Sámuel.
    - Sámuel[1] — 1806-ban Hodgyában lustrál. (Pálffy leány, utódok vannak, de adatok hiánya miatt nem hozhatók.)

[1] Eredeti nemes levél és okmányok Rátz Károly birtokában Sz.-Udvarhelyt.

[2] Udvh. M. L.

RAUBER (plankensteini báró.) * ○ Krajnai eredetü régi család, egyik ága plankensteini és karlstetteni Rauber Leonard személyében 1516. decz. 24-én birodalmi báróságra emeltetett.

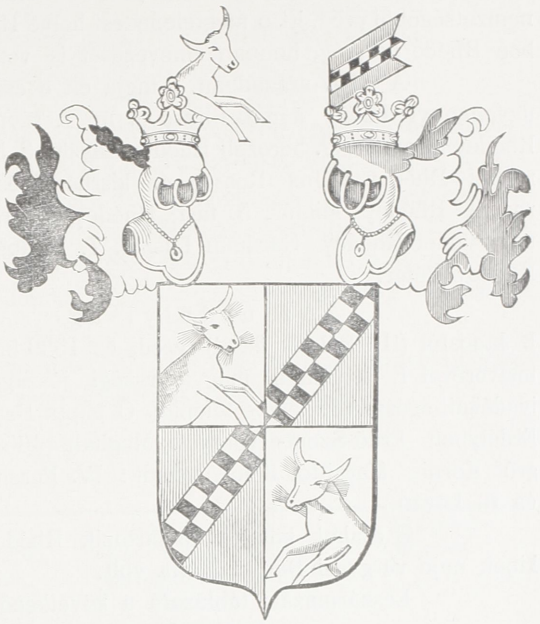

A család származását, 1370. évtől bizonyos Rauber Mátétól szakadatlanul hozza le. A XVII. században élt plankensteini Rauber Fridrik, meghalt 1618-ban, ennek neje volt báró Moschkon Kata, ettől lett fia Ádám. Veit Kristóf és Ottó Henrik emeltettek 1681. április 12-én egy Bécsben kelt diplomával báróságra.

János Jakab weineczki és winkeli birtokos, ennek fia Miklós Erdélyben a 2. székely ezrednél százados, utóbb alezredes lőn, nálunk házasodott meg, báró Daniel leányt vett nőül s ez által lett erdélyi birtokos, 1792-ben mint százados honositását kéri, 1810-ben mint alezredes 46 évi szolgálata jutalmául ismét megsürgeti ez iránti kérését, 1837-ben a rendek magok fölajánlják azt és igy lőn 1846-ban Erdélyben honos.

Czimerök: Négyfelé osztott paizs, az 1. és 4-ik ezüst udvarban egy csak teste előrészével látható, befelé fordult bika, orrában arany gyürü csüng; a 2. és 3-ik rész rézsutosan két sorban fekete és ezüst pólyákkal telik meg. — Paizsdisze: 3 koronás sisak, a középsőből fehér fátyolos, vörös övü angyal emelkedik ki, jobb kezével trombitát tart ajkához; a jobboldalin bika, a baloldalin sasszárny.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Rauber Ádám
(Haller Márta.)

Veit Kristóf
1681. báró.

Ottó Henrik
1681. báró.
(Engelshaus Orsolya.)

György Zsigmond
† 1721.
(Witzenstein Erzsi.)

Károly Bernát
† 1749.
(gr. Lichtenberg M. Fr.)

János Jakab
† 1772.
(gr. Auersperg M. Ant.)

Miklós
alezredes, szül. 1743. † 1817.
(B. Daniel Jozefa.)

Josefa
sz. 1786. † 1826.

II. Miklós
sz. 1788. †1812. főhadnagy a Máriássy gy. ezredben.

Károly
sz. 1790., ezredes (hatolykai Potsa Ágnes.)

Ferencz
sz. 1797.

Teréz
sz. 1798.

János
sz. 1799.

József
sz. 1800. ezredes és M.-Frankfurtban parancsnok 1855-ben.

Róza
sz. 1802. (Simén György.)

Ferdinand
sz. 1803.

István †
százados, nőtlen.

Károly †
hadnagy, nőtlen.

Mária †
(vargyasi id. Daniel Gábor ny. főispán.)

Róza
(n.-váradi és teleki Horváth László kir. tanácsos, tanfelügy.)

Gyula
ny. huszár őrnagy. (gr. Csáki Hedvig.)

Ottó.

Ágnes.

E család őseihez tartozik Rauber Kristóf is, ki mint hajdani püspök a XVI. században hazánk történetében az 1627. évi trónküzdelmekben ismertette meg magát.

Udvarhelymegyében Olaszteleken lakott. Birtokuk a vargyasi Daniel-családra szállott, tagjai pedig az ország különböző részeiben tartózkodnak.

RAVASZ (korondi). 1614-ben Ravasz János mint primipilus fordul elő Korondon.[1] — Története ismeretlen.

[1] Udvh. M. L.

RÁZÓ (homoródalmási.) † Az 1712. évi összeirásban fordul elő. Kihalt.

RHÉDEY (kisrhédei gróf és nemes.) *○ Aba nemzetségéből ered. Első megtelepedési helye Hevesvármegyében Rhéde helység, honnan elnevezését is vette.

A XIII. században 7 tagja élt e családnak, mind ugyanannyi külön ágnak törzse u. m. 1. szentmártonrhédei Rhédey Demeter, 2. berczeli Rhédey László, 3. boldogasszonyréhdei Rhédey Rufus Rezső, 4. kisrhédei és szentmártonrhédei Rhédey Miklós, 5. tasi Rhédey Péter, 6. csekei és nagyrhédei Rhédey Garduán László, 7. boldogasszonyrhédei Rhédey Péter.[1]

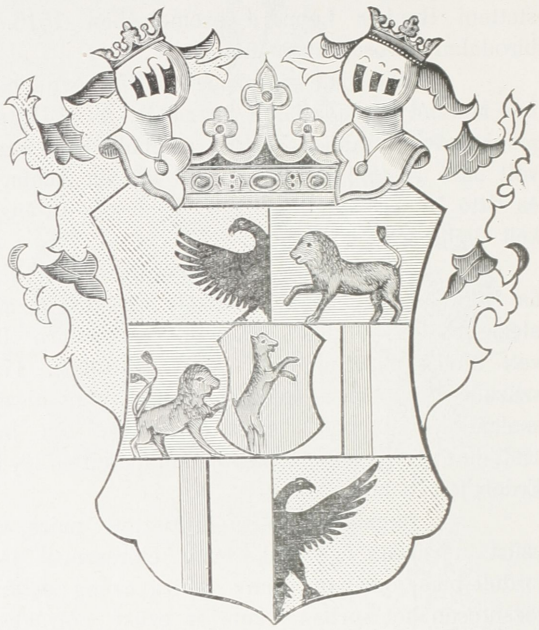

Az erdélyi ág

I. Jánostól (III. Pálnak fiától) ered, ez 1639-ben cserélte el testvérével I. Istvánnal magyarországi jószágait és ez által ivadékait egészen Erdélybe telepité. Ő kapta Bethlen Gábortól Erdélyben Erdő-Szent-György öt. Meghalt 1658-ban. Nejétől gróf Kornis Margittól 3 fia maradt: IV. Ferencz, II. János és II. István.

E család kötelékébe tartozik Rhédey Ferencz is, kinek neje vargyasi Daniel Mária volt.

Leszármazási táblázata a következő:

Első tábla.

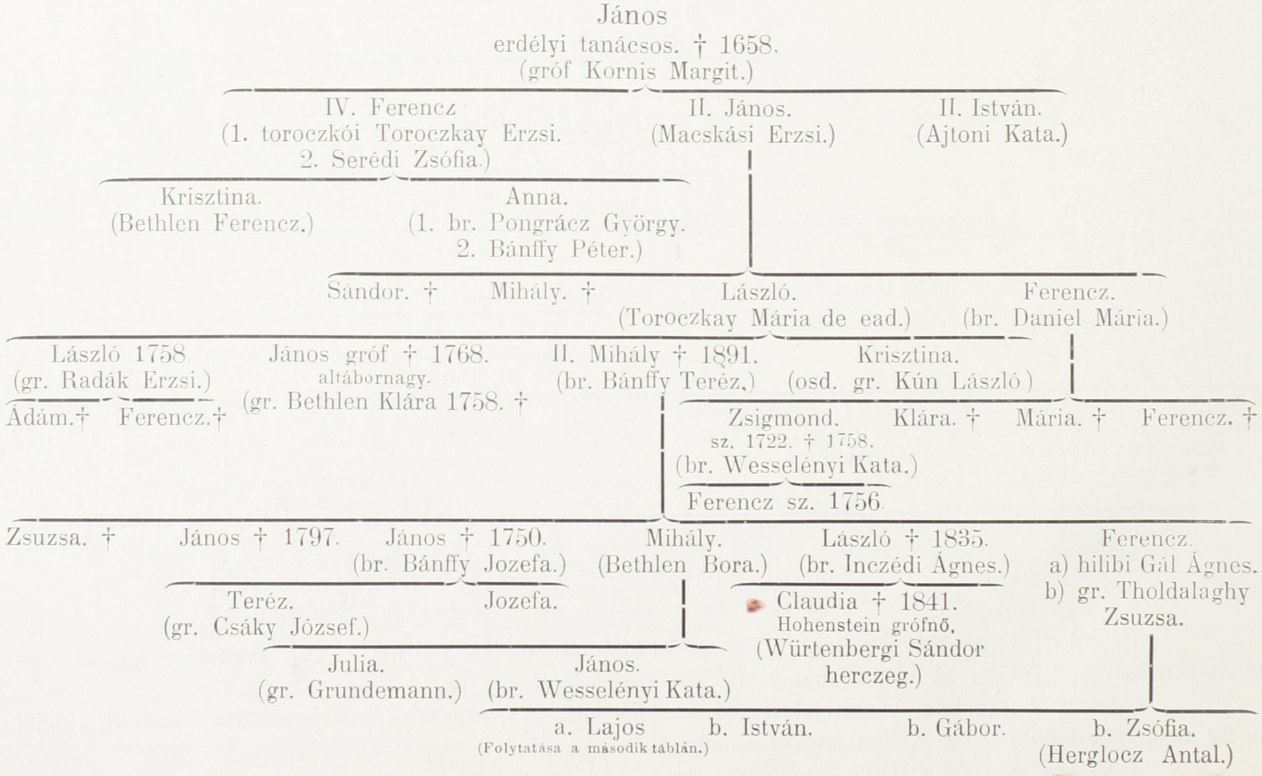

[1] Lásd Nagy Iván M. Cs.

Második tábla.

Lajos. (Ki az első táblán.)

Lajos.	Mihály. †	Julia.	Johanna.
(kézdiszentléleki Kozma Ida.)		(ippi Frater Béla.)	(Bárdossy György.)
Gabriella.			
(gr. Bethlen Pál.)			

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren, két farku koronás oroszlán növekvőn, jobbjában kard. — Foszlányok: kék—arany, piros—ezüst, de ettől eltérőleg legtöbb tagja a tuloldalon illusztrált czimert használja.

RIGÓ (homoród-almási.) Régi székely család. Homoródalmási Rigó Péter már 1566-ban mint lófő szolgál II. János király hadában.[1] 1614-ben pedig Rigó András, István és Miklós mint primipilusok fordulnak elő;[2] ugyanakkor Rigó János Bágyban nemes birtokos,[2] ki Homoród-Almásról szakadt oda. A bágyi ág kihalt, — a homoród-almásiból Rigó Mihály, Rigó György, Rigó János, Rigó József, Rigó Pál, Rigó András és gyermekeik élnek.

RÉVAI (révai.) E családról bővebben háromszéki művemben óhajtok irni, itt csak annyiban említem fel, a mennyiben 1806-ban Révai András Ujszékelyen mint nemes birtokos van felvéve.[2]

Leszármazói a következők:

András 1806.
(Szövérdfi Róza.)

Justina	Dénes sz. 1834.	Lajos †	Pál sz. 1840.	Borbára
(Dersi István.)	† 1891. Udvarhelyszéki árvabiró. (tarcsafalvi Pálffy Zsuzsa.)	lelkész S.-Szt-Györgyön. (Császár Emma. Zajzon Farkasné.)	lelkész S.-Szt-Györgyön. (sárospataki Pataki Feodora.) gyermektelen.	hajadon.
		Lajos szül. 1874. p. ü. tiszt Budapesten.	György szül. 1878. joghallgató.	Margit sz. 1884.
Ilona sz. 1859. a) Mihály Elek b) Király István tanitó S.-Szt-Györgyön.	Borcsa sz. 1860. (Barra Pál körjegyző és birtokos Szt-Gerliczén.)	Berta sz. 1861. (domjánszegi Domián István.) k.-iskolai tanár S.-Szt-György.		

SALA (agyagfalvi és énlaki.) † Székely primipilus család, mely a XVIII. század elején kezd nagyobb szerepet játszani. Humánus eljárás, kötelességérzet s tudomány emelte őket azon polczra, hová Metternich ridegsége miatt még Brassai is alig tudott jutni. A „Salá"-k képviselték abban az időben a hazafias szellemet. De a mily gyorsan történt emelkedésök, ép' olyan csekély számban szaporodtak tagjai, — mert csakhamar kihalt.

Agyagfalváról származtak. Már 1602-ben esküszik fel Sala Balázs mint lófő székely a császár és király hüségére.[3] 1681-ben Sala Máté (kinek neje t. Pálffy Borbára) Apafi Mihály tisztje vala. Conventios levele, melyet Apafi és Bornemisza irtak volt alá, ma is Pálffy György tarcsafalvi birtokos őrizetében van.

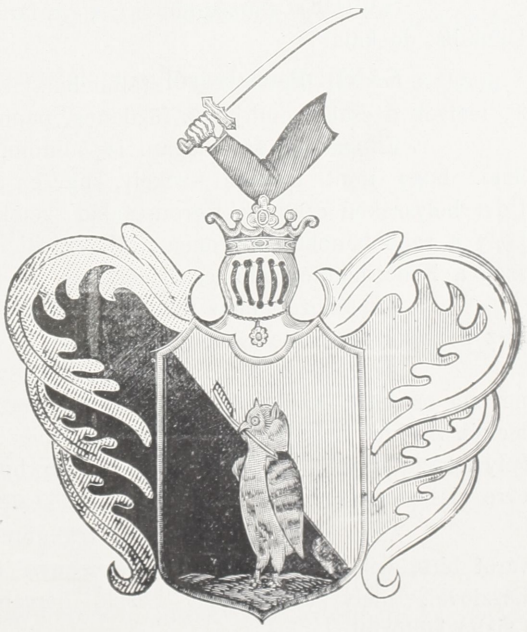

Czimerök: A paizs balról jobbra lefelé rézsutosan fekete és vörös udvarra oszlik, abban hármas zöld téren arany bagoly ül, csőrében ezüst tollat tart. — Sisakdisz: Vörös mezü kar, kivont karddal. — Foszlányok: Arany—fekete, arany—vörös.

A XVIII. század elején költözik egyik ága Énlakára. Ezen ág leszármazása a következő:

[1] Szabó Károly Sz. Oklt.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

I. Mihály
1729-ben marosköri esperes.
(Demeter Anna.)

Anna (Kozma Mihály.) — II. Mihály (1793.) itélőmester. (Fejérvári Juliánna.)

Julia (Szentiványi Sándor.) — III. Mihály † 1850. főkorm. tanács. Nőtlen. — I. Samu Itélőmester. † 1839. (Almádi Karolina.) — Teréz (Székely Farkas.) — Elek Kolozsm. főbiró. (Belényesi Zsuzsa.)

II. Samu † 1892. (Hodosi Julianna. †) — Karolina (Gálfalvi Imre.)

Fáni. — Julia.

Sala Mihály a II-ik nyert „énlaki“ előnévvel II. Lipót királytól czimeres nemes levelet. Ő dolgozta ki az akkor keletkező kereszturi gymnasium rendszabályait. 1815-ben mint az unitárius status főgondnoka hunyt el.[1]

SALATI (homoród-karácsonfalvi.) E névvel először Agyagfalván találkozunk, hol 1614-ben Salati Lukács árvái vannak feljegyezve;[2] onnan kerülhettek a XVIII. században H.-Karácsonfalvára.

Salati András 1702 november 2-án nyert czimeres nemes levelet;[3] ennek ivadéka Salati János, ki 1806-ban mint nemes birtokos fordul elő H.-Karácsonfalván,[2] hol már csak Salati István és fia András élnek.

SÁMBOKRÉTY (székely-udvarhelyi.) * † Kállay törzsgyökeres székely családnak mondja, Nagy Iván ezt megczáfolni igyekszik s a Nyitramegyéből származó sámbokréti Sámbokrety családból származottnak véli.

Legrégibb adataink Pálról vannak, ki 1581-ben Báthori Kristóf udvari irnoka volt s magát „székely-udvarhelyi“ előnévvel irta, ez apja lehetett Sambokréty Miklósnak, ki 1620. julius 4-én udvarhelyszéki biró volt és adomány levelet nyert járásfalvi, czibrefalvi stb. birtokaira.[4]

Dr Szádeczky Lajos Székely Oklevéltára szerint Sámbokréty Mihály Deák esküszik fel 1602-ben a császár és király hüségére. 1614-ben Sámbokréty Miklós mint primor lustrál.[2] E család a XVIII. század elején már ki volt halva.

SAMUEL (bözödujfalvi.) † E család Kis-Galambfalváról került a XVII-ik században Bözöd-Ujfaluba, de kihalt.

SÁNDOR-családról (általában.) Köteteket irhatnék ezen család történetéről, ha mindazon regéket is, melyek e család multjához füződnek, papirra kisérteném tenni.

Elfogadom, sőt magam is állitom, hogy a Sándor-család ős régi székely család, azt is megengedem, hogy mint minden székely, ugy ez is a hunnoktól származik, sőt azt is állithatni, hogy ősiségben Udvarhelyszéken csak az Ugron-család vetekedhetik a Sándor-családdal, de azt még sem merném állitani, hogy a rabonbánoktól származna. Mi erősiti meg e származást? Egyedül a következtetés. Elmélkedésnek elég szép a Zandirhámtól való leszármaztatás, de mint bebizonyitott fixumot nem vehettem fel.

Az áldozó pohár még mit sem bizonyit a mellett, hogy ezen család a rabonbánoktól származnék, hisz a pohár története is combinatio.

Meghajolok Benkő József, Thuróczy János, Oláh Miklós és Heltay Gáspár állitásai előtt a székely nemzet eredetét illetőleg, mert állitásaikat megczáfolhatatlan bizonyitékokkal támogatták, de a nevezettek közül melyik viszi fel Zandirhamig a csik-szent-mihályi s eddig a lokodi vagy kénosi Sándor-családot? Avagy a székely nemzet const. 1816. 276—95. lapjain hozott leszármazást vegyem hitelesnek? Mi támogatja azt ezer-évre visszamenőleg? Ez ismét csak következtetés.

Azon körülmény sem volt tekintetbe vehető, hogy a Sándor-család már a XI. században a bágyi várat birta volna és Sándor István leánya Druzsila 1060. körül a bágyi várban tartja lakodalmát Kálmán Lászlóval, mely ünnepélyen László herczeg is jelen volt, mert e család állitólag a vár elpusztultával Csikba költözött.

---

[1] Keresztény magvető 1898. 6. füzet.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr Illéssy és Pettkó k. k.
[4] Kállay Sz. Nemz.

A felkutatott adatok közreadása előtt a Zandirhám rabonbántóli leszármazást mint szóhagyományt jónak láttam müvemben feljegyezni, hátha idővel — a kutató e nyomon haladva a leszármazást hitelesen bebizonyitani képes leend, avagy oly történeti kincsekhez jutand, melyek e feltevést kétséget kizárólag mint való tényt tárhatná fel; hisz napról-napra épitkezünk, régi kuriákat bontunk le, a Székelyföld még nincs kikutatva; egy-két felszinre kerülendő kő elégséges arra nézve, hogy tisztán lássunk.

A valószinüség nagy, hogy a székelyföldi Sándorok mind egy törzsből indultak ki, kivéve azon Sándor-családokat, melyek vagy beszármaztak vagy később régi nevöket elhagyván, keresztnevöket vezetéknévre változtatták, mint pl. a zetelaki Sándor-család.

Udvarhelyszéken legelsőbb Lokodon találkozunk a Sándor-családdal és pedig Antallal a XVI. század elején, ennek fiai Antal, Máthé és János. Előbbi kettő Lokodról, utóbbi Farczádból szolgált II. János király hadában 1566-ban;[1] ezeknél több Sándor-családot feljegyezve nem találunk Udvarhelyszéken a XVI. században.

1602-ben már 5 községben fordul elő e család, u. m. Lokodon: Sándor Gergely és Bálint; Kénosban: Sándor Péter és Pál; Szent-Léleken: Sándor Barabás és Antal; Farczádban: Sándor János és B.-Ujfaluban: Sándor István.[2]

1614-ben hét községben[3] és pedig Lokodon: Sándor János, Pál, Máthé, Márton, Gergely és Miklós; Kénosban: Sándor Pál és János; Dersben: Sándor István; Agyagfalván: Sándor Mihály; Szent-Léleken: Sándor Antal; Farczádon: Sándor János és Mihály; B.-Ujfaluban: Sándor István.

1712-ben pedig 16 község bir ily nevü nemes lakóval.

Ma már ki tudná összeirni e kiterjedt család összes tagjait, a mikor akárhányan, kik 2—300 évvel ezelőtt származtak tőlünk el, — eredetüket még tán nem is sejtik. Hányan élnek az Oceánon tul, kik még hirből sem ismerik bölcsőjüket, Lokod községet.

A successive kiterjedést kimutatván, azt hiszem nem tévedek, ha a Sándor-család törzsét Lokodban keresem. Mivel azonban a közös törzsig 400 esztendőre vissza mennem adatok hiánya miatt nem áll módomban, e családot tizenegy külön-külön ágazatban u. m.: a lokodi, kénosi, farczádi, szentléleki, agyagfalvi, jánosfalvi, oláhfalvi dersi, dályai, b.-ujfalvi és nagygalambfalvi ágra osztva kell felsorolnom.

SÁNDOR (lokodi.) Mint azt a Sándor-család bevezetésénél is irtam, a legrégibb családok egyike. A XVI. század elején csak Lokodon találkozunk a „Sándor“ névvel. Onnan rajzottak elsőbben Farczád, majd Kénos, Agyagfalva, Jánosfalva stb., stb. községekbe. Legkésőbb H.-Almás és a kisküküllőmegyei Ádámos helységekbe; Ádámoson 1786-ban Sándor Miklós és Bálintot találjuk.

A család nemessége több izben és uralkodó által erősittetett meg, nevezetesen: József uralkodó által 1786. junius 19-én[4] és I. Ferencz király által 1819. márczius 7-én.[5]

Ma is kiterjedt család.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

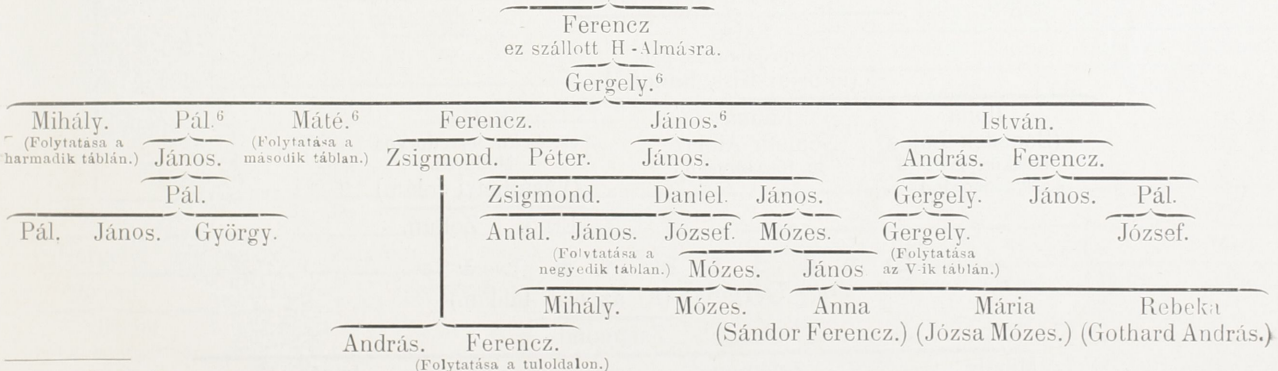

[1] Szabó Károly Sz. Okit.

[2] Dr Szádeczky L. Sz. Okit.

[3] Udvh. M. L.

[4] Eredeti okmány Sándor Gergely unitár. lelkész birtokában Dersben.

[5] Eredeti okmány Sándor János unitár. gymnasiumi igazgató-tanár birtokában Sz.-Kereszturt.

[6] 1614. évi lustrális könyvben. Megyei levéltár.

Ferencz. (Ki az előző oldalon.)

Mihály. | Ferencz. | György. | István.

Mihály
sz. 1792. † 1876.
(Gothard Anna.)

Rebeka (Sándor György.) | Krisztina (Gothard Pál.) | Mária (Kenyeres György.) | Ferencz sz. 1820. † 1880. (lokodi Sándor Anna.)

János sz. 1841.
unitár. gymnasiumi igazgató.
(altorjai Kiss Néria.)[1]

Mihály sz. 1858.
(Szabó Rebeka.)

János
VIII. gymn. tanuló.

Gabriella. | Ilona.

Lajos. | János. | Albert. | Mihály. | Rebeka.

E táblázat a lokodi Sándor János gymnasiumi igazgató birtokában levő eredeti okmányok után van összeállítva.

Második tábla.

Máté. (Ki az első táblán.)

Balázs.

András. | Mihály.

Judith (Bodor József.) | Erzsébet (Nagy Zsigmond.)

Harmadik tábla.

Mihály. (Ki az első táblán.)

András. | Pál. | Mihály.

János. | Ferencz. | Mihály. | György. | István. | Mária (Bentze Péter.)

János. | József. | Pál. | György.

Mihály. | János. | János. | Benjámin.

Negyedik tábla.

János. (Ki az első táblán.)

István
homoród-szentpáli pap.
(Albert N.)

Lajos
homoród-almási pap.
(altorjai Kiss Emma.)[1]

Ilona (Benedek Lajos telekkönyvvezető Ny.-szereda.) | Emma (Németh Albert m. főszámvevő.) | Balázs cs. és kir. ezredorvos Medgyes. (Vásárhelyi Jolán.)

Ernő. | Zoltán.

Ötödik tábla.

Gergely. (Ki az első táblán.)

Zsigmond.

Mihály. | Zsigmond nemességöket 1786. junius 19-én József király erősiti meg. | István mint prefectus halt el Zsukon.

Márton sz. 1823.
oklándi kántor-tanító.
(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Az altorjai Kis-család eredeti nemes levele II. Rákóczi Györgytől adományozva, Kiss Sándor unit. papnak birtokában Laborfalván.

Márton sz. 1823. (Ki az előző oldalon.
oklándi kántor-tanító.

Gergely sz. 1853.
unitárius lelkész Dersben.
(jánosfalvi Sándor Eszter.)

Ákos. IV. éves joghallgató. | Máriskó. tan. képezdész. | Erzsi | Ida. | Ilona. | Ferencz. | Irma.

E család kötelékéből Sándor István tünt fel, a ki „Newton“ a nagy ember képét egy 1831-ben tartott értekezleten adta elő M.-Vásárhelyt. Továbbá Lőrincz 1800. körül mint levita a leghiresebb iskolát tartotta a Székelyföldön. Az utóbbi időben Sándor János az unitár. gymnasium igazgatója Sz.-Kereszturt, kinek irodalmi tevékenységéről és munkásságáról több nyomtatott mü tanuskodik, többek között a székely-kereszturi unitár. gymnasium története 1896-ból.

Sándor Gergely dersi és Sándor Lajos homoród-almási lelkészek.

SÁNDOR (farczádi.) Ezen ma is terjedelmes családból 1566-ban Sándor János szolgált II. János király hadában, ez valószinüleg lokodi Sándor Antal fia volt.

A lokodi és farczádi Sándorok képezik az összes hasonnevü családok törzsökét Udvarhelymegyében; Kénosba is innnen származtak s a kénosi Kénosy-család is, mely időközben a „Sándor“ nevet elhagyá, e családból eredt.

1602-ben Sándor János esküszik fel a császár és király hüségére.[1]

1614-ben Sándor János és Mihály mint primipilusok fordulnak elő.[2]

Nemes levelök 1598. márczius hó 26-áról van keltezve, azt Báthori Zsigmond Gyulafehérvárt irta alá.[3]

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

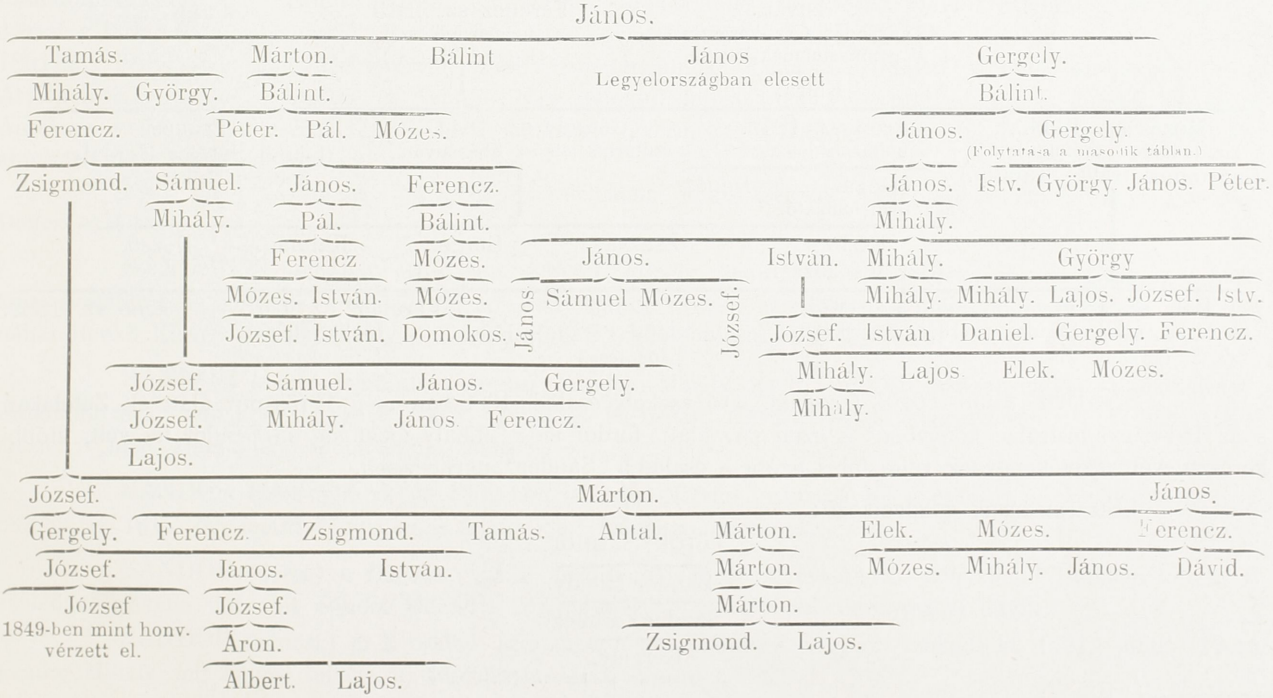

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

[2] Udvh. M. L.

[3] Dombi Sándor birtokában Farczádon.

Második tábla.

Gergely. (Ki az első táblán.)

- István.
  - István.
    - István.
      - Zsigmond.
        - Daniel.
      - László.
        - István.
        - Mózes.
      - Sámuel
        1848-ban Olaszországban katona.
    - Ferencz.
  - György.
    - Daniel.
- János.
  - János.
    - Mózes.
    - Dániel.
    - János.
    - Gergely.
      (albisi Bod Krisztina.)
      Bod Sándor és makfalvi Dósa Klára leánya. Ecsedi Báthori Erzsébet révén az Árpád királyi vérből származik.
      - Domokos
        állami tanitó-képezdei tanár Székely-Kereszturt.
        (sepsikőrispataki Daraghy Irma.)
        - Aurél.
        - Victor
          cs. és kir. hadnagy a tiroli 1. vadász-ezredben
        - Domokos
          cs. és kir. katonai akadémiai növendék.
        - Móricz.
        - Mihály.
        - Irma.
        - Margit.
        - Lotti.
      - Sándor.
      - Albert.
        - Albert.
    - Károly.
- Péter.
  - Péter.
    - Samuel
    - Dániel.
      - Mózes.
        - Áron.
          - Zoltán
        - Ignácz.
          - Géza.
      - Dávid.
    - Márton.
    - István.
    - Mihály.
    - József.
      - Daniel
        1849-ben honvéd.
    - Samuel.
    - Ferencz.

E családból valók: farczádi Sándor Ignácz kir. adóhivatali ellenőr Nagy-Enyeden és Sándor Albert Budapesten a Clotild szeretetházban. Végre Zólyommegyében is él egy ága e családnak, de adatok hiányában nem hozható.

Nemessége 1609-ben nyert másodszor megerősitést.[1]

SÁNDOR (jánosfalvi.) A XVII. század végén jő Kénosról Jánosfalvára, az 1712. évi lustra már ott találja e családot.[2]

Családi táblázata a következő:

István.

- István
  vagyonát a sz.-kereszturi gymnasiumnak hagyta.
  - Klára.
- Ferencz sz. 1813.
  kénosi lelkész.
  (Egyed Mária.)
  - Mózes sz. 1839.
    kir. tanácsos, tanfelügyelő.
    (martonosi Gálffy Katalin.)
    - Béla sz. 1868.
      cs. és kir. utász-százados Pozsony.
    - Jenő sz. 1872.
      erdész Kolozsvárt.
    - Emma.
      (csikmádéfalvi Ráduly János főerdész.)
    - Ferencz. sz. 1876. †
      bankhivatalnok.
    - Ernő sz. 1889.
  - Áron sz. 1842.
    unitárius lelkész.
    - Géza
      egyetemi hallgató.
    - Dénes.
  - Gergely sz. 1844.
    unitárius lelkész Ábásfalván.
    - Eszter.
      (Bartalis József.)
    - Zsuzsa.
    - Gergely.
    - Kálmán.
    - Dezső.
  - Eszter.
    (lokodi Sándor Gergely unitárius lelkész Ders.)

SÁNDOR alias Török (zetelaki.) Ősi székely család. 1686-ban még Török név alatt élt Zetelakán s az 1614. évi lustrális könyvben[2] is ezen név alatt fordul elő; Mihály azonban, ki Sándor fia volt, utóbbi keresztnevét vezeték névnek vette fel s azóta e család a „Sándor“ nevet viseli.

Leszármazásuk a következő:

Török Sándor.

- Sándor Mihály.
- Sándor Ferencz.
- Gergely.
  (Folytatása a tuloldalon.)

[1] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[2] Udvh. M. L.

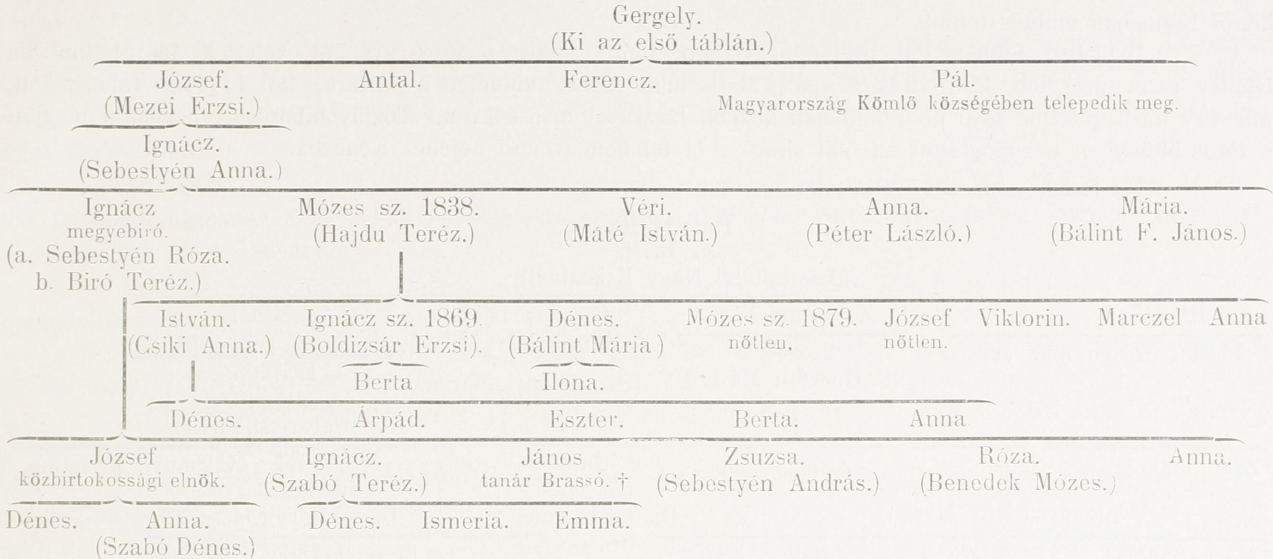

1686-ik évben még Török András a zetelaki Sándor familia eleje Török Balázs testvérével jószágot cserél.

Leszármazási okmány zetelaki Sándor Ignátz Mózes birtokában.

SÁNDOR (szentléleki.) Szintén a lokodi Sándor-családból szakadt ki.

1602-ben Sándor Barabás és Antal esküsznek fel a császár és király hüségére,[1] utóbbi az 1614. évi lustra könyvben mint primipilus fordul elő.[2]

Sándor Ferencz a Rákóczi forradalma alatt 6 éves korában árvaságra jutott, később Kászoni Annát veszi nőül, ettől fia II. Ferencz, kinek neje Boér Sára; gyermekei közül Ignácz 1840-ben a dévai kir. uradalom főfelügyelője, utóbb kir. főtizedbértárnok, ennek neje: szentléleki Sándor Apollonia, fiai János és József a hirlapirodalomban czikkeik után ismeretes egyének; János 1848-ig kir. kincstári fogalmazó-gyakornok, 1861-ben Kolozsvármegye urbéri törvényszéki választott ülnöke. Leány testvéreik: Antonia, Aloijza és Teréz. Atyjok testvérei: Mária, Rozália és Katalin. Nagyatyjoktól lejövő oldalág: Antal, János és József, kik közül Antal kir. erdész volt, meghalt 1861-ben. Jánosnak gyermekei a fennebb emlitett Apollonia és Albert kir. kincstári tiszt, 1859-ben halt el.

Egy ága e családnak ma is él Szentléleken; ehez tartozik Sándor Ferencz és fiai: Ferencz, Dénes és István.

SÁNDOR (agyagfalvi.) 1614-ben Sándor Mihály lustrál.[2] Ennek ivadéka Sándor Gergely a hires kuruczkapitány, ki külföldre menekülvén, hollandi ezredessé lett, ezredesi diplomája hollandnyelven meg van néhai Benkő Károly gyüjteményében. Ezen család 1609-ben vett nemes levelet,[3]

SÁNDOR (nagygalambfalvi.) Kénosi Sándor Mihály fia Pál a XVII. század elején költözik Nagy-Galambfalvára, ennek fia Gergely 1667., 1669. és 1676-ban Udvarhelyszék alkirálybirája, 1717-ben itélőmester; „nagygalambfalvi“ előnevet használt.

SÁNDOR (bözödujfalvi.) † 1602-ben Sándor István esküszik fel a császár és király hüségére,[4] utóbbit az 1614. évi lustra könyvben is feltaláljuk.[2] Ivadékai nincsenek.

SÁNDOR (dersi.) † Sándor István fordul elő az 1614. évi lustra könyvben.[2] Dersben kihalt. E család kötelékébe tartozott Sándor Gergely, 1825-ben Küküllőmegyében törvényszéki ülnök.

SÁNDOR (kénosi.) ○ E család szintén a lokodi Sándor-családból szakadt ki. 1591. julius 19-én Sándor Mihály vett kénosi telkére uj adományt.

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[2] Udvh. M. L.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[4] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

1602-ben Sándor Péter és Sándor Pál esküszik fel a császár és király hüségére.[1] Ezek az elsők, kikről Kénosban említés tétetik.

1614-ben Sándor Pál primipilus, Sándor János pedig pedites gyanánt vétettek fel.[2] Pálnak fia lehetett azon hires Pál, ki 1679-ben Apafi alatt mint követ küldetett a portára, hol 11 évig raboskodott, mig egy török pasánál lévő nő rokonának közben járásával megszökvén, Tököly táborával váratlanul megjött s török öltönyben bekopogtatott az őtet siratő s őt fel nem ismerő nejéhez Kénosba.

Pál leszármazói a következők:

I. Pál 1690.
portai követ.
(galambfalvi Nagy Krisztina.)

- II. Pál.
  - József.
  - Zsigmond.
  - János.
- Zsigmond 1701.
  - József.
    (P.-Horváth Mária.)
    - Zsigmond.
    - Mózes
      az unit. egyház világi ülnöke.
      (gagyi Pálffy Mária.)
      - Mózes † 1809.
        (Palatkai Teréz.)
        - János 1824.
          (balázsfalvi
          (Cserényi Julia.)
          - Berta
            (gróf Vas Ádám
            az utiképek leirója.)
        - Klára
          (Gedő József.)
          - Amália
            (tancsi Földvári Pál.)
        - Lajos 1827.
          (sárdi Simén Eszter.)
          - Gergely † 1862.
            (barcsai
            Barcsai Mária.)
            - Lajos.
            - Miklós.
            - József.
              kir. közjegyző Déván.
            - Ilona.
            - Erzsi.
            - Jozefa.
              (szt.-katolnai
              Elekes Pál
              táblai elnök M.-Vásárhely. †)
            - Mária
              (barcsai Barcsai Béla.)
    - Zsófi.
    - Judit
- Gergely 1717.
  N.-Galambfalvára költözik.
  Itélőmester.
  (Szentiványi Mária.)
  - Klára
    (vargyasi
    Daniel Ferencz.)
  - György.
    - Sámuel
      (makfalvi
      Dósa Margit.)
      - János 1780.
        A rányos-szék alkirálybirája 1794.
        és az unit. egyház világi ülnöke.
        (barcsai Barcsai Klára.)
    - Gergely.
    - Krisztina.
- Mihály
  1723. évi fejed. okl. szerint.
  Krisztina.
  (s.-szt.-györgyi
  Daczó Mihály.)

A fennemlitett Sándor János ivadékai Kénosban maradtak s ma is ott laknak u. m.: Sándor Mózes körjegyző, Sándor József idős, Sándor József alsó, Sándor Gyula, Sándor József belső, Sándor Márton, Sándor János ifj., Sándor Lajos ifj., Sándor Áron id., Sándor Mihály felső, Sándor András és Sándor Gábor.

De van ezenkivül még két más Sándor-család Kénosban, kik szintén a „kénosi“ előnevet használják és kik évszázadok sem kellenek, oly annyira összeolvadnának a fenti Sándor-családdal, hogy soha eredetüket kipuhatolni nem állana módjában a kutatónak, habár törzsük csak egy volt.

Egyik a „Sándor B.“ család, szóhagyomány szerint ezelőtt 200 évvel egy Sándor Bálint jött volna Lokodból Kénosba és a nemes lokodi Sándor-családból szakadt ki. Ezen családhoz Sándor B. Mihály id., Sándor B. Mihály ifj., Sándor B. János és Sándor B. József tartoznak.

Egy ága jelenleg Nagy-Solymosban él, családi táblázata a következő:

Második tábla.

Mihály
- József
  1693-ban az Ur-asztalára egy selyem terítőt készített.
  - József
    (Vas Julia.)
    - József sz. 1841.
      udvarhelyi birtokos, O.-Andrásfalván.
      (Becsák Ida.)
      Ősi birtokaiknak utolsó részeit ezelőtt 16 évvel adták el Sándor Mihály kénosi birtokosnak.
      - Albert sz. 1867.
        birtokos Nagy-Solymoson.
        (Szathmári Aranka.)
        - I:én.
        - István sz. 1894.
        - Margit.
  - Ferencz
    (Bodrogi Róza.)
    - Ferencz
    - Róza.

[1] Dr Szádeczky L. Sz. Okit.

[2] Udvh. M. L.

Ezen ág 1650. április 30-án nyert Rákóczi Györgytől nemes levelet és pedig Sándor Márton de Kénos nyeri azt.[1]

A másik a „Sándor P.“ család, melyből Pál csak a mult század elején jött Farczádról Kénosba. Ezen ágból Sándor P. Mihály id., Sándor P. Mihály ifj., Sándor P. József, Sándor P. Lajos, Sándor P. Áron élnek.

SÁNDOR (oláhfalvi.) István 1827-ben, Dániel 1836-ban, Péter 1848. körül Oláhfalva kiváltságos tanácsnokai.

SÁNDOR (dályai.) Eredete teljes biztonsággal megállapitható nem volt. 1712-ben az összeiráskor már Dályában birtokos.[2] E családból jelenleg Sándor Mózes, Sándor Pál, Sándor János, Sándor Zsigmond és gyermekeik élnek Dályában.

SÁNTA (siménfalvi.) Eredete Kis-Solymos, de hogy Kis-Solymosra honnan jött be, az nem volt kipuhatolható.

E családból Sánta Ferencz nyert 1714. október hó 15-én III. Károly királytól czimeres nemes levelet, mely 1717. január hó 28-án lett kihirdetve.[3]

Ivadékai közül: Sánta Ferencz és gyermekei: János, Gergely, Ferencz, Mihály, Anna és Julia és ezeknek gyermekei élnek Siménfalván.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren mindenfelől virágokkal ékesitett rózsabokor, melyből egy kinyujtott piros mezü kar virágos rózsaágat tart.

SÁRDI (székelykereszturi) † Sz.-Kereszturt kihalt, csak a „Sárdi-tó“ emlékeztet e névre.

SAS (rugonfalvi.) † Nemes levelet 1607-ben nyert[4] Kihalt.

SAS (gagyi.) E családból 1614-ben Sas Farkas mint primipilus fordul elő.[2] Férfiágon kihalt; nevére Gagyban egy erdő, a „Sas aratás“ emlékeztet, mely erdő — házasság folytán — a „Miklósi“-családra ment át.

SATA (lövétei.) Régi székely család, melyből 1566-ban Sata Mihály szolgál II. János király hadában.[5] Onnan később egy ág Lokodon s egy másik Agyagfalván telepedik le. A lövétei ágból 1614-ben Sata Bálint és Gergely vannak az összeirásban felvéve.[2]

E családból valók Sata János, Sata József és gyermekeik Lövétén.

SEBE (martonosi.) Ősi székely család. 1566-ban Sebe János szolgál II. János király hadában.[5] 1614-ben Sebe Péter és Sebe Pál mint primipilusok fordulnak elő.[2] Egy ága Vargyasra költözik, ott telepedett meg. A más megyékbe származottak közül pedig: Pál, Kővár vidékén árvaszéki ülnök, Sándor ugyanott aljegyző 1845-ben. János 1848-ban ügyvéd Hunyadmegyében, ez később Oláhországba költözött, hol 1860-ban egy utazása alkalmával rablók rohanták meg és megölték. Elek ügyvéd volt Krasznában 1840. körül. Sámuel ügyvéd Kolozsvárt. És valószinüleg a fennemlitett János atyja volt azon Sebe János, ki 1837-ben Homoród-Szentpéteren unitárius lelkész volt.

Sebe András 1836-ban udvarhelyszéki törvényszéki ülnök.

SEBE (vargyasi.) A martonosi ágból szakadt ki. Vargyason 1609-ben Sebe Bálint nyer primipilusi levelet; ugyanezen Bálint és István 1614-ben mint primipilusok fordulnak elő a conscriptioban.[2]

Leszármazásuk Bálinttól a következő:

I. Bálint, ennek fia István, ennek ismét István, ennek Gergely, Gergelynek

II. Bálint
(Székely Ilona)

Pál (vargyasi Soós Ilona.)		János 1794. a kolozsvári ev. ref. főtanodában tanár.	
Judith (Tóth György.)	Ilona (Németh Dávid.)	Máthé 1827-ben Kővár vidékén ügyvéd. a) Horváth Klára. b) Horváth Anna.	Sára (Székely András.)

Eszter † 1868. Pál † 1865. Klára † 1821. Máthé † 1832. Klára † 1828. Ferencz † 1833. II. Bálint sz. 1832.

[1] Eredeti okmány Sándor József birtokában O.-Andrásfalván.
[2] Udvh. M. L.
[3] Eredeti okmány Sánta Ferencz birtokában Siménfalván.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Szabó Károly Sz. Oklt.

III. Bálint kápolnás-monostori és m.-láposi birtokos. 1848-ban 16 éves korában mint tüzér vett részt a szabadságharczban; Vizaknánál megsebesülvén, fogságba esett. Fogságából kiszabadulván, csendbiztos, majd szolgabiró lett, jelenleg ny. kataszteri biztos.

SEBESY (bolgárfalvi.) ∗ ○ E család eredete ismeretlen; Bolgárfalváról irja magát, de ezen helység ma már nem létezik s innen a következtetés, hogy ősrégi család.

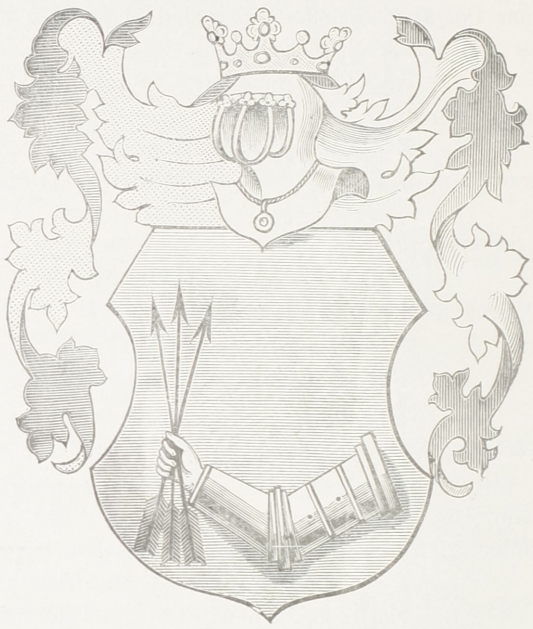

Küküllőmegyében is birt jószágokkal mert Szász-Mártonfalvára Rákóczi fejedelem ád a Sebesy-családnak nova donátiot.

A XVII. század elején jön Udvarhelyszékre a midőn Sebesy Miklós Szalánczy leányt vesz nőül és Dersben telepedett meg; — az 1614. évi lustra már itt találja őt. — 1712-ben pedig Sebesy János fordul az összeirásban elő.[1]

Bolgárfalvára 1595-ben Sebesy Péter vett adományt, 1644-ben Sebesy Miklós Kemény Jánossal Radzivil herczeg lakodalmán járt, valószinüleg egy személy volt a táblázaton látható II. Miklóssal.

Sebesy Ferencz, ki követ a portánál és svédországban, Rákóczi György mellett küzdött Lengyelországban és a kinek emlékiratait Szilágyi Sándor a gróf Viczai Hédervári-család archivumából vette s adta ki, szintén e család kötelékébe tartozott.

A bethfalvi birtok, melyet ez időszerint Sebesy Ákos bir, vásár utján jött e családra; ez azelőtt Dósaféle birtok s hajdanában a mohai Kerekes-család jószága volt.

Czimerök: Kék paizsban pánczélos kar, három nyilvesszőt tart. Sisakdisz. Foszlányok: Kék—arany, piros—ezüst.

Leszármazásuk a következő:

Péter (1595.) ennek fia I. Miklós (1648.) neje Szilágyi Anna; ennek fia II. Miklós († 1662.) neje Szalánczy Kata; ennek fia Jób († 1686.) neje Paskó Klára; ennek fia III. Miklós neje Farkas Bora; ennek fia:

IV. Miklós † 1749.
(kénosi Sándor Judit.)

V. Miklós † 1790.
(borsai Nagy Klára.)

István † 1849.
dirigens királybiró, főrendiházi tag.
(halmágyi Fronius Jozefa.)

(Folytatása a tuloldalon.)

N.

VI. Miklós.
Rugonfalván eltemetve.

Samu. † gyermektelen.

Sándor.
(Vetési Mária.)

Ferencz † ivadékai Gagyban.

Sándor sz. 1854.
birtokos
(medeséri Jeddi Anna.)

Samu
a „Magyar Polgár" társszerkesztője Kolozsvárt.
(Veres Klára.)

András. László. Ilona. Samu.

Miklós sz. 1874. Klementin. Anna. Ferencz sz. 1884. Boriska.

[1] Udvh M. L.

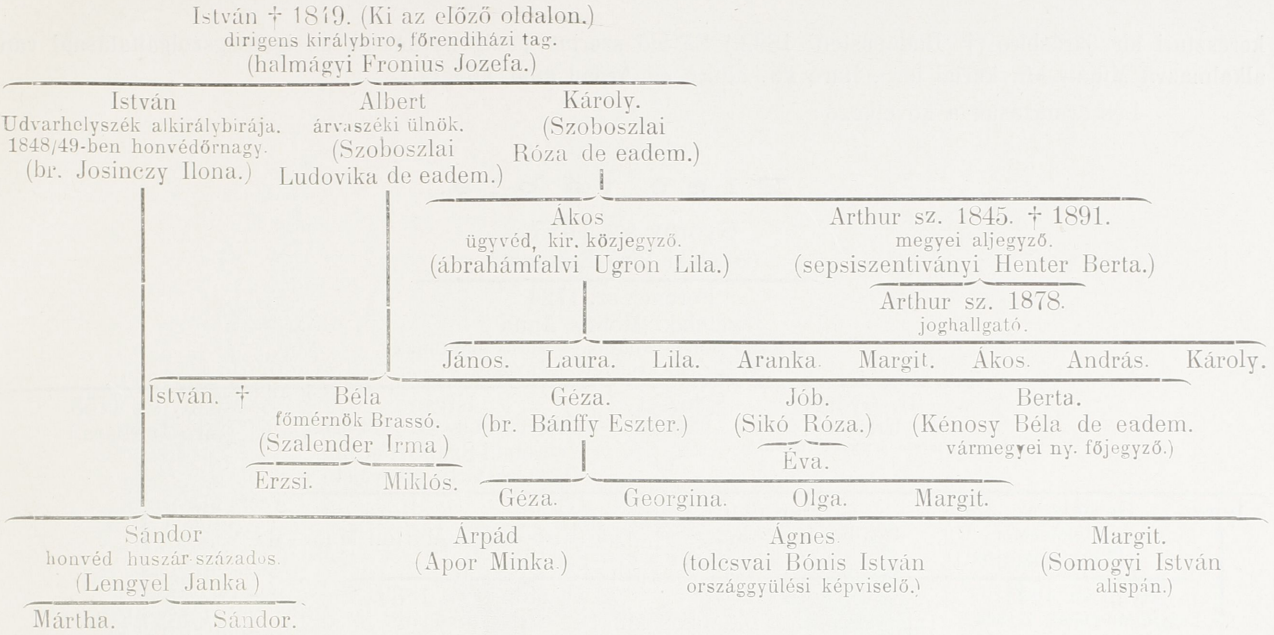

SEBESTYÉN (fancsali.) Az 1712. évi össszeirásban fordul elő. 1806-ban Sebestyén Ferencz van felvéve.[1] Következőképen származnak le: Ferencznek fia

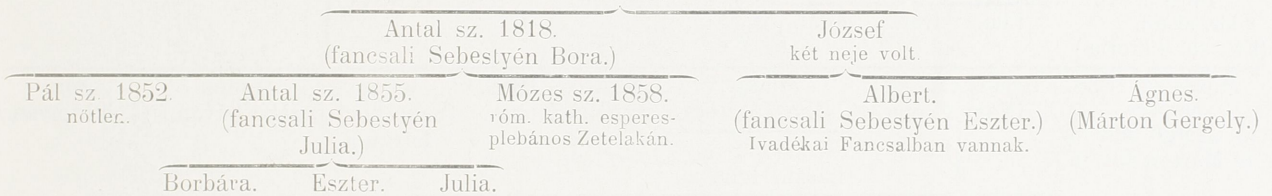

E családból való volt Sebestyén Antal 1794—1815-ig főkormányszéki irnok és fogalmazó. Továbbá Sebestyén József 1794-ben az országos alapitványi biztosság árvaügyi osztályánál számvevő tiszt.

SEBESTYÉN (malomfalvi.) E család valószinüleg Fancsalból származott Malomfalvára, az 1712. évi összeiráskor már ott laknak;[1] később mintegy 1760-ban Sebestyén Ignácz Lengyelfalvára költözött, ennek ivadékai Sebestyén Bálint és Ignácz, valamint ezeknek gyermekei Lengyelfalván élnek; a Malomfalván maradott ágból Sebestyén Lőrincz, István, Simon, György és gyermekeik.

SEBESTYÉN (zetelaki.) Ős eredetü székely család. Közülök Antal 1602-ben esküszik fel Rudolf hüségére. (Lásd dr Szádeczky L. Sz. Oklt.) A nemesek és jobbágyokról 1627-ben készült összeirásban Bálint a primipilusok között, folytatólag pedig a primorok, primipilusok és pixidariusoknak 1712-ben készült összeirásában István, Márton és János a priorok között foglalnak helyet. (Udvarhelyszéknek 1828. julius 21-én tartott közgyüléséről felvett jegyzőkönyv 20. sz. alatt.) A család egyik ága 1748. febr. 14-én nyert czimeres nemesi levelet. (Lásd dr Illéssy k. k. és Pettko és gyulafehérvári káptalan levéltár kimutatás Beke Antaltól.) Tagjai közül legtöbben az egyház és igazságszolgáltatás terén váltak ki és Zetelaka község fejlődésének elérésében annak eme legtehetősebb családja mindig készségesen közremüködött. Különösen István (1799—1834.) mint az azon időben privilegisalt Zetelaka község királybirája sokat tett községe érdekében.

Az egyház szolgálatában állott Gábor csikszeredai, András nagyszebeni, Mózes járai és Antal kolozsi r. kath. lelkész-plébános. Az igazságszolgáltatás terén müködött: István kolozsmegyei alügyész († Kolozsvárt 1864.), ennek atyja Gergely erdélyi kir. itélőtáblai itélő-mester († Borszéken 1868.), István székely-

[1] Udvh. M. L.

kereszturi kir. járásbiró († Budapesten 1892.) Ez idő szerint pedig ugyancsak az igazságszolgáltatásnál van alkalmazva Mihály kir. kuriai biró, Imre kir. albiró és Árpád mint aljegyző.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

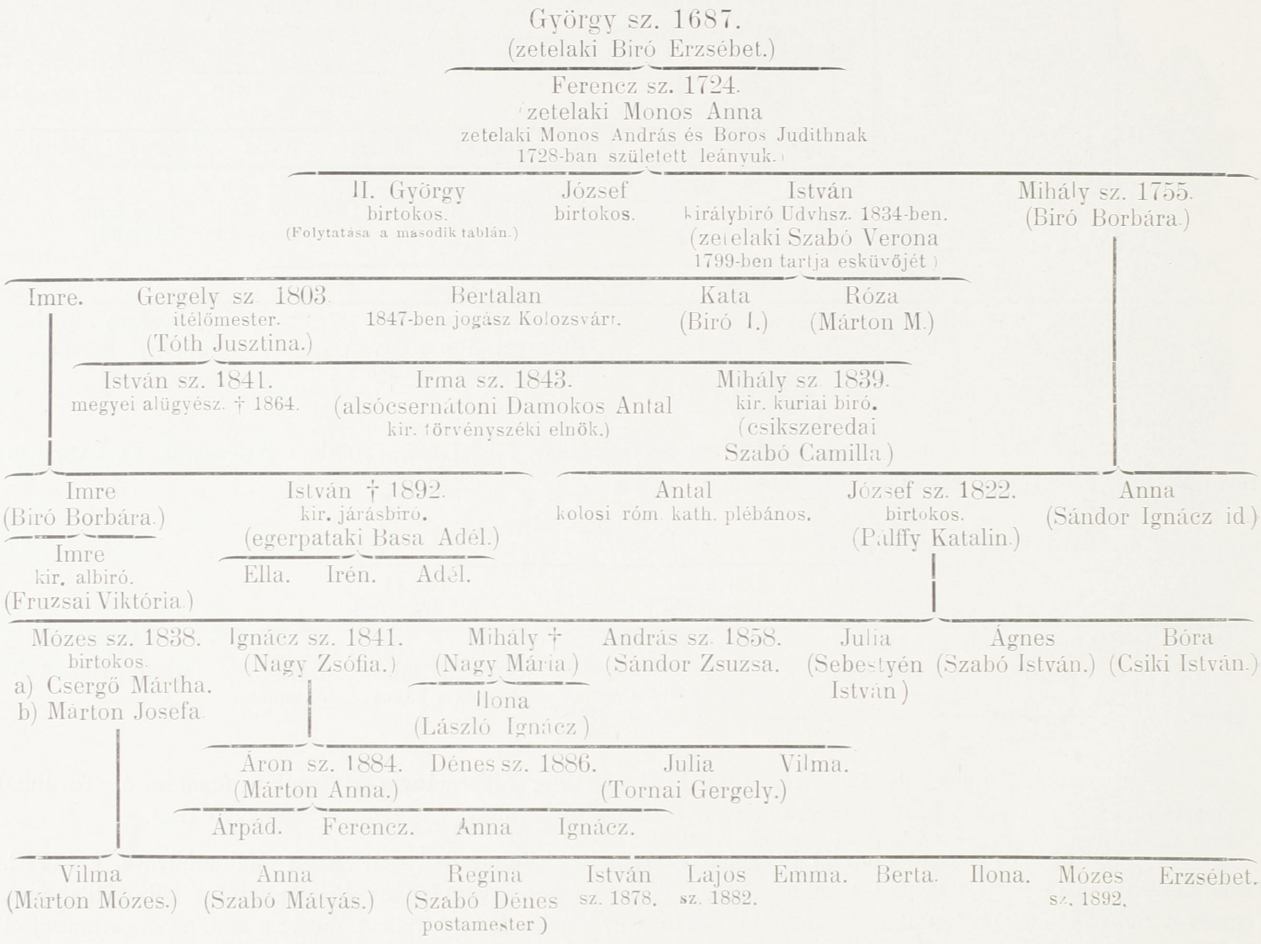

Második tábla.

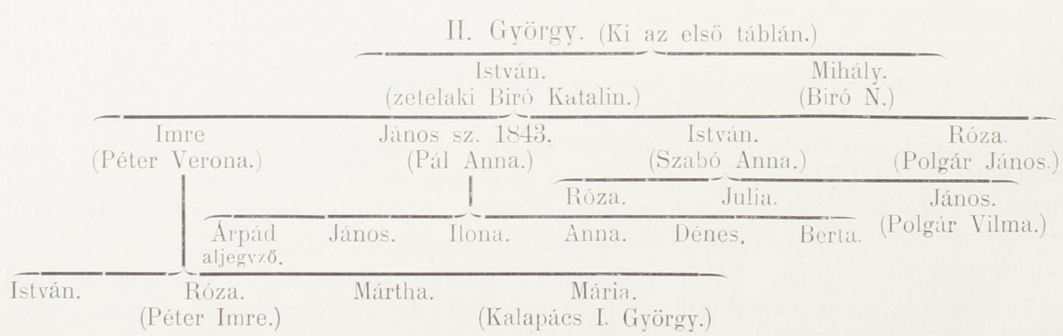

Az 1868-ban elhalt Gergely és ennek fia Mihályra vonatkozólag a Pallas Lexicon XVII. kötetéből vesszük át a következő közelebbi ismertetést:

Gergely született Zetelakán 1803-ban. 1829-ben (téves, mert 1830. julius 2-án. Szerk.) nyert a pesti egyetemen doktori (jogtudori) oklevelet. (És igy legelső volt az erdélyi honfitársai közül, ki tudori ok-

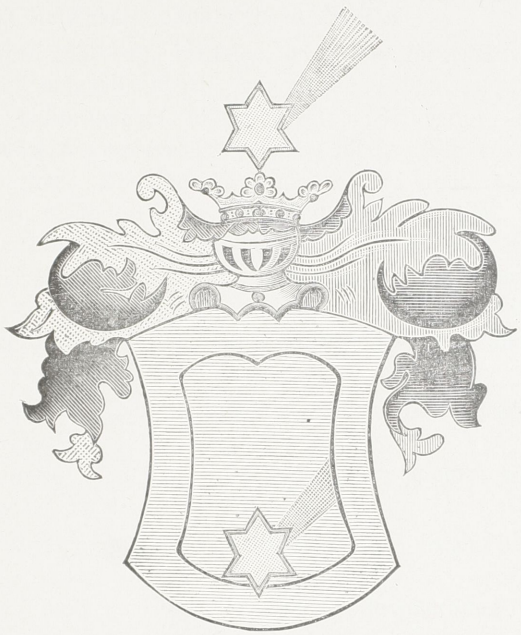

A homoród-almási Sebestyén család
czimere.

levelet mutathatott fel. Szerk.) Nyomban rá az erdélyi r. kath. status kolozsvári jogi lyceumához a magyar közjog, valamint az erdélyi magán- és büntetőjog rendes tanárának neveztetett ki, hol h. igazgatója is volt a lyceumnak 1849-ben történt megszüntéig. Ezen idő alatt mint kolozsmegyei földbirtokos ugyanazon vármegye, valamint Udvarhelyszék táblabirói tisztét viselte. Tanárkodása ideje alatt a helyhatóságok és testületek szabályrendeleteinek összegyüjtésében úttörő volt s e részben felette becses adatokkal járult a későbbi kutatásokhoz. A szabadságharcz alatt a Kolozsvármegye által kihirdetett rögtönitélő bíróságnál bíráskodott; az azutáni években pedig a birói pályára lépvén, mint az Erdélyben fennállott főtörvényszék birája helyeztetett át 1861-ben az alkotmány alapján Maros-Vásárhelyen ismét felállitott erdélyi kir. itélő-táblához, de rövid idő multán közbejött sulyos betegeskedése miatt 1865-ben mint kir. itélőtáblai itélőmester, nyugalomba vonult. 1868-ban halt meg. (És saját végakaratához képest Zetelakán temettetett el. Szerk.)

Mihály született Kolozsvárt 1839-ben. 1861-ben az erdélyi főkormányszékhez fogalmazó gyakornoknak neveztetett ki. 1863-ban ügyvédi oklevelet nyert; ugyanazon évben megyei törvényszéki biró, 1866-ban kir. itélőtáblai előadó, 1867-ben kolozsmegyei főügyész lett. 1872-ben a kolozsvári kir. ügyészséghez kir. ügyészszé nevezték ki, 1877-ben pedig a marosvásárhelyi kir. főügyészség vezetésével bizatott meg, a hol is azon évben kir. főügyész lett. Szakszerü irodalmi közleményei hol saját, hol „Zetelaki“ név alatt jelentek meg, részint a „Magyar Polgár“-ban, részint a „Jogtudományi Közlöny“-ben. Szülővárosában Kolozsvárt felépitteté, mint kir. főügyész a javitó-intézetet, továbbá a marosvásárhelyi és csikszeredai kir. törvényszéki fogházakat. Tagja volt a kolozsvári tud. egyetem államvizsgálati, a marosvásárhelyi ügyvédvizsgálati bizottságoknak s igazgató-tanácsosa az erdélyi kath. statusnak s főgondnoka a marosvásárhelyi r. kath. középiskolának. 1886. óta a kir. curiának birája s ott büntető- és sajtóügyi előadóként müködik. (Ez idő szerint a kir. curia II-ik büntető tanácsának vezetője. Szerk.

SEBESTYÉN (homoródalmási.) Bethlen Gábor fejedelem ád Sebestyén Péter és Mihálynak 1622. november 5-én czimeres nemes levelet.[1]

E családból Sebestyén József 1848/49-ben vérzett el; a ma élők közül Sebestyén Mihály és fiai Ferencz és Milhály H. Almáson élnek.

Czimerök: Kék paizsban egy üstökös. — Sisakdisz: A paizs alak. Foszlányok: Arany—kék, ezüst—veres.

Az eredeti nemes levélen, mely az Udvarhelyvármegye levéltárában őriztetik vakarások észlelhetők, amennyiben a „Sebestyén“ vezeték névből keresztnevet óhajtottak előállitani s e név elé a Kovács nevet irták be — de az eredeti okmány alsóbb sorai a Sebestyén-család részére tett adományozást feltétlenül igazolják. (Szerk.)

SEBŐK (zetelaki) † Kihalt.

SEPREODY (körispataki.) † Kihalt.

SEPSI (vajai.) Ezen család egy ágával 1712-ben Ravában találkozunk; Marosszékről származott Udvarhelyszékre. Rávából csakhamar Sz.-Udvarhelyre költözött, hol Sepsi László 1842. junius 2-án beigazolja nemességét.[2] Ennek utódai Sepsi Lajos és gyermekei Sz.-Udvarhelyt laknak.

SIGMOND (rugonfalvi.) † 1614-ben Sigmond Lőrincz és János mint primipilusok fordulnak elő.[3] Még a XVIII. század elején is kiterjedt család volt; 1712-ben Rugonfalva, Zetelaka, Abásfalva és Farkaslakán birtokosok, ma azonban már csak e sorok őrzik emléküket.

Nemeslevelet e család 1607-ben nyert.[4]

SIKLÓDI (bözödujfalvi.) † Gyergyóból származott. Siklódi Balázs, Péter és id. János 1646. január 5-én nyertek Rákóczi Györgytől pixidariusi levelet.[5] E családhoz tartozott Siklódi Ferencz is, ki 1750. körül élt és neje m.-zsákodi Horváth Apollonia volt. B.-Ujfaluban kihalt.

SILLÓ (lengyelfalvi.) † Egykor a legkiterjedtebb és legvagyonosabb székely család volt Lengyelfalván. Kihalt.

---

[1] Eredeti nemeslevél Udvh. M. L.
[2] Eredeti okmány Sepsi Lajos birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[3] Udvh. M. L.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Nagy Iván. „M. Cs.“

SILVESTER (tarcsafalvi.) Ősi székely család, melyből 1566-ban Swlijester János szolgál II. János király hadában,[1] 1602-ben pedig Silvester János és András esküsznek fel a császár és király hüségére.[2] 1614-ben Silvester István mint primipilus fordul elő.[3] Silvester György 1828-ban unitárius pap és tanár Kolozsvárt, özvegye Frank Kis Zsuzsanna; leányai: Zsuzsa, Koronka Antal toroczkói unitár. lelkész neje; Jozefa, Misz Józsefné és Karolina, Csutak Dániel ügyvéd neje. Ma is kiterjedt család Tarcsafalván, hol egy utcza is nevök után van elnevezve.

Ide tartoznak az élők közül: Silvester Gergely, Silvester György, Silvester Zsigmond és utóbbi kettőnek gyermekei

SILYE (lövétei.) Eredete ismeretlen, az 1712. évi lustra könyvben fordul elő. E családból Silye Lőrincz, András és ezek gyermekei élnek Lövétén

SIMÉN (sárdi) * ○ Mint még annyi székely családnak, ugy ennek eredetét is homály fedi, neve különféle alakban fordul elő u. m. Simény, Simén, Semien, Semijen és Semén.

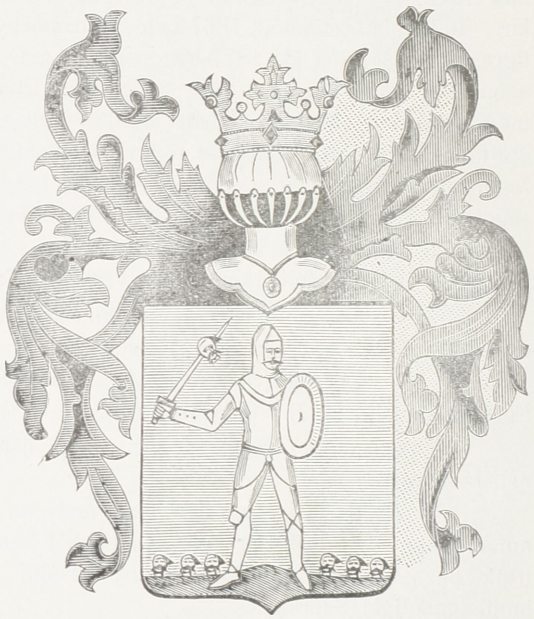

Hagyomány szerint az eredeti nevök „Semén„ vala; a fejedelmek korszaka elején két testvér, András és Tamás a fejedelem életét mentik meg, András e feletti örömében e szavakban tört ki: „Ha sem én, sem Tamás nem lesz, a fejedelem elvesz!“ „Legyen tehát „Semén“ a te neved“, mond a fejedelem és jutalmul hét jószágot adományozott nekik.

Az első, kiről biztos adataink vannak Gergely, ki 1537-ben zsoldos hadat viszen Udvarhelyszékről Munkács alá. Legrégibb ismert lakfészkök Homoród-Szt-Márton, hová Péter házasodott 1550. tájt, elvevén Biró Katát; ennek fia Gergely a Nagy-Küküllő melletti Sárdra telepedik, innen a család előneve is; ennek két fia van: István és Pál; István Sárdon marad s törzse lőn a mai családnak, melyet a kelementelki ág képvisel; Pál elveszi kövesdi Nagy Annát, Széplakon telepedik le s ezen javakban 1609-ben Horváthékkal osztozkodnak, innen jő le a nagysolymosi ág. Mindannyian a „sárdi“ előnevet használják.

Curiajoknak romjai Sárdon ma is látszanak, birtokaiknak egy részét házasság révén az Elekes-család birja.

Leszármazásuk a következő:

Péter 1550.
(homoród-szentmártoni Biró Kata.)
Gergely.

István.
Gábor
(káli Kun Bora.)
János.
Pál.
Görgy.
János
(ürmösi Maurer Anna.)
György 1760.
(iszlói Iszlai Mária.)
(Folytatása a tuloldalon.)

Pál 1609.
(kövesdi Nagy Anna.)
Tamás. János. István 1628.
Ferencz.
Gergely.
Elek. György.
György 1712.
(n-.solymosi Koncz Anna.)
András.
(kolozsvári Csapói Ágnes.)
Csapói Ferencz és Jármi Ilona leánya.
Ez teszi a n.-solymosi alapitványt az unit. egyház részére.
(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Szabó Károly Sz. Oklt.
[2] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[3] Udvh. M. L.

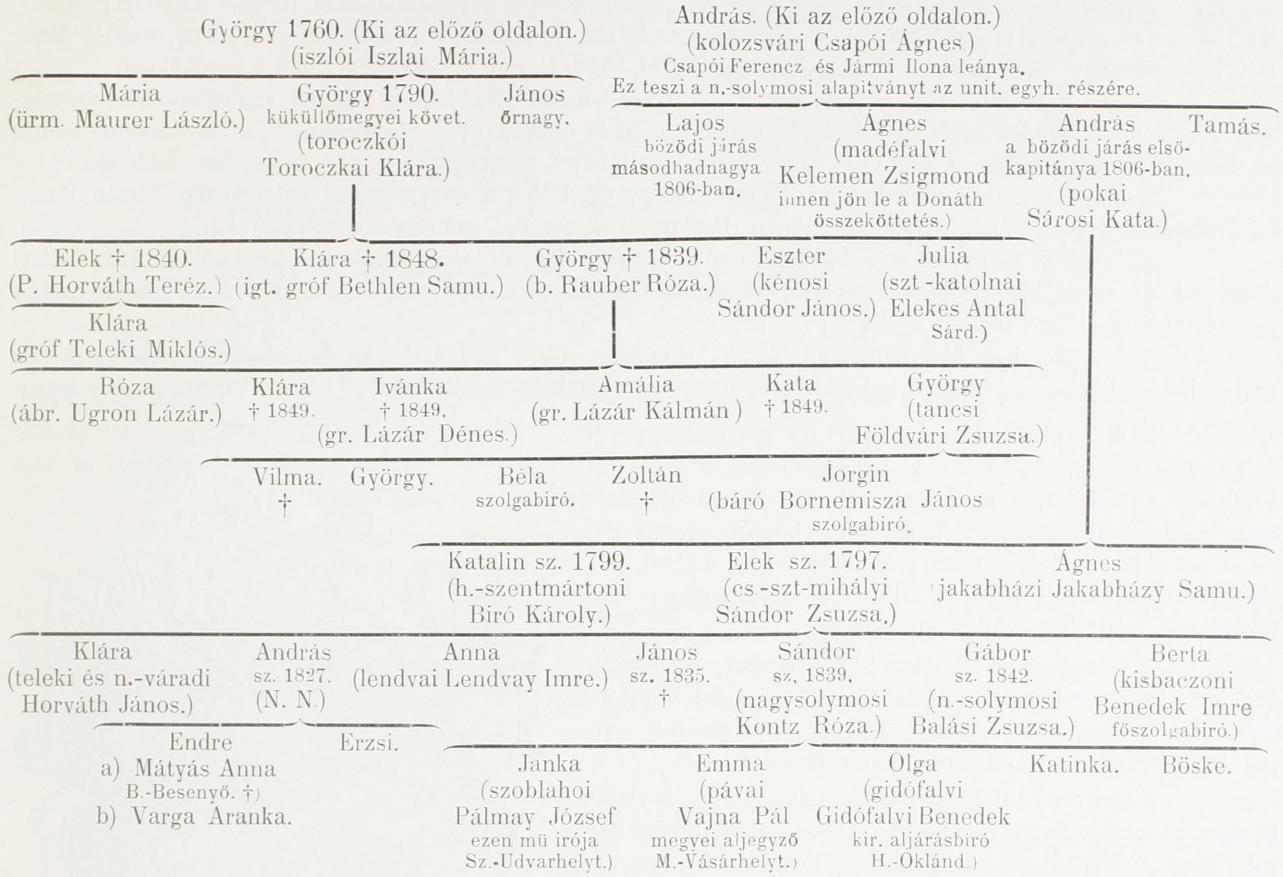

Kővári László rosz informatió folytán mindenütt[1] csak a kelementelki ágat hozza, a mikor éppen a nagysolymosi ág tartotta meg székely jellegét, vallását és származásuk helyét; ez élt Udvarhelyszéken; nincs székely a megyében, ki a Nagy-Solymosról csak nem rég elköltözött sárdi Simén familiára és azok birtokaira ne emlékeznék. Helytelen tehát meg nem emlékezni egy Simén Andrásról; mert a nagysolymosi unitár. egyház neki és bőkezüségének köszönheti létezését.[2] Ezen András volt az, ki a székelykereszturi unitár. gymnasium épitését is Pálffy Sámuel, Pakot Zsigmond, Pálffy Mózes, Sándor József, Dimény József, Jakabházy Pál, Fekete Sámuel és Mátéfi Istvánnal egyetértve oly hathatósan karolta fel.[3] A XVII. század elején volt e család a legkiterjedettebb, vagyonilag pedig az elsők között állott.

1614-ben Simén István és Ferencz Bethlenfalván vannak mint primorok felvéve,[4] ezen ágból 1646-ban sárdi Simén Gergely, Simén Ferenczné Tordai Kata és Simén Györgyné vizaknai Hajdu Katalin egyezkednek a bethlenfalvi jószágok felett.[5] Ugyanazon évben Simén István Dobófalván primor. Simén Mihály Nagy-Kedében és Simén Miklós Kadácson vannak 1614-ben mint primorok feljegyezve,[4] utóbbi Simén Miklós, kinek neje Banreoy Erzsi 1606—1607. Udvarhelyszék alkirálybirája, ennek leánya Klára kadicsfalvi Török Gáspár neje 1640. körül. Ugyancsak kadácsi előnévvel Semén József 1837. körül ügyvéd Hunyadmegyében, László homoródszentmártoni előnévvel 1794—1815-ig kir. kormányszéki irnok és hites jegyző; Lajos előnév nélkül 1845-ben brassói ellenőr, Károly a 31-ik gyalogezredben főhadnagy 1863-ban. Elek 1794-ben Kis-Küküllőmegye alispánja, 1815-ben az unitár. egyház kormány-ülnöke, ugyanekkor idősb Elek küküllőmegyei házi számvevő. Mindannyian egy törzs ágai, de adat hiányában a családi táblázaton elhelyezhetők nem voltak. A családfa utolsó ízén álló három fiatal szép hölgy 1849-ben, a világosi katasztrófa napján halt meg.

[1] Lásd Keresztény magvető XXXIII. évf. 5. füzet 249. oldalt.
[2] Ezt bizonyitják az unitár. egyház okmányai Nagy-Solymoson.
[3] Székelykereszturi unitár. gym. története 19. oldal.
[4] Lustr. könyv 1614-ből. Udvh. M. L.
[5] Eredeti okmány bikafalvi Máthé Pál birtokában.

Házasságuk révén Erdély legelőkelőbb családjaival vannak összeköttetésben, u. m.: Az iktári gr. Bethlen, báró Bornemisza, tancsi Földvári, P. Horváth, iszlói Iszlay, jakabházi Jakabházy, gr. Lázár, ürmösi Maurer, báró Rauber, cs.-szentmihályi Sándor, gr. Teleki, abr. Ugron és Vargyasi Daniel familiákkal.

János, Sándor és Gábor testvérek a n.-solymosi ágból 1862-ben a legiónál szolgáltak Olaszországban, s mig honfi kötelességükkel önzetlenül adóztak a haza oltárán addig vagyonuk itthon összement, ámbár az 1848 49-iki katasztrófa is már erős nyomokat hagyott hátra vagyonukon, mert mindenüket feldulták.

E fényes multu család fisarjai Simén György és Béla; a nagysolymosi ágból pedig Simén Endre az András fia. Simén Gábor magtalan, Simén Sándornak pedig csak leánygyermekei vannak.

Kállay Sz. N. ugyan már 1409-ből említi Semién Istvánt mint Marosszék szószólóját szentkirályi előnévvel, de annál bizonytalanabb adatok támogatják a feltevést, hogy sem ez mint a sárdi Simén család törzseként elfogadható lenne.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren pánczélos vitéz, jobbjában kard törökfővel, baljában kerek paizs; lábainál jobbról három s balról három törökfő. — Sisakdisz. — Foszlányok: Kék—arany, piros—arany

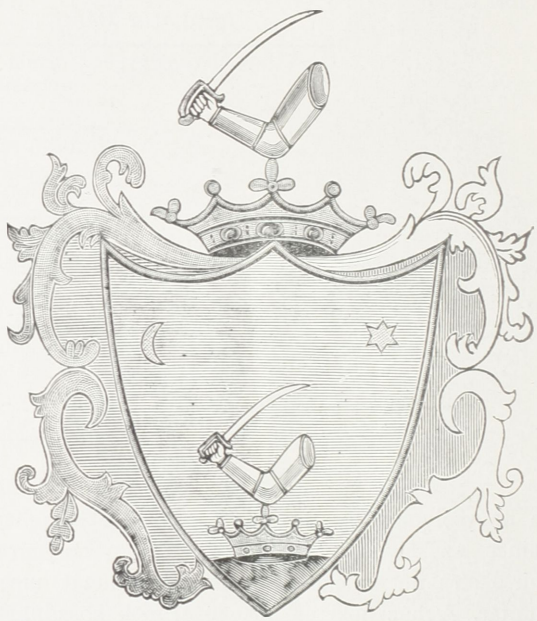

SIMÓ (kissolymosi és farczádi.) * Ismét egy régi és kiterjedt családhoz érkeztünk. Legrégibb törzse Péter, ki 1456-ban a midőn Mohamed török szultán Belgrádot megszálván, Hunyadi János vezérlete alatt, bögözi Farkas Ferencz százados mellett harczolt; ez azonban az alábbi táblázatok törzseivel, kik mintegy 100 évvel később éltek, adatok hiánya miatt összeköthető nem volt.

E család ősi székhelye Béta; onnan származott át Kis-Solymosra. Kis-Solymosról szakadt ki a farczádi,[1] az atyhai[2] és a lengyelfalvi „Simó“ család; egy része a „farczádi“, a másik a „kissolymosi előnév használatával.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren koronán nyugvó pánczélos kar kivont kardot tart, jobbról hold, balról csillag. — Sisakdisz: A paizsalak. — Foszlányok: Arany—kék, ezüst—vörös.

A farczádi ág leszármazása a következő:

I. Ferencz † 1530.
(Maróthi Anna.)

Lukács. | Benedek. | I. Mihály 1546. (Kádár Anna.) | Pál. | László

I. Péter 1620. (Csutor Kata.)

I. János 1650. (Ferencz Borbála.)

I. István 1670. (Sándor Erzsébet.)

II. János 1700. (Vajda Anna.)

II. János 1730. (Sándor Sára.)

II. István 1765. törvényszéki biró. (Veres Zsuzsa.) | II. Ferencz 1769. ügyvéd Deésen. a) Róth Rozália. b) Róth Julia.

(József (Gábor Anna.) | Ferencz (Vajna Zsuzsa.)

Károly. | Lukács. | Szaleria. | Ferencz. | Sándor.

Lajos. | Julia. | János.

III. Ferencz 1807. B.-Szolnok alispánja. (Boér Anna.) (Folytatása a tuloldalon.)

Rozália. sz. 1797. † 1849. (Malom Zsigmond kormányszéki tanács.) (Folytatása a tuloldalon.)

[1] A farczádi ág okmányai Simó Béla kir. tanfelügyelő birtokában Deésen.

[2] Az atyhai ág okmányai Simó Mátyás birtokos őrizetében Sz.-Udvarhelyt.

III. Ferencz 1807. (Ki az előző oidalon.) Rozália (Ki az előző oldalon.)
B.-Szolnok alispánja, sz. 1797. † 1849.
(Boér Anna.) (Malom Zsimgond
kormányszéki tanácsos.)

II. Lajos 1833. Polixena sz. 1834. Malom Lujza
országyülési képviselő. (Ujfalvi Samuel.) irónő sz. 1818. † 1847.
(Huliman Anna.)

IV. Ferencz 1857. Béla 1859. Julia.
tiszt. megyei jegyző. † kir. tanácsos, tanfelügyelő.
(Károlyi Mariska.)

Lajos. Béla. Tivadar.

I. Ferencz 1511-ben Dobóban jószágot cserél sógorával Maróthi Györgygyel, ezen jószágnak neve ma is „Simó dombja.“ 1570-ben május 16-án II. Jánostól nova donatiót nyert kissolymosi és bétai jószágaira. Ezen adomány levél másolatát I. Ferencz császár rendeletére 1806-ban adták ki a kolozsmonostori levéltárból.

I. Mihály 1571-ben Csongrád Istvánnal „egy bennvalót“ (belsőség) cserélt Vágásban.

I. Péter 1620. körül. Neje: Csutor Kata (fiu-leány), ennek a jussán telepedett le a Simó család Farczádba az „1622-iki contractus“ szerint. Fia:

I. János 1650. körül élt. Mint lovas tiszt 1657-ben II. Rákóczi György idejében Kemény Jánossal Lengyelországba ment; a tatárok elfogták Keménynyel együtt és Krimbe hurczolták, „két évi raboskodás után hazajött.“ Jelen volt továbbá az Apaffy ellen intézett ütközetben Kemény Jánossal Nagy-Szőllősnél 1662-ben. 1656-ban bétai jószágát elcserélte felsőbb jóváhagyás mellett, Farczádban Lázár Istvánnal, igy a farczádi birtok nagyobbodott. Itt a család két ágra oszlik, az egyik ág Bétában marad, a másik pedig Farczádba telepedik. Fia:

I. István 1670. körül. Prókátor volt. Fia:

II. János 1700. körül. Neje: Vajda Anna Farczádról. (Fiu-leány.) Ennek jussán is szép jószághoz jutott Farczádban. Fia: III. János 1730-ban. Itt a család ismét két ágra oszlik, u. m.: II. Istvánra és II. Ferenczre. Az unitárius, ez pedig református vallásu. Ferencznek fiai:

II. István 1765-ben. Törvényszéki biró Sz.-Udvarhelyt.

II. Ferencz 1769-ben. 1793-ban guberniumi, majd királyi táblai gyakornok, később ügyvéd Deésen.

1799-től kezdve Nemes Belső-Szolnokmegye tiszti ügyésze. Ősi fészkét Farczádot odahagyva Deésre költözik. Nemesi származását igazoló, az 1800-ban kikért és előmutatott „nova donatio“ hiteles másolata folytán a kolozsvári Gubernium elrendeli a nemesi immunitás elismerését. Deésen házat és birtokot szerzett.

III. Ferencz 1807-ben. † 1865-ben. Előbb táblabiró, 1849-től kezdve B első-Szolnokmegye alispánja Szép birtokot szerzett Oroszmezőn, hol neki és jólelkü nejének Boér Annának, mint igazi emberbarátoknak emléke tán örökké élni fog.

II. Lajos 1833-ban: Szülőinek minden jó tulajdonságát s igy a népszerüséget is örökölte. Jogvégzett. Az oroszmezei birtokot gyarapitotta. Bl.-Mezőn és Alörben birtokot szerzett. Nagybirtokos. 1875-től országgyülési képviselő. (szabadelvü,) Megyebizottsági tag, a deési ev. ref egyházmegye és az erdélyi ref. egyházkerület főgondnoka, a vaskorona-rend lovagja, több egyháznak és iskolnak patronusa. Békés természete, barátságos modora és népszerüsége jellemzik.

IV. Ferencz 1857-ben. Jogvégzett. 1880-ban Szolnok-Dobokamegye tiszteletbeli jegyzője. Az élet tavaszán halt meg.

I. Béla 1859-ben. Középiskolai tanulmányai után a budapesti tud. egyetemen a bölcsészeti fakultast végezte. 1881. óta kir. tanfelügyelő Szolnok-Dobokamegyében. Szolnok-Dobokamegye részére a „Millenium“ alkalmából 40 állami iskola engedélyezését eszközölte ki, azokat szervezte is, azért kir-tanácsosságot kapott.

Az atyhai ág leszármazása:

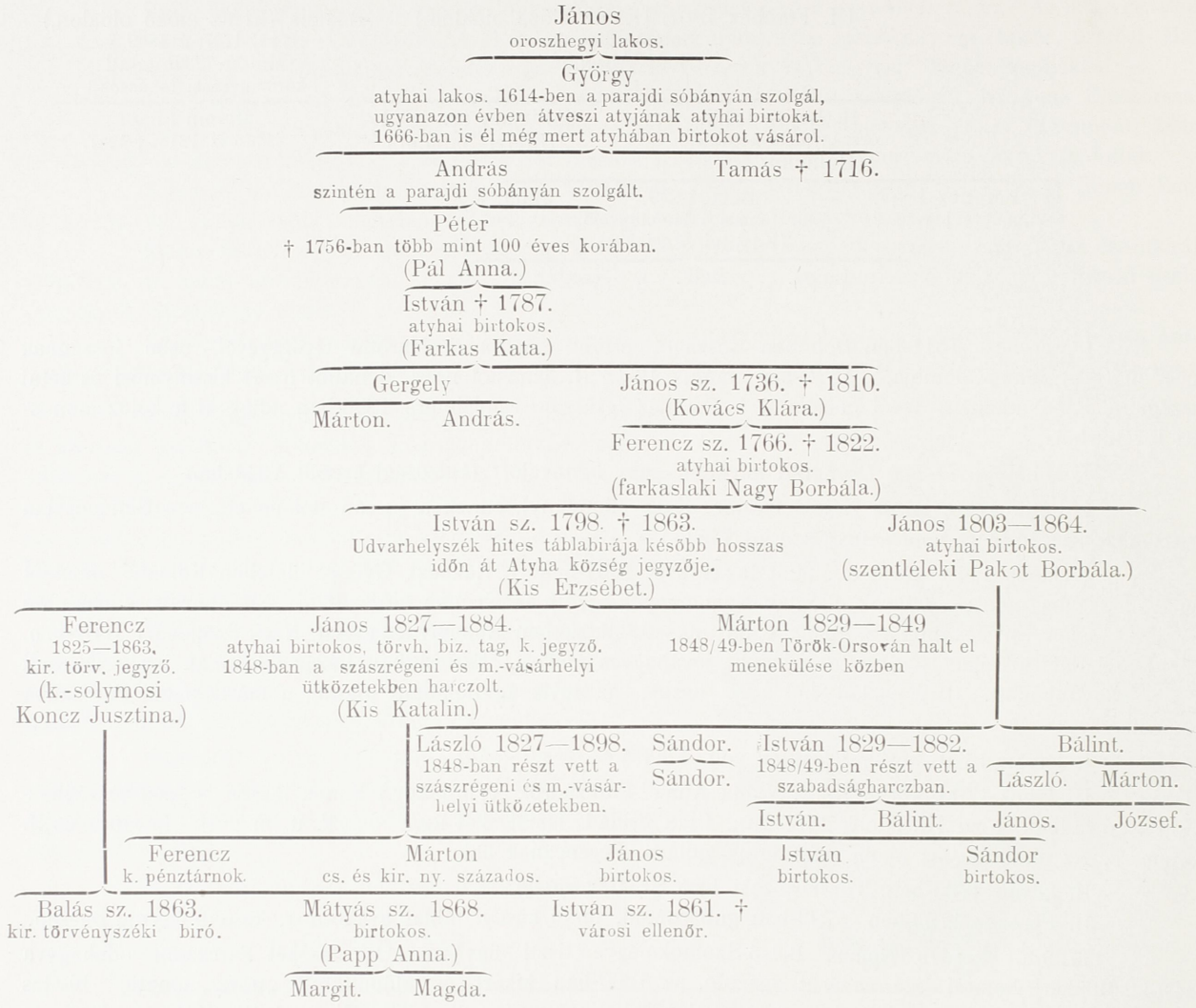

Atyhában két ág tartózkodik (al- és felszegi.) A fenti táblázaton az alszegi ág van kitüntetve, e Kis-Solymosról előbb Oroszhegyre s onnan jött Atyhába. Ezen ágból II. Ferencz 1825. augusztus 17-én született, jogi tudományait Kolozsvárt végezvén, 1848—49-ben mint huszár tiszt vett részt a szabadságharczban, mig Szolnoknál megsebesült. A szabadságharcz után besorozták az osztrák lovassághoz, hol egy évig szolgált. Később a kir. törvényszéknél jegyző. Fiai: Balázs kir. törvényszéki vizsgálóbiró Székely-Udvarhelyt, Mátyás zetelaki földbirtokos és városi pénztárnok.

A felszegi ág 1580. házasodott Kis-Solymosról Atyhába, nemességét 1833-ban V. Ferdinand király is megerősité.

A lengyelfalvi ág leszármazása:

Első tábla.

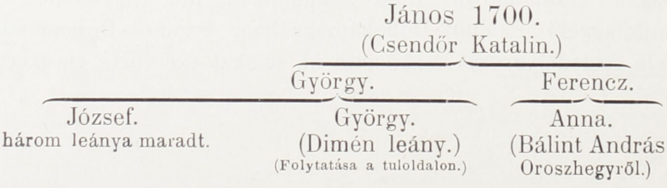

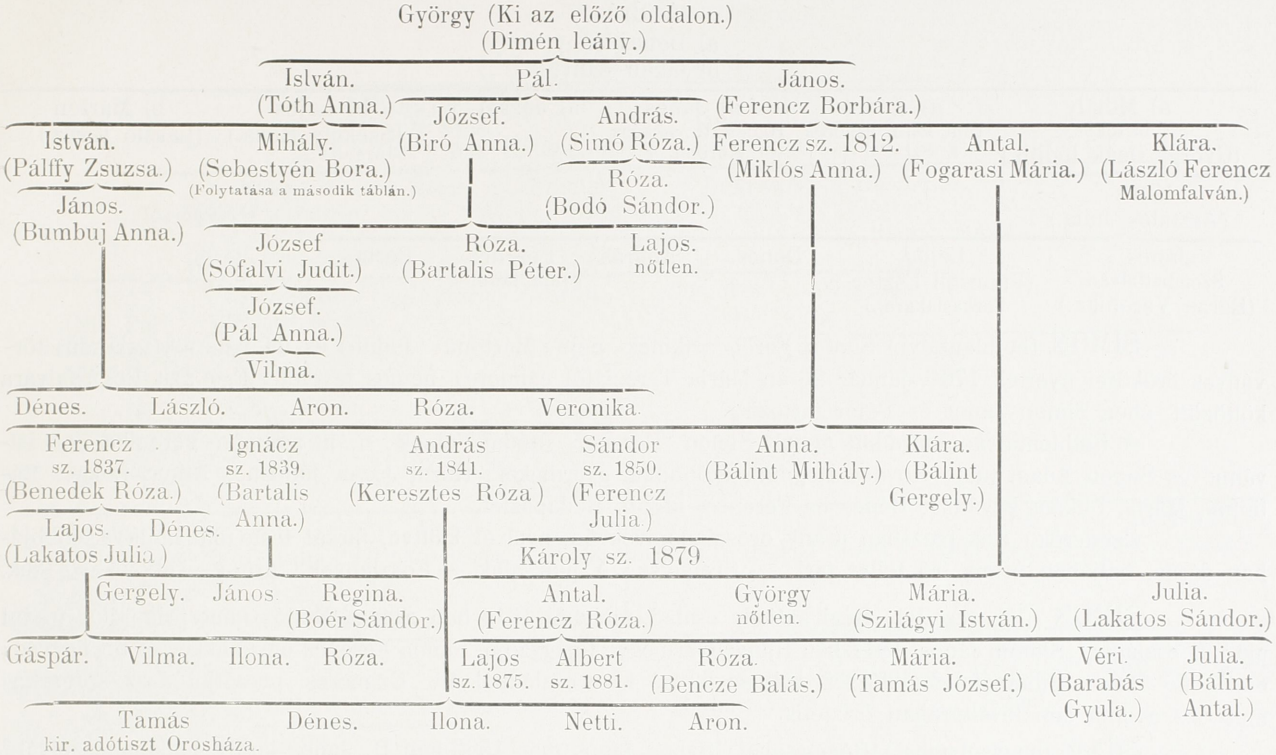

Ezen ág szintén Oroszhegyről származott Lengyelfalvára s az atyhaihoz áll közelebb.

A Kis-Solymoson maradott ágból: András 1791-ben Udvarhely város országgyülési követe, Ferencz ugyanakkor Udvarhelyszék főügyésze volt. Pál 1815-ben gubernialis és kir. ügyigazgatósági ügyész, János kir. táblai ügyvéd, Péter 1827. körül alispán Kolozsmegyében, András 1846-ig Tordamegye alispánja, Ferencz kormányszéki irnok, Károly, kinek neje Vinkler Antonia és gyermekei Ferencz és Lujza vannak feljegyezve.

Simó Ferencz székelyudvarhelyi születésü festész, ki Bécsben 50 évig tanulta e müvészetet s 1826-tól mint a legjelesebb arczképfestő müködött. Gyermekei: József és Ágnes a kissolymosi előnevet használták.

Kissolymosi Simó György Udvarhelyszéktől 1833. február 11-én nyert nemesi bizonyitványát Krassóvármegyében, akkori lakhelyén ugyanazon évi április 29-én hirdetteté ki, ott azonban családja kihalt.

Jelenleg Simó Pál és fiai: Lukács birtokos, János unitár. pap Tordán élnek ez ágból.

Második tábla.

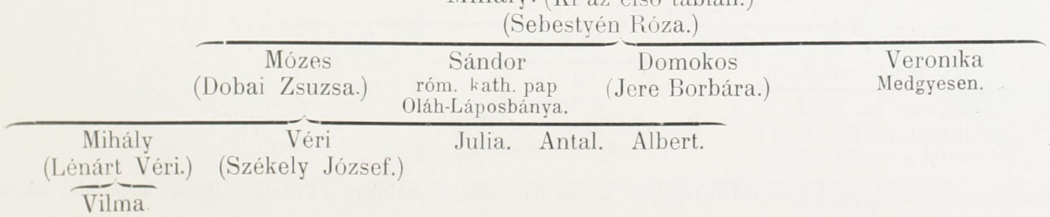

SIMÓ (bethlenfalvi.) Hagyomány szerint ezen családból való azon Simó János is ki, a XIII. szazadban Székely-Udvarhelyt Rudnai püspök kegyéből emelt imaház mellé, remetelakot és kerités épitett; ő egyszersmind kapitánya volt a templomi ünnepélyeknél diszlövést tevő ugynevezett „Jézus katonáinak.“

Ezen család egy ága Bogárfalvára költözött, melynek leszármazási táblája a következő:

András.
a) Dénes-leány.
b) Jakab-leány.

a) Mihály birtokos. (György Deák Judith.)	a) András róm. kath. esperes K.-Szt.-Pál. †	a) János róm. kath. lelkész Korond. †	a) József. †	b) Lajos (Székely Róza.)	b) Márton (László Teréz.)

János (Asztalos Julia.)

János Szombatfalván. (Berze Veronika.)	Lajos (Fancsali Eszter Farkaslakáról.)	Dénes.	András.	Ferencz gymn. tanuló.	Berta.

SIMON (bethlenfalvi.) Simon Ferencz (kinek neje Mártonffi Judith) és fia András, valamint törvényes örökösei nyertek 1761. január 26-án Mária Teréziától czimeres nemes levelet.[1] Egy ága Bogárfalvára költözött, ehez Simon János és Péter tartozik.

A Bethlenfalván maradott ágból Simon Ferencz utódai élnek, u. m.: Simon Veronika Soó Istvánné és Simon Ádám (neje Kovács Regina), utóbbinak gyermekei: Róza, Józsa Jánosné, Anna, Lukács Bálintné, Mária, Lukács Istvánné, Dénes és Ferencz, utóbbi Budapesten.

Czimerök: Kék paizsban arany oroszlán növekvőn, nyelvét kiöltve, farkát teste fölé hajlitva, jobbjában dárda, baljában arany iró tollat tart. — Sisakdisz: A paizsalak. — Foszlányok: Arany—kék, ezüst—kék.

SIMON (bibarczfalvi.) Régi székely család, melyből 1614-ben Simon Miklós mint primipilus fordul elő.[2] E családból Simon János 1847-ben Hunyadvármegye főjegyzője, Simon Ferencz ugyanakkor és ott ügyvéd; ennek fia József. Bibarczfalván József volt az utolsó ki e családból élt. Czimeres pecsétje a sz.-kereszturi unitárius gymnázium levéltárában őriztetik.

SIPOS (nagysolymosi.) Régi család; Sypos János már 1566-ban II. János király hadában szolgál.[3] 1602-ben Sipos István, Balázs és Mihály esküszik fel a király és császár hüségére;[4] az 1614. évi lustrális könyvben pedig az emlitettek és János Nagy-Solymoson, Péter Kis-Solymoson mint primipilus fordulnak elő.[2]

E családból Sipos András, Lőrincz, Lajos és a Péteré jelenleg is élnek s gazdasággal foglalkoznak Nagy-Solymoson.

SÓFALVI (etédi.) Ezen család „Sófalva“ községéről vette nevét. 1614-ben Sófalvi Péter fordul elő Etéden.[2] Közülök Sofalvi Dániel 1837-ben Kolozsmegye sebésze, Sófalvi László ügyvéd Krasznamegyében, Sófalvi József mérnök Marosszéken, Sófalvi József II. irnok ugyanott, Sófalvi Janos országos főszámvevőségi tiszt, Sófalvi József III. és Sófalvi Sámuel birtokosok Belső-Szolnokmegyében: mindannyian 1848. körül.

SÓFALVI (sófalvi.) Sófalvi Elek kir. kincstári titoknok 1848-ban.[5] Kiterjedt ágakra oszlott. Sófalván Sófalvi Ferencz, Dénes, Domokos, Lajos, József és valamennyinek gyermekei e család kötelékébe tartoznak.

SOÓ (berei.) Ős régi székely család, mely a Marosszékről származik; Berében 1602-ben Soó Mihály esküszik fel a császár és király hüségére.[6] Ennek egy ivadéka Soó Gáspár jött a XVII. század végén Bethlenfalvára. György ivadékai Sz.-Udvarhelyt élnek.

Leszármazásuk a következő:

Első tábla.

Gáspár
ez jött Betlenfalvára.

József (Szőke Klára.)	István	Ferencz	János
József sz. 1781 (bethlenfalvi Pál Jula.) (Folytatása a második táblán.)		István birtokos (bethlenfalvi Simó Róza.) Folytatása a tuloldalon.)	csak leány ágon él.

[1] Eredeti okmányok és a nemes levél hiteles másolata Soó István bethlenfalvi birtokos és Simon János bogárfalvi lakos birtokában.

[2] Udvh. M. L.

[3] Szabó Károly Sz. L.

[4] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

[5] Nagy Iván M. Cs.

[6] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

István (Ki az előző oldalon.)
birtokos.
(bethlenfalvi Simó Róza.)

György sz. 1819. birtokos. (kadicsfalvi Tibád Katalin.) — János birtokos Bethlenfalva.

Károly főszolgabiró Udvarhelyt. † 1892. (Csép Borbára.) — Róza † — Katalin (Gergely Márton.) — Damokos † — Gáspár sz. 1854. főgymns. igazgató. (Gross Mária.) — Dénes †

Irén (Nik Pál vasuti hivatalnok Arad.) — Rezső Dr juris, ügyvéd. — Mária. — Erzsi. — Domokos joghallgató. — Dénes.

László sz. 1892. — Gáspár sz. 1894. — Ilona. — Mária.

Második tábla.

József sz. 1781. (Ki az első táblán.)
(bethlenfalvi Pál Julia.)

Lajos (Dakó Mária.) — Elek (Imre Anna.) — Róza (Dakó Mózes.) — Péter sz. 1818. (Csiki Borbára.) — Julia (Balási Samu.) — Anna (Pál Lajos.) — Borbára (Bokor Péter.)

Ferencz † (Bokor Róza.) — Róza. (Osvát János.)

Teréz (Hadnagy Ferencz.) — János sz. 1847. (Osváth Mária.) — István sz. 1850. (Simon Veronika.) — György (László Borbára.) — Lajos (Józsa Zsuzsa.) — Mária Hadnagy József.) — Kata (Sultesz Károly.)

Julia — Anna.

Kata. — Borbára. — Róza. — Ferencz. — István. — Domokos.

Teréz. — Lajos (Bokor Zsuzsa.) — Domokos. — Róza. — Mária. — István. — Dénes. — Lajos. — Veronika. — István.

SOLYMOSSY (dubravai.) Mihály, Ferencz és Péter nyernek 1721-ben III. Károly királytól czimeres nemes levelet.[1]

Mint azt az alábbi táblázatból is látjuk 1848|49-ben három testvér egyaránt harczol magyarhon szabadságáért. Lakhelyök Sz.-Udvarhely, hol többnyire hivatalokat viseltek.

Egyik ága e családnak Érendrődön, egyik Háromszéken, egyik Alsó-Fejérmegyében s egy másik Pest-Pilis és Solt megyében lakik.

Czimerök: Ezüst paizsban, zöld dombon egy homok óra, melynek tetején egy piros rózsa van elhelyezve. A homok órától jobbra és balra egy-egy tüzes liliom. — Sisakdisz: Egy kék mezü kar irónádat tart. — Foszlányok: Mindkét oldalon ezüst—veres.

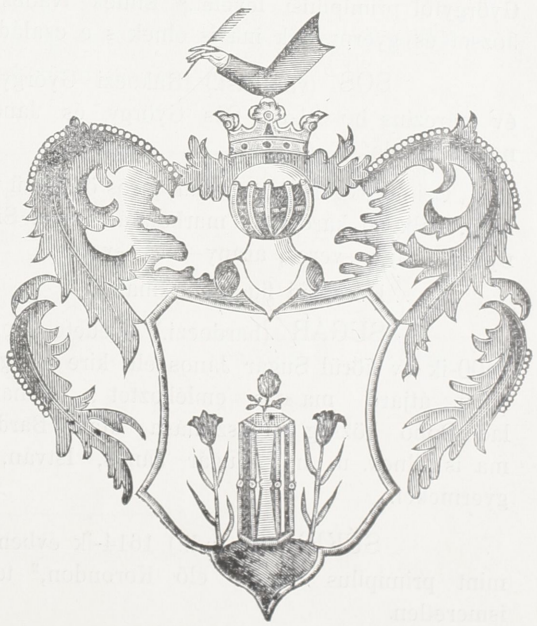

Leszármazásuk a következő:

Miklós
(Baranyai Borbára.)

Mátyas. (Debreczeni Sára.) — József. (Zöldági Klára.)

András városi tanácsos. (Weisz Katalin.) (Folytatása a tuloldalon.) — Károly. Udvarhely polgármestere. Magtalan. — Pál p. ü. tanácsos. — József orvos.1848/49-es honvédhadnagy. — Julianna (Szentiványi Sámuel.)

[1] Eredeti nemes levél Solymossy János gyógyszerész birtokában Sz.-Udvarhelyt.

András (Ki az előző oldalon.)
városi tanácsos.
(Weisz Katalin.)

Katalin. † | Sándor † | Károly † 1848. | János † 1896. gyógyszerész 1848/49-benvadászfőhadnagy, (Ferenczi Laura.) | Lajos sz. 1826. városi tanácsos. 1848/49-ben huszárhadnagy. (patakfalvi Ferenczi Karolina.)

Endre sz. 1855. ev. ref. főgymn. tanár. (Kádas Vilma.) | Karolina. (Nagy Géza gazdatiszt M.-Kalján.) | István Dr med. Baróth. (Lengyel Sára.) | Kata. (Lang Endre p. ü. titkár Segesvár.) | Lajos sz. 1863. számvevő. | Olga. (Nagy Lajos földbirtokos Olasztelek). | Ágnes. | János sz. 1872. okl. gyógyszerész. (Elischer Janka.) | Anna.

István. | János. | Gyula. | László sz. 1898. | Judith sz. 1900

SOMBORI (zetelaki.) Nagy Iván a zetelaki Sombori (vagy Zsombori) családot a Magyar-Nagy-Zsombori Sombory családhoz számitja, a mely nevét a Kolozsmegyében fekvő Magyar-Nagy-Sombor helységről vette, mások szerint e család ős-törzse Gyula erdélyi fejedelem atyjában, Zomborban keresendő.[1]

Zetelaki S. József r. kath. lelkész és irodalmi ember; testvére István r. k. lelkész és hosszu időn át a m.-vásárhelyi növelde igazgatója.

Szombatfalvy Gergelynek neje Sombory Teréz volt. Sombory Bálintnak Kolumbán Julia; Szentpáli Menyhértnek Sombory Klára. Sombory Györgynek Tamásfalvi Bora.

SOMODY (etédi.) E család nemessége a székelyek ősi jogán alapszik; az 1712. évi conscriptioban van igazolva.[2] Története adatok hiánya miatt nem közölhető. Közülök Somody István ügyvéd Kolozsvárt.

SOÓS (homoród-oklándi.) A havasalföldi táborban nyert 1655. julius hó 6-án Soós Mihály Rákóczy Györgytől primipilusi levelet.[3] Ennek ivadékai H.-Almásra költöztek, hol Soós János, Mihály, Pál, András, József és gyermekeik ma is élnek s e családból valók.

SÓS (vargyasi.) Rákóczi György adott 1616-ik év márczius hó 21-én Sós György és Jánosnak czimeres nemes levelet.[4]

Czimerök: Kék paizsban piros öltözetü vitéz, jobbjában kard, baljával kardjának markolatát fogja. Sisakdisz. Foszlányok: Arany—veres, arany—kék—veres.

E család fiu-ágon kihalt.

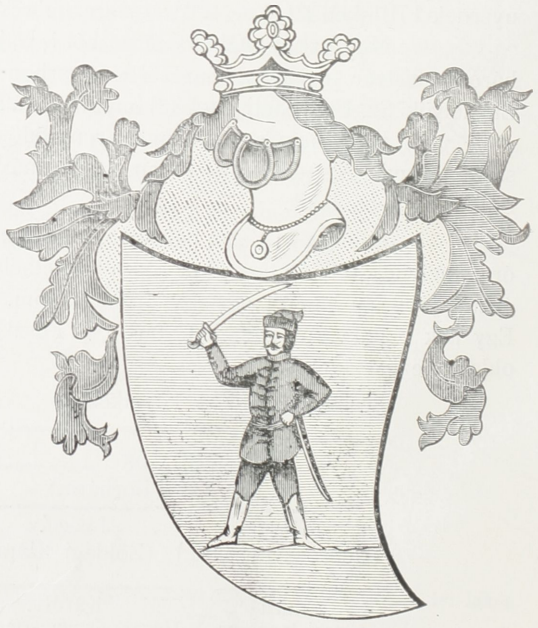

SUGÁR (bardoczi.) Eredete Dobó község, hol 1400-ik év körül Sugár János élt, kire még a „Sugár rév“ nevü átjáró ma is emlékeztet; Onnan jött e család Dobó község elpusztulása után Bardoczra, ivadékai ma is élnek, u. m.: Sugár János, István, Mózes és ezek gyermekei.

SÜKEY (korondi.) 1614-ik évben Sükey Ferencz mint primipilus fordul elő Korondon,[2] további története ismeretlen.

---

[1] Nagy Ivan M. Cs. X. köt. 376—282. old.
[2] Udvh. M. L.
[3] Eredeti nemes levél Máthé Sándor birtokában Vargyason.
[4] Eredeti nemes levél Imecs Albert birtokában Vargyason.

SZABADI (berei) Régi székely nemes család, a marosszéki Bere községből származik, hol 1614-ben Zabadi Demeter és Gergely mint primipilusok vétettek fel.[1] Egy ága e családnak a XVIII. században a Mezőségen s ezen ág egyik tagja a XIX. században Udvarhelyszéken telepedett le.

Az utóbb említett ágból Szabadi Demeternek fia Ferencz, ennek ismét Ferencz, ennek Demeter, ennek Ferencz, Ferencznek fia Farkas s ennek fia:

Tivadar 1799—1865.
(Nagy Zsuzsa.)

Pál 1829—1883. (Sándor Julia.)	Ferencz sz. 1833. † 1900 dr megyei főorvos, törvh. biz. tag, birtokos Sz.-Udvarhely. (Beke Polixena)			
Gyula. (Beöthy Vilma.)	Károly. (Papp István. †)	Irma.		
Mária.	Pál.	Erzsébet.		
Lajos. Dr járási orvos H.-Oklánd. (Panián Magdolna.)	Endre. †	Zelma. (Héjas Kálmán.) kir. főerdész a földmivelésügyi miniszteriumban.	Ferencz. †	Tivadar szolgabiró Székely-Udvarhelyt. (szentgericzei Jakab Mariska.)
			Mártha.	Ella.

Nemes levelet Szabadi Demeter (kinek neje Istvánffi Zsuzsa) és fiai János, Ferencz, Mihály és Péter Bocskai István fejedelemtől „berei“ előnévvel[2] nyertek 1605. szeptember 15-én.

Használt czimerök: Kék paizsban, zöld dombon nyugvó páncélos kar piros zászlót tart. Sisakdisz. Foszlányok: Kék—ezüst, piros—arany.

SZABÓ (bibarczfalvi.) E család az 1712. évi összeirásban fordul elő, közülök János 1837-ben főkormányszéki díjnok Kolozsvárt s László 1825-ben ev. ref. lelkész Bibarczfalván.[3]

Több ágra oszlott melyek azonban adatok hiányában egymással összeköthetők nem voltak.

A legtekintélyesebb ág a Szabó Sámueltől lejövő; táblázata a következő:

Samu.

András. (Jakab Bea.)	István. (Benedek Róza.)	Ágnes. (Tordai Samu.)	Anna. (Sánta József.)	Judith. (Bér József.)	Mária. (Egyed János.)
Ilona. (Nagy Sándor.)	Albert sz. 1859. bányanagy Vizaknán.		Katalin. (Benedek Kerestély elvált.)		
			Róza.		
István gymn. tanuló.	Erzse.	László.	Mária.	Ilona.	Sándor.	Róza.

Egy másik ág mely szintén Bibarczfalván él a következő:

László.
(Szász Rebeka.)

József. (Vajna Mária.)	Samuel ivadékai vannak de ismeretlenek.	
Mózes sz. 1844. (Osvát Teréz.)	András. (Jancsó Anna.)	Anna.

József sz. 1871.	Mihály sz. 1873.	Gábor sz. 1873.	Mária. (Szabó Imre Etéden.	Ilona.	Róza.	László. sz. 1886.	Balázs. sz. 1888.

[1] Udvh. M. L.

[2] Hiteles másolat Szabadi Tivadar szolgabiró birtokában Sz.-Udvarhelyt.

[3] Nagy Iván M. Cs.

A harmadik ág Józseftől (kinek neje Osvát Ilona) jő le; ennek fia Mózes (neje Balog Anna) s ennek

Lajos sz. 1846.
(Gáspár Mária.)

Imre sz. 1871. (Szabó Mária.) | Sándor sz. 1874. (Tordai Judit.) Margit. | Márton sz. 1876. | Mária. | Miklós. | Károly. | Albert. | Lajos. | Anna.

A negyedik ág Szabó D. Jánostól, az ötödik Szabó Istvántól jöve le, mindkét ág Bibarczfalván terjedelmes családot alapita.

SZABÓ (csikszentmártoni.) * ○ Egyike a legelőkelőbb beházasodott megyei családoknak. Szabó Gábor, József és csiktusnádi Betegh Teréz fia a jelen század elején feleségül vette Szombatfalvi Veronikát kivel a szombatfalvi jószágot kapta, melyet utódai jelenleg is birnak. Egyetlen gyermeke Márton felesége ilyefalvi Bialis Anna, László és kadicsfalvi Török Kata leánya. Dénes jelenleg a marosvásárhelyi itélő táblán biró, felesége patakfalvi Ferenczi Ilka, gyermekei közöl András orvos. Lajos kir. ügyész volt N.-Szebenben, első neje ujvárosi Ujvárossy Mária. Ferencz és Dombi Francziska leánya, kitől fia Gábor, Udvarhelyvármegye aljegyzője, felesége kadicsfalvi Török Piroska. Lajos második neje tancsi Földvári Margit, Gábor és csapói Réz Margit leánya, kitől leánya Margit. István Szombatfalván gazdáskodik. Ilona Márton Ferencz ny. járásbiró neje Csik-Szent-Mártonban. Mária bágyoni Váró Ferenczné N.-Enyeden. Albert, Mihály fia, kir. közjegyző Székely-Udvarhelyen, neje fricsi Fekete Judith, Albert és zeykfalvi Zeyk Ilka leánya. Testvérei Sándor és Ilona anyjukkal Bukarestben élnek. Izabella Boros Elek táblai biró özvegye Budapesten él.

Czimerök: Kék paizsban, zöld dombon veres öltözetü vitéz jobbjában három buzakalász, baljában kard. Sisakdisz. Foszlányok: Kék—ezüst, veres—arany.

A leszármazási táblát Nagy Iványtól egységes átnézet kedveért a megfelelő kiigazitásokkal egészben közlöm:

József 1730 † 1742.
(iklodi Toldalagi Krisztina.)

Gábor 1771—1791.
(cs.-szentmihályi Sándor Zsuzsa.)

József (cs.-tusnádi Betegh Teréz.) | Antal (Salamon Julia.) Julia. | Zsuzsa (Gencsi József.) | Julia (Paulovics Gáspár.) | Klára (Somor József.) | Róza (cs.-pálfalvi Szebeni György.) | Ferencz (altorjai Apor Klára † 1845.) (Folytatása a tuloldalon.)

Zsófia (Gergely Elek.) | Zsuzsa Szacsvai András de ead.) | Lajos Altorján. Lázár. Lajos. | Gábor 1815. Udvarhelyszékre jön. (Szombatfalvi Veronika de ead.) Márton 1843-ban törvsz. ülnök. (ilyesfalvi Baki Anna.) | Mihály Mihály. Mihály. Lajos. | Albert. (Blaumann Luiza.) (Folytatása a tuloldalon.) | Imre cs.-szt.-mártonban élt. István. József erdész. István tanár.

Dénes táblai biró. (patakfalvi Ferenczi Ilka.) Andras orvos. Dénes (tarcsafalvi Pálffy Jenke.) Miklós. Lajos. | Lajos a) ujvárosi Ujvárossy Mária. b) tancsi Földvári Margit. a) Gábor megyei aljegyző. (kadicsfalvi Török Piroska.) b) Margit. | Ilona (Márton Ferencz.) | István a) br. Orbán Ida. b) Szombathelyi Irma. | Mária (bágyoni Váró Ferencz.)

Albert (Ki az előző oldalon.)
(Blaumann Luiza.)

Ferencz (Ki az előző oldalon.)
(altorjai Apor Klára † 1845.)

József † 1853. — Ferenez † — Lajos consiliárius (gróf Mikes Zsófia.) — Károly (hatolykai Pótsa Pál.) — Klára (farnosi Keczeli János.)

Lajos. — Béla † 1898. — József (gróf Haller Francziska.)

Izabella (Boros Elek táblái biró.) — Albert kir. közjegyző. (fricsi Fekete Judith.) — Judith. — Luiza † (gy.-szt.-miklósi Kovács Kelemen járásbiró.) — István őrnagy. Kriszt Emilia.) — Jenő. Elek. — Adrienne (Jancsó Lajos.) — Ilona. — Sándor.

SZABÓ (homoródalmási.) 1614-ben Szabó István és György mint primipilusok fordulnak elő H.-Almáson.[1] E családból való volt Szabó Mózes pénzügyi titkár Déván, továbbá Szabó Mihály számtiszt a pozsonyi pénzügyigazgatóságnál, Szabó János, László, András, Dénes, Sándor, József, Istvan, Mihály, Ferencz és Mózes birtokosok H.-Almáson.

SZABÓ (homoródkarácsonfalvi.) Eredete ismeretlen. 1701-ben julius 18-án Szabó Ferencz nyert nemességujitást és czimert.[2] Ennek utódaiként emliti Nagy Iván „M. Családai“ czimü müvében Szabó József rákosi unitárius lelkész és elemi iskola-igazgatót 1815-ből, Szabó István vargyasi lelkészt 1843-ből, Szabó Sámuel hittanárt Kolozsvárról 1831. körül.

SZABÓ (szatmárnémeti.) E család Szatmárvármegyéből származik. Hagyomány szerint a szathmárnémeti székesegyház e családnak köszönheti felépitését. Erdélybe csak a XIX. század elején jött és pedig Fintaházára, ezen ágból Szabó Lajos telepedett meg Székely-Kereszturt. Leszármazási táblázatuk a következő:

András.

István (Beke Rózália.) — Péter — Mária — Julia

István sz. 1819. fintaházi lakos 1847-ben nyert nemesi bizonyitványt.[3] (vásárhelyi Vásárhelyi Anna.) — Antal

Lajos sz. 1843. (makfalvi Dósa Veronika.) — József városi hivat. M.-Vásárhely.

Ilona. — Kálmán sz. 1870. — Erzsi. — Géza sz. 1883.

SZABÓ (sz.-udvarhelyi) régi székely család eredetileg Gyergyó-Szárhegyről származott. Hagyomány szerint a gyergyószárhegyi Szabó aliás Timár[4] család két tagja Mátyás király alatt 1486-ban Bécs bevétele alkalmával tüntette volna ki magát, ezek közül az egyik Udvarhelyszékre Vágás községébe került, a honnan az 1600-as évek elején Menyhárt és fia Ferencz Sz.-Udvarhelyre költözik.

Nemes levelök[5] 1636. okt. 18-án kelt Szabó György és ennek fia György nyerte azt Rákóczi György fejedelemtől s az 1638. máj. 5-én Gy.-Fejérvárt hirdettetett ki.

Czimerük: Kék paizsban bibor ruhában öltözött nő, szél által lengetett aranyhajjal, fején babérkoszorú, baljában irótoll, jobbjában kardot tart, alatta zöld domb, a melyen e felirat áll: „Medium servare beatum“. A nő előtt hat különböző szinü és nagyságú csillag. Sisakdisz a paizs alak derekából. Foszlányok: Arany—zöld, piros—kék.

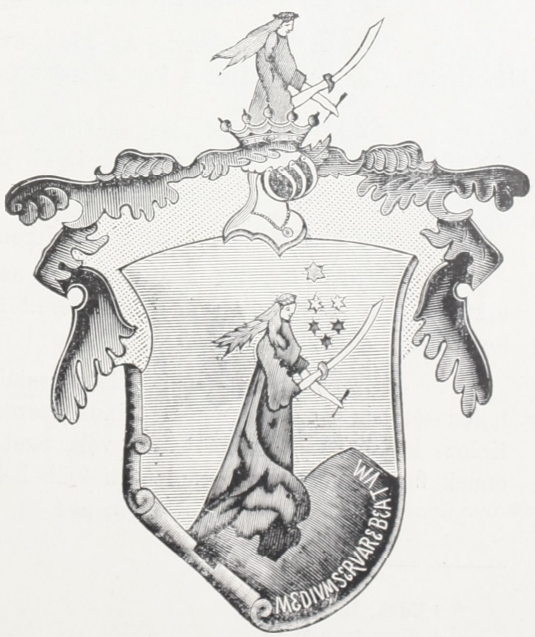

Leszármazásuk a következő:

[1] Udvh. M. L.
[2] Dr Ill és Pettkó k. k.
[3] Nemesi bizonyitvány Szabó Lajos birtokában Székely-Kereszturt.
[4] Egy Szabó Ferencz székelyudvarhelyi lakós birtokában levő 1779. szept. 28-án kelt fejdl. okl.-ben is „Timár alias Szabó fordul elő.
[5] Eredeti nemes levél Szabó Ferencz birtokában Sz.-Udvarhelyt.

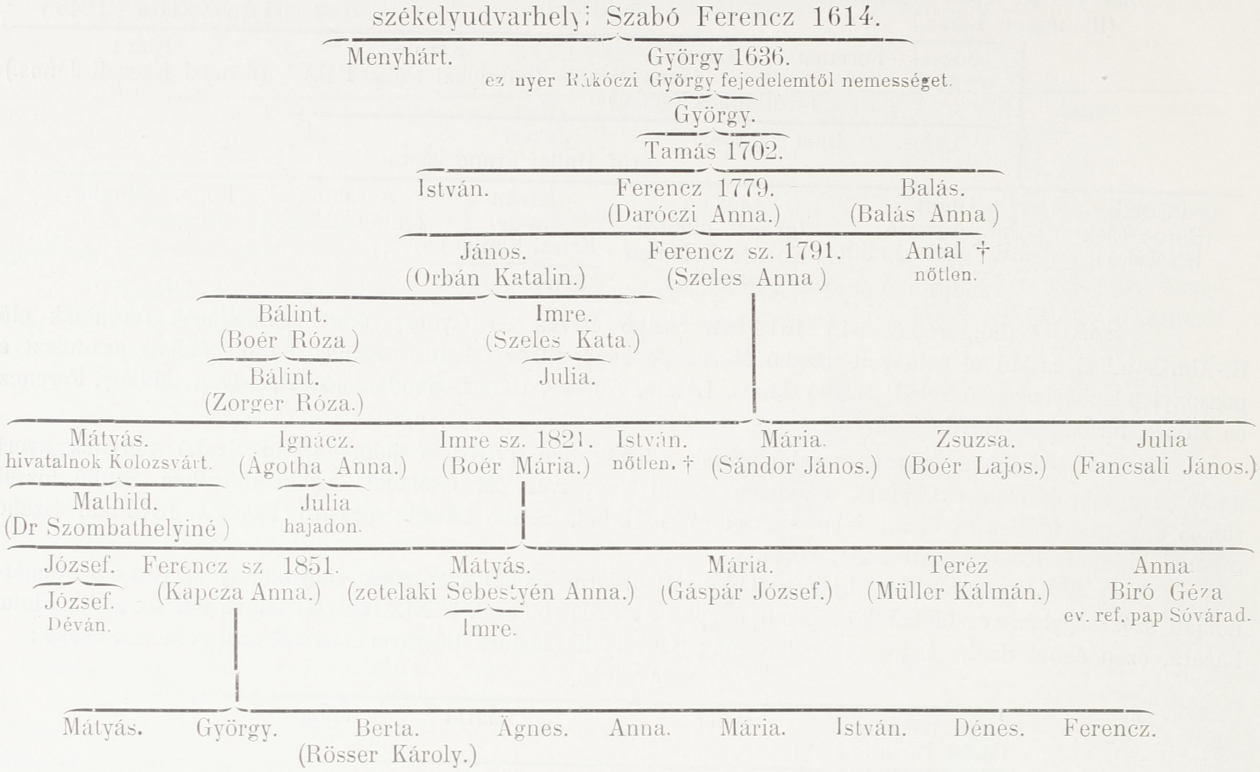

SZABÓ (szenterzsébeti.) Eredete ismeretlen. 1712-ben mint primipilus fordul elő.[1] Ide tartoznak Szabó József birtokos Szent-Erzsébeten és gyermekei, u. m.: József börtönőr Segesvárt, András, Samu és Mihály; Szabó György éz gyermekei; Szabó Mózes és gyermekei; Szabó Mihály és gyermekei Segesvárt; Szabó Mózes és Szabó Ferencz Szent-Erzsébeten.

Egy ága e családnak Ravába, egy másik Tarcsafalvára költözött, de mindkettő kihalt.

SZÁBÓ (ujszékelyi.) Az 1712. évi összeirásban fordul elő.[1] E családból Szabó Mózes gazdatiszt Balásfalván, ennek fia Mózes kir. adótiszt Oraviczán. Uj-Székelyen Szabó János és Pál élnek.

SZABÓ (vágási.) Ősi székely család, melyből Szabó Ambrus és György mint primipilusok fordulnak elő 1614-ben.[1] Szabó Ferencz pedig 1847. körül főkormányszéki hivatalnok.[2] Ide tartozik Szabó Imre Ferencz-rendi szerzetes is, ki jelenleg V.-Hunyadon él.

SZABÓ (kisgalambfalvi) 1607-ben nyert nemes levelet.[3] Története ismeretlen.

SZABÓ (zetelaki.) Nemessége az ősi jogon alapszik. 1602-ben Szabó Gergely és Szabó János esküszik fel a császár és király hüségére.[4] 1614-ben Szabó Balázs, Pál, Péter és Ferencz mint primipilusok fordulnak elő a lustrális könyvben.[1]

Ezen tehetős és befolyásos család tagjai évszázadokon át megtartották vezérszerepöket Zetelakán; fejlődését is nagyrészben e családnak köszönheti a község. A kiszármazottak közül Szabó János 1815-ben Kolozs kerületi tartományi biztos volt, Szabó Gergely 1831. körül tartományi főszámvevőségi tanácsnok, ennek fia Ferencz Kolozsmegyében több helyen birtokos. Zetelakán az István utódai élnek.

Ennek fiai István, Mózes és

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Nagy Ivan M. Cs.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[4] Dr Szádeczky L. Sz. Okit.

Gergely sz. 1833.
volt királybiró, birtokos.
(máréfalvi Lukács Regina.)

Károly	Dénes sz. 1864.	Anna.	Lajos	Berta.	Nándor	Zsuzsa.	Endre	Gábor
1861. nőtlen.	postamest., kir. anyakönyvvezető, birtokos. (Zetelaki Sebestyén Regina)	(Haberstumpf Károly építész	sz. 1872. birtokos. (Sándor Anna.)	(Tamás Pál.)	sz. 1875. szolgabiró.		joghallgató.	

Lajos sz. 1896.

Dénes	Endre	Gyula	Jenő
sz. 1892.	sz. 1894.	sz. 1896.	sz. 1898.

SZAIDEL (székelyudvarhelyi.) Szóhagyomány szerint Németországból származik. Régente sem tartozott a ritkaságok közé, hogy egy-egy katonatiszt odahagyván pályáját, a Székelyföldön alapita családot. A XIX. század elején előkelő szereplése volt; János 1810-ben Székely-Udvarhely követe az erdélyi országgyülésen, József 1815-ben postamester, János ifj. 1825-ben városi tanácsos, 1834-ben pedig követ. Egy más János 1848. körül ügyvéd, Károly postatulajdonos, utóbbinak leánya Zsuzsa, egyedüli sarja e családnak.

1821. junius hó 1-én Seidl Antal brassói harminczados s fiai Károly, Frigyes és Antal „valdaui“ előnévvel nyertek czimeres nemes levelet,[1] alighanem azonos a Nagy Iván M. Cs. czimü müvében emlitett s általam is átvett „sz.-udvarhelyi Szaidel“ családdal.

SZAKÁL (rugonfalvi.) † Kihalt.

SZAKALÓS (atyhai) Régi székely primipilus család, melyből Szakálos Balázs 1602-ben a császár és király hüségére esküszik fel;[2] utóbbi előfordul az 1614. évi lustrális könyvben is. 1712-ben Szakálos Zsigmónd, Péter és László jegyeztettek fel.[4] Jelenleg Szakálos János birtokos és áll. anyakönyvvezető, továbbá Szakálos Péter a miniszterium volt tisztviselője élnek e családból Atyhán.

SZAKÁTS (szenterzsébeti.) E család az 1600-as évek első tizedében jött Szent-Erzsébetre. 1618. november hó 3-án már Szakáts János és törvényes utódai szenterzsébeti előnévvel nyernek Bethlen Gábor fejedelemtől czimeres nemes levelet.[3] Egyedül ezen Jánostól származott le a ma már oly nagy kiterjedésü Szakáts család, melynél Udvarhelyvármegyében csak a „vargyasi Máthé“ család kiterjedettebb.

Egyik ága még 1761-ben telepedett le Székely-Udvarhelyt és pedig József a Sándor fia jött ide, ennek ivadékai a leszármazási táblán láthatók, ma is élnek Székely-Udvarhelyt.

Székely-Udvarhelyt egy másik ága is él e családnak, de ez Györgytől származhatott le, kit Sándor a követ egy contraktusban távolabb való atyafiának mond és utóbbinak adja el jószágait, a miért később a József és Boldizsár gyermekei Györgyöt meg is támadják.

Egy harmadik ága e családnak az 1800-as évek elején költözött Bethfalvára, ezen ágból ma ott Szakáts Áron, Szakáts Sándor alsó, Szakáts Lajos és mindezek gyermekei, továbbá Szakáts Gergely és Sándor felső utódai élnek.

Bethfalváról származott később Sz.-Udvarhelyre Szakáts Mózes a Mózes fia, ki mint az ev. ref. collegium tanára halt el Sz.-Udvarhelyt, ennek ivadékai Szakáts Zoltán szolgabiró és Ilona dr Lukácsfi Istvánné képezik Székely-Udvarhelyt a harmadik ágat.

Szent-Erzsébethen van ma is főfészkük, itt mintegy 40 ház a Szakáts család tulajdonát képezi. kik mindannyian jogosultak a „szenterzsébeti“ előnév használatára.

[1] Dr Illéssy Pettkó k. k.
[2] Dr Szádeczky L. Sz. Okit.
[3] Eredeti nemes levél Szakáts Péter birtokában M.-Vásárhelyt.
[4] Udvh. M. L.

1761-ben Maros-Vásárhelyre is költözött egy ág és pedig Simon, a László fia, de adat hiányában róla mi sem jegyezhető fel. Jelenleg Péter a kereskedelmi és iparkamara titkára lakik ott, de utóbbi csak nemrég származott oda Szent-Erzsébetről.

Székely-Kereszturt a János ivadékai laknak.

Az e táblákon elő nem fordult családtagok adat hiányában elhelyezhetők nem voltak.

Czimerök: Kék paizsban, veres ruhás és fehér sapkás, fehér köténves szakács egy előtte fekvő fatáblán jobb kezében kést, baljában harcsát tart. Sisakdisz. Foszlányok: Arany—kék, arany—zöld.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

Szakáts János
1618-ban nyer nemességet.

György.[2]

Márton.[2] György.[3]

János.[3]

Szenterzsébethi Szakáts Boldizsár 1730.[4]

Boldizsár | Sándor 1792-ben és 1764-ben követ. | Mihály.[1] | József. (Török Erzsi)

Ádám (Tordai Anna.) | Elek. | László. | Mihály.[1] | János. | József. 1761. | Sándor.[1] | Ferencz[1].

Maly. | József. 1761. | Samu.[1]

Elek. | Achiles. | Simon. 1761. Udvarhelyt lakik. | László

Sz.-Udvathely (Folytatása a második táblán.)

Péter 1761. assessor. (Jakabffi Róza.) | József.

Dávid. Szt.-Erzséb. | Mihály. Sz.-Erzsébet.

Boldizsár tiszttartó. | Dani (Jakabffy Borbára.) | Gergely ügyvéd. (Dané Anna.)

Péter sz. 1805. † 1887. (Szakáts Rákhel.) sz. 1809 † 1883.

János (Hajdu Klára.)

Rakhel sz. 1809. † 1883.

Miklós sz. 1853. a) Gergely Eszter. b) László Zsuzsa.

Zsuzsanna (Beke István.) | Anna (Varga János.) | Julia (Hajdó Péter.) | József sz. 1841. birt. (k.-solymosi Mátéffi Rakhel.) | Lina (Bokor Sándor gazdatiszt.) | István sz. 1847. † 1888. főgymn. tanár. (Pólya Róza.) | Péter sz. 1851. keresk. és iparkamarai titkár Marosvásárhelyt. (ábrahámfalvi Ugron Róza.)

a) Géza sz. 1877. | a) Lőrincz sz. 1879. | a) Zsuzsa. | a) Julia.

Károly állami tanító. | Attila gépész Budapest. | Boldizsár tanuló. | Róza. | Lina. | Andor hirlapiró Szeged. | József jogh allgató Kecskemét. | Róza. | Piroska.

Tibor sz. 1884. gymnasiumi tanuló. | István sz. 1886. gymnasiumi tanuló. | Zoltán sz. 1892. tanuló.

Második tábla.

József 1761. (Ki az első táblán.)
(a. Koronkai Mária.
b. Vajai Sára.)

a) József sz. 1799. † 1851. megyei iktató Udvarhelyt. (Kovács Róza.) | a) János sz. 1802. (Felméri Mária.)

Károly sz. 1827. nyug. kir. adófelügyelő. (Martonosi Gálffy Mária gyermektelen. | Borbára sz. 1822. (Dr Fejérvári Lajos m. főorvos Udvarhelyt. † 1884. | Dénes. (Szeles Róza gyermektelen. | Róza. (Baczoni László.)

---

[1] Az 1806. évi lustra könyvben fordulnak elő.

[2] Egy 1640-ben kelt fejedelmi oklevélben fordulnak elő. Udh. M. L. 1640/XVII. Csomag.

[3] Az 1689. és 1712. évi lustra könyvben fordul elő. Udvh. M. L.

[4] Boldizsártól kezdve elő fordulnak Periratokban, azok Szakács Károly adófelügyelő birtokában Sz.-Udvarhelyt.

Harmadik tábla.

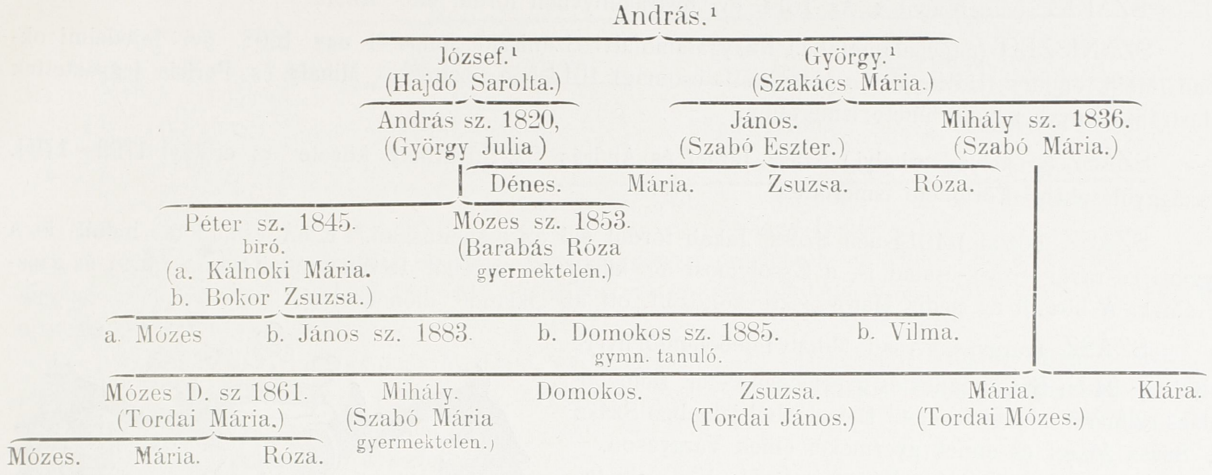

Negyedik tábla.

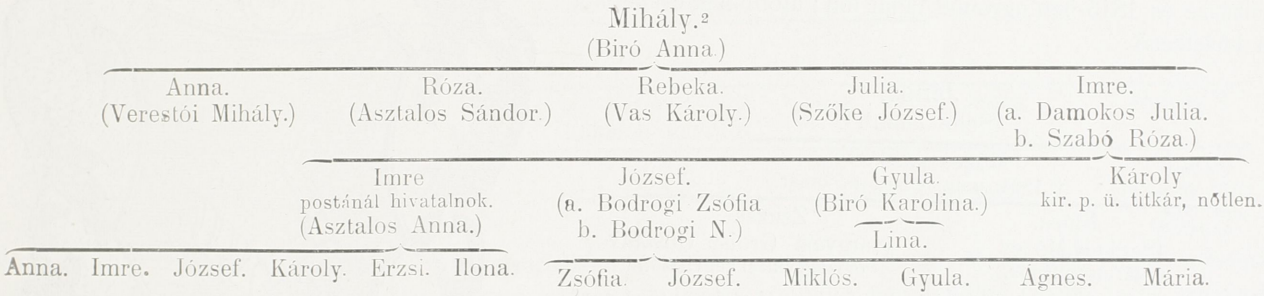

Ötödik tábla.

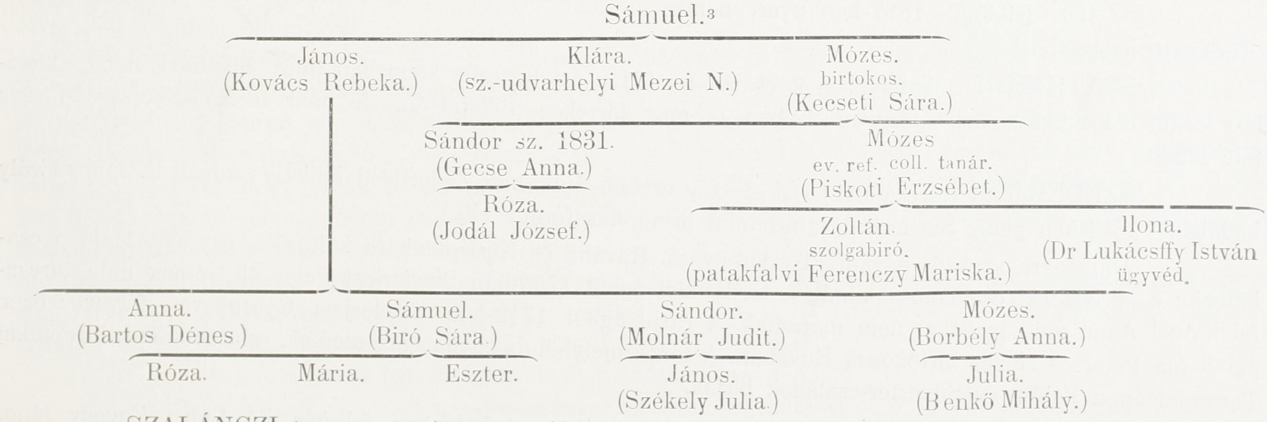

SZALÁNCZI (szenttamási.) * ○ A Chák nemzetségből származtatik. A temesi bánságból szakadt beházasodás folytán Erdélybe, a hol a legelső családokkal jött összeköttetésbe; már a XV-ik század közepén virágzott Erdélyben.[4]

Udvarhelyszéken Szalánczi István szerepelt, ő nyerte el a Székely Mózes-féle szentmiklósi és siménfalvi jószágokat, melyek később a gyulafehérvári Kis-családra mentek át.

---

[1] Az 1806. évi lustra könyvben előfordulnak. Udvh. M. L.
[2] Az 1806. évi lustra könyvben előfordul Sz.-Udvarhelyt. Udvh. M. L.
[3] Az 1806. évi lustra könyvben előfordul Bethfalván. Udvh. M. L.
[4] Lásd Nagy Iván M. Cs. X. köt. 459—461. old.

SZALAY (siménfalvi) † Az 1614. évi lustrakönyvben fordul elő.[1] Kihalt.

SZANISZLÓ (nagygalambfalvi.) Nagygalambfalvi Szaniszló Jánosról egy 1603. évi fejedelmi okmányban tétetik említés (Udvh. M. L. 1608|XVII. csomag) 1614-ben Szaniszló Mihály és Farkas jegyeztettek fel a lustrális könyvben.[1] Története ismeretlen.

SZÁSZ (székelyudvarhelyi) Szász József és András Sz.-Udvarhely követe az erdélyi 1792—1794. évi országgyüléseken.[2] Története ismeretlen.

SZÁSZ (bözödi.) 1614-ben Szász Jakab fordul elő az összeirásban.[2] Ezen családból indult ki a kissolymosi és ravai Szász-család is, a kissolymosi ág kihalt, a ravaiból István utódai Szász János és gyermekei élnek. A bözödi ág pedig Marosszékre költözött, ott az „iklandi“ előnévvel él.

SZÁSZ (vargyasi.) Apafi Mihály fejedelemtől nyert 1678. julius 24-én Szász János és gyermekei Péter, Demeter és Balázs czimeres nemes levelet.[3] E családból jelenben Szász Péter, Szász József és ennek gyermekei élnek Vargyason.

Ide tartozott Szász Mózes is (szül. 1780.) ki tanulmányainak végeztével 1809-ben a kolozsvári unitár. egyház lelkésze és 1815-ben ugyanott tanár lőn; utóbbinak családfája a következő:

János.
(Sebe Judith)

Mózes sz. 1780
† 1824. unit. lelkész és tanár.

Klára.	Zsuzsa
(Székely Mózes unitárius püspök.)	(vargyasi Groisz Gusztáv országgyülési képviselő.)

Czimerök: Kék paizsban pánczélos kar, tört tart. Sisakdisz. Foszlányok.

SZÁSZ (siklódi) 1687-ben nyert nemes levelet.[4] Története ismeretlen.

SZATHMÁRI (bikafalvi.) † E család az 1712. évi lustrális könyvben mint bikafalvi nemes birtokos fordul elő;[1] Szathmári György 1722-ben is még birtokos Bikafalván, de már a XVIII-ik század vége felé kihalt.

SZEDERJESI (tarcsafalvi.) Ősi székely család. 1566-ban Zederijesij Mijhály szolgált II. János király hadában.[5] 1614-ben pedig Szederjesi János mint primipilus fordul elő.[1]

Több ágra szakadt ugyanis Tordátfalvára, Ravába és Kőrispatakára költözött egy-egy tagja e családnak; a kőrispataki csakhamar kihalt, a tordátfalvi ágból 1756-ban Szederjesi Péter élt, ennek neje tarcsafalvi Acél Anna volt, ivadékai nem maradtak. A ravai ágból 1712-ben Szederjesi György van felvéve; ezen ágból ma Péter és Mózes birtokosok Ravában. A törzs, melyből az egyes ágak eredtek, szintén kihalt, birtokukat Tarcsafalván a Pálffy- és Silvester-családok birják.

SZEGEDI (zetelaki.) Báthori Gábor fejedelemtől nyert 1610-ben február hó 4-én „Zegedy János de Felfalu“ nemes levelet.[6] E családból Szegedi Pál 1790—1. évi erdélyi országgyülésre Zetelaka követe Szegedi Mihály főkormányszéki tanácsos, özvegye Daróczi Ágnes.[2] 1712-ben Szegedi István lustrál; ettől következőképen jönnek le:

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Nagy Iván. „M. Cs.“
[3] Eredeti nemes levél Szász Ferenez őrizetében Vargyason.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Szabó Károly Sz. Oklt.
[6] Eredeti nemes levél Szegedi György birtokában Zetelakán.

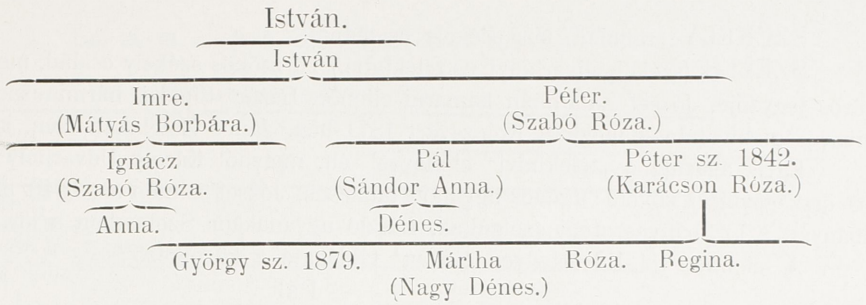

SZÉKELY (benczédi.) Székely István a gönczi predicator eredetére udvarhelyszéki, két hittani magyar munkája által, de főleg 1548-ban Krakóban nyomatott krónikája által, melyet részben Tholdy Ferencz ujra kiadott, lőn nevezetes.[1]

SZÉKELY (malomfalvi.) Az 1806. évi insurrectionalis összeiráskor Székely Ferencz dulló, mint a parajdi járás másod hadnagya jegyeztetett fel.[2] Ugyanakkor Székely Sámuel is mint nemes birtokos fordul elő Malomfalván. Nemes levele 1569-ben kelt.[3]

Családi táblázatuk a következő:

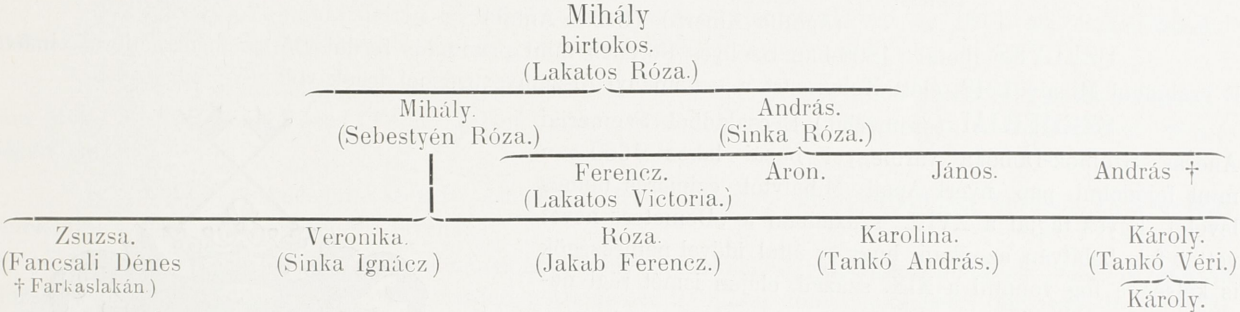

SZÉKELY (siménfalvi.) * † Udvarhelyszéki székely család, melyből I. Mózes még mint közrendü polgár, egy ember füle elvágásáért Lengyelországba bujdosott s utóbb mint Báthori István egyik hadnagya Poloczkó és Plesconál vitézül viselte nagát, amiért 1583. junius 10-én Báthori Zsigmondtól 16 jobbágyos telket kapott Szemerefalván és Siményfalván. (Kállai.) 1585-ben az unitáriusoknak egy harangot ajándékozott, melyet 1848-ban ágyúnak öntötek át.

Székely Mózes 1591. február 5-én mint főhadnagy a lövétei hámort kapta Báthori Zsigmondtól. Birtokai is voltak Lövétén, a hámor kert ma is meg van és Székely Mózes udvarának rommaradványai is. A hagyomány szerint neje kegyetlen asszony volt, jobbágyait az eke elé fogva, velök szántatott, a miért Ráduly vajda elől gyalog kellett menekülni az udvarával szemben lévő „csúf hegyen“ át mely, hegy onnan vette volna nevét, hogy Székely Mózesné igen csufnak találta azon kifutni. (Orbán Balázs Sz. L.) Utóbb Báthori Zsigmond ellen lép fel, midőn ez Erdélyt Rudolf császárnak akarja átadni. Básta ellen mint fővezér csatázik. 1603. május 9-én Erdély vajdája leszen. Básta ellen indul, a Bárczán csatát veszt julius 17-én és ott elesett. Fia II. József 1627. körül udvarhelyszéki főkirály biró és főasztalnok, 1622. augusztus 22-én kapta Szederjest és Fiatfalván egy részt a kastélylyal, 1626. junius 24-én Maros-Ujvárt és Henningfalvát, 1633-ban számüzetett és birtokai nagyobb részét 1635-ben Huszár Mátyás nyeré.

A család czimere a paizsban növekvő oroszlán. (Nagy Iván M. Cs.)

Székely Mózes nyerte el a reformatiokor eltörölt szt.-miklósi apátság confiscált birtokait is.

1614-ben Siménfalván mint primor fordul elő.[2] A család birtokai később a Szalánczy-családra szállottak, jelenleg a gyulafehérvári Kis-család birja.

SZÉKELY (vargyasi.) Rákóczi György fejedelemtől nyert 1655. julius hó 6-án Székely János és Demeter vargyasi előnévvel primipilusi levelet[4] Egy ága a családnak Bibarczfalvára származott át, ide tartozott Székely Borbára kisszerényi Szerényi Ignácz neje, ki 1766. április 12-én halt meg.

A vargyasi ágból Székely Miklós és Ferencz birtokosok Vargyason.

[1] Nagy Iván M. Cs.
[2] Udvh. M. L.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[4] Eredeti okmány Máthé Sándor birtokában Vargyason.

SZÉKELY (zabolai.) lásd Zékely családnál.

SZELES (székelyudvarhelyi és telekfalvi.) Törzsökös székely család, melyből János 1794-ben Udvarhely város jegyzője, József Zalathnán kamarai ellenőr, Lázár tömösi harminczadi ellenőr. Antal tarfomány[1] főszámvevőségi hivatalnok meghalt Kolozsvárt 1871-ben. János Zetelakán róm. kath. lelkész 1836. körül.

Egyik ágazata a „telekfalvi“ előnévvel élt, melyből Károly Udvarhely város jegyzője és 1848. előtt e város országgyülési követe: Ignácz ugyanott tanácsos, József szintén az, 1848. előtt. János és József 1815-ben Abrudbányán a kir. bányászatnál szolgáltak, László ugyanakkor Szebenben a kir. kincstárnál.

A jelenben Sz.-Udvarhelyen élő ág[1] táblázata a következő:

Pál
(Ágotha Borbára.)

Róza. (Pfeifer Gergely.)	Ignácz sz. 1797. (Keszler Anna.)	Julia. (Barkóczi Ferencz.)	József. (Keszler Zsuzsa.)
	Pál sz. 1835. (Barkóczi Mária.)	Sándor (Gál Rebeka.) gyermektelen.	Miklós. (Orbán Krisztina.) † gyermektelen
	Dénes.	Mária. (Agotha Albert.)	Julia. (Orbán Antal.) Pal. Albert.

SZÉLYES (bétai.) 1806-ban Széllyes Ferencz mint primipilus fordul elő az insurrectio alkalmával. E családból Mihály 1848. előtt Kolozsvárt a tartományi főszámvevőségnél irnok volt. (Nagy Iván.)

SZEMERJAI (szemerjai.) E családból Szemerjai András Szolnok-Doboka vármegyei buzái lakos 1660-ban mint fejedelmi pap nyert Apafi Mihálytól czimeres nemes levelet. Egyes tagjai a XVIII. században a „Demeter“ nevet vették fel, belátván azonban, hogy ez által idővel nemességök is kétségbe fog vonatni a XIX. század elején ismét régi nevökhöz tértek.

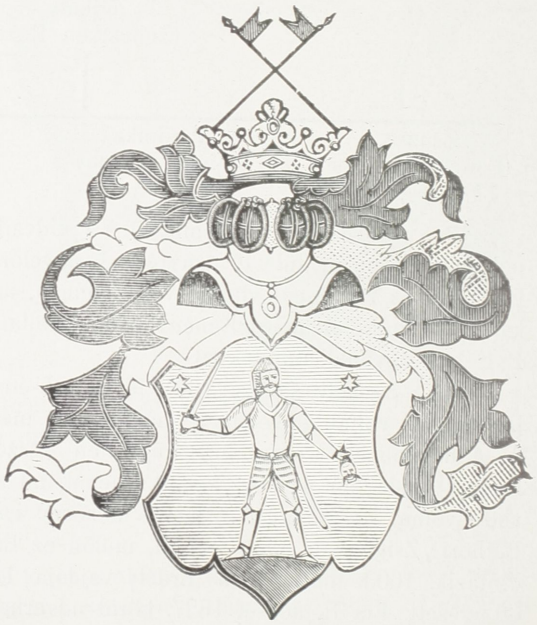

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren pánczélos vitéz jobbjában törökfő, baljában kard. — Sisakdisz: Két piros zászló. — Foszlányok: Ezüst—kék, arany— veres.

Az udvarhelyszéki ág leszármazása a következő:

Első tábla.

András
1660-ban mint fejedelmi pap és székely primipilus Apaffi Mihálytól nyer nemességet.

Imre. †	András ezek között oszlott 1680-ban a szemerjai örökség.	Mihály.
	András.	János.
	Sámuel pap.	András. (Folyt. a második tablán.)
	Sámuel.	
Sámuel.	Dániel károlyvári pap.	József.
		János ev. ref. kántor Sz.-Udvarhelyt. (Verestói Rebeka.)
		Lajos sz. 1826. városi pénztárnok. (Incze Róza.)
		Lajos sz. 1866. kir. adóhivatali ellenőr. (csikmádéfalvi Ráduly Róza.)
		Erzsébet. Irén.

János.	Mihály.	István.
		Mózes.
		Salomé. Efráin.
		István.
		Mária.
János.	József a 7 éves háboruban esett el.	Tamás.
	János.	József.
	Lajos.	Tamás.
	Lajos.	
		Mihály.
		Samu.
N. (Bara Sándor.)	Rebeka (Pap István.)	Anna (ilyefalvi Demeter Ferencz.)
		Rákhel (albisi Vajna József.)

[1] Oklevelek Szeles Pál birtokában Sz.-Udvarhelyt.

Második tábla.

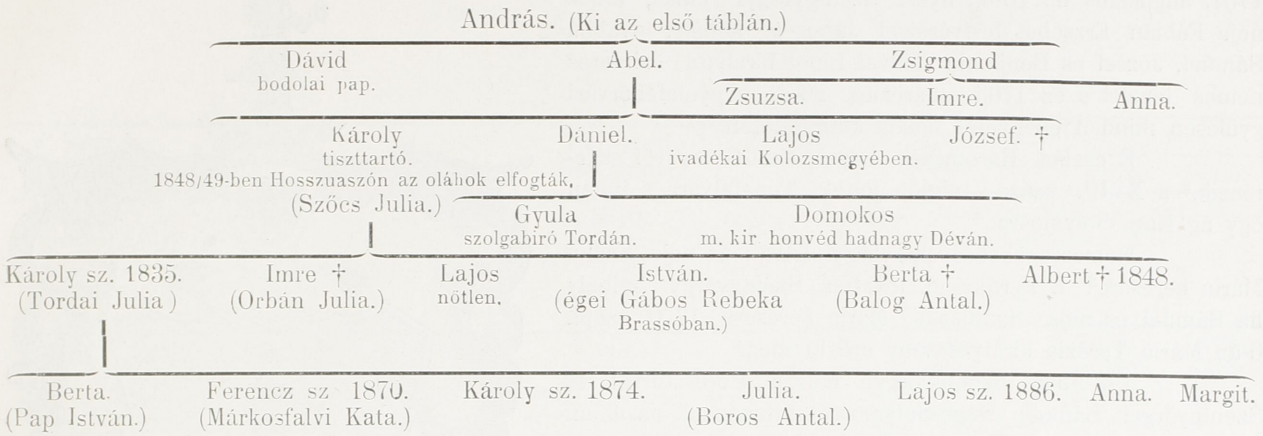

SZENTANNAI (andrásfalvi.) E családból Szentannai Péter fordul elő az 1614. évi összeirásban;[1] ivadékai elszéledtek, Szent-Miklóson Mózes és gyermekei élnek.

SZENTE (szentléleki.) Ezen kiterjedt családból 1614-ben Szente Péter fordul elő az összeirásban.[1] A ma élők közül Szente Mózes, Péter, József, János, Ferencz, Lajos, Márton és ezek gyermekei Szent-Léleken laknak.

SZENTES (kisbaczoni) székely család, melyből Szentes János 1659-ben Barcsay Ákos erdélyi fejedelemtől váltott czimeres nemes levelet.

Dávid a kolozsmonostori tanulmányi alapitvány uradalmában gazdászati gondnok volt. II. Márton Kolozsvár városi pénztárnok. Ferencz Kövesden postamester 1848-ban. József a kincstári tanácsnál irnok 1836. körül. (Nagy Iván) Családfa:

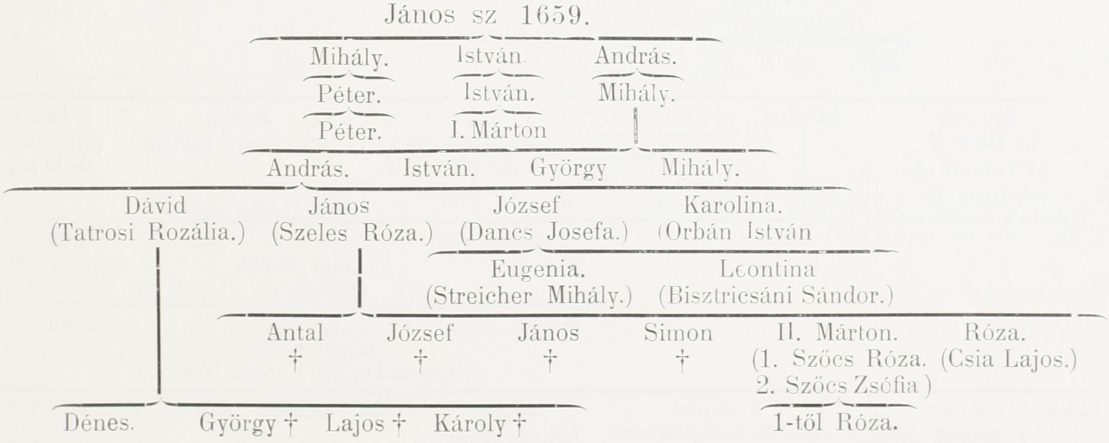

Kis-Baczonban kihalt e család, birtokuk a Benedek-családra szállott, az birja ma is.

Egy más ága Sz.-Udvarhelyt él, mely Gábortól jő le s két felé oszlik u. m. a József és Samu ivadékaira, az előbbinek egyik fia József s ennek gyermekei József adóellenőr Szerencsen, Árpád, Domokos postatiszt Segesvárt, Vilma, Endre, Ilona, Anna és Dénes; utóbbi meglőtte magát. Másik fia Dániel ennek csak leányai vannak u. m. Julia, Nagy Ferenczné; Berta, Pál Mózesné; Róza, Vécsey Józsefné és Ilona Jaskó Györgyné. Sámuelnek ivadéka Gábor sz. 1820., ennek gyermekei Biri, Zsófia, Gábor és Dénes, Zsófiának férje Horváth Károly.

[1] Udvh. M. L.

SZENTGYÖRGYI (sepsiszentgyörgyi és timafalvi.) 1701. augusztus hó 10-én nyert Szentgyörgyi Tamás, kinek neje Fábián Erzsébet testvéreivel János és Mihály, továbbá Sámuel, József és Benjamin fiaival Lipót királytól czimeres nemes levelet s ez 1703. márczius 26-án a gyulafehérvári gyülésen minden ellenvetés nélkül kihirdettetett [1]

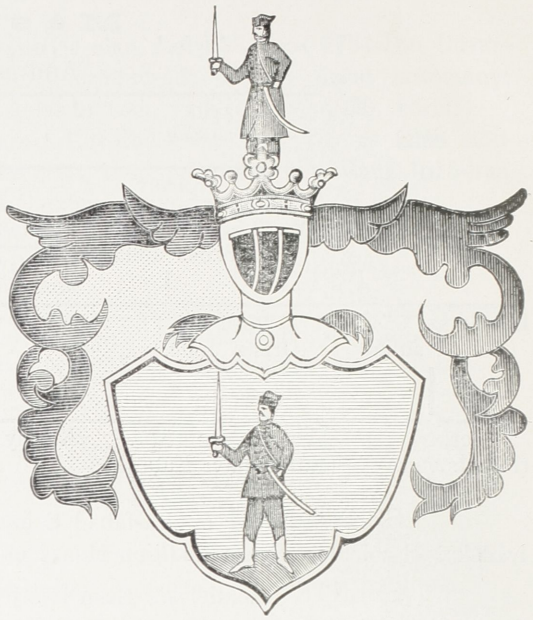

E család Háromszék Sepsi-Szent-Györgyről származik,[2] a XVIII. század elején jöttek Timafalvára s innen egy ág Nagy-Solymosra.

Nemességöket Szentgyörgyi István és neje Szalai Mária kérésére[3] I. Ferdinánd, továbbá Szentgyörgyi Mihály fia Sámuel és neje Szaniszlói Mária kérésére 1770. szept. 6-án Mária Terézia királyasszony erősíti meg.[3]

1730-ban Szentgyörgyi Mózes Kereszturról és Szentgyörgyi Sámuel Nagy-Solymosról tiltakoznak az ellen, hogy Kovács József és testvérei timafalvi jószágaikat önhatalmulag elvették.

E család legtöbb tagját a tanitói pályán látjuk, ha végig tekintünk a táblázatokon jelenleg is tizenegy tanitót kapunk közöttük.

Leszármazási táblájuk a következő:

Első tábla.

Tamás 1701. (Fábián Erzsi.) — János. — Mihály.

Sámuel 1701. — József 1701. — Benjamin 1701.

Mihály.

Samuel. (Szaniszlói Mária.)

Imre. — Dávid, Sz.-Udvarhelyt lelkész.

Mózes. a) Biró N. b) Telman N. c) Imre N. (Folytatása második táblán.)

István.

József. Zsuzsa. (Kovács Ferencz jegyző S.-Szt.-György.)

János. Bikafalván. (Lukácsffi N. magtalan.)

Mária. (Sütő Nagy László.)

Erzsi. (Salamon N. zilahi pap.)

István: János magtalan. — Sámuel magtalan. — István. (Szalai Mária Bögözből.) — Lajos magtalan.

István: Mária. — László hites táblabiró. (harasztkeréki Farkas Teréz.) — Anna.

László: Lidia. — Albert (Székely Judit.) sz. 1856. — Ferencz. távirda tiszt Szegeden. (Fábián Karolina.) — Mihály. (Simó Julia.) — Róza. — Anna. — Mária. — Zsófia. — Veronika. — Ágnes.

Albert: Mózes. — László. — Dénes. — Albert.

Ferencz. távirdatiszt Budapest. Nőtlen.

Mihály. tanitó Nagy-Solymoson. Nőtlen.

Mihály: Ida. — Ferencz. — Ákos. — Mihály. — Zsuzsa.

Czimerök: Kék paizsban veres öltözetü magyar vitéz, jobbjában kard, baljával kardjának markolatát fogja. — Sisakdisz: A paizs alak. — Foszlányok: Arany—kék, ezüst—piros.

[1] Eredeti nemes levél Szentgyörgyi Mózes t. p. pénztárnok birtokában Sz.-Kereszturt.

[2] 1759. és 1840. évekből kelt okiratok igazolják, Szentgyörgyi Albert birtokában N.-Solymoson.

[3] Fejedelmi okmányok Szentgyörgyi Albert birtokában N.-Solymoson.

Második tábla.

Mózes. (Ki az első táblán.)
a) Biró N.
b) Telman N.
c) Imre N

a) Mózes (Mózes.) — Lajos † Ujszékelyt vannak ivadékai.
a) Mihály. (György.) — János † tanító Sz.-Kereszturt. (kőrispataki Tiboldi Sára.)
a) Elek. (Dániel.) — Mihály (Kristóf Judith.)
a) József (Gál Mária.) — József sz. 1810. tanító Szolokmán. (szt.-erzsébeti Szakáts Lidi.) (Folytatása a harmadik táblán.)
a) Klára. — Lajos (Patakfalvi Bora.) — János.
c) Lajos sz. 1792. (Székely Anna.) — Boriska (Rácz Ferencz.)
c) Tamás. (Mózes. Miklós.) — Tamás sz. 1832. (Gagyi Karolina.) — Zsuzsa. (Simó János.) — Mária.

Lajos sz. 1838. népiskolai igazgató Kolozsvárt. (tordai Somkereki Ágnes.)
István sz. 1842. községi iskolai tanító Maros-Vásárhelyt. a) Végh Ágnes. b) Barabás Nina.
Tamás sz. 1858. (Major Julia.) — Dénes sz. 1880. a) Bogya Julia.) b) Csatári Róza.
Gergely sz. 1860. ev. ref. lelkész Dévaványán. (Murvai Róza.)
Gábor sz. 1863. tanító Berrén. Szatmármegye — Ilona. Jolán.
Lajos sz. 1865. (Major Lina.)
Póli (Győrfi Dénes.)

a) Dénes sz. 1867. közs. leányisk. tanító M.-Vásárhely. — Jenő sz. 1864. Dr med. orvos. (Wollánka Emilia polg. leányiskolai tanárnő.)
a) Nelli áll. nőiparisk. tanítónő. b) Erzsi. b) Sarolta. tan. képez. növendék. — Jolán. végzett tanítónő. (Somkereki Gusztáv kir. főerdész Sz.-Sebesen.)
a) Jolán. a) Aranka. b) Lajos. b) Ilona.

Harmadik tábla.

József sz. 1810. (Ki a második táblán.)
tanító Szolokmán.
(szenterzsébeti Szakáts Lidia.)

Róza (Daniel Samu.)
Póli. (Jakab Mihály.)
József sz. 1841. † tanító. a) Barta Eszter. b) Hegyi Zsuzsa.
Mózes sz. 1845. pénztárnok a székely egyleti takarékpénztárnál Sz.-Kereszturt. (etédi Máthé Lídia.)
Lajos sz. 1852. tanító Ujpesten. (Péter Mária.)
Árpád. †
Titus. †

Eszter. Irma. Póli. József. Lajos.
Polixena. (Sándor Ignácz kir. adóellenőr N.-Enyeden.)
Lidia. Lajos. Lenke. László. Loránd. †

SZENTIVÁNYI (sepsiszentiványi.) * ○ Ezen előkelő székely család származási helye Háromszék, Sepsi-Szent-Iván. Közülök már 1614-ben Szentiványi János mint lelkész Bözöd-Ujfaluban lustrál,[1] de ott ivadékai nem maradtak.

Később származott Udvarhelyszékre Szentiványi László, ki az 1806. évi insurrectionalis összeirásban fordul elő;[1] házasság révén jött Szent-Ábrahámra, neje ábrahámfalvi Ugron Zsuzsa volt. Ezen ág Farkassal szintén kihalt.

Az Udvarhelyszéken élt ág táblázata:

László.
Zsigmond. (Tarcsafalvi Pálffy Mária.)

Róza. (s.-szentkirályi Szent-Királlyi Ferencz.)
Samu. (Solymosi Róza.) — Gyula † — Jolán (Gál László.)
Mózes. †
László. (ábrahámfalvi Ugron Zsuzsa.) — Farkas †
Mihály. költő és publicista. † 1842.
Klára. (Gálfalvi Lajos.)
Flóra. (Róth János.)
Bóra. (g.-szentimrei Berzenczei Zsigmond.)

[1] Udvh. M. L.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren egy farkas, szájában bárányt tart. Sisakdisz: Páncélos kar, kardot tart. Foszlányok: Arany—kék, ezüst—veres. E családdal „Háromszékvármegye nemes családjai“ czimü müvemben bővebben szándékozom foglalkozni.

SZENT-KIRÁLLYI * ○ (sepsi-szentkirályi és kissárosi.) E család Háromszékből veszi eredetét, hol évszázadokon keresztül az „Imreh“ nevet viselte; a 16-ik század végén kisküküllőmegyei Kis-Sáros községébe költözvén, ott a származás helyét: „Szent-Királyi“ „kissárosi“ előnévvel vette fel; ezen a néven és kettős praedicatummal neveztetett ki Ferencz is kir. táblai assessorrá.

Udvarhelyszékre a Szent-Királyi család a XVIII. század végén költözött át, hol egyik tagja házasság folytán a gagyi, medeséri és kedei birtokokat nyerte. Az 1806. évi lustrális könyvben mint „Primor“[1] és az 1819. évi Cirákyféle conscriptioban mint „spectabilis ac magnificus dominus“ fordul elő.

E család János Zsigmond fejedelem idejében az unitárius vallásra tért át.

Leszármazásuk a következő:

László gárdista.
(Sárdi Simén N.)

Ferencz
kir. táblai assessor.
(Péterfi Hedvig.)

Sándor
kisküküllőmegyei főbiró.
(Árkosi Anna.)

Ferencz
Udvarhelyszék királybirája.
(S.-szentiványi Szentiványi Róza.)

Árpád sz. 1842.
volt országgy. képviselő, birtokos
a) nagysolymosi Koncz Juliánna.
b) s.-szentgyörgyi Daczó Mária.

Ferencz
m. kir. honvéd őrnagy.
(Kovásznai Sarolta.)

Kálmán. Ferencz.

a) Gabriella. (Török Bódog m. aljegyző † t. főjegyző.)
a) Lenke. (kisborosnyói Tompa Árpád tanár.)
a) Zoltán. sz. 1874. huszárhadnagy.
a) Béla. sz. 1878. huszárhadnagy.
a) Árpád. sz. 1881.
a) Andor. sz. 1885.
b) Margit. sz. 1895.
b) Gusztáv sz. 1898
b) Károly sz. 1899.

A Szent-Királyi család a közügyek terén mindig előkelő szerepet játszott. László gárdista. I. Ferencz kir. táblai assessor, Zsigmond Marosszék főjegyzője és követ. II. Ferencz Udvarhelyszék királybirája.

Az élők közül Ferencz m. kir. honvéd őrnagy. Árpád volt országgyülési képviselő és Udvarhelyvármegye főjegyzője, kinek a közgazdaság terén szerzett érdemei sem jelentéktelenek. Mint a „Székely tengeri“ név alatt ismert kukoriczának nemesitője európai névre tett szert, az 1885. évi budapesti országos kiállitás alkalmával a nagyérem, a bécsi kiállitáskor az állami aranyérem, a brüsszeli kiállitáskor diszoklevél és a budapesti 1896. évi országos kiállitáskor a millenniumi nagyérem jutott osztályrészül. Szent-Királyi Árpád a legujabb időben 1899-ben nejével, öt fiával és két leányával a róm. kath. egyház kötelékébe tért vissza.

Házasság révén e család összeköttetésben áll a Kapy, Cserey, Berzenczey, Simén, Pálffy, Szent-Iványi, Komáromy, Dessewffy, Kendeffy, Zsombory, Gaál, Daczó, Kovásznay, Gálffy, Pataky, Szombatfalvy, Székely. Maurer, Macskássy, Ugron, Tompa stb. családokkal. Az erdélyi vármegyékben élő más Szentkirályi családoktól azzal különbözteti meg magát, hogy nevét két tagban mint következik irja: „Szent-Királlyi“ mint ez az ősi okmányokban előfordul.

[1] Udvh. M. L.

Czimerök: Kék paizsban, zöld téren növekvő oroszlán, jobbjában kardot tart. — Sisakdisz: A paizs alak derékből. — Foszlányok: Ezüst—kék, arany—piros.

SZENTMIHÁLYI (oláhfalvi). † 1614-ben Szentmihályi Balás lustrál Oláhfaluban; ivadékai kihaltak.

SZENTPÁLI (homoródszentpáli.) * ○ Ősi székely család. Törzse István, ki 1220-ban II. András királytól a szentföldön mutatott vitézségeért H.-Szent-Pálra adományt nyert.

Az alábbi táblázaton Lászlónak egyik fia János Báthori Zsigmond hive, tőle kapta a később en I. Rákóczy György által confiscalt Alamór és Csanád helységeket. Fia János ölte meg Barcsay Gáspárt s ő maga később az apáczai csatában esett el. Másik fia István táblabiró volt 1635-ben. Harmadik fia Zsigmond 1614-ben Bethlen Gábornak volt ezredese, kitől 1620-ban Szathmármegyében Méhtelek községben adományképp szép birtokot kapott. Neje Petki Erzsébet, kit 1640-ben julius 31-én mint özvegyet Toldalagi Mihály vett nőül.

Zsigmondnak fia János 1622-ben Kemény János részén harczol, Brassó táján az oláhokat szétverte, Kemény eleste után pedig Apaffy által a görgényi országgyülésen notát kapott. Később azonban kegyelembe jő és 1667-ben csiki főkapitány lett, beiktattatott márcz. 28-án. Bornemissza Zsuzsánnát vette nőül, daczára, hogy Bethlen Gábor és II. Rákóczy György is a vásárvámot Sz.-Udvarhelyt a városra ruházta, ebből részt követelt s midőn vámszedőit a városiak elverték, ő a várból német katonaságot hozatott s a népre lövetett s mivel Szentpáliné a fejedelemnő (Apaffyné) testvére lévén, igazukat a városiaknak elnyomták. Magtalanul halt el; igy az Apaffytól 6009 frton megvett csonka vár, melynek romjai Udvarhely mellett ma is láthatók — ismét a fejedelemre szállott. Ferencz Vizaknán alkirálybiró, mely hivatalát az ugynevezett Geréb házzal együtt a Haller-családtól megvette. Verbőczy Hármas könyvét magyarul versekbe foglalta és kiadá Kolozsvárt 1701-ben. Fiai által 2 ágra szakadt a család. Istvánnak maradékai közül László tán az, ki 1792-ben vérgyilkoltatásért perbe idéztetett. 1794-ben kir. kincstári tanácsos s többször országgyülési kir. hivatalos volt. Ennek Zsigmond fiától unokája Ákos 1846-ban Belső-Szolnokmegyében adóbiztos. László testvére József 1794-ben a fiscalis directionál irnok. Sándor 1815-ben Kolozsvármegyénél iktató, ugyancsak Sándor vizaknai alkirálybiró.

Ferencznek második nejétől gr. Bethlen Zsófiától fia Benjámin Rákóczy Ferencznek 1708-ban lovas kapitánya. Egy izben őt bizta meg egy jó lónak szerzésével s a mint a beszerzett lovat Benjámin Ugocsamegyében Halmin keresztül vivé, beleszeretett osztopáni Perneczy Gábornak leányába Máriába és el is jegyezte. A forradalom buktával menekült, de 1718-ban kegyelmet nyervén, hazatért, jegyesét elvette. Fia II. Benjámin kapitány a Ghillányi-lovasezredben Ennek gyermekei: Elek 1704-ben erdélyi itélőmester s táblai ülnök; meghalt 1813-ban. Farkas a székely huszárezredben alezredes. Imre előbb tordai sókamarai perceptor, 1815-ben már Miklósvárszék alkirálybirája. Gábor, ki nagyanyjai birtokukba Ugocsamegyébe telepedett, ott táblabiró volt, a halmi uradalomban Bábonyban és Könyösdön is szép jószágai voltak. Ennek egyik gyermeke László Ugocsamegyének 1839-ben főszolgabirája és az 1836., 1839. és 1843. évi országgyüléseken követe. 1845-től 1848-ig Mármaros megye administratora. Meghalt 1861-ben május 29-én, eltemettetett Halmiban.

Ferencznek ugy látszik testvére volt azon Ignácz, kinek neje Báldon lakott és mint özvegynek házát 1674. körül földig lerontá Bánffy Dénes. Ezen Ignácznak lehetett fia Ignácz 1749-ben főkapitány. (Nagy Iván.) Nagy Iván még sorol fel néhány Szentpálit, kik azonban nem e megyében laktak s nem is tudható, hogy e család kötelékébe tartoztak-es ezért mellőztem.

Leszármazási táblázata a következő:

István.

István.
(Nagy Erzsi.)

István.
(Baráti Bora.)

László 1562-ben török követ.

Zsigmond 1614—1620. ezredes.	István 1635. kir. táblabiró.	I. János 1603.

János 1662.
csiki főkapitány 1667.
(Bornemissza Zsuzsa.)

(Folytatása a túloldalon.)

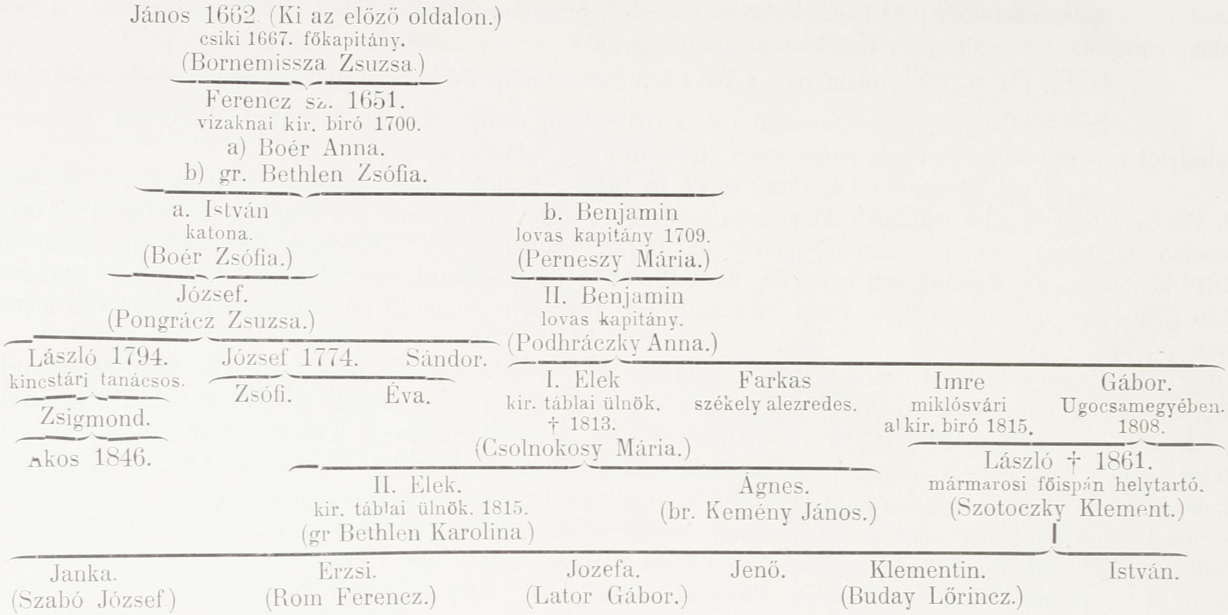

SZENTPÁLI (másképp Knauffel) család. Rákóczy Györgytől 1652. julius hó 30-án Knauffel Jakab és neje Holstein Anna nyertek nemességet.[1]

E család Knauffel név alatt is élt H.-Szentpálon, a honnan később Nagy-Ajtára származott s ott a Szentpáli nevet vette fel; Nagy-Ajtáról Zsigmond H.-Karácsonfalvára nősült s ivadékai a Szentpáli nevet maig is megtartották. N.-Ajtán h.-szentpáli Szentpáli nevet viseltek. Családfájok a következő:

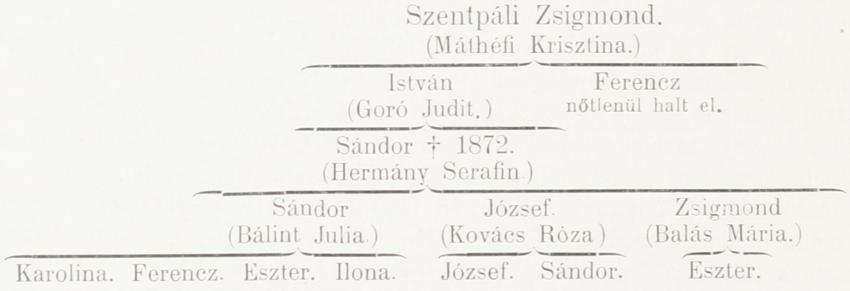

SZÉP (bibarczfalvi.) E család 1654-ben nyert nemességet;[2] története ismeretlen.

SZERDAHELYI b.-ujfalvi.) † Kihalt.

SZILÁGYI (sz.-udvarhelyi.) Szilágyi (de Udvarhely) Istvánnak Rákóczi György erdélyi fejedelem által az 1633. évben adományozott armális a nemesi iratok közt „Sz 13“ jelzet alatt. Szilágyi József kihirdettetett az 1778-ik évben: N. L. I. 391. Czimerpecsét: Polgári perek fasc. 27. Nro 1. fasc. 34. Nro 13. és a nagy nemesi iratok közt.[3]

E családnak egyik ága a XVIII. század elején Malomfalván élt, de ott csakhamar kihalt. Az udvarhelyi ág története ismeretlen.

SZŐCS (oláhfalvi.) Közülök István Oláhfalu kiváltságos város követe az 1794. évi erdélyi országgyülésen. Márton 1815. Ferencz és Péter 1855. körül, István 1848. előtt azon városnál tanácsnokok, János 1825. körül ott főjegyző.[4]

SZŐCS (siménfalvi.) 1614-ben Szöcs Miklós és Bálint fordulnak elő az összeirásban.[5] Egy ága a

[1] Eredeti nemes levél Szentpáli Sándor birtokában H.-Oklándon.
[2] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[3] Szóról-szóra átvétetett „Nemes családok Pestvármegyében“ czimü müből.
[4] Nagy Iván M. Cs.
[5] Udvh. M. L.

XVII. század végén Uj-Székelyre költözött, de ott jelenleg csak leányágon él. Siménfalván Szőcs Ferencz és gyermeke, Szőcs György és gyermekei birtokosok. A Bikafalván élő Szőcs-család szintén a siménfalvi-ból szakadt ki.

SZŐCS (zetelaki.) Homoród-Almásról származtak, hol 1655. julius 6-án Szőcs Ferencz Rákóczi György fejedelemtől nyert primipilusi levelet.[1] A homoródalmási ág története ismeretlen, kihalt. A zetelaki ágból József 1815. körül a kir. kormányszék mellett szegények ügyvéde, fia József tartományi számvevőségi számtiszt, meghalt 1860-ban.[2] Szőcs János, József és Gergely mint birtokosok ma is élnek e családból Zetelakán.

SZŐKE (magyarósi.) Lásd „Magyarósi"-családnál.

SZOLGA (vargyasi.) Régi székely család, mely kétszer is nyert nemességet; egy izben Rákóczi György fejedelem, másodizben Lipót király tüntette ki e családot s bár tagjai a „vargyasi" előnevet viselik, még sem ez vala származási helyök, hanem H.-Oklánd. 1566-ban már „Zolga Amborws és Zolga Leorijncz" oklándi nemesek János király hadában szolgálnak,[3] 1614-ben Szolga Lukács pedig mint primipilus fordul elő a lustrakönyvben.[4] 1697—1711-ig Szolga Gergely Bardoczszék jegyzője.[5]

Családi táblázatuk a következő:

Első tábla.

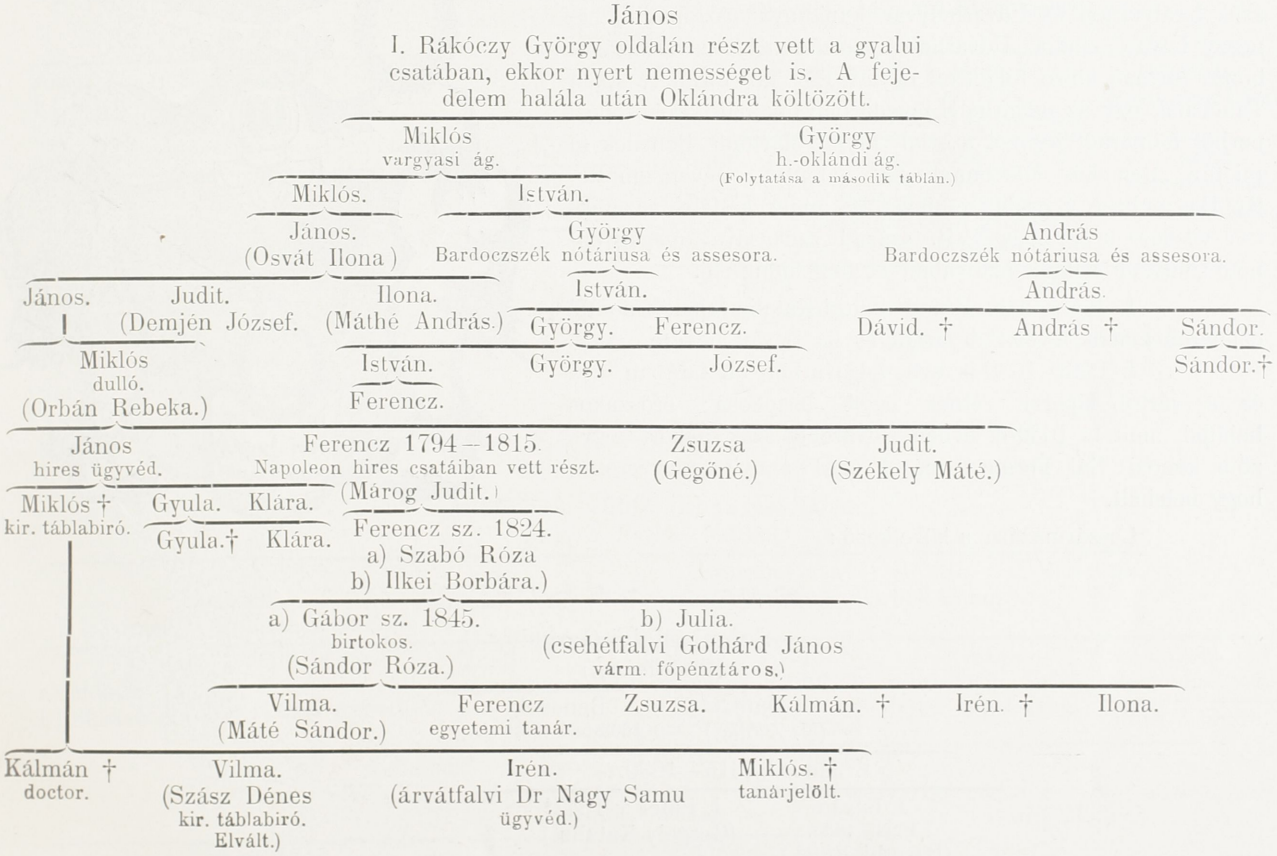

[1] Eredeti okmány Barra Lajos őrizetében H.-Almáson.
[2] Nagy Iván M. Cs.
[3] Udvh. M. L.
[4] Kállay Sz. N.
[5] Szabó Károly Sz. Oklt.

Második tábla.

Az oklándi ág:

István.

István. (Benkő Julia.)	János. (Szabó Mária.) Ivadékai vannak de ismeretlenek.

István. (Albert Rebeka.)

István. (Kovács Rebeka.)	Rebeka. (Máthé Zsigmond.)

István joghallgató.	Gábor tanuló.	Mária.	Rebeka.

SZOMBATFALVI (szombatfalvi.) * ○ Mint minden ős-székely származását, ugy a „Szombatfalvi“ család eredetét is homály fedi; mindazonáltal nem fogadhatom el „Nagy Iván“ azon állitását, hogy e család nevét Szombatfalváról vette volna, mert joggal állithatnám akkor az ellenkezőjét is, illetőleg hogy Szombatfalva vette nevét a régi „Szombat“ rabonbántól és hogy utóbbi család azonos a Szombatfalvi családdal; de mindkét állitás igazolásra szorul.

E család 1505-ben kezd nagyobb szerepet játszani, a mikor Szombatfalvy Gergely az agyagfalvi[1] gyülésre Udvarhely székből a székely nemzet egyik birájának választatott. 1590-ben Szombatfalvi Tamás, mint a fejedelmi kanczellária irnoka él, a kinek Udvarhely és Marosszék királybirája és Udvarhelyvár kapitánya osztopáni Perneszy István eladja Udvarhely piaczán egy udvarházát a hozzá tartozó külső földekkel együtt 125 m. forintért. Ezen Tamásnak egy az udvarhelyi levéltárban található örökösödési perből felmaradt jegyzet szerint atyja Mártonfi Benedek (a mi tán „Benedek Mártonnak fia“ jelentett) néven emlittetik. Használta-e a család e nevet is, mely kétféle vezetéknév viselése a XVI. és XVII. század szokásával megegyezhető: bővebb adatok hiányában el nem dönthető.

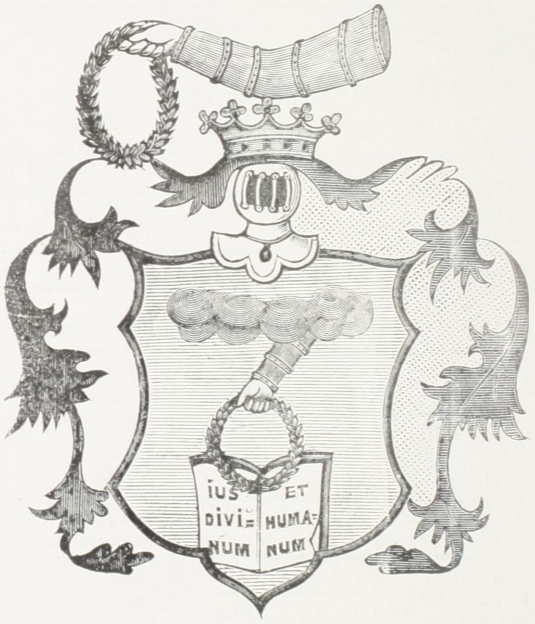

I. János nyer Brandenburgi Katalin fejedelemnőtől czimeres nemes levelet[1] a maga és fia István nevére.

I. Péter 1630-ik évben Udvarhely határában eső és a vártól kiperelt rétnek egyik birtokosa; erőszakos halállal mult ki 1639-ik évben Udvarhely szék akkori jegyzője kénosi Gál Ferencz, mások által annyira megverette, hogy belehalt.

Leszármazása a következő:

Első tábla.

Szombatfalvi Gergely.[2]
(Ilkey-leány.)

Máté (N. Zsófia.)	Benedek 1603-ban esett el.

I. János.[3] 1615—1630.

I. István 1623—1630. (Baróthi Erzsi.)	I. Péter † 1647[4] (Gergely Katalin.)

(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Eredeti nemes levél Szombatfalvi Albert áll. rendőrtanácsos birtokában Budapesten.
[2] Eredetí okmányok Szombatfalvi Lajos rendőrfőkapitány birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[3] Megyei levéltár 1614. évi lustr. könyv.
[4] Megyei levéltár fejedl. okl. 1638. évi XVII. Csomag.

István (Ki az előző oldalon.)
1623—1630.
(Baróthi Erzsi.)

Samuel † 1736. (Berzenczey Róza. † 1734.)
II Péter † 1737.[4] a) malomvizi Kendeffy Zsuzsa. b) Szathmári Klára. c) Donáth Sarolta. d) nagyajtai Cserey Klára.)
Anna (Tolnai András.)
II. István Kocsárdon.
Erzsébet (Trauszner Simon.)
I. Zsigmond[1] 1699—1700. Udvarsz. alkirálybirája. (m.-zsákodi Horváth Éva.)

Zsuzsa (besenyői Horváth Miklós.)

a) László 1762—75. itélőmester. a) Mikó Anna. b) báró Toroczkay Ágnes.[1] özv. báró Vay Ádámné.
a) Julia (Biró Samu.)

a) Ferencz 1794[5] dulló (farcsafalvi Pálffy Erzsi.)
a) Ignácz 1815. Udvarhelyszék alkirálybirája. a farczádi járás II. kapitánya.
b) Petronella.

Sándor dulló 1837. (Pakot Rachel.)
Anna
II. László dulló 1837.
III. István kir. pénztárnok, főjegyző 1861.
József † 1861. követ. (h.-szt.-mártoni Biró Kata.)

Polixena (N.-solymosi Koncz Lajos.)
Lotti (cs.-szt.-mártoni Sándor György.)
Miklós † Kata †
Lajos sz. 1846. rendőr főkapitány Sz.-Udvarhelyt.
Albert sz. 1850. minszt. titkár a közp. statiszt. hivatalnál.

József † 1748.
Miklós sz. 1690. (literati Farkas Mária.) (Folytatása a II-ik táblán.)
János sz. 1701.
II. Zsigmond sz. 1703. (ribiczei Ribiczey Klára.)
Ignácz †
Ferencz sz. 1706.
János sz. 1716. (Benkő Krisztina.)
Erzsébet (Szathmári László

József †
Anna.
Julia † 1806. (Finta N.)
Antal (Sándor Mária.)
Zsigmond sz. 1773.
József.
III. János[2] 1794—1815. törvényszéki ülnök. a parajdi járás első kapitánya. (kadicsfalvi Török Mária.)
Anna (ábrahámfalvi Ugron Mihály.)

Anna (Ugron Antal.)
Verona a) Szabó Gábor. b) ábrahámfalvi Ugron Gáspár.

Második tábla.

Miklós sz. 1690. (Ki az első táblán.)
(literati Farkas Mária.)

György itélőmester. (olaszteleki Kolumbán Julia.)
Éva (Mátyus István.)
Erzsébet (Kászoni Ferencz.)
Rozália (Orbók Gábor.)
Krisztina. †

Rebeka a) Molnár András. b) Süküsd Sándor.
Mihály 1807. Kolosi aljegyző. (Lázár Anna.)
Julia (Turóczy István.)
Gergely sz. 1777. az erdélyi postahivatalok főinspektora. (sombori Sombori Teréz.)
Anna a) Kőszeghy Antal. b) Borbáth Dávid.
István (Mártonffy Zsuzsa.)

Póli.
Judith.

Klára (Bülgözdiné.)
Julianna (Biró György.)
György † 1872. Szöddemeteren. (Gulacsy Ottilia.)
Teréz (Kozma Lajos.)
Eliz (pécsujfalusi és érsekujvári Péchy Miklós.)

II. Albert sz. 1848. állami rendőrtanácsos, ker. kapitány. (P. Kovács Róza.)
Klára (Majthényi Albert.)
Miklós †
Anna. †

[1] Megyei levéltár 1712. évi lustr. könyv.
[2] Megyei levéltár 1806. évi lustr. könyv.

Hagyomány szerint II. Péter bontotta volna le az udvarhelyi várat a Rákóczy-forradalom idejében, annak rendeletéből. Nagy Iván Péter második nejének Donáth Sárát és harmadik nejének Cserey Klárát jegyezte fel, erre nézve azonban nem kaptam adatokat, hanem annyi bizonyos, hogy ezen Péter második neje Szathmári Klára volt.[1] Nagy Iván ebbeli állitását azonban kellően megczáfolni nem tudván, táblázatomban mind a négy nő nevét jegyeztem oda.

Benedek mint Székely Mózes hive esett el Brassónál 1603-ban. Testvére Máté, Fancsali szerint már egy 1567. évi Udvarhely székről szóló oklevélben emlittetik. Fiáról I. Jánosról 1575. évben az udvarhelymegyei levéltárban található bizonyos tilalomtörési perben van emlékezet. Fancsali egy 1613. évi oklevélből ezt jegyzé ki róla: „Joannes literatus Szombatfalvy nobilis de eadem curiam in vicinitatibus nobilis Tóth Gergely ab una. et publicae viae regiae ab altera, legatfilio suo Stephano rogate."

László a mult században hivataloskodván, kir. itélőmesteri méltóságig vitte, 1762-ben egyike volt azoknak, kiket a főkormányszék a törvénykezési munkálatok kidolgozásával megbizott. Fiai közül Ferencz 1794-ben Udvarhelyszék levéltárnoka, 1815—17-ig ugyanott alkirálybiró.

I. Zsigmond 1699—1700. Udvarhelyszék alkirálybirája volt és egy virágzó ágnak alapitója. Elvevén az Erdélybe akkortájt telepedett buzini Kovácsovich Horváth Miklósnak Biró Ilonától született Éva leányát, kivel Küküllőmegyében sok jószágot kapott. Szombatfalván halt meg 1787. nov. 14-én.

Gergely elhagyta családjának ősi vallását, a r. kath. hitről a reformátusra tért át, elvette Sombory Eleknek Palatkay Klárától született leányát Terézt s vele Szöddemeterre telepedett.

A ma élők közül: I. Albert miniszteri titkár a központi statisztikai hivatalban Budapesten s ennek testvére Lajos rendőrfőkapitány Sz.-Udvarhelyt.

II. Albert államrendőrségi tanácsos, kerületi kapitány Budapesten.

Más Szombatfalvi család ivadékai lehettek. Szombatfalvi Miklós 1794-ben az udvarhelyszéki tractusban unitárius egyházi jegyző, Márton fiscalis director 1815-ben Kolozsvárt és Mihály 1815—25. postamester Kis-Petriben.

Czimerök: Kék paizsban nyitott könyv, melynek lapján ezen fölirat; „Jus Divinum et Humanum" olvasható; a könyvet felhők közül kinyuló páncélos kar koszoruzza meg. Sisakdisz: Koszorut tartó páncélos kar. Foszlányok: Arany—kék, ezüst - veres.

SZOMBATI (bözödujfalvi.) Régi székely család, melyből Szombati László 1806-ban mint bözödujfalvi birtokos szerepel, ivadékai[2] a „Szombatfalvi" nevet vették fel.

SZONDI (homoródalmási). Eredete ismeretlen. Az 1806- évi insurrectionális összeiráskor Szondi György vétetett fel.[2] Ennek ivadékai János és Mihály ma is H.-Almáson élnek.

SZÖVÉRDI (kereszturfalvi). † 1614-ben Szeovérdi János mint primipilus lustrál.[2] Ivadékai Székely-Kereszturt kihaltak. Egy ága Kis-Solymosra költözött, szintén kihalt. Szövérdi Péter volt az utolsó sarja e családnak.

TAKÁCS (sófalvi) † Takács mihály 1614-ben primipilus[2]. Kihalt

TAMÁS (máréfalvi). Ősi székely család, melyből 1602-ben Tamás János esküszik fel a császár és király hüségére[3] Az 1614. évi lustra könyvben előbbi Tamás János és Péter fordulnak elő;[2] előbbinek ivadékai Máréfalván kihaltak. Péter maradékai Farkaslakára költöztek át; ezeknek családi táblázatuk a következő:

Márton
közs. jegyző Farkaslakán.

István	Péter	Sándor
1848-ban jegyző.	birtokos.	ügyvéd, tiszti főügyész
(Fancsali Anna.)	(Nagy Sára.)	Kolozsvárt.
	(Folytatása a túloldalon.)	
Mózes s. dulló.		Adél. Vilma
(Szász Karolina.)		(Vajda Emil)
Antonia. Karolina Victoria.		

[1] Szombatfalvi Lajos r. főkapitány birtokában levő okmány szerint.
[2] Udvh. M. L.
[3] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

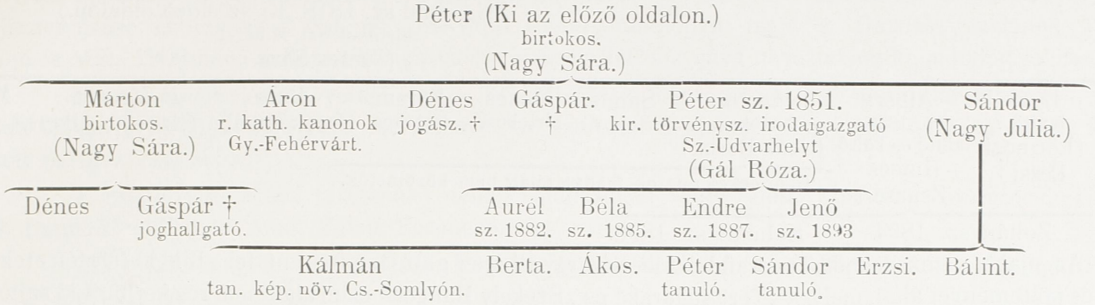

TAMÁSSY (bözödi). 1614-ben Tamássy Péter lustrál.[1] Egy ága Hodgyába származott; ezek közül Tamássy Károly 1801-ben a hodgyai templomnak egy régi értékes kanniát ajándékoz. Tamássy László és József 1806-ban az insurrectionális összeirásban fordulnak elő.

Bözödön e családból Samuel és Dénes élnek.

TAMÁSFFY (zetelaki). E család 1610-ben nyert nemes levelet;[2] története ismeretlen.

TANKÓ (malomfalvi). Oláhfaluból, hol ma is kiterjedt számban élnek, származott Malomfalvára. 1638. május 5-én Tankó Laurentius egy fejedelmi oklevélben már „malomfalvi"-nak iratik.[1] 1610-ben nyert nemes levelet.[2]

Közülök Tankó András, Tamás, János, Lőrincz, Péter, Mihály és Antal birtokosok Malomfalván.

TARCSAFALVI (szentmihályi). Ezen régi székely család is sok viszontagságon ment keresztül, arra enged következtetni azon körülmény is, hogy a XVII. század elején még vagyonilag jól állott, 1661-ben azonban nem vala képes Mihályt önerején a tatár-rabságból kiváltani, hanem közadományon váltatott ki. Érdekes azon 1661. május hó 13-án kelt jegyzék[3], melylyel a gyüjtést eszközölték; az adakozók között feljegyezve találjuk Ugron János, Pakot Mózes, Jakab Tamás, Pálffy Ferencz stb. stb.

Feljegyzésre méltó továbbá azon végrendelet, a melyet 1708. márcz. 16-án özv. Tartsafalvi Zsigmondné Sánta Kata teszen, a melyben elmondja, hogy a német üldözések elől menekülendő, 1706-ban éjszakának idejében házát odahagyván, a tarcsafalvi határban egy elhagyatott verembe bujt s onnan Pálffy Ferencz és neje félholtan emelték ki, őt gondozás alá vették, dugdosták a németek elől, ápolták, a miért is nekik testál,[3] háládatlan nem akarván maradni. — Leszármazási táblázatuk a következő:

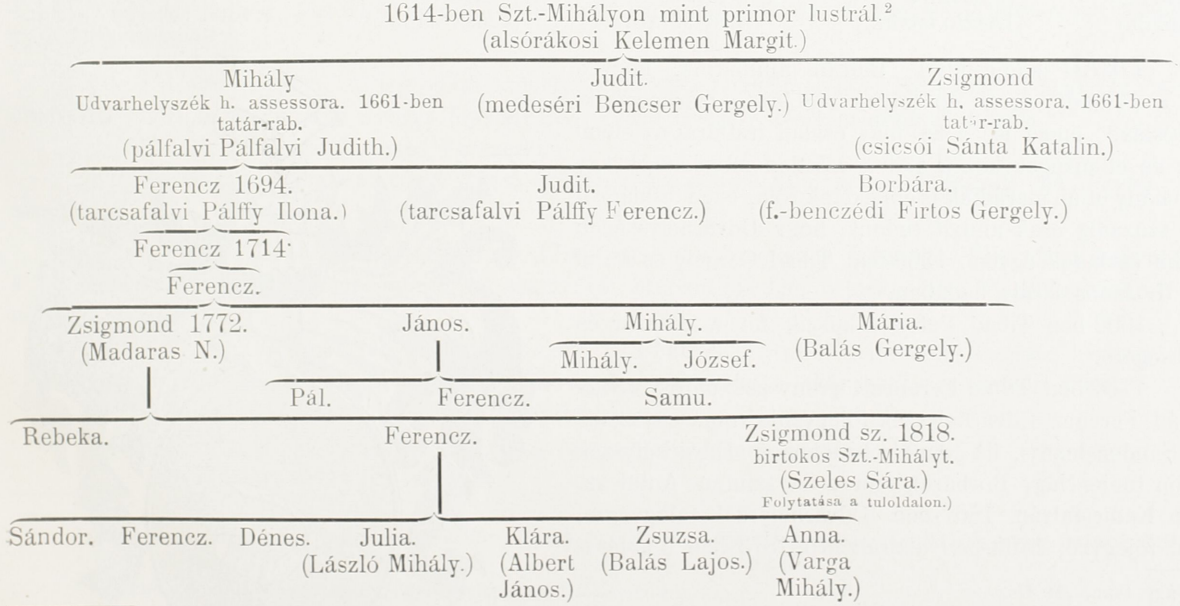

[1] Udvh. M. L.

[2] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

[3] Jegyzék és eredeti végrendelet Pálffy György tarcsafalvi birtokos őrizetében.

Zsigmond sz. 1818 (Ki az előző oldalon.)
birtokos Szt.-Mihályt.
(Szeles Sára.)

Zsigmond birtokos. (Deák Eszter.) | Izsák tanító. (Lőrinczi Erzsi.) | Albert sz. 1856. tanító és költő. (Imecs Zsuzsa.) | Lajos birtokos. (Deák Berta.) | Samu birtokos | Mózes birtokos. | Ferencz birtokos. | Lina. (Deák Mihály. | Zsuzsa. (Horváth Albert.) | Mária.

Gyermekei adatok hiánya miatt nem közölhetők.

Borbára. | Zoltán sz. 1894. | Kálmán sz. 1896.

Az ujabb nemzedékből Tancsafalvi Albert vargyasi igaz gató-tanító tünt fel „Bibliai Történetek“ cz. tankönyve és költeményei által, melyek „Tört sugarak“ és „Székely Hangok“ czim alatt nem rég kerültek ki sajtó alól.

TÉGLÁSI (székelyudvarhelyi). Közülök Ádám ügyvéd Sz.-Udvarhelyen 1848. előtt.[1] Története ismeretlen

TEGZES (rugonfalvi.) † Kihalt.

TELEGDI (agyagfalvi). 1614-ben Telegdi Demeter mint primp. lustrál Agyagfalván.[2] Története ismeretlen

TELEKFALVY (szentkirályi). E család tulajdonképeni származása Telekfalva, e községről vette nevét is. 1614-ben Telekfalvy Domokos és Pál fordulnak elő a conscriptioban. Egy 1622. évben kelt fejedelmi oklevélben Telekfalvi Jánosról tétetik említés.[3]

Jelenleg János utódai Mózes és János élnek Szent-Királyon.

TEOSÉR (máréfalvi.) Régi székely család, melyből 1602-ben Teősér Bálint esküszik fel a császár és király hüségére; az 1614. évi lustra könyvben ugyancsak Bálint és Teosér Máté fordulnak elő mint primipilusok[2]. Családi leszármazásuk a következő: Péternek fia Antal, ennek szintén Antal, utóbbinak:

Imre.
(Olasz Zsuzsa.)

Péter. (Pap Borbára.) | Ferencz. (Pálffy Zsuzsa.) | Zsófia. (Kovács Ferencz.) | Márton. (Olasz Teréz.) | Mária. (Miklós István.)

Birtalan | János. (Mihálykó Anna.) | Zsuzsa (Péter Dénes.) | Ilona.

Domokos (Pálffy Anna.) | Regina. | Imre. | Ferencz. | István.

Péter.

Borbára. (Péter Jakab.) | Anna. (László István.) | Agnes. (Biró János.) | Mária. (Olasz János.) | László. r. kath. plébános Csértés, Hunyadmegye.

TIBÁD (kadicsfalvi). Bátran állithatjuk, hogy a mily ősi a „Tibád“ név,[5] ép olyan régi az udvarhelyszéki „Tibád“-család maga is; s ha más család irattárát az elemi csapások és ellenséges kezek elől a véletlen megőrzé, avagy szóhagyomány utján maradtak is emlékeink róla, ezen családról a XVI. századig csak annyit tudunk, hogy Udvarhelyszéken a legősibb családok egyike. 1566-ban Tibád Gergely és Antal szolgált II. János király hadában.[6]

1602-ben Tibád Péter esküszik fel a császár és király hüségére.[4]

1764-ben Tibád Ferencz törvényszéki ülnök. 1812-ben Tibád Ferencz Udvarhelyszék főjegyzője (neje cs.-szentmihályi Sándor leány), fia Antal birtokos és Udvarhelyszék táblabirája (neje Nagy Borbára), ennek fia szintén Antal sz. 1843-ban Kadicsfalván. 1867-ben Udvarhelyszék alügyésze, 1868-ban főjegyző, 1869-ben alkirálybiró, 1873-ban a kolera-

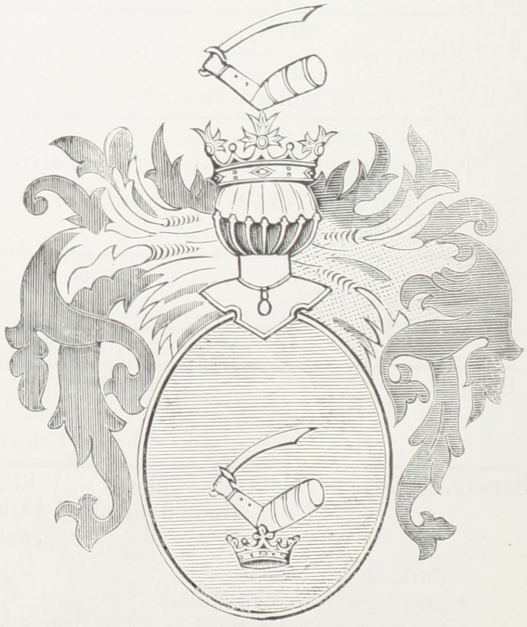

[1] Nagy Iván. „M. Cs.“
[2] Udvh.M. L.
[3] Udvh. M. L. 1622|XVII. Csomag.
[4] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[5] Kőröncs, Csalha, Bandi, Györffi, Pápolcz, Illants és Tibád rabonbánok lásd a „Székely n. c.“ 280. l.
[6] Szabó Károly Sz. Oklt.

járvány alkalmával kifejtett buzgalmáért legfelsőbb elismerésben részesült. A községi és vármegyei közigazgatás ujászervezése szintén az ő érdeme. 1873-tól 1900-ig állandóan tagja a Háznak, melynek 1881—89-ig jegyzője is volt. 1900-ban, midőn a közigazgatási bíróság ítélő bírájává neveztetvén ki, mondott le mandátumáról.

Tisza Kálmán kormányelnöksége s Teleki Géza gróf külügyminiszter alatt államtitkár volt. Az egyházpolitikai törvényjavaslatok szőnyegre kerülésével a szabadelvü-pártból, melyhez addig tartozott, kilépvén, a nemzeti párthoz csatlakozott.

E család kötelékébe tartoznak: néhai Tibád János 1848. előtt kincstári hivatalnok, Tibád Róza Török Danielné és Tibád Anna Bokor Ferenczné is.

Használt czimerök:[1] Kék paizsban koronán nyugvó kar kardot tart. Sisakdisz: A paizs alak. Foszlányok.

TIBOLDI (kőrispataki.) A XVI. és XVII. században kiterjedt család volt. Siménfalván, Kőrispatakán és Andrásfalván élt; az előbbi két helyen kihalt, Magyar-Andrásfalaván pedig egyedül Péter él.

A kőrispataki ág táblázata a következő:

Izsák 1634.
a darabantok főhadnagya.
(Sebestyén Anna.)

I. István 1631. (Menyhárt Judit.) | I. Gergely hadnagy 1631—59. a) Király Zsuzsa. b) Miklósi Borbára. | I. Péter. (tarcsafalvi Pálffy Anna.) | I. Zsigmond 1631—1640. | I. Mihály 1631—1640. | Kata 1638. (Sándor István.) | Judit 1638. (Sebestyén János.) | Anna. | Mártha. (Péterffi Gergely.)

Borbára 1663. (Medeséri Zsigmond.)

II. Péter 1681-91. (Medeséri Kata.) | Judit 1693. (Fodor Gergely.)

II. Izsák 1695. (Farkas Anna.) | II. Gergely. (Szabó Klára.) | II. István. (Osváth Judith.)

Gergely 1753. | Sára. (kőrispataki Lukács István.) | Judit. (böszödujfalvi Kovács Péter.)

I. Gergely részére Rákóczy György 1644-ben Daniel János vicze-kapitányhoz utlevelet küld; azzal[1] indult Gergely a fejedelem táborába. Később tatár-rabságba esett, honnan haza sem került többé.

E családhoz tartoztak még Tiboldi Judit kadicsfalvi Török Tamásné 1732-ben és Tiboldi István 1843-ban hites assessor.

TOASÓ (bögözi). A legrégibb székely családok egyike, melyből 1614-ben Toasó János lustrál.[2] 1655-ben julius 6-án Rákóczi György fejedelemtől Toasó Gergely nyert primipilusi levelet.[3]

Mihály 1806-ban birtokos Farczádon.

Mózes Hunyadban algyógyi lakos, 1848-ban az oláhok által meggyilkoltatott, fia István 1861-ben szolgabiró, neje Rákosi Julia.

TÓKOS (lövétei). Közülök István 1794-ben Kolozsmegyének mérnöke. Egy másik István 1815-ben a főkormányszéki épitészeti igazgatóságnál számvevő. János 1843-ban a tartományi főszámvevőségnél hivatalnok Kolozsvárt.[4]

Egy ága Bibarczfalván élt; ezek közül 1614-ben István mint primipilus lustrál.[2] György 1633-ban egy fejedelmi oklevélben említtetik.[5] János 1655-ben a bibarczfalvi lakósokkal egy erdőért perel.[6]

Birtokuk ma a Benedek-család tulajdona.

TOMBOLD (szolokmai). * 1614-ben Tombold Ferencz mint primor fordul elő.[2] Története ismeretlen.

---

[1] Ezen czimert használta Tibád Ferencz mint főjegyző 1810-ben. Lásd Udvh. M. L. politikai és közig. iratok 12|1810. csomag.
[2] Udvh. M. L.
[3] Eredeti okmány Barra Lajos kjegyző őrizetében H.-Almáson.
[4] Nagy Iván M. Cs.
[5] Udvh. M. L. 1633|XVII. Csomag.
[6] Eredeti okmány bikafalvi Máthé Pál őrizetében.

TOMPA (kisborosnyói és kányádi). Háromszéki család, melyből János a közmüvelődés terén szerzett érdemekért Bethlen Gábortól nyerte 1628-ban kisborosnyói előneve mellé a „kányádi“ előnevet.[1] Ezen ág a következő:

József kányádi birtokos.
(Dersi leány.)

József.
(Hodgyai Julia.)

Miklós 1819-ben élt.
(Botos Krisztina

István sz. 1804.
(Martonosi Gálffy Kata.)

László sz. 1830.
Nagy-Küküllőmegye volt főjegyzője.
1881. óta bethfalvi birtokos.
(Gagyi Pálffy Berta.)

Kálmán sz. 1851.	Etelka.	Árpád sz. 1860.	László sz. 1883.
kir. tanfelügy. tollnok. †	Enyedi Albert	áll. gymn. tanár N.-Szeben.	gymn. tanuló.
(Torboszloi Bereczky Kata.)	főmérnök. †	(s.-szentkirályi Szent-Királlyi Lenke.)	

Etelka	Kata.	Ilona.	Mariska.	Mártha.	Kálmán sz. 1898.	Julia.
okl. óvónő Sz.-Kereszturt.	kép. növendék Kolozsvárt.					

A kisborosnyói ágból Tompa Kálmán kir. főerdész lakik Sz.-Udvarhelyt. E családdal bővebben a háromszéki müben szándékozom foglalkozni.

TÖMÖRI (oláhfalvi.) † Kihalt.

TORDAI (szenterzsébeti.) Rákóczi Zsigmondtól 1607. augusztus 20-án nyert Thorday Tamás szenterzsébeti előnévvel nemes levelet.[2]

E család kötelékébe tartozott Tordai Sámuel a boldogasszonyfalvi tanitó; Tordai Áron hévizi ev. ref. pap, ennek fia Lajos, neje Buzogány Klára. Jelenleg Tordai István sz. 1835-ben, neje Ambrus Mária, gyermekei Pál sz. 1864. István és Mózes. A nevezett Pál neje Szakács Mária, fiai Pál sz. 1884-ben, Mózes, Dénes és Domokos. István neje Ambrus Klára, gyermekei Dénes sz. 1893., Domokos és Berta. Sámuel, a Sámuel fia, neje Nagy Mária, gyermekei Mária, Szabó Józsefné, Klára, Hajdu Józsefné, Zsuzsa Tordai Pálné, Borbára, Szabó Mózesné, Julia, Szabó Sámuelné, János, kinek neje Szakács Zsuzsa, ennek gyermekei Zsuzsa, Bálint, Mária és Klára. Tordai Sámuel, kinek neje Ambrus Klára, gyermekei Sámuel, Mózes, Zsuzsa és Ferencz. Végre Tordai Péter, Mózes, Pál és János testvérek a Péter fiai és ezek gyermekei.

TORNAI (zetelaki.) † Tornaj Mihály 1614-ben Zetelakán mint primipilus fordul elő.[3] 1606-ban nyert nemes levelet;[4] kihalt.

TÖRÖK (bágyi.) Nemessége az 1712. évi lustra könyvben van igazolva.[3] E családból Török János marosvásárhelyi ev. ref. tanár, politikai vád folytán haditörvényszéki itélet alapján 1854. márczius hó 10-én kivégeztetett. Gálffy és Horváth-tal vértanu halált szenvedett. E család férfi ágon Bágyban kihalt.

TÖRÖK aliás DÉNES (farkaslaki). Gergely nyert 1606-ban október hó 20-án nemes levelet.[5] E családhoz tartozott Dénes András birtokos, kinek fia Antal s leányai Julia (Fancsali Jakab Mihályné), Anna (Farkaslaki Pakot Sándorné). Néhai Dénes Imre fia István (neje Hegyi Borbára), ennek fiai István és Sándor, előbbinek neje Demény Veronika, utóbbinak Dénes Márta. Sándornak fia Ferencz. Továbbá: néhai Dénes Péter, ennek fiai András és Péter, leányai Borbára (Jakab Elekné), Anna (Kovács Józsefné), előbbi Péternek fiai: Antal, Sándor és Izsák. E család ma a „Dénes“ nevet viseli.

[1] Eredeti okmány Tompa László birtokában Bethfalván.
[2] Eredeti nemes levél Tordai Pál őrizetében Szent-Erzsébeten.
[3] Udvh. M. L.
[4] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[5] Eredeti nemes levél Kovács Lajos őrizetében Farkaslakán.

TÖRÖK (kadicsfalvi). * ○ Udvarhelyszék primor családja. Kerülve Nagy Ivánnak az enyingi Törököktől való leszármaztatását, a mit okmányokkal bebizonyitani eddigelé nem tudtunk, a család történetét röviden a következőkben adhatom: Török Gáspár és János 1614-ben a lustra alkalmával mint primor fordulnak elő. Gáspár 1629-ben Székelytámad várkapitánya. Neje kadicsfalvi Benedekffi Borbára, Benedekffi János és szombatfalvi Gálffy Borbála leánya,[1] fiu-leány lévén, vele kapta a kadicsfalvi, tiboldi, szenttamási, szentléleki, farkaslaki, pálosi, petki jószágokat. Gyermekei — kik közül Gábor, Zsigmond és András 1660. körül estek el Szász-Holdvilág táján — 1643. decz. 16-án protestálnak Ugron Pál ellen a pálosi és petki jószágok elfoglalása miatt. Gáspár kadácsi Simén Miklós udvarhelyszéki királybiró leányát, Klárát vette nőül, Mihály 1679-ben kir. táblai jegyző, neje bethleni Bethlen Kata. Ferencz neje csikszentkirályi Bors Anna, Bors György és csikszentsimoni Endes Anna leánya. Két fia volt: Gábor, felesége nagyajtai Cserei Zsófia és István, felesége nagyajtai Cserei Sára, Cserei György és baróthi Baróti Kata leányai.

József Máréfalván lakott 1712-ben. Második neje szombatfalvi Gálffi Mária, Mátéffi Boldizsár özvegye, kitől egyetlen fia Mózes (1761.) Miklós lustrál 1806-ban, neje h.-szentmártoni Biró Teréz, Biró Mihály és gróf Ibarra Teréz leánya, egyetlen leánya Teréz, néhai tamásfalvi Thuri Gergely f.-fehérmegyei főispán neje, jelenleg Kadicsfalván él. Sámuel (1718—1743.) neje mikházi Bakó Erzsébet, József leánya; a K.-Horváthokkal, a taresafalvi Pálffyakkal és kaáli Nagyokkal folytatott hosszason osztályos pert. Fia Pál (sz. 1719. † 1787.) harmincz éven át haláláig Udvarhelyszék dirigens királybirája, felesége cs.-szenttamási Boros Rozália. Ilona (sz. 1722-ben) zsögödi Mikó Jánosné; Rozália (sz. 1723.) m.-járai Baranyai Ferenczné. Ferencz (sz. 1727.) előbb jezsuita, rendjének eltörlése után udvarhelyi plebános, majd főesperes, apát-kanonok és cz. püspök; épittette a székelyudvarhelyi és kadicsfalvi templomot és a tiboldi családi kápolnát. Krisztina (sz. 1731.) ábrahámfalvi Ugron István első neje. Albert sz. 1757. jan. 27.) minorita rendfőnök, Damascenus néven 12 évig iró és egyházi szónok, † 1824. jul. 24. Kolozsvárt. Józéfa (sz. 1758.). férjhez ment 1801. jan. 6-án Tiboldban Jakabos József aradmegyei birtokoshoz. Anna (sz. 1759.), férjhez ment 1779-ben kishalmágyi Hollaki Pálhoz.

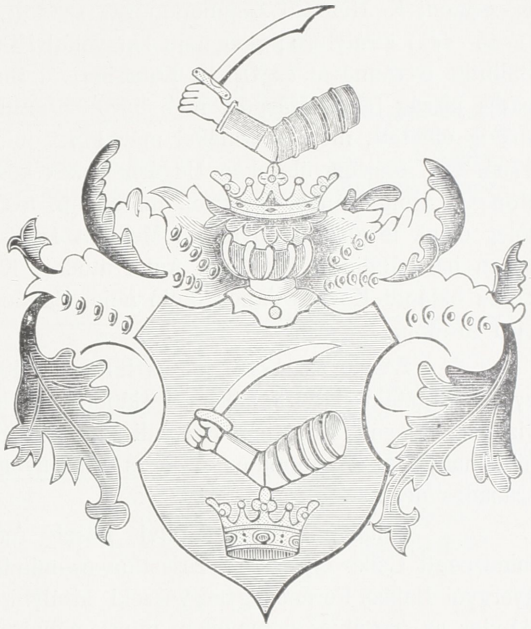

Mária (sz. 1761. nov. 22-én) szombatfalvi Szombatfalvi Jánosné, Czeczilia (sz. 1762. decz. 1-én), férjhez ment 1783. decz. 3-án kishalmágyi Hollaki Antal zarándi alispánhoz. Pál (sz. 1764. febr. 20-án), lustrál 1806-ban, neje széplaki P. Horváth Karolina, egyetlen leánya Kata f.-szálláspataki Mara József aranyosszéki főkirálybiró felesége. Róza (sz. 1765. aug. 13.) váradi Török György aradmegyei birtokos felesége, († 1822.) Veronika (sz. 1767. április 10-én) somogyomi Tordai Lászlóné. Zsófia (sz. 1770. május 6-án), férjhez ment 1795. május 22-én petrisi Szalbek György temesi birtokoshoz. Bora (sz. 1776. decz. 1.), meghalt gyermekkorában. Ferencz (sz. 1774. szept. 21-én), lustrál 1806-ban, alkirálybiró, neje s.-szentiványi Henter Juliánna Cs.-Szent-Imréről, elvette Tiboldban 1802. márcz. 7-én, kitől 1804. okt. 10-én született fia Károly, Marosszék jegyzője. († 1835.) Felesége nemsokára elhalván, második neje a.-csernátoni Cseh Juliánna, kitől gyermeke Ferencz (sz 1808. szept. 16. † 1869.) dulló, 1848-ban főbiró, később a szabadságharcz után lemondván, Tiboldban gazdálkodott. Felesége léczfalvi Gyárfás Zsuzsa, Gyárfás Elek és nagyváradi Horváth Franciska leánya, meghalt 1897-ben. Czeczilia földvári Návay Lászlóné (sz. 1810. nov. 4-én.) Pál (sz. 1836. † 1878.) Tiboldban gazdálkodott, neje n.-solymosi Koncz Polixena. Albert (sz. 1838.), jogot végezvén, 1867-ben járásbiró, 1868-ban országgyülési képviselő, 1873-ban kir. ügyész Csik-Somlyón, 1875-ben Udvarhelymegye utolsó királybirája és első alispánja, 1891-ben főispánja. Első neje zeykfalvi Zeyk Lenke, Zeyk László és n.-váradi Inczédi Anna leánya, kitől gyermekei: Pál, Mihály, László cs. és kir. tüzérhadnagy és Piroska csikszentmártoni Szabó Gáborné. Második neje vizaknai Haydu Luiza. Gábor (1718—1755.) neje csikszentsimoni Endes Anna, Endes György leánya. Fia

[1] Damokos lvtár. XII. fasc. 368. sz.

[2] L. Cserei Mihály munkáit.

Elek testvéreivel 1764-ben osztozkodik, neje vizaknai Szegedi Erzsébet, Szegedi Gábor és n.-ajtai Cserei Erzsébet leánya. Fia Elek 1806-ban lustrál, dulló, neje ürmösi Maurer Judith, Maurer István és cs.-szentmihályi Sándor Kata leánya, anyai ágon Török leszármazó. Gáspár guberniumi consiliarius, lustrál 1806-ban, meghalt mint agglegény 1848-ban. Sámuel a.-fehérmegyei főszolgabiró, neje n.-klopotivai Pogány Anna, Pogány János és balázsfalvi Brencsán Róza leánya. Második neje Petre Borbára. Bertalan a.-fehérmegyei főjegyző, jelenleg országgyülési képviselő, neje balázsfalvi Brencsán Etelka, Brencsán Sándor és székhelyi Majláth Mária leánya. Bora Felméri Lajos egyetemi tanár neje. Gáspár dulló († 1881.), felesége kishalmágyi Hollaki Róza, Hollaki Pál és léczfalvi Gyárfás Klára leánya. († 1882.) Irma bolyai Bolyai Gáspárné.

István († 1739. okt. 26.) és neje n.-ajtai Cserei Sára fia Menyhárt 1729—44-ig királybiró, meghalt 1751. febr. 19. Neje s.-szentgyörgyi Daczó Ágnes. Daczó Ferencz és folti Folti Klára[1] unokája, († 1749. jul. 11.) K. Horváth Ferenczczel egyezkednek 1729-ben kadicsfalvi öröksége iránt, a mi anyja Török Katalin, m.-zsákodi K. Horváth Zsigmondnéval szállott reá. Nagy Iván tévesen Menyhért leányának teszi. István (1745—68.) királybiró; első neje lengyelfalvi Orbán Ágnes. Felesége testvéreivel báró Jósika Borbála, báró Bálintitt Istvánnéval és Orbán Kata berivói Boér Ferencznével 1742. márcz. 31-én köt egyezséget a jeddi peres jószág felett. Második neje báró Bálintitt Anna, György és királyhalmi Petki Teréz leánya, kivel nem sokáig élhetett, mert gyermekei már 1772. jul. 16-án osztoznak. Ferencz (1772—1804.) királybiró. 1791. és 1794. erd. országgyüléseken Udvarhelyszék követe, neje cs.-taploczai Lázár Anna, Lázár Imre és karathnai Könczei Anna leánya, özvegyen maradván, testvérével Lázár Ferencz felcsiki királybiróval családi ügyeket illetőleg élénk levelezést folytatott. Meghalt 1826-ban. Zsuzsa (1772—1780.), meghalt 1801. aug. 2-án Tur-Terebesen báró Bálintitt Kláránál. Antal utódai: Kata ábrahámfalvi Ugron Elekné, Ignácz († 1829.), Menyhárt pap, Teréz oklándi Kovács János dulló neje. Sándor lustrál 1806-ban († 1853.) György dulló, fia Dénes kir. járásbiró Aradon.

László sz. 1716. junius 20-án (1740—1772.) parajdi sóbányanagy. Első neje — kitől gyermekei — gy.-tekerőpataki Gáborffi Borbála, Gáborffi Gábor és szentháromsági Szeredai Mária leánya. Második neje vizaknai Szegedi Krisztina. Szegedi János és Okmár Bora leánya; Nagy Iván itt téved. Fia Gábor († 1827.) főhadnagy, fiai Zsigmond és Ambrus mint nyugalmazott századosok haltak el utódok nélkül. Kata Paar András százados neje.

Mihálynak cs.-madefalvi László Ágnestől gyermekei: Mária bölöni Takó Andrásné, Bora csikmindszenti Czikó Györgyné. Krisztina cs.-mindszenti Czikó Mihályné, Katalin alfalvi Rancz Gergelyné, Sára gyergyói Balázs Ferencz gyergyószéki királybiró felesége. 1740. április hó 14-én osztozkodnak. Testvérük Sándor az osztályos okmányban mint „néhai“ fordul elő, tehát Nagy Ivánnak a „Magyarország családai“-ban közölt meséje a szökésről és házassága br Seifertitz Otilliával, valamint a tőle való ág leszármaztatása — mivel a legszorgosabb kutatás mellett sem akadtam rá ezt bizonyító okiratra — a valósággal meg nem egyezik s igy kénytelen voltam müvemben mellőzni. Különben Nagy Iván maga is gyanusnak találta a leszármaztatást s ugyanezt erősiti meg a „Turul“-ban a Török-családokról közölt tanulmány, mert nemes levelükben már mint azelőtt is „budai“ Törökök fordulnak elő.[2] Ezen ág tehát magvaszakadt, miután Török Mihálynak az 1739-ben nőtlenül elhalt Sándor fián kivül fiu utódai nem maradtak.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

Kadicsfalvi Török Gáspár. 1614—1629.
(kadicsfalvi Benedekfi Bora.)

Anna 1643	Gáspár 1643.	Ferencz 1643.	Zsigmond.	Gábor.	András.
a) bogárfalvi Máté János.	(kadácsi	(gagyi	1643—1660.	1643—60.	1643—1660.
b) Jakabházi Ferencz.	Simén Klára.)	Pálffi Zsuzsa.)	†	†	†

Mária 1662.	Mihály 1679.	Zsófia
(h.-szt-mártoni Biró Bálint	(bethleni Bethlen Kata.)	(fiadfalvi Geréb János.)

(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Mike S. gyüjteményében Daczó György és szárhegyi Lázár Bora leányának irja, de nem felel meg a chronologiának.

[2] Nemes levelük Bécsben 1719. ápr. 25-én „budai“ előnévvel állittatott ki. (L. Kir. Könyvek XXXII, 293.)

Mihály 1679. (Ki az előző oldalon.)
(bethleni Bethlen Kata.)

Ferencz (cs.-szt-királyi Bors Anna.) | Ilona (vargyasi Daniel András.) | Kata (tiboldi Tiboldi István.) | Mihály † 1740. a) cs.-madéfalvi László Ágnes. b) n.-ajtai Donáth Eufrozina.)

Gábor † 1718. előtt a) n.-ajtai Cserei Zsófia. b) Győrffi Klára. 1718. (Folyt. a második táblán.)

Kata † 1726. (m.-zsákodi Kovachich-Horváth Zsigmond.)

István † 1736. (n.-ajtai Cserei Sára.)

Mária (bölöni Takó András.)

Bora (cs.-mindszenti Czikó György.)

Krisztina (cs.-mindszenti Czikó Mihály.)

Kata (alfalvi Rancz Gergely.)

Sándor †

Sára (gyergyói Balázs Ferencz.)

Osztoznak ezerhétszáznegyvenben.

Menyhért 1729—1744. királybiró † 1758. (s.-szt-györgyi Daczó Ágnes.)

István sz. 1797. †

Mária sz. 1701. †

István † 1771. 1745—1753. királybiró. a) lengyelfalvi Orbán Ágnes. b) báró Bálintitt Anna.

Anna (medeséri Andrási Ferencz.)

Mária (cs.-mádéfalvi László Kelemen.)

László sz. 1716. a) gyergyó-tekerőpataki.) Gáborffi Borbála. b) vizaknai Szegedi Krisztina.)

Bora (Polszter Ferencz kapitány.)

Gábor † 1827. főhadnagy. (gelenczei Mihálcz Róza.)

Anna a) Szőcs Albert. b) szt-háromsághi Szeredai János

Kata (Paar András kapitány.)

Ágnes.

Róza (cs.-szt-mihályi Sándor Gáspár.)

Zsigmond százados †

Ambrus százados †

Nepomuczena (Züllich Frigyes kapitány.)

Antal 1771—1779. (Gyulai Julia.)

Ignácz †

József † 1771.

László †

Zsuzsa † 1801.

Bora 1772. (étfalvi Halmágyi György.)

Mária 1772. (szt-háromsági Szeredai János.)

Ferencz 1770—1795. † 1804. királybiró, (cs.-taploczai Lázár Anna.)

Kata (ábrahámfalvi Ugron Elek.)

Ignácz 1823. † 1829.

Menyhért pap.

Teréz (oklándi Kovács János dulló.)

Sándor 1804—1853. dulló. (Lendvai Anna de ead.)

Anna 1821—24. (tamásfalvi Thuri Farkas.)

Julia 1817—24 (ilyefalvi Bialis László.)

Kata 1820—23. (kisbaczoni Vajda Lajos.)

Róza † 1890. (kadicsfalvi Török Lajos.)

Katalin (hatmansdorfi Hatfaludi István.)

Zsuzsa. †

György † 1883. dulló (Lukács Rebeka.)

Dénes kir. járásbiró.

Róza (h.-szt-mártoni Biró György.)

Mariska. †

Luiza (széki Deési Albert.)

Miklós †

Margit (pávai Vajna Gábor

György.

Kata (Máthé József.)

Második tábla.

Gábor † 1718 előtt. (Ki az első táblán.)
a) n.-ajtai Cserei Zsófia.
b) Győrffy Klára.

a) József 1712. a) Fancsali Klára de ead. b) szombatfalvi Gálffy Mária.

a) Éva (cs.-szépvizi Czakó János.)

a) Sámuel 1718—1743. (mikházi Bakó Erzsébet.)

a) Farkas †

a) Ferencz †

b) Ágnes † 1726.

b) Sándor †

b) Klára †

b) Gábor 1718—1735. (cs.-szt-simoni Endes Anna.)

b) Mózes 1761. (altorjai Donáth Ilona.)

Pál sz. 1719. 1757- királybiró. † 1787. (cs.-szt-tamási Boros Róza.) (Folytatása a harmadik táblán.)

Ilona sz. 1722. (zsögödi Mikó János.)

Róza sz. 1723. (m.-járai Baranyai Ferencz.)

Ferencz sz. 1727. cz. püspök.

Krisztina sz. 1731. (ábrahámfalvi Ugron István.)

Miklós lustrál 1806. (h.-szt-mártoni Biró Teréz.)

Ágnes (lengyelfalvi Orbán Ferencz.)

János (Csató Anna.)

Józefa † 1853. (f.-szilvási Makra József.)

Julia (osztrói Farkas József.)

Daniel lustrál 1806.

Anna (fancsali Fancsali Zsigmond.)

András.

Teréz (tamásfalvi Thuri Gergely.)

Elek 1763. (vizaknai Szegedi Erzsi.) (Folytatása a tuloldalon.)

Krisztina 1764. (czofalvi Csapai László.)

Anna 1764. (abrudbányai Csernyánszkyi György.

Elek 1764. (Ki az előző oldalon.)
(vizaknai Szegedi Erzsi.)

Gáspár 1806. † 1848. consiliarus. | Elek 1806 (ürmösi Maurer Judith.) | Erzsi (halászi Scoda mihály.)

Karolina (vajdafalvi Boér György.) | Lajos (kadicsfalvi Török Róza.) | Sámuel a) n.-klapotivai Pogány Anna.)

Gáspár † 1881. dulló. (kis.-halmágyi Hollaki Róza.)

Irma (bolyai Bolyai Gáspár.)

a) Bertalan a) Czirnez Emilia. b) balázsfalvi Brencsán Etelka.) | b) Ilona. † | b) Borbála (Felméri Lajos.)

Harmadik tábla.

Pál sz. 1719. (Ki a második táblán.) 1757. királybiró. † 1787. (cs.-szt.-tamási Boros Róza.)

Albert sz. 1757. † 1824. minorita rendfőnök. | Jozefa sz. 1758. (Jakabos József.) | Anna sz. 1759. (kishalmágyi Hollaki Pál.) | Mária. sz. 1761. (Szombatfalvi János de eadem.) | Czeczilia sz. 1762. (kishalm. Hollaki Antal.) | Pál sz. 1764. lustrál 1806. (széplaki P.-Horváth Karola.) | Róza sz. 1765. (váradi Török György.) | Veronika sz. 1767. (somogyomi Tordai László.) | Zsófia sz. 1770. (petási Salbeck György.) | Ferencz sz. 1774. kir. biró lustrál 1806-ban. a) s.-szt.-iványi Henter Julia. b) csernátoni Cseh Julia. † 1860.

Kata. (f.-szálláspataki Mara József.)

Borbála sz. 1776. †

a) Károly sz. 1804. † 1835. Marosszék jegyzője. | b) Ferencz sz. 1808. † 1869. főbiró. (léczfalvi Gyárfás Zsuzsa.) | c) Czeczilia sz. 1810. (földeáki Návay László.)

Pál sz. 1836 † 1878. (n.-solymosi Koncz Polixena.)

Albert sz. 1838. ny. főispán. a) zeykfalvi Zeyk Lenka. b) vizaknai Hajdu Luiza.

Kata †. 1874. | Anna † 1871. | Ferencz † 1874. | Pál sz. 1874. szolgabiró. | Mihály sz. 1875. okl. gazdász. | László sz. 1878. tüzérhadnagy. | Piroska sz. 1882. (cs.-szt.-mártoni Szabó Gábor m. aljegyző.)

Czimerök: E család nemessége is az ősi székely jogon alapulván, czimert nem kapott, hanem az évszázadokon keresztül használt kadicsfalvi Török czimer mult évben 56379|1899. belügyminiszteri szám alatt hitelesittetett.

Kék paizsban koronán nyugvó kar kivont kardot tart. Sisakdisz a paizs alak. Foszlányok mindkét oldalon ezüst—kék.[1]

TÖRÖK (kőrispataki). 1614-ben Teöreök György lustrál.[2] Ma ezen családból Kőrispatakán Albert és Sándor élnek.

TÖRÖK (farkaslaki). 1614-ben Teöreök Bálint van felvéve,[2] de utódai a „Dénes“ nevet vették fel s ezen a néven élnek ma is.

TÓTH (karácsonfalvi). Annyira kiterjedt család volt, hogy H.-Karácsonfalva egyik részét, hol e család nagyobb számban lakott, Tótországnak nevezték el. Közülök András és testvérei és ezek gyermekei élnek.

TÜRI (dályai.) Eredete valószinüleg Háromszék. Türi József jött házasság révén Dályába a Kandó-féle birtokba; ivadékai mint az alábbi táblázaton látható csakhamar kihaltak.

Türi József
ez jött Dályába.
(dályai Kandó Borbára.)

Benedek. | Ferencz. (Dénes Zsuzsa.) | Éva. | Klára. (Somján Mihály.)

(Folytatása a tuloldalon.)

[1] Hiteles okmány dr Török Albert ny. főispán birtokában Sz.-Udvarhelyt.
[2] Udvh. M. L.

Ferencz (Ki az előző oldalon.)
(Dénes Zsuzsa.)

Simon.
1806-ban az insurrectionalis összeirásban előfordul.[1]
(Boros Julia.)

Mária. | Róza. (Kovács Samu.) | Anna. (Tamási Abel.)

TUSNÁDI (jánosfalvi). Ősi székely család, melyből Tusnádi János 1614-ben mint primipilus fordul elő Jánosfalván.[2] Története ismeretlen.

UGRON (ábrahámfalvi.) *○ Egyike a legősibb székely primor családoknak, melyet a székely krónika a rabonbánok korában is említ. Legelső említés Mihályról történik 1398-ban. Imre 1447-ben aláírta a Hunyadi János gubernátorságáról szóló végzést. Cs.-szentgyörgyi Ugron György egyik leánya (1532.) szárhegyi Lázár Imréné, másik leánya Anna (1519.) bodolai Béldi Pálné.

A leszármazási táblázatot Kőváry után Lászlóval kezdjük, kinek fia Kelemen; ennek felesége Jakabfi Erzsébet. Fiok Mihály felesége Miklósfalvi Ágnes de ead. Miklósfalvi Gergely leánya. Fia Tamás (1562—1570.) János Zsigmond ellen harczol. Feleségétől, királyhalmi Petki Katától, gyermekei Kata, Golopi Farkasné és Pál, ki 1609-ben Udvarhelyszék királybirája, lustrál mint primor 1614-ben. Talán ő azon Ugron Pál, ki 1630—41-ig főkirálybiró. — István 1660-ban Kővárban volt fogságban. 1663—65 főkirálybiró. Felesége harinai Farkas Zsuzsa, Farkas Ferencz és Bornemissza Zsófia leánya, előbb gróf Apor Istvánné. Gyermekei nem maradtak. Mihály (1649—1654.) fejedelmi étekfogó. András gen. perceptor. Előbbi testvérével Jánossal (1630—55.) adományt nyer 1654. április 30-án Kányádra és Fiatfalvára. János 1630-ban főasztalnok.

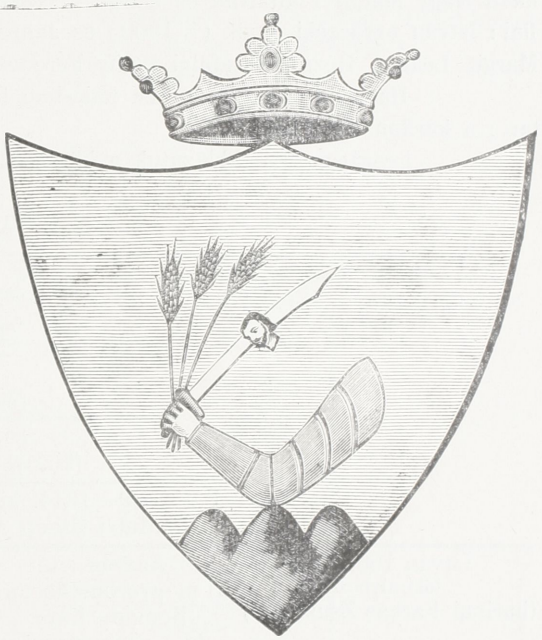

Ferencz (1668—83.) udvarhelyszéki királybiró később gen. contri butionis preceptor.) Felesége k.-borosnyói Tompa Ilona, Mihály és Ugron Erzsébet leánya. Hogy azonban ez utóbbi az Ugron-család melyik ágából származik, nem sikerült megtudni. Pál 1667. márczius 13-án szabadult meg a tatárrabságból, felesége Rádai Borbála, fiai Pál és János. Előbbi 1704-ben aláírta Rákóczi számüzetését, János azonban Rákóczi mellett harczolt és csak 1709-ben tért haza.

András, fogarasi kapitány, N.-Szöllős mellett Kemény Jánossal harczolt és fogságba esett. Apaffi azonban hálából szabadon bocsátotta, mert az előtt pénzzel járult Apaffinak a tatár-rabságból való megváltásához. Felesége s.-szentgyörgyi Daczó János és sárdi Simén Zsuzsa leánya Zsuzsa. Fia Ferencz, ki feleségével h.-szentmártoni Biró Máriával kapta a homoródszentmártoni birtokot. Pál (1791—1813.) Ferencz fia, perlekedéseiről ismeretes. Csak leányai voltak; Mária br. Győrffi Józsefné és Karolina előbb br. Győrffi Mihályné, később Farkas Dánielné és igy e család ezen ága kihalt.

János (1704—30.) Udvarhelyszék követe azon országgyülésen, melyen Rákóczi számüzetését kimondták. Felesége n.-ercsei Toldalagi Krisztina, kitől négy fia volt. András ága hamar kihalt, a másik három fiától származik a család most is élő három ága.

Jánosnak és cs.-kereszturi Torma Máriának gyermekei Tamás (1791.), ki visszatért a katholikus vallásra. Felesége altorjai Apor Julia. Gyermekei Antal, Gáspár udvarhelyszéki királybiró, Menyhért dulló Antal felesége Szombatfalvi Anna, Gáspáré Szombatfalvi Veronika, előbb cs.-szentmártoni Szabó Gáborné, Szombatfalvi János királybiró és kadicsfalvi Török Mária leányai. Csak Antalnak maradtak gyermekei és pedig Lázár, előbb udvarhelyszéki királybiró, később alsófehérmegyei főispán. Lemondván állásáról, hazajött gazdálkodni. Felesége sárdi Simén Rozália, György és br. Ramber Róza leánya. Fia Gábor 1872. óta országgyülési képviselő; a parlament leghatalmasabb szónoka, az 1896. márczius 15-én tartott budapesti népgyülésen az ő inditványára az általános szavazati jog mondatott ki. Iskoláit Székely-Udvarhelyt végezte, a

[1] Udvh. M. L.

jogot Budapesten és Kolozsvárt, sokat tartózkodott külföldön, különösen Franczia- és Angolországban. Párisban az 1870-iki német-franczia háboru idején szolgálatát a köztársaság ügyének ajánlotta föl. Garibaldi légiójában több ütközetben vett részt; a béke megkötése után Párisba tért vissza; ott volt a kommün véres napjai alatt, mint az „Ellenőr“ levelezője. Jelenleg Erdély egyik legnagyobb birtokosa. Felesége zarándi Knöpfler Marici gyermekei Gábor joghallgató, Vilma és András. — Ákos, országgyülési képviselő. Felesége f.-bükki Nagy Sarolta gyermekei Márta, Sarolta, Ákos és Piroska. — Mihály (1770—1806.) mint primor lustrál. Fia Elek sz. 1770. lustrál, mint primor 1806-ban. Felesége kadicsfalvi Török Kata. — Mihály és n.-borosnyói Bartha Teréz utódai közül György és neje n.-váradi Pásztohi Zsuzsa, a mezőségen lakik, Lajos kinek neje br. Orbán Ceolesta, Ábrahámfalván. Utóbbinak gyermekei nincsenek.

István a zaáhi ág megalapitója. Első feleségétől kadicsfalvi Török Krisztinától fia István (1783—1808.) Második feleségétől br. Bánffi Annától fia László (1785—1811.) Fia István (sz. 1787. † 1860.) kolozsmegyei főispán 1835-ben. Felesége gróf Tholdalagi Kata, kitől Gyermeke Sándor, ki 1899-ben halt meg, kolozsmegyei birtokos. István Zaáhon gazdálkodik, Miklós konzul, cs. és kir. kamarás.

József és br. Kemény Anna utóda János 1815-ben Udvarhelyszéki királybiró. Fia István († 1863.), felesége gr. Kun Amália. Jánosnak br. Győrffi Ágnestől gyermekei Zoltán, volt országgyülési képviselő, neje kaáli Nagy Margit Fiatfalván és Margit köröstarcsai Veér György brassói törvényszéki elnök neje. Józsefnek fiai: István árvaszéki elnök († 1900.) és János volt alispán, jelenleg országgyülési képviselő, neje oroszfai Mikó Margit. Leánya Róza tarcsafalvi Pálffy Ferenczné.

Használt czimerök: Kék paizsban hármas halmon egy pánczélos kar három buzakalászt és kardot tart; a kardon egy szláv fő.[1]

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

Ugron László.

Kelemen
(Jakabfi Erzsébet.)

Mihály
(Miklósfalvi Agnes.

Tamás 1562—1570.
(királyhalmi Petki Katalin.)

Pál 1609—1614. királybiró.
(fiatfalvi Geréb Anna.)

N.
(Golopi Farkas.)

István 1663—65
főkirálybiró.
(harinai Farkas Zsuzsa. †)

András
a) m.-gyerőmonostori Kemény Kata.
b) t.-szt-györgyi Thoroczkai Kata.

János
1630—55 főasztalnok
a) Szörcsei Anna de ead.)
b) palóczi Horváth Zsófia.

Mihály
1649—1654.
†

Erzsébet
1654—72.
(palóczi Horváth János.)

Tamás
1638. †

Franczisca
(Homoród-szentmártoni István.)

Pál 1667—83.
(Rádai Bora.)

Pál 1704.

Ilona
(albisi Barabás Péter.)

Dániel.

Ferencz
1668—83 királybiró.
(borosnyói Tompa Ilona.)

Kata
(iklódi Toldalagi János.)

Bora
(osdolai Kun István.)

Zsófia.

András
fogarasi kapitány.
(s.-szt.-györgyi Daczó Zsuzsa.)

Tamás
†

János 1704—1730.
(n.-ercsei Toldalagi Krisztina.)

Zsófia
a) br. Bánffi György.
b) Sarmasági Ferencz de ead.)

Anna
(cs.-kereszturi Torma Ggyörgy.)

Bora
(hidvégi Nemes Mátyás.)

Ferencz
(h.-szt.-mártoni Biró Kata.)

Kata
(s.-szt.-iványi Henter Kelemen.)

Pál 1791—1813.
(Siménfalvi Krisztina de ead.)

János 1744—52
(cs.-kereszturi Torma Mária.)
(Folytatása a II-ik tablán.)

István
a) kadicsfalvi Török Krisztina.)
b) br. Bánffi Anna.)
Zaáhi ág.
(Folytatása a tuloldalon.)

József
(báró Kemény Anna.)
Folytatása a tuloldalon.)

András
(Csulai Zsuzsa de eadem.)

Mária
br. Győrffi József.)

Karolina
a) br. Győrffi Mihály.
b) Farkas Dániel.

Elek. † Farkas. †

[1] Ezt használta Ugron István 1838-ban. Lásd Czim. pecs. a sz.-kereszturi uuitár. gymn. levéltárában.

István (Ki az előző oldalon.)
a) kadicsfalvi Török Krisztina.
b) báró Bánffi Anna.
Zaáhi ág.

a) István 1783—1808. a) borsai Nagy Zsuzsa. b) br. Szentkereszti Anna.
b) László 1785—1811. (vargyasi Daniel Julia.)

a) Julia (gróf Mikes Zsigmond.)
István sz. 1787 † 1860. főispán 1835. (gr. Toldalagi Kata.)
Ferencz. †

Sándor † 1899. (malomvizi Kendeffi Berta.)
Julia (tassi Végh Bertalan)
Kata (Aubin Károly tábornok.)

István. Miklós konzul.
Ilona † (br. Szentkereszti Pál.)
Róza (br. Bánffi János.)

Lila (bolgárfalvi Sebesi Ákos kir. közjegyző.)
b) Zoltán volt országgyülési képviselő. (kaáli Nagy Margit.)
b) Margit (köröstarcsai Veér György. kir. törvényszéki elnök.

János. Anna.

József (Ki az előző oldalon.)
(báró Kemény Anna.)

Mária (sárdi Simén Tamás.) Julia (dályai Kandó Mihály)
József (sitsori Talaba Mária) Róza
a) báró Apor István.
b) Nagy András.
János 1791—1815. királybiró. (borsai Nagy Mária.)

Mária (ürmösi Maurer Sándor.)
István † 1836. (gróf Kun Amália.)
Anna (gagyi Pálffi Antal.)

János
a) borosjenői Hegyesi Róza.
b) br. Győrffi Ágnes.
Róza (gróf Kun Farkas.)
József
a) kilyéni Székely Bora.
b) Szoboszlai Róza de ead.

a) István † 1900. árvaszéki elnök. a) oroszfáji Mikó Mária b) Zakariás Póli.
b) János ország. képviselő. (oroszfáji Mikó Margit.)
b) Boresa (tarcsafalvi Pálffi Ferencz.)

Második tábla.

János 1744—52. (Ki az első táblán.)
(cs.-kereszturi Torma Mária.)

Tamás 1791. (altorjai Apor Julia.)
Ágnes. †
Anna. (cs.-szentkirályi Bors Tamás)
Klára (h.-szentmártoni Biró Mózes.)
Mihály 1770—1806. (Szombatfalvi Anna de ead.)

Antal. (Szombatfalvi Anna de ead.)
Gáspár királybiró. (Szombatfalvi Veronika de ead. †)
Menyhért dülló
a) bikafalvi Lukácsffy Veronika.
b.) a.-csernátoni Cseh Juliánna.

Lázár főispán. (sárdi Simén Róza.)
Zsigmond dülló. (borosnyói Bartha Bora. †)
Kata (vajdafalvi Ajtai Gábor.)
Zsuzsa. (s.-szentiványi Szentiványi László.)

Ádám. (bikafalvi Lukácsffi Julia. †)
Tamás † Gáspár sz. 1826. Bikafalván Pál. †

Gábor orsz. gyül. képv. (zarándi Knöpfler Marici.)
Ákos. (f.-bükki Nagy Sarolta.)
Róza. (pozsonyi Eckhardt Oszkár.)
Kálmán. †
Julia. (Baló László máv. ellenőr. Kolozsvár.)
Rózsika. szt-erzsébeti (Szakáts Péter keresk. és iparkam. titkár M.-Vásárhely.)

Márta. Sarolta. Ákos. Piroska.

Tibor † Gábor. Vilma András.

Elek sz. 1770. (kadicsfalvi Török Kata.)
András. (a.-csernátoni Csernátoni Róza. †)
Ferencz. (Tarcsafalvi Rebeka. †)
Mihály sz. 1806. (borosnyói Bartha Teréz)
Anna. (Bernád N.)
Bora. (Sebestyén Mózes.)
Róza. †
Mária † István † Ágnes †

Elek. †
György. (Kolozsvári Eleonóra.)
Sándor. (lengyelfalvi Orbán Klára.)
Lajos. (br. Orbán Coelesta.)

György. (nagyváradi Pásztohi Zsuzsa.)
Ferencz.
Antal. †
Lajos. †
Polixena. a) Bereczki Albert. b) Bedő László.
Ida. (bikafalvi Lukácsffy Elek.)
Etelka. a) Bójthe Sándor. b) Győrffi Ignácz.

ÜRMÖSI (musnai). A musnai Ürmösiek ősrégi székely nemesek. A család nevének eredetéről némelyek azt tartják: hogy az Boldizsár volt s egy ág, mely a mult században Magyarországra szakadt, ma is az Ürmösi Boldizsár nevet viseli.

A család elődeiről Udvarhelyszék főkirálybirájának 1840. szeptember hó 25-én kelt hivatalos okirata azt bizonyitja, hogy azok ős-időktől fogva udvarhelymegyei nemesi származásuak s az okirat tanuságot tesz egyszersmind a családnak a szék kebelében Tarcsafalván és Kis-Solymosban birt ősi fekvőségeiről is.[1]

A családi tradicziő szintén Udvarhelymegyéhez fűzi a musnai Ürmösieket, a mennyiben a család elődei a mult századokban unitárius papok voltak a megyében.

A musnai Ürmösi-családnak Ürmösi Sámuel kolozsvári ügyvéd volt egyik legkimagaslóbb alakja. Ő tette a család nevét ismertté az erdélyi részekben.

Nagyatyja Ürmösi János a 18-dik század második felében szintén pap volt Siménfalván, kinek neje Gergely Anna volt. Atyja Ürmösi József is unitárius pap volt Tordátfalván a mult században, kinek kis-solymosi Borbély Zsuzsánna volt a felesége. Sámuelnek fivére Sándor ugyancsak pap volt. Két leánytestvére pedig Derzsi és Gombos tordátfalvi birtokosokhoz mentek férjhez.

Ürmösi Samu elvégezvén a jogot, 1840-ben kanczellista lett a marosvásárhelyi kir. itélő táblán, a honnan ügyvédi diplomával Kolozsvárra ment és ott végleg megtelepedett és családot alapitott. 1845-ben lépett házasságra Ajtai János, Kolozsvár város senatorának Borbála leányával. Az Ajtai-család régi kolozsvári patricziusi család volt, széles rokonsági összeköttetéssel.

Kiütve az 1848-iki szabadságharcz, Ürmösi Sámuel is a haza lelkes fiaival együtt kivette részét a nagy nemzeti küzdelemből. Jakab Elek „Forradalmi visszaemlékezései"-ben az ő nevét is azok közt emliti fel, kik siettek a haza oltárára letenni értékes családi ereklyéiket s arany és ezüst ékszereiket. Majd Csányi kormánybiztos Kolozsvár tizenkét tekintélyes polgárát, köztük Ürmösi Samut is beküldé a Székelyföldre a hadszervezés ügyében. (Lásd Csányi munkálkodása Erdélyben, dr Márky Sándortól „Erdélyi Muzeum" 1898. évfolyam.) Ürmösi és társai ez utjokban majdnem az oláhok áldozatai lettek. Kolozsvárra visszaérkezésekor fáklyákkal kisérte a polgárság lakására. Csakhamar azon ujabb megbizatást kapta, hogy háromszáz oláh ujoncot vigyen Nagy-Váradra, mit szintén teljesitett.

A szabadságharcz lezajlásával ügyvédi diplomájától megfosztatván, több erdélyi mágnás családnak mint teljhatalmu megbizottja, vezette jogi, gazdasági, kárpótlási és magánügyeit. Teljes bizalmát birta a báró Bornemissza, Splényi és Kemény családoknak, kiknek ügyeit haláláig vitte. Ügyvédséget habár nem is folytatott többé, de az ügyvédi kamarák felállitásakor a kolozsvári ügyvédi kamara disztagjának választotta meg.

Ürmösi Sámuel egész életén át élénk részt vett a közügyekben. Egyháza ügyeinek vezetésében s főleg egyházának vagyoni adminisztrácziójában mint consistor lelkes buzgalmat fejtett ki. Kolozsvár város képviselőtestületében is minden nevezetesebb jogi kérdésben döntő sulylyal emelte fel szavát. Mint erős, jellemszilárd karaktert egész Erdély intelligenczia becsülésével és tiszteletével tüntette ki. Jakab Elek emliti Ürmösi Samu haláláról irt hirlapi tárczájában („Magyar Polgár" 1874. jul. 20-iki szám), hogy az ő puritán, tiszta jelleme távol állott az élet hiuságaitól. Deák Ferencz politikájának volt rendületlen hive, Andrássy Gyula gróf, Magyarország egykori miniszterelnökének pedig a legbizalmasabb embere. Báró Kemény Ferencz Erdély kanczellárja, kinek ügyeit vezette, ajánlta őt Andrássynak. Ürmösi háromszor utasitotta vissza Andrássy felhivását, hogy vegye át neje szül. Kendeffy Kata erdélyi birtokainak kezelését, terhes elfoglaltságára hivatkozva. Egy nap aztán az öreg kanczellár kiséretében, ki már ekkor nyugalomba vonulva élt Kolozsvárt, betoppant Ürmösihez maga Andrássy gróf. Elmondta, hogy mily nagy szüksége lesz neki nemsokára egy oly emberre, ki alaposan ismeri Erdély speciális viszonyait, ennélfogva hazafias ohajtása megnyerni ily bizalmas politikai misszióra Ürmösit, kit neki több oldalról melegen ajánltak. Ürmösi Samu el is fogadta aztán Andrássy erdélyi birtokainak vezetését s egyik nagy érdeme marad neki mindig, hogy minden személyes érdek és önzés nélkül az erdélyi kérdésekben egyik legbizalmasabb tanácsadójává lett Andrássynak, mikor 1867-ben megalakult a magyar kormány. Alig volt Erdélyt érintő közjogi, kormányzati s közgazdasági kérdés, melyben Andrássy az erdélyrészi nevesebb képviselők mellett az Ürmösi bizalmas tanácsát is ki ne kérte volna. Különösen a főispáni kinevezéseket illető kényes és bizalmas természetü személyes ügyekben s a nemzetiségi kérdésben Andrássy igen nagy sulyt fektetett Ürmösi informácziőira. Anélkül, hogy behatóbban tárgyalnók e kényes, bizalmi dolgokat, melyek még ma nem a nyilvánosság elé tartoznak, legyen elég megemlitenünk, hogy Erdélynek bizonyos határszéli szorosait Andrássy, mint a magyar kormány feje, szigoru incognitoban Ürmösivel utazta be. S az 1868-iki unió-törvény meghozatalakor bizalmas politikai misszióval Ürmösit küldötte el Nagy-Szebenbe Saguna András román metropolitához. Ugyancsak Andrássy felkérésére Erdély jogügyeiről alapos memorandumot készitett Pauler igazságügyi miniszter számára. Andrássy többször megkinálta Ürmösit főis-

[1] Eredeti okmány dr Ürmösi Gyula őrizetében Budapesten.

páni állással, főleg egy erdélyi nemzetiségi megyét illetőleg, de ő sohasem akart semminemü állami szolgálatot elvállalni. A 60-as évek elején a Dózsa által szerkesztett „Kolozsvári Közlöny"-be czikkeket irt a magyar jogszolgáltatás reformjáról s jogügyi szakkérdésekről.

Ürmösi Samu vendégszerető háza — mint Jakab Elek irja — a 60-as években központja volt Erdély és Magyarország leghiresebb iróinak, müvészeinek, a tudományos világ és közélet kiváló alakjainak, valamint a Kolozsvárt megfordult angol unitárius utazóknak. Neje Ajtai Borbála minden közjótékonysági és társadalmi mozgalomnak az élén állott s az erdélyi magyar társadalmi életnek ünnepelt vezéregyénisége volt.

Ürmösi Sámuel Budapesten halt meg 58 éves korában 1874-ben. Neje 1877-ben hunyt el. Kolozsvárt temettettek el.

Gyermekeik: Ilona, meghalt 3 éves korában. Miklós, sz. 1849-ben. Államhivatalnok s a miniszterelnöki sajtóiroda vezetője. A publicziszstika terén müködik s különösen feltünést keltett az 1867-es kiegyezést s a magyar politikai viszonyokat tárgyaló müve, mely a külföld miatt német nyelven jelent meg. Lajos 1851-ben született. A publicziszstika és történetirás terén müködik. Önálló művei közül nevezetesebbek: „Az erdélyi nemzetiségek", „A kolozsvári zenekonzervatorium története", „A bolygók lakói", csillagászati tanulmány. „Erdély története 1850—1867. közt", (két kötet.) „Kolozsvár kereskedelme és ipartörténete". „A magyar hirlapirodalom" czimü müve több kötetre terjed. — Kálmán szül. 1852-ben, elhalt 1877-ben. A mérnöki pályára készült, Svájczban és Münchenben tanult, hol több pályadijat nyert. Forditott Schillertől és Pethonkoffer német természettudóstól. Leforditott egy hires külföldi mathematikai munkát is. A 25 éves ifju halála nagy veszteség volt. Gyula 1859-ben született. A kolozsvári egyetemen végezte tanulmányait, itt nyerte meg a bölcsészettudori oklevelet. Tanulmányait a németországi egyetemeken folytatta. Majd megválasztatott tanárnak Budapesten az egyik felső kereskedelmi tanintézethez. Több pedagogiai értekezletet irt szaklapokban. A „Cserei Mihály életrajza" czimü müve önállólag jelent meg. Zenével is foglalkozva, a zeneirodalom terén is több müve jelent meg. 1891-ben nősült, feleségül véve sövényházi Hoszu Auguszt. Gyermekei: Aranka, Aladár és Margit; Gyula nevü fia korán elhalt. Jenő született 1863-ban, földbirtokos Boréban, Kolozsmegyében. A magyaróvári gazdasági akadémiát végezte. 1898-ban nőül vette Benczur Gyula hires festőművész leányát Elzát. Gyermekük: Géza. Mind a négy Ürmösi fiu unitárius egyházi consistor. Miklós, Lajos és Kálmán egy évet a sz.-kereszturi unitárius középgymnasiumban tanultak.

ÜTŐ (nagysolymosi) Valószinü, hogy ezen család is Háromszékről került Udvarhelyszékre. 1792-ben Ütő István él Nagy-Solymoson, ennek neje tarcsafalvi Pálffy Ágnes a Mihály leánya. Az 1806. évi insurrectionális összeirásban Ütő Dániel és András vannak felvéve.[1] Egy ága Kis-Solymosba költözött s ott ma is él; a nagysolymosi ág kihalt.

UZONI (városfalvi.) 1614-ben Uszony Lőrincz mint primipilus fordul elő Városfalván.[1] Története ismeretlen.

VADÁSZ (csekefalvi.) Literáti György alias Vadász de Csekefalva nyert 1633. május 7-én czimeres nemes levelet.[2]

1614-ben Vadász László, Péter és Balás fordulnak elő Csekefalváról a lustrális könyvben.

Czimerök: Kék paizsban kék köntösös ember jobbjában bot, mellyel a földet érinti. — Sisakdisz. Foszlányok: Arany—kék, ezüst—veres.

Története ismeretlen.

VÁGÁSI (vágási.) Udvarhelyszéken több ágban élt, u. m. Dobófalván, Vágásban és Etéden.

A dobófalvihoz Vágási János tartozott, ki az 1806. évbeli insurrectionális összeirásban fordul elő.[1]

Az etédi ágból 1614-ben Vágási Gáspár mint primipilus lustrál.[1]

A vágásiból Vágási János 1614-ben [1]primipilus; 1634-ben Vágási János és Mihály egy fejedelmi oklevélben emlittetnek; 1712-ben vágási Ferencz van felvéve; 1806-ban Vágási Pál.

Ezen ágból 1665-ben Vágási Kelemen tatárrabságba esett s mig távol volt, neje Pálffy Judit Dimény Pálhoz ment férjhez, első férje azonban haza érkezvén, nejét perelte; bátyja Ferencz váltotta meg 85 forinttal s Judit megfogadta, hogy Dimény Pálra többet nem néz s vele nem beszél.[3] Vágási Kelemennek leánya Rusinka 1680-ban Kálmán Péter deák a baróthi iskolamesternek neje volt.

---

[1] Udvh. M. L.

[2] Eredeti nemes levél Udvh. M. L.

[3] Eredeti szerződés tarcsafalvi Pálffy György birtokában.

E családból valók: Vagási Ferencz volt körjegyző s ennek fiai Domokos pap Gyöngyösön és János tanitójelölt Cs.-Somlyón.

VAJDA (farczádi.) Származása Farczád, hol Vajda Lukács árvái 1614-ben mint primipilusok fordulnak elő.[1] Egy ága még ugyanazon évszázadban Bikafalvára költözött s bikafalvi előnévvel 1631-ben Vajda Mihály, János és Györgynek adatott Rákóczi György fejedelem által nemeslevél.[2] Ezen család kötelékébe tartoznak Vajda Ferencz farczádi körjegyző, ennek fia Ferencz ev. ref. lelkész Szász-Lónyán (Kolosmegye) és Vajda József birtokos.

VALALI (száldobosi.) Egy ismeretlen időkben elpusztult község „Volal"-tól, mely Fülétől nyugotra a hasonló nevü patak völgyében feküdt, hol a község nevét ma is „Volal"-nak hivják, vette e család nevét.[3]

Az elpusztult község lakosai Fülében és Száldoboson vonták meg magukat.

A Száldobosi „Volali—Valali" familia az 1712. évi lustra könyvben mint primipilus család fordul elő[1] s e családból Száldoboson Valali János és fiai élnek.

VÁRALLYAI (küsmödi.) Ősiségben a többi székely családokkal vetekedik. Törzsük tulajdonképen Kis-Kedéből származik, a honnan „Wárallyay Ambwrws" szolgált 1566-ban II. János király hadában.[4] Egyik ága még a XVI. században Küsmődre költözött, melyből Várallyay János nyert 1602. május 31-én nemes levelet.[5] 1614-ben Varallyay Miklós és Pál Küsmödön, Varallyai György Kis-Kedében primipilusok.[1]

A XIX. század elején e családnak legtöbb tagja nevét a jobb hangzás kedvéért „Vári"-ra változtatta s ma már mindannyian igy irják nevöket.

Egy ága Siménfalván él; ezek közül Vári Gergely és Domokos, utóbbinak két fia Dénes és Ödön birtokosok.

Egy más ága Kedében; ide tartoznak Vári István, Dénes, András és Lajos.

Egy harmadik Martonoson; ennek kötelékébe tartoznak Vári Mózes s fiai u. m. Albert kénosi unitár. lelkész, Dénes birtokos és Elek tanitó.

VARGA (kereszturfalvi). A XVII. században még kiterjedt család volt Kereszturfalván. 1614-ben Varga Balázs lustrál.[1] Egy 1637-ben kelt fejedelmi oklevélben Varga András, János, Mihály és Miklósról van említés téve.[6]

Sz.-Kereszturt e család kihalt. Domokos rendőrtanácsos volt az utolsó sarja. Ennek testvére Zsigmond Fiatfalván él, fia Zsigmond népiskolai tanitó Szaván (Kolozsmegye.) Ezen családnál töltötte utolsó éjszakáját 1849-ben julius 30-án nagy hazánkfia Petőfi Sándor, ott szavalta el „Egy gondolat bánt engemet" czimü költeményét a házi leány Varga Róza kérésére, kinek egy nyolcz sorból álló rögtönzött emlékverset is hagyott hátra; ez volt utolsó munkája az életben.

VARGA (bözödi). 1614-ben Varga János mint primipilus fordul elő. Ivadékai elszegényedve élnek Bözödön.[1]

VARGA (bögözi). 1655. julius 6-án nyert Varga Péter „bögözi" előnévvel Rákóczi Györgytől primipilusi levelet.[7] Története ismeretlen.

VARGA (vargyasi). † 1655. julius 6-án nyert Varga Iván a felkelők elleni harczban primipilusi levelet.[8] Kihalt.

VARGYASI (bözödujfalvi). † Kihalt.

VÁRI (küsmödi). Lásd Várallyai.

VAS (bözödi). Kiterjedt család, melyből Vas János 1614-ben lustrál.[1] Ivadékai közül Vas Zsigmond 1848—49-ben mint honvéd hadnagy harczolt, ma is él Sz.-Kereszturt. Egy más Vas Zsigmond M.-Vásárhelyt kereskedő, Vas Domokos népiskolai tanár Kolozsvárt.

VAS (malomfalvi). † E család 1569-ben nyert nemes levelet.[9] Kihalt.

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemes levél hodgyai Bedő István őrizetében.
[3] Fülei ev. ref. egyh. története Karácson Béla főgymn. tanártól.
[4] Szabó Károly Sz. Oklt.
[5] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.
[6] Udvh. M. L. 1637|XVII. Csomag.
[7] Eredeti okmány Barra Lajos kjegyző őrizetében H.-Almáson.
[8] Eredeti okmány Máthé Sándor birtokában Vargyason.
[9] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.

VAS (martonosi). A Bethlen-féle 1614-beli összeirásban Vas Gergely fordul elő mint primipilus.[1] Onnan származott egy ág Siménfalvára s egy más ág Szent-Ábrahámra. A siménfalvi ág kihalt, a szent-ábrahámi ágból Vas László és András 1806-ban az insurrectionalis conscriptioban vannak felvéve,[1] ezeknek ivadéka volt Vas Miklós, kit hazaszeretete tett ismeretessé, részt vett 1854-ben a Gálffy, Török és Horváth-féle mozgalomban, azon időben is hunyt el, de gyermektelenül; neje Szabó Anna irodalmi nő, a Családi Kör rendes munkatársa, Brassai Sámuel unokahuga volt.

VÉGH (ádámosi). A kisküllőmegyei Ádámos községből származtak Udvarhelymegyébe Tordátfalvára Végh Ferencz nyert 1687. január hó 22-én Apafi Mihály fejedelemtől czimeres nemes levelet.[2]

Czimerök: Fehér paizsban zöld téren természetes szinü pelikán, jobb lábában irótoll, baljában irólapot tart; az irólapon következő szavak olvashatók: „Virtus nobilitat". (Az erény nemesit.) Sisakdisz. Foszlányok.

Családi táblázatuk a következő:

Benjámin birtokos.
(Fekete Julia.)

Gyula birtokos. (Fekete Jula.)	Katalin. Szabó Gergely tanitó.	Julia. Gagyi Pálffy Mihály birtokos.	Róza. Pál Lajos ev. ref. lelkész Bözödön.	Ferencz m. kir. csendőrfőhadnagy N.-Enyeden.
Benjamin sz. 1881. VIII. gymn. tanuló.	Mária.	Artur sz 1886. tanuló.	Gyula tanuló.	Jenő tanuló. Emma. Andor sz. 1898.

VÉKÁS (szentkirályi). E családra Szent-Királyt a „Vékás tanorok" ma is emlékeztet. 1614-ben Vékás Péter lustrál.[1] Nevöket „Balás"-ra változtatták. Közülök: Balás Mihály és gyermekei s Balás Antal és gyermekei Szent-Királyon birtokosok.

VERES (nagyváradi.) Magyarországról szakadt Erdélybe, hol I. Samuelnek neje panczélcsehi Vajda Erzsi jogán már 1702-ben Szávában és csehiben birtokos.[5]

Udvarhelyszékre Veres Ambrus jött Szent-Ábrahámra a XVIII. század közepén. Fiu ágon kihalt.

Czimerök: Kék paizsban koronából növekvő szarvas egy nyillal keresztül ütött olajágat tart. — Sisakdisz: a paizsalak. — Foszlányok.

Családi táblázata az udvarhelyszéki ágnak:

Ambrus.

László, (zetelaki Sebestyén N.)	N. (Székely Farkas.)
József. (Mihály Anna.)	Róza. (Miklósi Károly Gagyból.)

Jozefin. (Nagy Dénes.)	Ilona. (ny.-gálfalvi Gálfalvi Domokos.)	Lina. †

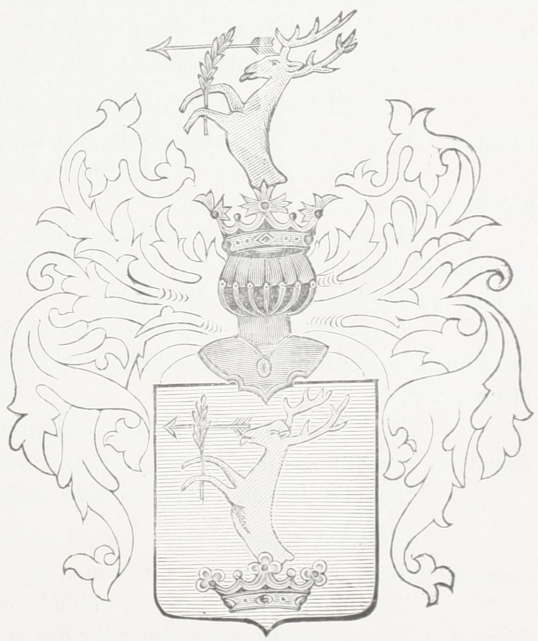

VERES (dersi.) Ősi székely család. Veres Benedek és János 1614-ben mint primipilusok fordulnak elő a conscriptioban.[1] De már 1566-ban Veres János szolgált II. János király hadában[3] Dersről. 1712-ben Veres István lustrál. 1836-ban pedig Veres János udvarhelyszéki ülnök volt.[4]

Családi táblázatuk töredékben a következő:

[1] Udvh. M. L.
[2] Eredeti nemes levél Végh Ferencz csendőr főhadnagy őrizetében Nagy-Enyeden.
[3] Szabó Károly Sz. Oklt.
[4] Nagy Iván. „M. Cs."
[5] Nagy Iván M. Cs. XII. köt. 150—152. old.

József.

János
assessor. Ivadékai vannak, de adatok hiányában nem közölhetők.

Sámuel † 1848.
ez jött Derzsből Bikafalvára.
(Lukács Zsófia.)

Sámuel sz. 1825. birtokos.
(Czintos Zsuzsanna.)

Lajos
nőtlen. †

Áron sz. 1856.
vasuti ellenőr Budapest.
(Esztergali Olga.)

Mózes sz. 1859.
állami tanító, anyakönyvvezető helyettes.
törvényhatósági biz. tag.
(Demeter Anna.)

Sarolta sz. 1885. Tibor sz. 1889. Dóra sz. 1898.

Ilona sz. 1880. Piroska sz. 1889. Erzsi sz. 1893.

VINCZE (atyhai) Eredete ismeretlen. 1806-ban két ágban élt u. m. Atyhán és Korondon. Atyhán: Vintze Ádám, Mátyás és Mózes. Korondon: Vintze Ferencz, Imre, Mózes, Zsigmond, László és ifj. Zsigmond vannak felvéve az insurrectionális összeirásban.[1]

VIZI (jenőfalvi.) Előneve után itélve Csikból származik. 1591. november 15-én jenőfalvi Vizi Miklós nyert Báthori Zsigmondtól primipilaris levelet.[2]

Vizi Ferencz 1815-ben gyulafehérvári kanonok, udvarhelyi esperes volt.

Kőrispatakon is élt 1712-ben egy ily nevü család, de kihalt.

ZÁGONI (dályai.) † Kihalt.

ZÁGONI (égei.) Székely család, melynek eredeti nemessége az 1712. évi lustra könyvben van igazolva.

E családból Zágoni Ferencz, Sámuel, József, Dénes és gyermekeik Égében, továbbá Zágoni Mózes a Dávid fia mint postatiszt Budapesten élnek.

ZEKE (nagygalambfalvi.) 1607-ben nyert nemes levelet;[3] története ismeretlen.

ZÉKELY (zabolai). Háromszék, Zabolából származik. Legelőbb Zékely Istvánnak ad 1620-ban[1] Bethlen Gábor fejedelem czimeres nemes levelet.[4]

1650-ben Rákóczi Györgytől Székely Thamás nyert nemes levelet.[4] 1767-ben pedig Mária Therézia erősiti meg e család nemességét.

Háromszéken Márkosfalván lakott. Székely Ádám (kinek neje Szabó Krisztina) költözött onnan a marosszéki Székesre. Ennek fia Dénes (sz. 1846.) származott ezelőtt 39 évvel Udvarhelyszékre; neje Apor Emilia, gyermekei János és Mariska.

Czimerük: Kék paizsban, zöld téren kalpagos, zöld attilás magyar vitéz, piros nadrág és sárga csizmában, fehér lovon ül; jobbjában kard, baljával piros zászlót tart. Sisakdisz. Foszlányok: Arany—kék, arany—veres.

ZOLTÁN (dályai). 1614-ben Zoltán András és György éltek Dályában.[1] Ma három ágban él, u. m.: Dályában egyedül András, 70 éves és gyermektelen.

Égében József, István és ezek gyermekei. H.-Almáson Mózes, Ferencz és gyermekeik laknak.

ZÓLYA (bágyi.) Ezen család egykor vagyonilag az elsők között állott Udvarhelyszéken, a XVII. században Bágy és Recsenyéd majd nem egészen az ő birtokukat képezte.

1614-ben Zólya Lukács, Mihály és Pál vannak a lustrális könyvben felvéve;[1] 1622-ben Zólya Sámuel a Lukács fia Recsenyédre költözött s ott alapita családot.

A bágyi ágból 1712-ben Péter, a recsenyédiből Ferencz élnek.[1]

Bágyban ma e családból Zólya Ferencz, István, Mózes, Gergely és gyermekei élnek.

Zólya Ferencznek (neje Fekete Mária.) 1696-beli czimeres pecsétje Pálffy György tarcsafalvi birtokos levéltárában.

---

[1] Udvh. M. L.
[2] Nagy Iván M. Cs.
[3] Lásd Tagányi Károly jegyzékét.
[4] Mindkét eredeti nemes levél Székely Dénes birtokában Sz.-Udvarhelyt.

FÜGGELÉK.

Művem nem csak a szorosan vett udvarhelyszéki nemes családokat öleli fel, hanem a később ezelőtt 10—300 év alatt beszármazottakat és letelepedetteket is, hogy tisztában legyen az utókor azzal, ha egyik vagy másik családnak jelentékenyebb szerep jut, hogy milyen módon jutott az megyénkbe, s ne hozza a későbbi kutatót ez zavarba.

Vannak végül oly nemes családjaink is, melyek nem tekinthetők állandóan letelepedetteknek, hanem hivatásuknál fogva lettek megyei lakosok. Ezeket mint e megyében szereplő családokat szintén fenti okokból kellett felvennem, de utóbbiaknál csak az itt szereplő tagok származására terjeszkedtem ki, mert bővebben az illetékes megyék lesznek hivatva monographiájukat megirni.

DAMOKOS (alsócsernátoni). * ○ Egyike a székely nemzet legrégibb családainak. Története a székelyek történetével ugyanegy, tagjai minden időben a legkiválóbb hivatali állásokat foglalták el; mondhatjuk azonban, hogy kevés székely familia szenvedett is annyit, mint ezen a nemzeti ügy védelméért oly gyakran sujtott család. Jószág- és fővesztés, nota és számüzetés, börtön és rabság volt legtöbb esetben jutalmuk.

Háromszékről származik. A Becz- és Nyujtódy-családdal egy eredetünek tartják; ugyanis Nyujtódi Domokosnak fia Pál az atyja keresztnevét vevé fel és Damokos Pálnak nevezte magát. Imrét pedig Becznek hivták, ez valószinüleg gunyneve volt, mert egyébre következtetni sem lehet.

Házassága révén Erdély legelőkelőbb családjaival áll összeköttetésben. Alsócsernátoni prima ocupationális birtokuk másfél ezer éven át még nevet nem cserélt; ennek oka a régi székely nemzeti törvények és kiváltságokban rejlik, másrészt azon családi hagyományban, mely szerint az alsócsernátoni birtokot csak azon esetben lehet elidegeniteni, ha a „Damokos“ nevet viselők között vásárló találkozik.

Czimerök: Kék paizsban, hármas halmon pánczélos kar kardot tart, azon egy török fő. A paizs felső részében jobbról csillag, balról hold. Sisakdisz: A paizs alak. Foszlányok: Kék—arany, piros—ezüst.

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

Nyujtódi (Newytheodi) Simon 1370. körül.

György
1406. évben Kézdiszék követe Zsigmond királyhoz Bereczk városa érdekében.

János
1429-ben a vajda személyese a Pálfalva és Várhegy közti perben

Nyujtódi Pál
1490 Udvarhelyszék birája.

Nyujtódi Domokos
Mátyás király idejében supremus capitanus.

Damokos Pál 1471.
(Bogáthy Helena)

Becz Imre 1506.
Innen a Becz-család.

Mihály
1539-ben nova donatiot nyert Tuson, Domb, Pagocsa és Verkér falvakra. Mártir halált szenvedett.
(Káptalani levéltár)

Anna
a) Mikes István.
b) Benedekty Péter.

Katalin
(Besenyei Domokos.)

Margit
a) Lázár Dénes.
b) Petky György.

István †

Domokos †

Tamás
második neje
(Morgonday Borbára.)

Péter. †

Ferencz 1620.
(Nemes Anna)

Pál. †

István
(Lázár Judith.)
1616-ban osztozik Ferenczczel.

Zsuzsanna
(Szörcsei Boldizsár.)

János
(Petky Judith.)
A vármegyei birtokokat kapja.

Péter
kriminii rab.
(Bakcsy Judith.)
1671. évi osztály szerint a székelyföldi birtokok jutnak osztályrészül.

Margit
(Ozdi Miklós.)

Katalin
(Kálnoky Mihály.)

Pál.

Tamás
Csiki főkirálybiró. Tatárrabságba esett.
(Macskasy Mihály.)

Judith
(Fekete Ferencz.)

János
(Vitéz borbára)
Folytatása a második táblán.

Ilona
(sárdi Simén Gábor.)

Gábor. †

(Folytatása a túloldalon.)

Péter (Ki az előző oldalon.)
krimiai rab.
(Bakcsy Judith.)
1671. évi osztály szerint a székelyföldi birtokok jutnak osztályrészül.

Ferencz. † | Gábor. † | László elesett a törcsvári csatában. | István (Sárdi Klára.) | József † | Péter (Váradi Klára.) | Zsuzsa. †

Zsigmond. | Ferencz. † | Elek (kisborosnyói Tompa Krisztina.) | János. † | Péter (Ajtai Zsuzsanna.) | Samuel (Cserei Ilona.) | Anna (gagyi Pálffy Zsigmond.)

Elek leány ágon a Gyulay és Horváth-családdal.

István sz. 1765. (Bartha Zsuzsa.) (Folytatása a harmadik táblán.)

Ferencz (Makrai Róza.) | Sándor.

Károly (Torma Ilona.)

Innen az Eperjesi rokonság.

Második tábla.

János. (Ki az első táblán.)
(Vitéz Borbára.)

János báró. † | Antal báróságot nyert. a) Jósika Zsuzsa. b) Naláczi Borbára. | Elek. † | Ferencz (Maksai Borbála.) | Zsuzsanna.) (Jankó Péter.) | Katalin (Boér István.)

György (Csató Anna.)

Antal itélőmester. † | József őrnagy. † | Krisztina a) gr. Bethlen László főkincstárnok. b) gr. Haller Zsigmond. | Teréz (br. Miske István kinek fia József kanczellár.) | Anna (Henter Ferencz.) | Klára (Kozma Kelemen.) | Mária (Simonfy Elek.)

1. Bethlen Lászlónak fia Pál, ennek gróf Bethlen Gergely tábornok.
2. Haller Zsigmondnak fia János, kinek neje Kleis Zsuzsa s leánya Krisztina, Macskásy főkirálybiró neje.

Harmadik tábla.

István sz. 1765. (Ki az első táblán.)
(Bartha Zsuzsa.)

Ferencz 1788—1871. (Tompa Teréz.) | Teréz. (Tompa János.) | József. (Bors Mária.) | Sámuel. (Bors N.) | Sándor † huszár kapitány. | Zsuzsa. Losonczy leányág. | Mihály. (Zambler Róza.) | István. Cancell. titkár

Albert. † | Tamás. | Mária. (Eperjesi István.) | József. † | János. (Damokos Anna.) | Árpád † | Mihály. (Kolosvári Klára.) | Dénes. (Potsa Klára.)

Ödön sz. 1866. ny. megyei aljegyző, birtokos A.-Csernáton. | Janka. (Potsa Bertalan.) | János. † | Gyula. † | Péter. | Pál. † | Klára.

Lajos. (Gyulai Róza.) | Borbára. † | Katalin. (Bartha Imre) | Zsuzsa. † | Ferencz. (pávai Vajna Róza.) | Teréz. (Réz Farkas.) | István. † | Pál. † | Antal törvényszéki elnök. (zetelaki Sebestyén Mária.) | László kir. táblabiró. (Domahidy Irén.) | Gergely. † | Anna. (Damokos János.) | Benedek.

István. k.-jegyző. | Gábor. | Judit. (Miksik Ákos.) | Berta. (Lukáts Károly.)

Ákos sz. 1858. (Bartha Berta.) | Miklós sz. 1862. (Bartha Ilona.) | Sándor sz. 1864.

Tibor sz. 1889. | Béla sz. 1892. | Andor sz. 1867. Udvarhelyv. alispán. (Domahidy Elza.) | Ilona. (Jakab Rudolf.)

István.

Klára. | Zoltán. | Béla.

Ferencz. (borsodi Latinovics Anna.) | Gabriel. (gr. Teleki János.) | Margit. (Jékey Sándor.)

János. | István. | Ferencz. | Sándor.

Tamás és Domokos testvéreket, kik közül az egyik királybiró volt. Márkusfalva és Matisfalva között 1700-ban Basta ölette meg, mit a csernátoni templomban őrzött sirkövek is bizonyitanak.

A vesztőhelyen 1900. szeptember hó 16-án gyültek össze az alsócsernátoni Damokos-család tagjai, hogy emlékkövet állitsanak fel az imént nevezett martyroknak. Vajha minden család követné e szép példát s hasonló kegyelettel őrizné emlékét azoknak, kik az utókornak babérokat szerezve, áldozták fel magukat hazánkért.

A leöletett Tamás két fiát Ferenczet és Istvánt 1612-ben a szebeni országgyülésen Báthori Gábor notáztatja, később azonban Bethlen Gábor fölmenti.

Damokos Tamás a Matskási Ilona férje hosszasan raboskodott Krimiában. Kiszabadulása után Csikban lett főkirálybiró, belekeveredvén a Béldi Pál féle összeesküvésbe, notáztatott; birtokai s ezek között a csikszeredai vár is confiscáltattak, ő maga pedig Béldi Pállal Törökországba menekült.

1658 február 8-án Kemény János későbbi fejedelem sajátkezüleg ir Krimiából a zsidóvári fogságból Rákóczi György fejedelemnek, hogy rabtársa Damokos Tamásnak érdekében irjon a vajdának.

Damokos Péter 22 éves korában mint tiszt vett részt unokatestvérével Tamással Rákóczi lengyelországi hadjáratában, mindketten rabságba estek. Tamás összeköttetései révén csakhamar kiszabadult, de Péternek hátrahagyott jegyesén, Baktsy Juditlion kivül senkije sem volt, ki a tatárok által reá mért ötezer tallér váltságdijat beküldje; jegyesét kéri fel ez ügyben eljárni s a birtokok elzálogositásának közvetitésére. Öt év telt el mig ez sikerült, ekkor értesitette Judith Pétert, hogy a jövő szentgyörgynapi transporttal hozassa ki magát Jászvásárra (a tatárrabok „gyászvásárnak" keresztelték), mert a váltságdij le fog érette küldetni. A tatárok ki is hozták Pétert, de a pénz nem érkezett meg; mire azok azon föltevésben, miszerint Péter csak azért hozatta ki magát, hogy Erdélyhez közelebb legyen s valahogy megszökhessen, levágták utóbbinak orrát és két fülét, lófarkhoz kötözték s ugy vitték vissza Krimiába. A pénzvivő emberek azon állitásainak, hogy a Havasalföldön rablók támadták meg s azok vették volna el a váltságdijat, Judith nem adott hitelt, hanem titokban nyomozott, mig három év mulva sikerült kifürkésznie, hogy a pénz Kökös községében az egyik küldöncz atyjánál az ökörjászol alá van elásva, hol azt meg is találták. Ezek után Judith maga vitte be a pénzt a Jászvásárra, Pétert 8 évi tatár-rabságából kiszabaditá s nejévé lőn. Ez lehetett azon Péter, kinek könyörgő suplicatioja 1658. május elején érkezett az erdélyi fejedelemhez, mely szerint a Krimiában Taghán nevü faluban Ak és San Mikra rabjai a rabságbóli kiszabaditásért esedeznek.[1]

Egyik ága e családnak bárói rangra emelkedik; ezek a Damokos János és Petki Juditht ól származott ivadékok, ezen ág azonban kihalt.

Udvarhelymegyében jelenleg Damokos Andor dr vármegyei alispán viseli az ezen családnál hagyományos előkelő hivatali állást, kinek anyja szintén Udvarhelymegyéből a „zetelaki Sebestyén"-családból származott. De még azelőtt is találkozunk e névvel Udvarhelyszéken, a mennyiben Damokos Anna 1700. körül gagyi Pálffy Zsigmondnak volt a neje.

A Damokos-család leszármazási táblája és a család monographiáját Damokos László ny. táblabiró összeállitotta az a Székely Nemzeti Muzeumban Sepsi-Szent-Györgyön föllelhető.

GIDÓFALVI (gidófalvi). Ősi székely család, mely sok jeles férfiut adott társadalmunknak. Régi nevök „Kövér" volt. Háromszék, Gidófalváról származik, hol 1602-ben Kövér Benedek, Kövér Boldizsár és Kövér Balás mint székely lovasok esküsznek fel a császár és király hüségére.[2] Kövér István Gidófalváról szotyori birtokára költözik s Szotyorban „Gidófalvy alias Kövér de Gidófalva" névvel 1702. márczius 15-én gróf Kálnoki Sámuel cancellársága alatt István nyert Leopold magyar királytól czimeres nemes levelet.

Czimerök: Kék paizsban, zöld dombon koronás sas, jobb lábával egy piros mezü kart tart; utóbbi kezében ezüst irótollat fog. Sisakdisz: Egy koronás sas. Foszlányok: Arany—kék, ezüst—veres.

Leszármazásuk a következő:

[1] Eredetije a gr. Lázár-család medgyesfalvi levéltárában.

[2] Dr Szádeczky L. Sz. Oklt.

Első tábla.

István sz. 1666.
1702-ben nyert nemességet. † 1756.
(kézdivásárhelyi Jancsó Judit.)

Ferencz. | Sámuel. | Gábor. a) Simén Rebeka. b) Miklós Kriska. | Judit. (Barabás István.) | Anna. (Séra Tamás.) | István. birtokos. (Kis Katicza.)

László. (Nagy Mária.) | János sz. 1757. (Füzesi Judit.) | Ádám. a) András Rákhel. b) Bodó Julia.

János sz 1786. kir. pénztárnok. a) Gidófalvi Judit. b) Lázár Anna.) | István sz. 784 birtokos (uzoni Szabó Zsuzsa.) (Folytatása a II-ik táblán.) | Mária. (Magyarósi László.)

Róza. (Nagy András.) | Károly. † | László sz. 1820. (Bóra Polixena.) | Karolina. (Gidófalvi Pál.) | Károly. 1848/49-ben mint honvéd hadnagy esett el. | János jegyző. (Könczei Berta.) | Bóra. (Veres Péter.)

Antal. (Farkas Ilona.) | Pál. | János. | Béla. | Berta.

Berta † | Benedek sz. 1853. kir. aljárásbiró. (sárdi Simén Olga.) | Vilma. (uzoni Pünkösti Lajos.) | Mária. † | Anna. (selymeczi Greguss János.)

Lajos. joghallgató. | Margit.

Julia. (Nagy Sámuel.) | Judit. (Gidófalvi János.) | Ágnes. (uzoni Pünkösti Mihály.) | Anna. (Könczei József.)

Anna. (Bora István.) | Lajos. (Gidófalvi Vilma.)

Polixena. (Gidófalvi László.) | Lajos joghallgató. | Margit.

Második tábla.

István sz. 1784. (Ki az első táblán.)
(uzoni Szabó Zsuzsa.)
Birtoka Szotyor, Uzon és Előpatakán.

Sándor. (Lengyel N.) | Lajos. (Bodó Julia.) | Gábor. (Pünkösti Teréz.) | István. belügymin. tanácsos. (De André Matild.) | Miklós. | Albert. | Zsuzsa. (Vajna Tamás.) | Klára. (Vajna Károly.)

Béla. pénzügyi tiszt. | Ilona. (Orbainé.) | István kir. közjegyző. (Bede Ida.) | Béla honv. ezredorvos. (Szentpéteri Ilona.) | Árpád sz. 1862. honv. százados. (ohaba mutsziki ruzsi és ruzsinoszi Petrovics Alexandra.) | Ilona. (Dr Künle Tivadar ügyvéd. törvh. biz. tag.) | Irma. (Dr Bodor Ferencz kir. közjegyző Kézdi-Vásárhelyt.

Matild. | Mária.

A táblán feltüntetettek közül: János született 1786-ban meghalt 1875-ben. A sepsiszék közügyésze, 1843-ban kir. pénztárnok, Szotyorban lakott.

László sz.: 1820-ban. 1843-ban tett ügyvédi vizsgát. 1848. előtt árvaszéki ülnök, 1849-ben honvéd főhadnagy, 1861-ben Háromszék házi főpénztárnoka, 1869-ben urbéri kárpótlási biztos, 1871-ben bizottmány-vezető és székelyföldi jogbiztos, mig végre 1885-ben mint kataszteri biztos nyugdijaztatott; szotyori birtokos. István belügyi miniszteri tanácsos. Fia: István kir. közjegyző. Béla honvéd-ezredorvos és Árpád honvéd-százados Brassóban.

E családhoz tartoznak még Gidófalvi Géza állami tanár N.-Szebenben, Gidófalvi Gerő apátplébános és jeles szónok Szebenben és néhai Gidófalvi Albert országgyülési képviselő; de utóbbiakat adatok hiányában a táblázatokon elhelyezni nem tudtam.

Udvarhelymegyébe Gidófalvi Benedek a László fia jött, jelenleg Homoród-Oklándon kir. aljárásbiró.

HOLLAKI (kishalmágyi). ○ A régi Zarándmegye legelőkelőbb családjainak egyike, ott századokon át a vármegye élén állottak. Főispánjait Zaránd-rendszerint e családból vette. Hollaki János a tömösi szorosnáli tiszt 1705-ben Szotyori Ilonát Kozma Józsefnét vevé nőül, e házassága által a Kozma-család zarándi jószágainak felét szintén családjára hozta.

A XVIII. században került Hunyadmegyébe s onnan Hollaki Arthur Hunyadmegyének volt alispánja — Udvarhelyvármegyébe, melynek 1899. év óta főispánja.

Czimerök: Öt részre osztott paizs, a felső jobboldali kék részben zöld halmon koronából kinövő kereszt; a baloldali felső piros osztályban egy páncélos kar, három nyilvesszőt tart. Az alsó részben, mely piros, kék és ezüst, két hattyu és két liliom látszik. — Sisakdisz: Két sasszárny, közből egy csillaggal. — Foszlányok: piros—ezüst, kék—arany.

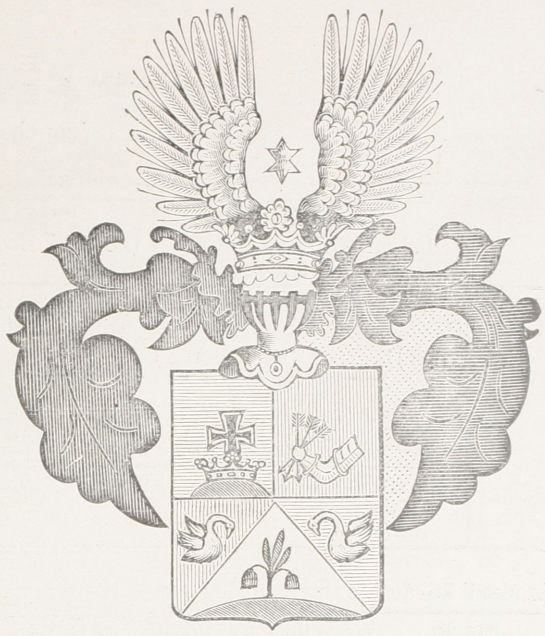

Leszármazási táblázatuk a következő:

Első tábla.

János 1665.
Zarándban telepedik le, 1700-ban Kishalmágyot szerezte.
(szotyori Szotyori Ilona)

Pál 1758—1770.
Zarándmegye főispánja.
a) nagybarcsai Barcsai Erzsi.
b) tinkovai Macskássy Kata.

János
(regálista, kir. hivatalos.)
(kilyéni Székely Zsuzsa.)
(Folyt. a második táblán.)

a) Róza
a) szt.-háromsági Szereday Elek.
b) belényesi Koszta István.

a) Antal † 1793.
a) kadicsfalvi Török Czili.
b) Mosel Kata.

a) Katalin
(borbereki Csiszár László.)

b) Pál
kir. táblai ülnök.
(kadicsfalvi Török Anna.)

b) Farkas
(széki gróf Teleki Anna.)

b) Anna
(kilyéni Székely Elek.)

Borbála †

Ferencz
kir. hivatalos.
(n.-ajtai Cserei Mária. †)

Róza
(tinkovai Macskássy Boldizsár.)

Pál
(Bosnyák Judith.)

Ferencz
cs. és kir. főtörvényszéki tanácsos N.-Rápolton. † 1872.
(branyiskai báró Josika Tekla † 1887.)
Báró Josika József és Marillay Helén leánya. Józsefnek atyja Dániel, anyja: gróf Beleznay Zsuzsa.

Leontin. †

Gusztáv
magy. kir. testőr.
(Braun Lujza.)

Anna. †

Hugó. †

Arthur
Udvarhelyvármegye főispánja.
(léczfalvi Gyárfás Gabriella.)

György
m. kir. honvéd százados.
(Krautsack Etelka.)

Ferencz
Mező-Szt.-Jakabon.

Adrienn.
sz. 1861 † 1869.

Ferencz sz. 1886.

Antal
főkormányszéki tanácsos.
(diznai Török Katalin.)

Mihály †
r. kath esperes Hátszeg.

Imre
cs. kir. kapitány.
(salmsumi Melczer Anna.)

Czili
(keméndi Váradi Antal.)

Amália † 1878.
(k.-szt-léleki Kozma Pál főispán Zarándon.)

Constans.

Albert
zárándi alispán.
(keméndi Váradi Erzsi.)

Czili
(bélteki Vadas Lajos. † 1896.)

Irma
(dosádi Herczegh Károly.)

Anna. †

Imre
ügyvéd Déván.
(Gergelyfi Anna.)

Zoltán. †

Géza
(Bocsanczy Adolf de ead.)

Árpád †
kir. járásbiró.
a) Benkő Gizella.
b) Diósy Mária.
c) Boldizsár Mária.

Matild
(Lázár Kálmán.)

Antonia
(Telbiszné.)

Blanka
(birsi Birsy József.)

György † Zsigmond † Elek † Andor. Ilona.

Második tábla.

János (Ki az első táblán.)
regálista, kir. hivatalos.
(kilyéni Székely Zsuzsa.)

József (pávai Vajna Anna.)	Francziska (kövesdi Boér László.)	István Zarándmegye főispánja. (Medvey Zsuzsa.)

Ferencz (hilibi Gál Ágnes.)	József (tamásfalvi Thuri Teréz.)	Mária † 1853. (tinkovai Macskási László.)	Ágnes. †	Klára. †	Zsuzsa. †	Ignácz Bécsben élt. (gróf Kőnigsegg Anna.)

József (szemerjai Bora Kata.)	István őrnagy † Budapest 1896. (báró Tyrnau Lujza.)	Jozefin. †	Zsófi a) Reinerné. b) Porsch József.	Zsigmond Ausztriában lakott.	Kálmán. †

Attila főszolgabíró Kovásznán.	Berta. †	Ilona †	Etelka. †	Lujza. †	Ferencz.	Kata.	Anna.

Anna (zsákodi kovácsich Horváth Ágoston.)	János (Demeter Teréz.)	Julia (br. Lintner Géza.)	Pál (léczfalvi Gyárfás Klára.)

Zoltán kir. törvényszéki irodaigazgató.	Póli (Gyulay Victor.)	Teréz (kovachich Horvát Sándor Amerikában.)	Róza (kadicsfalvi Török Gáspár.)	Albert (Gáspár Ida.)

Béla. Géza. Attila.

LÁZÁR (gyergyószárhegyi gróf). * ○ Kevés nemzetség dicsekedhetik oly fényes multtal, mint ezen egyszerű szabad székelyből — grófi rangra emelkedett főuri család.

Ha végig tekintünk az alábbi táblázatokon, nem egy kamarást, főkirálybirót találunk köztük; egy-egynek belső titkos tanácsosság, cancellárság is jutott osztályrészül.

Hogy megérdemelték-e ezen magas hivatali állásokat és kitüntetéseket, annak megbirálására nem érzem magam hivatottnak; ha valaki azonban az ellenkezőjét állitaná, megczáfolná vádját a sok martyr, kik talán sirukban fordulnának meg az utókor háládatlansága miatt.

Leányágon elég ha felemlitem azt, hogy gróf Lázár Druzsina (gr. Bethlen Farkasné) gróf Bethlen Gábor fejedelem anyja, gróf Lázár Anna (Kemény Boldizsárné) pedig Kemény János erdélyi fejedelem anyja volt. Eredetére nézve eltérők a nézetek; irott adataink csak azt bizonyitják, hogy összékely. Mint ilyen származását Columbusig, ki a csikszenttamási harangot öntötte, vezeti vissza. A harangon levő irásból kitetszik, hogy azt Columbus Lázár öntette ante mille anno Christi 700. Utána következik Lázár Balás I., ki Szent István király idejében a csiksomlyói klastromot fundálta. Lázár Egyed 1345-ben mint csiki kapitány, Lázár Ferencz I. 1400-beli maltai lovag, ki Rómából hazatérve, Szárhegyen zárdát épittetett. Annak romjaira épült később a Szent Ferencz-rendiek jelenleg is fennálló klastroma. Utána jő Lázár Bernárd 1406-ban, kinek fia:

Első tábla.

Csik-szent-tamási Nagy Lázár (Bálint I.)
Főtisztje Csiknak.
(Silvester-leány.)

Bálint II. 1462.
Kieszközlé Kászonszék privilegiumát és kiszabaditia Pataki Antalt fogságából.

Lőrincz.	Balás követ Csikszék részéről 1506-ban az agyagfalvi székely gyülésen, ő épité a csiksomlyói zárda kápolna felőli részét. Innen a csicsói ág.	András Kászonszék királybirája, az első, ki „szárhegyi“ előnévvel fordul elő. (Folytatása a túloldalon.)

András (Ki az előző oldalon.)
Kászonszék királybirája, az első, ki „szárhegyi“ előnévvel fordul elő.

Anna (Sándor Menyhárt.) | Mihály (Mikó Anna.) | Kata (Becz Imre.) | István 1530. körül Csik-Gyergyó és Kászon fő kir. birája, ő építette a szárhegyi kastélyt. | János (Apafi Klára szentannai előnevet visel.) | Ferencz Kászon hadnagya. (szászfülpösi Bikli Kata.) | Bernárd (Jánosi leány.)

István II. Zápolya ellen harczol. (Bogathy L. Szárhegyen.) | Mihály. | Margit (Petki János.) | Orsolya (Petki János.) | Imre (Gyalakuti Borbára innen a gyalakuti ág.) | János II. Zápolya ellen harczol.) | Ferencz János Zsigmond hive. (Zsuki Kata.)

Druzsina (ikt. Bethlen Farkas ettől származott Bethlen Gábor Erdély fejedelme.) | András 1576-ban főkirálybiró. (Zsombori Erzsébet.) | István a mezőkeresztesi hadjáratban esett el. (Kornis Kata.) | Anna (Kemény Boldizsár ettől származott Kemény János fejedelem.)

Anna (Spáczai Gáspár.) | István Csik, Gyergyó és Kászon főkirálybirója, Bethlen Gábor fejedelem első rendü „Aulae familiaris“-a.
a) Székely Ilona.
b) Kovachoczy Zsuzsa.

Erzsébet
a) t. Thuri István.
b) k. Jancsó Jakab.

István 1660.
Csik, Gyergyó és Kászon főkirálybirája, II. Rákóczi György hive.
a) Petki Kata.
b) Kereszturi Krisztina.

a) István. | a) Erzsébet (gróf Kálnoki Sámuel.) | b) Ferencz Csik, Gyergyó és Kászon főkirálybirója, birtokos Udvarhelyszéken.
a) gróf Kornis Margit.
b) gróf Csáki Zsuzsa.
c) beriv. Boér Zsófia. | b) Zsuzsa. | b) Antal.

a) Antal pap a jezsuitáknál. | b) Drusina (br. Henter Dávid.) | b) László (gr. Kornis Zsuzsa Medgyesfalván.) | b) Ádám (Daniel Anna. Böjthe Teréz.) (Folytatása a III. táblán.) | c) Gábor (Kun Klára.) | c) Ferencz. | c) Ignácz. | c) Krisztina (br. Toroczkai Krisztina.) | c) Klára (Torma Imre.) | c) Borbára. | c) Kata.

Antal
cs. kir. kamarás
(csicsókereszturi Torma Éva.)

Anna
(báró Bálintit György.)

László (báró Henter Borbára.)

Éva (petricsevics Horváth Dániel.)

József cs. kir. kamarás. (báró Bornemisza Róza. gróf Bethlen Mária.)

Eleonora (báró Josika Miklósné.)

József
cs. kir. huszárszázados.
(pécsujfalusi Péchy Eszter.)
(Folytatása a második táblán.)

Második tábla.

József. (Ki az első táblán.)
cs. kir. huszárszázados, az 1834. országgyülésen kir. hivatalos.
(pécsujfalusi Péchy Eszter.)

Albert † 1849. honvéd őrnagy. | Vincze † | Dénes sz. 1816. az agyagfalvi székely gyülésen a marosszéki székelyek vezére.
a) sárdi Simén Ivánka. †
b) gróf Rindsmaul Adel. | Mór sz. 1817. 1879-ben Urbán foglya. (Barcsai Polixena.) | Eszter (Bernárd Dénes.)

Dénes † | Etelka. | Ádám sz. 1863. megyei főjegyző. (nagyváradi Pásztohy D. Katalin.) | Vincze sz. 1841. | Olga (br. Radák Ádám †) | Jenő sz. 1845. (br. Bors Rudolfin. †) | Corinna † br. Bors Gusztáv. †)

Anna † | Tibor sz. 1892. | Bálint. † | Dénes. sz. 1897. | Mária.

Eleonora (gróf Bissingen Ottó cs. és kir. huszár százados. kamarás, párbajban esett el.

Margit (báró Liptai N.)

Harmadik tábla.

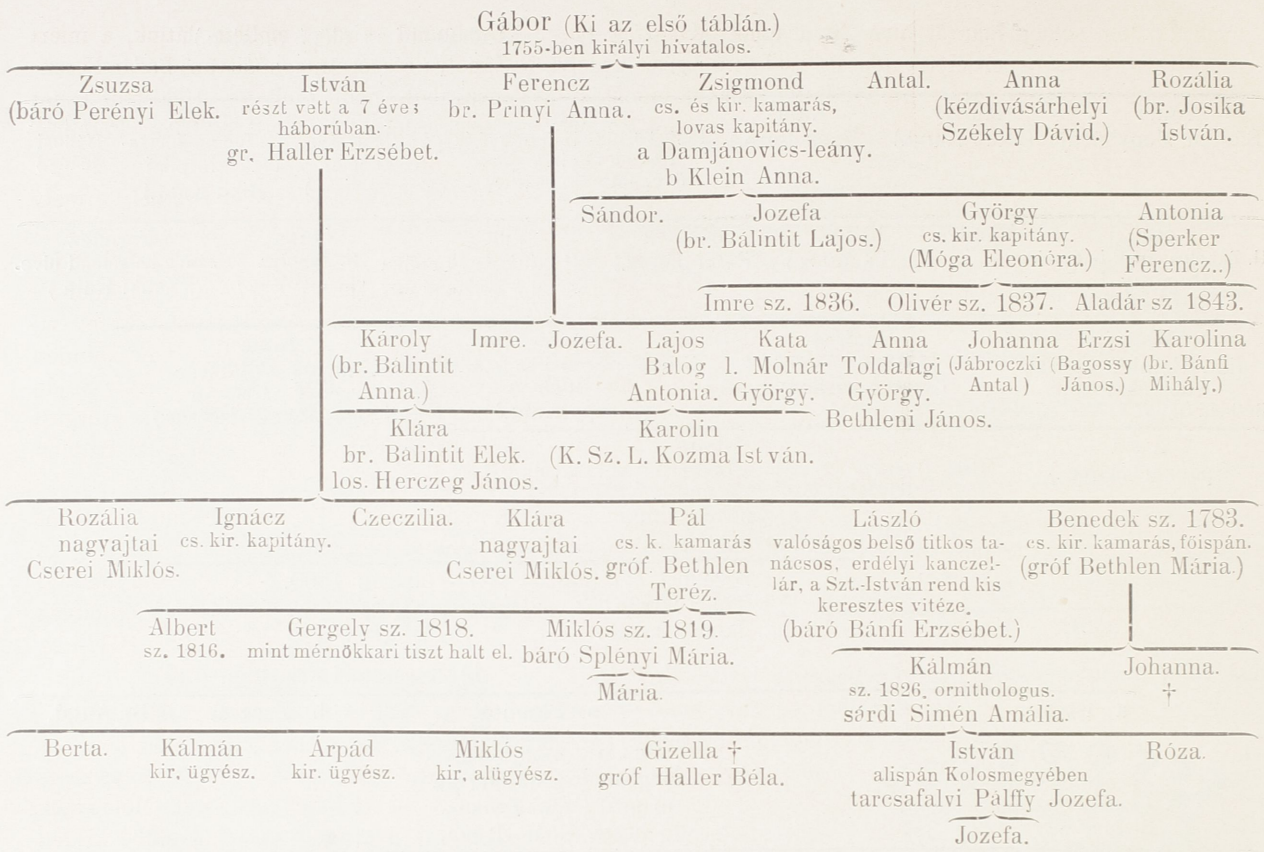

A Lázár-család több ágra szakadt u. m. a csik-szt-tamási, a csicsói, a gyalakuti, a szent-tamási és a szárhegyire.

Udvarhelyvármegyét csupán a szárhegyi érdekli s magam is csak ezen ág monographiájára terjeszkedem; annál is inkább, mivel ez a legkiterjedettebb és a többi ág ki is halt.

Talán a véletlen akarta, hogy valamint a szárhegyi Lázár-család megalapitója „András“ Udvarhelyszéken, ugyszintén a mai generátiónak is egy tagja „gróf Lázár Ádám“ Udvarhely vármegyében szerepelnek. A különbözet 400 esztendő.

Szárhegyi Lázár András 1505-ben Udvarhelyszék főkirálybirája, a székely nemzet főkapitánya és elnöke az agyagfalvi gyülésnek.

Később Lázár István Erkeden nyert Bethlen Gábortól jószágot.

Majd gróf Lázár Ferencz 1698-ban királyi hivatalos, 1699-ben Udvarhelyszék biztosa. Részes a szentdemeteri gróf Gyulaffi birtokban.

Tehát nem uj a Lázárok szereplése e megyében, mert a vármegye jelenlegi főjegyzője gróf Lázár Ádám nem az első, ki itt magasabb hivatali állást tölt be. Utóbbi 1896-ban mint kisküllő vármegyei aljegyző lett miniszteri segédfogalmazói ranggal főispáni titkárrá kinevezve s mint ilyen később Udvarhelyvármegye főjegyzőjévé megválasztva.

Egyes kimagaslóbb tagjai e családnak Lázár János, ki midőn a székelyek 1560-ban fellázadtak szabadságaik védelmére II. Zápolya ellen; e Lázár János is legidősebb testvérével szárhegyi II. Lázár Istvánnal részt vett a lázadásban. És miután a székely tábort a királyi sereg a vajai réten legyőzte, ő is fogságba jutott, hanem valószinüleg azoknak sorsában osztozott, a kikről Borsos Sebestyén „Krónikájában“ mondja: „hogy némelyiknek a fogságban lőn halála.“

Lázár Ferencz az András fia; ez eszközölte ki 1525-ben Szárhegyen a templom számára a gyergyai I. Lázár András által nyert bulla ujbóli megerősitését és a templom reconciliatióját. A mohácsi vész után Zápolya János pártjához csatlakozott s e királytól sok szép jószágot nyert; daczára azonban ezen megjutal-

mazásoknak nem sokáig maradt hive Zápolyának. Már 1528-ban I. Ferdinánd király mellett látjuk, a miért Báthori István, ki akkor erdélyi vajda és csaknem egész Erdélyt a Zápolya részére meghóditván, Lázár Ferenczet notáztatta és összes javait confiscáltatta. Miként menekült ki fogságából, nem tudható. 1536-ban ismét fogolylyá lett. Majláth István fogatta el, a ki akkor mint Zápolya embere erdélyi vajda lett és Lázár Ferenczuek Szász-Régenben fejét vétette.

Lázár András az István fia 1576-ban látjuk szereplését, a midőn tagja a fényes kiséretnek, a mely a lengyel királynak választott Báthori Istvánt Lengyelországba kiséri. E Lázár Andrástól vette el Báthori Zsigmond 1583-ban a kászonszéki 13 jobbágy telket és 3 primipiláti örökséget. Ez nevelte föl a később fejedelemmé lett Bethlen Gábort, a kivel anyja férje halála után a szárhegyi kastélyba jött lakni. A Báthoriak hive lévén, tőlük Gyergyó-Szent-Miklóst adományképpen nyerte. Főkirálybiró és országos tábornoki tisztet viselt s mint ilyen a csatatéren esett el. Lázár István az András fia, Báthori Gábor fejedelemnek majd minden harczaiban részt vett, ott volt Szeben ostrománál is, azután Báthorit Olaszországba kisérte és Ráduly vajda ellen harczolt. Báthori adománynyal is jutalmazta őt: Az elvesztett Gyergyó-Szent-Miklós helyébe a gyergyai vámot adományozván neki. 1615-ben csiki főkirálybiró s mint rokona és gyermekkori játszótársa Bethlen Gábornak kedvelt embere lévén, őt elsőrendü aulae familiárisnak nevezte ki.

1630-ban márczius 9-én Brandenburgi Katalin kinevezte őt biztosnak, szentpáli Szentpáli János megbetegedése esetére az udvarhelyi fejedelmi vár némely ügyei ellen támadt követelések kideritésére és az udvarhelyszék- és háromszéki különböző hitfelekezetek közt létező viszályoknak a fejedelemnőtől az országgyülésen tett igérete értelmében való kiegyenlitésére. Rákóczi Györgynek is hü embere „Bejárója" s csatáinak harczosa volt. Az I. Rákóczi Györgynek III. Ferdinánd császár ellen folytatott harczban halt meg 1644-ben május 9-én a palánki ütközet utáni visszavonulás alkalmával.

Gróf Lázár Ferencz, kit már mint Udvarhely biztosát emlitettem, az 1698-beli országgyülésen Fejérvárt mint „királyi hivatalos" jelenik meg, igy az 1699-beli fejérvári diaetán is. 1702. márczius 9-ről kelt okleveléllel I. Leopold tette gróffá. A kuruczok Erdélybe jövetele alkalmával gróf Rabutin tábornagy a csiki és gyergyói szorosokra való felügyeletet bizta reá, de a kuruczok feljül kaptak, előlük kénytelen volt Moldovába menekülni. Éjnek idején a piricskei szoroson keresztül lóháton menekült, magával vive egy átalvetőbe kisded fiát, a honnan azonban még ugyanazon évben visszatért és a Rákóczi pártjához csatlakozott s mint a csiki pártos főnökök között oly tevékenységet fejtett ki, hogy az 1704. április 23-án történt kegyelmezések alkalmával Lázár Ferencz első helyen, Kálnoki Péter, Henter Mihály, Sándor János és Tamás Deák az amnestia alól kivétettek. Sok viszontagságon ment keresztül; 1710-ben Acton-tábora gyujtotta fel a szárhegyi kastélyt és katonái elpusztitották, azóta — ugy látszik — teljesen felépitve nem lett. Moldovában neje ékszereiből és ezüstnemüiből sokat el kellett adnia élelmezésök miatt. Szárhegyen halt el 1742-ben.

Gróf Lázár József a József és br. Bornemissza Róza fia az 1848-beli mozgalmak alatt az agyagfalvi székely gyülésen szerepel, két hónappal később Maros-Vásárhelyt a város részéről mint egyik kezest Gedeon cs. k. tábornoknak kézbesitették, a honnan november 12-én Szebenbe vitték fogságra, a melyből csak miután Bem bevette Szebent, 1849-ben márczius 11-én szabadult ki. 1850-ben ismét elfogták, de csakhamar kiszabadult onnan is.

Gróf Lázár László az István fia cs. k. valóságos belső titkos és államtanácsos, erdélyi nyugalmazott kanczellár és a Szent István-rend kiskeresztes vitéze. Gróf Lázár Benedek az István és gr. Haller Erzsébet fia cs. k. kamarás, előbb cs. k. lovaskapitány, utóbb pedig Alsó-Fejérmegye főispánja, szintén több ütközetben vett részt. Gróf Lázár Kálmán a Benedek és gr. Bethlen Mária fia. A magyar irodalom jelesebb novellairói egyike, 1849-ben mint honvéd főhadnagy Dembinsky megbizásából Viddinbe volt menendő, de a török kormánytól erre nem nyert engedélyt, azonban a világosi katasztrófa után mint menekült éppen Viddinde jutott.

Gróf Lázár Dénes Udvarhelyvármegye főjegyzőjének gr. Lázár Ádámnak atyja, 1848-ban őt tették az agyagfalvi székely gyülésen a marosszéki székelyek vezérének s mint dandárvezér müködött Radnóthon is. Maros-Vásárhelynek 1848. november 5-én történt megtámadtatása után Mór testvérével együtt bujdosnia kellett; bujdosása alatt Kolozsvárt Székely Márton ügyvédnél székely öltözetben mint favágó sikerült az üldözők elől menekülnie. 1849-ben mint alezredes került ismét Vásárhelyre és a marosszéki nemzetőrök rendezésében vett részt.

Czimerök: Kék paizsban koronából növekvő arany szarvas, nyillal keresztül lőve. A paizs felső jobb részében hold, balról a szarvas agancsai között csillag. Kilencz águ korona.

ZÁRSZÓ.

Törekvésem az volt, hogy biztos elkallódásnak indult közkincset adjak át örökségként az utókor részére. Célomat a mai kort jellemző közömbössége miatt csak részben sikerült elérnem, mert sok érdekes adat maradt még ma is összegyüjtetlenül; lelkiismeretem azonban nyugodt, mert odaadással dolgoztam s munkámnak első rugóját a hazafias érzés képezte, mit az által is documentálni kivántam, hogy annak közreadásánál Betegh Pál kiadóval egyetemben kizárólag magyar ipari termékeket vettünk igénybe s magyar iparosokat foglalkoztattunk[1], ha mindezen törekvésem daczára nem állithattam egy teljes munkát elő, ennek oka rajtam kivül keresendő; a közérdeket továbbra is szemem előtt tartva, nem zárkozom el az elöl, hogy folytatólag is gyüjtsem az adatokat, kutassak és éppen ezért szivesen veszem a közléseket, hogy idővel egy pótkötetet adjak ki s ez által munkámat teljes egésszé tehessem.

Székely-Udvarhely, 1900. augusztus havában.

Pálmay József.

[1] A papir, a fiumei papirgyár gyártmánya; a betük, az Első Magyar Betüöntődéből kerültek ki; a fametszeteket Bienenstok és fia budapesti czég készitette. Az alkalmazottak közül e mü előállitásánál Kotsis Ferencz müvezető felügyelete alatt Szabó Imre, Győrffi Lajos és Karácsony Mihály betüszedők, Zöld Gyula gépmester-tanuló és Soha Aladár könyvkötő működtek közre.

HELYREIGAZÍTÁSOK.

5. Oldal. Felülről 3. sor „tetteivel helyett“ tetteinek regéivel“.
11. „ Jegyzetben „Mézes“ helyett „Mózes“.
22. „ „Kászonjakabfalvi László István“ helyett „kászonjakabfalvi László Zoltán“.
29. „ Első táblán Kerestélynél sz. 1873. helyett „sz. 1837.“ s ugyanannak gyermeke nem Vilma, hanem „Viola“.
30. „ Kisbaczoni Benedek Sámueltől a leszármazás mint következik, a helyes:

Sámuel.

Sándor — 1848-ban mint Württenberg-huszár harczolta végig a szabadságharczot. † 1898. Debreczenben.
Sámuel — N.-Kállóban él mint e város kiérdemült főbirája.

Sándor — min. oszt. tan., jelenleg B.-pesten a közig. bir. itélő birája. sz. 1854.
János — dr juris ügyvéd Debreczenben, jeles poéta.
Árpád — gőzm. hivat. Debreczenben
Lajos — kir. segédtelekkönyvvezető.

Margit (kisbaczoni Benedek Endre p. ü. fogalm. Pozsonyban) és még 2 leány és 3 fiu. 1 fiu és 3 leány.

33. Oldal. A lengyelfalvi Benedek-család leszármazási táblázatán „Albert távirdatiszt neje: Fabriczius Janka fia: Ernő“.
42. „ A sepsizalányi Bodor-család leszármazási táblázatán „Julia férje nem Czirmann Jenő“, hanem Zillmann János“.
44. „ A második táblán Györgynek neje mikeszászi Horváth Orsolya, később rovási Farkas Jánosné lett.
57. „ A III-ik leszármazási táblán IV. Lajosnál † 1895. nem Lajosra, hanem nejére vonatkozik s utóbbi nem gagyi, hanem „tarcsafalvi Pálffy Mártha“ volt. IV. Gábornak neje: „Báró Rauber Mária“.
69. „ A Feleky család leszármazási táblázatán Feleky Miklós első neje Szákfi Amália, második neje „wolffeldi Gaidler Flóra.“
70. „ Firtos-család előtt a „szászujfalvi Felszegi“-család kimaradt. Ez nemes levelét Apaffi fejedelemtől nyerte, egyik ága Kis-Galambfalván élt, közülök Dénes jelenleg kórházi gondnok Székely-Udvarhelyt; a másik ág Kis-Küküllőmegyében telepedett meg, utóbbi ágból Gábor ny. megyei pénztárnok Dicső-Szent-Mártonban és gyermekei. Sándor birtokos Haranglábon. Ide tartozott néhai dr. Felszegi János, ki mint Kis-Küküllővármegye tiszti főorvosa férfi javakorában halt el. Özvegyet és több gyermeket hagyott hátra.
72. „ A leszármazási táblán Ferenczi István második neje nem Kencsel, hanem „Kencse“ Zsuzsa; ugyanazon az oldalon Ferenczi Gyula árvasz. elnök neje nem Róza, hanem „Julia“. Ugyanott József neje nem Kreicsik Róza, hanem „Riza“.
77. „ III. táblán Kálmán gyermekei közül „Anna és Sándor“ tévedésből kimaradtak; Anna, Gábor elé és Sándor, Kálmán után helyezendők.
80. „ A Gáspár-család leszármazási táblázatán Emma okl. óvónő és Lajos nem az András gyermekei, hanem a Gáspár Veróna Kollát Lajosnéé.
90. „ A Györke-család leszármazásánál Károlynak neje nem Madaros, hanem „Madaras Lotti“.
91. „ Gyulaffy (zátoti gróf) helyett olvasd Gyulaffy (rátóti gróf).
92. „ II. leszármazási táblán III. László és neje gr. Haller Éva leánya Borbára vagy Eszter.
98. „ Gróf Haller-család leszármazási táblázatán János gyermekeinél Zsófia előtt „Anna“ helyezendő be Ugyanazon családnál Antonia férje báró Karg vezérőrnagy.

105. Oldal Ilyés-család leszármazási táblázatán István nem 1742-ben, hanem 1842-ben született.

119. „ A Kassai-család leszármazási táblázatán Széplaki Ödön nem kir. főügyész, hanem „kir. ügyész".

179. „ A tarcsafalvi Pálffy-család leszármazási táblázatán Ruzsinkának férje nem Vágási Kelemen volt, hanem „Kálmán Péter Deák".

180. „ A tarcsafalvi Pálffy-család III-dik leszármazási táblázatán III. György nejénél 1847—1873. helyett olvasd „szül. 1847." — III. György atyja I. Lajos szül. 1798. † 1879. Neje: Kovács Borbára sz. 1806. † 1874.

181. „ A tarcsafalvi Pálffy-család III-ik leszármazási táblázatán I. Károlynak neje: Martonosi Gálffy Róza.

188. „ Felülről hatodik sorban: hogy a fejedelem kora legnevezetesebb diplomájává helyett: „hogy azon fejedelmi korszak legnevesebb diplomatájává".

222. „ A leszármazási táblán Bertának férje nem Rösser, hanem Rössler.

240. „ Nem Tancsafalvi, hanem „Tarcsafalvi Albert".

241. „ A Tokos-család szövege után behelyezendő: A bibarczfalvi ág, n.-baczoni előnévvel nyert nemes levelet és egyik ága Bardoczon tartózkodott; utóbbiból néhai Tókos Bálint fia Sándor, báró Radák tiszttartója volt, ennek fia szintén Sándor 1881-től kezdve a gyulafehérvári ev. ref. egyházmegye esperese, 1897-től kezdve t. esperes, neje Szendrei Josefa, gyermekei: Gizella Ferenczi István tanárné Zalathnán, Jenő sz. 1869., ev. ref. lelkész Patakfalván, ki 1892—93-ban Berlinben Szögyény-Marich László nagykövet gyermekeinek tanitója volt. Géza szolgabiró M.-Igen, Margit hajadon, Andor tanuló, Gyula növendéke a soproni katonai főreáliskolának, Béla tanuló. Jenőnek neje: m.-csesztvei Bágyi Jolán, gyermekeik: László — Zoltán sz. 1896. és Sándor — Jenő sz. 1898.

SZÉKELY-UDVARHELYT
BETEGH PÁL KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZETE
1900.